
ཤེར་སྤྱོད་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྣང་གསར་པ།
པར་སྐྱུན་བདག་དབང་ © མཁན་པོ་ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།

ལྷ ཤེར་སྤྱོད་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་
འོད་སྣང་གསར་པ།

འབྲེལ་བ་བཞག་ཡུལ།

Contact Address:

NGAGYUR NYINGMA INSTITUTE

P.O. Bylakuppe 571 104, Mysore District,
Karnataka State, South India

མཚན་པ་པོ། མཁན་པོ་ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།

འགོ་བརྗོད།

༡༡། །གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མོད། །ཚུལ་མིན་རྟོག་པ་འཛིན་མཛད་དེ།
འཕགས་བཞེས་ཀྱི་ལུ་མཚན་མོ། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་མཛད་དུ།

ཅེས་མཚོན་བརྗོད་ཉེན་ཉེན་ལ་འདྲུན་བསུས་ནས་ཤེས་བྱིན་མཛད་རྟོག་པ་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྣང་
གསལ་པ་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟར་འབྲི་བའི་ཚུལ་མཛད་ཅོམ་གྲུང་བ་ལ།

ཐོག་མར་རྩོམ་པའི་ཀུན་སྲོད་ནི། སྤྱིར་རྩོམ་སྤྱི་གཉེན་ལུགས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་ནས་གཞན་ལ་
སློབ་སྦྱོང་སྤྱིར་ལུས་པ་སྲོན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་བོད་མཁས་པས་བཅུ་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་
ཤེས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྩོམ་པ་དེད་དུས་རིགས་གཅིག་ཀྱང་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོམ་ལུགས་གཉིས་ཡོད་
ཀྱང་། ལུས་པ་ནི་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གང་ལ་བསམས་ཀྱང་སྲོན་དུས་མཁས་པའི་རྩོམ་ཚུལ་པར་ཞོག་དེད་
དུས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་ཀྱང་འཛིན་པ་ཐ་མའི་གཤམ་དུ་ཚུད་པའི་ཤོ་སྐབས་ཀྱང་ལེགས་པ་ནི་སློབ་ཅིད་ཤོས། འོན་
ཀྱང་ལུས་པ་རྒྱ་གར་ལྟོ་སྤྱོད་མི་སོར་འཛིན་མའི་ལྟོ་བར་པ་ཆེན་བུ་མའི་རྣམ་པོ་ལ་ཡ་སྐབས་ཇི་སྲིད་དབང་བད་
ལོར་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གི་རྒྱབ་ཆེན་ལུགས་ཀྱི་འོ་མཚོ་ལས་འཕྲོས་པའི་སྤྱི་འགྲུལ་མཐོ་སློབ་མདོ་སྤྱོད་ལུགས་རིག་
པའི་འབྲུང་གནས་སྤྱིར་འདིར་སོན་པའི་སྐལ་བཟང་གིས་བཀའ་རྒྱུ་ཅན་གྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་ཆེན་
པདྨ་ཤེས་རབ། མཁན་ཆེན་རྣམ་གྲོལ། མཁན་ཆེད་བད་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ནས་བཟང་བྱ་དགའ་འདྲི་མཛད་སྤྱོད་ལུགས་
རིག་གནས་སྤྱི་དང་། རྒྱད་པར་གཞུང་འདིའི་བཀའ་ཁྲིད་ཐོབ་སྐབས་སྤྱིར་གང་ཟག་སོ་སོའི་ཁམས་དང་བསྟན་
པའི་སློབ་སློབ་བྱེད་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་པ་བཞིན། སྤན་རང་ལ་མཚོན་ན་འབྲི་རྩོམ་ཐོག་ནས་སློབ་སློབ་བྱེད་བྱེད་
དུས་ཚོགས་དོན་གཉེས་ཀར་ཕན་རྒྱབ་སྐྱོད་ཆེད་ལྟར་དང་། རང་སློབ་གཞུང་འདི་ལ་འབྲི་རྩོམ་སློབ་སློབ་འདོད་དང་རང་
མཉམ་རྣམས་ལ་འད་སྤྱིད་མཐའ་མ་བཀག་ཅོམ་དུ་ཕན་ན་སྤྱི་གཉེས་པའི་ལྷག་བསམ་མི་དམན་ཐོག་ དེ་སློབ་རང་

ལུགས་ཀུན་མཚུན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་ཞིག་ཀྱང་མེད་པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་རང་
གི་ནང་མཚོངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་གཞན་གྱི་འབྲེལ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་རང་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་
གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་གཤམ་སྤྱོད་ལ་མི་སྐྱེ་

བར་དུ་ཇི་ལྟར་རྩོམ་ཚུལ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ བོད་ལྗོངས་ ༣ ཚེས་ ༡༠ རས་བཟུང་དབུ་བཅུ་ཉེ་རང་
ཉིད་ནས་སྤྱི་དོན་དེ་ཉིད་འབྲི་བྱས་པ་དང་། དེ་ཡང་བསྟན་འགྲོལ་སྤྱོད་པའི་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་བའི་རེ་སློན་ལྟ་
དང་སྤྱི་མཐུན་ལུགས་ཀྱི་འདེབས་དང་འབྲེལ། འཇམ་དབྱུངས་སྤྱི་མཐུན་ལུགས་ཀྱི་འདེབས་ལས་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་མཁས་
འཇུག་དང་། སྤྱད་པ་རྒྱན་སྤྱོད་པའི་མཛད་སྤྱོད་ཀྱིས་གཞི་བཟུང་། ཀུན་མཚུན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་
ལུགས་ཀྱི་འཕམ་མཐའ་འཛོད་དང་། ཡོན་མཛོད། དཔལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་སོགས་ཀྱིས་འོག་ལྟུང་། མཁས་པ་གཞན་
གྱི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ལེགས་ཆས་ཟུར་བརྒྱན་ཏེ་ཞུར་དང་ཞོར་ལ་བྱིས་ནས་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཆེད་སྤྱོད་ལ་མཚོན་པ་
ཕྱི་ནང་གི་རྟོག་འབྲེལ་སྤྱི་དང་། རྒྱད་པར་འདོད་སྤྱོད་ལེགས་ལུགས་ནས་འཇིག་རྩོམ་པའི་དམ་བཅའ་ན་
བཟུང་བཞིན་དུ་ཡལ།

མཐའ་མར་རྩོམ་པ་མཐའ་བྱིན་ཚུལ། དེ་ལྟར་རང་ཉིད་བཅུ་ལྟོ་གྲོག་གི་ཉེས་པས་ཆོར་བས་དུ་མར་
རྒྱུད་མ་རུང་པར་བྱེད་སྐབས། ལུགས་བསྐྱོད་སྤྱོད་ཀའི་རྒྱ་ལྟར་དཀར་བའི་སྤྱོད་དཔོན་བཀྲ་ཤེས་དར་རྒྱས་དང་།
སྤྱོད་དཔོན་བསོད་ནམས་སོ་སོ་གཉེས་ནས་སྤན་པའི་བཅུ་ལྟོ་གྲོག་གི་ཉེས་པར་མི་བཟོད་པའི་ལུགས་བཅུ་བཅུ་
པ་མཐའ་སྤྱད་དཔོན་པའི་སྤྱོད་ལ་འཇིག་སོ་སོ་སྤྱོད་དང་མཚོངས་པར་བསྐྱུལ་བའི་བཀའ་རྒྱུ་ལས་ལེགས་ཉེས་
ལ་མ་བཟོས་པར་བྱས་པའི་ལས་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཞིག་བྱུང་བས་སྤྱོད་པ་བོ་རྣམས་གཉེས་དང་། དེ་བཞིན་ཀམ་
མི་ལུ་ཁར་ལས་བྱེད་སྤྱོད་ཚོགས་རྒྱལ་མཚོན་ནས་དེད་དུས་དང་མཐུན་པར་གཞུང་གི་ས་བཅའ་བཟུང་དུ་བཏོན་ནས་
དེ་བཀའ་བྱུགས་བསྤྱོད་ལུགས་གནད་བ་དང་། རྒྱད་པར་གཞུང་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚོན་ནས་རལ་བའི་མཚོན་པའི་མཚོན་པའི་མཚོན་པའི་
གཞུང་ཚོགས་མང་ཡང་དབུ་ཞབས་ཀྱི་བར་ཆ་ཚོང་གཉེད་གཅིག་སྤྱོད་ལུགས་ཀམ་མི་ལུ་ཁར་ནང་འཇུགས་སྤྱོད་གནད་
བ་བཅས་ལ་སྤན་རྩོམ་པ་པོས་སྤྱིར་ཐག་པ་ནས་ལུགས་ཇི་ཆེ་ལྟ།

གསུམ་པའི་དེབ་འདི་པར་མ་བཏབ་སྟོན་ནས་རང་གི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་གཟིགས་
འབྲུལ་ལེ་སྤུལ་ཏེ་དེབ་ཀྱི་འགོ་བརྗེད་དང་ངོས་འབྱོར་ལྷོ་ལོ་དེད་དུས་ཚུམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགོ་སྤངས་ལགས་
ཀྱང་དེབ་འདི་ནི་རང་གིས་ཉེས་བཤད་ཀྱི་སྤུང་པོར་གྱུར་སྟབས། ལྷ་ཏས་མི་གཙང་ཚེས་པའི་མཚུ། །གཙང་ས་དག་
ཏུ་འབད་དེ་ཕྱི། །ཞེས་པའི་དོན་ལ་བསམས་ཏེ་ལྷ་མ་རུས། དེས་ན་མཁམ་མཚོག་དབྱིག་གཉེན་གྱིས། ཉེས་པར་
གྱུར་གང་དེད་འདིར་བདག་གིས་ཉེས། །དམ་ཚོས་འཚད་ལ་ཐུབ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་སྤྱིར་མཁམ་
དབང་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ། བྱད་པར་ཀུན་མཁུན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་སྤྲུགས། ཡང་དགོས་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་
གྱི་བསྟན་དོན་དེ་མ་མེད་པ་རྣམས་ཕྱན་ནས་མི་ཤེས་ཤེས་ལུལ་གྱིས་དེད་དེའི་དགོངས་པར་རྫོམས་ནས་འབྲོག་
བཤད་དུ་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་གཟུར་གནས་མཁམ་དབང་རྣམ་པས་ཐུགས་བརྩེས་བཟོད་བཞེས་མངའ་བར་ལྷ།

ཞེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ལྷ་ ༡ ཚེས་ ༦ ལ་ཚུམ་པ་པོས་ཐོག་མའི་འགོ་བརྗེད་དུ་བྲིས་པ་སྐྱེས་ལོ།

ལྔ་ ལྷ་བས་དང་པོ་རྣམ་མཁུན་བཤད་པ།

- ✿ མཚོན་བཅོད་དང་བཅུ་པ་ར་དམ་བཅད། ༡
- ✿ དུམ་མདོ་སྤྱིར་དོས་བཟུང་བ། ༩
- ✿ རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱ་ཕྱི་ལོ་མདོ་ལ་དབྱེད་པ། ༩
- ✿ ཤིང་རྩེ་སྤོལ་འབྲེད་ལ་དབྱེད་པ། ༥
- ✿ རྒྱ་འབྲེལ་ཉེར་གཅིག་དོས་བཟུང་བ། ༡༢
- ✿ བསྟན་བཅོས་བཅུ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཚོན་བཅོད། ༡༥
- ✿ མཚོན་བཅོད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༡༥
- ✿ ལྷ་ལ་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༢༤
- ✿ ཚོས་འཁོར་གྱི་དོན་བཤད་པ། ༢༤
- ✿ མཚོན་བཅོད་སྐབས་བཀའ་ལན་བཤད་པ། ༣༢
- ✿ ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལ་དབྱེད་པ། ༣༣
- ✿ ཤེས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་དོས་བཟུང་བ། ༣༣
- ✿ ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་ཚུལ། ༣༤
- ✿ རྫོགས་སྤོལ་སྤངས་གསུམ་གྱི་ཚོད། ༣༧
- ✿ ཡང་དག་མཐའ་དོས་བཟུང་བ། ༣༧
- ✿ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ། ༣༤
- ✿ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་སྤྱིར་བཤད་པ། ༤༡
- ✿ བྱེད་བྱེད་ལུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་པ། ༤༣
- ✿ བཅོད་བྱ་དོས་པོ་བརྒྱད་བཤད་པ། ༤༣
- ✿ རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཟུང་བཤད་པ། ༤༧

- ✿ ༡ སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ། ༤༤
- ✿ སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༥༠
- ✿ ༢ གདམས་པ་བཤད་པ། ༥༤
- ✿ བཀའ་བསྟན་གྱི་རྣམ་བཤད་པ། ༥༩
- ✿ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༦༤
- ✿ བདེན་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༧༧
- ✿ ལྷ་བས་འགོ་ལོ་མཐའ་དབྱེད་པ། ༤༤
- ✿ ལྷ་ལ་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༥༠
- ✿ མདོ་ལོ་ཤེས་རྟོག་གི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༥༢
- ✿ རྟོགས་དཀར་བ་དགོ་འདུན་དཀོན་མཚོ་གྲེ་བྱེད་ལྷ་བཤད་པ། ༥༧
- ✿ དགོ་འདུན་ཉེ་ཤིང་མཐའ་དབྱེད་པ། ༥༩
- ✿ ༣ དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ ༡༢༤
- ✿ ལྷ་ལ་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༡༢༧
- ✿ རྟོགས་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༡༣༤
- ✿ ༤ ལྷ་བས་འདེད་ལྷ་བཤད་པ། ༡༤༢
- ✿ ལྷ་བས་འདེད་ལྷ་བཤད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་པ། ༡༥༡
- ✿ ༥ ལྷ་བས་འདེད་ལྷ་བཤད་པ། ༡༦༠
- ✿ དེས་ལྷ་བས་འདེད་ལྷ་བཤད་པ། ༡༦༡
- ✿ ༦ ལྷ་བས་འདེད་ལྷ་བཤད་པ། ༡༦༥
- ✿ ལྷ་བས་འདེད་ལྷ་བཤད་པ། ༡༦༦
- ✿ ༧ ལྷ་བཤད་པ། ༡༧༠
- ✿ ལྷ་བཤད་ལྷ་བཤད་པ། ༡༧༡

- ✽ ༤ འཇུག་སྐྱབ། ༡༧༦
- ✽ བསམ་གཞུགས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད། ༡༧༧
- ✽ ༩ ཚོགས་སྐྱབ། ༢༠༢
- ✽ ཚོགས་སྐྱབ་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད། ༢༠༤
- ✽ ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག། ༢༠༤
- ✽ ༡༠ དེས་འབྱུང་སྐྱབ། ༢༡༠

ལྷོ་སྐབས་གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།

- ✽ ༡ ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟོག་གྱི་ཡན་ལག། ༢༡༢
- ✽ ༢ ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། ༢༡༥
- ✽ ༣ རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། ༢༡༧
- ✽ ༤ བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། ༢༡༧
- ✽ མཐོང་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད། ༢༢༢
- ✽ ༥ ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ། ༢༢༥
- ✽ ༦ མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། ༢༢༦
- ✽ སྒྲོམ་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད། ༢༢༦
- ✽ ༧ མོས་པའི་ཡན་ཡོན། ༢༢༤
- ✽ ༨ བསྐྱོབ་སྒྲོམ་ལམ། ༢༢༩
- ✽ བསྐྱོབ་པའི་མཐའ་དབྱེད། ༢༥༠
- ✽ ༩ ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ། ༢༥༡
- ✽ ༡༠ སྐབས་སྒྲོམ་ལམ། ༢༥༢
- ✽ ༡༡ རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ། ༢༥༤

ལྷོ་སྐབས་གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

- ✽ ༡ ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པ་དང། ༢༥༩
- ✽ ༢ སྲིད་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས། ༢༥༩
- ✽ ༣ འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས། ༢༦༡
- ✽ ༤ འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས། ༢༦༡
- ✽ ༥ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། ༢༦༢
- ✽ ༦ གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས། ༢༦༢
- ✽ ༧ གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ། ༢༦༣
- ✽ ༨ སྦྱར་བའི་མཉམ་ཉིད། ༢༦༦
- ✽ ༩ ཞུགས་འབྲས་མཐོང་ལམ། ༢༦༤

ལྷོ་སྐབས་བཞི་པ་རྣམ་རྗེས་སྦྱར་བ་བཤད་པ།

- ✽ ༡ སྦྱར་བའི་རྣམ་པ། ༢༧༤
- ✽ རྣམ་པའི་མཐའ་དབྱེད། ༢༧༥
- ✽ རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད། ༢༧༥
- ✽ འགོག་སྒྲོམས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད། ༢༧༩
- ✽ ༢ སྦྱར་བའི་པོ། ༣༡༥
- ✽ སྦྱར་བའི་མཐའ་དབྱེད། ༣༡༦
- ✽ སྦྱར་བའི་ཡོན་ཏན། ༣༢༠
- ✽ ༣ སྦྱར་བའི་སྦྱོན། ༣༢༠
- ✽ ༤ སྦྱར་བའི་མཚན་ཉིད། ༣༢༡

- ✧ ༥ ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ༣༢༤
- ✧ ༦ དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན། ༣༢༩
- ✧ ༧ སྒོ་བ་པ་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་རྟགས། ༣༣༢
- ✧ ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༣༣༣
- ✧ དབང་པོའི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༣༣༤
- ✧ ༨ སྤོང་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ༣༤༩
- ✧ འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༣༤༧
- ✧ ༩ ཞིང་དག་སྒྲིབ་པ། ༣༤༩
- ✧ ༡༠ ཐབས་མཁུ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ༣༤༩
- ✧ བདུད་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༣༥༡

ལྷོ སྐབས་ལྔ་པ་ཅེ་མོའི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ།

- ✧ ༡ རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་པ་དོད་ཀྱི་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༥༥
- ✧ ༢ བསོད་ནམས་རྣམ་འཁེལ་གྱི་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༥༧
- ✧ ༣ བརྟན་པའི་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༥༤
- ✧ ༤ སེམས་ཀུན་གཞུགས་ཀྱི་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༥༤
- ✧ ༥ མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༥༩
- ✧ ༦ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༣༦༤
- ✧ ༧ སྒོ་མ་ལམ་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༤༩
- ✧ ༨ ཐོད་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ། ༣༤༧
- ✧ ༩ བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྲིབ་པ། ༣༩༤
- ✧ ༡༠ བསལ་བྱའོག་སྒྲིབ་པ། ༣༩༥

ལྷོ སྐབས་དྲུག་པ་མཐའ་གྱིས་པའི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ།

- ✧ ༡ མཐའ་གྱིས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཅུག་སྐྱུ་བཤད་པ། ༣༩༤

ལྷོ སྐབས་བདུན་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲིབ་པ་བཤད་པ།

- ✧ ༡ རྣམ་པར་སྒྲིབ་པ་མེན་པའི་སྐད་ཅིག་མ། ༤༠༣
- ✧ ༢ རྣམ་པར་སྒྲིབ་པའི་སྐད་ཅིག་མ། ༤༠༣
- ✧ ༣ མཚོན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ། ༤༠༣
- ✧ ༤ གཉིས་སྐྱེ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ། ༤༠༤

ལྷོ སྐབས་བརྒྱད་པ་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

- ✧ སྐྱེའི་རྣམ་གཞག་ ༤༠༧
- ✧ ༡ དོབ་ཉིད་སྐྱེ། ༤༡༧
- ✧ ༢ ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ། ༤༡༤
- ✧ ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཚེད། ༤༢༠
- ✧ ཟིལ་གཞོན་བཤད་པ། ༤༢༣
- ✧ ༣ འོངས་སྐྱེ། ༤༢༥
- ✧ ༤ སྐྱེ་སྐྱེ། ༤༢༧
- ✧ སྐབས་བརྒྱད་པོ་དྲུག་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱེ་བྱུ་ཚུལ། ༤༣༣

- ❖ མཐུག་བྱུང། ༤༣༣
- ❖ བར་བྱུང་སྒྲོན་ཚོག་ ༤༣༤

སྐབས་དང་པོ།

མཚན་བརྗོད་དང་བཅུ་པ་འཕྲུལ་པར་དམ་བཅའ་བ།

༡། །བཅོམ་ལྷན་འདས་མ་ཡུམ་ཆེན་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཉུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།
 གསེར་མངའ་ཅན་དང་ཐ་གུའི་ལྷོ་ལྷན་གཙུག་ལྷན་པ་འཛིན་ལ་སོགས།།
 འཛིག་ཏེན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་མར་གྲགས་པ་ཆེ་དགུའི་གཙུག་གི་རལ་པའི་ཕྱིར།།
 གང་གི་ཞབས་རྩེད་རྒྱན་དུ་བཀོད་ནས་འཛིགས་མེད་སེལ་ཤོད་པའི་སྐྱོ།།
 རྣམ་གསུམ་འཁོར་ལོ་སེལ་ཞིང་འདྲི་སྐྱོད་མཚན་དོན་ཀུན་གྲུབ་པས་དགོ་ལེགས་སྐྱོ།།

དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་མཁུན་བཅེ་རུས་པའི་གཏོར། །འགོ་བའི་མོས་ཤོར་མཚན་དཔེའི་སྐྱར་སྐྱར་བ།།
 འཇམ་དཔལ་ཡབ་ཡུམ་དགེས་པའི་འཇུམ་ཟེར་གྱིས། །འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་སྐྱོ་གོས་རྒྱས་པར་མཚན།།

རྒྱལ་བའི་ཆོས་རྒྱལ་ཟེར་བའི་སྐྱོད་པོའི་བུ་དྲུག། །འཕགས་བཞེས་སྐྱོད་ཡུམ་ཤེས་རབ་པར་ཕྱིན་གྲུང།།
 ཇི་བཞིན་འདྲེན་ལ་སྐྱེ་མེད་སྐྱེ་དབང་དང་། །རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཆོབ་ཆེན་པོར་དད་ཕྱག་བཅུགས།།

ཟབ་ཞེསྐྱོས་བྲལ་ལྷུ་དབང་དགོངས་པ་ཆད་སྐྱོད་མ་ཡིན་གསལ་ཆ་འགག་མེད་བྱུངས་པའི་ལུགས།།
 བན་རྒྱུན་འགལ་མེད་རྩེད་འཇུག་ཆེན་པོར་རྟེན་ལུ་ཕྱེན་པའི་ཞེན་མེད་སྐྱེ་མའི་རྣལ་འབྱོར་པ།།
 སྤྱིད་ཞེན་འཇམ་སུ་ཉི་ལྷན་ལྷན་གསལ་ཤོད་གྲོང་ཡབ་སྲས་སུ་འགྲུར་རིག་འཛིན་བརྒྱུད་པའི་ཆོགས།།
 རྣམ་གསུམ་དད་པའི་གདུང་བས་འཁོར་གྱིས་བསྐྱར་འགོར་སྐྱར་པའི་དགོ་ལེགས་སྐྱར་བའི་བྱིན་ཆེན་པོ་བ།།

དྲི་བཅས་རང་བཞིན་ཤེར་ཕྱིན་སེམས་ཀྱི་གཤེས། །དྲི་མེད་འོད་གསལ་ལམ་ནས་སྟོན་མཚན་པའི།།
 བཀའ་འདྲིན་མཚན་མེད་སྐྱབ་དབང་ཆོས་རྗེ་དང་། །བྱུང་བདག་འཇམ་དབྱུངས་སྐྱེ་བོར་བསྟེན།།

འཇུལ་སྐྱར་སྤྱིད་པའི་གཅོད་ཤོད་ཡང་བར། །སྐྱར་དོར་མིག་དང་བྲལ་བའི་ཉམ་རྒྱུད་བདག།
 མཛོད་སྐྱགས་རིན་ཆེན་སྤྱིད་དུ་འབྱིད་མཚན་པའི། །ཡོངས་འཛིན་ཆོགས་རྣམས་དད་གསུམ་པོ་རྣམས་ལོ།།

ཕྱ་ལ་རྟོགས་དཀའ་མཚན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་གཞུང། །ལུང་རིགས་སྐྱེགས་བམ་འཇུལ་གྱི་མེ་ལོང་ནང།།
 ཡང་དག་གསལ་མཚན་འཕགས་བོད་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །བཀའ་འདྲིན་དུན་པས་སོར་བཅུ་སྤྱིད་གར་བུ།།

ཤེས་རབ་པ་ལོ་ལ་ཕྱིན་པའི་གཞུང། །ཆ་ཅོམ་རྟོགས་པའི་སྐྱོད་བེན་ཡང་།།
 རང་སྐྱོད་གཞུང་འདྲིར་གོམས་པའི་སྐྱེད། །སྐྱེ་དོན་རབ་གསལ་འབྱི་བར་བྱ།།

ཞེས་མཚན་པར་བརྗོད་པ་དང་དངོས་པོ་ཤེས་པར་བསྐྱར་པ་སྐྱོན་དུ་འགོ་བའི་སྐྱོན་ནས། དེ་ཡང་སྐྱིར་ལམས་གསུམ་
 འཁོར་བའི་གནས་འདྲིར་འགོ་བ་རྣམས་འདྲི་དང་འདྲི་ཅོམ་ཞེས་ཆོད་བཟུང་དུ་མེད་པའི་འཇུལ་སྐྱར་གྱི་དུ་ལས་
 མནར་བཞིན་པ་ལ། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་འདྲི་ཉིད་གྱིས་འགོ་བའི་
 འཇུལ་སྐྱར་རགས་པ་རན་སོང་གསུམ་གྱི་སྐྱེག་བསྐྱེད་ཞེ་བའི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་བུ་རྒྱུད་དུ་འཇམ་དང་གཅོད་བཤེ་
 རྟེན་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་འཇུལ་སྐྱར་འབྱིང་པོ་ལམས་གསུམ་འཁོར་བའི་སྐྱེག་བསྐྱེད་ཞེ་བའི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་བུ་
 འབྱིང་གི་ལམ་དང་སྐྱོད་འདྲི་གསལ་སོ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་འཇུལ་སྐྱར་ཕྱ་བ་གཉིས་སྐྱར་རྟོག་པའི་དུ་བ་དུང་ནས་
 གཅོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་བསྐྱེད་པ་
 ལས། སྐྱར་དཀར་པོ་གཅིག་ཐུབ་ལྷན་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མ་ལུས་པ་ཆོང་ཞིང་། བབ་དང་མཚོག་
 དང་སྐྱར་མ་མཚིས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཉུ་ཕྱིན་པའི་མཛོད་སྐྱེ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེའི་དགོངས་འགྲུལ་ལ་ཡང་
 དངོས་བསྐྱར་སྐྱོད་ཉིད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མགོན་པོ་སྐྱེ་བའི་བཀའ་ཞིང་། སྐྱས་དོན་མཚན་རྟོགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་རྒྱལ་

ཚབ་བྱམས་པས་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་གིས་བཀའ་བ་ལས། འདིར་རང་ཉིད་ཚོས་འདི་ལ་སློབ་གྲོས་གི་འཇུག་པ་
ཡངས་པ་དང་རང་དང་འདྲ་བའི་སློབ་གསུང་འགའ་ལ་འད་ཅུང་ཟེ་ཕན་སྲིད་ན་སྐྱེས་པའི་ཀུན་སྲོད་སྲོད་ཀྱི་སྲིད་
གི་སྲུང་པོའི་འདུ་འཁོད་དང་མཚུངས་པའི་སློབ་མཛོན་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་གི་སྲིད་རབ་གསུང་ལོད་སྲུང་
གསུང་པ་འབྲི་བ་ལ།

བཤད་བྱའི་ཡན་ལག་བཤད་པ་དང་། གཞུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འད་ཡུམ་མཛོད་སྲིད་པོས་བཟུང་བ།
བཤད་བྱ་ཚུ་བའི་མཛོད་པ་དཔུང་པ། འིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་ལ་དཔུང་པ། རྒྱ་འབྲེད་ཉེར་གཅིག་པོས་བཟུང་བའོ།

བཤད་བྱའི་ཡན་ལག་བཤད་པ།

དང་པོ། ཡུམ་མཛོད་སྲིད་པོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་ནི། སྲིད་མཛོད་ཀྱི་མཛོད་ལ་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེས་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་འད་གསུམ་གསུམ་ཏེ་སྲིད་ཚོན་
དཔུང་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྒྱས་པའི་རྒྱས་པ་བཅས་པོ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཅིག་ལས་རྒྱ་ལྟ་ཏུ་འཇུག་པར་
བཤད། འབྲིང་བཅས་པོ་བཞི་བརྒྱ་པ་གཅིག་རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པར་གྲགས་ཀྱང་བོད་དུ་མ་འཇུག་པ། རྒྱས་པའི་བསྐྱེས་
པ་འབྲེས་བརྒྱ་པ་དེ་ཡིན་ནོ། ཡུམ་བར་མ་གསུམ་ནི་ཉི་མེད། ཞི་བརྒྱད་སྟོང་པ། ཤེས་རབ་ཞི་པའོ། བསྐྱེས་པ་
གསུམ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་པ། ཡུམ་ཚེན་མོ་བཅོ་བརྒྱད་པ། མཛོད་སྲིད་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། དེ་དང་ཨང་རྒྱུད་རྒྱུ་ལེ་
ཤེས་གིས། སྲིད་ཡུམ་རྒྱས་པ་ལ། རི་ཟེའི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པའི་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེས་བརྒྱུ་པ་དང་། ལྷའི་ཡུལ་དུ་
བཞུགས་པའི་འབྲེས་ཐུག་བརྒྱུ་པ་དང་། ལྷའི་ཡུལ་དུ་བཞུགས་པའི་སྟོང་ཐུག་བརྒྱུ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་ཉིད་ཐོགས་མཚུངས་པར་སེམས་སོ།

གཉིས་པ། རྒྱུ་གི་བཤད་བྱ་ཚུ་བའི་མཛོད་པ་དཔུང་པ།

སྲོད་གི་མཁུ་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་རྒྱུ་དང་སྲས་བུ་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་མཛོད་དོ། ཡུམ་རྒྱུ་ནི། སྟོང་

ཐུག་བརྒྱུ་པ། སྟོང་ཐུག་ཉེར་ལྟ་པ། ཞི་བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟེ་རྒྱས་པ་སྟོང་གསུམ། ཤེས་རབ་ཞི་པ། བརྒྱད་སྟོང་པ།
ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྲུང་པ་སྟེ་བསྐྱེས་པ་སྟོང་གསུམ། སྲས་བུ་གཅིག་གི། ཤེས་ཉིད་བདུན་བརྒྱུ་པ། ལྷ་བརྒྱུ་པ།
སྲུམ་བརྒྱུ་པ། ཚུ་བརྒྱུ་ལྟ་པ། ལྷ་བརྒྱུ་པ། སྟོང་ཉེར་ལྟ་པ། རབ་ཚུ་རྣམ་གཞོན་གིས་ཞུས་པ། ཀོ་ཏུ་ཤི་ཀའས་
ཞུས་པ། ཡི་གེ་ཉུང་དུ་མ། ཡི་གེ་གཅིག་མ། ཤེས་རབ་སྟོང་པོའོ།

དེ་ལ་དང་པོ་རྒྱུ་གིས་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་མོ་སོར་བྱེད་པས་སྟོན་པས་ཡུམ་དང་། རྒྱུ་ལ་བུ་
གཅིག་གིས་དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པས་སྲས་ཞེས་འཛོག། དེ་ལ་མཁུ་བུ་དབང་ལ་ཅིག་གིས། གངས་དེས་མི་འཐད་པ་
དང་། ཐ་སྲུང་མི་འཐད་པའི་སྟོན་གཉིས་འཕེན་ཏེ། དང་པོ་གངས་དེས་མི་འཐད་པ་ནི། མཛོད་སྲིད་པ་ཞི་བརྒྱད་སྟོང་
པའི་ལེ་ཏུ་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལོགས་སུ་བགངས་ན་ལྷག་པར་འཇུག་ཞེང་། རྒྱུ་ལ་མི་སྟོང་པོས་ཞུས་པའི་མཛོད་དང་།
ཉི་མའི་སྟོང་པོས་ཞུས་པའི་མཛོད་དང་། ཤེས་ཉིད་ལག་ན་དེ་རྗེ་རྣམས་མ་ཚང་བའི་སྟོན་ཡོད།

གཉིས་པ་ཐ་སྲུང་མི་འཐད་པ་ནི། དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་མོ་སྟེ་རྒྱས་པ་སྟོན་པས་ཡུམ་དང་། དེ་ལྟར་མི་
སྟོན་པ་ལ་སྲས་ཀྱི་ཐ་སྲུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ལན་ཅུང་ཟེད་ཞུ་ན།
ཡུམ་སྲས་བུ་བདུན་བཅུ་བའི་ཚོ་མཛོད་སྲིད་པ་ཞི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ལེ་ཏུ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལོགས་སུ་བགངས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཛོད་སྲིད་པས་དངོས་བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་གསུམ་ལ་བར་སྟོན་པས་དེ་ཉིད་ཞི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་
ལེ་ཏུ་གཞན་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་། ཞི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་ལེ་ཏུ་གཞན་དག་ལ་མ་བཟོས་པར་ཡུམ་གྱི་
དོན་ཚང་བའི་རྒྱ་མཚོན་གིས་ལོགས་སུ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མ་ཚང་བའི་སྟོན་མཛོད་དེ། བོད་དུ་ཐོག་མར་སྐྱུར་དུས་ཀྱི་ཐ་སྲུང་དམ་སྟོན་པས་བྱ་ཤོད་ཕུང་
རིར་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཤེས་མཛོད་རྣམས་ལ་ཡུམ་སྲས་བུ་བདུན་གྱི་ཐ་སྲུང་བཞག་པ་མ་གཏོགས་
ཤེས་མཛོད་ཐམས་ཅད་ཡུམ་སྲས་བུ་བདུན་དུ་བཅུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱ་བའི་སྟོང་པོས་ཞུས་པའི་མཛོད་
སོགས་ཡུམ་སྲས་བུ་བདུན་དུ་མ་བསྐྱེས་ཀྱང་ཆད་པའི་སྟོན་གལ་ཡོད། ཐ་སྲུང་མི་འཐད་པའི་སྟོན་ཡང་མཛོད་དེ།
ཡུམ་སྲས་བུ་བདུན་གྱི་ཐ་སྲུང་དེ་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་པར་མ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་ཡུམ་སྲས་ཞེས་པའི་དོན་དངོས་
བརྒྱད་དོན་བདུན་ཅུ་མོ་སྟེ་རྒྱས་པ་སྟོན་པས་ཡུམ་དང་། དེ་ལྟར་མི་སྟོན་པའི་ཡུམ་མཛོད་ལ་སྲས་ཀྱི་ཐ་སྲུང་མ་གཏོགས་
ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་རྗེ་རྣམས་འཛོག། སྲིད་ཡུམ་སྲས་ཀྱི་ཐ་སྲུང་སྟོན་པའི་གཞུང་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཀོ་ཏུ་ཤི་ཀའི་

བཤགས་མདོལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་པོ་འདི་ལ་ཟུང་མོ་འདི་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་དུས་གསུམ་དུ་བསྐྱར་
ཞིང་སྲས་ཡུམ་བུ་བུམ་ཡོངས་སུ་ཚྲོགས་པའི་སྐབས་སུ། ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་གཉིས་པ་
ལྷན་སྐྱེས་འཁམ་ཐང་ལས། མདོལ་ཕྱིན་པ་ཡུམ་སྲས་བུ་བུམ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཉིད་གཙོ་རྟོག་མདོ་
མང་འགྲུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཡུམ་སྲས་བུ་བུམ་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་ཡིན་ཀྱང་། བཤད་
བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་ཡུམ་སྲས་བུ་བུམ་དུ་གྲངས་དེས་མཛད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཚམས་མེད་མཚན་འགྲེལ་
ལུས་ལྟར་ལས། འོན་ཀྱང་ཡུམ་སྲས་བུ་བུམ་ནི་བོད་དུ་ཐོག་མར་ཚོས་སྦྱར་དུས་ཀྱི་བསྐྱར་ཟུང་གི་ཐ་སྲུང་ལས།
དེར་གྲངས་དེས་མཛད་པ་མིན་པར་དེས་ཏེ། ལྷན་བཀའ་ཐང་ལས་ཞེས་གོང་གི་ལུང་དངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོལ་མཚན་ཅན་བསྟན་བཅོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་འདིའི་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་
ཡིན་ནོ།། བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་འདི་དོན་ལ། གསེར་ཐང་ལས། རྒྱན་འདིས་བསྟན་པའི་མདོན་རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་
རྣམས་དང་སྦྱར་དུ་རུང་བའི་མདོལ་རྣམས་ནི་འདིའི་རྒྱུ་བའི་མདོལ་ཡིན་པ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། རང་ལུགས་བཤད་བྱ་
རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་དོན་དེ་ཚང་མི་དགོས་ཏེ། སྲས་བུ་བུམ་གྱི་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་ཡིན་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་འདི་
ནས་བཤད་པའི་མདོན་རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་དང་སྦྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

སྲས་བུ་བུམ་གྱི་ཚོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱི་བཟོད་བྱ་དེ་
བསྟན་བཅོས་འདིས་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་ཡིན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལ་ཡོད་དེ། བསྟན་
བཅོས་འདིའི་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་མདོལ་འདོན་རྟོགས་ཀྱི་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་ཚུངས་ལས། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྲུབ་བ་
ནི། །རྣམ་པར་དབྱེ་ཕྱིར་བྱས་ལྷན་འཚོལ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཀྱང་བཟོད་པར་
བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གསུམ་པ། ཤེར་ཕྱིན་སྟོན་འབྲེད་ལ་དབྱེད་པ།

གསུམ་པ་ནི། སྲ་རབས་པ་ལ་ཅིག་ཤེར་ཕྱིན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤེར་ཕྱིན་སྟོན་འབྲེད་པ་ལོ་བཞིར་འདོད་དེ། རྒྱལ་
ཚབ་བྱམས་མགོན། མགོན་པོ་ལྷན་སྐྱེས། སློབ་དཔོན་ལ་ཆེ་ཆེ་བའི་སྡེ། འོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པོ་བཅས་བཞེད་པོས་

འཛོན་མཛད། དེ་དག་གི་སྟོན་འབྲེད་ཚུལ་ཀྱང་། བྱམས་པ་མགོན་པོས་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་སྲས་དོན་མདོན་
རྟོགས་གྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད། མགོན་པོ་ལྷན་སྐྱེས་དུས་རིགས་ཚོགས་དུག་གིས་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད། ལ་ཆེ་སྡེས་འབྲུམ་ཤིག་ཡུམ་གསུམ་གཞོན་འཛོམས་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་གཉིས་མི་
བརྒྱུད་སྟོང་པའི་གྱིས་སྟོན་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བུ་གཅིག་གི་སྟོན་པ་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་སྟོན་གསུམ་ནི། རྒྱུད་གཞིས་
སྐབས་ཕྱི་བའི་རྗེས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་པ་ཞེས་པ་ནས་བརྒྱུད་པར་བྱུང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མགོ་སྐྱོས་པས་གོ་བ་
རྣམས་ལ་གང་གིས་གང་གི་ཕྱིར། གང་ལ་རྗེ་ལྟར་སྟོན་ཚུལ་བཞེད་སྟོན་པ་བསྟན་ཏེ་བསྟན་པའི་སྟོན། དེ་ནས་རྣམ་
མཁུན་རྟོགས་པའི་བར་གྱིས་རྣམ་པར་སྟོན་ནས་གོ་བ་རྣམས་ལ་རྣམ་མཁུན་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
པའི་ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱུད་ནས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་དུ་སྟོན་པ་འབྲིང་དུ་བསྟན་པའི་སྟོན། དེ་ནས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་བར་
གྱིས་དངས་དགོས་པ་འཚོགས་པ་འཚེལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ལམ་ཤེས་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་
བཅས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱུད་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་
བཤད་པའི་སྟོན་ཏེ།།

རྣམ་གྲངས་བུ་གཅིག་ནི། དང་པོ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བཀའ་བསྟུལ་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཅིག་
གོ། དེ་ནས་རབ་འབྲོར་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་གཉིས་པའོ། དེ་ནས་བརྒྱུན་དང་། རབ་འབྲོར་དང་། བྱམས་
པ་དང་། རབ་འབྲོར་དང་། བརྒྱུན་དང་། རབ་འབྲོར་དང་། བྱམས་པ་དང་། རབ་འབྲོར་དང་། དེ་ནས་ཀུན་དགའ་
པོ་ལ་བཀའ་བསྟུལ་ནས་ཡོངས་སུ་གཏད་པའོ། ཀུན་དགའ་པོ་ལ་བཀའ་བསྟུལ་ཞེས་པ་མཐའ་མའི་གསལ་
བྱེད་ཡིན་པས་གོང་མ་བརྒྱུན་སོགས་ལ་འད་སྦྱར་བར་བྱུང་།།

སྦྱིར་གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་འཛོམས་ལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲགས་ཏེ། ཡུམ་གསུམ་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་
གཞོན་འཛོམས་ཞེས་པ་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བསྐྱར་བཞེད་དང་། འབྲུམ་རྒྱུད་པའི་འགྲེལ་པ་གཞུང་འགྲེལ་གཞོན་
འཛོམས་ཞེས་པ་འགྲུར་བུ་མེད་པའི་གཞུང་འགྲེལ་རྒྱལ་པོ་མི་སྟོན་སྟེ་བཅོན་གྱིས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། འཕང་
ཐང་དཀར་ཆག་ཏུ། བཅོད་པོ་མི་སྟོན་སྟེ་བཅོན་གྱིས་མཛད་པའི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
འབྲུམ་གྱི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དང་པོ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཡང་གཞུང་སྲ་རྣམས་
ལས་ལ་ཆེ་ཆེ་བའི་སྡེས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནས་སྦྱར་སྟེ་དབྱེད་པར་བྱུང་།།

བཞི་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྐྱེད་གིས། བརྒྱད་སྟོང་པའི་དོན་ཚན་སོ་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ནས་བརྟན་པ་
ལ་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་གཉིས་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་དང་དབང་དུ་བྱ་བ་དང་། །ལས་ནི་
སློམ་པ་དང་བཅས་པ། །རབ་དབྱེ་རྟགས་དང་ལྷུང་བ་དང་། །ཕན་ཡོན་བཅས་པར་ཡང་དག་བཟོད། །ཅེས་
གསུངས་པ་རྟེན། རབ་དབྱེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ །སློམ་པ་ལ་རྣམ་གཤམ་གྱི་རྟོག་པ་བཅུ་ཉིད་པོར་བཅུ་ལོ།

རྟེན། དབང་དུ་བྱ་བ། ལས། རྟགས། ལྷུང་བ། ཕན་ཡོན་དང་དྲུག་གོ། དེ་ལ་རྟེན་ནི་སྟོན་པའོ། དབང་
དུ་བྱ་བ་ནི་བྱེད་སེམས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འཕོར་རོ། ལས་ནི་ཡུམ་ལ་ཇི་ལྟར་སྟོན་པའོ། རྟགས་ནི་བདུད་ལས་དང་
ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟགས་སོ། །ལྷུང་བ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་སྤངས་ན་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའོ། ཕན་ཡོན་ནི་སྟོང་གསུམ་རིན་པོ་
ཆེ་སྐྱ་བདུན་གྱིས་བཀའ་ནས་བྱིན་པ་བས་ཤེར་ཕྱིན་འབྲི་བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཆེ་བའོ།

དེ་ལ་ཡུམ་གསུམ་གཞོན་འཛུམས་ཀྱིས་ཤིང་རྟེན་སོལ་འབྲེད་པར་མི་འཐད་དེ། དེས་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་རྩེས་
སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སྐབ་སྟེ། གཞོན་འཛུམས་སུ་སྟོང་ཉིད་
བཅུ་དྲུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པའི་ཆེ་རྩ་ཤེས་ལུང་དངས་ནས་བཤད་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་
ཀྱིས་ཀྱང་ཤིང་རྟེན་སོལ་འབྲེད་པར་མི་འཐད་དེ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་སྐབ་སྟེ། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྐྱུས་ལས། ཤེས་རབ་པ་ལོ་ཕྱིན་པ་
ནི། །བརྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །བརྟགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་སྐབ་པ་ལོ་
ནའོ། །ཞེས་སོགས་དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མདོ་འགྲེལ་ཐེག་བསྐྱུས་སོགས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བཞེན་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ལྷུང་བ་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟེན་སོལ་འབྲེད་ཡིན་ན་མིའི་གཙུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་མཁུང་པོ་གཞན་ལ་
མ་བཟོས་པར་བཀའ་དགོངས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་
གྲགས་ཀྱང་ཤིང་རྟེན་སོལ་འབྲེད་དུ་ཐལ་ཏེ། ལྷུ་སྐྱབ་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་སྐྱེ་ས་བཅུ་པའི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་དུ་སྐྱུར་པའི་ཤིང་རྟེན་སོལ་འབྲེད་ལ་གཉིས་སུ་
བྲངས་དེས་ཏེ། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་དང་། རྩེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱིས་ཇི་ལྟར་བཀའ་བའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་དེས་
པའི་ཕྱིར་རོ།

སྐྱེར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཡུམ་གྱི་ཆ་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། ཡུམ་ཅན་གྱི་
ཆ་སྐྱུས་དོན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་མགོན་པོ་
སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་དུག་གིས་གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་
བདེན་དངོས་འཕོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིགས་ཚོགས་གསུམ། བརྒྱལ་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པའི་
རིགས་ཚོགས་གསུམ་སྟེ་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་དུག་ལས།

དང་པོ་རང་སྐྱེ་དང་གཞན་སྐྱེའི་བསྐྱབ་བྱ་བ་དེན་དངོས་སྐྱེ་མོད་དུ་འཕོག་པ་རྩ་ཤེས་དང་། རང་སྐྱེའི་
བསྐྱབ་བྱ་བ་དེན་དངོས་བྱེད་བྱ་ཏུ་འཕོག་པ་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའོ། །ཡང་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འགག་སོགས་
མཐའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐྱོས་པ་དང་བུལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྩ་ཤེས་དང་། སྐྱེ་འཇིག་གཉིས་དང་ཡོད་མེད་གཉིས་
ཏེ་སྐྱོས་པའི་མཐའ་བཞེད་དང་བུལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའོ།

ཡང་ན་རྣམ་བཅད་དགག་པའི་སྐྱོན་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་རྩ་ཤེས་དང་། ཐ་སྐྱེད་ཅམ་དུ་
ཡོངས་གཅོད་སྐྱབ་པའི་སྐྱོན་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའོ། དེ་གསུམ་ལས་ཕྱི་མ་དེ་
ཉིད་གཞུང་དུ་ཞུགས་པར་སྤང་དེ་ཞེས་མཁམ་པ་རྩ་བྱས་བཞེད། རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྐྱོན་ཞེས་
པའི་དོན་ནི། སྐྱེ་མས་རང་བཞིན་བཀག་པ་གཅོ་ཆེ་ཞིང་། ཕྱི་མས་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་སྐྱུ་མ་དང་སྐྱིལ་རྒྱ་
ལ་སོགས་པས་བརྟན་པ་གཅོ་ཆེ་སྐྱེ་དུ་དགོངས་པའོ།

དེས་ན་རྩ་ཤེས་དང་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་ལྷུང་པར་ཡང་དེ་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ནས་འཛོག་གོ། ཞིབ་མོ་རྣམ་
འཐག་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་རྟོག་གི་འཛོག་དོན་བཅུ་དྲུག་འཕོག་པར་མཛད་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་
བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་བདེན་དངོས་འཕོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་རིགས་ཚོགས་གསུམ་མོ།

གཉིས་པ་བརྒྱལ་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པའི་རིགས་ཚོགས་གསུམ་ནི། རྩ་ཤེས་རབ་བྱེད་བདུན་
པར། མི་ལམ་ཇི་བཞེན་སྐྱུ་མ་བཞེན། །དྲི་བའི་གྲོང་ཁྱེད་ཇི་བཞེན་དུ། །དེ་བཞེན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞེན་གནས། །དེ་བཞེན་
དུ་ནི་འཇིག་པར་གསུངས། །ཞེས་སྐྱེ་འགག་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པ་ལ། རང་སྐྱེ་དངོས་སྐྱ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
ན། མདོ་ལས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། འདུས་བྱས་སྐྱེ་བར་མདོན། འཇིག་པར་
མདོན། གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་མདོན་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཞེས་རྩོད་པའི་ལན་དུ།

སྐྱེ་བའམ་གནས་འཛིག་ཡོད་དམ་མེད། །དམན་པའམ་མཉམ་དང་ལྷན་པར་ཅན། །སངས་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་སྣང་
དབང་གིས། །གསུང་གི་ཡང་དག་དབང་གིས་མིན། །ཞེས་སྐྱེ་འཛིག་གནས་གསུམ་ཐ་སྣང་ཚམས་ལ་དགོངས་ཀྱི།
དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་ཅེས་ཚུངས་ལ་དུ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་གསུངས།

དེ་བཞིན་ཚུངས་ཀྱི་ཀྱང་། རྩ་ཤེས་རབ་བྱེད་དང་པོར། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྟེན་ལ་
སོགས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །གཞན་དངོས་ཡོད་པར་གཤམ་འགྲུབ། །ཞེས་དངོས་
པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ན། རང་སྡེ་དངོས་སྐྱབས། དེ་
ལྟར་ན་བྱེད་ཀྱི་ཚེག་གྲངས་རང་བཞིན་མེད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་པར་གཤམ་ལ་ལུས་ཞེས་པའི་ཚུངས་ན་
དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུངས་སྐྱོག་ལས། གཤམ་ཏེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀྱང་ལ་ཡོད་མིན་ན། །ཁྱོད་
ཀྱི་ཚེག་གྲངས་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་སྐྱོག་པར་མི་ལུས་སོ། །ཞེས་ཚུངས་བཀོད་ནས། ལན་ལ། དོན་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དགག་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ན། །ངས་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་གོ། །ཞེས་དང་། ཐ་སྣང་དབང་དུ་ན། ཅི་
ལྟར་སྐྱུལ་པས་སྐྱུལ་པ་དང་། །སྐྱུ་མའི་སྐྱེས་བུས་སྐྱུ་མ་ལ། །དགག་པ་བྱེད་པ་ཅི་འདྲ་བ། །དགག་པ་དེ་ཡང་དེ་
འདྲར་འདྲོད། །ཅེས་གསུངས། ཐ་སྣང་གྲུབ་པ་ནི། དངོས་སྐྱབས་རང་བཞིན་མེད་ན་པོར་བུའི་རུ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་
ཐ་སྣང་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་བཀའ་བའི་ལན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལོ། །

དེ་ལ་མཁམ་དབང་ལ་ཅིག་གིས། ཐ་སྣང་གྲུབ་པ་པོར་དུ་མ་འགྲུར་ཞིང་། སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱབས་ཚིག་གསལ་དུ།
སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱབས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐོང་ཚུལ་སྐྱོས་པ་ན། གཞན་ལྟ་སྐྱོས་ནས་འདི་མ་སྐྱོས་པས་རྒྱ་གར་
ན་འད་རིགས་ཚོགས་སུ་བབས་པ་མིན་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས། འོན་པའི་སྤྱི་དང་ཚོས་ཅན། རྒྱ་གར་
ན་འད་སྐྱབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་དུ་མི་བབས་པར་ཐམས། དཔལ་ལྷན་སྐྱབས་སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱབས་ཀྱི་གཞུང་
ལུགས་མཐོང་ཚུལ་སྐྱོས་པ་ན་སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱབས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གཞན་སྐྱོས་ནས་བཤེས་སྤྱིངས་མ་སྐྱོས་པའི་
ཕྱིར། ལྷག་པ་འགྲིག་དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། མདོ་སྡེ་ཀྱན་ལས་བཏུས་དང་གཏམ་བྱ་རིན་ཚེན་སྤོང་དང་ཡང་
དག་བསྟོད་པ་དང་། །འབད་པས་ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་འཕགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བསྟན་ཚིག་ལེར་བྱས་དེ་
དང་། །རིགས་པ་དུ་གཟུ་ཞེས་བྱ་རྣམས་པར་འཐག་བཅས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དེ་དང་། །གང་ཡང་ཚུངས་རྣམས་པར་
བཀོད་པ་དེ་དག་གྲངས་མཐོང་གྲུར་ཅིང་། །བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་དེ་དག་དང་ནི་དེ་བཞིན་མདོ་སྡེ་བཟོ་རྣམས་མང་

དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལས་བཤེས་སྤྱིངས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

རང་ལུགས་ནི་ཀྱན་མཁུན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐེག་མཚོག་མཛོད་ལས། འདིའི་གཞུང་ཚོན་པོ་དབུ་མ་
རིགས་པའི་ཚོགས་དུ་གསྐྱེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ། རིགས་པ་དུ་གཟུ་པ། རྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམས་འཐག་
ཚོད་པ་སྐྱོག་པ། ཐ་སྣང་གྲུབ་པ་སྐྱེ་ཞེས་དང་། ཀྱན་མཁུན་འཛིགས་སྤྱིད་གི་རྱི་ལན་ལུང་གི་གཏྲར་མཛོད་ལས་
ཀྱང་། དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དུ་གསྐྱེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཐ་སྣང་གྲུབ། རིགས་པ་དུ་གཟུ་ཚོད་སྐྱོག་
དང་། །ཞིབ་མོ་རྣམས་འཐག་སྟོང་ཉིད་ནི། །བདུན་ཅུ་པ་འོད་ཡང་ནི། །དཔལ་མཐོན་འཕགས་པ་སྐྱབས་
ཀྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིགས་ཚོགས་དུ་གཏུ་ལས་ལེན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་སྐྱས་དོན་མཛོད་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྟོགས་དཀའ་པ་རྣམས་རྒྱལ་ཚབ་མ་པམ་
མཐོན་པོས་མཛོད་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་དོན་བདུན་ཅུ་པ་བཀའ་བར་མཛོད། དངོས་བསྟན་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་ཆག་ཚོ་བོར་གཏུན་ལ་འབབས་པའི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཐམས་འགྲུར་པའི་
ལུགས་སུ་གནས་པ་ལྟར། སྐྱས་དོན་མཛོད་རྟོགས་ཀྱི་ཆག་ཚོ་བོར་གཏུན་ལ་འབབས་པའི་མཛོད་རྟོགས་རྒྱན་འདི་
ཡང་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཐམས་འགྲུར་པའི་ལུགས་སུ་གནས་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཐམས་འགྲུར་པའི་
ལུགས་ཀྱི་སྐྱས་དོན་མཛོད་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་འགྲུར་གྱི་བསྟན་བཅོས་མེད་པར་
ཐམས་ལོ། །

དེར་མ་བཟད་འདིའི་དགོངས་པ་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཐམས་འགྲུར་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་
གནས་ཀྱང་། སྐྱས་དོན་མཛོད་རྟོགས་མཐར་ཐུག་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་གནས་ན་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་
དང་ཡུལ་ཅན་མཛོད་རྟོགས་དེ་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དོན་མཐུན་མ་ཡིན་པར་ཐམས་ལོ། །དེས་ན་མཛོད་རྟོགས་རྒྱན་
གྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ཐམས་འགྲུར་པ་ལྟར་དུ་གནས་སོ། །

རྒྱུད་སྐྱེས་པ་བཀའ་མཐར་མ་གཤེགས་སྤིང་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པའི་གནད་གསལ་
སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤིང་པོ་གཏུན་ཚིགས་གསུམ་དང་། རྣམ་གཞག་བཅུ་དང་། དཔེ་རྣམ་
པ་དབྱུའི་སྐོན་པས་གསལ་བར་མཛོད། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱིས་ཐེག་པ་ཚེན་པོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་སྤྱིའི་དགོངས་པ་
གསལ་བར་མཛོད། དབུ་མ་མཐར་རྣམས་འབྱེད་དང་ཚོས་ཉིད་རྣམས་འབྱེད་ནི། འཇམ་མཐོན་མི་པམ་ཚོས་ཇེ་ཚོས་

ཉིད་རྣམ་འབྲེད་འགྲུལ་པ་ལས། དབྱུང་མཐའ་རྣམ་འབྲེད་འདི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཚེ་བའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་
གཞུང་དང་། ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྲེད་འདི་བདེན་གཉེས་རྒྱུ་འཇུག་དབྱུང་རྣམ་འབྲེད་སྟོན་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་
ཟབ་མོའི་མདོ་སྤེལ་གྱི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་དཔོན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་གཞུང་ཡིན་ལ།
ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་མཁུན་པར་འཚུལ་ལོ།

དེས་ན་སྤྱིར་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་ལ་ལྷ་སྐྱབ་དང་བྱམས་པ་གཉེས་སུ་དེས་སོ།། མཐོན་
པོ་བྱམས་པ་ཤིང་ཕྱིན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་དུ་ལས་མི་སྐྱབས་ཏེ། སྤྱིར་ཐེག་
ཚེན་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་ཡིན་ན་དེས་མཛད་པའི་སྲོལ་འབྲེད་ཀྱི་གཞུང་དེ་བསྟན་ཚོད་
ཙམ་ལ་ཡང་དབྱུང་སེམས་གང་རུང་གི་དགོངས་པར་དེས་དགོས་པ་གང་ཞིག་བྱམས་ཚེས་སྤེལ་ལྷ་མཐར་ཐུག་གི་
དགོངས་པ་དབྱུང་སེམས་གང་རུང་དེས་ཀྱང་བསྟན་ཚོད་ཙམ་ལ་དབྱུང་སེམས་གཉེས་ཀྱི་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱུང་
མ་ཙུ་ཤེས་སྟོན་སེམས་ཙམ་ལྟར་དུ་འགྲུལ་མཁུན་རྒྱུང་འདུག་ཀྱང་བསྟན་ཚོད་ཙམ་ལ་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་
དགོངས་པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ལོ། དེས་ན་བྱམས་ཚེས་སྤེལ་ཐེག་ཚེན་སྤྱིར་དགོངས་པ་འཆད་ཀྱི་དབྱུང་
སེམས་གང་རུང་གི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་ནས་དེ་ལས་གཞན་དུ་འཆད་དུ་མེད་པ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པར་མ་གྲགས་སོ།།

སྤྱིར་ཐེག་ཚེན་གྱི་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་ལ་གསུམ་དུ་བྱངས་དེས་ཏེ། མི་པམ་
ཚོས་རྗེའི་དབྱུང་རྒྱུ་གྱི་རྣམ་བཤད་ལས། རྒྱལ་བ་སྐྱོབ་པ་དེ་ཡིས་ལེགས་གསུངས་ཚོས། རྒྱ་ཚེན་སྟོན་པའི་
གཞུང་བཟང་ཐོགས་མེད་དང་། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་ཆ་རྣམས་ལྷན་བཀའ་བས། ཤིང་རྟ་གཉེས་ཞེས་ཉི་ཟླ་ལྟར་
གྲགས་ཀྱང་། ཞེས་དང་། ཞུང་གིས་ཚུལ་གཉེས་ཤིང་རྟའི་རྒྱ་མཚོ་ནི། རྣམ་དཔྱད་རིགས་པའི་ཏུབ་ཚེན་གཅིག་
གིས་འཇུངས། དེ་ཚོ་ཞོད་ནི་ནམ་མཁའི་ལམས་བཞིན་དུ། མཐའ་དག་ཐེག་ཚེན་ཚོས་ཡངས་སྤྱི་གིས་
མཛེས། ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་ཚུལ་གཉེས་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་དང་། དེ་དག་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་སྲོལ་ཚེན་
ཏེ། ཐུབ་པའི་ཐེག་མཚོག་བསྟན་པའི་འཇུག་པོ་གསུམ་ལ། གསུམ་པོ་འདི་ལས་གཞན་པའི་སྲོལ་མི་སྲིད། འཇུག་
གསུངས་པ་ལྟར་ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་མཐོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་དང་། རྒྱ་ཚེན་སྟོན་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་
འབྲེད་སྐྱབ་དཔོན་ཐོགས་མེད། ཟབ་རྒྱས་རྒྱུང་འཇུག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་མཁུན་ཚེན་ཞི་བ་འཚོ་སྤེལ་གསུམ་དུ་
བྱངས་དེས་པར་མཛད་དོ།

དེས་ན་ཐེག་ཚེན་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་ནི། མིའི་ཤུལ་གསུམ་ཚེན་
གྱི་འགྲུལ་བྱེད་ཀྱི་མཁུན་པོ་གཞན་ལ་མ་རྟོགས་པར་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུལ་བའི་སྐོར་ནས་
དབྱུང་སེམས་གང་རུང་དམ་དེ་གཉེས་རྒྱུ་འབྲེད་ལ་བའི་ལམ་སྲོལ་ཐོག་མར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་
པའོ། དེ་གསུམ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྲེད་དུ་ལྷུང་གིས་ཀྱང་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷ་སྐྱབ་ལྷུང་གིས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་
དེ། ལྟར་གཤེགས་པ་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་བོ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། དེ་གོ་སྟོན་དཔལ་ལྷན་ཞེས་གྲགས་པ། དེ་མིང་ལྷ་
ཞེས་འཛོད་པ་དེས། ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཛིག་པ། རང་ཡི་བསྟན་པ་འཛིག་རྟེན་དུ། ལྷ་མེད་ཐེག་ཚེན་པར་
བཤད་ནས། རབ་ཏུ་དག་འབའི་ས་བསྐྱབས་ནས། རབ་དེ་བ་ཚན་དུ་དེ་འགྲོའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ལྷུང་གིས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཇམ་དཔལ་ཙུ་རྒྱུད་ལས། ཐོགས་མེད་ཅེས་
བྱའི་དགོ་སྟོན་ནི། བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། མཛད་སྤྱི་དེས་དོན་རྒྱུད་བའི་དོན། རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་
འབྲེད། འཇམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཁུན་ཚེན་ཞི་འཚོ་ལྷུང་གིས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས། འདྲན་
པ་སྐོ་གོས་ཞེས་བྱ་བ། ཤེས་བྱ་ལྷ་རྣམས་སྟོན་པའོ། རབ་འབོ་ཚེན་པོ་འཇུང་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་དབྱུང་རྒྱུ་འགྲུལ་ལས། ལྷོ་ཕྱོགས་ནི་མཁུན་པོའི་མཚོན་གྱི་རྣམ་བྱངས་སུ་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་དག་
གིས་བཤད་ལ། ཞི་འཚོ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཚོན་དུ་མཛོན་ཞིང་། གཞན་ཡང་མཚོན་གྱི་རྣམ་བྱངས་དུ་མ་སྐྱབ་པོ་
ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ།

བཞི་པ། རྒྱ་འགྲུལ་ཉེར་གཅིག་དོས་བཟུང་བ།

བཞི་པ་འཕགས་ཡུལ་དུ་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལ་འགྲུལ་བ་བྱུང་ཚུལ། སྤྱིར་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་ལ་འགྲུལ་བ་རྒྱ་
གར་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཉེར་གཅིག་ཡོད་དེ། མདོ་རྒྱུན་སྐྱབ་པའི་འགྲུལ་བ་བཅུ་གཉེས་དང་། མ་སྐྱབ་པའི་
འགྲུལ་བ་དབྱུང་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྐབས་སྟེ། ཉི་མེ་དང་སྐྱབ་བ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྐྱབ་བ་གསུམ། མདོ་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་བ་
གསུམ། འབྲུམ་རྒྱུད་པ་དང་སྐྱབ་བ་གཅིག། འབྲུམ་ཉི་མེ་མེ་བརྒྱད་སྟོང་པ་སྟེ་ཡུམ་གསུམ་གཤེད་སྐྱབ་བ་གཅིག་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྐབས་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམ་གྲོལ་སྤེས་མཛད་པའི་ཉི་མེ་སྐྱབ་བ། བཅུན་པ་གྲོལ་

སྒྲུབ་མཛད་པའི་ཉི་མེད་རྣམས་ལྷན་ཞུས། མཛད་པའི་ཉི་མེད་ལེ་བུ་བརྒྱུད་ལ། འཛིན་པས་མཛད་པའི་ཉི་མེད་
དག་ལྷན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་སྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱན་སྦྲུང་། འཛིན་པས་མཛད་
པའི་སྤྱིང་པོ་མཚོག་ཅུ་བྷུ་ཀཱ་རས་མཛད་པའི་གནད་ཀྱི་ལྗོངས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྲུབ་སྟེ། སློབ་
དཔོན་མཛད་པའི་སྤྱིང་པོ་དཀར་འགྲེལ་ཚོགས་སྤྱད། མངས་རྒྱས་ཞབས་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱིང་
པོ་དཀར་འགྲེལ། ལ་ཆེ་རྒྱ་མཚོ་གྲིས་མཛད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མཛོལ་གྱི་ལྷེ་མིག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྲུབ་
སྟེ། ལ་ཆེ་རྒྱ་མཚོ་གྲིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་སྤྱིང་པོ་བཤད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི་ཚོ་ལོ་སྤྱི་ཉི་མེད་
མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཡུལ་གསུམ་དོན་བརྒྱུད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བརྟན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉེས་པ་མཛད་རྒྱན་མ་སྐྱེ་བའི་འགྲེལ་པ་དགུ་ནི། སློབ་དཔོན་མཛོལ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་
གསལ། ཚོས་ཀྱི་བཞེས་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ། གསལ་སྤོང་པའི་རྟོག་དཀར་སྦྲུང་བ། ཤེར་བྱུང་
སློབ་གྲོས། རོ་བོ་རླེ། གཞོན་ཅུ་དཔལ་གསུམ་གྱི་བརྒྱས་དོན་རྣམས་གསུམ། རྩུ་གྲི་ཚིག་གསལ་ཆ། ལ་ཆེ་བརྒྱ་མཚོ་གྲིས་
རབ་སྦྱོན་མའི་བྲིང་བ། ཅུ་བྷུ་ཀཱ་རའི་བྲིང་པ་དགོངས་རྒྱན་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

སྲུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྤྱི་ཉི་དགོངས་འགྲེལ་ལྷ་བུར་སྤྲོད་ཡང་། འདིར་རྒྱན་
འགྲེལ་དུ་བཞག་པའི་སྦྱོན་མེད་དེ། ལེ་འཕྱི་མ་གསུམ་ལས་གཙོ་ཆེར་མཛོལ་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་བཀལ་
བས་སོ།། ལ་ཆེ་རྒྱ་མཚོ་གྲིས་མཛད་པའི་ཤེར་ཕྱིན་མཛོལ་གྱི་ལྷེ་མིག་དང་། སྤྱིང་པོ་བཤད་པའི་བཤད་པ་གཉེས་ལས་
རྒྱ་གར་མའམ་པའི་གསུང་ལ་མི་འབྱུང་བའི་བོད་ཚིག་མའམ་པ་བཞི་ཉི་ལུགས་ཀྱི་སློབ་འདོགས་ཕྱི་དུ་གཙོད།
ལྷ་རྟོག་ཕྱི་དུ་བྲེད་ལྷ་བུ་ལ་བུང་བས་སྦྱོན་གྱི་མའམ་པ་དག་གིས་རྒྱ་འགྲེལ་ཡིན་མིན་ལ་དབྱེད་གཞི་ཆེ་ཞེས་
གསུངས་ཀྱང་། འདིར་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་གོ།།

སྤྱིར་རྒྱ་གར་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བཀའ་བབ་དུ་གཞེས་པའི་མ་སྐྱེ་དྲུང་ཡོད་དེ། བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་
དག་འབྲུག་ལྷ་ཡུལ། རོ་བོ་སྤྱོད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་འོག་ཀྱང་ཡུལ། རིག་པའི་འབྱུང་གནས་ཤེར་ཕྱོགས་བརྒྱལ།
ཡོན་ཏན་གྱི་འབྱུང་གནས་སྟོ་ཕྱོགས་བེ་ཉི་ཡུལ། ཕྱིན་རྫེབས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཅུ་བུ་ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། རོ་
མཚར་གྱི་འབྱུང་གནས་བྱུང་ཕྱོགས་བེ་ཤག་ཚོན་གྱི་སྤྱིང་ཐོས་བརྒྱུད་པ་སྟེ་དུ་གཞོ།། བོད་དུ་བརྟན་པ་སྤྲོད་པའི་
སྐབས་སུ་སྐུལ་པའི་ལོ་པའ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་གསལ་བརྒྱུད་པའི་བཤད་སློབ་མ་ཉམས་པའི་ལར། ཕྱི་དམ་རྟོག་

ལོ་ལོ་བཤད་རྒྱན་ཡང་འདུ་བས་དཔལ་ལྷན་སྤྲོ་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་གཉེས་ཀྱང་ལྷན་
པར་གྲགས་སོ།།

རྒྱན་གྱི་བརྟན་བཅོས་བཤད་པའི་འཆད་ཐབས་སུ།
རྒྱན་གྱི་མཛོལ་གྱི་དཔོན་སྤྱི་མཛོལ་འབྱེད་དང་།
རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་བཅས་།།
རྒྱན་གྱི་གཞུང་ལ་མོ་མས་ཕྱིར་བརྟེན་པས་བྲིས།།
ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

གཞུང་གི་དོན།

གཉེས་པ་གཞུང་དོན་ལ་བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཚོན་བརྗོད་དང་།
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཡུལ་བཤད་པ་གཉེས་ལས།

དང་པོ། བསྟན་བཅོས་བརྩམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཚོན་བརྗོད།

ཉན་ཐོས་ཞིབ་ཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། །འགྲོ་ལ་མནའ་བར་བྱེད་རྣམས་
ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་ཏེ་དོན་སྤྲུབ་མཛད་པ་གང་། །གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་སྐབས་རྣམས་རྣམས་ཀུན་
ལྡན་སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་པ། །ཉན་ཐོས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་
ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་པའི་དོན་རྟེན་ཐབས་འབྲས་གསུམ་དང་སྐྱུར་ཏེ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་དང་པོ་གཞི་ཤེས་ལ་
བརྟེན་ཚུལ་ནི། རྟེན་ཉན་ཐོས་ཞིབ་ཚོལ་རྣམས། ཐབས་གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་འདུན་ཏེ་རྟེན་གསུམ་པའི་
ཀུན་ཤེས་ཀྱིས། །འབྲས་བུ་ཉེར་ཞི་ལྷག་བཅས་དང་། །སྤྲུལ་མེད་ཀྱི་སྐྱུང་འདས་སུ་ཁྲིད་པར་མཛད་པ་དང་། །གཉེས་
པ་ལམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ཚུལ་ནི། རྟེན་འགྲོ་ལ་མནའ་བར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས། ཐབས་ལམ་གསུམ་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྟེན་གསུམ་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས། །འབྲས་བུ་འཛིན་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྤྲུབ་པར་མཛད་པ་དང་།
གསུམ་པ་རྣམས་མཁུན་ལ་བརྟེན་ཚུལ་ནི། རྟེན་སྐབས་པར་རྟེན་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས། ཐབས་རྣམས་མཁུན་གང་
དང་ཡང་དག་ལྡན་པས། །འབྲས་བུ་བརྗོད་བྱ་རྣམས་པ་ཀུན་དང་ལྡན་པའི་ཚོས་སྣ་ཚོགས་གསུངས་བར་མཛད་
པའོ། །དེ་ལྟར་མཁུན་གསུམ་སོ་སོར་བརྟེན་ནས་མཁུན་པ་གསུམ་གཤམ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། ཉན་ཐོས་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏོ། །

མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་པ།

སྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། མཚོན་བརྗོད་མཛད་པའི་དགོས་པ། མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དོས་བརྩམ་བ།

མཁུན་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དེས་པ། མཁུན་གསུམ་གྱིས་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། །འཕྲིན་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མར་མཚོན་པར་བརྗོད་པ་ནི། གཞུང་གི་མཛོས་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཚེད་དུ་ཡིན་གསུངས། །འཕྲིན་གྱི། །འབད་རྩོལ་རི་རབ་ཅམ་ཞིག་བྱེད་པ་ལས། །བསོད་ནམས་མེ་སྟག་ཅམ་ཞིག་
བསགས་པ་དག། །ཞེས་དང་། །བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡིས་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱབ། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་རང་དོན་རྩོམ་པ་དང་གཞན་གཤམ་བྱ་རྣམས་ཐོས་སོགས་ལ་འཇུག་ཚོ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་
རྟོགས་ཀྱིས་བར་ཚད་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་ཟེར་གྱང་། དེ་ནི་དགོས་པ་ཕྱོགས་རེ་ཅམ་
མོ། །རང་ལུགས་ནི་སློབ་དཔོན་སྐྱེས་ཀྱིས། །བསྟན་བཅོས་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་ལ། །མཚོན་པར་བརྗོད་པ་འབྲས་
མེད་མིན། །སྟོན་པ་དང་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ། །དང་འདུན་བསྐྱེད་པར་བྱ་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། །དཀར་
པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཚེད་དུ་སྟེ། །རང་ཉིད་གང་ལ་འདོད་པ་ཡོད་པའི་གཞུང་ལ་དད་
པ་འམ་འདུན་པ་དུག་པོ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཐོས་པ་བྱས་པ་ལས་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེས། །བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་དེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྐྱོམ་པས་མཐར་རང་འབྲས་བྱང་ཚུབ་གསུམ་པོ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས། །དད་པ་དེ་ཉིད་ཐོག་
མར་དཀར་པོའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། །སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་ཞིང་སྐྱེས་པ་ལ་འཛིན་ཏེ་
ན་མ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། །དཀོན་མཚོག་སྐྱོན་མེ་ལས། །དད་པ་སྐྱོན་འགྲོམ་ལྟར་སྐྱེད་པ་སྟེ། །ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
སྐྱེད་ཞིང་སྐྱེས་པ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷན་པར་དུ་གཞུང་འདིར་མཁུན་པ་གསུམ་པ་བརྟེན་ཕྱག་མཛད་པའི་དགོས་པ་ལ་གཉེས་ཏེ། དང་པོ་
རང་དོན་ནི། །དོན་གསལ་ལ་ལས། །འཕགས་པ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྐྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས།
ཞེས་དང་། །གཉེས་པ་གཞན་དོན་ནི། །རྒྱན་གྱི་ཚེད་དུ་བྱ་བའི་གཤམ་བྱས་ལུམ་ལ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་དབང་ལྡན་གྱིས་ཡུམ་ལ་སོས་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། །དབང་རྣོན་གྱིས་མཚོན་བརྗོད་ཀྱིས་
བསྟན་པའི་ཡུལ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་ན་དད་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་མོ། །

དད་པ་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞུང་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་ལུགས་ནས་མཐར་ལེགས་
པའི་མཚོག་ཐོབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །འགྲོལ་རྒྱུད་ལས། །དེའི་ཕྱིར་བཅོས་ལྡན་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དུང་
བ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་མོ་ཞེས་དང་། །དེ་ཡང་དབང་རྣོན་གྱིས་ཡུམ་ལ་དུ་བསྐྱེ་

ཚུལ་ནི། དེཉིད་ལས། ཚོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་མཐའ་དབྱེད་གཅིག་དུ་བྲལ་བ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་དབྱུང་རྒྱུ་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་མཚོན་བཅོམ་གྱི་ཡུལ་ནི་མཁུན་གསུམ་དང་ཡུམ་ཡིན་ཏེ། བྱམས་པ་མགོན་པོས་
མཁུན་གསུམ་དང་ཡུམ་ལ་བསྟོན་པུག་མཛད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་མཚོན་བཅོམ་གྱི་ཡུལ་མཁུན་གསུམ་དང་
མཚོན་ཡུམ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མཚོན་ཡུམ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཡུམ་བར་མ་ལས། རབ་འབྱོར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་སོགས་ནས་སྐྱེ་བའི་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཚོམ་ལ་
ངོས་གཟུང་བར་བྱའོ། དེས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་མཚོན་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེད་སྐྱེད་
ཡུམ་དང་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡུམ་གཉིས།

འཕགས་བཞི་གང་རུང་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་སྤྱིར་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད།
གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཚམ་རྟོགས་པའི་སློབ་པ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་མཁུན་པ་ཉན་ཐོས་
འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། དེ་ཡིན་ན་ཉན་ཐོས་ཚོགས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྲུབ། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་མཐོང་སློབ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་མེད་དེ།
དེ་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རབ་ལྗོངས་པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་གནས་པའི་
ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་དེ་འབྱེད་ཀྱི་རང་སྤྱོད་ཉན་
ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། ས་མཚོས་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་པ་
མའི་སྤྱོད་ལམ་བར་ཡོད། དེ་ཡང་ཚོགས་སྤྱོད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱིས་རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་
མཐོང་ལམ་པ། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱིས་རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་སློབ་ལམ་པ། སློབ་
ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱིས་རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ། མི་སློབ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
སྐྱེད་ཡུམ་གྱིས་རབ་ལྗོངས་པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་གནས་པའི་དག་བཅོམ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏོ། །སྤྱིར་ཉན་

ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་དང་། རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་ལ་སྤྱོད་པས་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་
ཀྱི་མཐོང་སློབ་མི་སློབ་ལམ་གསུམ་རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་ཉན་ཐོས་འཕགས་
པའི་སྐྱེད་ཡུམ་མ་ཡིན། ཐེག་དམན་གྱི་ཚོགས་སྤྱོད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་སྤྱིར་
སྐྱེད་ཡུམ་དང་རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གཉིས་ཀ་ཡིན། གཉིས་མིན་ནི་སྤྱོད་ཏོ།།

དེས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་སྐྱེད་ཡུམ་དང་། རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་
ཡུམ་ལ་འདུག་པས་རིགས་བསྐྱེད་བར་བྱའོ། །རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་བདག་མེད་བྱེད་གཉིས་ཚམ་
རྟོགས་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་མཁུན་པ་རང་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། དེ་ཡིན་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་
ཚོགས་སྤྱོད་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྲུབ། རབ་ལྗོངས་པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་གནས་པའི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་
པའི་བདག་མེད་བྱེད་གཉིས་ཚམ་རྟོགས་པའི་རིགས་གནས་ཀྱི་མཁུན་པ་རང་སྤྱོད་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་
ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། རང་རྒྱལ་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་མའི་སྤྱོད་ལམ་བར་ཡོད། བྱང་སེམས་
འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཐེག་ཆེན་སོ་སྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་མཁུན་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་
སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། དེ་དང་དབྱུང་འཇུག་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུར་གསུངས་པའི་ཚོགས་སྤྱོད་བའི་རྒྱུད་གྱི་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྤྱོད་དང་དོན་གཅིག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་སྤྱོད་ལོན་པ་ཡོད། རབ་ལྗོངས་པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་སྐྱེ་མེད་མཐའ་བྲལ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་རང་སྤྱོད་བྱང་
སེམས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་སྤྱོད་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤྱོད་
ལོགས་བར་ཡོད། རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་རང་སྤྱོད་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་མ་ཡིན་ཏེ།
རབ་ལྗོངས་པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་རྣམ་པ་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པའི་རྒྱུད་གྱི་མཁུན་པ་སངས་
རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཡོད། རབ་ལྗོངས་
པའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་རྣམ་པ་སྐྱེ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་རང་སྤྱོད་
སངས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་བར་ཡོད།
བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ཡུམ་གྱི་མཚོན་ཉིད་ནི། རང་རྒྱུད་ལྟན་གྱི་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་

རིགས་སུ་གནས་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁམ་པའོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་
གྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཞེས་པའི་རིགས་གནས་སྐྱུར་བའི་དགོས་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་ལྷག་པཅས་ལྷག་མེད་རྒྱུད་
གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་དེ་དག་གི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་
དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་དེ་རང་གི་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་བཞེད་དོན་གཙོ་བོ་རྒྱུ་འདས་སྐྱབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་
སུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཉེར་ཞེར་ཁྲིད་པར་མཛད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གཞི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཚམ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་ཉན་ཐོས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
ཡུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་རང་རྒྱུ་འཕགས་པ་ཉེར་ཞེར་ཁྲིད་པར་མཛད་པའི་རིགས་སུ་གནས་
པའི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་རང་རྒྱུ་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་ཀའི་མཚན་མཐོང་ཐོབ་པའི་མཚན་མཐོང་ལམ་ནས་ཐོབ་ཆེན་ལ་འཇུག་ཁ་འའི་བར་ཡོད། རང་
རྒྱུད་ལྷན་གྱི་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཛོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་
མཐོང་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཡོད། རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་སངས་རྒྱུས་འཕགས་པས་ཚོས་འཕོར་བསྐྱོར་བའི་
བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཁམ་པ་སངས་རྒྱུས་འཕགས་པའི་བཞེད་དོན་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྣམ་མཁམ་པ་དོན་གཅིག་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་རྟེན་ཐབས་འབྲས་གསུམ་ལས།
ཐབས་ཀྱན་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁམ་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་ཚུལ་གིས་རང་སྐྱེས་འཕགས་པའི་སྐྱེད་ཡུམ་
དང་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡུམ་གཉིས་ཀ་དང་། འབྲས་བུ་གསུམ་བསྟན་པའི་ཚུལ་གིས་བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་
ཀྱི་ཡུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

མཚན་བརྗོད་ཡུམ་གྱི་མཁམ་པ་གསུམ་གང་རུང་དང་། མཚན་ཡུམ་ལ་སྐྱབ་པའི་སྟེ། ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་མཚན་ཡུམ་ཡིན་ཀྱང་མཁམ་པ་གསུམ་གང་རུང་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
མཁམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁམ་པ་གསུམ་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁམ་པས་བྱང་སྟེ། ཉི་སྐྱེད་ལས། འཕགས་

པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཐམས་ཅད་མཁམ་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་
ཏན་ཉེ་བར་དགོད་པ་སྤོང་དུ་འགྲོ་བས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་འཚམ་ལོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མཁམ་པ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ལ་མཚན་ཡུམ་མིན་པ་ནི། སྐྱོབ་ལམ་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་
མཁམ་པའོ། །

དེ་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དོན་གསལ་ལ་ལས། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་
ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེར་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་
ཡུམ་ཞེས་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་ལས། ཐེག་མཚོག་ལ་མོས་ས་བོན་ཤེས་རབ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཚོས་སྐྱེད་
མ་དང་བསམ་གཏན་གྱི། བདེ་བའི་མངལ་གནས་སྤིང་རྗེའི་མ་མ་ཅན། བདེ་བའི་དེ་དག་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སྐྱེས་
སྐྱེས། ཞེས་དང་། མདོ་སྤྱོད་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། ཚོས་ལ་མོས་པ་ས་བོན་དང་། ཤེས་ལ་ཕྱིན་མཚོག་མ་ལས་
སྐྱེས། བསམ་གཏན་ལས་བྱུང་བདེ་བ་མངལ། སྤྱིང་རྗེ་སྐྱེད་པའི་མ་མའོ། ཞེས་པ་ལྟར། བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་མཁམ་པའི་ཆ་ལ་ཡུམ་དང་། དེ་སྟོན་པའི་ཤེས་མདོ་རྣམས་ལ་འད་ཡུམ་ཞེས་པའི་མཚན་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དཔལ་སྐྱེལ་སྐྱེ་དོན་དང་གསེར་ཕྱེད་ལས། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པར་
རྟོགས་པའི་ཉི་ཚོའི་མཁམ་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ནས། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཛོན་རྟོགས་གང་
ཡིན་མཁམ་པ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་མཁམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱུད་བསྐྱེས་པར་
གསུངས་ཏེ། དེ་གསུམ་དུ་མ་བསྐྱབ་པའི་མཛོན་རྟོགས་མེད་པས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་འཕགས་རྒྱུད་
ཀྱི་མི་རྟག་རྟོགས་པའི་མཁམ་པ་དེ་མཁམ་པ་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་རང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པས་མི་རྟུས་
དཔུང་པར་བྱའོ། ལྷག་གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། རྣམ་མཁམ་པ་དང་འཕགས་གསུམ་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་མཁམ་པའོ། བཞེད་མིན་སྟེ། ལ་ཅིག་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན་ན་སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་ཡིན་
པས་བྱང་ཟེར་ན། རང་རྒྱུ་ཀྱི་ཡུམ་ཚོས་ཅན། དེར་ཐམ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྟུས་ཏེ། སྐབས་འདིར་ལྷགས་
བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གསལ་ལ་ལས། ཉན་ཐོས་དང་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལོ་རིམ་དེས་ཚུལ་ལ། ལོ་ན་ལེ། མཚན་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཐོག་མར་གཞི་ཤེས་ལ་
བསྟོད་མི་རིགས་པར་ཐམ། བསྟན་བཅོས་སུས་ཀྱི་སྐབས་ཐོག་མར་རྣམ་མཁམ་པ་སྟོན་པས་གོ་རིམ་མི་མཐུན་པའི་

ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཨེར་བྱང་རྒྱུ་ལེ་ཤེས་ཀྱིས། མཚོན་བཅོམ་སྐྱོད་གཞིའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པས་སྐྱོད་གཞིའི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 དང་བསྟུན་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཇི་ལྟར་ན་ཡུམ་རྒྱུས་འབྲིང་གི་སྐྱོད་གཞིར། དགོས་པ་དང་། དགོ་
 སྐྱོད་མ་དང་། དགོ་བསྟེན་དང་། དགོ་བསྟེན་མ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།
 ཚོད་དང་ལྷན་པ་འོད་སྲུངས་ཚེན་པོ་དང་ཞེས་པས་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 དག་བཅོམ་པ་ཟག་པ་ཟད་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་པས་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞི་བསྟན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཉན་ཐོས་
 འཕགས་པ་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞིར་བྱེད་པ་གཞི་ཤེས་ལ་རག་ལས་སོ་ཞེས་སྐབས་དོན་འོང་ན་གནས་པ་གསལ་བའི་
 ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཞི་བཙོན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་ཚིག་ཀྱང་གཅིག་གསུངས་པ་དང་། བྱང་རྒྱུ་སེམས་
 དཔལ་སེམས་དཔལ་འཚེན་པོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་
 དཔལ་འབྲས་བུ་སྐྱོད་དང་ཞེས་པས་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཞུངས་རབ་ཏུ་
 ཐོབ་པ་མཛོད་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་ལྷན་པ་སྐྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོད་ཡུལ་ཅན་མཚོན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པས་སྐྱོད་པ་ཞེས་
 པས་འབྲས་བུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོན་སྐབས་པ་བསྟན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་འཕགས་པས་འབྲས་བུ་འཛིག་
 རྟེན་གྱི་དོན་སྐབས་པ་ལམ་ཤེས་ལ་རག་ལས་སོ་ཞེས་སྐབས་དོན་འོང་ན་གནས་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འགོ་ལ་
 པན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སོགས་ཚིག་ཀྱང་གཅིག་གསུངས་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་གང་ན་བཤམས་པ་ལ་བཞུགས་ནས་སྐྱེད་པོར་བསྐངས་ནས་དྲན་པ་མཛོད་ཏུ་བཞག་ཅེས་པས་རྟེན་གྱི་
 གང་ཟག་སངས་རྒྱུས་འཕགས་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱེད་པོར་བྱེད་པ་ལྟ་མེད་པ་འཕྲོས་པའི་སྐྱེ་
 ལས་སྐྱེད་པའི་སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱིས་པ་ལོ་ལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་ལས་བཅུམས་པའི་ཚོས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་པས་
 འབྲས་བུ་ཚོས་འཁོར་བསྟན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་སངས་རྒྱུས་འཕགས་པས་འབྲས་བུ་ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་བ་དེ་
 རྣམ་མཁུན་ལ་རག་ལས་སོ་ཞེས་སྐབས་དོན་འོང་ན་གནས་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གང་དང་ཡང་དག་ལྷན་
 པས་སོགས་ཚིག་ཀྱང་གཅིག་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཆེན་སྦྲོན་མེ་ལས། སྐྱོད་གཞི་རྒྱུས་པར་བཀའ་བསྟུན་ལ་
 དོན་མཚོག་རྣམས། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཕྱག་འཚུལ་ཚིགས་བཅད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག་ན་ཟེ། དེ་མི་འཐད་དེ། སྐྱོད་གཞི་དང་། མཚོན་བཅོམ་རྩ་འགྲེལ་དུ་འཕགས་སེང་གང་གིས་
 ཀྱང་མ་སྐྱར་བའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་སྦྲོན་མེ་ཡང་ལ་ཡར་གྱི་གཞུང་ཡིན་པས་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱེད་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

འོན་ལ་ཆེ་རྒྱུ་ཤིས་མཛོད་པར་གྲགས་པའི་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱ་པའི་བཤད་པ་ཚོས་ཅན། མདོ་རྒྱན་སྐྱར་བའི་གཞུང་དུ་
 མི་འཐད་པར་ཐམ། འཕགས་སེང་གང་གིས་ཀྱང་མ་སྐྱར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྲབ་ལས། རིན་ཆེན་སྦྲོན་མེ་རྒྱ་
 གཞུང་མིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་ལ་ཡར་གྱི་གཞུང་དུ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱེད་ཚོགས་ན། བོད་འགྲེལ་ཚོང་མ་དེར་ཐམ།
 དེའི་ཕྱིར་ཟེར།

རང་ལུགས་ནི། མཚོན་བཅོམ་གྱི་མཁུན་གསུམ་གོ་ཤིང་དེ་ཨེར་བྱང་རྒྱུ་ལེ་ཤེས་དང་མཐུན་པར་སྐྱོད་
 གཞི་དང་སྐྱར་ནས་བོད་སྐྱེད་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་ཀྱང་གསུངས། དེར་མ་ཟད་སྐྱེས་བུ་ཚེན་པོའི་ལམ་བྱང་རྒྱུ་
 ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་ལྷན་མོང་བས་བསྐྱེས་པའི་འཁོར་བ་སྐྱེད་ཏེ་བྱེད་པ་སྐྱེད་པ་གྱི་
 རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཉམས་ལེན་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། མཚོན་བཅོམ་སྐབས་ཉམས་ལེན་
 ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཞི་ཤེས་སྟོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། །བསྟན་བཅོམ་ལུས་ཀྱི་སྐབས་རྣམ་མཁུན་ཐོག་མར་
 བསྟན་པ་ནི། གདུལ་བྱ་འབྲས་བུ་ལ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་འམ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
 དབང་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་སྐྱེད་སྐྱོམ་རིམ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚོན་ནི། དང་པོ་ལོ་
 ནར་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྐྱོན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁུན་ནས་ཐོག་མར་སྐྱོམ་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་
 བཞིན་ཏེ།

བཞི་པ་ནི་འགྲེལ་པར། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་དོན་བརྒྱུད་བསྐྱེས་ལ། ཞེས་
 གསུངས་པའི་དོན་ལ། རྟོག་ལོ་ཚེན་པོས། མཁུན་གསུམ་ནི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བས་རྒྱ་ཆེ་
 ཞིང་། སྐྱེད་བཞི་དང་ཚོས་སྐྱེ་བའི་ལྟར་གྱི་རྒྱུན་གྱི་ཆེད་དུ་བྱེད་པའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བས་རྒྱ་ཆུང་། དེ་ལྟར་
 རྒྱ་ཆེ་བ་མཁུན་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་ཆུང་བ་སྐྱེད་བཞི་དང་ཚོས་སྐྱེ་བསྐྱེས་པ་དེ་མཁུན་གསུམ་གྱིས་མཛོད་རྟོགས་
 བརྒྱུད་བསྐྱེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས། དེར་བཞི་སྐོབ་མ་འབྲས་བུ་གསུམ་ལ། འབྲེ་རང་ལུགས་ལ་མཁུན་
 གསུམ་ནི་སྐྱེད་བཞི་དང་ཚོས་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་དང་། སྐྱེད་བཞི་དང་ཚོས་སྐྱེ་བའི་མཁུན་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་
 ཡིན་པས་རང་བཞིན་མཁུན་གསུམ་གྱིས་གནས་སྐབས་སྐྱེད་བཞི་དང་ཚོས་སྐྱེ་བསྐྱེས་པ་མཁུན་གསུམ་གྱིས་
 མཛོད་རྟོགས་བརྒྱུད་བསྐྱེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་སོར་མོ་ལྷན་གནས་སྐབས་ལྷ་རྒྱུད་བསྐྱེས་པ་
 བཞིན་ཏེ་གསུངས། དེ་ཡང་ཨེར་གྱིས་བཀའ་གནས། ཨེར་རང་ལུགས་མཁུན་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་སུམ་

ཅུས་སྐྱོར་བཞི་དང་ཚོས་སྐྱབས་སྐྱོར་བའི་མཁུན་གསུམ་གྱིས་མངོན་རྟོགས་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས།
དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འབྲེལ་བཞེད་པ་ལ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པར་མ་སོང་བར་ལྷ་བསྐྱེད་པར་སོང་བས་
སྐྱོན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཀྱང་། རང་བཞིན་གྱིས་གནས་སྐབས་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་དོན་ལ་གནས་པའི་ཆོག་ལོད་
ཅིང་། རྒྱ་ཆེ་བས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་དོན་འདྲའོ་ཞེས་མཁུན་དབང་འགས་གསུངས།

རང་ལུགས་སྐྱུང་བྱེད་མཚོན་བཟོན་སྐབས་ཀྱི་མཁུན་གསུམ་དང་། བསྐྱེད་བསྐྱེད་བཅོས་ལུས་ནས་
བཤད་པའི་མཁུན་གསུམ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས། སྐྱུང་བྱེད་ཀྱི་མཁུན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་མཁུན་གསུམ་
ཕན་ཚུན་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད། སྐྱོར་བཞི་མཁུན་གསུམ་གྱིས་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དང་། ཚོས་སྐྱབས་
མཁུན་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད། དཔལ་སྐྱེད་སྐྱོན་ལེན་ལས། འདི་གསུམ་དང་མངོན་རྟོགས་ཕྱི་ལྷ་སྐྱོར་
བའི་ཚོ། རྣམ་ཅུ་གཉིས་གཅོད་པའི་ཞེས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་དང་། མཐར་སྐྱེད་གཉིས་ལམ་ཞེས་ཀྱི་སྐྱོར་བ། འབྲས་བུ་
ཚོས་སྐྱབས་རྣམས་མཁུན་དངོས་ཡིན་པས་བསམ་སྐྱོར་གྱི་ཁྱད་པར་ལས་བརྒྱུད་པོ་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པས་མཚོན་བཟོན་
ལས་ཀྱང་གསུམ་པོ་འདི་སྟོན་པས། མཚོན་བཟོན་དུ་གཞུང་དོན་ལ་ལུས་པ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་སྐྱོར་བཞི་དང་མཁུན་པ་གཉིས་སྐྱོར་བའི་ཚོ་གཅོད་པའི་ཞེས་སྐྱོན་པའི་དོན། གཅོད་ཚེ་བའི་དབང་
གིས་དེ་ལྟར་སྐྱེད་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱིས་འབྲེལ་དང་། གོ་རིམ་དང་། བསྐྱེད་པ་གོ་བ་སྐྱེད་པར་ཕན་པས་སྐྱོན་གྱི་
རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁྱེད་པ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཚེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཁུན་པ་གསུམ་ཀའི་སྐྱོར་བ་བཤད་པ་
བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དོན་གསལ་ལས། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་དོན་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པ་ཞེས་པས་
མཁུན་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཞིང་དེས་ཀྱང་འཆད་
པར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་སྐྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགོས་པ་བསྐྱེད་ཏེ། །དེ་དག་ཀྱང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་པའི་དོན་ནི། མངོན་རྟོགས་བརྒྱུད་ཀའ་ལ་དངོས་བཤད་པས་མཁུན་པ་
གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་སོ།།

མུང་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

ཉན་ཐོས་ཞི་བཟོ་ལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིང་མཚན་ཞེས་པའི་མུང་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ།
མུང་འདས་སྐྱེད་རྣམས་གཞག་བཤད་པ། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་བྱེད་བྱེད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། ཉན་སྐྱིབས་ཟད་པར་སྐྱེད་པའི་འགོག་བཤེད་སྐྱེད་མུང་འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྐྱེས་
བཟོན་རིགས་ཀྱིས་དབྱེད། རང་བཞིན་མུང་འདས། མི་གནས་མུང་འདས། ལྷག་བཅས་མུང་འདས། ལྷག་མེད་
མུང་འདས་དང་བཞི་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་ཉིད་དང་དོན་གཅིག །འདིར་འདེལ་
རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་འདས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པས་ན་པོ། །མི་གནས་མུང་འདས་
དང་ཐེག་ཆེན་མུང་འདས་དོན་གཅིག།

གཉིས་པ་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་བྱེད་བྱེད་པའོ།། ཐེག་ཆེན་མུང་འདས་དང་། ཐེག་ཆེན་མུང་
འདས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་ཉན་སྐྱིབས་ཟད་པར་སྐྱེད་པའི་དམན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་བཤེད་ཐེག་ཆེན་མུང་
འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེད་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་འདས་གཉིས། ཐེག་ཆེན་མུང་འདས་གང་ཞེས་
སྐྱེད་བཤེད་མུང་པོའི་ལྷག་མུང་འདས་པ་དམན་པའི་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེད་ལམས་
གསུམ་གྱི་རྟོན་ཅན་གྱི་གསུམ། ཐེག་ཆེན་མུང་འདས་གང་ཞེས་དག་བཅོམ་ཐོབ་པའི་རྟོན་མུང་པོ་འགས་པ་དང་
བྲལ་བ་དམན་པའི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

ཉན་ཐོས་སྐྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དོན་ནི། རིགས་པ་ཏུ་གཏུགས་པའི་འབྲེལ་བར། དེ་ལ་
མུང་པོ་ལྷག་མུང་དང་བཅས་པ་ནི། མུང་པོ་ཚམ་དུ་བྱེད་དེ་ཉན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་ལས་གོལ་བ་ཡིན། མུང་པོ་ལྷག་
མུང་མེད་པ་ནི། མུང་པོའི་རྒྱུན་ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཞེས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུར་པ་ལྟར་རོ།།

མུང་པོ་རྒྱུན་ཆད་པའི་མུང་པོ་ལྷག་པའི་འབྲེལ་བའི་མཐའ་དབྱེད་ཆད་ཅིང་མཚོགས་གི་སྐྱེད་པ་སྐྱེད་པ་
གཤེགས་པའི་འོག་ཏུ་རིག་པ་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་དེ། ཐེག་ཆེན་མུང་པོ་ལས། མུང་པོ་ཤིབ་པར་འགྱུར་བ་
བཞིན། །གང་ན་ལུས་ཞེས་འདུ་ཤེས་འགགས། །ཚོར་བ་ཐམས་ཅད་བྲལ་གྱུར་ཅིང་། །འདུ་བྱེད་ཉེར་ཞིབ་
དང་། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །འགོག་བཤེད་ཡང་བྱེད་སྐྱེས་མ་ཡིན་དགག་ཆས་ཡོད་དང་།
མངོན་པས་བཤད་པའི་ཡོད་མེད་དགག་ཏུ་འདོད་དོ།།

ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཚོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱུ་ཆད་པར་
འདོད་པ་ཉན་ཐོས་སྒྲེ་བ་དང་མཚུངས་ཏེ། བསྐྱེད་པ་ལས། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་བཅས་པའི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་ནི
སྤྱི་བ་པ་དང་བཅས་པ་དང་སྤྱི་བ་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡོད་ཀྱི། སྤང་པོ་ལྷག་མེད་པའི་མུ་འཇུག་ལས་
འདས་པའི་དབྱིངས་ལ་གནས་པ་ནི་སྤྱི་བ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་མེད་དོ། །དེ་ཅི་ལྟར་ཞེན། མཚེན་མ་དང་གནས་
རན་ལེན་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ཆད་ཅིང་འགག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅམ་པས་ནི། ལྷག་མེད་ཀྱི་སྐབས་རིག་པ་རྒྱུ་ཆད་པར་མི་འདོད་
དེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་རིག་པའི་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་དང་ལུང་གི་རྗེས་
འབྲང་གི་མཛད་སྒྲེ་པས་ཀྱང་ལྷག་མེད་ཚོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱུ་ཆད་པ་དང་མི་འཆད་པའི་རྣམ་པ་གཞག་པས་
ལེན་པར་སེམས་སོ།།

དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཐེག་དམན་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཚོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་རྒྱུ་ཆད་པར་མི་
འདོད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་སོགས་ཡོད་པས། སངས་
རྒྱལ་གྱི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་ལྷངས་ནས་གཞོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་
འཇུག་ཏེ། དམ་ཚེས་པད་དཀར་ལས། འདི་ལྟར་ལྷ་རན་འདས་པ་གང་བཟོད་པ། །འཁོར་བའི་སྐྱབ་བསྐྱེད་ཚེ་
ལས་ཁྱོད་ཐར་ཡང་། །ཁྱོད་ནི་དུང་ལྷ་རན་ཡོངས་མ་འདས། །སངས་རྒྱལ་ཐེག་པ་འདི་ནི་བཅའ་བར་
བྱོས། །ཞེས་དང་། ལང་ག་ཤེགས་ལས། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་སྐྱེས་པ་ནི། །ཁྱོས་འཇུར་མེད་ན་སངས་པ་ལྟར། །དེ་
བཞིན་དེད་གང་ཡི་སྐྱེ། །མཐོང་ནས་སངས་རྒྱལ་ཚེས་ཐོབ་ཐོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་མཐར་ཐུག་
ཐེག་པ་གཅིག་དུ་སྐྱབ་ཚུལ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ།།

ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་ཚོ་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། གུ་མཐའ་མཛོད་ལས། དེ་བས་
ན་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་དུས་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་སངས་རྒྱལ་དེ་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལྷ་དང་ལྷོག་པ་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དམན་ལམ་སྤོར་སོང་
གི་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་སྤྱོད་བ་དེ་སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལུང་གསུམ་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་
ཉིད་ལས་ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས། ཐེག་དམན་འཕགས་པ་ཡིན་ཐེག་དམན་གྱི་གང་

ཟག་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་ཞེས་འདོད་དགོས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི་སྤྱི་བ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐེག་ཆེན་མུང་འདས་ཀྱི་མཚེན་ཉིད།
དབྱེན་གསུགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་འགོག་བདེན་ལྷག་བཅས་དང་། དོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན་ཏེ། གསེར་
འོད་དམ་པ་ལས། གསུགས་སྐྱེ་དེ་གཉིས་ལ་དགོངས་ཏེ་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་སྤང་པོ་ལྷག་མེད་
དང་བཅས་པའི་མུ་འཇུག་ལས་འདས་པ་སྤེལ་བྱེད། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་དགོངས་ཏེ་སྤང་པོ་ལྷག་མེད་པའི་མུ་འཇུག་
ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱེད། །ཞེས་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་སྐྱེ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱོར་ཡང་། སྤང་པོར་
བཅས་པའི་མུ་འཇུག་འདས། །ཐེག་སྐྱེ་གཉིས་ལ་བཞག་པ་ཡིན། །སྤང་པོ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་
སྤང་པོ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

མུང་འདས་ཡིན་ན་ཐེག་དམན་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མུང་འདས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་པར་སྤང་སྟེ།
དག་བཅོམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྤོར་དུ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་སྤྱོད་བའི་རྒྱུ་དུ་མུང་འདས་དང་། རིགས་རེས་ས་
བརྒྱུད་པའི་རྒྱུ་དུ་མུང་འདས་ཀྱིས་མ་རེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན་ཐེག་དམན་མུང་འདས་མིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་པའི་
རྒྱུ་དུ་འགོག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་མུང་འདས་མིན་ཏེ། སྤྱི་བ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་འགོག་
བདེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །གང་དང་ཡང་དག་ལྷན་པས་སྐྱབ་རྣམས་རྣམ་པ་ཀུན་ལྷན་སྐྱེ་ཚོགས་འདི་གསུངས་
པ། །ཞེས་པའི་སྐབས།

ཚོས་འཁོར་གྱི་དོན་བཤད་པ།

ཚོས་འཁོར་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ། དོ་བོ། དབྱེ་བ། དུང་ལེས། ཚོས་སྤང་གི་ཚད། སྐྱེ་བཤད་དང་ལྷ་ལས། དང་པོ་འང་
ཉན་ཐོས་སྤེ་པའི་ལུགས་དང་། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་བྱེ་སྐྱེས་ནི། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚོས་མཚུངས་པའི་ལམ་བདེན་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚེན་ཉིད།
དེ་ལ་སྐྱེས་བཟོད་རིགས་ཀྱི་ེ་སྐྱོན་ས་དབྱེན་ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་དང་རྟོགས་པའི་ཚོས་འཁོར་གཉིས་ཡོད་དེ།
སྤོར་པའི་དམ་ཚེས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདེན་བཞིན་

ཚོས་འཁོར་ལྷ་བུ་ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་དང་མཐོང་ལམ་ལྷ་བུ་རྟོགས་པ་འི་ཚོས་འཁོར་གཉིས་སོ། །ཚོས་འཁོར་
མཚན་ཉིད་པ་ཞི་བྱི་མ་ལོན་སྟེ། ལྷ་སྟེར་སྟོན་པས་ལྷ་སྟེར་སྟེར་བ་དེན་བཞི་འི་ཚོས་འཁོར་གསུངས་པས་ཀུན་ཤེས་
ཀོ་ལུ་རྟེན་ལམ་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པ་ན། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཨ་ལ་ལ་དེང་འཛུང་བུ་ལྷིང་དུ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་རོ་
ཞེས་བསྐྱབས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚོས་མཚུངས་པ་མཐོང་ལམ་ལོན་ལ་ཡོད་པ་འི་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་ལོ།

མཐོང་ལམ་དང་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་མཚུངས་ན། འཁོར་ལོ་སྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་ལོ་དེ་
ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཡུལ་སྐྱེས་པ་དོར་ནས་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ནས་རྒྱལ་བ་ལས་
རྒྱལ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་རྣམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། མཐོ་བར་འཕམ་བ་དང་། དམ་འབ་ལ་འབབ་པ་འི་བྱ་བ་བྱེད་པ་
བཞིན། མཐོང་ལམ་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་སྐྱུར་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་འགྲོ་བ་དང་། སྐྱུག་བདེན་གྱི་དམིགས་རྣམ་
བཏང་ནས་ཀུན་འབྱུང་གི་དམིགས་རྣམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྐྱུར་བྱེད་དོར་གཉེན་བྱེད་
པ་འམ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། རྣམ་གྲོ་ལ་ལམ་གྱིས་སྐྱུར་བྱེད་པས་འཁོར་བའི་འགྲོག་བདེན་ཐོབ་པས་རྒྱལ་བ་
རྣམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་ཁམས་གོང་མ་འི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་འཕམ་བ་དང་།
ཚོས་བཟོད་ཚོས་ཤེས་ཀྱིས་ཁམས་འོག་མ་འི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པས་མར་འབབ་པ་སྟེ་ཚོས་མཚུངས་རྣམ་པ་
དུག་གིས་མཐོང་ལམ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

བཅུན་པ་དབྱེད་སྐྱོད་པས་ཞི། མཐོང་ལམ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་ཚོས་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་ལ་
འཛིན་པར་བྱེད་པ་འི་ལྟེ་བ། གཅོད་པར་བྱེད་པ་འི་རྩེ་བས། སྐྱུད་པར་བྱེད་པ་འི་སྐྱུང་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ།
མཐོང་ལམ་ལ་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་དུ་བྱེ་བའི་ཡང་དག་པ་འི་དག །ཡང་དག་པ་འི་ལས་ཀྱི་མཐའ།
ཡང་དག་པ་འི་འཚོ་བ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབས་པར་འདུ་ཞིང་། དེ་ནི་བསྐྱབས་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
པས་ལྟེ་བ་དང་ཚོས་མཚུངས། ཡང་དག་པ་འི་ལྟེ་བ། རྟོག་པ། རྟོག་པ་གསུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབས་པར་འདུ་ཞིང་།
དེ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་འི་རྩེ་བས་དང་ཚོས་མཚུངས། དེ་ནས་དང་ཏིང་འཛིན་གཉིས་ནི་དམིགས་པ་
ལ་སེམས་འཛིན་པར་བྱེད་པས་སྐྱུང་དང་ཚོས་མཚུངས་པ་འི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འཛིན་ལས། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
མཐོང་བའི་ལམ། །སྐྱུར་བར་འགྲོ་སོགས་རྩེ་བས་སོགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་འི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་རབ་ལུགས་ནི། རྟོན་པ་འི་གསུང་རབ་དང་མཛོན་རྟོགས་གང་རུང་གིས་བསྐྱེས་པ་འི་དམ་ཚོས་
ཚོས་འཁོར་གྱི་དོ་བོ། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེན་ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་དང་རྟོགས་པ་འི་ཚོས་འཁོར་གཉིས་སོ།

དང་པོ་འི་དོ་བོ་ནི། རྟོན་པ་འི་བདག་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི་གསུང་རབ་ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད།
ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དོན་གཅིག །དབྱེ་བ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེན་ཚོས་སྐྱུང་བརྒྱུད་ཁྲི་བཞི་
རྟོན་། འབྲིང་དུ་དབྱེན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཏེ། མཁས་འཇུག་སྐྱོམ་བྱུང་ལས། མདོ་སྡེ་དབྱེད་ས་
བསྟན་ལུང་བསྟན་ཚིགས་སུ་བཅད། །ཆེད་བཟོད་སྐྱོང་གཞི་རྟོགས་བཟོད་དེ་ལྟར་བྱུང་། །སྟེ་རབས་རྒྱས་དང་མང་
བྱུང་གཏན་ལ་དབབ། །དེ་དག་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསྐྱེས་ཏེ་དབྱེན་སྡེ་སྐྱོད་གསུམ་སྟེ། འདུལ་བ་མདོ་སྡེ་མཛོན་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་བཟོད་བྱ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབས་པ་གཅོ་བོར་སྟོན་པ་འི་གསུང་རབ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྐྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བཟོད་བྱ་ཏིང་པོ་འཛིན་གྱི་
བསྐྱབས་པ་གཅོ་བོར་སྟོན་པ་འི་གསུང་རབ་མདོ་སྡེ་སྐྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བཟོད་བྱ་ཏིང་པོ་འཛིན་གྱི་
བསྐྱབས་པ་གཅོ་བོར་སྟོན་པ་འི་གསུང་རབ་མདོ་སྡེ་སྐྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དག་ཞི་ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་གྱི་དོ་བོར་སྐྱུར་པ་འི་སྡེ་
སྐྱོད་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱུར་བསྟན་བཅོས་སུ་བྱུར་པ་འི་སྡེ་སྐྱོད་གསུམ་ཀྱང་ཡོད་དོ།

ཡང་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཏུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་བདེན་བཞི་
དོར་གྱི་བཟོད་བྱའི་གཅོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པ་འི་མདོ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞི་འི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་ནི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འི་མདོ་ལྷ་བུ། གཏུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་སྟོང་ཉིད་དོར་གྱི་
བཟོད་བྱའི་གཅོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པ་འི་མདོ་བཀའ་དབར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་འི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱེས་གསུམ་ལྷ་བུ་རོ།

གཏུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་ཆེད་དུ་དང་དེས་ལེགས་པར་བྱེན་ནས་བསྟན་པ་འི་རིགས་སུ་
གནས་པ་འམ་དེས་དོན་མཐར་ཐུག་བསྟན་པ་འི་མདོ་བཀའ་དམ་མཁའ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་
མཚན་ཉིད། དང་དེས་བྱེད་པའི་མདོ་དགོངས་པ་དེས་འགྲུལ་ལྷ་བུ་དང་། དེས་དོན་མཐར་ཐུག་གཞིགས་སྟིང་སྟོན་
པ་འི་མདོ་བཅུ་ལྷ་བུ་རོ། །དེ་ནི་གཏུལ་བྱ་དང་བཟོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ལ།
དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོར་གསུངས་པ་བཀའ་དང་པོ་དང་། བར་དུ་གསུངས་པ་བཀའ་དབར་པ། མཐའ་མར་

གསུངས་པ་བཀའ་མཐའ་མ་ཡིན་པར་མ་ལས་མཚོག་བུ་སྟོན་གྱིས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན། ཟབ་ཞི་སྤོས་བྲལ་འོད་
གསལ་འདུས་མ་བྱས། །བདུད་རྩི་ལྷ་སུའི་ཚོས་ཤེག་བདག་གིས་བརྟེས། །སུ་ལ་བསྟན་ཀྱང་ལོ་བར་མི་འགྲུང་
བས། །མི་སྤྲོ་ནགས་འདབས་ཉིད་དུ་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་མདོ་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཀའ་དང་པོ་
དང་། བཅོམ་བྱ་དང་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཀའ་མཐའ་མར་བཞག་དགོས་སོ།།

དེ་བཞིན་དུ་རུང་མཐུན་གྱི་མདོ་ཡང་དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཀའ་མཐའ་མ་དང་། བཅོམ་བྱ་དང་
གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བཀའ་དང་པོར་གཏོགས་སོ།།

གཉིས་པ། ཐེག་གསུམ་གང་རུང་གི་ལམ་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་མདོ་རྟོགས་རྟོགས་པའི་ཚོས་འཁོར་
གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཐེག་གསུམ་གང་རུང་གི་ལམ་དོན་གཅིག་། དབྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་བཅོ་ལྔ་འོ། །དེ་
ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཅིག་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་མོ། ལ་ཅིག་ནི་སྦྱར་བའི་ལམ་མོ། ལ་ཅིག་
ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་པོ། །ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲུལ་རང་ལུགས་བཞག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་།
ཡང་ན་འཕགས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕུག་པའི་ཕྱིར་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་འོ།།

གསུམ་པ་རྒྱུད་ལམ་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བཅོམ་བྱའི་གཅོད་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དེས་
དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་གཤེགས་སྤིང་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུའོ། ། ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བཅོམ་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མདོ་དང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་འདུལ་ལུང་སྤེ་བཞི་དང་། བཅོམ་བྱ་མེད་པའི་བདག་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་སྤོ་བྲོས་མི་ཟད་པ་
བསྟན་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་སྐབ་པ་སྟོན་པ་ནི་དབང་པོ་དོན་ཏེ། །དོན་དམ་སྐབ་པ་སྟོན་པ་ནི་དེས་པའི་དོན་ཏེ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་འོ།།

དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་དང་བཅོམ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ལས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་
ནི་དབང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་ཀྱི་བཅོམ་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་ལོ་བར་པ་ནི་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། སྤོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་བཅོམ་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་རྒྱུད་ལམ་གཉིས་ཀའི་ཆུ་ལོ་དེ། དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་དངོས་ཀྱི་བཅོམ་བྱས་ནས་

བསྟན་པའི་མདོ་སྤེ་སྤོ་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འོ།།

བཞི་པ་ཚད་ནི། བྱ་སྤྱོད་ལ་ཅིག་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྱག་དུག་ལ་ཚོས་སུང་ལེའི་ཚད་དུ་འཛོག་སྟེ། །ཤུ་ལེའི་བྱས་
མཛོད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སུང་པོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཚོས་སུང་གཅིག་གི་ཚད་ཡིན་པས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར། ལ་ཅིག་སུང་ལམས་སྤྱོད་མཚེད་ལས་བཅུ་མས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆེད་བར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཚོས་
སུང་ལེའི་ཚད་དུ་འཛོག་སྟེ། མཛོད་ལས། ལ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ཚད་ཅེས་ཟེར། །སུང་པོ་ལ་སོགས་གཏམ་ལེ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

རང་ལུགས་ནི། ཉེན་མོངས་པ་ལེའི་གཉེན་པོ་ཆེད་བར་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཚོས་སུང་ལེའི་ཚོགས་
སྟེ། མཛོད་ལས། །སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། ཚོས་ཀྱི་སུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས། །ཞེས་དང་། གྲུབ་
མཐའ་མཛོད་ལས། དེ་དག་ཀྱང་ཉེན་མོངས་པ་ལེའི་གཉེན་པོ་ལེའི་སྟོན་པ་ལ་མང་ཉུང་གི་དབང་གིས་བཞག་
པའི་ཚད་ཡིན་གྱི། གངས་དེར་བཞག་པའི་ཚད་མ་ཡིན་པས། གཉེན་པོ་ལེའི་སྟོན་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཉིད་
ལེགས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། རྒྱན་སྤྲུང་ལས། མདོར་ན་གདུལ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བརྒྱུད་མི་
བཞི་སྟོང་ལ་སྤྱོད་པ་ལེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཅི་ཅམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་
ཅམ་གྱི་གཞུང་གི་ཚོགས་ལ་ཚོས་ཀྱི་སུང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང་། འགྲུལ་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ་བསྐྱར་བར་མཛོད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བདུས་ལྟར་ན་ཚོས་སུང་ལེའི་ལོ་
ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྱག་ཤེ། སྤྱིར་བསྟོམས་ན་ཤོ་ལོ་ཀ་བྱེ་བ་བརྒྱུད་དང་འབྲམ་ཕྱག་བཞི་བཅུར་འགྱུར་འོ།།

དེ་ཡང་ཚིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་ལེགས་སོ། །ཐེག་ཚན་ཐུན་མིན་དབང་དུ་བྱས་ན་གྲུང་པོ་ཚོས་
ལ་རབ་བརྟན་གྱིས་འཁུར་བར་འོས་པའི་སྐབས་ཚོས་ཀྱི་སུང་པོ་གཅིག་འབྲི་བར་ལུས་སོ། །ཞེས་གསུངས།
དེ་ལྟར་ན་འཛོམ་གྱིང་འདིར་དེ་ཅམ་མི་སྤྲུང་བཅི་ཡིན་ཞེན། འཛིག་རྟེན་ལམས་བཞག་དང་སྐྱུ་ལུལ་རྣམས་སུ་
བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤོབ་སྤིངས་ལས། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་མཚོགས་ལྟར་བཟང་ལ་འཕམ་མེད་པ། །རྣམ་པར་དག་
ཚུལ་གང་ཡིན་སྐྱུ་མགོ་འི་གཤེད་པ་ཀ་ཅན། །ཚེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཏུག་གི་རྒྱུ་བཞིན་གུས་མཚོས་ཏེ། །ས་ཡི་
གཏིང་ན་གནས་པའི་རབ་རིབ་སེལ་བར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འོ།།

ལྷ་པ་སྐྱུ་བཤད་ནི། གཞི་བསྐྱུ་བར་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀུན་ཤེས་ཀོ་བྱུ་འུ་ཀུན་ཤེས་པའི་ཚོས་

ཉིད་དང་མཐུན་པར་བསྐྱོར་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དག་ལ་མཐུན་པར་བསྐྱོར་བར་གྱུར་པ་དང་། དེ་དག་ཀྱང་གཞན་
དག་ལ་མཐུན་པར་བསྐྱོར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་མཐུན་པར་བསྐྱོར་བའི་དོན་
གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པས་གཅིག་ལྷུང་གི་ཚོས་འཁོར་བསྟན། ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པས་རྟོགས་པའི་ཚོས་འཁོར་བསྟན་ཏེ། །དེས་ན་སྟོན་
པའི་གསུང་རབ་དང་མཛོན་རྟོགས་གང་རུང་གིས་བསྟུན་པའི་དམ་ཚོས་ཚོས་ཅན། བྱེད་ལ་ཚོས་འཁོར་ཞེས་
བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱེད་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱང་ཡིན་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚོས་
མཚུངས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་དེ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོས་
སྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཡུལ་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འཕྲོད་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་
བ་ལྟར། བྱེད་རྣམས་ཀྱང་གཤུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕྲོད་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལུང་རྟོགས་གང་རུང་གི་ཚོས་ཚོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོན་འགྲུལ་པ་དོན་
གསལ་ཚོས་ཅན། ཚོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། ལུང་གི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྟོབ་དཔོན་སེང་གོ་བཟང་
པོས་ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་ཐལ། འགྲུལ་པ་དོན་གསལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ལོ་རི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁུན་
ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ། རྣམ་མཁུན་རྒྱུད་ལ་མ་ལྡན་ན་ཚོས་འཁོར་བསྐྱོར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལམ་མ་
ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་པོ་ཚོས་ཅན། རྟོགས་པའི་ཚོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོགས་པའི་ཚོས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། རྟོགས་པའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ཚོགས་ལམ་ནས་གཞག་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོགས་ལས་ལས། ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁ་ཅིག་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སོ་ཞེས་མ་མཐའ་ཚོགས་
ལམ་ནས་འགོ་འཇུགས་གནང་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འགོག་བདེན་ཚོས་ཅན། ཚོས་འཁོར་ཡིན་པར་ཐལ།
ལམ་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོགས་པའི་ཚོས་དཀོན་མཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
མ་ཟུབ་ལོ།

མཚོད་བཞེད་སྐབས་བཀའ་ལམ་བཤད་པ།

མཚོད་བཞེད་སྐབས་བཀའ་ལམ་བཤད་པ་ལ། གང་ལ་རྩོད་པའི་ཡུལ། གང་གིས་རྩོད་པའི་གང་ཟག་ཇི་ལྟར་རྩོད་
པའི་རྩོད། ལན་གྱི་དོན་དོས་བཟུང་བ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི་མཁུན་གསུམ་ལ་མཚོད་པར་བཞེད་ནས་ཤུགས་ལ་རྒྱན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཟུམ་པར་དམ་
བཅས་པ་ལོ།

གཉིས་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཟུམ་པར་དམ་ཀྱང་མཁུན་གསུམ་བཞེད་བྱུང་མ་དེས་ཤིང་སྤྱིར་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཞེད་བྱེད་གསུམ་གང་རུང་དུ་དོགས་པའི་གང་ཟག་གིས་སོ།

གསུམ་པ་ནི་ལོན་རེ་མཚོད་བཞེད་སྟོན་དུ་འགོ་བཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་བསྟན་བཅོས་བཟུམས་ན། ཚོས་རབ་
རྣམ་འབྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞི་ལོན་བཞེད་བྱུང་བྱེད་དམ། སྤང་བྱ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་
གཉེན་པོ་ལོན་བཞེད་བྱུང་བྱེད་དམ། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པའོད་དུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པའོན་བཞེད་བྱུང་བྱེད། དང་པོ་
ལྟར་ན་ཚོས་མཛོན་པའི་མདོད་དང་རྣོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚོས་མཛོན་པའི་མདོད་ལས་ཕུང་ལམས་སྐྱེ་མཚེད་གྱི་རབ་
དབྱེ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞུང་འདིས་སྤང་བྱེད་མོངས་པའི་དངོས་པོ་རྩུང་
ཟད་ཅམ་ཡང་བཞེད་བྱུང་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ།

འདོད་ན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལོད་དུ་རྒྱུད་མི་རུས་པར་ཐལ་ལོ།

གསུམ་པ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་གཞི་བཅས་ལོན་བཞེད་བྱུང་བྱེད་དམ། གཞི་མེད་ལོན་བཞེད་བྱུང་བྱེད། དང་
པོ་ལྟར་ན་ཚོས་མཛོན་པ་དང་རྣོས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་དང་
འགྲུལ་བའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདི་ལས་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།

འདོད་ན་བསྟན་བཅོས་འདིས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཉེ་བར་མའོད་པའི་དོན་ཆེན་ཅམ་ཡང་
མ་བསྟན་པས་བསྟན་བཅོས་བཟུམས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་རྩོད་པ་ལ།

བཞི་པ་ལན་ལ་དངོས་དང་། ལམ་ཤེས་གྱི་མདོལ་དཔུང་པོ། །དང་པོ་ནི་སྟོན་མེད་དེ། རྒྱན་གྱི་
བསྟན་བཅོས་འདིས་གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་ཀ་བཞེད་བྱུང་བྱུང་པའི་ཕྱིར་གོང་གི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལས་
གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།

ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལ་དབྱེད་པ།

གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འརྒྱལ་སྤྲོད་ཀྱི་ལམ་གང་གི་ལམ་གང་
ཡིན་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གང་ཡིན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་
བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་དག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་བྱེད་ལ་ཞེས་པས་བྱེད་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་འརྒྱལ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་བསྟན། ལྷོ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་
པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྤྲོད་པར་མ་བྱས་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་མ་སྐྱེད་པར་དེ་དག་གི་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་མཛོན་སུམ་དུ་ཞི་བའི་བྱའོ་ཞེས་པས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་བསྟན་པ་ཡིན་འོ། །དེ་དག་གི་དོན་ལ། ཤེས་
བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་དོས་བཟུང་བ། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་ཚུལ། རྫོགས་སྤྲོད་སྤངས་གསུམ་གྱི་ཚད། འདིར་
བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དོས་བཟུང་བ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ། ཤེས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་དོས་བཟུང་བ།

མཁམ་པ་ལ་ཅིག་བྱེད་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཉན་རང་གི་ལམ་ནི་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ལོ་ནར་འདོད།
ཤེས་ཚུལ་ཡང་མིག་གིས་གཞུགས་ལ་བཟུང་བའི་ཚུལ་གྱི་ཤེས་པར་འདོད། བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རྟོགས་རིགས་བྱེད་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ལོ་ནར་འདོད། ལ་ཅིག་ཤེས་བསྐྱེད་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པའི་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་ལོ་ནར་འདོད་པ་ནི་གཞུང་གི་དཔེ་བསྟན་པའ་ཆེར་དེ་ལྟར་ལགས་ཀྱང་། བྱེད་
སེམས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྤྲོད་པར་བྱེད་མཁུན་པའི་མཛོན་ཤེས་སོགས་ལམ་ཤེས་ཡིན་པས་དེས་
ཤེས་བྱ་རང་རྒྱུད་ལས་གཞན་པའི་ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཤེས་པས་ན་ཤེས་བྱའི་ལམ་ལ་བྱེད་སེམས་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ལོ་ནར་འདོད་པ་ཅུང་ཟད་འཐད་དཀའ་འོ།།

རང་ལུགས་ནི། ཤེས་བསྐྱེད་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་ལ་བྱེད་སེམས་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་ལོ་ནར་
དེས་ཤིང་། ཤེས་བྱའི་ལམ་ལ་སྐྱབས་གསུམ་པའི་ཐད་ཀྱི་མདོར། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྲོད་སྤངས་

ཚོགས་པ་ནི་བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཤེས་པ་དང་མཛོན་བས་བཟུས་ནས་འདོད། ཞེས་བྱེད་སེམས་ཀྱིས་མཛོན་
ནས་འདེད་བར་བྱ་བའི་ལམ་དུ་གསུངས་པས་འདི་འདྲ་བའི་ཤེས་བྱའི་ལམ་དང་ཚོས་ཀྱི་སྤྲོད་པར་བྱེད་པར་བྱེད་
ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་དེ་ཉན་རང་དང་བྱེད་སེམས་པ་ལོ་ནར་འདོད་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་ཡིན་
ལ། བྱེད་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སུ་སྤྲོད་བའི་སྤྲོད་སྤངས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ལམ་ནི་བསྐྱེད་བྱའི་ལམ་དང་དོན་
གཅིག་ཡིན་པས། བྱེད་སེམས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་ལམ་ལ་རང་རྒྱུད་ལ་ཉམས་སུ་སྤྲོད་བའི་སྤྲོད་སྤངས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་།
གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གཞན་རིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་ཚུལ།

དེ་ལ་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་མཁམ་པའི་བཞེད་སྤོལ་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། ཀུན་མཁུན་གོ་རམས་དང་མཁམ་མཚོག་བུ་སྤྲོད་སོགས་
ནི་བྱེད་སེམས་མཛོན་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཉན་རང་དང་རྟོགས་པ་མཉམ་ཞིང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་
སྐབས་སྤངས་པ་རྫོགས་པར་འདོད། གསེར་ལྷུང་ལྟར་ན་རྟོགས་པ་ས་དང་པོ་དང་སྤངས་པ་ས་བརྒྱད་པར་རྫོགས་
པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་མཁམ་པ་གཞན་དག་ནི་སེམས་ཅོམ་ལུགས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་ཚུལ་དང་། རང་
རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འབྱུང་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤངས་རྟོགས་རྫོགས་ཚུལ་སོ་སོར་མ་འདྲེས་འཇའ་ཚོན་གྱི་མདོག་ལྟར་
རང་རང་གི་རྒྱུ་རྟེན་ལུང་རིགས་དང་བཅས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཡོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི། འཇམ་མཐོན་མི་པམ་
ཚོས་རྗེ་དཔོངས་པ་ལྟར་དབྱ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་སྤངས་བྱེད་སྤངས་ཚུལ་ལ་བྱེད་པར་མེད་པར་ས་བརྒྱད་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དུས་སུ་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་དུས་མཉམ་དུ་རྫོགས་པར་འདོད་པར་སེམས་ཏེ། དེར་
ཉོན་ཡིད་སྤངས་པའི་འགོག་བཤེད་ཐོག་མར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་དབྱུང་རྒྱུ་འབྲེལ་ལས་ས་བརྒྱད་
པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཚོས་ཉིད་ལ་འབད་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་བཟོའི་འདེད་པས་ན་དེ་
ཕན་ཆད་དུ་དག་ས་གསུམ་དུ་གཉིས་སྤངས་བྱེད་པའི་བཀའ་སམ་ཤེས་སྤྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་བ་ཡིན་འོ་ཞེས་དང་།
ཚུལ་འདི་ཐལ་འབྱུང་པ་ལོ་ནར་ལུགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་ཆེན་གྱི་མདོ་སྤྲོད་སྤངས་ནས་བྱེད་པ་ལྟར་ཤིང་རྟོགས་པོ་
རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་འོ་ཞེས་དང་། བརྟལ་ལམ་ཉིན་བྱེད་སྤངས་པ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་
ཉོན་སྤྲིབ་དང་། ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཤེས་སྤྲིབ་སྤོང་བ་ལ་སེམས་ཅོམ་ནས་ཐལ་འབྱུང་པའི་བར་དུ་

བཞེད་པ་ལ་བྱུང་མེད་ཅིང་། བརྗོད་ཚུལ་ལྟ་བུ་ལོ་ལྷན་པ་ཡང་དོན་བྱུང་མེད་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ལས་གྱི་
གནད་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་དོན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ས་བརྒྱུད་པར་ཉོན་ལྷོད་ཤིང་ལྷོད་པར་སྤངས་པ་དེ་སེམས་ཅོམ་པ་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྲུང་བའི་བར་གྱི་
ཤིང་ཉ་ཚེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཚུལ་འཇམ་མགོན་རྣམས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། སེམས་ཅོམ་པ་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། དབུ་མ་ཐལ་འགྲུང་པའོ།།

དང་པོ་ཡོད་དེ། མདོར་ན་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཚེན་པོ་ལོ་སྟེ་བའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བཟོད་པ་འོ་ཞེས་པའི་བཟོད་པ་དེས་བརྒྱད་
པ་ལ་དོས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གཞོན་འཛེམས་སུ། བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྤྲུགས་
རྗེའི་ཤེས་རབ་ཚེ་བར་བསྟན་ཉེ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱེ་བཅོམ་པའི་ལས་གྱི་འབྲས་
བུའི་ཤེས་པ་རྣམས་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་རྣམས་ཞི་ས་བརྒྱུད་པ་ལ་ཞུགས་པ་མི་སྟེ་བའི་ཚོས་
ལ་བཟོད་པ་ཅོམ་ཉིད་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཉེ། དེ་དག་གི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་ཞི་བཟོད་པ་དེ་ལས་ལྷག་པ་
མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། ཚོས་ལ་བཟོད་པ་དེའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་སྤངས་པ་ཞི་
དབྱེ་བཅོམ་པ་དང་འདྲ་བས་བསེལ་བར་གྱུར་ཅིང་། འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་བུལ་བས་ཚོལ་དབང་བ་ལ་སོགས་
པ་དབང་བཅུ་རབ་ཉེ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་དང་། གང་གི་ཕྱིར་ས་བརྒྱུད་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའི་འོ་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་བུལ་བ་དབྱེ་བཅོམ་པ་དང་འདྲ་ན་ཡང་། ཐབས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་མཛོན་
པར་སྦྱེལ་ནས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་རྣམས་དང་བཟོས་སུ་མཛོད་དེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། འཇུག་པ་ལས། ས་བརྒྱུད་པ་ལ་དྲི་མ་དེ་དག་རྩེ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་འགྲུང་
ཞིང་། ཉོན་མོངས་ཟད་ཅིང་ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ཁམས་གསུམ་ལས་འདོད་ཆགས་
དང་བུལ་བ་ཉིད་སྲིད་པ་ཡིན་ཉེ། འདོད་ཆགས་དང་མ་བུལ་བ་ལ་བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་སྲིད་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་སྤྱང་བྱསྤོང་རྒྱུ་གྱི་ལུང་ལུངས་ས་བཅུ་པའི་མདོར་གསལ་
པོ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་མང་གིས་དོགས་ནས་མ་དུངས་སོ།།

དེ་ནི་འཇམ་མགོན་མི་པམ་རྣམས་འདོད་པ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པས་སྤོང་བ་རྣམས་མགྲུབ་པ་མཛོད་
ཅིག་རྟོགས་པ་སྤོང་བུ་རྣམས་ཤིང་སྤངས་པ་རྗེས་སུ་རྣམས་པར་འདོད་པ་ནི་སྤངས་རྟོགས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་མ་
མཚུངས་པའི་སྤོང་བུ་གི་སོ་ན་གནས་སོ།།

ཁོ་ན་རེ། ཐལ་རང་གཉིས་སྤང་བྱསྤོང་རྒྱུ་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཀུན་བདུས་ལས། དེས་བྱང་
རྒྱུ་ཐོབ་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་ཅིག་ཅར་སྤོང་དོ། །ཅིག་ཅར་དབྱེ་བཅོམ་པ་དང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་སྤྱང་བྱསྤོང་རྒྱུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བཟོད་ན།

ལུང་དོན་དེ་ནི་སོ་སོ་འདོད་སྤྱི་བ་ལ་སྤྱི་བ་ལ་སྤྱི་བ་གཉིས་པའི་ཡོད་པས། ཐལ་ལ་ཤེས་
སྤྱི་བ་དང་རགས་པ་ལ་ཉོན་སྤྱི་བ་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཅོམ་ཡིན་པས་དགས་ཡན་ཆད་ལ་འདྲི་བ་རགས་པའི་
ཆལ་ཉོན་སྤྱི་བ་ཅེས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ས་དང་པོ་ནས་རྣམས་དགོས་ཉེ། ཉི་ཁྱི་ལས། །ལྷ་འདི་བྱ་
གཞན་ཡང་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སྟེ་བའི་ཚོས་
ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཉི་སྤྱང་ལས། བཟོད་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན་
སྤྱི་བ་བསྡུ་ལ་འཛོམས་ཤེས་པའི་བཟོད་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ནི་དམན་ལས་སྤོང་བུ་སོང་བའི་
བྱང་སེམས་སྤོང་ལམ་པས་ཉོན་སྤྱི་བ་དང་གཞུང་བཟྱི་ལོ་ལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤོང་བ་ལ་གཙོ་བོར་འབད་ན་
ཐེག་ཚེན་མཐོང་ལམ་སྤྱི་བ་འཛོམས་བཟོད་ཐོབ་པའི་ཚོ་ཉན་རང་གིས་གང་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་འཐོབ་པའི་
ལུས་པ་དང་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་ལ་ལུས་པ་འདུས་པའི་དོན་ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བཟོད་
པའི་བྱེད་པར་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་བྱེད་པ་མ་ལུས་པ་འདུས་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་དག་གི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་
གང་ཡིན་པ་དེ་དེའི་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི་རྟོགས་པའི་ཚད་འདི་ཅོམ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞི་རྣམས་གསུངས་པ་ཞེ་ནོ་
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་སྤངས་རྟོགས་ས་དང་པོ་ནས་རྣམས་ལ་རྟོགས་པའི་ཚད་ཞི་འདི་ཅོམ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་དེ་ལྟར་འགྲེལ་སེམས་པར་གྱིས་ཤིག།

གསུམ་པ། རྫོགས་སྒྲིན་སྤྲུངས་གསུམ་གྱི་ཚད།

སྒྲིན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚད་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིན་ལམ་ནི། སེམས་པ་འདུན་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་དང་། བྱང་སངས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིན་ལམ་གྱི་མཚོན་ཅི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་སྒྲོམ་པའི་རྣམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའོ། །

སེམས་ཅན་སྒྲིན་པར་བྱས་པའི་ཚད་ནི། སྒྲོབ་ལམ་སྐབས་སུ་རང་གི་ཚད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་མ་ལོར་བར་སྒྲོན་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ལོར་གྱི་ཐོག་མའི་རྒྱད་ལ་སྤང་བྱ་མཐོང་སྤང་དངོས་སུ་སྤོང་བ་དང་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་སྤྱི་རུ་བྱུང་བ་ནི་སེམས་ཅན་སྒྲིན་པའི་ཚད་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་མ་དང་བཅས་ལ་དེ་དག་གི། རྩལ་དང་སྤྱད་དུ་བྱུང་བ་སྒྲིན་པའོ་ལྟར། །དེ་བཞིན་རྟེན་འདུག་གཉེས་ཀྱིས་ཞེ་བ་དང་། ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་སྒྲིན་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤོང་བའི་ཚད་ནི། རང་སྤང་ལ་སྤོང་བ་བྱུང་བཅུད་ཐམས་ཅད་དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞེས་ཏུ་འཆར་བའི་ཞིང་དག་སྤོང་གི་རྣམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའོ། །མ་དག་ས་བདུན་མན་ཆད་དུ་ཞིང་དག་སྤོང་གི་ཉམས་ལེན་ཆ་མཐུན་ཅོམ་དང་། དག་ས་གསུམ་ལ་ཞིང་དག་སྤོང་གི་ཉམས་ལེན་མཚོན་ཉིད་པ་དང་། ཞིང་དག་སྤོང་གི་རྣམས་པ་མཐར་ཕྱག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནའོ། །

བཞི་པ། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་དོས་བབྱུང་བ།

སྤྱིར་ཉན་རང་གི་ཚོར་འདུ་བཀག་པའི་འགོག་པ་དང་། རང་དོན་ཞི་བ་ཕྱོགས་གཅིག་པར་ལྷུང་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཅོམ་གྱི་འགོག་པ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ས་རྒྱལ་པ་ནས་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་རྒྱུ་གིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་ནི་ཕྱི་མ་ལ་བྱ་སྟེ། དག་སར་ཚོས་གསུམ་མ་རྫོགས་པར་མཛོན་དུ་བྱེད་རྣམས་པའི་འགོག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་འགྲེལ་རྒྱ་བའི་ཞལ་ལུང་ལས། འགོག་པ་ཞེས་པ་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་ཉན་རང་གི་ལྟར་མིན་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྤོས་བྲལ་ལ་ཟེར་ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་དབྱུང་མཐའ་ལས། སྤོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྟན། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཚོན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་། །ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

འོན་ཀྱང་འདི་སྤྱིར་ཉན་རང་གིས་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅོམ་གྱི་སྤོང་ཉིད་ལ་གོ་བར་མི་རུང་སྟེ། འདིར་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མིན་གྱི་སྤོང་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ་སོགས་དོན་གཅིག་འཆར་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བའི་ཡང་དག་མཐའ་ནི་དབྱུང་པ་སར་ཚོགས་སྤོང་སྐབས་དོན་སྤྱི་འཇུག་གིས་དང་། ས་བཅུའི་མཉམ་གཞག་སྐབས་མཛོན་སུམ་རྫོགས་ཤིང་། དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཅོམ་གྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་མཐའ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་དུ་མི་འཛོག་སྟེ། དག་ས་བས་སྤྱིབ་པ་སྤོང་བའི་ཚད་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། འོན་ཚོས་གསུམ་རྫོགས་པར་མ་བྱས་པར་ཡང་དག་མཐའ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཚད་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན། དག་སར་སྤྱིབ་པ་སྤོང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པར་འགོག་པའི་དབྱིངས་ལས་མི་ལྡང་བར་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཚོགས་གཉིས་མཐའ་མ་ཕྱིན་པའི་སྤོངས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་དོན་འབད་མེད་དུ་མི་འབྱུང་བས་དེ་སྤིད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱན་ཆད་པ་འགྱུར་བའོ། །

དེའི་དོན་འཕགས་པས་རེ་ཞེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱན་ཆད་པས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ལྷུང་འདས་སུ་གསུངས། རྫོགས་སྒྲིན་སྤྲུངས་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་ནས་ཡང་དག་མཐའ་ལ་རྟལ་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་སྟེ་གཞན་དོན་འབད་མེད་ལྷན་གྱུ་བ་ཏུ་འབྱུང་བས། ལྷགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བའི་མ་འདྲེས་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏོ། །

ཞར་བྱུང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་འབྲེལ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་ལམ། ཞེས་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ལ་འཕགས་པས་ནི་བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པའི་དགོས་པ་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་པ་མ་གཏོགས་དགོས་སོགས་ཚོས་བཞེས་སྟན་པའི་གསལ་ལ་ཁམ་གསུངས། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ། བར་པ་བཞེས་ཉིད་དགོས། མཐའ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པ། འབྲེལ་བ་ལྷགས་ལས་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། །

དེ་ཡང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་ལམ། །སྒྲོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གད། །ཞེས་པས་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་བསྟན། གཞན་གྱིས་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པས་བརྗོད་བྱའི་ལྷུང་པར་དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་སོགས་ཀྱིས་མ་རྒྱུང་བར་བསྟན། དེ་ནི་མདོའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་

ལམ་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་བརྒྱད་ལོན་ལ་དོས་འཛིན་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་དངོས་པོ་བརྒྱད་པོ་གང་
རུང་ཡིན་ན་ཉན་རང་གིས་ཉམས་སྲུ་མི་སྤྱོད་བསུ་བྱས་ཅེས་ལས་ལེན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་གཞི་ཤེས་ཉན་རང་གི་
རྒྱུད་ལ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན་སློབ་མ་བསེ་རུའི་ལམ་དང་ནི། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

དེས་ན་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུན་གྱི་བརྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཁུན་གསུམ་དང་། ལྷགས་བརྟན་དུ་
གྱུར་པའི་མཁུན་གསུམ་ལ་ཁྱད་པར་བྱེད་གོས་ཏེ། ལྷགས་འདིར་བརྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཁུན་གསུམ་
གང་རུང་ཡིན་ན་ཐེག་ཚེད་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བའ་ཡིན་
ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷགས་བརྟན་གྱི་མཁུན་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་སམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་བྱེ་སྟེ་མ་འཆད་པར་ཁ་ཅིག་གཞི་ཤེས་ཡིན་ན་ཉན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ལོན་ཡིན་པར་འདོད་
པ་དང་། ཁ་ཅིག་གཞི་ཤེས་དེ་ཐེག་ཚེད་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་གི་མཁུན་པར་སློབ་ལའདད་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།
འབྲེལ་རྒྱུད་ལས། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའ་སོགས་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་
མེད་པའ་ལོ་མཁུན་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོས་པའ་ལས་བྱུང་བའ་སོགས་པའི་ཤེས་པས་རིམ་གྱིས་མ་རྒྱུངས་པ་
དེ་ཞེས་པའི་དོན་འཕྲོག་བཤད་ཀྱིས་མ་འབག་པར་ཇི་ལྟར་འབྲེལ། ཁོ་བོས་ནི་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མཛོན་རྟོགས་བྱའི་གཙོ་
བོར་གྱུར་པའི་མཁུན་གསུམ་དེ་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བར་བྱ་བའ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དེ། དཔལ་སྡུམ་སེམས་དཔལ་འཛེན་
པོའི་ཤེས་ཕྱིན་སློབ་རིམ་ལས། འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་གཞི་ཤེས་ནི་མཛོན་རང་གཞུང་དུ་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་
པའི་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་དངོས་སུ་བརྟན་པས་མཐའ་གང་རུང་དུ་ལྷུང་བའི་མི་མཐུན་ཚུགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
ལྷགས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའ་ལས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་རིགས་དངོས་སུ་བཤད་པ་མེད་པས་ན་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་
བའ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བཤད་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཚོས་སྤྱོད་བཅུད་བདག་ཉིད་ཀྱི། །མཛོན་རྟོགས་ལ་བཞག་ནས། །སློབ་དུ་ལྷན་པས་མཐོང་འགྱུར་
ཕྱིར། །ཞེས་པས་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉིད་དགོས་ས་བཅུ་བཟོད་ནས་མཐའ་ཐུག་གི་ཉིད་དགོས་ཚོས་སྐྱུ་མཛོན་སུམ་
མཐོང་བར་བརྟན། ལྷགས་འདིར་ཚོས་སྤྱོད་བཅུད། དབྱས་མཐའ་ནས་བཤད་པའི་ཡི་གེ་འབྲི་མཚོན་སོགས་བཅུ

དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཅུ་དང་། ཡན་ལག་བདུན་གྱི་སྤྱོད་སྐབས་འགོ་དང་
སློན་འཇུག་གི་སེམས་བཅས་བཅུ་དང་། སེམས་བཅུ་བཅས་བཅུ་ཚོན་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། མཁམ་དབང་ལ་
ཅིག་རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཅུ་ལ་བཞེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་པར་ཕྱིན་བཅུ་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་
གཉིས་ཡོད་ཀྱང་རང་ལུགས་ནི་པར་ཕྱིན་བཅུ་ལ་བཞེད་པར་སྤྲང་སྟེ། མཚན་འགྲེལ་སྤྲུའི་ཀུར། སྤྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ཚོས་སྐབས་པའི་སྤྱོད་པ་པར་ཕྱིན་བཅུད་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མཛོན་རྟོགས་ལེན་དང་བཅས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་དེས་པ་མི་བརྟེན་པའི་དུན་པ་ལ་བཞག་ནས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་ལས། །ཞེས་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ལམ་པར་ཕྱིན་བཅུ་
ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་ཚོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། མཛོན་རྟོགས་ལ་བཞག་ནས། །ཞེས་པའི་མཛོན་རྟོགས་
མཛོན་རྟོགས་བྱའི་ལམ་དང་འབྲེལ་དགོས་པས་སོ། །

བདེ་སྐྱབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཞེས། །བྱ་བ་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་དགོས་པ་བརྟན། འབྲེལ་
བའི་ལྷགས་ལ་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཉིད་དགོས་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པ་དེ་བརྟན་བཅོས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མཛོན་
དོན་བདེ་སྐྱབས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ལ་རག་ལས། དེ་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྟེན་བྱ་ཡོད་པ་ལས་བྱུང་བས་དགོས་
པ་བརྟེན་བྱ་དང་འབྲེལ། བརྟེན་བྱ་འདི་བརྟན་བཅོས་ལ་རག་ལས། བརྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པ་ལོ་ལ་རག་ལས་
པས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྲུ་མ་སྲུ་མ་ལ་རག་ལས་པས་འབྲེལ་བར་གྲུབ་པོ། །

དགོས་འབྲེལ་རག་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཚོས་བཞེད། བརྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་
སོགས་ཚོས་བཞེད། དགོས་འབྲེལ་རག་ལ་ཡོད་པའི་བརྟེན་བྱ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་
པའི་དགོས་སོགས་ཚོས་བཞེད་རྟོགས་པ་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་དགོས། དེ་
རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྲུ་མ་སྲུ་མ་ལ་རག་ལས་པ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །

དག་ཅུམ་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཚོས་བཞེད། དག་དོན་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་
གུམ་པར་རྒྱ་ལོན་ཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། གུམ་པར་རྒྱ་ལོན་པ་བརྟེན་བྱ། དག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་བ་དགོས་པ།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་པ་སེམས་བ་ཉིད་དགོས། དེ་རྣམས་སྤྱི་འབྲེལ་པ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་སྤྱིར་བཏན་པ།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་བཏན་པ་ལ་སྤྱི་དང་བྱེད་གཉེས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །དངོས་
པོ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཏན། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། སློབ་དཔོན་ཤུག་པས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་
སྤྱིར་གཉེས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་མཁུན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་
མིན་ཞིང་། ས་བཅུ་འཛིན་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་འཛིན་པོ་བྱེད་པས་ཤེར་ཕྱིན་
དངོས་སུ་བཞེད་ལ། འབྲེལ་ཚེད་པོ་དང་། གསེར་མེད་གཉེས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་གནས་པར་བཞེད།
མཁས་དབང་པལ་ཆེར་ནི་བརྒྱུད་སྤོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཉེས་སུ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་སྤྱི་མ་ལུ་བུ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་འཕྲོག་པ་དང་རྩེས་སུ་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཚོག་དང་དག་གི་ཚོགས་ཀྱི་
གཞུང་དང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བཏགས་པའོ། །ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱང་པོའི་ཞལ་སྤྱ་ནས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་གཉེས་
མེད། །ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། །བསྐྱབ་བྱའི་དོན་དེ་དང་ལྡན་པས། །གཞུང་ལམ་དག་ལ་དེ་སྤྱི་
བསྟན། །ཞེས་པའི་ལུང་ལ་བཞེན་ནས་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ལོན་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད།

རང་ལུགས་ནི་དཔལ་སྤུལ་སྤྱི་དོན་ལས་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་པོ་བཤེས་པའི་འཛིན་པ་སྤྱི་བཏན་པ་
མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོན་སུམ་པས་ཚོས་རྣམས་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཀྱང་ལ། །དེ་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་མཚོག་སྤྱིར་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། གང་
ཚོ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་དང་དཀའ་ཚུགས་ཆོས། །ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བཞིག་ནས་རྩལ་ཅམ་མི་དམིགས་
ཚོ། །འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་གྲངས་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤྱི་བཏན་པ་
ཀྱིས་དབྱེ་ན། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན། གཞི་ཤེར་ཕྱིན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བཞི་ལས། མཚན་ཉིད་པ་ནི་
ཕྱི་མ་གཉེས་ལོན་པོ། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་བཏོན་པའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་གཞུང་དང་པོའི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཀའ་བསྟན་གཉེས། མཐའ་བཞི་སྤྱི་བཏན་པ་དང་བྲལ་བའི་གནས་སུ་གསུངས་པའི་
མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་དོན་གཅིག། སྤྱི་བཏན་པ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་
པ་གང་ཞིག་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་སུ་ཕྱིན་བྱེད་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་མི་པམ་ཚོས་རྗེས་སུ་ད

འགྲེལ་ལས། ཚོས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྗེས་པའི་
སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་དེས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་སོགས་གནད་མང་
པོ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་པའི་དགོངས་པའོ། །དབྱེ་ན་ཐེག་ཚེན་ས་བཅུ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པའི་
ཡེ་ཤེས་བཅུ། མི་གནས་པའི་མུང་འདས་སུ་ཕྱིན་ཟེན་གྱི་མཁུན་པ་བཞི་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྣམ་མཁུན་དོན་
གཅིག། འོན་པོར་དུ་རྟོགས་སྤང་དང་རྒྱན་སྤང་གཉེས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ལོན་པ་
འདོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཙོ་བོ་ལ་ལ་དགོངས་པ་ཅོམ་སྟེ། བརྒྱུད་སྤོང་དོན་བསྐྱབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས།
འདིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཕྱིན་པའི་སྤྱི་དོན་རྣམ་པ་གཉེས་སུ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་གཙོ་བོ་ནི་གཉེས་སུ་མེད་
པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །པལ་པ་ནི་གཞུང་དང་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་ལུགས་མི་
པལ་པ་མི་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་པལ་པ་ཡིན་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་མི་འགལ་
བ་ཡིན་ལོ།

ལ་ཅིག་སློབ་ལམ་ན་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སློབ་ལམ་གྱི་སྤྱི་
སོགས་ལྷ་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་སངས་མི་འགྲོ་བ་དང་། ས་བཅུར་པར་ཕྱིན་བཅུ་མི་རྗེས་པའི་སོགས་
པའི་སྤྱི་དོན་ཡོད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །བྱུང་པ་ཡོད་དེ། སྤྱད་པ་ལས། རྒྱལ་བ་འདས་དང་མ་བྱོན་
ཕྱོགས་བཅུར་གང་བཞུགས་པ། །ཀྱན་ལམ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡིན་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དམུས་ལོང་
དམིགས་སུ་མེད་པ་བྱེད་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེད་འཇུག་པར་གཤེན་ལུས། །དེ་བཞིན་ཤེས་
རབ་མེད་ན་པོལ་ཕྱིན་ལྷ་ཡིས། །དམིགས་སུ་མེད་པས་བྱུང་ཚུབ་ཐེག་པར་ལུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་
འཚིམ་མེད་དམ་པ་དེ་ལས་གཞན་མེད་འཕྲོག། །དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བྱ། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ་མི་
པམ་ཚོས་རྗེས་སུ་དུང་པའི་འགྲེལ་པ་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤྱགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་ནམ་
ཡང་ཉམས་པ་མེད་པས་འཚིབ་མེད་པ་དང་དམ་པ་དེ་ལས་གཞན་མེད་པ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་སྤྱོད་
མེད་པའི་བདག་ཉིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་
ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། ཐེག་བསྐྱབ་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་ནས་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལས་གཞན་པའི་པོལ་ཕྱིན་པ་རྣམས་སྤོང་པ་

ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་དག་གི་རབ་
ལས་འདེམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལོ།

བྱེད་བྱལ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བྱེད་བྱལ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེས་ཚིག་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་དུ་མ་ཚོགས་པ་ཏེ། ཚོགས་དང་ལུས་དང་འདུས་པ་ནི། རྣམ་གྲངས་དག་སྟེ།
ཞེས་པ་ལྟར་ལོ།

གཉིས་པ་ནི། རིགས་ཐེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ་སྐྱེ་དང་དོན་
མོ། །ཞེས་པ་ལྟར། ཚོགས་སུ་བཅད་པ་བཅོལ་པོ་དེ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ལུས་དང་། དངོས་པོ་བརྒྱད་དང་དོན་བདུན་ཅུ་ནི་
བརྗོད་བྱའི་ལུས་ཡིན་མོ།

གསུམ་པ་ནི། དོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐབ་པ་དང་། བསགས་པ་དང་། ཡན་ལག་ལ་བྱབ་པ་དང་། དེའི་རྗེས་བྱེད་
པས་ན་ལུས་ཞེས་བྱའོ།

བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་བརྒྱད་འཆད་པ་ལ། གནད་དོན་བསྐྱེད་ཏེ་བཤད་པ་དང་། སྐབས་དོན་སོ་སོར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གྲངས་དེས། བོ་རིམས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
མཁམ་པའི་གཞུང་ལ་འགལ་འདུང་མི་འགོ་བ་དང་སྒྲོ་དོར་འཆར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱེར་རྟོགས་རིགས་
ཡར་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཁུན་གསུམ་དང་། བྱེད་བྱལ་མདོའི་དངོས་བསྟན་དུ་སྐྱེར་པའི་མཁུན་གསུམ་དང་།
བྱེད་པར་རྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཁུན་གསུམ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བྱེ་སྟེ་འཆད་པ་ལ།

དང་པོ། མཁུན་གསུམ་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚོམས་རིམ་བཞིན།
ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད།

དེ་དང་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་མཁུན་དོན་གཅིག་དབྱེ་བའང་འདི་བཞིན་མོ།

ས་མཚོམས་སངས་རྒྱས་ལོ་ན་འུགས་ལོ་དང་། ལམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཟེན་པའི་ཐེག་
ཚེན་འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་གསུམ་གྱི་
ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ་མོ།

ས་མཚོམས། ཐེག་ཚེན་འཕགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལོ་དང་། གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་
འཕགས་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་འི་
གཞི་ཤེས་གཉིས། ས་མཚོམས་སྐྱེར་གཞི་ཤེས་འཕགས་པ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ལོ་དང་། དེ་ལྟར་འོག་ནས་
འཆད་པའི་རྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མདོ་བསྟན་གྱི་ལུང་རྣམས་རྣམ་གཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྟོན་ཚམ་
དུ་འགྲེལ་དགོས་སོ། །དེ་ནི་རྟོགས་རིགས་ཡར་ལྡན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཁུན་གསུམ་ཡིན་ལ། མཚོན་བརྗོད་
ཀྱི་ལུལ་དུ་སྐྱེར་པའི་མཁུན་གསུམ་ཡང་དེ་ཡིན་མོ།

གཉིས་པ་བྱེད་བྱལ་མདོའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མཁུན་གསུམ་གང་ཅུང་ཡིན་ན་ཐེག་ཚེན་
འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་ཡིན་དགོས་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཚུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐབས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱ་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མདོའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པའི་ཆ་ལ་གོ་དགོས། དེས་ན་རྣམ་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་མཛོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་མཁུན་པ་མདོའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་མཚན་
ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་བ་ཐོབ་བྱེད་རྒྱུའི་རྣམ་མཁུན་དང་། འཕྲོ་བྱ་འབྲས་བུའི་རྣམ་མཁུན་གཉིས་སོ།

དེ་ཡིན་ན་སྐྱེར་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པས་མ་བྱོལ་བོ། །ལམ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་མཁུན་པ་མདོའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་
ཡང་ཐེག་ཚེན་སྐོབ་ལམ་གྱི་ཆ་དང་མི་སྐོབ་ལམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་རྟོགས་སྟེ།

གཞི་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་མཁུན་པ་མདོའི་བསྟན་བྱའི་
གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་དོན་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་བོད་སྐུལ་
ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཤེས་འགྲེལ་ལས། ལུས་རྣམ་གཞག་སྐབས། ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་སྐོན་མེད་ཀྱི་མཁུན་པ་

ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་མཛོད་རྟོགས་རྣམས་མཁུན་དང་། ལམ་མཚན་མེད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་
ཅན་གྱི་མཛོད་རྟོགས་ལམ་ཤེས་དང་། གཞི་བདག་མེད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་མཛོད་རྟོགས་
གཞི་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་ཚམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱུང་དང་པོས་ཀྱང་མཚན་པས་སྐབས་ཤན་བྱས་པར་བྱའོཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ་བྱུང་པར་རྟོག་དེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཁུན་གསུམ་ལ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མཁུལ་པ་
མཛོད་སྤུལ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་རྟོག་དེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་པ་མཁུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྣམ་
མཁུན་དོན་གཅིག ཡུལ་གྱི་སྐྱོན་ནས་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ་བ་མཁུན་པའི་རྣམ་པ་མཁུན་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཁུན་པའི་རྣམ་
མཁུན་གཉིས། བསྟན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དོན་བདུན་ཅུ་མཁུན་པའི་རྣམ་པ་མཁུན་དང་།
ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་མཁུལ་པ་མཁུན་པའི་རྣམ་པ་མཁུན་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་པའི་རྣམ་པ་མཁུན་པ་
ཉིད། །ཅེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །གཉིས་པ་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་གང་དག་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་
པ་ལྟ་བུ་སྟེ།།

ལམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་རྟོག་དེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་བྱང་སེམས་སྐྱོབ་ལམ་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་ལམ་
ཤེས་དོན་གཅིག དེ་ནི་རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་སོགས་ནས་དེ་དག་གིས་ཡང་དག་པའི་
མཐའ་མཛོད་སྤུལ་དུ་མི་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་
བྱའོ། །ཞེས་དང་། བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔལ་མཁུལ་རྣམས་ཀྱི། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན་ནོ།།

གཞི་བདག་མེད་མཁུན་པའི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་གང་
ཞེས་ཐབས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་མ་ཟིན་པ་རྟོག་དེས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་
ཤེས། འབྲས་ཡུལ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་རྣམས་དོན་གཅིག དབྱེ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
གཞི་ཤེས་གཉིས་ཏེ། མདོར་རབ་འབྱོར་ཐབས་ཅན་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ་དེ་ཅོམ་ཡིན་ལ། དེ་
དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི། ལམ་ཐབས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་

ཐབས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཐབས་ཅན་ཤེས་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱའོཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །དེ་འདྲ་ཀྱང་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་པའི་དགོངས་
པའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟོག་དེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཁུན་གསུམ་ནི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པ་ལོ་ནའོ། དེ་ནི་ཨ་ལུ་འུ་འུ་
དོན་གྱི་དགོངས་པར་ཡང་ཉེའོ།།

མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྟུན་ཏེ་སྐྱོམ་པའི་སེམས་དཔལ་རྣམས་འབྱོར་རྣམ་པ་རྟོགས་སྐྱོར་བའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་བ་སྐྱོར་བ་ཉི་ཤུ། ས་མཚན་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར། རྟོར་ཉིད་ལ་དམིགས་
པའི་སྐྱོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྐྱོན་ནས་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱོམ་པས་རབ་དུ་བྱུར་པའི་སེམས་
དཔལ་རྣམས་འབྱོར་ཕྱི་སྐྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོ་སྐུའི་ཕྱི་སྐྱོར་བཞི་དང་འཕགས་པའི་ཕྱི་སྐྱོར་གསུམ་མོ། །ས་
མཚན་ཐེག་ཆེན་དོན་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར། མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐའ་ཆགས་སུ་སྐྱོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་
ཐོབ་ཕྱིར་སྐྱོམ་པས་ཕྱི་བའི་སེམས་དཔལ་རྣམས་འབྱོར་མཐའ་གྱིས་པའི་སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་བཅུ་གསུམ།
ས་མཚན་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྐྱོར་ལོ་གས་བར། མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཁུལ་པ་སྐྱད་
ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སྐྱོམ་ཏུ་མཁུལ་པ་མཐའ་ཐུག་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔལ་རྣམས་འབྱོར་སྐྱད་ཅིག་མའི་སྐྱོར་བའི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་བཞི། ས་མཚན་རྒྱན་མཐའ་ལོ་ནར་ཡོད།

སྐྱོར་བཞི་སྐྱོམ་པའི་འབྲས་བུ་མཐའ་ཐུག་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སྐྱུ་གསུམ་མམ་
བཞི། ས་མཚན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལོ་ནར་ཡོད། མཛོད་རྟོགས་བརྒྱུད་དུ་བགྲང་ཆོ་མཁུན་གསུམ་དང་སྐྱོར་
བཞི་རྟེན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ་དང་བཅས་བརྒྱུད། དངོས་པོ་བརྒྱུད་དུ་བགྲང་ཆོ་མཁུན་གསུམ་དང་སྐྱོར་བཞི་ཉིད་
དུ་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱུ་བརྟེན་ལྷུ་ཡིན་པས་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱུ་ལ་ཁབ་ཆེ་རྒྱུད་ཡོད། དེ་དག་རྒྱས་
པར་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་མདོའི་བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་པོ་བརྒྱུད་དུ་གངས་དེས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ལ་
མཁུན་པ་གསུམ་དུ་གངས་དེས། ཉམས་སུ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ལ་སྐྱོར་བ་བཞིར་གངས་དེས། དེའི་འབྲས་བུ་ཚོས་
སྐྱུར་གངས་དེས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སྐྱུར་རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་གོ་རིམ་དང་། བཤད་པའི་གོ་རིམ། མཛོད་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་སྐུ་

བའི་གོ་མིའ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། མཁུན་གསུམ་གྱི་ཐོག་མར་རྣམ་མཁུན་བསྟན་པ་ནི་བཤད་པའི་གོ་མིའ་ཡིན་
ཏེ། འབྲས་བུ་ལ་སློབ་སྦྱོར་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚོང་པས་ལེ་སང་མཐོང་
ནས་ཚོང་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །མཁུན་གསུམ་དང་སློབ་བཞེ་ཡང་བཤད་པའི་མིའ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་གོ་མིའ་ལྟར་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་སློབ་དུ་སློབ་བཞེ་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སློབ་བཞེ་དང་ཚོས་
སློབ་ཏུ་འབྲས་དོན་གྱི་གོ་མིའ་ཡིན་ཏེ། སློབ་བཞེ་སློབ་པའི་རྗེས་སུ་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉེས་པ་སྐབས་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ།

རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཅུ་བཤད་པ།

རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཅུ་བཤད་པ་ལ། གངས་ངེས། གོ་མིའ། མཚོན་ཚུལ། སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་རོ། །

དང་པོ་ནི། སློབ་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསམ་སློབ་གཉེས་སུ་གངས་ངེས། བྱེད་པ་བསམ་
པ་ལ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་པར་ངེས་པ་དང་། སློབ་པ་ལ་གཤེན་ལ་འང་ཐོས་བསམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
ཏེ་སེམས་བསྐྱེད་དག་བྱེད་ཀྱི་གངས་ངེས་དག་ལོ་དང་དང་། སློབ་བྱུང་གི་སློབ་བའི་མ་མཐའི་ས་མཚོམས་བསྟན་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སློབ་བའི་མ་མཐའ་ལྟར་དང་། སློབ་བྱུང་གི་སློབ་པའི་རྗེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྗེས་
ཚོས་སློབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ཀྱི་དང་། སློབ་པ་སློབ་སློབ་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱེད་མཐར་
ཐུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རོ། །སློབ་སློབ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གོ་སློབ་ལ་
སོགས་པ་བཞེས་ངེས་སོ། །དེས་ན་རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བསམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཅིག་དང་།
སློབ་པ་ལ་གཤེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགུ་དང་བཅས་བཅུ་རེས་སོ། །

གཉེས་པ་ནི། ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་ཏེ། ཐོག་ཚེན་ལམ་གྱི་ཕྱོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་
གངས་ངེས་དག་བསྟན་ཏེ། ཐོག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གངས་ངེས་དག་དགོས་པའི་ཕྱིར།
དེའི་འོག་ཏུ་ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བསྟན་ཏེ། གངས་ངེས་གོ་མིའ་ལྟར་སློབ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གསལ་དུ་ཐོབ་པ་

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་འོག་མར་བསྟན་ཏེ། བརྗེས་ཚེས་སློབ་ལམ་སོགས་གང་ལ་བརྗེས་
པའི་གཞི་དེ་འོག་མར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་དམིགས་པ་བསྟན་ཏེ། སློབ་ལམ་དེ་ཉམས་ཐོས་ཀྱི་སློབ་ལམ་ལས་
བྱུང་པར་དུ་འབྱེད་བྱེད་དམིགས་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་སློབ་འདོགས་གཅོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་ཆེད་དུ་
བྱ་བ་བསྟན་ཏེ། དམིགས་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་ནས་སློབ་འདོགས་གཅོད་པའི་སློབ་པའི་བསྐྱབ་བྱེད་མཐར་
ཐུག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སློབ་པ་བཞེ་བསྟན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་སློབ་
ཚུལ་དེ་སློབ་པ་བཞེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སློབ་རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཅུས་རྣམ་མཁུན་མཚོན་ཚུལ་ལ་རྒྱས་འབྲས་
བུའི་ཚུལ་དུ་མཚོན་ཚུལ་དང་། རང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་ཚུལ་དང་། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་
ཚུལ་བཅས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། འདྲིར་དེ་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མ་འབྲིགས་པ་མེད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བ་
མ་གཏོགས་པའི་མཚོན་བྱེད་པའི་ཆེ་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཚོན་ཚུལ་དང་པོ་ལྟར་དུ་མཚོན་ཀྱང་
ཅུང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཉེས་ཀྱིས་ནི་རང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན། འོན་ཀྱང་འདྲིར་ཡུལ་གྱིས་གཙོ་བོ་
ཚོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་མཁུན་པ་རྣམ་མཁུན་ཡིན་པོ་ཞེས་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་
མཚོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་སྤྲུང་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལུས་པ་ལུགས་སུ་རྒྱུད་པ་ལ་
བཏོས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་ཅེས་བཟོད་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་ན་རྣམ་མཁུན་ཡིན་དགོས་པས་བྱེད་པ་མི་ཆེད་
དུ་བྱ་བ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ལ་རྣམ་མཁུན་ལས་གཞན་མེད་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །བཞེ་
པ་སོ་སོའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།

༡༧ སེམས་བསྐྱེད།

ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་ནི། མདོ་སྤྱད་པ། དགའ་དང་གུས་དང་དད་པའི་མཚོན་པ་ཉེར་བཞག་
སྟེ། སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་མདོ་བསྟན་སྐྱེད་ཚུལ་ལས། དགའ་དང་གུས་དང་

སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ་དག་པ་དུང་བ། གུས་པ་འདོད་པ། དད་པ་ཡིད་ཆེས་གསུམ་གྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་བྱང་
 ཚུབ་ལ་དམིགས་པ་དང་། འགྲོ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་དོན་ལྟར་དུ་ཁྱེད་པའི་སློབ་མཁུན་ལུགས་པ་སློང་རྗེས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་
 གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་སྟེ་རྒྱུར་གཉིས་ཆོད་བའི་ཀུན་རྗེས་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་དེ་སྐྱེ་བའི་
 གོགས་སྐྱིབ་པ་དང་ཉོན་མོངས་བསལ་ནས་ཞེས་པས་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལུགས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་དེའི་
 གོགས་དང་བྲལ་ཞིང་གོགས་འདུན་པ་སོགས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སློབ་མཁུན་ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་
 སོགས་པར་འཛོགས་པ་ཡིན་པས་གཞན་ཀུན་ཀྱང་དོན་གྱིས་འདིར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །དོན་དུ་གཉེར་བྱ་གཞན་དོན་དང་
 ཆེད་དུ་བྱ་བ་སངས་རྒྱུས་གཉིས་པོ་དེ་གང་གིས་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་རག་ལས་པས། དཔལ་བོ་བྱང་
 ཚུབ་སེམས་དང་འརྱམས་ལམ་ལྟར་ས་མཚོས་ཉེར་གཉིས་སུ་གང་ལ་སྤོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཉུ་ཕྱིན་པ་
 དེ་མཉམ་པར་གྱིས་ཞེས་པས་བསྟན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་
 མཚོན་ཉིད་དེ་ཀུན་རྗེས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
 བསྟན་ཅིང་། དབྱམ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་རྗེས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཉིད་ནི། དོན་དམ་བྱང་
 ཚུབ་ཀྱི་སེམས་མཚོན་ཉིད་པ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ནམ་ཡང་འབྲལ་མི་ཤེས་སུ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པས། ཀུན་རྗེས་སེམས་བསྐྱེད་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཀླན་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་མེད་
 དོ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཅུ་བར། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྗེས་པའི་
 བྱང་ཚུབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཞེས་པས་ཐེག་ཆེན་ཀུན་རྗེས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚོན་
 བྱ་བསྟན། གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྗེས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད་ཅེས་པས། ཐེག་ཆེན་ཀུན་རྗེས་སེམས་བསྐྱེད་
 ཀྱི་མཚོན་ཉིད་བསྟན། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་ཀུན་རྗེས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་ནི། གཞན་དོན་དུ་རྗེས་པས་བྱང་
 འཕྲོ་འདོད་ཀྱི་མཁུན་པའོ། །འོན་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཕྲོ་བྱང་ཚུབ་ནི་གང་། དམིགས་ཡུལ་གཞན་
 དོན་ནི་གང་ཞེ་ན། དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞེད་དུ། །བསྟན་དང་རྒྱུས་པའི་སློབ་མཁུན་བརྗོད། །ཅེས་བཤད་མ་ཐག་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་བྱང་ཚུབ་དེ་དང་། སློང་རྗེས་གཞན་དོན་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་བྱུང་བ་བཞེད་
 མཚོན་ཉིད་ཀྱི་སློབ་མཁུན་མདོར་བསྟན་པ་དང་། མཚོན་གཞི་དཔེའི་སློབ་མཁུན་པར་བརྗོད་དེ། ཇི་ལྟར་བརྗོད་ན།
 དང་པོ་མཚོན་ཉིད་ཀྱི་སློབ་མཁུན་མདོར་བསྟན་ཏེ་བརྗོད་པ་ནི། །ཤེས་རབ་འདི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་

དཔལ་འཛེན་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མདོན་པར་རྗེས་པས་སངས་རྒྱུ་བར་འདོད་པས་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཉུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་འཕྲོ་བྱང་ཚུབ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
 དཔལ་འཛེན་པོ་རྟོགས་བཅུ་ལྔ་འཛིན་གྱི་སྐུ་ལྟེན་གྱི་འཛིན་ཉེན་གྱི་ལམས་ན་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡོད་
 པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལྟར་ལྟ་བུ་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ལས་འདེད་པར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་ལ་ཉུ་ཕྱིན་པ་
 ལ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་གཞན་དོན་བསྟན་ཏེ། །མདོའི་མདོར་བསྟན་གྱི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདིར་
 ཡང་། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྗེས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད། །ཅེས་པས་མཚོན་ཉིད་ཀྱིས་
 མདོར་བསྟན་པའི་སློབ་མཁུན་བཤད། གཉིས་པ་ལ་མཚོན་གཞི་བྱང་ཚུབ་དཔེའི་སློབ་མཁུན་པར་བརྗོད་པ་ནི། མདོ་
 ལས་ཤེས་རབ་འདི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཆེན་པོ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་ལ་གནས་ཏེ་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་
 པོ་དང་། ལེན་པ་པོ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་པར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་
 བསྟན་པར་བྱའོ། །སོགས་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་མཚོན་གཞི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་སློབ་མཁུན་བསྟན། མཚོན་
 གཞི་གཞན་དོན་དཔེའི་སློབ་མཁུན་པར་བསྟན་ཚུལ་ནི། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་སེར་སྐྱ་ཅན་རྣམས་སྤྱོད་པ་ལ་
 འཕོད་པར་འདོད་པ་སོགས་ནས་ཤེས་རབ་འཆམ་བ་རྣམས་ཤེས་རབ་ལྟན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་འཕོད་པར་འདོད་
 པས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་འདིར། དེ་ཡང་ས་གསེར་རྒྱ་
 བ་མེ། །སོགས་ཀྱིས་མདོའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དཔོངས་པ་བཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་རྩལ་སྟེ། རྟོན། ལྷ། དོ་བོ། དབྱེ་བ། བསྐྱོམ་ཚུལ། བན་ཡོན་
 བཅས་སོ། །དང་པོ་ལ་འང་གཉིས་ཏེ། ལུས་རྟོན་དང་། སེམས་རྟོན་ནོ། །
 དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སློབ་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་ཤིང་སངས་རྒྱུས་ཐོབ་
 པར་འདོད་པའི་འགྲོ་བ་རིགས་རྩལ་གྱི་རྟོན་ལ་གསལ་དུ་དོན་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་དབྱེལ་བའི་རྟོན་ལ་
 སེམས་བསྐྱེད་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། རིན་ལན་བསལ་བའི་མདོ་ལས་བདག་ཅག་གི་རྟོན་པ་དབྱེལ་བའི་ཤིང་

ཉ་འབྲེན་པའི་གྲུ་འབྲུངས་ཚེ་བྱང་ཚུབ་མཚོ་གཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྲུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་
སེམས་བསྐྱེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། ཡི་དྲུགས་མང་པོ་བདེན་པ་ལ་བཀོད་
པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུ་འགྲོ་དང་། ལྷ་མིན་དང་། ལྷ་དང་། ལི་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སེམས་བསྐྱེད་
དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ལྷམ་བར་མ་ལས། དེའི་ཚོ་ལྷ་དང་ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་ནམ་མཁའ་ལྗེ་དང་
མི་འམ་ཅི་དང་ལྷོ་འབྲེ་ཚེན་པོ་བགྲང་བ་ལས་འདས་པ་དག་གིས་སྐྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ལྷའི་རྒྱུ་པོ་མ་རྟོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། ལྷ་བདུན་མི་ཉི་ལྔ་རྟོན་གིས་སྐྱ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་མདོ་ལས། དེ་ཚོ་ལྷ་མི་
རྟོན་ལྷག་བརྒྱས། བྱང་ཚུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོན་ཀྱང་། འགོ་བ་རིགས་དུག་ཀའི་རྟེན་ལ་སྐྱོན་འཕྲུག་གི་སེམས་གསར་དུ་སྐྱེ་མི་རུང་བར་ཐལ། ལམ་
སྐྱོན་ལས། སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི། ཉུག་ཏུ་སྐྱོན་གཞན་ལྡན་པ་ལ། བྱང་ཚུབ་སེམས་པའི་སྐྱོན་པ་
ཡི། སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

འདི་ནི་སྐབ་མཐའ་མཛོད་ལས། སེམས་ཅོམ་པ་ལྟར་ན་སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་དང་ལྡན་པ་ནི་
ལུས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་དེ་ཞེས་དང་། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཐེག་ཚེན་ལ་མོས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཅན་གྱི་
ལྷ་དང་ལྷུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་འདོད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་བྱེ་བ་འམ།
ཡང་ན་ལམ་སྐྱོན་གྱི་ལུང་དེ་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་འཕྲུག་ཏུ་ཡང་
ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལུས་རྟེན་ལ་དཔལ་འབྱོར་བཅོམ་རྒྱུ་ཚོང་བའི་ལུས་
རྟེན་བཤད་པ་བཞིན་ལོ། །དེ་ལྷ་མིན་ན་འདོད་ལྷ་དང་ལམས་ཤོང་མའི་བྱང་སེམས་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྐྱོན་འཕྲུག་
གི་སྐྱོན་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།

འོན་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོན་པ་དང་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་སྐྱེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་ནི་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྐྱོབ་ཅོས་མ་མིན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། བྱང་སྐྱོན་ནི་སེམས་བསྐྱེད་
ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་མི་ཉམས་པར་སྐྱེད་པའི་སེམས་པ་འམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྐྱོད་པའི་
སྐྱོད་སེམས་སོ།

བྱང་སྐྱོན་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་འདོད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱེད་པའི་སྐྱེད་སེམས་
ཡོད་ན་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སྐྱོན་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཞུ་བ་ཅམ་གྱིས་སེམས་
བསྐྱེད་མཚན་ཉིད་པ་མི་ཐོབ་སྟེ། སྐྱོན་སྐྱོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་སྐྱོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐེག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ནི། དད་པ་དང་སྤྱིང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་ལྡན་པའི་
ལམས་གསུམ་ཀའི་སེམས་ལ་སྐྱེ་རུང་སྟེ། ལྷམ་མཐའ་མཛོད་ལས། བསམ་པའི་རྟེན་ནི་དད་སོགས་བསོད་
ནམས་ཀྱི་སྐོ་ཁྱད་པར་ཅན་ལོ་ཞེས་གསུངས། དཀོན་མཚོ་གཏུ་ལའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བའི་ཚོས་ལ་
དད་བྱུང་ཅིང་། བྱང་ཚུབ་སྐྱོན་མེད་པ་དད་བྱུང་ལ། རྒྱལ་སྐུས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོད་ལ་དད་བྱས་ན། མྱོད་པ་ལྡན་པ་
རྣམས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་ལོ། ཞེས་རྒྱལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་གསུམ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་བྱུང་བའི་སྤྱིང་རྗེ་ལས་
དེས་པར་དུ་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་རྩ་བ་སྤྱིང་རྗེར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཉིས་པ་རྒྱ་ནི། བྱང་སེམས་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་བཞི་རྟེན་བཞི་སྟོབས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
སྐྱེ་བ་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་རྒྱ་བཞི་ནི། ཐེག་ཚེན་དུ་རིགས་སང་པ། དག་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་ཟེན་པ། བཅུ་བའི་སྤྱིང་རྗེ་ཚེབ། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཛིགས་པ་འམ་གཞན་གྱི་དཀར་སྐྱེད་
ལ་བཟོད་པ་སྟེ་རྒྱ་བཞི་ལོ། རྟེན་བཞི་ནི། བྱང་སེམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་མཐོང་ཞིང་
ཐོས་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱི་སྐྱོད་མང་དུ་ཐོས་པ། ཐེག་ཚེན་ཚོས་ཉམས་པ་ལ་མི་བཟོད་པ། ལྷིགས་མའི་དུས་སུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དཀོན་པར་མཐོང་བའི་རྟེན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་སོ། །སྐྱོབས་བཞི་ནི། རང་སྐྱོབས་དང་།
གཞན་སྐྱོབས་དང་། རྒྱུ་དེ་སྐྱོབས་རྣམས་སོ། །སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་དང་རྒྱ་གཉིས་
ལ་བཤད་ཚུལ་ཅོམ་ལས་ཁྱད་པར་ཚེར་མི་སྐྱེད་ལོ།

གསུམ་པ་དོ་བོ་ནི། རྩ་བར། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་
འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཐེག་ཚེན་ཀུན་རྫོབ་སེམས་
བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་རྩུར་གསུམ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་དུ་ཞེས་པས། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཞན་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལས་བྱུང་བའི་འདོད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཚེན་པོས་དངས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་

ཉེ་ལོན་གྱི་རྒྱུ་ལྷན་པར་སྤྱི་ཚུལ་ལོ་བཟུང་། སྤྱི་ཚུལ་ལོ་སེམས་ལ་དངས་པར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་
ཅོམ་ཞིག་གིས་ཐོག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་ཏུ་མི་འགོ་བཞི། དཔལ་སྐྱུ་ལ་སྒོམ་མེམ་ལས། ཐོག་པ་མཚོག་དམན་ཏུ་
བཟུང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་མཛོད་ན་ཅུ་བ་སྤྱི་ཚུལ་ལོ་སེམས་ལ་སྐྱེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཞན་དག་
ཐོག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་རྣམས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཟུར་གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་འཐོབ་འདོད་ཅེས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་པ་མཐའ་དག་
ལས་གོ་ལ་ནས་སངས་རྒྱས་འཐོབ་འདོད་དགོས་པར་བཟུང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་པ་ལས་གོ་ལ་
འདོད་ཅོམ་ཞིག་ཉན་ཐོས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་
གསུམ་པ་མཁུན་པ་ཞེས་པས་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོད་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱུང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་དེ་
སེམས་བསྐྱེད་མ་ཡིན་པར་བཟུང་། མཁུན་པ་ཡིན་ན་ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་བསྐྱེད་མཚན་
ཉིད་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ན་ལམ་ཞུགས་ཡིན་པས་ལྷོ་བ་པར་བཟུང་པ་ཡིན་ལོ།།

འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཙོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཐོག་གིས་ལྷོ་བ་པར་བཞེད་དེ། ཉི་
སྒུང་དུ། དེ་ཡང་གང་ཞེན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་དཀར་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
རོ་ཞེས་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་འདོད་པ་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་འགའ་ལོ་ཞེས་པའི་
དོགས་པ་བཀོད་ནས་བདེན་མོད་ཀྱི་ཞེས་ལན་མཛད་པའི་ཕྱིར། བྱམས་མཁོན་དང་ཐོགས་མཛད་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་
ཀྱིས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སེམས་བྱུང་གིས་ལྷོ་བ་པར་བཞེད་དེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། དོན་གཉིས་ལྟན་པའི་སེམས་
བྱུང་བ། ཞེས་དང་། བྱུང་སར། བྱུང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་གྱི་མཚོག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ་
ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྒྱན་དུ། བཟུང་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ནི། སེམས་པ་འདུན་དང་
བཅས་པའོ། ཞེས་དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དོན་གཉིས་ལྟན་པའི་སེམས་བྱུང་བ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར།
ཡོན་ཏན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རང་ལུགས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་གཙོ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལ་འགའ་བཞེད་དེ།
ཀུན་མཁུན་ཚེན་པོས། སེམས་བསྐྱེད་པས་ནི་སེམས་བྱུང་ཞུ་ལ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞེན་ལོ།།
བཞེད་པ། དང་པོ་དེ་བོའི་སྒོམ་ནས་དབྱེན་སྒོམ་འཇུག་གཉིས་སོ། སྒོམ་འཇུག་གི་བྱུང་པར་ལམ་མཐའ་

པའི་བཞེད་རྒྱུ་མང་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་མཛོད་པས། སྒོ་བ་དཔོན་ཚེ་བའི་སྟེ་ལ་སོགས་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་
ཐམས་ཅད་སྒོམ་པ་དང་། བདེན་མཛོད་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་འཇུག་པར་འདོད་ལ། ལྷ་སྐྱུ་ཀར་ལ་སོགས་པ་
ལ་ཅིག་ཚོགས་ལམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་སྒོམ་པར་འདོད་ལ། སྒྱུར་ལམ་ཡན་ཆད་བཅུ་དགུ་
ཟེམ་པོ་འཇུག་པར་འདོད་དེ། འདུན་སོགས་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ་ཡིས། སྒོམ་པའི་སེམས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། །
འཇུག་པའི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྣམ་པ་བཅུ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་སོ།།

རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིམ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་རྒྱུ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒོམ་སྐྱེས་པ་སྒོམ་པ་སྐྱེས་པ་འཇུག་པར་འདོད་
པ་ལ་སོགས་པ་མང་ཡང་། འདིར་གཞན་དོན་དུ་བྱུང་རྒྱུ་འདོད་པ་ནི་སྒོམ་པ། སྒྱུར་བས་ལྷོ་བ་པར་ཞུགས་པ་ནི་
འཇུག་པ་སྟེ། དེ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་དང་། སྒོམ་འཇུག་གི་དོན་ནི། གཞན་དོན་དུ་
སྒྱུར་བས་སྒོམ་པ་ནི་འགོ་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་སྒོམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། འཇུག་པས་སྒྱུ་དཔ་འགོ་བཞེན་པ་ལྟ་བུ་
འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྒྱུ་དཔ་འཇུག་ལས། འགོ་བར་འདོད་དང་འགོ་བ་ཡི། བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པ་
ལྟར། །དེ་བཞེན་མཁའ་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས།

དེའི་དོན་ནི་དཔེར་ན་ཐོག་མར་ཡུལ་རྒྱ་གར་རྗེ་མཁུན་ཏུ་འགོ་སྐྱེས་པའི་བམམ་པ་དང་དེ་ནས་དེས་
སུ་རྒྱུང་པས་འགོ་བཞེན་པའི་གནས་སྐབས་ན་འདུ་རྗེ་མཁུན་ཏུ་འགོ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ཡོད་པ་ལྟར། ཐོག་མར་གཞན་
དོན་དུ་རྫོགས་བྱུང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་བྱུང་བས་དེས་སུ་མ་ཟེན་པའི་ཆེ་ལ་སྒོམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དེ་
ནས་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱུང་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་ཕྱིན་སུ་གལ་དེས་སུ་འཇུག་བཞེན་པའི་གནས་སྐབས་ན་འདུ་
གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱུང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་ལྟར་ལྟར་ཡོད་པ་ནི་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།།

དེས་ན་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱུང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་མཁུན་པ་གང་ཞིག་སྒྱུ་དཔ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་
དེས་སུ་ཕྱིས་མ་ཟེན་པ་སྒོམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱུང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་
མཁུན་པ་གང་ཞིག་སྒྱུ་དཔ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དེས་སུ་ཕྱིས་ཟེན་པ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། ཤེར་འབྱུང་གིས། གཞན་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱུང་རྒྱུ་འདོད་པ་ཉིད་ལས་མི་འདའ་ཡང་
ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པ་དང་མཛོན་ཉིད་ཐ་དད་པ་རྟོགས་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ།།

ཀུན་མཁུན་ཡབ་སྐུལ་གྱི་གཞུང་གཞན་ལས། འབྲས་བུ་ལ་དམ་བཅའ་བ་སློན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་
རྒྱུ་ལ་དམ་བཅའ་བ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞེད། དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱལ་
ཐོབ་འདོད་ཀྱི་མཁུན་པ་སློན་པ་དང་། འདི་ཉིད་རྒྱུ་ལ་ཕར་ཕྱིན་དུ་གསུམ་པར་དམ་བཅའ་བས་ཟེན་པ་འཇུག་པའོ།
སློན་འཇུག་གང་ཅུང་ཡིན་ན་ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་ཡིན་པས་ཀྱང་། ཕར་ཕྱིན་དུ་གསུམ་པར་དམ་བཅའ་བས་སློན་འཇུག་
གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།

འོན་ཏེ་སློན་གསུམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་དུག་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཚོ་ཕར་ཕྱིན་དུ་གསུམ་པར་དམ་བཅའ་
ཡིན་ནམ་ཞེན། དེ་ནི་ཕར་ཕྱིན་དུ་གསུམ་པར་སྐྱེད་མ་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་དེ་ཕར་ཕྱིན་དུ་གསུམ་པར་
ཕྱི་ཕྱོད་པའི་ཕྱོག་པ་ནས་དུག་ཏུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། དེས་དཔེ་གྲོགས་ཚོས་གསུམ་པར་སློན་ནས་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱང་
རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། སློན་བྲལ་ལ་གཉིས་སྤང་ལྷན་པའི་
ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པའོ།

ས་མཚམས་ནི་ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་བར། དོན་
དམ་སེམས་བསྐྱེད་མཐོང་ལམ་ནས་མི་སློབ་ལམ་བར་ཡོད། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་
འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེན་པོ་གསུམ་པར་སློན་པ་སེམས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཆེན་པོ་ཚོས་
ཅན། ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྐྱེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཅན་ཀུན་མཚོག་ཉིད་སེམས་དང་། ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་རྒྱུ་
ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཚོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

དེ་ཚོས་ཅན་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ཏེ། སློན་བྲལ་ལ་གཉིས་སྤང་ལྷན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློན་བྲལ་མཐོང་སྐྱེས་དུ་རྒྱུ་གསུམ་པར་སྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

སློན་གསུམ་འགྲེལ་པ་རིག་འཛིན་འཇུག་དོགས་སོགས་རང་གཞུང་འགལ་ལས། ཀུན་རྒྱུ་ཕར་དོན་
དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་ཡིན་ན་འཇུག་གསུམ་པར་
སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་པར་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྐྱེ་འཕགས་གང་གི་མཁུན་པ་ཡིན་ཀྱང་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱལ་འཐོབ་འདོད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཚོས་ཀུན་རྒྱུ་ཕར་ཕྱིན་པ་སྐྱེད་དུ་བཞུགས་པས་འཛོག་གྲེད་

སྐབས་ཐ་དང་ཡིན་པས་འགལ་འདུར་མི་བཟོའོ།

གཉིས་པ་ས་མཚམས་སློན་ནས་དབྱེ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ཚོགས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མོས་པས་སྤྱོད་
པའི་སེམས་བསྐྱེད། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་
སློན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། མངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་སྤྱི་བ་ཀུན་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྒྱལ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་རྣམས་ལ། མོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་དང་། རྣམ་པར་སློན་པ་གཞན་དུ་
འདོད། དེ་བཞིན་སྤྱི་བ་སྤངས་པའོ། ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པར་དཔེ་སློན་ནས་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ལ་བཀོད་
ནས་གཞོད་རང་ཉིད་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པ་ལྷག་སེམས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱོད་སེམས་བསྐྱེད། རང་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
མཉམ་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པ་མཉམ་པའམ་གྲུ་པ་ལྷ་སྤྱོད་སེམས་བསྐྱེད། རང་ཉིད་སངས་རྒྱལ་ནས་གཞན་
སློབ་བར་འདོད་པ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྤྱོད་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ།

བཞི་པ་དཔེ་གྲོགས་ཚོས་གསུམ་པར་སློན་ནས་དབྱེ་བ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དོ།

ལྷ་པ་སེམས་བསྐྱེད་སློན་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་གསུམ་ལ་རྒྱ་འབྲས་མན་དག་བདུན་
གྱི་སློན་ནས་སློན་པར་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་མར་ཤེས་པ་ནི། བཤེས་སྤྱིངས་ལས། མ་ཡི་ཐུག་མཐའ་རྒྱ་ལྷག་ཚོགས་གྲུ་ཅོམ། རིལ་བུར་
བབས་ཀྱང་ས་ཡིས་ལངས་མི་འགྲུང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་གི་མར་མ་གྲུང་པ་
མེད་ཚུལ་བསམ་དགོས། དེ་དུས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རེ་རེས་རྒྱ་མཚོ་བཞི་ལས་ལྷག་པ་ཡི། རྩོམ་འབྲུང་སྟེ་
དུང་སོ་སོ་ཡི། སྐྱེ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་འཁོར་བ་པས། དེ་བས་ཆེས་མང་ཉིད་དུ་བཏུང་འཚོལ་ལོ། ཞེས་པ་
ལྟར་རང་གི་པ་མར་གྲུང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལྷག་གྱི་དོད་ལ་བཅས། ཟས་ཀྱི་སྤྲད་བྱིན། ལོ་སྤྱི་ཕྱི་
གཞི་གསུམ། ཚོས་དང་འཛིན་ཉེན་གྱི་ལྷགས་བསྐྱབ་པ་སོགས་དེ་ལྟར་ལོ་སྤྱི་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་བྲན་དགོས།

དེ་ནས་བཟོ་བ་ནི། སློབ་སྤྱིངས་ལས། ཉེད་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་འཁོར་སུ་རྒྱུད་གྲུང་པ། རྒྱུང་གི་ནང་དུ་
སྤྱང་བ་ལྷ་བུར་སྤང་བཞིན་དུ། སྐྱེ་འཚེ་འཕོས་པས་ལོ་སྤྱི་ལ་དེ་བོར་ནས། ལག་ཏེ་གཅིག་ཐར་བྱེད་ན་དེ་ལས་
ཁེལ་བོར་མེད། ཅེས་དང་། སོ་བདུན་མ་ལས། ཐོག་མེད་དུ་སྤྲོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཅན། ལམ་རྣམས་སྤྲུག་

རང་བདེ་ཅི་ཞིག་ཀྱང། ཞེས་པ་ལྟར་མ་རྒྱུ་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། དེ་
བདག་གིས་མ་རྒྱུ་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་སེམས་པའི་ཐབས་ལ་ཅེས་ཀྱང་འབད་པར་བྱའོ་སྟེ་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།

ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཡིད་དག་ཐམས་ཅད་
བདེ་བ་དང་འཕྲད་པར་གྱུར་ཅིག་ འཕྲད་པར་འགྱུར་ན་ཅི་མ་རུང་སྤྲུལ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།

སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ནི། སེམས་ཅན་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དང་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་དེ་
དག་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཀྱིས་མཉམ་པ་ལ་སྤྱིང་རྗེ་སྤྲུལ་བྱུ་ཡིད་འཁྲུལ་འཁྲུལ་བར་བྱེད་པར་བྱའོ།།

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ནི། མ་རྒྱུ་དེ་དག་གི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དེ་བདག་གཅིག་ལ་ལྷན་པར་བྱེད་པས་ལ་
བར་བྱའོ་སྟེ་སེམས་སྤྲོ་བས་ལྷན་པ་ལེད་པའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། དེ་དུག་པོ་ནི་རྒྱུ་ལེན་དག་གོ།

འབྲས་བུ་ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ནི། དེ་ལྟར་སྤྲོ་སྤྲུངས་པའི་རྗེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་
བསལ་བ་དང་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་དེ་དུ་བདག་ལ་མི་འདུག་སྟེ། རྗེས་པའི་སངས་རྒྱུ་ལོ་ན་ལ་ཡོད་པར་
རྟོགས་པའི་སྤྲོ་ནས་བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་ཏེ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་
ས་ལ་འཁོར་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་སྤྲུལ་བྱུ་དམ་བཅའ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞོ།།

གཉེས་པ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ཞིབ་ལྷའི་ལྷགས་ལ་བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་སྤྲུལ་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྲུལ་
བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་ལ་མཉམ་པ་དང་། བདག་ཉིད་བདེ་བ་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་བ་
འདོད་པ་མཉམ་པར་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།

དེ་ཡང་སྤྱིད་འཇུག་ལས། བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི། འདེད་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྐྱེད། ཞེས་
དང་། བདག་གིས་གཞན་གྱི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་ལས་ལ། སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཡིན་ཕྱིར་བདག་སྤྲུལ་བཞིན། བདག་གིས་
གཞན་ལ་མན་པར་བྱ། སེམས་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་བདག་ལུས་བཞིན། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཞོ། བདག་གཞན་
མཉམ་ཉིད་སྤྲོ་བ་པའི་སྤྲོ་སྤྲུངས་ནས་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་སྤྲོ་སྤྲུངས་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་བྱ་གཅིག་ལ་ལྷན་དེ་ཉིད་
ཀྱིས་བྱའི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་སྤྲོ་བ་ཀྱང་སྤྲོ་བ་ཀྱང་རྣམས་པ་བཞིན་བདག་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྤྲོ་བར་ནས་གཞན་

གཅེས་འཛིན་གྱི་སྤྲོ་སྤྲུངས་དགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་དག་ ཡང་དག་བརྗེ་བར་
མ་བྱས་ན། སངས་རྒྱུས་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་ཅིང་། འཁོར་བ་ན་ཡང་བདེ་བ་མེད། ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཞོ།

གསུམ་པ་ཀུན་མཁུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལེན་ནས་ལྷན་པར་ཚད་མེད་བཞིན་སྤྲོ་བ་སྤྲུངས་དགོས་ཏེ། དེ་
ཡང་བཤད་པའི་ཆེ་ཐོག་མར་བྱམས་པ་ཚད་མེད་ནས་སྤྲོ་བ་ཀྱང་སྤྲོ་བ་པའི་ཆེ་བཏང་སྤྲོ་བས་ཚད་མེད་ནས་སྤྲོ་བ་
ཚུལ་སོགས་སེམས་ཉིད་ལ་གསོའི་རང་འགྲུལ་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ།།

དུག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་གདང་། གཤམ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་མཆིས་ན། ཞམ་
མཁའི་ཁམས་ནི་ཀུན་བཀའ་སྟེ། དེ་བས་ཀྱང་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་
ཕན་ཡོན་ཚད་ལས་འདས་ཀྱང་བྱང་ཆོས་དེས་པར་ཐོབ་པ་བཞིན་ཡོད་དེ། དཔེས་སྤྲུལ་ཞལ་གདམས་ལས། ཕན་
ཡོན་བྱང་པར་དཔག་གིས་མི་ལང་ཡང་། བྱང་ཆོས་དེས་པར་ཐོབ་པ་བཞིན་ཡིན་ཏེ། དགོ་ཅུ་བྱང་ཆུབ་བར་དུ་མི་
ཟད་དང་། འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་ལྷགས་ཀྱིས་འཕེལ་བ་དང་། སྤྱི་བུ་དང་ཉེན་མོངས་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྤྱིང་དོན་འགྱུར་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། དེ་དག་གི་ལུང་སྤྱིང་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱིད་
འཇུག་པར་ཡོན་གྱི་ལེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༢། གདམས་ངག

གཉེས་པ་གདམས་ངག་ལ་མཆོམས་སྤྱིད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོགས་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་
གཉེར་བྱ་སངས་རྒྱུས་བསྐྱབ་དགོས། དེ་སྤྲུལ་པ་ལ་སྤྲུལ་པའི་ཐབས་མ་ཞོར་བར་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ལ་
ངག་ལས་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་གདམས་ངག་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྤྱད་པར། གདམས་ཤེས་རབ་པ་ལོ་ལྟོ་མཆོག་མི་
དམིགས་ཤིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། མདོ་བསྟན་
སྤྱིང་ཚུལ་ལས། དེས་གདམས་ངག་གི་དམིགས་ལུས་བདེན་པ་བཞིན། རྟོན་དཀོན་མཆོག་གསུམ། གོགས་
བརྟོན་འགྲུལ་གསུམ། འབྲས་བུ་སྤྲུལ་ལྷ་མངོན་ཤེས་དུག་ གཞི་མཐོང་སྤྲོ་བ་གྱི་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་
ངག་རྣམས་ཀྱང་དོན་གྱིས་འཕང་སྟེ། དཔེར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་དམིགས་ཞེས་པས་དགོ་འདུན་དཀོན་

མཚོག་བྱང་རྒྱལ་སེམས་མི་དམིགས་པས་སངས་རྒྱལ། ཤེར་ཕྱིན་མི་དམིགས་པས་ཚོས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་
པར་ཤེས་པར་བྱའོཞེས་གསུངས། དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ནི། རྩ་བར། སྐྱུ་བ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་
ནི། སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ལ་གང་མཉམ་པར་བྱ་བའི་གདམས་ངག་གི་དོ་བོ། གང་གིས་ཉན་པོའི་རྟེན། གང་
ལས་ཉན་པའི་ཡུལ། ཚུལ་རྒྱུར་ཉན་པ། ས་མཚོམས་གང་དུ་ཡོད། དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ་རྟུག་ལས།
དང་པོ་ནི་ཐེག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཚེད་དུ་གཉེར་བྱ་ཐོབ་པའི་ཐབས་མཉོར་བར་འདོམས་པའི་རྗེས་
བྱེད་དུ་སྤང་བའི་ཚན་ས་བཞག་པའོ། །དེ་ཡང་དག་ལྡན་ལས། ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་ནི་གདམས་
ངག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞེན་ནོ། །དེ་ལ་དེ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེན་བཀའ་བསྟན་གཉིས། བྱེད་ལས་ཀྱིས་དབྱེན་
འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་གདམས་ངག་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་དབྱེན་བཅུ།

བཀའ་བསྟན་གྱི་རྣམ་གཞག

དང་པོ་བཀའ་བསྟན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། བཀའི་མཚོན་ཉིད་ནི། སྐབས་མཐའ་རིན་པོ་ཚེའི་མཛོད་ལས། གསུང་བའོ་
སྟོན་པ་རྗེས་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བདག་རྒྱུན་ལས་མིང་ཚོགས་ལོ་གཏུག་པར་བཤད་ཞིག་མདོའམ་རྒྱུད་སྟེར་
གནས་པའོཞེས་གསུངས། དོན་བསྟན། སྟོན་པ་རྗེས་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་གསུང་
རབ་བཀའི་མཚོན་ཉིད། དེ་ནི་ཚེ་བ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྟེར་མ་ལས། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཚོས་དང་ཉེར་
འབྲེལ་ཞིང་། །ཁམས་གསུམ་དག་ན་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་གསུང། །ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པར་མཛོད་པ་
གང། །དེ་ནི་དང་སྤོང་གསུང་ཡིན་ལྟོགས་གཞན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བརྗོད་བྱ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པའི་ཡོན་
ཏན་བསྟན་པ། རྗེས་བྱེད་ཚོགས་གི་སྟོན་དང་བུལ་བ། བྱེད་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཕྱིར་གསུངས་པ།
དགོས་པ་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པར་མཛོད་པའོ།

མཚོན་གཞི་ནི། སྐབས་མཐའ་མཛོད་ལས། སྟོན་པའི་གསུང་དུ་སྤང་བ་གདུལ་བྱའི་ཡིད་ཤེས་ལ་ཤར་
བའི་མིང་ཚོགས་ལོ་གཏུག་པར་བཤད་ནོ། །དེ་འདྲའམ་རྗེས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་པའམ་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་བ་
རྣམས་ཏེ། འཁོར་གྱི་མེས་པ་ལས་གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་རྣམས་སྟོན་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ལས།

སྐྱེ་བསྟན་ལྟར་ཚོགས་ཏུ་དོན་ལ་མེད་ལ་རྣམ་པར་སྤང་བས་ཏེ། རྒྱུད་སྟེར་མ་ལས། རི་ལྟར་སྐྱེ་བསྟན་གྱི་ནི་སྐྱེ། །གཞན་
གྱི་རྣམ་པའི་གསུང་བ། །ཞེས་བཤད་པ་བཞེན་ནོ།

འདིར་ཉན་ཐོས་བྱེད་བཀའ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དག་ནི་དོ་བོའི་མིང་གི་ཚོགས་ཡིན་པ། རྒྱུད་ཉན་པའོས་བསྟན་པ་ལྟར་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱང་པོས་བསྟན་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྟེ་པས་དོ་བོའི་ཚོགས་གི་ཚོགས། རྒྱུད་འཆད་པའོས་བསྟན་པ།
གཞུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོས་བསྟན་པར་འདོད་ཀྱང་། འདིར་སྟོན་པ་དང་འཁོར་གཉིས་ཚོགས་པའི་རྒྱུན་ལས་མིང་ཚོགས་
ཡི་གེར་སྤང་བའི་དོ་བོ། གཙོ་བོར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཤེད་གཞུགས་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་
ཅན་ནོཞེས་གསུངས། དེ་ནི་ཕྱི་ལོག་གི་མིང་ཚོགས་ཡི་གེ་ཚོགས་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་གདུལ་བྱའི་སྟོང་མིང་ཚོགས་ཡི་
གེའི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། གང་ཟེག་དག་པ་ཁ་ཅིག་གཞན་དབེན་པར་སྐྱེ་ལྟོས་མི་
དགོས་པར་བརྗོད་བྱ་བསྟན་པ་ལྟར་བསྟན་པའི་རྗེས་བྱེད་མིང་ཚོགས་ཡི་གེ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་སྟོང་ལ་ཤར་ནས་དེའི་
དོན་སྟོན་པས་མཐར་འབྲས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དང་གཞུགས་མེད་འཕགས་པ་
བཞེན་ནོ།

དེས་ན་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སྟེ་སྟོན་པའི་ཡོད་མཁན་གང་དུ་དག་མི་སྐྱེ་བར་བཞུགས་ཀྱང་དེའི་
རྒྱུད་ལ་ལུང་གི་བསྟན་པ་ཡོད་པ། དེས་རང་གི་སྟོང་མེད་པའི་བཀའ་བསྟན་དག་སྐྱེའི་སྟོན་པ་གཞན་ལ་བར་
སྟོན་པས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དེའི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཀའ་བསྟན་གྱི་རྒྱུན་གནས་པ་ཡིན་པ་དང་།
དེ་ཡང་རྒྱུད་ཉན་པའོས་སྟོང་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་གཙོ་བོར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་དེ་
ཡིན་པར་སེམས་སོ།

ཁ་ཅིག་ན་ལེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་རྒྱུ་མེད་པར་ཐམ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེན། འོན་ཏེ་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་རྒྱུ་མེད་པར་ཐམ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དུས་ན་འདྲ་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐྱེ་
ཐོས་པ་ལ་དགོངས་ཞེན། སངས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ཡང་མིང་ཚོགས་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་རྒྱུ་དེ་དང་རྣམ་པ་
མཐུན་པའི་སྐྱེ་རང་མཚན་པ་ཐོས་པ་ལ་བཀའ་ཐོས་ཞེས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མདོ་སྟེ་པས་མིག་
ཤེས་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་སྐྱེས་ཚོ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཞུགས་མཐོང་ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

དེ་ལྟ་མིན་པར་བཀའ་སྐྱོལ་བཞག་ན་ནི། དེང་སང་སོ་སོ་འི་ཚོས་སྐྱེ་བུ་སྤྲོད་ཏུ་སྤྲོད་ཀྱི་བཀའ་དང་བསྟན་
བཅོས་མེད་པར་འདོད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་ལ་སང་གི་སྐྱེ་བུ་དང་དེའི་རྒྱན་གཉིས་ཀ་དེ་ཡིང་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་དེར་ལུང་གི་བསྟན་པ་མེད་པར་ཐལ་ཏེ། བཀའ་བསྟན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་འདྲ་མེད་པར་ཐལ། ལུང་གི་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་སོ། །སངས་
རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོན་པ་དབྱེ་ན་གསུང་རབ་ཡམ་ལག་བཅུ་གཉིས། བརྗེས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོན་པ་སྤྱོད་
གསུམ། གཤུལ་བྱའི་སྐོན་པ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་གཉིས། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྐོན་པ། མདོ་རྒྱུད་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་ནས་
གསུངས་པའི་བཀའ་དང་། སྤོང་གཞི་རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་དང་། འཇིག་རྒྱུ་བསྐྱབས་པའི་བཀའ་ལ་འདང་།
སྐྱེ་བུ་གྱི་ཕྱི་བསྐྱབས་པའི་བཀའ་མདོ་སྤྲོ་ས་བཅུ་པ། གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བཀའ་མ་སྐྱེས་
དགའི་འགྲོད་པ་སེལ་བའི་མདོ་ལྟ་བུ། ཐུགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བཀའ་ཤེས་རབ་སྤྱིང་པོ་ལྟ་བུ། ཡོན་
ཏན་དང་ཕྱིན་ལས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བཀའ་འཛིན་པའི་དང་། ཤིང་དང་། བྱ་དང་། བླ་དང་། རྩོམ་ཆེ་ལ་
སོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བུ་དབྱུངས་ལྟ་བུའོ།།

བཀའ་འཛིན་ཆེ་བའི་དང་དགོས་པ་ནི། སྐབས་མཐའ་མཛོད་ལས། དེས་ཚིག་ནི་གོང་མ་མཚོག་གི་གསུང་
ཞེས་བྱ་ལ། དགོས་ཚད་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང་མཐའ་ཐུག་གི་དོན་གཉིས་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་
གསུངས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་པ་ལས། འགྲོ་བའི་དོན་གཉིས་བསྐྱབས་ཕྱིར་སངས་རྒྱལ་བཀའ། །འཁོར་གྱི་ནང་དུ་
སེང་གོ་སྐྱབས་སྐྱུགས་པ། །དེས་ནི་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་དང་། །ཉོན་མོངས་ནད་ཀྱན་རབ་ཏུ་ཞི་བར་
མཛོད། །ཅེས་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། རང་གི་བརྗེས་སྤྱོད་ཅི་རིགས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་
ལུགས་སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞེས་འཆིང་བ་དང་བཅས་པའི་གང་ཟག་གིས་བྱས་པ་བཀའ་
བསྟན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཕྱི་ནང་གི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་
རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས། དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དང་ལྡན། ཐོས་རྩོད་སྐབས་ལྷུང་ལེན་དང་། །རྟོག་གཤམ་བཅེས་པ་
སྤྱུག་བསྐྱེད་ལྟོང་། །ཞེས་སོ།།

དེ་ནི་སྐབས་མཐའ་མཛོད་ལས། དེ་ཡང་རིག་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པའི་དོན་མེད་པའི་བསྟན་

བཅོས་དང་། རྟོག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པས་གོ་བ་བར་འབྲུབ་པར་སྐྱབ་བ་དོན་ལོག་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་།
སྟན་དག་ལ་སོགས་པ་ཐོས་པ་ལྷུང་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། རྟོག་གི་ལ་སོགས་པ་རྩོད་པ་ལྷུང་ལེན་དང་།
གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟོག་གཤམ་དང་། བ་ལང་ལ་སོགས་པ་མཚོན་སྤྱིན་ཚོས་སུ་སྐྱབ་པའི་
རང་གཞན་འཚེ་བ་ཅན་བཅེ་བ་དང་བྲལ་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པ་དུག་དང་བྲལ་ཞེང་། གནས་སྐབས་བདེ་ཞིང་
མཐར་ཐུག་གོ་བ་བྲལ་བའི་དོན་ཚེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སྐབས་དང་། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་
མཐའ་དག་སྤོང་བའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ནི་སངས་རྒྱལ་པ་དག་གི་ལུགས་ལ་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་རྩོམ་པ་པོ་རྗེས་འཇུག་མཁམ་པས་བཀའ་འདོད་པའི་འབྲུབ་པ་བཅུ་མཁམ་ཤིང་ཚོས་སྐྱབ་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པ་བཀའ་བསྟན་གཉིས་སུ་སྐྱབ་བྱེ་བའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་དག་གི་མཚན་ཉིད། སྐབས་མཐའ་
མཛོད་ལས། མཚན་ཉིད་ནི། ཚུམ་པ་པོ་ཚོད་དང་ལྡན་པས་བཀའ་འདོད་པའི་འབྲུབ་པ་བཅུ་མཁམ་ཤིང་ཚོས་སྐྱབ་
གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས། ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་མ་ལུས་འཚོས་པ་
དང་། །རན་འགྲོའི་སྤིང་ལས་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་པ། །འཚོས་སྐྱབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་སྟེ། །གཉིས་པོ་འདི་
དག་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་སོ།།

མཚན་གཞི་ནི་རྩོམ་པ་པོའི་བདག་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་པ་པོའི་རྗེས་སྤྱོད་དག་ཚིག་ཡི་གེར་སྐྱབ་
བའི་བརྗེས་སྤྱོད་ལ་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་སྐྱེས་ལས་ཀྱང་། གང་ཞེས་
རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞེས་གི། །དང་བྲལ་རྣམ་གཤམ་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤམ། །ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ལམ་
དང་རྗེས་མཐུན་པ། །དེ་ཡང་དང་སྤོང་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་བོར་སྤྱུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་རེ། །བཀའ་བསྟན་
གཉིས་སྤྱིར་མི་འགལ་ཏེ་བཀའ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིག་པར། དོན་དམ་
པར་སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་ཉིད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རེ། །བཀའ་
བསྟན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བཀའ་བསྟན་ནི་གཞི་མཐུན་མི་སྤིད་དེ། སྐབས་མཐའ་མཛོད་དུ་བཀའ་བསྟན་གྱིས་བྱུང་
པར་འཆད་སྐབས་བསྟན་བཅོས་མཛོད་པ་པོ་ཡིན་ན་སངས་རྒྱལ་ལས་རྒྱུད་གཞན་དུ་བྱུང་པ་ཞེས་དགོས་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རེ།།

བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དེས་ཚིག་དང་དགོས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེས་ཚིག་ནི་གང་ཞེས་པའི་གཡུང་པའི་

རྒྱུན་གྱི་ལས་འཚོས་པ་དང་། ལྷ་ལ་ཡི་རྒྱུན་གྱི་ལས་སྐྱོབ་པ་སྟེ། འཚོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཉིད་རྣམ་
བཤད་རིག་པ་ལས། འཚོས་སྐྱོབ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། །སྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དགོས་
པ་ནི། བཀའ་དེ་དོན་བརྒྱུད་ཞིང་རྟོགས་དཀའ་བ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཐར་པའི་ལམ་སྟོན་པས་འགོ་བ་རྣམས་
འདྲན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། བཤད་སྐྱུར་ལས། བཀའ་རྣམས་དོན་ནི་གསལ་བ་དང་། འཇུག་ཅན་ཐར་པའི་དོན་སྐྱུབ་
བྱེད། །བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་རྒྱ་ཆེན་ཉིད། །མཁམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གུས་པས་སྤངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་འདོམས་པའི་གདམས་དག་དང་རྗེས་བསྟན་གྱི་གཉིས་ལས། ཐོབ་ཟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་
ཕྱིར་དུ་འདོམས་པའི་ཐོབ་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ལྷ་ལ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་གསུང་དུ་འཐོབ་
ཕྱིར་འདོམས་པའི་ཐོབ་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་དེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཉི་ལྟོ་ལས། ཐོབ་ཟེན་པའི་ཡོན་
ཏན་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་བའི་དོན་གྱིས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ནི་འདོམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་
འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་གདམས་པ་ནི་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གདམས་དག་ལ་
ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཅུར་ཡོད་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་གདམས་དག་ཉན་པའི་རྟེན་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ལས། བསམ་གཏན་ལས་ཐོབ་མདོན་པར་
ཤེས། །མདོན་པར་སྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་ནི། །སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ། །མཚོན་པའི་ཕྱིར་དང་ཉན་པའི་
ཕྱིར། །འཛིན་རྟེན་ལམས་ནི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་ཐོབ་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་ཉན་པའི་གང་
ཟག་ལ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་གཉིས་ཀ་ཡོད། ཐོབ་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་དངོས་
ལས་གདམས་དག་ཉན་པ་མ་ཟད་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་དངོས་ལས་གདམས་དག་ཉན་པ་ཡོད་
དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལས། ལྷ་འི་བྱ་གང་དག་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་མ་
སྐྱེས་པ་དེ་དག་གིས་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ནི་དེར་མི་རུང་སྟེ། ཚོགས་གསལ་ལས།
འདིར་ཡང་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་དེ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་རྣམས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས།

གསུམ་པ་གདམས་ཉན་པའི་ཡུལ་ནི། ཐོབ་ཆེན་གྱི་གདམས་དག་སྟོན་པའི་དགོས་པའི་བཤེས་གཉེན་

ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱང་ཡོད་པ། ལམ་ཞུགས་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐོབ་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་
ན་ཡོད་དོ། །

བཞི་པ་ཇི་ལྟར་ཉན་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོབ་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་ཚོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་
བརྟེན་ནས་མཚོག་གི་སྐྱུལ་སྐྱེ་ལས་གདམས་དག་དངོས་སུ་ཉན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ལས། དེ་ཚོ་ཚོས་ཀྱི་
རྒྱུན་ལས་ནི། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཞི་གནས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་འཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གདམས་དག་རྒྱ་
ཆེན་མོ་དཔར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་དེ་བཞི། །གདམས་མཉམ་པར་
བཞག་ན་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལས་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གྲངས་ལས་འདས་པ་འཛིན་པར་ལུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཉིང་
ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལོ། །

སྐྱུ་བཤད་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་ཚོགས་དོན་གྲངས་ལས་འདས་པ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པར་འཛིན་ལུས་པའི་
ཉིང་ལེ་འཛིན་ཡིན་པས་ན་ཚོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །ཉིང་ལེ་འཛིན་དེའི་རྒྱུ་ལ་བསྐྱེལ་བ་དུ་མར་ཚོགས་བསགས་པ། ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ། ཐོབ་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་ལྷན་པ། ཐོས་པ་མང་བ། རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་པའ་
ཆེར་དང་བལ་བ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་ས་མཚོམས་ནི། རྟོན་པ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་
ཡོད་དེ། ཤེར་འགྲུང་གི་བསྐྱེས་དོན་ལས། ལས་དང་པོའི་ས་ནས་བཟུང་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་གདམས་
དག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཉན་པ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་
མ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་ལོགས་བར་ཡོད། །

ལྷུག་པ་གདམས་དག་གི་དབྱེ་བ་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ལས། དང་པོ་སྐྱབ་པ་རང་གི་དོ་བོ་ལ་གདམས་
པ་ནི། ཚུ་བར་སྐྱབ་དང་། །ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་འགྲེལ་ཆུང་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཇི་
སྐད་བཤད་པའི་སྐྱབ་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་བྱམ་མོང་མིན་པས་ཀྱང་རྗོགས་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
ལས་མི་འདའ་བས་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་
མཉམ་གཞག་ཏུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱོས་བལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་དང་ལ་འཛིན་ཞེན་བལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དང་།

རྗེས་ཐོབ་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱོད་ཡང་བདེན་པར་མ་སྲུང་པ་སྐྱོད་པའི་དཔེ་བརྒྱུད་ཀྱི་སློབ་མཁུན་ལོན་ཞེས་གྱི་
དམིགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པ་བསྟན་ཏོ།།

དོ་བོ་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉོན་གཅིག་སློམ་པའི་ཐོབ་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་དེ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་
སློབ་མཁུན་རྣམས་ལ་ཉོན་གཅིག་སློམ་པའི་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་ཏེ། མདོ་
ལས། ལྷ་ལོ་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་བུ་ཉོན་པའ་སློབ་པའི་ཚོ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཡོད་པ་ཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་རོ། །ཞེས་
སོགས་གྱིས་ཤེས་རབ་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་སློབ་མཁུན་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཡང་མདོ་ལས། ལྷ་ལོ་བུ་གཤམ་ཏེ་འཛོམས་བྱའི་གྲིང་འདིར་དགོས་པའི་ལྷ་ལོ་བུ་དང་མོ་བུ་འགའ་ལྟེ་བུ་
ལྷ་བུ་ལ་སྟག་གིས་གང་བ་འདི་ལྷ་སྟེ། དཔེར་ན་འདམ་བྱའི་ཚུལ་ལས། འདོན་མའི་ཚུལ་ལས། བུ་རམ་ཤིང་
ག་ི་ཚུལ་ལས། སློག་མའི་ཚུལ་ལས། འབྲས་ཀྱི་ཞིང་དམ། ཏིལ་གྱི་ཚུལ་ལས་ཡོད་པ་སུ་གང་བར་བྱུང་ཀྱང་།
དེ་དག་གི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚེན་པོ་ཉོན་གཅིག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་ལོ་བུ་ཉོན་པ་
ལ་སློབ་པའི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགོ་ཞེས་སོགས་གསུངས།

འོན་ཏེ་གསུམ་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་དང་ཚོས་མཐུན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས། ཉོན་ཐོས་ཀྱི་སློབ་མཁུན་
ཐོད་ནི་འདམ་བྱའི་ཚུལ་དང་ཚོས་མཐུན་ཏེ། འདམ་བྱའི་ཚོས་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་རྣམས་ལ་བཟོད་པའི་བཟོད་པ་ལྟར་
ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་འདམ་བྱའི་ཚོས་ལ་སོགས་པའི་གཞོན་པ་རྣམས་ལ་བཟོད་པའི་བཟོད་པ་ལྟར་
མཐུན་ཏེ། འདོན་པ་དེ་མཚོན་སོགས་ཀྱིས་གཞོན་དཀའ་བ་ལྟར་ཅུ་མོ་ཐོབ་ནས་དགོ་ཅུ་འཛོམས་དཀའ་བའི་ཕྱིར།
བཟོད་པ་ནི་བུ་རམ་གྱི་ཚུལ་དང་ཚོས་མཐུན་ཏེ། བུ་རམ་དེ་ལོ་མང་རབ་འབའ་ཞིག་དང་ལྷན་པ་ལྟར་བཟོད་པ་ཐོབ་
ནས་བདེ་འགོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ལོ་མང་རབ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ཚོས་མཚོན་ཞི་སློག་ལ་འཇུག་པ་དང་
ཚོས་མཐུན་ཏེ། སློག་པ་དེ་རང་གི་ལྷན་པ་ལྟར་དུ་འབྲིགས་ཤིང་སྐྱེ་བའི་ཚོས་མཚོན་ཞི་སློག་ལ་འཇུག་པ་དང་
ལམ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མདོན་སུ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མཐོང་ལམ་ནི་འབྲས་ཀྱི་ཞིང་དང་ཚོས་མཐུན་ཏེ། འབྲས་ཞིང་ནི་འཛོམས་ཉོན་པའི་འབྲས་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མ་འབྲས་ཀྱི་
རྗེས་ཡིན་པ་ལྟར་མཐོང་ལམ་ཡང་འཕགས་པའི་གྱི་ཐོག་མའི་རྗེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློམ་ལམ་ནི་ཏིལ་གྱི་ཞིང་དང་

ཚོས་མཐུན་ཏེ། ཏིལ་གྱི་སློབ་པོ་གཅིག་ཉིད་ལ་མོ་ཏིལ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱོད་པའི་ལོང་གསལ་ལྟར་སློབ་
ལམ་ཡང་རྒྱུན་གཅིག་ལ་སློམ་སྲིད་སེམ་བུ་དང་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོད་པའི་ལོང་གསལ་ལྟར་
རོ།།

འོན་ཚུལ་རྣམས་ལྟར་ཉོན་གསུམ་པ་ལ་གནས་པའི་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལས་ཤེས་རབ་ལྷག་པར་
གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་ཡིན་ཞེས། ས་བཅུ་པ་སྐྱེ་བའི་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་བ་
དང་། མ་དག་ས་བརྒྱུད་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་རྣམས་མི་འཛོམས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཚོགས་སློབ་པ་ལ་འཛོག་
དགོས་ཏེ། ཉོན་ལམ་ལས། ཡང་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས། གང་གིས་
ཤེས་རབ་ཉོན་གཅིག་བསྐྱོད་པའི་ལོང་གསུམ་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་དེའི་ལོ། །ཅི་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའམ། སློབ་པ་
ལ་ཞུགས་པའམ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའམ། སྐྱེ་བའི་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་ཞེས། རེ་ཞིག་བཞི་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། ས་བཅུ་པ་ལ་དེ་བཞིན་གསུམ་པའི་ཉོན་པོ། །ཞེས་དང་།

གསུམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བརྒྱུད་པ་ལ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་ལྷུང་འདམ་བུ་གཤམ་པས་ཉོན་ཐོས་
ཐམས་ཅད་ལས་ཤེས་རབ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དེ་རྣམས་
ལས་རྟོགས་པ་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་
ཤེས་པ་དང་སློང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་ཡོད་པས་སུ་མི་ཉམས་
པའི་ཚོས་ཅན་བཤད་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའ་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་
པར་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འདིར་མ་ཞོར་བར་ལས་ལོན་པར་མདོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་རང་སྐྱེ་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བ་བཞི་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་སློབ་མདོ་ཚོས་སློབ་པ་ལ།
དང་པོ་བྱེ་སྐྱེའི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་འཛོག་ཚུལ་ལ་དོ་བོ་ནི། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་སློམ་ལས་

གཞན། བསལ་ལ་ན་དེསློའི་འཇུག་པ། བྱམ་ཚུབ་ཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། ཞེས་པ་
ལྟར། བཅོམ་གཞིག་གང་རུང་གིས་རང་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་དུ་རུང་བའི་ཚོས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད།
མཚན་གཞི་ནི། བྱམ་པ་དང་། ཚུལ་བྱུང་།

བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷོད་ཐོབ་ས་བཅོམ་ན་རང་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་དུ་རུང་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུམས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུའི་ལ་དོག་དྲི་རོ་སོགས་སློབ་སོ་སོར་བསལ་བའི་ཚུལ་
གྱིས་གཞིག་པའམ་བརྟགས་ཤིང་དབྱེད་ན་རང་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་དུ་རུང་བའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་གཞིག་
གང་རུང་གིས་རང་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་དུ་མི་རུང་བའི་ཚོས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། ཆ་མེད་
གཉིས་དང་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་སེམས་སེམས་བྱུང་རང་སྐྱབ་རྣམས་སོ།།

གཟུགས་ཚོས་ཅན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་གཞིག་གང་རུང་གིས་རང་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་དུ་
མི་རུང་བའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན། གཟུགས་ཡིན་ན་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་སྟེ། བྱམ་པ་དེ་གཟུགས་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སེམས་
སེམས་བྱུང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཀྱང་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་རུང་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་
བོ། འདི་ནི་སློབ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་སློབ་སྐབས་བཞག་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སོར་མོ་ལ་གཟུགས་སྐབས་འཛིན་པའི་ཚོ་
གཟུགས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་གཞིག་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དེར་གཟུགས་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་མི་རུས་
པའི་ཕྱིར། སོར་མོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆ་སོ་སོར་བྱས་ཚོ་སོར་མོ་འཛིན་པའི་སློབ་འདོད་ལུས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ལྟར་མིན་པར་རགས་པ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པར་སྐྱེ་ན། གཞུང་ལུང་སྐབས་མང་པོ་
ལས་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

འདི་པའི་ལུགས་ལ་རྟག་པ་དང་ཆ་མེད་གཉིས་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་
ཀྱང་། གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

སྐྱབ་པའདུལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱབ་པའདུལ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་རྒྱུ་ལ་སྐས་མ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྲུང་དེ་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས་འཛིན་པས་ན་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། ཞེས་གསུངས། དོན་དམ་བདེན་པའི་སྐྱབ་པའདུལ་ནི། གང་སྟེལ་གྱིས། དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་

འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེའི་དོན་དུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ནི་དོན་དམ་པའོ། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་མདོ་སྐྱེ་པ་ལ་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྐྱེ་པ་གཉིས་
ལས། འདུལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ་སྐྱེ་པའི་བདེན་གཉིས་འདོད་ཚུལ་ཚམས་ལ་བྱེས་ཏེ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ལ་དགོངས་ནས་
དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་པའདུལ་ལས། དེ་ལས་དོན་སྐྱེ་གཉིས་པོ་ལ་བྱེས་ཀྱིས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའོད་ཀྱང་། དོན་དུ་
འདི་ལྟར་འདོད་དེ། གང་བཅོམ་ཞིང་གཞན་བསལ་བར་གྱུར་ན་རང་འཛིན་གྱི་སློབ་འདོད་དུ་རུང་བའི་རགས་པ་
རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཞེས་སོགས་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་མཐུན་མོང་དུ་བཞག་གནང་བ་ལྟར་རོ།།

རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་འདོད་ཚུལ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་གང་། །དེ་
འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ལུས་པའི་ཚོས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་
མི་རུས་པའི་ཚོས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། དོན་དམ་བདེན་པ། མི་རྟག་པ། རང་མཚན་སོགས་དོན་གཅིག་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། རྟག་པ་སྐྱེ་མཚན་སོགས་དོན་གཅིག་པོ།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབ་པའདུལ་ནི། སྐྱེ་མཚན་སོགས་ཚོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་ཀུན་
རྫོབ་པའི་དོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སློབ་ཀུན་རྫོབ་པ་ནི་རྟག་པ་སྟེ། དོན་དམ་རང་མཚན་དཔེས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་
སྐྱབ་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ།།

རང་མཚན་སོགས་ཚོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དོན་དམ་པའི་དོར་བདེན་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་སློབ་དོན་དམ་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་སྐྱབ་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

འདུལ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྐྱེ་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་སོགས་བྱེས་ཏེ་དང་འདྲ་
ཡང་། དེ་དག་གི་རྣམ་པ་གཞག་འཛིན་ཚུལ་ནི་ཆེས་མི་འདྲ་སྟེ། བྱེས་པའོད་པར་འདོད་ཕྱིན་རྗེས་བྱུང་བའོད་ལ།
མདོ་སྐྱེ་པ་སུས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་འདུས་མ་བྱས་སོགས་ལུང་རིགས་ཀྱི་མདོ་
སྐྱེ་པ་གཉིས་ཀས་བཏགས་ཡོད་དུ་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་སེམས་ཚུལ་པའི་ལུགས་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བཞི་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཚོས་ཉིད་རྣམ་
འབྱེད་ལས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་མཛོད་བསྟུན། བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་གྲོ་མོ་སོ། །ཡང་ན་རྣམ་དག་ལམ་
གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་ཡིན་པའི་ཚོས་སོ། །དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་ཏུ་ཐུབ་པའི་ཚོས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་
བསྟུས་པའི་ཚོས་སོ། །དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་བདག་མེད་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་
དོན་དམ་བདེན་པ་གང་རུང་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པས་བྱུང་ཡང་། དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་
བདེན་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཀྱང་བདེན་གཉིས་གང་ཡང་
མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དབུས་རྒྱལ་འགྲུལ་ལས། གཞན་དབང་ཉིད་ལ་གནས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དབང་བཅོན་དུ་བྱས་
ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། སྣང་ཚུལ་དབང་བཅོན་དུ་བྱས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟུར་བའི་བདག་གི་དོན་ཉོན་མོངས་
གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་ནི་གནས་ཚུལ་དབང་བཅོན་དུ་བྱས་ན་གཞན་དབང་དེ་གཞུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་ཚོས་ཅན་གསལ་རིག་ཅུམ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡོད་པར་འདོད་པས་ན་གནས་
ཚུལ་དབང་བཅོན་དུ་བྱས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་དོན་དེ་ཡིན། སྣང་ཚུལ་དབང་བཅོན་དུ་བྱས་ན་ཀུན་རྫོབ་
ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་གཞན་དབང་ཉིད་གཞུང་འཛིན་སྣ་ཚོ་གསུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ནའོ། །

འོན་ཀྱང་གཞན་དབང་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པར་ལས་ལེན་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཡིད་བཞིན་མཛོད་ལས།
གཞན་དབང་ནི་ཚོས་ཅན་དོན་དམ་དང་། ཡོངས་སྐབས་ནི་ཚོས་ཉིད་དོན་དམ་དང་། ཀུན་བརྟགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའོ། །དབུས་མཐའི་འགྲུལ་པ་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཡོངས་སྐབས་གཅིག་ལུ་ཁོ་བོ་སྟེ་གཞན་དབང་དང་
ཀུན་བརྟགས་པ་གཉིས་ནི་དོན་དམ་པར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང་འགྲུལ་པ་ལས་སྐྱམ་ན་མཐུན་སྟེ། གཞན་
དབང་ནི་དེ་ཞིག་དོན་བྱེད་ལུ་པ་ཉིད་ཚོལ་བ་གསལ་བ་ཅུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཚུལ་དེ་སྐྱེད་དུ་བཅོད་པས་ཚུགས་དེར་
སྐྱེད་པའོ། །དེས་པོ་ལ་དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མ་དོན་དམ་དུ་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་
དམ་དང་ཡོངས་སྐབས་དོན་གཅིག་པོ།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བཤད་ནི། བརྟགས་པ་དང་ཤེས་པ་དང་བཅོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་དོར་
བདེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའོ། །དོན་དམ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བཤད་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་
དམ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པ་དང་། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པས་བདེན་པའོ། །

མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་དོར་བའི་སྐྱེ་བཤད་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བཤད་ཀྱི་ཚེ་
སྟེ། ཐེག་བསྟུས་ལས། རྣམ་པ་གང་གི་གཞན་གྱི་དབང་གི་དོར་བའི་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་
བརྟགས་པའི་དོར་བའི་ཉིད་དེ་ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དོར་བའི་སྐྱོན་སྐྱེ་བའི་གཉིས་ཏེ། རྣམ་གངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་
ནི་ཡོངས་སྐབས་མ་གཏོགས་པའི་དེས་མེད་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི།
གཞུང་འཛིན་རྒྱུ་ཆད་དུ་སྣང་བ་སོགས་བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་དུ་
བཞག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་གཞན་དབང་ལ། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་དེས་པོ་གཞན་དབང་གི་དོར་བའི་སྟེ། ཐེག་བསྟུས་
ལས། ཇི་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་ཞེན། རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
བོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བས་རྒྱུན་གྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ནི་ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དབྱེ་བ་གཉིས་སྟེ།
དང་པོ་དག་པ་གཞན་དབང་ནི་འཕགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཞིང་ལམས་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་མ་དག་གཞན་དབང་ནི་མ་དག་སྐྱོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་དེའི་རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་དང་
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ཡོངས་སྐབས་ལ། བདག་གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན་
རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཐུབ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་སྐབས་ཀྱི་དོར་བའི་སྟེ། ཐེག་བསྟུས་ལས།
ཇི་ལྟར་ན་ཡོངས་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་ན་ཡོངས་སྐབས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེན། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཡོངས་སྐབས་ལའོ། །རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་དང་དག་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་གཞི་པའི་
ཕྱིར་མཚན་གཞི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སྐབས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེས་གསུངས། དབྱེ་བ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཚོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་སྐབས་གཉིས་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྐྱོད་ཡུལ་རྣམ་
གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་དབྱེ་མ་པ་ལ་འདྲ་རྒྱུ་དང་དང་ཐམ་ལ་འགྲུ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྒྱུ་དང་པོ་ལུགས་ཀྱི་
བདེན་གཉིས་བཤད་པ་ལ། སྲུ་མཐམ་མཚན་ལས་དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དབྱེ་བ་ལ་ལྷ་
སྟེ། དབྱེ་བ་ཞི། དབྱེ་བ་ཉི། དེས་ཚིག་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། གྲངས་དེས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ཚམ་མོ།།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱིར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལྷོག་པ་ཚམ་ཡང་ཐ་དད་མེད་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང། རོ་བོ་ཐ་
དད་པ་དང། རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་དང། གཅིག་པ་བཀག་ཚམ་གྱི་ཐ་དད་པ་བཞི་ལས། འདིར་ཐ་མ་
འདོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེས་ན་དོན་དམ་པ་འདི་བདེན་པ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ཀུན་རྫོང་གི་བདེན་པ་
ལས་དངོས་པོ་གཞན་དང་དེ་ཉིད་དུ་འདྲ་བར་མཚན་དུ་མེད་པ་གཅིག་པ་བཀག་ཚམ་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་སེམས་བདེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་མི་འདོད་པར་གསལ་ལོ།།

གསུམ་པ་དེས་ཚིག་ལ་ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་འདི་དེས་ཚིག་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེས་ཚིག་གམ་མིང་གི་དོན་
ནི་སམ་བྱིང་ཞེས་བྲལ་བ་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པས་ན་ཀུན་རྫོང་སྟེ། ཡང་དག་པ་འདི་དོན་ལ་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པ་འབྲུལ་པ་འདི་ཤེས་
པ་ལོ། །དེ་ཉིད་ལྷུ་ལ་དུ་བདེན་པས་ན་བདེན་པ་སྟེ། གསུགས་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོ་གསལ་པའི་ཚོས་སྣང་ཚོད་པའི་རོ་བོ་མི་
ལམ་དང་འདྲ་བ་འདི་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་ཐམ་ལ་འགྲུ་པ་འདི་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོང་གི་དེས་ཚིག་དང་ཡང་
མཐུན་ཏེ། དབྱེ་བ་འཇུག་པ་ལས། གཉི་ལྷུ་ག་རང་བཞིན་སྦྱིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དོན་དམ་བདེན་པའི་དེས་ཚིག་ནི། དེ་ཉིད་ལས། པར་མཚན་ཞེས་པས། དེས་པར་ལེགས་པའི་དོན་དུ་
གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ། དེ་ཉིད་སྟོན་པ་འབྲུལ་པའི་རོ་བོ་རིག་པའི་ཤེས་
པ་ལོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚམ་པ་མཚན་ཏུ་གྲུ་བ་ཡིན་པས་ཀྱང་དམ་པ་སྟེ། སྟོན་པ་འབྲུལ་པ་དེ་ཉིད་ལྷུ་ལ་དུ་བདེན་པས་
བདེན་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

བཞི་པ་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོང་གི་བདེན་པ་ལོ།
དེ་སྐད་དུ་འདྲ་བ་སྲས་མཚམ་བའི་མདོ་ལས། འཛིག་རྟེན་མཁུན་པས་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཏེ། །ཁྱེད་ཀྱིས་
གཞན་ལས་མ་གསལ་རང་གིས་གཟིགས། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོང་བདེན་དང་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་
མ་མཚིས་སོ། །ཞེས་སོ།།

ལྷ་པ་གྲངས་དེས་ནི། དེ་ཉིད་ལས་གྲངས་དེས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་གསུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཡོད་པ་

དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ཚམ་གྱིས་གཉིས་དང་བཅས་
པར་དེས་ཏེ། བར་གྱི་སྤྱད་པོ་གསུམ་པ་བསལ་བས་གཉིས་དང་བཅས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ཉིད་ལས། བདེན་པ་ཚམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཚོས་གང་ཞིག་རང་བཞིན་མེད་པ། ཀུན་
རྫོང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཚོས་ཅན་གང་ཞིག་རིགས་པས་དབྱུང་མི་བཟོད་པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་
ཉིད་ནི། གང་ཞིག་རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ཡི་གེ་
ཚད་པར་སྣང་སྟེ། བོད་གི་ཀུན་རྫོང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བབ་དང་བསྟུན་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་
ཚོས་ཉིད་གང་ཞིག་རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་པ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྣང་རོ།།

རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་མི་བཟོད་ཀྱི་དོན་ལ། དེ་ཉིད་ལས། མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་
དགག་པར་ལུས་པ་ལ་དབྱུང་མི་བཟོད་པ་ཟེར་ཞིང་། རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དགག་པར་མི་ལུས་པ་ལ་དབྱུང་
བཟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དཔྱད་པ་བཅའ་དགོས་ཏེ། ཡོད་པ་གྲགས་པ་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་
དགག་མི་ལུས་པ་འདི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཚད་དུ་བཞག་པས་སོ།།

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འམ་ལེན་མཁུན་སྟོན་དུས་ལྷུ་པ་ཚོས་སེང་
སོགས་བྱུང་བར་ཡིག་ཆ་འགའ་ལས་གསལ་ཡང་རང་ལུགས་ནི་མི་འཐད་དེ། དབྱེ་བ་རྒྱན་འབྲེལ་དུ་བདེན་གྲུབ་
འདོད་པའི་དབྱེ་བ་སྤུ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་འུ་མཚམ་ཚུ་ལ་ནི་དོན་དམ་དཔྱད་པའི་རིགས་
ཤེས་ཀྱི་རོ་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་མཁུན་ཚོས་རྗེས་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་འཕོག་མི་ལུས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་འདྲ་སྟེ།
སྦྱིར་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རིགས་ཤེས་རོ་གྲུབ་དགོས་ཀྱང་། རིགས་ཤེས་ཀྱི་རོ་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་མཚན་ཡང་བུམ་པ་ལྟར་བཞིག་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དོན་དཔྱད་ཚད་མས་རྟེན་དགོས་ཏེ།
དོན་དཔྱད་ཚད་མ་དེ་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་དེ་
དོན་དཔྱད་ཚད་མས་རྟེན་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་པར་རྟེན་པ་ཡིན་གྱི། བུམ་པའི་གནས་ལུགས་དབྱུང་ནས་དེ་བདེན་
པར་ཡོད་པར་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་
དང་། ལུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ལུས་ཕྱིར། ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། ཀུན་རྫོང་གི་ནི་དབྱེ་བ་འདྲེད། ཅེས་

གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

དེའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས། དཔུང་མི་བཟོད་པའི་ཤེས་བྱ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོང་གི་མཚན་ཉིད། དཔུང་མི་བཟོད་པའི་ཤེས་བྱ་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་གི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི་ཐ་སྲེད་ཚད་མའི་རྩལ་དོན་གང་ཞིག་རང་སྣང་བའི་སྒོ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ལུས་པའི་ཚོས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་དང་། དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ཚོས་ལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་བཟོད་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལོ།

འདི་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་བཟོད་པ་གང་རུང་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ཡིན་དགོས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཤེས་བྱ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་འདི་སྐྱེས་ཟེན་ཚོད་ལྟར་ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་ལ་དངོས་པོ་དང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་ལ་རྟག་པས་བྱུང་བར་སེམས་ཀྱང་། དབུ་མ་བཟོད་གཉིས་འགྲེལ་པ་ལས། ཤེས་པ་ལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འབྱུང་ཡང་མི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེད་པའི་བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དང་སྤྲི་གུ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་དང་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་སོ་ཞེས་དང་། རྗེས་མཛོད་པའི་བཟོད་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། ལོག་པ་དང་ནི་ཡང་དག་པོ། འདོད་པོ་གཉིས་ཏེ་རྒྱ་རྒྱ་དང་། སྲུབ་མཐའ་རན་པའི་རྟོག་པའོ། ཞེས་པའི་ལུང་ལ་དཔགས་ན་རྒྱ་དང་རྒྱ་བ་ལྟ་བུ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་དོན་བྱེད་ལུས་པས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་དང་། སྤྲི་གུ་རྒྱ་དང་རྒྱ་རྒྱ་བ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་དུ་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་པོ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་ལ་དངོས་པོས་བྱུང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་ལ་གསུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་སྣང་དངོས་པོ་དང་། དོན་སྤྲི་གུ་རྟག་པའི་ཚོས་གཉིས་ཡོད་དོ།

དོན་དམ་བཟོད་པ་ལ་སྐྱབ་རྒྱུ་དེ་གསུངས་ཀྱིས་དབྱེད་བཞིན་ལྟེ། དེ་གསུངས་ཤེས་ཚད་མ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སོ།

དོན་དཔྱོད་ཚད་མ་དང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལ་དོན་དམ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་བསྐྱེད་ཚུལ་ནི། སྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས། ལེགས་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་དོན་དམ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་། དེ་ཉིད་སྒོ་མ་འབྲུལ་པའི་དེགས་པའི་ཤེས་པའོ། ཞེས་སྣང་

དངས་པ་ལྟར་དང་། དབུ་མ་བཟོད་གཉིས་ལས། བསྐྱེད་པའི་དེགས་པ་ནི་དོན་དམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཀྱང་། ཡང་དག་པའི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཡུལ་དོན་དམ་གཉིས་པོ་དང་། བཟོད་གཉིས་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཞག་པ་ཡང་། ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། འདོད་དམ་ཡིན་པར་ལོ་ལོ་འདོད། ཅེས་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བའི་དེགས་པ་འདི་ཡང་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ལོ། དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་ནི་དོན་དམ་པ་སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། འདོད་དམ་མཚན་ཉིད་པ་ནི་བྱི་མ་གཉིས་ལོ་ནའོ།

སྐྱེར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལ་མཛོད་སྐྱོད་པ་དང་། རྣམ་འབྱོར་སྐྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་གཉིས་ལས་ཡོངས་སུ་མ་གཤགས་ཀྱང་། བྱེ་སྐྱེ་སྐྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡང་ཡོད་པར་མཛོད་ཏེ། སྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས། ཀུན་རྫོང་བཟོད་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་ཅིག་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་དབྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

གཉིས་པ་དཔལ་ལྷན་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་པའི་བཟོད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། དབྱེ་བཞི། དབྱེ་བ། མཚན་ཉིད། སྐྱབ་བཤད། གྲངས་དེས་དང་ལྟ་ལས།

དང་པོ་ནི། སྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས། སྐྱེར་སྐྱོད་མོང་བའི་དབྱེ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་མཛོད་མོང་གི། འཛིན་རྟོག་པའི་སྐྱོད་པ་དེན་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་ཅམ་གྱི་བཟོད་པ་ཅམ་ཞིག་གནས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེགས་པ་ལྷག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བཟོད་པ་གཉིས་སུ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྐྱོད་པ་ལྟོས་ནས་འཛིན་པོ། ཞེས་སོ། ཡང་ན་རང་བཞིན་མཛོད་པ་ཅམ་ཞིག་དབྱེ་བཞི་བྱ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། བཟོད་པ་གཉིས་སུ་འདར་བཞིན་མཛོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཚད་མིན། ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྫོང་དང་དོན་དམ་བཟོད་པ་གཉིས་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་རྒྱུ་པར་མཐོང་བ་ཡི། འདོད་སྤྱོད་དོ་ལོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འབྱུང་། ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། མཐོང་བ་རྒྱུ་པ་ཀུན་རྫོང་བཟོད་པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་དོ་ལོ་གཉིས་རེ་ཡོད་དེ་དཔེར་ན་

བྱམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་ལྟོ་ལྟོ་བྱེད་བའི་ལྟ་བུ་ཀུན་རྒྱུ་དང་རྟོན་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་པའི་དེ་བོ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་
ཀུན་ལ་རིག་པ་འགྲེས་དགོས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི། ལྷུ་མཁའ་འཛིན་པོ་ཆེ་ལས། མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས་ལས། ཀུན་རྒྱུ་གྱི་མཚན་ཉིད་
གཟུང་འཛིན་སྒྲིལ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའོ། །ཞེས་དང་། དོན་དམ་པ་དེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། གཟུང་
འཛིན་སྒྲིལ་པ་དང་བཅས་པའི་དེ་བོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་རེ། །ཀུན་རྒྱུ་ལ་དབྱེན་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡང་དག་
ཀུན་རྒྱུ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་གཉིས་སོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་འཛིན་ཉིད་ནི། ཀུན་རྒྱུ་བདེན་པ་གང་ཞིག་འཕམས་ཀྱི་འགྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་
འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་རྒྱུ་པར་རྟོགས་མི་ལུས་པའི་ཚོས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི།
འཕམས་ཀྱི་འགྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་རྒྱུ་པར་རྟོགས་ལུས་པའོ།།

འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་མའི་ཞེས་པ་ནི་རྟོན་ཉིད་ལ་སྒྲོ་བའི་ཐུགས་མཁུན་འཕྱོང་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་
མ་ལ་གོ་དགོས། དེས་ན་གཤམ་ཚུན་ཡང་དགའ་ཀུན་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འཕམས་ཀྱི་འགྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་
འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་རྒྱུ་པར་རྟོགས་མི་ལུས་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེད་འཛིན་པའི་
དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འཕམས་ཀྱི་འགྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་འཇིག་
རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་རྒྱུ་པར་རྟོགས་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཀྱི་ལོག་པ་ཤེས་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། འཇུག་པར། མཐེང་བ་རྒྱུ་པར་རྟོགས་ཡིན་ཏེ། །དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྒྲུབ་ཅན་ནོ། །སྒྲུབ་
ལྡན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། །དབང་པོ་ལོག་པ་གྱུར་ལ་ལྟོ་བོ་ལོག་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས། ལོག་པའི་
ཀུན་རྒྱུ་དེ་ལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གཞོན་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དུག་རྣམས་ཀྱི། །གཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་
གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་པ་དེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་
བཞག །ཅེས་པས་གཙོ་བོ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་བསྐྱེད་སྐྱུ་མ་སྒྲིག་ཀྱི་སྐོས་གསལ་ལ་བརྟགས་པ་
གང། །དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པས་ཞེན་ཡུལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་
བསྐྱེད་ཏེ།།

དབུ་མ་རང་རྒྱུ་དཔེ་ལྷགས་ལ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་ལྷུ་མའི་འཇིག་ཏེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྣང་བ་

ལྟ་བུ་དོན་བྱེད་རྣམས་པས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་འགྱུར་པའི་ལྷགས་ལ་ཡུལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ལོག་
པར་འཇིན་པའི་ཤེས་པ་འང་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་ཀྱང་ཡུལ་
རྒྱུ་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཅན་ཡང་རྒྱུ་པ་འཕམས་ལོག་པའི་ཐ་སྙད་ཚད་མས་ཀྱིས་ཀུན་ལུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

འདིར་མ་ལས་པའི་དབང་པོ་འགྲུབ་ཞིག་ཡང་དག་ཀུན་རྒྱུ་དང་ཐ་སྙད་བདེན་པ་དོན་གཅིག་ཐ་སྙད་
བདེན་པ་ཡིན་ན་ཀུན་རྒྱུ་བདེན་པ་ཡིན་པས་བྱེད་ཀྱང་ཀུན་རྒྱུ་བདེན་པ་ཡིན་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་
བྱེད་པའི་སྒྲུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་མཐའ་དག་འཇིག་ དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པ་བཞིན་དུ་དེ་འཛིན་
པའི་ཤེས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བཞེད། དེ་ལ་བརྟག་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་རྟོགས་
པའི་ཐབས་ཤིག་ལ་བཞེད་པར་སྣང། དེ་ཡང་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་མཚོན་ན་བྱམ་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བྱམ་པའི་
སྐྱེད་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས་གཞན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་ཞེས་པའི་དོན་
བཞག་དགའ། དེ་ལྟར་ན་བཞེད་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱན་ཡང་ཐ་སྙད་བདེན་པར་ཐམ། བྱད་ཀྱི་གཟུགས་བརྒྱན་
ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་སྐྱེད་ཉིད་རྟོགས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་མེད་ན་ཐ་སྙད་དུ་འདེད་དེ་འཛིན་པའི་
ཡུལ་ཅན་མེད་དགོས་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཚོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་འདེད་པར་ཐམ། །
བདག་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་བྱངས་ཅན་པ་འང་མེད་པར་ཐམ།ལོ།།

ལོ་བོ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྒྱུ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་མ་ཡིན་པས་བྱེད་
ཀྱང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བཞི་བཞག་སྟེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་ལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་
མིན་པའི་སྐྱེ་ཡང་དག་ཀུན་རྒྱུ་ ལོག་པའི་ཀུན་རྒྱུ་ཡིན་ལ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་མིན་པའི་སྐྱེ་སྐྱེད་དང་ཕྱི་རོལ་པའི་
བདག་རྟག་པ་སོགས། གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་ནི་གཟུགས་བརྒྱན་དང་བྱངས་ཅན་པའི་རྒྱུ་དུ་བདག་སྐྱེ་འདོད་
པའི་ལོག་རྟོག་ལྟ་བུ། གཉིས་མིན་ནི་སྐྱེ་ལོ།།

ཡུལ་མེད་ན་ཡུལ་ཅན་མེད་པའི་བྱེད་པ་ནི་དོན་དམ་གྲན་འབབས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན་རིགས་པས་དབྱུང་ཚོ་རྒྱ་བུ་མེད་ན་ས་བོན་མི་བྱུབ་ས་བོན་མ་གྲུབ་ན་རྒྱ་བུ་མེད་པས་བྱེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་
མ་དབྱུང་པའི་ཚོ་རྒྱ་བུ་མེད་པའི་སྐྱེ་ལོག་པས་སྐྱེ་འདུལ་བོན་འཇོག་ལུས་པ་བཞིན་ནོ་སྟེ། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་དགའ་བའི་
གཞན་ཏེ་དོན་གྱི་གནད་ལ་རིག་པར་དགའ་བས་རང་གི་ཀུན་རྟོག་གི་རིམ་ཅོམ་དུ་བསམ་སོ།།

བཞི་པ་སྐྱབ་པའདུལ། ཀུན་རྫོང་ལ་ཡུལ་གྱི་དོས་ནས་སྐྱབ་པའདུལ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་དོས་ནས་སྐྱབ་པའདུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་དག་པའི་ས་རྫོང་རྒྱལ་ཚོས་ཅན། རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྫོགས་ཀུན་རྫོང་པ་གཏི་མུག་བདེན་པའི་རྫོང་གྱི་དོར་བདེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཏི་མུག་བདེན་པའི་རྫོང་ཚོས་ཅན། རྒྱུད་ལ་ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཉིས་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྐྱིབ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འཇུག་པ་ལས། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྐྱིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དོན་དམ་བདེན་པའི་སྐྱབ་པའདུལ་ནི། སྐྱོས་བྲལ་ཚོས་ཅན། རྒྱུད་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུད་དོན་ཡང་ཡིན། དམ་པའདུལ་ནི། བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ཡིན་ཉེ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་པ་ཡིན་ཉེ། ཤེས་བྱའི་ནང་ནས་མཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་ཡིན་ཉེ། གཉིས་ཚུལ་དང་སྤང་ཚུལ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚིག་གསལ་ལས། དོན་ཡང་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྷ་པ་གངས་པའི་ནི། ལྷ་པ་མཐའ་མེད་པོ་ཆེ་ལས། གངས་པའི་ནི། སྐྱོས་པ་ལས་གོ་ལ་མ་གོ་ལ་དངོས་འགལ་དུ་དེས་པས་སྐྱབ་ཕྱོགས་དང་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་གསུམ་པ་ལེགས་པས་གཉིས་སུ་གངས་པའི་སོ་ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་གངས་པ་ནི། རྩ་བར། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ཞེས་པས་བསྟན་ཉེ། དེའི་དོན་ནི་དམིགས་ཡུལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་རྣམས་པ་མཐོན་ཞེན་འགོག་པའི་རྩལ་གྱིས་བསྐྱོམ་དགོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཅོ།།

བདེན་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་བདེན་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། བདེན་པ་བཞིའི་སྐྱབ་པའདུལ། ལོ་མཚན་པའི་སྐྱབ་པའདུལ། གངས་པའི་སོ་སོའི་དོལ། རྒྱལ་ཚོས་བཅུ་དྲུག་དོས་བཟུང་བའོ།།

དང་པོ་བསྐྱབ་པ་ལས། བདེན་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

དོན་དང་། དེ་མཐོང་ན་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་དོན་ནི་བདེན་པའི་དོན་ཅོ། བྱི་བྲག་ཏུ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་དོད་དང་མཐུན་ཅིང་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལྟར་རྟོགས་མི་རུས་པས་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས། བྱིས་པ་ལག་མཐེལ་འདྲ་བ་ཡིས། །འདུ་བྱེད་སྐྱབ་པས་སྐྱེ་མི་རྟོགས། །འཕགས་པ་མིག་དང་འདྲ་བ་ཡིས། །དེ་ཡིས་ཡིད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བྱུང། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་གོ་མི་ནི། སྤྱིར་གསུང་བའ་ལས་རྒྱ་འབྲས་དོན་གྱི་གོ་མི་དང་། བཤད་པའི་གོ་མི་དང་། མཚོག་དམན་གྱི་གོ་མི་དང་། མདོ་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་མི་སོགས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་མདོ་རྟོགས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་གོ་མི་ལྟར་ཡིན་ཉེ། དེ་ཡང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཐོག་མར་འཁོར་བ་མཐའ་དག་སྐྱབ་པས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བསམ་པའི་སྐྱོན་པའི་འབྱུང་གི་སྐྱོ་སྟེ། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་སྐྱོང་འདོད་ཀྱི་སྐྱོ་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་སྐྱངས་པ་ན་སྐྱབ་ཀུན་འགོག་པའི་འགོག་པ་མཐོན་ཏུ་བྱེད་ཅུས་པར་མཐོང་ནས་དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བདེན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་སྐྱོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནད་པས་ཐོག་མར་ནད་པོས་ཟེན་པར་བྱས་ཉེ་དེའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཤེས་ནས་སྐྱོང་འདོད་དང་། དེ་སྐྱངས་ནས་ནད་ཞི་བའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་ནས་དེའི་གཉེན་པོ་སྐྱོན་བསྟེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱུ་གྲུ་ལས། ནད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། །བདེར་གནས་འཐོབ་བྱ་སྐྱོན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །སྐྱབ་བསྐྱུ་རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལས། །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། མཚོན་ལས་ཀྱང་། དེ་དག་ཇི་ལྟར་མཐོན་རྟོགས་མི་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཅོ།།

གསུམ་པ་གངས་པའི་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་བཞིར་གངས་པའི་ཉེ། ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོར་བདེན་བཞིར་གངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གང་ཞེག་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་ཀུན་གཉིས་དང་། འཁོར་བ་ལས་ལྷོག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགོག་ལམ་གཉིས་སུ་གངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བཞི་པ་སོ་སོའི་དོལ་ལ། དང་པོ་སྐྱབ་པས་ལྷོག་པའི་བདེན་པའི་དོལ་ནི། རང་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་འཁོར་བས་བསྐྱས་པའི་ཕྱང་པོའོ། །མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བདུས་ལས། སྐྱབ་བསྐྱུ་ལྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་བ་དེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་འབྲས་སྤྱུག་བཤེན་སྦྱང་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཉོན་གང་རུང་གི་
རིགས་སུ་གྱུར་པའི་འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་ཕྱི་ལོ་ལོ། །མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཀུན་འབྱུང་བཤེན་
པ་གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ལས་སོ་ཞེས་གསུངས། འཁོར་བའི་བསྐྱུས་པའི་
ལས་ཉོན་གང་རུང་ཡིན་ཀུན་འབྱུང་བཤེན་པ་ཡིན་པས་བྱུང་གྲང། དེའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་ཀུན་འབྱུང་བཤེན་པ་
ཡིན་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་སྤྲོད་པ་དེ་ཀུན་
འབྱུང་བཤེན་པ་ཡིན་ཀྱང་ལས་ཉོན་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སེམས་བྱུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ།

སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་གཉིས།
ཟག་བཅས་ལས་ཀྱི་ཀུན་འབྱུང་ལ་དབྱེན། འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསོད་ནམས་མ་
ཡིན་པའི་ལས་དང་། མི་གཡོ་བའི་ལས་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ལ་དབྱེན། སྤྱིང་བཞིའི་མི་དང་འདོད་ལྡན་རིགས་
དུག་ཏུ་སྟེ་བའི་ལས་བཅུ། གཉིས་པ་ལ་འདྲ་སོང་གསུམ་དུ་སྟེ་བའི་ལས་གསུམ། གསུམ་པ་ལ་གཟུགས་ལམས་
བཅུ་བདུན་དང་གཟུགས་མེད་སྟེ་མཚེད་སྟེ་བཞི་བའི་ལས་ཉེར་གཅིག་གོ།

ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་ལ། ཅུ་ཉོན་དུག་དང་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ། ཀུན་འབྱུང་བཤེན་པ་ཡིན་ན་
སྤྱུག་བཤེན་ཡིན་པས་བྱུང་གྲང་སྤྱུག་བཤེན་ཡིན་ཀུན་འབྱུང་བཤེན་པ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། ཕྱི་སྟོན་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་བཞིན་ནོ།

གསུམ་པ་འཕོག་བཤེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ལམ་བཤེན་སྟོབས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་བྱེད་པ་ཆོས། །དེ་
དང་སོ་སོར་བརྟགས་འཕོག་དོན་གཅིག དེ་ལ་མཚན་གཞི་ནི་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
འཕོག་བཤེན་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕོག་བཤེན་ལྟ་བུ་ལོ། །ཉོན་ཐོས་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ཡིན་ན་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་
འཕོག་བཤེན་ཡིན་པས་བྱུང་གྲང། རང་རྒྱལ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་
གང་རུང་གི་འཕོག་བཤེན་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ཉོན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་སོང་བའི་
ཐེག་ཆེན་ཚོགས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ཡིན་ཀྱང་བྱང་
སེམས་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ཐོབ་པ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་
ལམ་བཤེན་ཐོབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་གང་ཞིག བྱང་སེམས་ཚོགས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་

བཤེན་མ་ཐོབ་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱང་བྱང་སེམས་སོ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཉོན་ཐོས་འབྲས་བུ་དང་པོ་
གཉིས་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་རང་རྒྱལ་ཚོགས་སྦྱོར་བ་ལ་འད་རིགས་བསྟེན།

འཕོག་པ་ལ་སྐྱུས་བཞེད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེན་བཅུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། འཕོག་པའི་བཤེན་པ་
གང་ཞེ་ན། ༡༽ ཟབ་པ་དང་། ༢༽ བརྟེན་དང་། ༣༽ དོན་དམ་པ་དང་། ༤༽ ཡོངས་སུ་མཚོགས་པ་དང་།
༥༽ ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་དང་། ༦༽ རྒྱན་མེད་པ་དང་། ༧༽ རྒྱན་དང་བཅས་པ་དང་། ༨༽ ལྷག་མ་དང་
བཅས་པ་དང་། ༩༽ ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། ༡༠༽ བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་
འདོད་ཉོན་མངོན་གྱུར་པའི་ཐེག་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ལྟ་
བུ། བཞི་པ་ནི། ཐེག་དམན་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ལྟ་བུ། ལྷ་པ་ནི། ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
འཕོག་བཤེན་ལྟ་བུ། དུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལྷག་བཅས་བྱང་འདས་ལྟ་བུ།
བདུན་པ་ནི། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་བྱང་འདས་ལྟ་བུ། བརྒྱད་པ་ནི། ལྷག་བཅས་དག་བཅོམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕོག་བཤེན་ལྟ་བུ། དག་པ་ནི། ལྷག་མེད་བྱང་འདས་ལྟ་བུ། བཅུ་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་མི་གནས་བྱང་
འདས་ལྟ་བུ་ལོ།

དེ་དག་བསྐྱུ་ན། བརྟེན་དོན་དམ་པའི་འཕོག་པ་གཉིས་སུ་འདུས་ཉེ། དང་པོ་བཏགས་པ་བ་དང་།
གཞན་རྣམས་ནི་མཚན་ཉིད་པའོ། །དེ་ལ་ཡང་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བཤེན་
པ་དང་། སྐྱིབ་པ་བྲལ་ཅོམ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད།

བཞི་པ་ལམ་བཤེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། འཕོག་བཤེན་འཕོག་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོན་ས་བཞག་པའི་
འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པའོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྟོན་མི་སྟོབ་ལམ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་
བཏུས་ལས། ལམ་གྱི་བཤེན་པ་གང་ཞེ་ན། ལམ་གང་གིས་སྤྱུག་བསྐྱུས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྟོང་
བ་དང་། འཕོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ལམ་སྟོན་པ་དེ་ནི་ལམ་གྱི་མཚན་གཞི་མཐོང་བསྐྱུས་པའི་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ།

འོན། དེ་ཉིད་ལས་ལམ་ནི་ལྟ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་།

སྒོམ་པའི་ལམ་དང་། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འགའ་ལོ་སྤྱི་མཐུན་ན། དེ་ནི་ལམ་བཤེད་ལའོ་
དང་བཅས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེའི་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་སྤྱི་མཐུན་མ་ལས། བར་ཏུ་དབྱེ་བ་འདི་ཡང་ལམ་གྱི་བཤེད་
པ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དགྲ་བཅོམ་རྟོགས་པ་སྡོན་སོང་གི་བྱང་སེམས་ཚོགས་སྦྱར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་མེད་མཛོད་སྤྱི་མཐུན་
རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ལམ་བཤེད་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྒོམ་མི་སྒོམ་ལམ་གསུམ་གང་ཡིན་དཔྱད་
པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བཤེད་ཡིན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བཤེད་ཡིན་པས་འབྲེལ་ཀྱང་། རང་
རྒྱལ་དང་བྱང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བཤེད་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ལམ་བཤེད་ཡིན་པས་མ་འབྲེལ་སྟེ།
དཔེར་ན་དམན་ལམ་སྡོན་སོང་གི་བྱང་སེམས་ཚོགས་སྦྱར་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཛོད་སྤྱི་མཐུན་
རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་དེ་བྱང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བཤེད་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་བཤེད་ཡིན་ཏེ། དེ
ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྡོན་སོང་གི་རང་རྒྱལ་ཚོགས་སྦྱར་པ་
ལའང་རིགས་སྟེ།

མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་སྤྱི་མཐུན་ལ་བཤེད་པ་ཡིན་པས་འབྲེལ་ཀྱང་། དབུ་མ་པའི་
ལུགས་ལ་མ་འབྲེལ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་
རྣམས་ཟག་བཅས་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་མཐུན་ལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ། བདག་ལྟ་འཛིན་པོར་གྱུར་
པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་གང་རུང་མིན་པའི་ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱི་མཐུན་ལ་བཤེད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཐུན་
བཤེད་པ་ཡིན་པས་འབྲེལ་སྟེ། དེ་འཁོར་བས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཁོར་བ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྤྱིར་བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཁོར་བར་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཉོན་མེད་དེ། རྒྱུད་སྒྲིམ་ལས། འཕགས་པས་
གྲོ་དང་ན་བ་དང་། །འཆི་བའི་སྤྱི་མཐུན་བསྐྱེད་པ་ཕྱད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྟེ། །དེ་ལ་དེ
མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འོན་ཀྱང་རིགས་དེས་བྱང་འཕགས་ས་བདུན་པ་མཛོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་
སྤྱི་མཐུན་རྣམས་ནི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བཤེད་པར་ལས་སྤྱང་དགོས་སམ་སྟེ། །ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་དང་དགའ་ས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་

ཤེས་སྤྱི་བ་དང་ཀུན་གཞི་སོགས་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྤྱི་མཐུན་བཤེད་དང་འཁོར་བ་མ་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་མཐུན་བཤེད་
དང་འཁོར་བ་སྤོང་ཡིན་ཏེ། ཐོགས་མེད་རྒྱུད་སྤྱི་མཐུན་ལ་པར། དེ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་དགོ་བའི་རྒྱུ་བཤེད་པར་
འདུས་བྱས་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པོ།།

དེས་ན་བདུན་བཞི་དང་སྤྱི་མཐུན་བཤེད་ལའོར་བ་བཅས་ལ་སྤྱི་མཐུན་དབྱེ་བར་བྱའོ། །སྤྱིར་སྒོམ་ལམ་
རྣམས་སྤྱི་མཐུན་བཤེད་སྤོང་ལོ་དང་གཞི་མཐུན་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་མཐུན་བཤེད་རགས་པ་དང་གཞི་མཐུན་མི་སྤྱི་མཐུན་སྟེ། དེ་དག་
སྤྱི་མཐུན་གྱི་སྤོང་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་ཆེན་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོན་རྒྱ་ལ་མི་དགོ་བ་དང་དགོ་བ་ཟག་
བཅས་གང་རུང་གིས་ཀྱང་མ་འབྲེལ་སྟེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོན་འོངས་སྤྱི་མཐུན་གྱི་འཁོར་དུ་སྐྱེ་བ་
ཡིན་ཏེ། ཐེག་བསྐྱེད་ལས། བྱང་རྒྱུ་བཤེད་པ་དཔེ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས། །རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་རྣམ་སྤྱོན་ནི། །སངས་
རྒྱལ་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་སྤྱི་མཐུན། །སྤྱིར་བ་དང་ནི་ཐོབ་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཞན་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤྱང་པོ་སྤྱི་མཐུན་བཤེད་ཡིན་ཞིང་དེ་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་
གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་འཁོར་བ་མ་ཡིན། ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་ཟག་བཅས་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མཐུན་བཤེད་པ་ཡིན་པ་
སོགས་ཤེས་དགོས། ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
འདོད་ཆགས་བུལ་བས་གནས་པ་ནི། །བཟེ་བའམ་ཡང་ན་ལས་ཀྱིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྷ་པ་འབྲེལ་བཅུ་དྲུག་ནི། གཞི་བཤེད་པ་བཞི་ལ་ལོག་ཞུགས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པའི་གཉེན་པོར་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བཤེད་པ་བཞི་ལ་བཤེད་པ་དང་། །བཤེད་དང་དང་དང་པོ་སོགས། །ཡང་
དག་མིན་པ་རྣམ་བཅུ་དྲུག་ །སྤྱོད་བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྤྱི། །དེ་ཉིད་ལས་ནི་དེ་འགའ་དོན། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་
རྗེས་རྟོགས་ཅན། །ལེགས་སྒོམ་ཡང་དག་ལྟ་བུ་ཡིས། །སྤྱི་དཔ་རྗེས་འབྲང་བཅས་འཛོམས་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤྱི་མཐུན་བསྐྱེད་པ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་གཙོ་བོ་བཤེད་པ་དག་ལྟ་འཛིན་པའི་གཉེན་
པོར། སྤྱི་མཐུན་བཤེད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤོང་པ་དང་། སྤྱི་མཐུན་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། བདག་མེད་པ་བཞི་གསུངས་པ་
ནི། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤྱང་པོ་ཚོས་ཅན། རྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོ་བཤེད་པ་དག་དོན་གཞན་གྱིས་སྤོང་པའི་ཕྱིར།
སྤྱི་མཐུན་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་བའི་
དོན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་བའི་བདག་གི་དོར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྷན་པའི་སངས་རྒྱལ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། །ཁྱོད་ལ་ཡོན་ཏན་
བརྒྱད་དང་ལྷན་ཏེ། །འདུས་མ་བྱས་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡོན་ཏན། །ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཡོན་ཏན། །གཞན་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྟོག་གིས་ཚུལ་བཞིན་རྟོགས་མི་རུས་པའི་ཡོན་ཏན། །ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་མཁུན་པའི་
ཡོན་ཏན། །གཞན་གྱི་ལྷན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། །གཞན་གྱི་ཉེས་སྦྱོར་སེལ་རུས་པའི་ཡོན་ཏན། །རང་དོན་ཆོས་སྐྱའི་
ཡོན་ཏན། །གཞན་དོན་གཟུགས་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡང་བསྟུ་ན་གཉིས་སུ་བསྟུ་སྟེ། །དང་པོ་
གསུམ་རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། །ཕྱི་མ་གསུམ་གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཏེ། །དེ་ཉིད་ལས། །དང་པོ་གསུམ་ནི་རང་
དོན་ཏེ། །ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་གཞན་དོན་ཡིན། །ཞེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། །སྐྱ་གསུམ་མམ་སྐྱ་བཞི་ལོ།

བསམ་དུ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྷན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
རྣམ་བུ་བདེན་པ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་དོ་བོ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཉིད་ལས། །བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོག་མེད་པ། །དག་
གསལ་གཉེན་པོ་འཕྲོགས་ཉིད་ཀྱི། །གང་ཞེས་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་
ཆོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། །ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་ཏེ། །སྒྲོ་རྟོག་གིས་ཇི་བཞིན་
བརྟག་པར་མི་རུས་པས་བསམ་དུ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། །ལས་ཉོན་ཅི་རིགས་དང་བྲལ་བས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡོན་
ཏན། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཅི་རིགས་ཞི་བས་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན། །ལམ་གྱི་དོ་བོ་སྐྱབ་པ་དང་མ་
འདྲེས་པས་དག་པའི་ཡོན་ཏན། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་གསལ་བས་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན། །སྤང་བུ་འཛོམས་པར་
རུས་པས་གཉེན་པོ་འཕྲོགས་ཏེ། །འགོག་བདེན་དང་། །ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡང་བསྟུ་
ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། །དང་པོ་གསུམ་འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། །ཕྱི་མ་གསུམ་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །དེ་ཉིད་ལས། །ཆགས་བྲལ་གཉིས་ནི་འགོག་པ་དང་། །ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་གིས་
བསྟུས། །ཞེས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་ལམ་མཐའ་དག་གོ།

རིག་གོ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྷན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་འདུན་
དཀོན་མཆོག་གི་དོ་བོ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཉིད་ལས། །ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ནང་གི་ནི། །ཡེ་ཤེས་གཟེགས་པ་དག་པའི་ཕྱིར། །ཁྱོ་
ལྷན་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ཆོགས། །ཁྱོ་མེད་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ

འདུན་དཀོན་མཆོག་ཆོས་ཅན། །ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྷན་ཏེ། །ཇི་ལྟ་བའི་གནས་ལུགས་རིག་པའི་ཡོན་
ཏན། །ཇི་སྟེད་པའི་སྤང་བུ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། །ནང་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། །ཆགས་པ་ཉོན་སྐྱབ་ཅི་
རིགས་ལས་གོ་ལ་བའི་ཡོན་ཏན། །ཐོགས་པ་ཤེས་སྐྱབ་ཅི་རིགས་ལས་གོ་ལ་བའི་ཡོན་ཏན། །རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་
དམན་སྐྱབ་ཅི་རིགས་ལས་གོ་ལ་བའི་ཡོན་ཏན། །རིག་པའི་ཡོན་ཏན། །གོ་ལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་ཡང་བསྟུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། །དང་པོ་གསུམ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། །ཕྱི་མ་གསུམ་གོ་ལ་བའི་ཡོན་
ཏན་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་གཞི་ནི། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐེག་ཆེན་ཅན་དོ།

ལ་ཅིག་འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབས་གནས་མཐར་
ཐུག་སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ན་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷན་
པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐུབ། །ཁྱོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་གང་རུང་ཞེས་སྐྱབ་པ་ལ་གཅད་བྱ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རུས་ཏེ། །གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷན་པ་གང་ཞེས། །དོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་མཁུན་
བརྟེན་ལས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། །གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ལ་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་
ལྷན་པ་གང་ཞེས། །དོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་ལྷན་པའི་ཕྱིར། །ལ་ཅིག་བསམ་མེད་ལ་
སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བུ་དཀོན་པའི་ཆོས་དཀོན་ཉིད་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། །འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ལམ་བདེན་ལ་མི་ལྷན་པ་གང་ཞེས་ལམ་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་
འགོག་བདེན་ལ་མ་ལྷན་པའི་སྤང་བུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

ལ་ཅིག་ །རིག་གོ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་འདུན་དཀོན་
མཆོག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། །དམན་ལམ་སྐྱོན་དུ་མ་སོང་བའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་འཕགས་དེད་གོ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པ་གང་ཞེས་གོ་ལ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་མ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། །དེས་འགོག་བདེན་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་གནས་སྐྱབས་སྐྱབས་གསུམ་དུ་བཞག་པ་ལ། །དེས་ལེགས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་
གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། །མདོན་མཐོ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ནི།
སྐྱབས་གསུམ་དུ་འཛོག་པའི་སྐྱེ་མཚན་ཡོད་དེ། །དེས་ལེགས་དོན་གཉེར་གྱི་གང་ཟག་གིས་འཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་

ལ་གསུམ་དུ་དེས་པ་དེ་སྐབས་གནས་སུ་བཞག་པ་འདི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱུས་
དཀོན་མཚོ་གསུབས་གནས་སུ་བཞག་སྟེ། དེ་དག་གིས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱུས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར།
རང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་དཀོན་མཚོ་གསུབས་གནས་སུ་བཞག་སྟེ། དེ་དག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་
ཟབ་མོ་འཛིན་ཏེ་གསུམ་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་འདི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགོན་འདུན་དཀོན་མཚོ་གསུབས་
གནས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་དགོན་འདུན་གྱི་མཐར་ཐུག་དབང་ལོ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར།
གང་ཟག་གསུམ་པོས་རང་རང་གི་འཕྲོ་བུ་འབྲས་བུ་དེ་ཐོབ་པ་དང་། འཕྲོ་བུ་འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་སྐབས་
གནས་སུ་བཞག་པས་འདི་ལ་འབྲས་བུ་འབྲས་བུ་འབྲོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སྐབས་འབྲོ་འདི་དོན་མི་གནས་པ་འདམ་མིན་
ཏེ། དེ་འདི་དོན་ནི་འཛིན་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་ཡིན་པ། དེ་ཐོབ་པ་ན་རང་རང་གི་འཛིན་པ་ལས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་འདི་
ཕྱིར་དོ།

གཉེས་པ་མཛོན་མཛོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐབས་གསུམ་དུ་བཞག་སྟེ།
སངས་རྒྱུས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་འོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱུས་དཀོན་མཚོ་གསུབས་སུ་བཞག་
སྟེ། ཀྱང་གཉེས་རྣམས་ཀྱི་མཚོགས་སངས་རྒྱུས་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར། ཆོས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་འོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་ཆོས་དཀོན་མཚོ་གསུབས་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཚོགས་དཀོན་མཚོ་གསུབས་
པ་འདི་ཕྱིར། དགོན་འདུན་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པར་འོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐབས་སུ་བཞག་སྟེ། ཆོག་ས་
རྣམས་ཀྱི་མཚོགས་དགོན་འདུན་དུ་བཞག་པ་འདི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་འདྲུང་བའི་ལས་སྟོན་པ་བསྐྱེད་པ་དོན་
ཀྱིས། །ཐོབ་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ། །མོས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྐབས་གསུམ་རྣམ་པར་
བཞག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཕྱིར་དོ།

གསུམ་པ་མཐར་ཐུག་སྐབས་གནས་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། སྤངས་ཕྱིར་བསྐྱེད་པའི་
ཆོས་ཅན་ཕྱིར། །མེད་ཕྱིར་འཛིན་པ་དང་བཅས་པ་འདི་ཕྱིར། །ཆོས་རྣམས་གཉེས་དང་འཕགས་པ་འཛིན་པས། །གཏན་
གྱི་སྐབས་མཚོགས་པ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། །ལུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་
ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་རྟེན་གསུམ་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཅོམ་ལས་དེ་ཐོབ་ཐོན་ནས་ཚུབ་ཀྱི་ཐོབ་པའི་གཟིངས་ལྟར་སྤངས་བྱ་
ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར། བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་བཤེད་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་མི་བྱུང་

པ་འཛིན་པའི་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར། སྐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕྲོ་བུ་བཤེད་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་
གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་དོན་སྐྱེ་བའི་སྤངས་བྱ་མེད་པ་ཅོམ་གྱིས་རབ་བྱ་བྱེད་པ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར། ཉན་རང་དག་
བཅོམ་དང་ཐེག་ཆེན་སྐོབ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་མ་ཡིན་ཏེ། །ཤེས་སྤྱི་བྱི་འཛིན་པས་དང་
བཅས་པ་ཡིན་པ་འདི་ཕྱིར་དོ། །མཐར་ཐུག་གི་སྐབས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཉལ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དམ་པའི་
དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡི། །སྐབས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཉལ་གཅིག་ཡིན། །ཐུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། །ཆོག་ས་ཀྱང་དེའི་
མཐར་ཐུག་གོ། །ཞེས་གསུངས། དེས་ན་སྐབས་གནས་གང་ཞིག་སྤྱི་བ་གཉེས་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཆོག་ས་
བཞག་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་གནས་ཀྱི་དོན། སྐབས་གནས་གང་ཞིག་སྤྱི་བ་ཟད་པར་སྤངས་པ་མཐར་
ཐུག་གི་སྐབས་གནས་ཀྱི་དོན་འཛིན་གོ།

བཞེ་པ་ནི། སྐབས་གནས་གསུམ་ལ་དཀོན་མཚོ་གཅེས་པ་མཚོན་པའི་རྒྱུ་མཚོན་ཡོད་དེ། འཛིན་རྟེན་ན་
དཀོན་པའི་ནང་ནས་མཚོགས་ཏུ་སྤྱུར་པའི་ཡིད་བཞིན་གྱིར་ནོར་བུ་དང་ཆོས་མཚོན་སུ་ག་གི་སྐོན་པ་མཚོན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ནོར་བུ་འཛིན་རྟེན་ན་འབྲུང་བར་དཀོན་པ་ལྟར་དཀོན་མཚོ་གཉིད་ཀྱང་འབྲུང་བར་དཀོན་པ་དང་། རོར་
བུ་གཡེལ་ལ་སོགས་པའི་དེ་མེད་པ་ལྟར་དཀོན་མཚོ་གཉིད་ཀྱང་ཉེས་པའི་དེ་མེད་པ་དང་། རོར་བུ་དབུལ་བ་
སེལ་བའི་མཐུ་དང་ལྷན་པ་ལྟར་དཀོན་མཚོ་གཉིད་ཀྱང་འགྲོ་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་སེལ་བའི་མཐུ་དང་ལྷན་པ་དང་།
ནོར་བུ་འཛིན་རྟེན་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་པ་ལྟར་དཀོན་མཚོ་གཉིད་ཀྱང་འགྲོ་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་སེལ་བའི་མཐུ་དང་ལྷན་པ་དང་།
ནོར་བུ་འཛིན་རྟེན་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་པ་ལྟར་དཀོན་མཚོ་གཉིད་ཀྱང་འགྲོ་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་སེལ་བའི་མཐུ་དང་ལྷན་པ་དང་།
ནོར་བུ་ཆགས་
སྤང་གིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་དཀོན་མཚོ་གཉིད་ཀྱང་དེའི་སྐོན་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྐྱེ་ལ་
ལས། །འབྲུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་དེ་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྷན་ཕྱིར་དང་འཛིན་རྟེན་གྱི། །རྒྱུན་གྱིར་དང་མཚོགས་ཉིད་
ཕྱིར། །འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དཀོན་མཚོ་གཉིད། །ཅེས་སོ། །

ལྷ་པ་སྐབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་མཐར་ཐུག་གིས་འཛིན་པའི་ཤིང་དེ་ལས་
སྐོབ་པའི་ལུས་པ་དཀོན་མཚོ་གསུམ་པ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཡིད་ཆོས་ཀྱི་དང་པ་ནི་སྐབས་སུ་འགྲོ་
བའི་རྒྱུ་སྤྱུག་སུམ་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏར་མཚོན་ལས། སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་དེ་དེའི་སྤོན་དུ། །སྤོན་དང་
བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏར་ཤེས་པ་གཅེས། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་དང་པ་ནི། །ཞེས་དང་། རྣམ་པ་བཞེ་ལས་སྐབས་

འགྲོའི་གནས་སྐབས་འདིར། སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དགོས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

དུག་པ་སྐྱབས་འགྲོའི་དོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་སྐྱབས་པ་ལྷན་ལ་གྱིས་འཛིགས་ཤིང་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ལུས་པ་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་ནས་སྐྱབས་གནས་ཡང་དག་ཏུ་ལས་ལེན་པའོ། །དེ་ལ་ཀུན་སྣོད་སྣོད་ནས་
དབྱེན་གསུམ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་རྣམ་འགྲོའི་སྐྱབས་པ་ལྷན་ལ་ཚམས་ཐར་བའི་ཕྱིར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་སྐྱབས་པ་
ཚུང་དུ་འཇུག་ཏེ་འཛིགས་པའི་སྐྱབས་འགྲོ། རང་ཉིད་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གི་སྐྱབས་པ་ལྷན་ལ་ཚམས་ལྷན་གསུམ་
སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྐྱབས་པ་འབྲིང་གི་སྐྱབས་འགྲོ། རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཉོན་ཤེས་སྐྱབས་པའི་སྐྱབས་
བསྐྱེད་ལ་གྱིས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལྷན་ལ་ཚམས་ལྷན་གསུམ་འགྲོ་བ་ཡིན་པོ།

བདུན་པ་རྒྱ་སྐྱབས་དང་འབྲས་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། གཞན་རྒྱུད་ལ་བྱོན་ཟེན་གྱི་མཆོག་
གསུམ་སྐྱབས་ལུའ་དུ་གཞག་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཚམས་དེ་རྒྱ་སྐྱབས་དང་། འབྲས་སྐྱབས་ནི་རྒྱའི་མཆོག་
གསུམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་མཆོག་གསུམ་གྱི་དོ་བོར་འབྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་བཞིན་མཛོད་པས་
དེ་ཡང་རྒྱ་སྐྱབས་འགྲོས་ཀྱི་བྱ་བ་ཏེ། །རང་རྒྱུད་དཀོན་མཆོག་འབྲས་སུ་འབྲས་སུ་འབྲུབ་འདོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

བརྒྱུད་པ་དེ་ལྟར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕན་ཡོན་ཡང་ཡིད་བཞིན་མཛོད་པས། དེ་ལོ་ཕན་ཡོན་གནས་
སྐབས་བསམ་པ་འབྲུབ། །ནང་པར་ཚུད་དང་ཚོས་ཀུན་རྟེན་དུ་འགྱུར། །གཞན་དཔལ་མི་བཛྲི་སངས་རྒྱས་ཞབས་
དུང་སྟེ། །མཐར་ཐུག་དོན་གྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དུ་འབྲུབ། །དེ་ཕྱིར་ཐོག་མར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

དགུ་པ་བསྐྱབས་བྱ་ལ་གསུམ་ལས། དགག་པའི་བསྐྱབས་བྱ་ནི། སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་
འཁོར་བའི་ལྷ་ལ་གཏན་གྱི་སྐྱབས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང་། ཚོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་ཚོས་དང་མི་མཐུན་པའི་
ལས་སེམས་ཅན་ལ་འཚོ་བ་སྣོད་བ་དང་། དག་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ནས་ལྟ་སྦྱོང་མི་མཐུན་པའི་སྐྱབས་ལས་
དང་འགྲོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྐྱབས་འགྲོ་བ་དུན་ཅུ་པ་ལས། གང་དག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་སོང་བ། །ནམ་དུ་རང་
ལྷ་ནི་གཞན་དག་ལ། །བསྟེན་ཞིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་མི་བྱ། །གང་དག་ཚོས་ལ་སྐྱབས་སོང་བས། །གཞོན་ཅིང་འཚོ་
བའི་སེམས་དང་བྲལ། །གང་དག་དག་འདུན་སྐྱབས་སོང་བས། །སྐྱབས་ཅན་དང་འགྲོགས་མི་བྱ། །ཞེས་སོ།

བསྐྱབས་པའི་བསྐྱབས་བྱ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལྟགས་ཆག་དུམ་དང་། དག་འདུན་གྱི་ན་བཟའ་དམར་
སེར་ལྷན་པ་ཡན་ཆད་དང་། དམ་པའི་ཚོས་ཡིག་འབྲུན་གཅིག་ཡན་ཆད་ལ་ཡང་མ་གུས་པ་སྐྱངས་སྟེ་དད་པས་
བྱུག་མཚོད་བྱ་དགོས་སོ། །ཐུན་མོང་གི་བསྐྱབས་བྱ་ལ་ལྟ་སྟེ། རང་གི་སྲོག་གི་ཕྱིར་དང་། ཐོབ་མོས་སོགས་བྱ་
དགའི་ཕྱིར་ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མི་སྣོད་བ་དང་། དགོས་གཤམ་ཆེ་ཡང་མཆོག་གསུམ་ལས་སྐྱབས་གཞན་
མི་འཚོ་བ་དང་། ཉ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་དུས་བཟང་པོར་དཀོན་མཆོག་མཚོད་པ་དང་། རང་ཉིད་གར་འགྲོའི་ཕྱོགས་
སུ་སངས་རྒྱས་བཞུགས་པར་མོས་ནས་བྱུག་འཚོ་བ་པའོ། །སྟོན་གསུམ་རྣམ་དེས་ལས། སྲོག་དང་བྱ་དགར་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་མི་སྣོད། །དགོས་གཤམ་ཆེ་ཡང་ཐབས་གཞན་མི་འཚོ་ལ་ཞིང་། །དུས་མཚོད་མི་བཅག་རང་
གཞན་སྐྱབས་འགྲོར་འགོད། །གར་འགྲོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་བྱུག་འཚོ་བ། །ལྟ་རྣམས་སྐྱོན་མོང་བསྐྱབ་
བྱར་ཚོ་བས་བཞེད། །ཅེས་སོ།

འགལ་རྒྱུན་སེམས་བྱེད་གཉེན་པོ་གྲོགས་བརྩེན་འབྲུས་གསུམ་ལ་གདམས་པ་ནི། ལྷ་བར། མ་ཞེན་
ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས། ཐོག་མར་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་
འགལ་རྒྱུན་བ་རན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར། གདམས་ངག་བཅུ་ལས་བཞི་པ་མ་ཞེན་པའི་བརྩེན་འབྲུས་
དང་། བར་དུ་ལམ་སྐྱབ་པའི་འགལ་རྒྱུན་སྐྱེད་ལུག་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བརྩེན་
འབྲུས་དང་། མཐའ་མར་ལམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འགལ་རྒྱུན་བདག་ཉིད་བརྟན་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར། དུག་པ་
ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྩེན་འབྲུས་ལ་འདོམས་པ་གསུངས།

སྐྱབས་ལྟེན་མཐའ་དབྱེད་པ།

མཐུན་རྒྱུན་སྐྱབ་པའི་གྲོགས་སྐྱབ་ལྟེན་དང་མཛོན་ཤེས་དུག་ལ་གདམས་པ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་བར་དང་
ནི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདུན་པ་སྐྱབ་ལྟེན་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རྟེན་དང་། མཚན་ཉིད། བྱེད་ལས། ས་
མཚམས་བཅས་སོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་རྟེན་དང་སེམས་རྟེན་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ཤའི་སྐྱབ་དང་ལྟེན་སྐྱབ་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། ཉི་སྣང་

ལས། ཤུ་འི་འུ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་འི་རིས་ནས་འོག་མིན་བར་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་འི་མིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཤེས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལཅིག ལྷ་ལྷ་རྒྱུད་ལྷ་གི་གང་ཟག་ཡིན་ན་བྱང་
སེམས་ཡིན་དགོས་ཏེ། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་མིག་ལྷ་འཕྲོ་བ་པར་འདོད་པ་དང་ཡོངས་སུ་སྤྱད་བར་འདོད་པས་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག། པར་བྱིན་རྒྱལ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་མ་
ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལྷ་འདིས་ནི་པར་བྱིན་ཉམས་སུ་སྤྱད་པས་བྱང་སེམས་
ལྷ་ལྷ་གི་སྤྱོད་ལྷ་འཕྲོ་བ་པར་སྤོན་གྱི། སྤྱིར་སྤྱོད་ལྷ་གང་རུང་ཕྱོད་པ་ལ་པར་བྱིན་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པས་
ལྷ་པ་སྤོན་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་ལུས་རྟེན་ལ་འཕགས་པས་ལྷ་པོ།

གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་ནི་སྤྱིར་སྤྱོད་ལྷ་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་རྟེན་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
ཡིན་དགོས། དེ་ཡང་སྤོན་པ་ལ་ཤ་ཤ་དང་ལྷ་འི་སྤྱོད་ནི་གནས་པའི་རྟེན་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཡིན་དགོས།
སྤྱོད་ཕྱི་མ་གསུམ་ནི་གནས་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་གསུམ་གཉིས་ཀའི་དོ་བོར་གྱུར་པ་ཡོད་དེ། སྤོང་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྤོན་པ་ལམ་དང་མི་སྤོན་པ་ལམ་གྱི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སེམས་འཛིན་ཉིད་ནི། བདག་ཉེན་བསམ་གཏན་སྤོན་པའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་མིག་དབང་ལྷན་
པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཡན་ཆད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆུན་བཞག་པའི་རིག་པ་
ཤའི་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བདག་ཉེན་སྤོན་གྱི་ལས་ཀྱི་དགོ་བའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་
སམ་བསྐྱེས་པའི་དབང་པོ་གསུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་
སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆུན་བཞག་པའི་རིག་པ་ལྷ་འི་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ལྷ་
རགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆུན་བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྟོགས་པའི་བྱེད་བྱེད་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཆུན་བཞག་
སྤྱོད་ཀྱི་བཞག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་མཐའ་ལྷག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལཅིག ཤུ་འི་སྤྱོད་དང་། ལྷ་འི་སྤྱོད་གཉིས་
མིག་དབང་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་སྤོན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གསུགས་མཐོང་གི་མིག་དབང་

གིས་གསུགས་མི་མཐོང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་སྤྱོད་ལྷ་སྤྱོད་པའི་དགོས་པ་འཇུག་པའི་ལས་ནི། གསུམ་བྱ་རྟེན་སུ་འཛིན་པའི་དོན་དུ་ཡིན་
པས། དེ་ཡང་སྤྱོད་དང་པོས་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཡན་ཆད་གང་ན་གནས་པའི་གསུམ་བྱ་རྟེན་ལྷ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱེད།
གཉིས་པས་གསུམ་བྱ་གང་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པའི་དུས་སྐབས་རྟོགས་པར་བྱེད། གསུམ་པས་གསུམ་བྱ་ལ་
གང་མས་པའི་ཐར་ལམ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད། བཞི་པས་གསུམ་བྱ་འི་ལམ་སེམས་དབང་བསམ་
པའི་བྱེད་བྱེད་ཤེས་པར་བྱེད། ལྷ་པས་རྟེན་མཐུན་པ་ཅོམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་རྟེན་དཔལ་ཆེར་ཤེས་ནས་གཞན་
རྗེས་ལ་མི་ལྷོས་པར་རང་དབང་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞི་པ་སེམས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལྷ་འི་སྤྱོད་དང་། ལྷ་འི་སྤྱོད་གཉིས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཀྱང་ཡོད། ཤེས་རབ་
ཀྱི་སྤྱོད་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མཐོང་ལམ་རྟེན་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་བར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་རྟེན་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་། དངོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ན་ལའོ།

མངོན་ཤེས་རྒྱལ་གི་མཐའ་དབྱེད་པ།

བརྒྱད་པ་མངོན་ཤེས་རྒྱལ་ལ་གང་མས་པ་ནི། ཟུ་བར། མངོན་ཤེས་ཀྱི། ཡོན་ཏན་རྒྱལ་དང་། ཞེས་
གསུངས། འདིར་མཐའ་དབྱེད་རྒྱལ་ཡོད་དེ། མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན། མཚན་ཉིད། ལྷན་པར། རྒྱ། བྱེད་ལས། ས་
མཚན་སེམས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ལུས་རྟེན་དང་སེམས་རྟེན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལུས་རྟེན་ནི་མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྷ་གསུམ་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་ལམས་
པའི་རྟེན་ཅན་དང་། རྒྱལ་པ་ནི་ལམས་གསུམ་ཀའི་རྟེན་ལ་སྤྱོད་པོ། རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་ལྷ་
འདོད་གསུགས་ལོ་ནི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ལས་ལ་ཅི་རིགས་པར་ཡོད། མངོན་ཤེས་རྒྱལ་པ་ནི། ལམས་གསུམ་
ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་ལོ་ནི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་ནི། མངོན་ཤེས་དང་པོ་ལྷ་བསམ་གཏན་བཞི་ཀའི་དངོས་བཞི་དག་པ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱོད་ཏེ། ཀུན་བརྒྱལ་ལས། ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་མི་ལྷར་མངོན་པར་སྤྱོད་ཅེན། ཕྱི་རོལ་པའམ་ཉམ་

ཐོས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ། དག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
ཚད་མེད་པ་རྣམས་མཛོན་པར་སྒྲུབ་པོ། ཚད་མེད་པ་རྣམས་རིམ་བུར་མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ཡང་དེ་བཞིན་མོའོས་
གསུངས། མཛོན་ཤེས་ཤུག་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་
ལས། ཡོན་ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ།
རབ་ཀྱི་མཐའ་ལྷན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛོན་པར་སྒྲུབ་པོའོས་གསུངས། བསམ་གཏན་
བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ནི། འདོད་སེམས་ནས་སྲིད་ཅེ་ལོ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་། སྲིད་ཅེ་ནས་འདོད་སེམས་ཀྱི་བར་
དུ་ལུགས་སྲེག་དང་། སྒྲར་ཡང་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་ལུགས་མཐུན་དུ་སྟོམས་པར་
འཇུག་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཉིད་རབ་མཐའ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་རྣམས་ལས་རབ་
ཀྱིས་མཚོག་ཏུ་བྱུང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་མཚོན་ཉིད་ལས། དང་པོ་སྤྱིའི་མཚོན་ཉིད་ནི། རང་གི་བདག་ཀྱི་དུ་བྱུང་པའི་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་མཛོན་སུམ་མཐོང་བའི་ཆོན་བཞག་པའི་རིག་
པའོ། །དབྱེ་བ་སུག་པོ།

བདག་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱུལ་སྤྱུར་སྒྲུ་ཚོགས་བྱེད་ཅུས་པའི་ཆོན་
མཛོན་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་རིག་པ་རྩ་འཛུལ་གྱི་མཚོན་ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད། རྩ་འཛུལ་ཙམ་ལ་དབྱེ་བ། ལས་ལས་
བྱུང་བ། རྩ་སྒྲུགས་ལས་བྱུང་བ། ཉིད་འཛིན་སྟོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་མོ།

དང་པོ་ནི། འཁོར་སྒྲུབ་དང་། སྲིན་པོ་དང་། འཕྲུལ་སྒྲུགས་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་རྩ་འཛུལ་ལྟ་བུ་
གཉིས་པ་ནི། དེ་དུས་ཀྱི་འཛུལ་འཁོར་སོགས་དང་། སྒྲུགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་གཡོ་བ་དང་ཆར་ཕབ་པ་ལྟ་
བུའོ། །གསུམ་པ་ནི་སྤྲོད་པར་འདོད་བསྟན་གྱི་རྩ་འཛུལ་ལྟ་བུའོ།

རང་གི་བདག་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སམ་བསྐྱུས་པའི་རྣའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
རང་ཡུལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་གསུམ་ཤེས་པའི་ཆོན་མཛོན་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་རིག་པ་ལྟ་བུའི་རྣའི་མཛོན་
ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད། ལྟ་བུའི་རྣའི་མཛོན་ཤེས་ཙམ་ལ་དབྱེ་བ། སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པ། ལས་ལས་བྱུང་བ། ཉིད་འཛིན་
ལས་སྤྱིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཕམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོན་ཤེས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་འཁོར་

སྒྲུབ་ཀྱི་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་སྤྲོད་པར་འདོད་བསྟན་གྱི་མཛོན་ཤེས་ལྟ་བུའོ།

བདག་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་པོ་ལོ་ལྱི་སེམས་མཛོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཆོན་མཛོན་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་རིག་པ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད།
གཞན་སེམས་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་དབྱེ་བ། སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པ། ལས་ལས་བྱུང་བ། རིག་བྱེད་ལས་ཤེས་པ། ཉིད་འཛིན་
འཛིན་ལས་བྱུང་བ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མི་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བར་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བུ། གསུམ་
པ་ནི། རྟོག་གོ་བ་དང་དེང་སང་གི་ཚོན་རིག་མཁམས་པ་འགའ་ཞིག་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྤྲོད་པར་འདོད་བསྟན་
གྱི་ལྟ་བུའོ།

བདག་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་གྱི་ཚོར་བས་སྤྲོད་པའི་མཛོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཆོན་མཛོན་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་རིག་པ་སྟོན་གནས་རྩེས་སུ་བྱུང་བའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད།
སྟོན་གནས་རྩེས་བྱུང་བ་ཙམ་ལ་དབྱེ་བ། སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པ། ལས་ལས་སྤྱིས་པ། ཉིད་འཛིན་ལས་བྱུང་བ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི་འདོད་ལྷན་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་དུད་འགྲོ་འགའ་ཞིག་གི་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་སྤྲོད་པར་
འདོད་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུའོ།

བདག་ཀྱི་ཚོར་བས་བསམ་གཏན་སྟོན་པ་ལས་སྤྲོད་པའི་ལྟ་བུ་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་
འཛིག་རྟེན་འཕམས་ཀྱི་གཟུགས་ལྟ་བུ་གསུམ་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོན་མཛོན་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་རིག་པ་
ལྟ་བུའི་མིག་གི་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད། ལྟ་བུའི་མིག་ཙམ་ལ་དབྱེ་བ་སྤྱིས་ནས་ཐོབ་པ། ལས་ལས་བྱུང་
བ། ཉིད་འཛིན་ལས་སྤྱིས་པ་གསུམ་མོ།

བདག་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གཞན་གཤེད་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་པ་ཅི་རིགས་
པ་ཟད་པ་འཕྲུག་པ་ཟད་པའི་ཐབས་མཛོན་སུམ་དུ་ཤེས་པའི་ཆོན་མཛོན་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་རིག་པ་ཟག་ཟད་
མཚུན་པའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད། དབྱེ་བ་ཐོབ་པ་འཕམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་ཟད་མཚུན་པའི་མཛོན་ཤེས་
དང་། ཐོབ་ཚེན་འཕམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོན་ཤེས་གཉིས་མོ།

གསུམ་པ་བྱུང་པར་ནི། ལྟ་བུའི་སྤྱིས་པ་ལྟ་བུའི་མིག་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། ལྟ་བུའི་སྤྱིས་པ་རྒྱུ་སྟོན་
ལས་ཀྱི་རྣམ་སྟོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ། ལྟ་བུའི་མིག་གི་མཛོན་ཤེས་ནི་ཚོར་བསམ་གཏན་སྟོན་པའི་སྟོབས་

ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་སྤང་ལས། མིག་འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ལྟར་བསྐྱུས་པའི་
ལྷ་འི་སྤྱན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། མཛོན་པར་ཤེས་པས་བསྐྱུས་པ་ནི་བསམ་
གཏན་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་རྒྱུད་དུ་འདེད་པར་སྤྲིན་པར་ལས་
བྱུང་བ་ལྷ་འི་དང་། ཞེས་དང་། མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་འི་མིག་དང་ཞེས་གསུངས། ལྷན་དང་པོ་
གཉིས་དང་མཛོན་ཤེས་དང་པོ་གཉིས་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་སུ་འདོད་པའི་ལྷགས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཡོད་
པས་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་རྒྱ་ལ། ལྷན་མོང་བའི་རྒྱ། སོ་སོའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། ལྷན་མིན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་མཛོན་ཤེས་དུག་ལྷན་མོང་བའི་རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛོན་
ཤེས་དུག་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བར། མཚོན་རྟེན་མར་མེའི་ཕྱིང་བ་དང་། །ལྷན་
འང་དག་ཏུ་སྤོན་མེ་དང་། །མར་མེ་འབྲུ་མར་བྱིན་པ་ཡིས། །ལྷ་ཡི་མིག་ནི་འཕྲོག་པར་འགྱུར། །མཚོན་རྟེན་མཚོན་
པ་རོལ་མོ་དང་། །དྲིལ་བུ་དག་ནི་ཕྱུལ་བ་དང་། །དུང་དང་རྩ་ནི་རབ་ཕྱུལ་བས། །ལྷ་ཡི་རྣ་བ་འཕྲོག་པར་
འགྱུར། །གཞན་གྱི་འབྲུལ་པ་མི་སྲིང་ཞིང་། །ཡན་ལག་ཉམས་པ་རྣམས་མི་བརྗོད། །སེམས་ནི་རྗེས་སུ་བསྐྱུངས་
པས་ན། །གཞན་གྱི་སེམས་ནི་ཤེས་པ་འཕྲོག་པ། །ལྷ་མ་དང་བཞེན་པ་བྱིན་པ་དང་། །ཉམ་རྒྱུད་བཀྱུར་བ་བྱས་པ་
དང་། །བཞེན་པས་སྐྱེ་མ་བཀྱུར་བ་ཡིས། །མཁས་པས་རྩ་འབྲུལ་འཕྲོག་པར་འགྱུར། །ཚོས་ཀྱི་ཚེད་དང་དེ་བཞིན་
དུ། །ཚོས་གཞུང་རྟོན་དག་འབྲུབ་དང་། །ཚོས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་དེ་མེད་དེ། །ཚོ་རབས་དེན་པ་འཕྲོག་པར་འགྱུར། །དངོས་
རྣམས་རོལ་ཉིད་མེད་པར། །ཡང་དག་ཇི་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་པས། །མཛོན་ཤེས་དུག་པ་ཟག་པ་ཀུན། །ཟད་པའི་
མཚོག་ནི་འཕྲོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་བྱུང་སེམས་ལྷན་མིན་གྱི་སྤྱན་དང་མཛོན་ཤེས་སྐྱབ་རྒྱུ་ལོ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བསམ་
གཏན་བཞི་པ་འགྲུ་དག་ཕྱོགས་ནས། །མི་རྟོག་ཡི་ཤེས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དང་། །རི་རྟོག་རྣམ་གནས་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ལས། །མཐུ་འགྲུབ་པ་ཡི་དམ་པ་འཕྲོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་
གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས། །གོགས་མི་རྟོག་པའི་ཡོ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱིས་བཟུང་བའི་སྤོན་པར་རང་བྱི་རྣམ་གནས་
ཡིད་ལ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དེ། རང་གི་ལྷས་ཡང་བ་དང་འཇམ་པ་སོགས་སུ་མོས་པ་ལས་མཛོན་ཤེས་དང་པོ་འགྲུབ།

ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་ཁུབ་པར་མོས་པ་ལས་གཉིས་པ་འགྲུབ། བདག་གི་ལྷས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་འདི་ལྟ་བུ་ལས་
སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་བཞིན། །གཞན་གྱི་ཡང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་འདི་ལྟ་བུ་ལས་སེམས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་དོ་ཞེས་སྐྱོམ་པ་ལས་གསུམ་པ་འགྲུབ། རང་གི་ཡིད་ཤེས་འགག་མ་ཐག་པའི་མཚོན་
མ་བཟུང་ནས་ལྷགས་ལྟོག་ཏུ་ཉིང་མཚོམས་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་རྣམ་གནས་ལས་བཞི་པ་འགྲུབ།
ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྐྱུང་བས་ཁུབ་པར་མོས་པ་ལས་ལྷ་པ་འགྲུབ། ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་སྐྱོམ་པ་ལས་
མཛོན་ཤེས་དུག་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་བྱེད་ལས་ནི། ལྷ་འབྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱ་གང་ཙམ་ཡོད་པའི་ལྷ་ལ་དུག་ཤེས་ཤིང་། །གཞན་སེམས་
ཤེས་པས་གཞན་གྱི་སྤོད་པ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་སོགས་ཤེས་པའི་སྤོན་པས། །ལྷ་འི་རྣ་བས་དེ་དག་གི་སྐྱད་
དང་མཐུན་པར་ཚོས་སྤོན། །སྤོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དེན་པས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་མ་གང་ནས་འདིར་སྐྱེ་བ་དང་། །ལྷ་འི་མིག་
གིས་འདི་ནས་གང་དུ་འགོ་བ་དང་། །ཟག་ཟད་ཤེས་པའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱིས་རེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་འདོད་མས་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དུག་པ་ས་མཚོམས་ནི། མཛོན་ཤེས་དང་པོ་ལྷ་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཉན་རང་བྱུང་སེམས་རྣམས་ལ་ལྷན་
མོང་དུ་ཡོད་ལ། །ཟག་ཟད་ཤེས་པའི་མཛོན་ཤེས་ནི་འཕགས་པ་ལོན་འུལ་ལོ། །སྤྱན་ལྷ་དང་མཛོན་ཤེས་དུག་
ལ་འདོད་མས་རྒྱུ་ལོ། །དོན་དམ་པར་དེད་གམི་དམིགས་ཀྱང་ཐལ་སྤྲེད་དུ་དེད་གསུམ་ལྷ་ལྟུང་ལྷ་ལྱིས་བསྐྱུབ་པར་
བྱའོ་ཞེས་གང་མས་པའོ། །

སྐྱབ་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་དགུ་པ་མཐོང་ལམ་དང་། བཅུ་པ་སྐྱོམ་ལམ་ལ་གདམས་པ་ནི། མཐོང་
ལམ་དང་། །སྐྱོམ་ཞེས་བྱ་ལ་ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་གཞི་མཐོང་སྐྱོམ་ལ་འདོད་མས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
གཉིས་མཐོང་སྤང་དང་སྐྱོམ་སྤང་གི་རྟོག་པའི་གཉེན་པོར་རྟོགས་པའི་ཚེད་དུ་འདོད་མས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གི་
དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། །གདམས་པ་གཞི། །བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

རྟོགས་དཀའ་བ་དག་འདུན་དཀོན་མཚོག་གི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

རྟོན་དཀོན་མཚོག་གསུམ་ལ་གངས་པ་ལས། རྟོགས་དཀའ་བ་དག་འདུན་དཀོན་མཚོག་གི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
ལ། མདོ་ལས་ཐོག་མཚོན་པོ་འདི་དག་འདུན་ཞེ་བརྒྱ་དུ་གསུངས་པ་དེ་བསྟན་བཅོས་འདིར་དབང་པོ་རྩལ་དང་རྣོན་
པོ་དག །སོགས་ཀྱིས་བསྟན། འདི་ལ་འཕགས་པ་འདི་ལྟགས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ལྟགས་དང་། རང་ལྟགས་
གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། དག་འདུན་ཉི་ཤུ་བསྟུན་ནས་འཆད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རྒྱུན་ལྷགས་སྐོར་ལ་རྩལ་སྟེ།
རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་པ་དབང་པོ་རྣོན་ལ་གྱི་མིང་ཅན་གཉིས། རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ། འབྲས་གནས་
བྱེད་པར་ལ་ལྷ་འདི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་དང་། མི་འདི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་གཉིས། ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་
བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ། ཕྱིར་འོང་ཚོ་གཅིག་བར་ཆད་
གཅིག་པ། ཕྱིར་མི་འོང་ལྷགས་པ་བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་བཅུ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་
པོ་བ། སྐྱེས་འདའ་བ། བར་འདའ་བ། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ།
འཕར་བ་གསུམ་དང་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགོ་དང་སྲིད་ཚེ་འཐར་ཐུག་འགོ་སྟེ། དེ་ལྷ་ལ་གོང་འཕོ་བ་ཞེས་
གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་དང་། གཞུགས་མེད་ཉེར་འགོ། མཐོང་ཚོས་ཞིབ། ལུས་མདོན་བྱེད། དབྱ་བཅོམ་ལྷགས་པ་
རྣམས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟེང་བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་མིང་ཅན་གཅིག་སྟེ་ཉི་ཤུ་ལོ། །དེ་དག་ལས། རྒྱུན་ལྷགས་
འབྲས་གནས། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ་གསུམ་དང་། དབྱ་བཅོམ་ལྷགས་
པའི་མིང་ཅན་ཏེ་བཞེ་ཉི་ཤུ་གསུམ་དང་། ལྷག་མ་བཅུ་དུ་གནི་དངོས་བསྟན་དུ་བཞེད་དོ།།

གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་ལྟགས་ལ། གཞུང་གིས་དག་འདུན་ཉི་ཤུ་བསྟུན་ནས་འཆད་ཚུལ་ལ། དེ་ཡང་
རྒྱུན་ལྷགས་སྐོར་ལ་རྩལ་སྟེ། རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་པ་དབང་པོ་རྣོན་ལ་གྱི་མིང་ཅན་གཉིས། རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་
གནས་ཅོམ་པོ་བ། ལྷ་འདི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་དང་མི་འདི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་གཉིས། ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་སྐོར་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ། ཕྱིར་འོང་ཚོ་གཅིག་
བར་ཆད་གཅིག་པ། ཕྱིར་མི་འོང་ལྷགས་པ་རྣམས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་བཅུ་སྟེ། སྐྱེས་འདའ་བ།
བར་འདའ་བ། མདོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་འདའ་བ། འོག་མིན་མཐར་ཐུག་

འགོ་ལས་བྱེ་བའི་འཕར་བ་གསུམ། སྲིད་ཚེ་མཐར་ཐུག་གམ་གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་ལས་དབྱེ་བའི་མཐོང་
ཚོས་ཞིབ་དང་ལུས་མདོན་བྱེད་གཉིས། དབྱ་བཅོམ་ལྷགས་པ་རྣམས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟེང་བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་
གྱི་མིང་ཅན་གཅིག་སྟེ་ཉི་ཤུ་ལོ། །དེ་ཡང་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་གནས་དང་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ་གཉིས།
དབྱ་བཅོམ་ལྷགས་པའི་མིང་ཅན་ཏེ་ཤུ་གསུམ་གསུམ་དང་། ལྷག་མ་བཅུ་བཅུ་དངོས་བསྟན་དུ་བཞེད་དོ།།

གསུམ་པ་རང་ལྟགས་བསྟན་བཅོས་འདིར་དག་འདུན་ཉི་ཤུ་བསྟུན་ཏེ་འཆད་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་ཕམ་
ཞལ་ལུང་ལས། དེ་ལ་ལྷགས་པ་དང་འབྲས་གནས་ཀྱི་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། དབང་པོ་རྣོན་དང་རྣོན་པོ་
དག །ཅེས་དབང་རྣལ་དང་པའི་རྩེས་འབྲང་དང་། དབང་རྣོན་ཚོས་ཀྱི་རྩེས་འབྲང་། གཉིས་པ་འབྲས་གནས་ལ་
ཅོམ་བྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དད་དང་མཐོང་ཐོབ་ཅེས་ཅེས་དད་པས་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་བས་ཐོབ་པ། གཉིས་
པ་འབྲས་གནས་བྱེད་པར་ཅན་ལ། རྒྱུན་ལྷགས་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་གང་ཟག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
རིགས་ནས་རིགས། །ཞེས་མི་འདི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་བ་དང་། ལྷ་འདི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་བ་དང་།
གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ནི། བར་ཆད་གཅིག་ཞེས་ཚོ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལ།
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་དེ། གཞུགས་མེད་ཉེར་འགོ་དེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་སྐྱིར་
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགོ་དང་། བྱེད་པ་གོང་དུ་འཕོ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། །པར་སྐྱེས་ནས་དང་། བྱེད་དང་
བྱེད་མིན་ཞེས་བར་དོར་འདའ་བ། སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་དང་། བྱེད་བཅས་དང་། བྱེད་མེད་དང་། གཉིས་པ་གོང་
འཕོ་ལ། འོག་མིན་འགོ་དང་། སྲིད་ཚེ་འཐར་ཐུག་འགོ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། །འོག་མིན་འགོ། །འཕར་
གསུམ་ཞེས་སྐྱིར་འོག་མིན་དུ་འགོ་དང་། དེའི་བྱེད་པ་འཕར་བ་དང་། ཕྱིད་དུ་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་
ཅད་དུ་འཆེ་འཕོ་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི། །སྲིད་ཚེ་འཐར་ཐུག་འགོ། །ཞེས་སྲིད་ཚེ་འཐར་ཐུག་འགོ་དང་།
གཉིས་པ་གཞུགས་མེད་ཉེར་འགོ་དེ། གསུམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་ནི། །མཐོང་བ་ཡི། །ཚོས་
ལ་ཞེ་ལུས་མདོན་སུམ་བྱེད། །ཅེས་མཐོང་ཚོས་ཞིབ་དང་། ལུས་མདོན་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དང་། གཉིས་པ་རང་
རྒྱལ་གྱི་གང་ཟག་ནི། བསེ་རུ་དང་ནི། །ཞེས་རང་རྒྱལ་བསེ་རུ་ལྷ་སུའི་གང་ཟག་དང་། དེ་ལྷར་བསྟན་པའི་གང་ས་
དོན་བསྟན་བཞི། །ཉི་ཤུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་ཉེ་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་དགོ་འདུན་ཉི་ཤུ་ཉེ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། གང་ལ་གནས་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་པར་བཞག་པ་དང་། དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ། དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་བཟུང་བ། འབྲས་བུ་བཞེས་འཛོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ། འབྲས་བུ་བཞེས་ཉེན་གང་གིས་ཇི་ལྟར་ཐོབ་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་རྣམས་བཟུང་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་དེ་དབྱེད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མཛོད་ལས། དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་ནི་དྲི་མེད་ལས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལས་རྣམས་ནི་དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་མེད་པའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པའི་སོན་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་སྦྱོན་ནས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དོན་དམ་པའི་དགོ་སྦྱོང་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ནི་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་ཏོ། །དེས་ཉོན་མོངས་ཡང་དག་པར་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྦྱོན་ནས་དགོ་སྦྱོང་དུ་གྱུར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་དེའི་འབྲས་བུ་དེ་དབྱེད་པའོ། འབྲས་བུ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །དེ་དག་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་དགུ་འོ། །གོ་ལ་ལམ་ཟད་པ་རྣམས་དང་བཅས། །ཞེས་དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཙུ་བའི་དབྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བཅོམ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཟག་མེད་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་ཚོས་ཅན། །ཁྱོད་ལ་དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལས་དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལས་དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་དེའི་བྲལ་འབྲས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཛོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱུར་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་དང་། འགོག་བཅོམ་གཉིས་ལ་དབྱེད་པ་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་དགུ་འོ། ། མཐོང་སྲུང་སྲུངས་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བརྒྱུད་དང་། སྦྱོམ་སྲུང་སྲུངས་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་དག་གིས་ཐོབ་པའི་འགོག་བཅོམ་ལ་ཡང་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་དགུ་འོ། །

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྲུང་སྲུངས་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བཞི་དང་། །ལམས་གོང་མས་བསྐྱེད་པའི་བདེན་བཞིའི་མཐོང་སྲུང་སྲུངས་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བཞི་སྟེ། རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། །ལམས་གསུམ་ས་དགུར་སྦྱོམ་སྲུང་སྦྱོར་དགུ་ལེ་སྲུངས་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་གཅིག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འགོག་བཅོམ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱུར་པའི་རྣམས་གོ་ལ་ལམ་བརྒྱུད་ཅུ་ཙུ་དགུ་འོ། ། དེའི་རྒྱུར་ལྷན་པའི་དགོ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡང་གྲུ་དགུ་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །

གཉིས་པ་དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་བཞེས་འཛོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་ཀུན་བཏུས་དང་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་དབྱེད་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་འབྲས་བུ་བཞེས་འཛོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་དགོ་སྦྱོང་མཐའ་ལྷག་པ་ནི་དག་བཅོམ་ཡིན་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པ། དེ་ལ་དབྱེད་མཐོང་སྲུང་དང་སྦྱོམ་སྲུང་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། དང་པོ་ལམས་གསུམ་གྱི་མཐོང་སྲུང་མཐའ་དག་སྲུངས་པའི་ཆོན་སྒྲིབ་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཞག་སྦྱོམ་སྲུང་ལ་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྦྱོམ་སྲུང་དང་ལམས་གོང་མས་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོམ་སྲུང་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་འདོད་པའི་སྦྱོམ་སྲུང་སྦྱོར་དུག་པ་མཁུ་ཆད་སྲུངས་པའི་ཆོན་སྒྲིབ་ཕྱིར་འོང་དང་། མཐའ་དག་སྲུངས་པའི་ཆོན་སྒྲིབ་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གཉིས་སུ་བཞག་ །ལམས་གོང་མས་སྦྱོམ་སྲུང་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྲུངས་པའི་ཆོན་སྒྲིབ་དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། འདོད་པའི་སྦྱོམ་སྲུང་སྦྱོར་དགུ་ལེ་མཁུ་ཆད་སྲུངས་པ་ལ་འབྲས་བུ་གཉིས་སུ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདོད་ལམས་ཀྱི་སྦྱོམ་སྲུང་ཉོན་མོངས་ནི་ལམས་གོང་མས་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་ཤིང་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །ལམས་གོང་མས་ནི་འདོད་པ་ལ་ལྟོས་ན་ཉོན་མོངས་གངས་ཉུང་ཞིང་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཆུང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྲུངས་པའི་འབྲས་བུ་འད་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་མཛོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བཞེས་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། འབྲས་བུ་བཞེས་རྣམས་གཞག་པ་ནི། །རྒྱ་ལྷ་དག་ནི་སྤྲིད་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་རྒྱ་མཚན་རྣམས་ལ་ལྷའི་སྦྱོན་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

རྒྱལ་ཚོན་རྣམ་པ་ལྟ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། འབྲས་ལ་སྡོན་ལམ་བཏང་བ་དང་། །གཞན་ཐོབ་པ་དང་ཟད་
སྡོན་དང་། །ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚོན་ཐོབ་པ་དང་། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འབྲས་གནས་
བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་རང་རང་གི་ཞུགས་པའི་ལམ་སྡོན་དུ་བཏང་བ་དང་། འབྲས་གནས་ཀྱི་ལམ་གཞན་ཐོབ་པ་
དང་། སྤང་བྱ་སྤངས་པའི་བུ་ལ་ཐོབ་གཅིག་རྒྱུ་ལྟར་ལྟ་བུ་ལྟར་ལྟ་བུ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྡོན་པ་དང་། རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚོན་གསུངས་པའི་ཐོབ་པ་དང་། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ལོ། །

དེ་ཡང་མཚན་གཤིག་རྒྱུ་ཞུགས་འབྲས་གནས་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱད་ན། རྒྱུ་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཐོབ་པ་
དང་མཉམ་དུ་འོག་མ་རྒྱུ་ཞུགས་ཞུགས་པའི་ལམ་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་བཅོམ་པ་བཏང་བ་དང་། གཞན་འབྲས་
གནས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་བཅུ་དྲུག་ལ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་། མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་སོ་སོར་བརྟགས་
འགོག་བརྒྱད་པོ་ཟད་པ་སྡོན་པའི་ཐོབ་པ་གཅིག་རྒྱུ་ལྟར་དང་། སྡོན་ལམ་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོས་ཤེས་བཞི་དང་
རྗེས་ཤེས་བཞི་ཐོབ་པ་དང་། སྡོན་ལམ་རོ་བོར་གྱུར་པའི་བདེན་བཞི་རྣམས་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་ལྟར་
ལྟ་བུ་ལོ། །

དེ་ཡང་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚོན་དང་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཐོབ་པ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་ལྟར་
མ་གཏོགས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་སྟེ། དཔེར་ན་བཅུ་དྲུག་ལ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཚོས་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚོན་ལས་
མངོན་གྱུར་ནི་ལམ་རྗེས་ཤེས་ལོན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་བཞི་རྟེན་གང་གིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་ཚུལ་ལ། ལུས་རྟེན་གང་གིས་ཐོབ་ཚུལ་
སེམས་རྟེན་གང་གིས་ཐོབ་ཚུལ། ལམ་གང་གིས་ཐོབ་ཚུལ་དང་གསུམ་པ་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་
གསུམ་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་ལུས་རྟེན་ཡིན་ན་འདོད་ལམས་པའི་ལྟ་མི་གང་རུང་གི་ལུས་རྟེན་ཡིན་དགོས་
ཏེ། རྒྱུ་ཞུགས་འབྲས་བུ་དང་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་གསུངས་པའི་ཐོབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ན་
འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

ཆགས་བུལ་སྡོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གསུངས་པའི་ཐོབ་ཀྱི་ལུས་རྟེན་ཡང་འདོད་རྟེན་ཡིན་
དགོས་ཏེ། དེ་གསུངས་པའི་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་གོང་མའི་རྟེན་ལ་

མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་དག་བཅོམ་ནི་ལམས་གསུམ་ཀའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ།
མངོན་ལས། འདོད་པར་གསུམ་ཐོབ་མཐོང་ལམ་ནི། གསུམ་བུ་ལོང་ལམ་མཐོང་ལམ་མེད། །མི་སྐྱོད་ལུང་ལས་
འདིར་རྩོམ་ཞིང་། །དེར་མཐོང་ཕྱིན་ཅེས་བྱུང་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དེའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ན་མཐོང་བའི་ལམ་མེད་ཅེན། གཞུགས་མེད་པའི་ལམས་ལ་ནི་
ཉན་པ་མེད་པ་དང་། ལམས་འོག་མ་ལ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་དང་། གཞུགས་ན་སྤྱད་པའི་སོ་སོའི་སྐྱེ་
བོ་རྣམས་ནི་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱུག་བསྐྱུག་གྱི་ཚོར་བ་མེད་ཕྱིར་ཀུན་ཏུ་སྐྱོ་
བར་མི་འགྱུར་ལ། སྐྱོ་བ་མེད་པར་ཡང་འཕགས་པའི་ལམ་འཐོབ་པར་མི་རུས་ཏེ། འདི་ནི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་
ཡང་། བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་བྱུང་ན་ལས་འདེད་པར་ཐོང་དུ་འཕོ་བའི་བར་གང་ཟག་ལྟ་ནི་འདིར་རྩོམ་ཞིང་དེར་
མཐོང་ཕྱིན་པར་འགྱུར་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་གང་གིས་ཐོབ་ཚུལ་ནི། འབྲས་བུ་དང་པོ་གཉིས་དང་ཕྱིར་མི་འོང་རིམ་གྱིས་པ་
སྟེ་གསུམ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་སྡོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྡོན་དུ་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཕྱིར་མི་འོང་དབང་རྩོད་དགུལ་འི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་དང་པོའི་དངོས་གཞིར་འཕོ་རུས་ན་དེ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནོ། །

ཆགས་བུལ་སྡོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་བུ་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པོའི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་སྡོན་ལུ་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཉེན་སྤངས་པའི་སྐྱོབས་
ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར། དག་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་རྟེན་ས་
དགུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། དེ་ཡང་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་སྤངས་པའི་དག་བཅོམ་ནི་ཉེར་བསྡོགས་ལོན་དང་།
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་། གཞུགས་
མེད་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་ནི་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། ཟག་མེད་ས་དགུ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་གྲུང་
གཉིས། བསམ་གཏན་ཕྱིམ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་གསུམ། གཞུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་གྱི་དངོས་གཞི་
གསུམ་བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ལམས་དང་སྲིད་ཚེའི་སེམས་ལ་ཟག་མེད་མི་བརྟེན་ཏེ། འདོད་པའི་སེམས་

མཛོད་ལྟར་ན་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྣམ་གཞག་མེད་དེ། ལམས་གསུམ་གྱི་སྐོམ་སྤང་ཅིག་ཅར་དུ་
སྤང་བའི་རྣམ་གཞག་ལས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་བཞི། རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི། ཕྱིར་འོང་གི། ཕྱིར་མི་འོང་གི། དབྱ་བཅོམ་གྱི།
སྐོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་། རྒྱུ་ལྷགས་འབྲས་གནས་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི་གཙོ་བོ་མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་བཙོན་བཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུ་ཆགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པའི་
མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་ལ། དབང་པོའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན་དབང་རྣམ་དད་པའི་ཇེས་འབྲང་དང་། དབང་རྣམ་ཚོས་གྱི་
ཇེས་འབྲང་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དབང་པོ་རྣེ་རྣེ་དེ་དག་ཏུ། །དད་དང་ཚོས་གྱི་ཇེས་འབྲང་བ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་གང་ཞེས། དད་པ་ལྷག་པའི་སྐོར་ནས་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཇེས་སུ་འབྲངས་
ནས་བདེན་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དེ་དང་པོ་དང་། དེ་གང་ཞེས། ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་སྐོར་ནས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་གསུང་རབ་གྱི་ཇེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བདེན་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བ་གཉིས་པར་འཛོག་སྟེ། ཀུན་
བཏུས་ལས། དད་པའི་ཇེས་སུ་འབྲངས་པ་གང་ཞེས། གང་ཚོགས་བསགས་པ་དབང་པོ་རྣེ་པོ་སོ་སོའི་གྱིས་
བསྟན་པའི་ཇེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བའོ། །ཚོས་གྱི་ཇེས་སུ་འབྲངས་པ་
གང་ཞེས། གང་ཚོགས་བསགས་པ་དབང་པོ་རྣེ་པོ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་ཚོས་གྱི་ཇེས་
སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས། སྤང་བྱ་སྤང་ཚུལ་གྱི་སྐོ་
ནས་དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་
གཉིས།

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་གང་ཞེས། ལམས་གསུམ་གྱི་སྐོམ་སྤང་ཚུང་དུ་འཛུང་
དུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤང་བའི་རིགས་ཅན། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞེས་ལམས་གསུམ་གྱི་སྐོམ་སྤང་རིམ་ཅན་

དུ་སྤང་བའི་རིགས་ཅན་ལོ། །དེ་ལ་སྤངས་པའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཅོམ་ཡང་མ་སྤངས་པ་ནས་ལྷ་པ་
སྤངས་པའི་བར་དུ་གཡོད། དེ་ཡིན་ན་དུག་པ་མ་སྤངས་པ་ཞེས་དགོས་ཏེ། རྣམ་པ་སྤངས་ན་བཅུ་དུག་པའི་ཆོ་
ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་སུ་འགྱུར་པས་སོ།།

མཛོད་ལས། སྐོམ་པས་སྤང་བྱ་མ་སྤངས་ན། །འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ལྷགས་པ། །རྣམ་ལྷའི་བར་བཅོམ་
གཉིས་པ་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛོན་རྟོགས་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན། སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་
ནས་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པའི་བར་བཅུ་དུག་ཡོད་དོ།།

གསུམ་པ་ས་མཚོམས་ནི་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་ལམ་ཇེས་བཟོད་གྱི་བར་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་
ལས། རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་གང་ཞེས། གང་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་
སེམས་གྱི་སྐད་ཅིག་བཅོམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛོད་དང་དབུ་མ་འཇུག་པ་
ལྟར་ན་རྒྱུ་ལྷགས་ལ་འཕགས་པས་བྱུང་བ་དང་། འདིར་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགོ་འདུན་དགོན་མཚོག་ལ་ཡང་
འཕགས་པས་བྱུང་བ་དང་། འདིར་ཀུན་བཏུས་ལྷགས་གཙོ་བོར་བྱས་པས་དེ་དག་ཀྱང་འདིར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །བཞི་
པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེས། རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་ལྷགས་པ་སྟེ་
བཙོན་བཞེན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུ་ཆགས་ལ་གནས་པས་དེ་སྤང་བྱེས་བྱའོ།།

གཉིས་པ་འབྲས་གནས་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། གཙོ་བོ་མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དགོ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟག་རྒྱུ་ལྷགས་ལྷགས་པ་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆ་ནས་བཞག་པ་ཞེས་སྐོམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ལམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་སྐྱིབ་སྐོམ་སྤང་སྐོར་དུག་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་སྤངས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་འཕགས་
པའི་གང་ཟག་དེ་རྒྱུ་ལྷགས་འབྲས་གནས་སུ་བསྟུ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུ་ལྷགས་
འབྲས་གནས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་བརྒྱུ་ལ་ནས་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དབྱ་བཅོམ་
འབྲས་བུ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚོན་

ཡོད་དེ། མདོ་ལས། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་པས་རྒྱུན་དུ་ལྷགས་པའི་འབྲས་བུ་མདོན་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ཡོད་དེ། འཛིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས། ཚུལ་བརྟུལ་མཚོག་འཛིན། ཐོཚོམ་ཉོན་
མོངས་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ལྷགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོར་བཤགས་བྱེད་
ཚུལ་ཡོད་དེ། འཛིག་ལྟ་བུ་བཤགས་ཀྱིས་དོགས་ནས་ཐར་ལམ་ལ་འགོ་བར་མི་འདོད་པས་གོགས་བྱེད།
ཚུལ་བརྟུལ་མཚོག་འཛིན་གྱིས་ཕྱི་རོལ་པའི་ལམ་སོགས་ལམ་ནོར་བ་ལ་འབྲིང་པས་གོགས་བྱེད། ཐོཚོམ་གྱིས་
ལམ་རྣམ་དག་ལ་ཐོཚོམ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་གོགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཉ། མཛོད་ལས། འགོ་མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་
དང་། །ལམ་ལ་ཐོཚོམ་ཇི་སྟེད་ཅིག །ཐར་པར་བགོད་ལ་གོགས་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ཉ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་ལྟ་ལས། དང་པོ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དད་
པས་མོས་དང་མཐོང་བས་ཐོབ། །ཅིས་གསུངས་པས་སོ། །དད་པའི་ཇེས་འབྲང་གི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བའི་རྒྱུན་
ལྷགས་འབྲས་བུ་རྒྱུན་ལྷགས་དད་མོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚོས་ཀྱི་ཇེས་འབྲང་གི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བའི་
རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་རྒྱུན་ལྷགས་མཐོང་ཐོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། ཀུན་བཏགས་ལས། དད་པས་མོས་པ་གང་ཞེ་
ན། དད་པའི་ཇེས་སུ་འབྲངས་པའི་གང་ཟག་འབྲས་བུ་འདྲེས་ན་འོ། །མཐོང་བས་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། ཚོས་ཀྱི་ཇེས་
སུ་འབྲངས་པའི་གང་ཟག་འབྲས་བུ་འདྲེས་ན་འོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་དང་།
སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་གཉིས། རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་གང་ཞེ་ག བསམ་གཏམ་
དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྷོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་རྒྱུང་དུ་འཛུང་དུ་
གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་རིགས་ཅན་དེ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ས་མཚོས་མཐོང་ལམ་སྤང་བྱ་ཅིག་བཅུ་དུ་གཤམ་
ནས་ལམས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྤང་བྱ་ཉོན་མོངས་རྒྱུང་དུ་འཛུང་དུ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
བར་ཡོད་དོ། །དབྱེ་བ། ལམ་ཇེས་ཤེས་ཐོབ་ཅོམ་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་སྤོང་བའི་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་
བུ་གནས་ཅོམ་པོ་བ་དང་། འབྲས་བུ་གོང་མ་ཐོབ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་འབྲས་བུ་གནས་ལྟར་
པར་ཅན་གཉིས་སོ། །ཕྱི་མ་དང་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དབྱེ་བ་ཅོམ་ལྷགས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། ཀུན་བཏགས་ལས།

ཅིག་ཅར་ཤེས་པར་འབྱིན་པ་ནི་གང་བདེན་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མི་ལྷོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ལམས་གསུམ་ན་སྦྱོང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྒོམ་པས་ཅིག་ཅར་སྤོང་
བ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱུན་ལྷགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་དབྱེ་བ་ཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ལ་གང་གསུམ་སོ། །ཤམ་ཆེར་ནི་
མཐོང་བའི་ཚོས་སམ་འཚི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚོ་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་ལ། གཤམ་ཉེ་བྱེད་ན་འད་སྒོམ་ལམ་གྱི་
རྟོགས་ཅན་ཡིན་ཉ། སྒོམ་ལམ་གྱི་དབང་གིས་འདོད་པའི་ལམས་ཉིད་དུ་སྒྲིམ་ཉེ་བའི་སྤང་བ་མེད་ན་རང་
རྒྱལ་བར་འབྱུང་པོ་ཞེས་གསུངས། རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་གང་ཞེ་ག། ལམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་རིམ་
བཞིན་སྤོང་བའི་རིགས་ཅན་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་ཅོམ་པོ་བ་དང་། ལྟར་པར་ཅན་གཉིས་
སོ། །རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་གང་ཞེ་ག། རང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་འམ་ལམ་ལམ་ལྷགས་པའི་ཆེན་མོ་བཞག་
པ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞེ་ག། རང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་འམ་ལམ་ལྷགས་པའི་ཆེན་མོ་བཞག་པ་གཉིས་
པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཉ། མཛོད་ལས། འབྲས་བུ་འབྲས་བུ་འབྲས་བུ་ལྟར་བྱ། །ལམ་ཐོབ་མེད་པ་དེ་ཡི་
ཕྱིར། འབྲས་བུ་གནས་ལྟར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །མི་བརྟོན་པ་ནི་ལྷགས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་སྤང་བྱ་འདྲེས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་དང་། ཅིག་ཅར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ལྷགས་ལ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་མ་སྤངས་པ་དང་། དང་པོ་ནས་ལྟར་སྤངས་པའི་བར་དུ་ག་
ཡོད་དོ། །སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ལྷགས་ཡིན་ན་འདོད་ཉོན་དུ་གཤམ་མ་སྤངས་པས་ལྟབ་སྟེ། དེ་ནས་སྤངས་པ་
ན་ཕྱིར་འོད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་ལ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་
ཅོམ་ཡང་མ་སྤངས་པ་དང་། དང་པོ་སྤངས་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་སྤངས་པའི་བར་དུ་ག་ཡོད་དོ། །

ལྟར་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ལྷགས་ལ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། རྒྱུན་ལྷགས་སྤིད་པ་
ལན་བདུན་པ་དང་རྒྱུན་ལྷགས་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་གཉིས་སོ། །

འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཅོམ་ཡང་མ་སྤངས་པའི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟོན་དང་བཅས་པའི་རྒྱུན་ལྷགས་
འབྲས་བུ་གནས་གང་ཞེ་ག། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྤིད་བདུན་ལེན་པའི་རིགས་ཅན་རྒྱུན་ལྷགས་སྤིད་པ་
ལན་བདུན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཉ། མཛོད་ལས། འབྲས་བུ་གནས་སྒོམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། །རྟེན་ཐོགས་ན་ལན་

བདུན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་སོ། །དེ་ལ་དབྱེན་ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་
རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་གཉིས།

རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་གང་ཞིག་འདོད་པར་སྐྱེ་སྲིད་བཅུ་བཞི་དང་བར་སྲིད་བཅུ་བཞི་ལེན་
པར་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་དེ་ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ལྷའི་རྩིས་ཅན་གྱི་
དང་། མིའི་རྩིས་ཅན་གྱི་གཉིས།

ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་གང་ཞིག་འདོད་ལྷའི་རྩིས་ལ་མཚན་ཉིད་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་
པའི་རིགས་ཅན་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་འདོད་ལྷ་རིགས་དུ་གཤིས་ཉེན་ཅན་གྱི་ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་
པ་ལན་བདུན་པ་དུ་གཤིས་དེ། མཛོད་འབྲེལ་ལས། གང་ཞིག་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱན་དུ་ལྷགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི་དེ་
ཁོ་ནར་འོངས་ནས་ཡོངས་སུ་སྒྲུ་རན་ལས་འདེའོ་ཞེས་གསུངས།

ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་གང་ཞིག་མིའི་རྩིས་ལ་མཚན་ཉིད་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་པའི་
རིགས་ཅན་དེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་གྲིང་གསུམ་གྱི་མིའི་རྩིས་ཅན་གྱི་གསུམ་ཡོད་དེ། མཛོད་འབྲེལ་
ལས། གང་ཞིག་མི་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱན་དུ་ལྷགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ནར་འོངས་ནས་ཡོངས་སུ་སྒྲུ་རན་ལས་
འདེའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་གང་ཞིག་འདོད་པར་སྐྱེ་སྲིད་བཅུ་བཞི་དང་བར་སྲིད་བཅུ་བཞི་ལེན་
པར་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་དེ། མ་ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ལྷའི་རྩིས་
ཅན་གྱི་དེ་དང་། མིའི་རྩིས་ཅན་གྱི་དེ་གཉིས་ཡོད། མཚན་ཉིད་གོང་མ་དང་རིགས་སྐྱེས།

དེས་སྲིད་པ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་པ་དེ་ལ་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པར་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེན། རྒྱན་
མེད་དེ་སྤངས་ཀྱི་སྲིད་པ་དེ་རྩིས་ལྷགས་བདུན་ཚན་དུ་འབྲེལ་པའི་སྐབས་འདུག་པའི་ཕྱིར། དེའོ་ན་ལ་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཐ་སྣང་
ལ་ཤིང་འགའ་ཞིག་ལ་འདབ་མ་བརྒྱུ་ཤག་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ལོ་མ་རེ་ལོ་ལ་འདབ་མ་བདུན་བདུན་ཡོད་པས་ན་དེ་
ལ་ཤིང་འདབ་མ་བདུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྣང་ལས་ཀྱང་རིག་པའི་གནས་བདུན་ལྡ་
སུམ་ཅུ་སོ་ལྷེ་ལ་མཁུས་པའི་དགོས་པའི་རིག་པའི་གནས་བདུན་ལ་མཁུས་པའི་དགོས་པའི་སྐོར་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་
ནོ། །རིག་པའི་གནས་བདུན་ལྡ་སོ་ལྷེ་བརྩི་ཚུལ་ཡོད་དེ། གསུགས་ཀྱི་ལོ་ཡང་དགའ་འཛིན་ལ་བཞིན་དུ་

རབ་ཏུ་ཤེས་པ། དེའི་ཀུན་འབྱུང་བ། དེའི་འབོག་པ། དེའི་འབོག་པར་འབྲོའི་ལམ། དེའི་རྒྱུང་བ། དེའི་ཉེས་
དམིགས། དེའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་རྣམས་ཏེ་བདུན་དང་། དེས་སྤངས་པོ་ལྷག་
མ་བཞི་ལ་རིགས་བསྐྱེས་ཏེ་སོ་ལྷེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངེས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པས་སྲིད་པ་ཉེར་
བརྒྱད་ལེན་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ལྷའི་རྩིས་ཅན་གྱི་དེ་ཤི་འཕོས་ཏེ། དང་པོ་མིར་སྐྱེ་བ་གཅིག། དེ་རྗེས་སྐྱེ་སྲིད་
གཅིག། དེ་རྗེས་མིར་སྐྱེ་སྲིད་གཅིག་སྟེ། ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་སྐྱེ་ནས་མཐར་ལྷའི་རྩིས་ལ་མཚན་ཉིད་ལྷན་པའི་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་
ཡིན་ལ། ཚུལ་དེས་མིའི་རྩིས་ཅན་ལ་ཡང་རིགས་བསྐྱེ་ལོ། །དེ་ཡི་ཀུན་བརྟུས་ལས། ཤེས་པ་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་
པ་གང་ཞེན། རྒྱན་ལྷགས་ལྷགས་པའི་གང་ཟག་ཉིད་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡན་མན་དུ་ལན་བདུན་པའི་མཛོད་
བརྒྱས་ནས་གང་སྟེག་བསྐུལ་གྱི་མཐའ་མ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཡན་མན་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་རྩུས་
པ་དེ་ལྟར་ཐོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་རིགས་གནས་རིགས་སྐྱེས་བཟང་པ་ལ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྩིས་དང་བཅས་པའི་
འདོད་ཉེན་གསུམ་པ་སྤངས་པའི་རྒྱན་ལྷགས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་བཏགས་ལྟོད་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་
སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་ཤིང་པར་ལེན་ཞིང་བཞི་ངེས་པར་མི་ལེན་པ། རྒྱན་ལྷགས་རིགས་གནས་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། དབྱེན་ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་དང་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་འདོད་ཉེན་
གསུམ་པ་སྤངས་པས་ཁྱབ། བཞི་པ་སྤངས་མ་སྤངས་གཉིས་ཡོད། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་
ངེས་པར་ལེན་པས་ཁྱབ། གསུམ་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་ཡོད། བཞི་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། རྣམ་
གསུམ་རྣམ་བཞི་ལས་གོལ་བ། ཚོ་གཉིས་གསུམ་དུ་རིགས་ནས་རིགས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་འི་
ཕྱིར་འདོད་ཉེན་ལྡ་པ་སྤངས་པ་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་སུ་མི་འཛོགས་སྐྱེས་ན་ལྡ་པ་སྤོང་ན་དུག་པ་འདེའོ་འདྲིང་
སྤོང་རྩུས་པས་དེ་ལྟོ་འདྲིང་ཕྱིར་འོད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སྤངས་པ་སྤངས་པ་རིགས་ལའི་
རྒྱན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་ཀྱི་མཚན་ལ་ནི། བཅུ་དུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ནས་འདོད་པའི་སྐོར་སྤངས་དུག་པ་སྤོང་
བའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་བར་དུ་ཡོད། རྒྱན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་ཅིག་ཅར་བའི་མཚན་ལ་ཐོང་དུ་མོང་། བཞི་པ་
ནི། ཅི་འི་ཕྱིར་རྒྱན་ལྷགས་འབྲས་བུ་གནས་ཞེས་བྱ་བཞིན། མཐོང་སྤངས་ཀྱི་སྐོར་གསུམ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་
གནས་པའི་ཚན་ལ་དོ་སྤོང་ཅེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་གི་སྐོར་བཤད་པ་ལ། ལྷགས་པ་དང་། འབྲས་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
གཙོ་བོར་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་པ་ལ་ཆེར་སྤངས་པ་འི་ཆ་ནས་བཞག་པ་འི་དགོས་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
བརྩོན་བཞེན་པ་འི་སྐོར་བ་རྒྱུ་ཆགས་སུ་གནས་པ་འི་གང་ཟག་ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་འི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་རིམ་
གྲིས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་དང་། ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་ངམ་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཤིང་ལྷགས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་
གཉིས། དང་པོ་དང་སྤང་བུ་རིམ་གྲིས་པ་འི་རྒྱུ་ལྷགས་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་དང་
མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ལ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་འི་ལམ་གྲིས་འདོད་ཉོན་རྒྱལ་སྤངས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་ལྷགས་པ་གཉིས་དོན་
གཅིག། ས་མཚན་མཚན་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་ནས་ཕྱིར་འོང་འབྲས་བུ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད། ལྷག་བཏུས་ལྟར་ན་
སྐྱེར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་པ་ལ་ཆེར་སྤངས་པ་འི་ཆ་ནས་བཞག་པ་འི་དགོས་ཚུལ་གྱི་འབྲས་
བུ་ལ་གནས་པ་འི་གང་ཟག་ ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབང་པོ་འོས་སྐོར་སྤྱོད་པ་དབྱེ་ན་ཕྱིར་འོང་
འབྲས་གནས་དང་མོས་དང་མཐོང་ཐོབ་གཉིས། ཕྱིར་འོང་གང་ཞིག། རང་གི་ལྷགས་པ་དང་མོས་དང་དད་པ་འི་
རྗེས་འབྲང་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ཕྱིར་འོང་དང་མོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཕྱིར་འོང་གང་ཞིག། རང་གི་
ལྷགས་པ་མཐོང་ཐོབ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ཕྱིར་འོང་མཐོང་ཐོབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། དེ་ཡང་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན་རང་གི་ལྷགས་པ་དབང་རྩོད་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དང་།
དབང་རྩལ་ལ་དད་པ་འི་རྗེས་འབྲང་གི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་ལྷགས་
པ་འི་ལམ་ཡིན་ན་སྐྱེར་ལམ་སྟན་ཅིག་པ་དང་མཐོང་ལམ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་འི་ཕྱིར། སྐྱེར་མཐོང་གི་ལམ་གྱི་
གནས་སྐབས་གང་རུང་ལ་དབང་རྩལ་ལ་དད་པས་རྗེས་འབྲང་དང་། དབང་རྩོད་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ཞེས་བཤད་
སྐྱེར་བའི་ཕྱིར། མཚན་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་སྐབས་དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་དབང་རྩོད་ལ་རིམ་བཞེན་དད་པ་འི་རྗེས་
འབྲང་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་། སྐོར་ལམ་ལ་དད་མོས་དང་མཐོང་ཐོབ། མི་སྐྱོབ་ལམ་ལ་དུས་སྐྱེར་གྲོལ་དང་།
དུས་མི་སྐྱེར་གྲོལ་ཞེས་པ་འི་བཤད་སྐར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་གཙོ་བོ་ནི། ལམ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་
མཐོང་བའི་ལམ། །དབང་པོ་རྩོད་ལྟུང་དེ་དག་ཏུ། །དད་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་བ། །ཞེས་དང་། བཏུ་རྒྱལ་པ་ལ་དེ་
འབྲས་གནས། །དེ་འི་ཆོད་དབང་པོ་རྩོད་ལྟུང་དག། །དད་པས་མོས་དང་མཐོང་བས་ཐོབ། །ཅས་དང་། དེ་དག་རྣམ་གྲོལ་

དུས་དག་སྐྱེར། །མི་གཡོའི་ཆོས་ཅན་མི་གཡོ་བ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དུས་མི་སྐྱེར་གྲོལ། །དེ་ནི་མཐོང་ཐོབ་རྒྱུ་ལས་
བྱུང། །ཞེས་གསུངས་པ་འི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་རིམ་གྲིས་པ་ནི་དབང་པོ་རྩོད་ལྟུང་ལ་རིམ་བཞེན་རང་གི་ལྷགས་པ་མཐོང་
ཐོབ་དང་དད་མོས་ཀྱི་རྟོགས་པ་གང་རུང་སྡོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་ཀྱི་ལྷགས་པ་འི་ལམ་སྐོར་ལམ་ཡིན་པ་འི་
ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་ལ་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་ན་རིམ་གྲིས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་དང་ཐོབ་ཤིང་ལྷགས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་གཉིས།
དང་པོ་དང་རྒྱུན་ལྷགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྡོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་འོང་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་
གི་ཕྱིར་འོང་དོན་གཅིག།

སྐྱེར་བའི་སྐོར་སྐོར་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ་དང་ལྷན་པར་བ་གཉིས། ཕྱིར་འོང་འབྲས་
གནས་གང་ཞིང་རང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་འི་ལམ་ལ་མ་ལྷགས་པ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཕྱིར་འོང་འབྲས་
གནས་གང་ཞིག་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་པ་འི་ལམ་ལ་བརྩོན་པ་འི་གང་ཟག་གཉིས་པ་འི་མཚན་ཉིད། འབྲས་གནས་ལྷན་
པར་བ་ལ་དབྱེ་ན་ཆོད་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་། འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཀྱང་མི་ཡིན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
འདོད་ཉོན་བདུན་པ་ལམ་བརྒྱད་པ་སྤངས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་གང་ཞིག། འདོད་ལྟར་སྐྱེ་བ་
ལན་གཅིག་སྤངས་ནས་ལྷན་པར་མཚན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་པ་དེ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་ཆོད་གཅིག་བར་
ཆད་གཅིག་པ་འི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་འབྲས་བུ་རིམ་གྲིས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་དང་། ཆགས་
བྲལ་སྡོན་སོང་དུ་གྱུར་པ་འི་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་གཉིས་སོ།།

ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་གང་ཞིག། ཕྱིར་འོང་གི་རྟོན་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མཚན་
དུ་བྱེད་ཀྱིས་པ་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཀྱང་མི་སྤངས་པ་འི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།
དེས་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་ཅན་ཡིན་ན་ཆོད་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་པས་མ་ལྷག་པར་ཤེས་
དགོས་སོ།།

ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཆོད་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ན་འདྲིའོང་འབྲས་གནས་ལྷན་པར་བ་
ཡིན་པས་ལྷག་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ལས་སུ་འདོད་ཉོན་བརྒྱུད་པ་སྤངས་ནས་བཏུ་རྒྱལ་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་ཆོད་
ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཐོབ་ཅོམ་ལས་འདོད་ཉོན་དགུལ་སྤང་བ་ལ་མ་བརྩོན་པ་དེ་ཆགས་བྲལ་སྡོན་སོང་གི་ཕྱིར་
འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། དེ་ཆོད་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་འི་ཕྱིར།

འོན་འདྲེན་ཉོན་པར་མ་སྤངས་པར་ཡོད་ན་བར་ཆད་གཅིག་པར་མི་འགྱུར་འོ་ཞེན་སྐྱོན་མེད་དེ།
ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་བར་ཆད་ཀྱི་གཏོ་བོ་འདྲེན་ཉོན་དགུལ་གཅིག་པོ་ལས་མེད་པའི་ཆན་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར་ལོ།

མཛོད་ལས། ཉེས་ཆ་བདུན་མ་བརྒྱད་ཟད་པ། ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པར་དང་། ། གསུམ་པ་ལ་
ནི་ཞུགས་པ་འདུག་པ། ཞེས་གསུངས། ལ་ཅིག་ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན་འདྲོད་པར་སྐྱེ་བ་ལན་གཅིག་ལས་མི་ལེན་པས་
ལྷན་ཟེར་བའདམ་འཐད་དེ། ཉན་ས་ལས། ལྷ་འི་སྲིད་པ་ལན་གཅིག་དང་། མི་འི་སྲིད་པ་ལན་གཅིག་སྐྱབ་པའི་ཚེ་
ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་འབྲས་བུར་བཞག་གོ་ཞེས་སྐྱེ་བ་ལན་གཉིས་ལེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལ་ཅིག་སྐྱོན་
མེད་དེ་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་པོ་འདྲོད་པའི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཟེར། འོན་ཀྱང་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་ཚེས་
ཅན། འདྲོད་པར་ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་སྲིད་བདུན་པོ་འདྲོད་པའི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་སྐྱེ་བཤད་ཅམ་ལ་ལྷན་མཐའ་འཛིན་པར་མི་བྱའོ། །ས་མཚམས་ནི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་འོང་བཅུ་
དུག་པ་ལམ་རྒྱུ་ཤེས་དང་། རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་འདྲེན་ཉོན་དུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས་འདྲོད་
ཉོན་དགུལ་སྤོང་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བར་ཡོད་དོ།

གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྐྱོར་བཤད་པ་ལ། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ། གཏོ་
བོ་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་པའི་ཆན་པར་བཞག་པའི་དགེ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཟོན་བཞེན་པའི་
སྐྱེ་བ་རྒྱན་ཆགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན། འབྲས་བུ་རིམ་
གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གཉིས། དང་པོ་དང་རྒྱན་
ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་སྔོན་
སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག། ས་མཚམས་ལ། དང་པོ་ནི། འདྲོད་པའི་སྐྱོར་སྤངས་བདུན་པ་
སྤོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོན་པ་ནས་འདྲོད་ཉོན་དགུལ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བར་ན་ཡོད།
གཉིས་པ་ནི་མཛོད་ལྷ་རྣམས་སྐྱབ་པ་སྐྱེ་བ་ཚེས་བཟོད་ནས་ལམ་རྒྱུ་བཟོད་བར་དང་། ཀུན་བདུས་ལྷ་རྣམས་ལམ་
སྐྱོན་གཅིག་པ་ནས་ལམ་རྒྱུ་བཟོད་བར་ལོ།

གཉིས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་བུ་གནས་བཤད་པ་ལ། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་པའི་ཆན་པར་བཞག་

པའི་དགེ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་བུ་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐ་མའི་ཆ་
མཐུན་ལྷ་ནི། མཛོད་སྤངས་ཀུན་སྐྱེར་གསུམ་དང་། འདྲོད་པ་ལ་འདུན་པ། གཏོ་བོ་སེམས་རྣམས་ཡིན་ལོ། །དེས་དེ་ལ་
གོགས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདྲོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཏོ་བོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་འདྲོད་ཁམས་ལས་འདའ་བ་ལ་
གོགས་བྱེད། འདྲོད་པ་ལ་འདུན་པའི་འདྲོད་ཆགས་དང་། གཏོ་བོ་སེམས་གཉིས་རེ་ཞེག་འཛིག་རྟོན་པའི་ལམ་
གྱིས་མཐོ་གཏོ་བོ་ཚུལ་དུ་སྤངས་ཀྱང་། མཛོད་སྤངས་ཀུན་སྐྱེར་གསུམ་མ་སྤངས་ན་འདྲོད་ཁམས་ཀྱི་སོ་སྐྱེའི་གནས་
སུ་ཕྱིར་ཡང་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དང་སྤོང་སེར་སྐྱེ་བཞེན། མཛོད་ལས། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་རྣམ་
ལ། །གཉིས་ཀྱིས་འདྲོད་ལས་མི་འདའ་ལ། །གསུམ་པོ་ཡིས་ནི་ཕྱིར་བཞོག་བྱེད། །ཅེས་དང་། ཀུན་བདུས་ལས་
ཀྱང་། ཅིའི་ཕྱིར་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྷ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་གྱུར་ཞེན། གཏོ་བོ་སེམས་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་
གཏོ་བོ་ཞེས་བྱ་ཞེན། འགྲོ་བ་ཐ་མའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁམས་ཐ་མའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས།

ཕྱིར་མི་འོང་ལ་དབང་པོ་འོ་སྐྱོན་ནས་དབྱེན། དང་པོ་སྤངས་དང་མཛོད་ཐོབ་གཉིས། སྐྱེར་བའི་སྐྱོན་ནས་དབྱེན།
ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་བུ་གནས་ཅམ་པོ་བ་དང་། ལྷན་པར་ཅན་གཉིས། འབྲས་བུ་མཛོད་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྐྱོན་ནས་དབྱེན།
འབྲས་བུ་ཐོབ་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས། དང་པོ་དང་ཆགས་བྲལ་
སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་དང་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དོན་
གཅིག། འཕགས་ཚེས་བཟོན་ཚུལ་གྱི་སྐྱོན་ནས་དབྱེན། འདྲོད་པར་ཆོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་།
འདྲོད་པར་ཆོ་ཡོངས་སུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས།

འདྲོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་བརྒྱད་དུ་འཕགས་ཚེས་བཟོན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འདྲོད་པར་ཆོ་ཡོངས་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན་རྒྱན་ཞུགས་པའི་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་དང་། རྒྱན་ཞུགས་རིགས་
ནས་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལྟ་བུའོ།

འདྲོད་པར་ཆོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན་ཁམས་གོང་མར་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པས་ལྷན་སྐྱེ།
མཛོད་ལས། འདྲོད་པར་ཆོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་ཀྱི་ལམ་ལ་གཞན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འདྲོད་པར་ཆོ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་མཛོད་ཚེས་ཞེབ་གཉིས་ཁམས་གོང་མར་མི་
སྐྱེ་བ་འདྲ་ཡང་། ལྷ་མ་ནི་འཕགས་པའི་རྟོན་ལ་འདྲོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཡན་ཆད་ལེན་ནས་མཐར་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་

པའི་རྟེན་དེའི་མཁུང་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་འཕགས་ལམ་ཐོག་མར་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་ནམ་ཚོ་
འདི་ལ་མཁུང་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་མོ། །གཞུགས་སུ་ཚོ་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ནི་ལམས་གོང་མར་སྐྱེ་བ་
མི་ལེན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གཞུགས་ཀྱི་ལམས་སུ་ཚོ་ཡོངས་སུ་གྲུར་པ་ནི་གལ་ཏེན་
གཞུགས་མེད་པའི་ལམས་དག་ཏུ་འདའ་འཇུག་སྟེ། གོང་དུ་འཕོ་བ་སྲིད་པའི་རྩེ་མོར་མཐར་ཐུག་པ་གང་ཡིན་པའོ་
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། ། མཛོད་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚོ་དེའི་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་གྲུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་འདོད་

པར་ཚོ་ཡོངས་སུ་མ་གྲུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་།
གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཚོས་ཞིག། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མཛོད་བྱེད་དང་བཞི་ཡོད།
འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག། གཞུགས་སུ་ཉེར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རིགས་ཅན།
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན། གསུམ་དུ་དབྱེད། ལྷར་དབྱེད། བདུན་དུ་དབྱེད།
དག་དབྱེད། བཅུར་དབྱེད། རྟོང་ཕྲག་སོགས་སུ་དབྱེད་དང་དབྱེད་ལས།

དང་པོ་ནི། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ། དེ་སྐྱེ་འདའ་བ། དེ་གོང་འཕོ་དང་
གསུམ་ཡོད།

གཉིས་པ་ནི། བར་འདའ་བ། སྐྱེས་ཅོམ་ནས་འདའ་བ། མཛོད་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ།
དེ་མེད་པར་འདའ་བ། དེ་གོང་འཕོ་དང་ལྷར་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནི་བར་སྐྱེས་འདུ་བྱེད་དང་། །འདུ་བྱེད་མེད་
ཡོངས་སུ་དན་འདའ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། བར་འདའ་ལ་མཁུང་བར་འདའ་བ། མཁུང་མ་ཡིན་པར་འདའ་བ། དུས་ལྟན་རིང་མོ་ནས་
འདའ་བ་གསུམ། སྐྱེ་འདའ་གསུམ། གོང་འཕོ་དང་བདུན་དུ་ཡོད་ལ། དེ་བདུན་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་
ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་མ་བྱེད་པ། །དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་དུ་
འདོད། །དམ་པ་དམ་མིན་འཇུག་མི་འཇུག། །སོན་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཕྱིར་ཏེ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། བར་འདའ་གསུམ། སྐྱེ་འདའ་གསུམ། དེའི་སྐྱེད་གོང་འཕོ་ལ། འཕམ་བ། བྱེད་དུ་འཕམ་
བ། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཚི་འཕོ་བ་སྟེ་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གསུམ་ལ་ཡང་རྣམ་གསུམ་གྱི་
ནས། །གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་དགུར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་ནི། དགུ་པོ་དེའི་རྟོང་དུ་སྲིད་ཅེས་མཐར་ཐུག་འགྲོ་བ་སྐྱེན་པས་བཅུར་ཡོད་དོ། །

དུག་པ་ལ་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་ལ་རྒྱས་པར་བྱེན། ཆིག་ཁྲི་ཉིས་རྟོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་
ཅུ་ཡོད་དེ། དེ་བར་འདའ་བ་ཉིས་རྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་སྐྱེས་ཅོམ་འདའ་བ་ལ་ཉིས་རྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་གཉིས།
མཛོད་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་སྟེ་འདའ་བ་ལ་ཉིས་རྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་མེད་པར་འདའ་བ་ལ་ཉིས་རྟོང་ལྷ་
བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ལ་ཉིས་རྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་གཉིས་བཅས། ཉིས་རྟོང་ཚན་པ་ལྷ་ལ་
ཆིག་ཁྲི། ལྷ་བརྒྱ་ཚན་པ་ལྷ་འི་བརྒྱ་ཚན་པ་བཞི་ལ་ཉིས་རྟོང་། ལྷ་བརྒྱ་ཚན་པ་གཅིག་པའི་རྟོང་དུ་གོ་གཉིས་པ་
ཚན་པ་ལྷ་བསྐྱེམས་པས་ཆིག་ཁྲི་ཉིས་རྟོང་དགུ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་ཐོན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བར་འདའ་བ་ལ་ཉིས་རྟོང་ལྷ་
བརྒྱ་གོ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཚངས་རིས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཁུང་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་པའི་བར་འདའ་བ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་
ཚོས་ཅན་གྱི་དབྲུ་བཅོམ་པ། བདག་གསོད་པའི་འོས་སུ་གྲུར་པའི་དབྲུ་བཅོམ་པ། རྗེས་སུ་སྐྱེད་བའི་དབྲུ་བཅོམ་
པ། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་དབྲུ་བཅོམ་པ། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྲུར་པའི་དབྲུ་བཅོམ་པ། མི་གཡོ་བའི་
ཚོས་ཅན་གྱི་དབྲུ་བཅོམ་པ་དེའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དུག་ཡོད་ལ། དེ་རེ་ལ་ཡང་ཚངས་རིས་ཀྱི་ཉོན་
མོངས་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པ་ནས་བརྒྱད་པ་སྐྱེས་དགུ་པ་མ་སྐྱེས་པའི་བར་དགུ་དགུ་སྟེ། དགུ་དུག་ལྷ་
བཅུར་བཞི། ད་བཞི་པོ་རེ་ལ་ཡང་དབང་པོ་རྩོམ་འབྲིང་རྩལ་གསུམ་དུ་བྱེད་པས། ད་བཞི་ཚན་པ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱ་
དང་རེ་གཉིས། དེ་བཞིན་དུ་ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན་ནས་ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་འོག་མིན་བར་ལ་གཞུགས་
ལམས་གནས་རིས་བཅོམ་ལ་ཡང་བརྒྱ་དང་རེ་གཉིས་རེ་བརྩིས་པས་ཉིས་རྟོང་བཞི་བརྒྱ་སུམ་ཅུ། དེ་དང་གོང་གི་
ཚངས་རིས་ཀྱི་བརྒྱ་དང་རེ་གཉིས་བསྐྱེམས་པས་ཉིས་རྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་འདའ། བྱེད་
བཅས་དང་། བྱེད་མེད་དང་། འོག་མིན་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་བཅས་ལ་ཡང་ཉིས་རྟོང་ལྷ་བརྒྱ་གོ་གཉིས་རེ་བརྩི་རྩལ་
རིགས་བསྐྱེས་པས་གྲུབ་པོ། །

གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག། གཞུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་དུ་སྐྱེད་པས་འདའ་བའི་
རིགས་ཅན་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད། རྟེན་གྱི་སྐྱོན་ནས་དབྱེད་ཚངས་ཆེན་མ་
གཏོགས་པའི་གཞུགས་ལམས་བཅུ་དྲུག་གི་བར་འདའ་བཅུ་དྲུག། མཁུང་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་ཅུ་ལྱིས་དབྱེད་དེ་
རེ་ལ་ཡང་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་གྲུབ་མ་ཐག་མཁུང་འདས་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་དང་། བར་

སྲིད་གྲུབ་ནས་སྐྱེ་སྲིད་འཛོལ་བའི་སྤྱད་བཅས་ལྷུང་ཅམ་གྱི་ཚེ་སྤྱད་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་དང། སྐྱེ་སྲིད་དུ་འགྲོ་བར་
སེམས་པའི་ཚེ་སྤྱད་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། ལྷུང་བར་འདའ་བ། ལྷུང་བ་མ་ཡིན་པར་འདའ་བ། རིང་མོ་ཞིག་
ནས་འདའ་བ་གསུམ་ཡོད། མཛོན་འགྲུབ་རྣམས་སུ་དེ་གསུམ་ལ་ཞོག་མའི་མེ་སྟག་འཇུང་མ་ཐག་ཏུ་འཛིབ་
དང། ལྷགས་གྱི་ཚེ་ཚོགས་དུ་གཡུང་ནས་མའ་འབབ་པར་འཛིབ་དང། དེ་གཞན་དུ་གཡུང་ནས་ཕྱིར་ལོག་སྟེ་
ས་ལ་མ་ལྷུང་བར་འཛིབ་འདའ་བ་གསུམ་གསུངས། གོང་གི་བར་འདའ་ཉེས་སྟོང་ལྷུང་བ་རྒྱ་གོ་གཉེས་ལ་དེ་གསུམ་
གྱིས་དབྱེ་བས་བདུན་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་དོན་དུ་གྱུར་པོ། །བར་འདའ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན་གཞུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་བར་འདའ་བ་ཡིན་པས་མ་འབྲལ་སྟེ། གཞུགས་སུ་བར་སྲིད་གྲུབ་ཚར་ནས་འདའ་བ་དེ་གཞུགས་
གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་ཡིན་ཀྱང་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་འདའ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་རྟོན་ཅན་གྱི་
ཕྱིར་མི་འོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲལ་པ་ཡོད་དེ། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་འདའ་བ་ཡིན་ན་གཞུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོ་ཡིན་དགོས། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་ཡིན་ན་འདོད་པའི་རྟོན་ཅན་ཡིན་དགོས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ལ་འདོད་
པའི་རྟོན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག་ཅེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞུགས་གྱི་སྐྱེ་འདའ་བ་ཡིན་ཀྱང་གཞུགས་སུ་
ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་འདའ་བ་མ་ཡིན་པ་སོགས་རིགས་བསྐྱེདོ།

སྐབས་འདིར་བར་དོའི་རྟོན་ལ་ལྷག་བཅས་ལྷུང་འདས་དང་ལྷག་མེད་ལྷུང་འདས་གང་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ འདིས་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་ལྷག་མེད་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་
ཡང་སྟོང་ལ་མ་བབ་པའི་གཏམ་སྟེ། སྲིད་ཉོན་དགུལ་སྤོང་བའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་རུང་
ལ་གནས་བཞུགས་འཛིབ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ལ་ཕྱེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མཛོན་ལས། འཛིབ་མོ་སྐྱེ་བ་འདའ་སྟོན་ལས། །ཕྱེ་གཅིག་སེམས་མེད་ལ་དེ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གནད་ཀྱི་དོན་ནི་བར་དོའི་རྟོན་ལ་སྲིད་ཉོན་དགུལ་སྤོངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མཛོན་དུ་མ་བྱས་ན་ཉོན་སྐྱེ་བ་
ཟད་པར་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་མི་ཐོབ། དེ་མ་ཐོབ་ན་དགུལ་བཅོམ་པར་ཡང་མི་རུང། བར་དོའི་རྟོན་ལ་སྲིད་ཉོན་
དགུལ་སྤོངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་མཛོན་དུ་བྱེད་བཞུགས་པའི་ཚེ་ནི་ལྷག་མེད་དུ་འདའ་བ་མེད་དེ། བདག་མེད་ལ་
ཕྱེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བར་དོའི་རྟོན་ལ་སྲིད་ཉོན་དགུལ་སྤོངས་པའི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་མཛོན་དུ་འཇུར་བཞུགས་པའི་སྐབས་ན་བར་འདའ་བ་དེ་ལྷག་བཅས་དགུལ་བཅོམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་

ལྷུངས་ནས་འཛིབ་སེམས་མཛོན་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་ཚེ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ།།
མདོར་ན། ལྷག་བཅས་དགུལ་བཅོམ་ཐོབ་པ་སྲོན་དུ་མ་འགྲོ་བར་ལྷག་མེད་དགུལ་བཅོམ་ཐོབ་པ་མེད་པའི་
དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་སྐྱེས་རང་དབང་ཅི་ཡོད། ཁོ་བོས་གསལ་བོར་བཤད་ཡོད་པས་སྐྱེ་གསལ་རྣམས་ལ་མཚན་པར་
གྱུར་ཅིག།

གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་གང་ཞིག། གཞུགས་སུ་སྐྱེ་སྲིད་གཅིག་ཁོ་ན་སྤངས་ནས་
གཞུགས་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་རྟོན་ལ་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་
འདའ་བའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚད་ས་རིས་ཀྱི་རྟོན་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་སྤངས་ནས་
ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་གོང་འཕོ་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་འཕོ་ཡིན་ན་གོང་མའི་རྟོན་ལ་སྐྱེ་བ་
གཉེས་བརྒྱུད་དུ་ཡིན་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཀྱང་སྐྱེ་བ་གཉེས་རིས་པར་ལེན་པས་ནི་མ་འབྲལ་སྟེ། མཛོན་འགྲུབ་
ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་དེ་དག་ནི་བར་སྐབས་སུ་ཡང་ལྷུང་འདས་ལས་འདའ་རུང་བར་བཟུང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་སྐྱེས་ཅམ་ནས་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་
འདའ་བ། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་གསུམ་ཡོད། གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་གང་ཞིག་
གཞུགས་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་ཅམ་སྐབས་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་སྐྱེས་ཅམ་
ནས་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ ལམ་སྟོན་པ་འབད་རྩེ་མཚན་པོས་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་གཞུགས་སུ་སྐྱེ་
སྲིད་གྲུབ་ཅམ་ནས་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་མི་བྱེད་ཅིང་ལམ་སྟོན་པ་འབད་རྩེ་མཚན་པོ་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་ལྷུང་
འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད། རྟོན་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་
སྤར་བཤད་ཟེར།

གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་གང་ཞིག་ གཞུགས་སུ་སྐྱེ་བ་གཉེས་བརྒྱུད་དུ་སྤངས་ནས་འོག་
མིན་དང་སྲིད་རྩེ་གང་རུང་གི་རྟོན་ལ་ལྷུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་
གོང་འཕོ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་དང། སྲིད་རྩེ་མཐར་ཐུག་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་འཕྲིམ་མི་འོང་གང་ཞིག་ བསམ་གཏམ་སྟེ་ལ་སྟོན་ལས་ཉམས་ཏེ་གཞུགས་སུ་

སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་མར་སྤངས་ནས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་
 འགྲོའི་གོང་འཕོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་འཕར་བ། ཕྱེད་དུ་འཕར་བ།
 གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་གསུམ་ཡོད་དེ། མཛོན་ལས། བསམ་གཏན་སྤེལ་ན་འོག་མིན་འགྲོ། །དེ་
 འཕར་ཕྱེད་འཕར་ཐམས་ཅད་དུ། །འཆི་འཕོ་གཞན་སྲིད་རྩེ་མོར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་
 མཚན་ཉིད་ནི་རིམ་བཞེན། འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་གོང་འཕོ་གང་ཞིག་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་ལས་ཉམས་
 ཏེ་ཕྱི་མ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ནས་འཕར་ཐངས་གཅིག་གིས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་
 རིགས་ཅན་དང་། དེ་གང་ཞིག་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་ལས་ཉམས་ཏེ་ཕྱི་མ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ནས་འཕར་
 ཐངས་གཉིས་ཀྱིས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེས་ནས་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་དང་། དེ་གང་ཞིག་བསམ་
 གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་ལས་ཉམས་ནས་ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ལམས་གནས་རིས་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བ་
 རིམ་གྱིས་སྤངས་ནས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་
 གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྒྱུའི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་མ་བྱས་པས་ཚངས་
 རིས་ནས་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་ཏེ་གནས་གཅོད་དུ་མི་འགྲོ་བར་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་སྤངས་
 བས་སྲིད་རྩེའི་རྟེན་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་སྲིད་རྩེ་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་གོང་འཕོའི་མཚན་ཉིད།
 དེ་ལ་ཡང་དབྱེ་ན། འཕར་བ་དང་། ཕྱེད་འཕར་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་ཡོད་
 རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་གོང་འཕོ་ཞེས་བྱ་ཞེན། ད་ལྟ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པ་ལས་ཕྱི་མ་གང་
 དུ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་བྱུང་ན་ལས་མི་འད་འབར་དེའི་གོང་དུ་འགྲོ་ནས་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པས་ན་གོང་
 འཕོ་ཞེས་བྱ་འོ། །ཅིའི་ཕྱིར་གོང་འཕོ་ལ་འོག་མིན་འགྲོ་དང་། སྲིད་རྩེ་འགྲོ་གཉིས་སུ་བྲམ་པའི་ཞེན། རྒྱུའི་དུས་
 སུ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་འོག་མིན་འགྲོ་དང་། སྲིད་རྩེ་
 འགྲོ་གཉིས་སུ་བྲམ་པའི་ཕྱིར། མཛོན་ལས། བསམ་གཏན་སྤེལ་ན་འོག་མིན་འགྲོ། །ཞེས་དང་། འཆི་ཕོ་གཞན་
 སྲིད་རྩེ་མོར་འགྲོ། །ཞེས་སོ། །

འོན་འཕགས་པའི་གནས་གཅོད་ལྗེས་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་བར་འདད་དང་སྐྱེ་འདའ་
 གཉིས་དང་། འོག་མིན་འགྲོའི་གོང་འཕོ་གཉིས་ལ་མུང་འདས་གང་ཡོད་ཅིན། དེ་གསུམ་རྒྱ་བསམ་གཏན་སྤེལ་

སྒྲོམ་བྱས་པ་ཅོམ་ལ་བྱུང་པར་མེད་དེ། དེ་མ་བསྒྲོམ་ས་ན་འཕགས་པའི་གནས་གཅོད་གི་བར་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་
 གང་ཡང་སྐབས་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གནས་གཅོད་རྟེན་གྱི་བར་འདད་དང་སྐྱེ་འདའ་གཉིས་ནི་འདོད་པའི་རྟེན་
 ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་ཆོ་འདེད་སྤེལ་སྒྲོམ་གང་བྱས་པ་དེ་མ་ཉམས་པར་དེའི་འབྲས་བུ་གནས་གཅོད་གང་རུང་
 དུ་ཐང་ཀར་བར་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་གང་རུང་སྐབས་ནས་དེའི་རྟེན་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འོག་མིན་
 འགྲོ་ནི་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་ལས་ཉམས་ནས་འཕགས་པའི་གནས་གཅོད་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་
 ལམས་གནས་རིས་སུ་སྐྱེས་ནས་རིམ་གྱིས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་འོ། །

འོག་མིན་འགྲོའི་རྒྱ་བསམ་གཏན་སྤེལ་མ་སྒྲོམ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྤེལ་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་
 གང་ཟག་ལམས་གང་དུ་སྒྲོམ་པ། སྤེལ་བའི་དགོས་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་ཚུལ། སྤེལ་སྒྲོམ་གྱི་བྲངས་པའི་དང་
 ལུ་ལས། དང་པོ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་དག་བཅོམ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་
 ལ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོས་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་མེད་དེ། ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་
 ལྷགས་དང་ཕྱིར་འོང་གིས་བསྒྲོམ་པ་མེད་དེ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། དང་པོར་འདོད་པའི་ལམས་སུ་སྤྱིང་གསུམ་དུ་སྤེལ་ཞིང་ཕྱིས་ནས་གཟུགས་སུ་ཡང་
 སྤེལ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་འགྲུལ་ལས། དང་པོར་འདོད་པའི་ལམས་སུ་སྤྱིང་གསུམ་དག་ཏུ་སྤེལ་བར་བྱེད་
 ལ་ཕྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ལམས་སུ་སྤེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་སྤེལ་སྒྲོམ་བྱེད་ན། ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་ནི་གནས་གཅོད་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 ཡིན་ལ། དག་བཅོམ་དབང་རྩོད་རྣམས་ནི་མ་ཐོབ་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དང་། དབང་རྩལ་རྣམས་ནི་
 འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་པ་སྤངས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་ལས། སྐྱེ་དང་གནས་པར་བྱེད་ཕྱིར་
 དང་། ཉོན་མོངས་པས་ནི་འཇིགས་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་ཚུལ་ལ། རིང་སྐྱེར་དང་ཉེ་སྐྱེར་དང་སྐབས་པའི་ཆོད་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
 བེ། མཛོན་ལས། དང་པོ་བཞི་པ་སྤེལ་བར་བྱེད། ཅེས་པ་ལྟར། སྤེལ་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་འཕགས་པས་དང་པོ་བསམ་
 གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ཟག་མིན་རྒྱན་ལྡན་ལ་སྒྲོམ་ས་པར་འཇུག། དེའི་རྗེས་སུ་ཟག་བཅས་རྒྱན་ལྡན་ལ་
 སྒྲོམ་ས་པར་འཇུག། དེ་ནས་ཟག་མེད་རྒྱན་ལྡན་ལ་སྒྲོམ་ས་པར་འཇུག་པའི་རིང་སྐྱེར་དང་། གཉིས་པ་ཉེ་སྐྱེར་ནི། དེ་

ནས་རིམ་པས་རྒྱན་སྤྱི་ནས་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་དང་། དེ་ནས་ཟག་བཅས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་དང་། དེ་
ནས་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྲེལ་ལུས་པ་ནི་ཉེ་སྤྱོད་རོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་པ་འི་ཚད་ལ་བྱེ་སྲུས་ནི།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ཟག་མེད་དུས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། ཟག་
བཅས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་སྲེལ་ནས་སྲོམས་པར་འཇུག་ལུས་པ་ལ་སྲེལ་སྲོམས་གྲུབ་པའི་ཚད་
དུ་བརྒྱུད་སྟེ། མཚན་ལས། སྐད་ཅིག་མ་ནི་བསྲེས་པས་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཁམ་མཚོག་དབྱིག་
གཉེན་རང་ལུགས་ནི། མཚན་འགྲུལ་ལས། སངས་རྒྱལ་མ་གཏོགས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་སྲེལ་བར་མི་ལུས་
ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཆགས་གསུམ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་སྲོམས་པར་འཇུག་པའི་སྲོམས་རྒྱུ་ལས་ཡིན་ཞོ་གསུང་
བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱེད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་ཐུང་མཐར་གཅིག་ལ་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་
སྲེལ་སྲོམས་ལུས་པ་ལ་གྲུབ་པའི་ཚད་དུ་བཞེད་དོ།

ལྟར་ནི། མཚན་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྟ་ཡི་ཕྱིར། །གནས་གཅོད་སྐྱེ་བ་ལྟ་ལོན། །ཞེས་དང་། འགྲུལ་
པར། དང་པོ་ལ་ཟག་པ་མེད་པ་དང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་དང་སེམས་གསུམ་མཚན་དུ་བྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་དུག་གོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་དགུ་ལོ། །བཞི་པ་ལ་ནི་བཅུ་གཉིས་སོ། །ལྟར་ལ་ནི་བཅོ་ལྔ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སྲོམ་བའམ་མཉམ་གཞག་གཅིག་གིས་ཟག་མེད་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
གསུམ་ཚན་གཅིག་སྲེལ་བ་ནི་རྒྱུ་སྲེལ་གསུམ་ཡིན་ལ། སྲོམ་བ་གཅིག་གིས་གསུམ་ཚན་གཉིས་སྲེལ་བ་འབྲིང་
དུག་སྲེལ། སྲོམ་བའམ་མཉམ་གཞག་གཅིག་གིས་གསུམ་ཚན་གསུམ་སྲེལ་བ་ཆེན་པོ་དགུ་སྲེལ། དེ་བཞིན་དུ་
ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སྲེལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅོ་ལྔ་སྲེལ་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་སྲེལ་སྲོམས་འདི་དག་ལས་མ་
ཉམས་ན་དང་པོ་ཉིད་ནས་གནས་གཅོད་དུ་སྐྱེ་བས་གནས་གཅོད་རྟེན་གྱི་བར་འདའ་དང་སྐྱེ་འདའ་བར་འཛོགས་པ་
ཡིན་ལ། རྒྱ་སྲེལ་སྲོམས་ལས་ཉམས་ནས་ཕྱི་མ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ནས་སྲུང་སྲེལ་སྲོམས་ཉམས་པ་གསོས་ནས་
འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ལྷུང་འདས་མཚན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ལ་གོང་འཕོ་བར་འཛོགས་པའི་གནད་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་སྲེལ་
གསུམ་སྲོམས་པས་མི་ཆེ་བ་དང་། འབྲིང་དུག་སྲེལ་སྲོམས་པས་མི་གདུང་བར་སྐྱེ་བ་སོགས་འབྲས་བུ་གནས་གཅོད་
ལྟར་དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། རྒྱ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྲེལ་སྲོམས་ལ་ཡང་ལྟར་དུ་ཆོན་དུ་དེས་པ་སོགས་ཀྱི་གནད་
ཀྱང་མཁུན་པར་འཚོལ་ལོ། །དེ་ལ་བསམ་གཏན་སྲེལ་སྲོམས་བྱེད་པས་འཕགས་པའི་གནས་གཅོད་དུ་སྐྱེ་བ་ཟག་

བཅས་ཟག་མེད་གང་གིས་སྐྱེ་བེད་ན། ཟག་མེད་ཀྱིས་སྐྱེ་བེད་དེ། ཟག་མེད་ལས་ཀྱིས་ལམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བ་
འཕེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དབང་གིས་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་ལོ།

འོན་མོ་སྐྱེ་ཡང་དེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་མོ་སྐྱེ་བ་སྐྱོན་མེད་དེ། ཟག་མེད་དང་སྲེལ་བའི་ཟག་བཅས་དབང་
གིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཟག་བཅས་ལོན་འདོད་བའི་གནས་གནས་གཅོད་མར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་འཕགས་
པ་ལ་འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུང་དུ་གསོག་པ་ཡོད་པར་ཐམ། འཕགས་པའི་གནས་གཅོད་དུ་སྐྱེ་བའི་
ལས་གསོག་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལན་ལ་གསེར་བྲང་ལས། གཤམ་ཏེ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་འཕེན་པ་མེད་ན་ཕྱིར་མི་འོང་
སྲེལ་མ་སྲོམས་པ་དེས་གནས་གཅོད་མར་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བ་ལ་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བའོ་གསོ་
ལ་སོ་སྐྱེ་འདུས་སུ་ཟག་མེད་མ་ཐོབ་ཅིང་འཕགས་པའི་ཚོལ་སམ་མ་བསམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལ་འབྲས་བུ་ཆེ་
བར་སྐྱེ་བའི་ལས་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་ལ། དེ་སྲེལ་མས་གནས་གཅོད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་སྐྱུར་བས་ཉེས་པ་མེད་ཅེས་
དོན་གསུངས་ལས་འཚད་པ་ལྟར་ལས་སྐྱུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང་མཐའ་ཚད་པར་མ་སྐྱུང་བས་དཔུང་པར་
འཚོལ་ལོ།

གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བཤད་པ་ལ། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་
ཞིག། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་སྐྱུངས་པར་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ལྷུང་འདས་མཚན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་དེ་
གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་
འདའ་བ། འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ། གོང་འཕོ་བཞི་ཡོད་དེ། །མཚན་ལས།
གཞན་ནི་གཟུགས་མེད་འགྲོ་རྣམ་བཞི། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བར་འདའ་བ་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་
བར་དོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་སོགས་ནི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་སྐྱེ་འདའ་སོགས་ལ་རིགས་བསྐྱེ་
བར་བྱའོ།

གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཚོས་ཞི་བ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚོད་ཉིད་ལ་
ལྷུང་འདས་མཚན་དུ་བྱེད་པ་ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཚོས་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཚན་ལས། གཞན་ནི་འདི་ལ་ལྷུ་
ངན་འདའ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ལ། འགོ་གཤམ་འཕྲོ་ལས་འཇུག་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་མི་
འོང་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། འགོ་གཤམ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་། །ལུས་
ཀྱིས་མངོན་སུམ་བྱེད་པར་འདོད། །ཚེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེན། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་མཛོད་འདས་མངོན་
དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་། གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཛོད་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་
མངོན་བྱེད། སྲིད་ཅེ་རྟེན་ལ་མཛོད་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་ལ་
གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་དང་གཞུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ། མཐོང་ཚོས་ཞི་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་ཀྱང། ཚེ་ཡོངས་འགྲུར་གྱི་འཕགས་པ་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་
ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དོར་ནས་མཛོད་ལས་འདས་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་ཀྱང། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ལ་
མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དོར་མ་དོར་གྱིས་མཛོད་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཡོད་པ། གཤམ་
དེ་ནི་སློབ་གསུང་རྣམས་ལ་ཡན་པའི་མཚན་དག་གོ།

མངོན་ལས་གསུངས་པའི་གཞུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་དགུ་གང་ཞེ་ན། བོད་དུ་བཤད་པའི་བར་འདེད་འགསུམ་
དང་། སྐྱེ་འདེད་འགསུམ་དང་། བོད་འཕྲོ་གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལོ། །ཅི་འཕྲོ་གསུམ་དང་དགུ་དབྱེད་ཞེ་ན། སྐྱིར་
བར་འདེད་འགསུམ་གཞུགས་སུ་མངོན་པར་གྲུབ་ཚམ་གྱི་ལས་ཅན་དང་། སྐྱེ་འདེད་འགསུམ་སྐྱེས་ནས་མཛོད་འགྲུར་
ཀྱི་ལས་ཅན་དང་། བོད་འཕྲོ་གསུམ་ལན་གངས་གཞན་ལ་མཛོད་འགྲུར་གྱི་ལས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་
གསུམ་རིམ་བཞེན་ཉོན་མོངས་པ་འདེད་ཅུང་དང་། འབྲིང་དང་། ཚེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་རྣམས་
དང་། འབྲིང་དང་། རྒྱལ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །བྱེད་བྱུང་བར་འདེད་དང་། སྐྱེ་འདེད་ལ་ནང་གསེས་གསུམ་གསུམ་
དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ལས་དབང་ཉོན་མོངས་དེ་དག་ནང་གསེས་ལ་འདེད་ཅུང་གསུམ་གྱི་དབྱེད་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ལོ། །བོད་འཕྲོ་ལ་ནང་གསེས་གསུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་དང་དབང་པོ་འཕྲོ་བྲག་སྲུ་མ་དང་འབྲུབ་ལས།
ལན་གངས་གཞན་ལ་མཛོད་འགྲུར་གྱི་ལས་ལ་སྐྱེ་བ་གཉིས་དང་། གསུམ་དང་བཞེན་སྐྱེ་བའི་ལས་མང་ཉུང་གི་བྱེད་
བྲག་གིས་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་དག་གི་ནི་བྱེད་པར་རྣམས། །ལས་དབང་ཉོན་མོངས་བྱེད་བྲག་ལས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡང་མངོན་ལས་སྐྱེས་སུ་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་དུ་གསུངས་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། དགུ་པོ་དེ་ཉིད་ལས་བོད་

འཕྲོ་གཅིག་དུ་བསྐྱེས་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་ནི་སྲུང་བོད་འཕྲོ་ལ་གསུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་བོད་འཕྲོ་ཡིན་ན་གཞུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོ་ཡིན་པས་ཀྱང་ཀྱང། འདིར་དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་དུ་བཤད་པའི་བོད་འཕྲོ་འཕྲོ་འཕྲོ་ཉིད་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་མེད་ཉེར་
འགྲོ་ཡང་བསྐྱེས་པའི་ཚེ་དུལོ། །དེ་ཉིད་ལས། བོད་དུ་འཕྲོ་བ་མ་བྱེད་བར། །དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་དུ་
འདོད། །ཚེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྐྱེ་བཤད་ནི། བོད་དུ་སྐྱེས་པའི་གནས་འདི་ཉིད་ལས་འོག་
མར་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བས་ན་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་བྱ་སྟེ། །མཛོད་ལས། མོན་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཕྱིར་དེ། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །ས་མཚན་ལས་ནི། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐྱོན་སྐྱེད་དུ་གྲུར་པའི་འདོད་ཉོན་དགུ་
པ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྐྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་བར་ཡོད།
ཆགས་བུ་སྐྱོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ནས་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྐྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་
ལམ་ལ་གནས་པའི་བར་དུ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དགུ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡང་། །དེ་ནི་རྗེ་རྟེན་བུ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

བཞི་པ་དགུ་བཅོམ་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བོད་མའི་ཆམ་ཐུན་ལྷ་སྐྱེད་པའི་ཆ་
ནས་བཞག་པའི་དགུ་སྐྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཅོམ་བཞེན་པའི་སྐྱོར་བ་རྒྱན་ཆགས་ལ་གནས་པའི་
གང་ཟེག་དེ་དག་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་སྐྱེད་བྱེད་ཅིག་ཅར་བའི་དགུ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་
རིམ་གྱིས་པའི་དགུ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཉིས། དང་པོ་དང་སྐྱེད་བྱེད་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱང་
པར་ཅན་དོན་གཅིག། ཕྱི་མ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱང་པར་ཅན་དོན་གཅིག་གོ།

ས་མཚན་ལས། སྐྱེད་བྱེད་ཅིག་ཅར་བའི་དགུ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ནི་ལམས་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སྐྱེད་ཚེན་པོ་འཕྲོ་པོ་
སྐྱོད་བ་ལ་བཅོམ་པ་ནས་ཆུང་དུ་ཆུང་དུ་སྐྱོད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་བར་དང་། སྐྱེད་བྱེད་རིམ་གྱིས་པའི་དགུ་
བཅོམ་ཞུགས་པའི་མ་མཐའི་ས་མཚན་ལས་ལམས་བོད་མའི་སྐྱོན་སྐྱེད་སྐྱོད་བ་ལ་བཅོམ་བཞེན་པ་ནས་དང་། ཡ་
མཐའི་ས་མཚན་ལས་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་དོན་གཅིག་གོ།

གཉིས་པ་ནི། བོད་མའི་ཆམ་ཐུན་ལྷ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དགུ་སྐྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟེག་དགུ་བཅོམ་ཞུགས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བོད་མའི་ཆམ་ཐུན་ལྷ་སྐྱེད་དེ། གཞུགས་
གཞུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་གཉིས་དང་། བོད་པ། ད་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། མཛོད་ལས། བོད་མའི་ཆ་དང་མཐུན་རྣམས་ལ། །གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་ལས་སྐྱེས་པའི། །འདོད་
ཆགས་གཉིས་ཤོད་དུ་ལོངས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་པོད་མའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ལམས་པོད་མའི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་གང་ཞིག མཐའ་མ་གསུམ་པོས་ལམས་པོད་མ་
ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དག་བཅོམ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དག་
བཅོམ་དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་དག་བཅོམ་གཉིས། དང་པོ་དང་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱ་ལྷགས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་སྤོན་དུ་སོང་བའི་དག་བཅོམ་དོན་གཅིག། གཉིས་པ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྤོན་དུ་སོང་བའི་དག་བཅོམ་
དོན་གཅིག།

དབང་པོའི་སྤོན་པ་དབྱེ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཚོས་ཅན། འཚིབ་པ་མེད་པའི་ཚོས་ཅན། རྗེས་སུ་
བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཅན། གནས་པ་ལས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཅན། རྟོགས་པར་འོས་པའི་ཚོས་ཅན། མི་གཡོ་བའི་
ཚོས་ཅན་དང་དུག་ཡོད། དེ་ལ་དང་པོ་ལྟ་དུ་མོས་དང་། རྟོགས་པ་མཐོང་ཐོབ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལྟ་
དུས་སྐྱེར་བའི་དག་བཅོམ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ཡོ་བྱེད་དང་། རྣམ་མེད་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་བྱེ་
བྲག་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་ལ་དུས་མི་སྐྱེར་གྱི་དག་བཅོམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཚོ་བའ་སོགས་པའི་དུས་ལ་མི་ལྟོས་
པར་རྣམ་གྲོལ་མཛོད་དུ་བྱེད་ལུས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

མཛོད་ལས། དག་བཅོམ་དུག་འདོད་དེ་དག་ལས། །ལྟ་ནི་དད་པས་མོས་ལས་སྐྱེས། །དེ་དག་རྣམ་
གྲོལ་དུས་དང་སྐྱེར། །མི་གཡོ་འཚོས་ཅན་མི་གཡོ་བ། །དེ་ཕྱིར་དེ་དུས་མི་སྐྱེར་གྲོལ། །དེ་ནི་མཐོང་ཐོབ་རྒྱ་ལས་
བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་སྐྱེས་ནི་དང་པོ་ལྟ་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་ལས་ཉམས་ནས་རྒྱ་ལྷགས་འབྲས་
གནས་སུ་འགྱུར་བར་སྤྱིད་པ་འདོད་ཀྱང་། དེ་ནི་སྤངས་མཐའ་རྟོག་བརྟགས་སོ། །མཛོད་ལས་མི་མཐོང་ཚོས་བདེར་
གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བཅོམ་ལས་སྤངས་རྟོགས་ལས་ཉམས་པར་མི་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་
དག་བཅོམ་དུག་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་རྒྱུད་དུས་རང་གི་རྟོགས་པ་ལས་ཉམས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི།
ཉམས་པར་དོགས་ནས་ལྟ་རྟེན་ལས་འདའ་བར་སེམས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། གསུམ་པ་ནི། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་ནས་དེ་ལས་སེམས་སྤང་བའི་དག་བཅོམ་ཞིག་ལ་བྱེད། བཞི་པ་ནི།
རྒྱུ་རྒྱུད་དུས་རྟོགས་པ་ལས་མི་བསྐྱེད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། ལྟ་པ་ནི། དབང་པོ་འཕྲོ་ཏེ་མི་གཡོ་བ་རྟོགས་པའི་

སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། རྟོག་པ་ནི། དབང་པོ་རྣེ་བས་རྟོགས་པ་ལས་ཉམས་པ་མི་སྤྱིད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དོ། །
ཡང་ཡོན་ཏན་མཛོད་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ། ཤེས་རབ་རྒྱུད་པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དག་
བཅོམ་དང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དག་བཅོམ་གཉིས། དང་པོ་ནི་འགོག་སྐྱོམས་མ་ཐོབ་པའི་
དག་བཅོམ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འགོག་སྐྱོམས་མ་ཐོབ་པའི་དག་བཅོམ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཛོད་ལས། འགོག་ཐོབ་
གཉིས་ཀའི་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ས་མཚོས་པ་ནི། སྤྱིད་
ཉོན་དགུལ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལས་ནས་ཐོབ་ཆེན་དུ་འཇུག་ལ་མའི་བར་ལོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དག་བཅོམ་ཞེས་བྱ་བེ་
ན། །ལམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་དག་བཅོམ་པས་ན་དག་བཅོམ་ཞེས་བཛོད་པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་
དག་འདུན་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱེད། །

རྣམ་མཛོད་དག་འདུན་རྒྱ་རྒྱུ་བྱེད་པ། །རྣམ་དཔྱོད་པའི་གྱིས་མ་འདྲེས་པར། །རྣམ་གསལ་ཡིག་རིར་
བཀོད་པ་ཡིས། །རྣམ་དག་དག་འདུན་འཕེལ་གྱུར་ཅིག། །ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་སྐོན་ཚིག་གོ། །

༣། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག

གསུམ་པ་གང་མས་པའི་འབྲས་སུ་དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ་ལ། དེ་ལྟར་གང་མས་འགོ་རྒྱུ་གས་
པའི་རྗེས་སུ་ཐོབ་ཆེན་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱུང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་གང་མས་
དག་གི་དོན་སྐྱོམ་པས་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་ཆེན་དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འགོ་
རྒྱུད་ལས། ལས་དང་པོ་བ་དེ་ལྟར་གང་མས་འགོ་ཐོབ་པ་ལ་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འབྱུང་བས་དེས་པར་
འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཅེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་མཛོད་སྤྱད་པར་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། གཞུགས་མེད་ཚོར་བ་མེད་ཅིང་
སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་རྣོད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་དང་། ཇི་ལྟར་ཀྱུ་རྒྱ་བ་བཟོ་སྐྱེད་སོགས་ཚོགས་
བཅད་གཅིག་གིས་རྩེ་མོའི་དམིགས་རྣམ་དང་། ཡང་འདི་ཤེས་རབ་འདི་ནི་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་
བཟོད་པའི་དམིགས་རྣམ་དང་། གལ་ཏེ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་ཚོས་མཚོག་གི་

དམིགས་རྣམས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཞི་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། གང་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དེ་ནི་མེད་ཅེས་
བྱ་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་ཀུན་བྱུང་གི་གཟུང་རྟོག་གཉིས་དང་། གང་འདིར་ལུང་པོ་ལྷ་དག་སྐྱུ་མ་
འདྲར་ཤེས་ཤིང་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་རྗེས་བཏགས་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཡོངས་འཛིན་དགོས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དགོས་པའི་བཤེས་དང་ལྷན་ཞིང་ལྷག་མཐོང་
ལྷན་གྲུབ་པ་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་
འགྲེལ་ཚུལ་ནི། ཅུ་བར། དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐེག་དམན་
གྱི་སྦྱོར་ལམ་ལས་འབྲུད་ཆོས་ལྷ་ཡི་སྒྲོན་མ་འབྲུད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ་མཛོད་བསྟན་ནས། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་
སོགས་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲུད་ཆོས་ལྷ་པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རྟེན། རོ་བོ། དབྱེ་བ། སྐྱེ་ཚུལ། དེ་དག་གི་རིམ་པ། སྒོ་
རིག་ །འབྲུད་ཆོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་བཅུན་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུས་རྟེན་དང་། སེམས་རྟེན་མོ།།

དང་པོ་ལུས་རྟེན་ལ་ཡང་རང་སྦྱོབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལུས་རྟེན་དང་། གཞན་སྦྱོབས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་ལུས་རྟེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དེ་གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་དང་འདོད་
ལྷ་རིགས་རྒྱལ་གྱི་རྟེན་ལ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་དོས་སུ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་
ཚོང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་དང་བྲལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། གསུམ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ལོ་
ན་དང་གླིང་གསུམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། །སྦྱོན་སྐྱེས་པ་དག་ནི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མཛོད་དུ་བྱེད་དོ། །བཞི་པ་ནི་ལྷ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡང་སྐྱེ་བར་བྱེད་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེ་མི་སྟན་པའི་རྟེན་ལ་རང་སྦྱོབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བམེད་དེ།
དེ་རྣམས་ལས་སྐྱིབ་ཤེས་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་པོ་བའི་རྟེན་ལ་དེ་དོས་སུ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བམེད་དེ། རྣམ་
སྦྱོན་གྱི་སྐྱིབ་པ་ཤེས་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། ལམས་ཤོང་མའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་བམེད་དེ། དེ་ན་གནས་པའི་སོ་སྐྱེ་
རྣམས་སྦྱོར་ལམ་འཇུག་གི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པས་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་སྦྱོབ་པམེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གཞན་སྦྱོབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམས་ཤོང་མ་དང་རྟེན་པོ་ལྟེན་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་
སྦྱོར་ལམ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ཟམ་ཏོག་བཞོད་པའི་མཛོད་འཕགས་པ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གིས་ཡི་
དུགས་མང་པོ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཞོད་པ་དང་། ལྷ་འི་བྱ་རབ་གནས་ཀྱི་མཛོད་ལ། འདོད་བཞུགས་ཀྱི་ལྷ་མང་པོ་
ལ་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ལུས་རྟེན་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག་རྟེན་པོ་དང་ལམས་ཤོང་མའི་རྟེན་ལ་གཞན་སྦྱོབས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བམི་
འཐད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མ་བསྐྱོན་ལས་པར་གཞན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཅོམ་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་
ལུས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་པོ་ལྟེན་ལ་མཐོང་ལམ་གསལ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན། སྦྱོར་ལམ་པ་ལས་ཉོན་གྱིས་རྟེན་པོ་
དུ་སྐྱེ་བ་བྱུངས་པ་ཡོད་དེ་གོས་པས། དེ་ལྟར་ན་མཛོད་ལས། བཟོད་ཐོབ་རྟེན་པོ་ཡོངས་མི་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་དང་འགལ་ལོ་བཟོད་ཡང་འབྲལ་མེད་ཀྱི་ལན་གཤམ་ལུས་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ཅོམ་གྱིས་མཐོང་ལམ་མི་
སྐྱེ་ཡང་གཤམ་བྱ་སྐྱོད་པ་དབང་པོ་ཡང་རབ་དང་ཆོས་འཆད་པ་པོ་འཕགས་པ་གཉིས་ནང་འཛོམས་སྦྱོབས་
ཀྱིས་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་ལུས་པའི་ཕྱིར། ཡིད་མ་ཆེས་ན་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་གསུང་མ་ཐག་
བདེན་པ་མཐོང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འདུལ་བའི་གླིང་གཞི་སོགས་ལ་གཟིགས་ཤིག ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པ་རན་
སོང་དུ་སྐྱེས་ན་ངེས་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཁྲིམས་གསལ་བཟོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡང་མི་དགོས་ཏེ། སྦྱོན་
ལམ་སྦྱོབས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་ཆོག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གང་ཟུག་གཞན་གྱི་ལྷ་འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམས་ཤོང་
མར་བཞོད་པའི་འདོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། གཞན་སྦྱོབས་ཀྱིས་ལམས་ཤོང་མར་བཞོད་མི་ལུས་པར་ཐམ། དེར་
རང་སྦྱོབས་ཀྱིས་བཞོད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐམ། མཛོད་ལས། ལྷ་འཕྲུལ་གཞན་བརྟེན་མ་
གཏོགས་པར། །དེ་དག་གོང་མ་མཐོང་བམེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཞན་ཡང་། གཞུགས་ལམས་པའི་ལྷ་རྣམས་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོན་
པའི་འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐམ། དེའི་རྟེན་ལ་ལམ་ཤེས་གསལ་དུ་སྐྱེ་བམེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བམེད་པ་འབྱོར་དང་གི་འདོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འཆད་ན་སྐབས་མཐའ་མཛོད་
ལས་སྦྱོར་ལམ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་རྟེན་འགོ་བ་རིགས་ལྷ་གང་རུང་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པར་ཡང་འབྱོར་རོ་

སྐྱམ་མོ།

གཉིས་པ་སེམས་རྟེན་ལ། སྤྱིར་སྦྱར་ལམ་དངོས་སུ་སྤྱོད་བའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་ས་
སུག་ཀའོད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དངོས་སུ་གསལ་དུ་སྤྱོད་བའི་སེམས་རྟེན་ཡིན་ན་པམ་ཆེར་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་འབྱུང་བ་གང་ཞིག ལམ་སྐྱོབ་དངོས་གཞི་བཞག་ནས་ལམ་དཀར་བཏེར་བསྐྱོད་པས་ལ་
བརྟེན་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛེད་ལས། བསམ་གཏན་དག་གི་ལམ་རྣམས་སྒྲ། །ས་གཞན་དག་ནི་
དཀར་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་དེ་ལོ་ནི། རང་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་གྱི་རྗེས་སུ་བུང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་
རྟོགས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དེ་བོ་སྦྱོར་བྱུང་གཙོ་ཆེབ་ཡིན་ཏེ། མཛེད་འབྲེལ་ལས། དེས་པར་
འབྲེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་འདི་བཞེར་ཡང་སྦྱོར་བྱུང་པོ། །ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བུང་བ་ནི་མིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་སྦྱོར་བྱུང་གཙོ་ཆེབ་ལ་དགོངས་པ་ཅམ་ལས་ཐོས་བསམ་གྱི་དེ་བོར་གྱུར་པ་ཡང་མེད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྲེད་ཀྱི་འབྲེལ་པར། ཐམས་ཅད་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྦྱོར་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་
སྟེ། ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན། ཚོགས་ཀྱི་གང་ཡིན་པ་སྦྱོར་བའི་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ། མཁམ་བརྟེན་འགྲུས་ཀྱིས། ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་གྱི་རྗེས་
སུ་སྤྱོད་བའི་འབྲེད་ཚོས་ལཱ་ལྟན་གྱི་མངོན་རྟོགས་གང་མོས་སྦྱོར་གྱི་སམ་བསྐྱེད་པ་ཐེག་ཆེན་དེས་འབྲེད་ཡམས་ག་
གི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པ་ནི་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ལོ་དགོས་ཀྱི། སྤྱིར་ཐེག་
ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ཅུང་སྟེ། སྦྱོར་ལམ་གྱི་དེ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བུ་དེ་བྱུང་
ཚོས་ལྷན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། དེ་ལ་དེ་བོ་སྦྱོར་བ་དབྱེ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དོན་སོགས་བཞི། དེ་དེ་ལ་
ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཅུ་བར། དེ་ལྟར་དེས་
འབྲེད་ཆམ་ཐུན་ནི། །རྒྱུད་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞི་པ་སྤྱོད་པ་ནི། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་དུ་ཐབས་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བྱུང་གི་མཁུན་པ་

ཡོད་དེ། བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་དང་སྦྱིང་རྗེ་དང་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་སྦྱིང་བ་སྤྱོད་པ་སོགས་སྦྱོར་
པའི་སྦྱོར་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དང་། བྱེད་བཞུགས་ལམ་ཆེན་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
སྦྱོན་དང་མངོན་ཤེས་སོགས་སྦྱུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་སྦྱོར་བྱེད་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱུང་གི་མཁུན་པ་
ནི་དེར་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དེས་སྦྱོར་བྱེད་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱུང་ཐོབ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་
ལམ་དོན་ཐོབ་པ། སྦྱོར་བྱེད་པའི་ལྷན་གྱུང་འབྲེལ་གྱི་རྟིང་ལོ་འཛིན་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

འོན་འདྲིར་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བའི་ཐོས་བསམ་སྦྱོར་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལ་བྱང་པར་གང་ཡོད་ཅེས།
སྦྱོར་བྱེད་པ་དམིགས་པའི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྦྱོར་དགས་པ་དང་བཅས་
པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྦྱོར་དགས་
པའོག་ཀྱང་གཉིས་སྦྱོར་དམ་ལོ་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་
བྱུང་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཉིས་སྦྱོར་ལཱ་ལྟན་གྱིས་ཚོས་ཉིད་རྟོག་སྤྱིར་རྒྱུ་གྱིས་རྟོགས། འཕགས་པའི་སྦྱོར་
བྱུང་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཉིས་སྦྱོར་ལཱ་ལྟན་གྱིས་ཚོས་ཉིད་རྟོགས། མངོན་སུམ་གྱིས་དངས་པའི་
འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བྱུང་བཅད་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྦྱོར་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱེད་པའི་
པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱོར་བྱེད་པའི་ལྷན་གྱུང་འབྲེལ་གྱི་ལོ་དོན་ཡོད་དེ། སེམས་གཡོ་བ་མེད་པའི་ལྷན་གསུམ་གྱི་
རྟེན་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དང་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཆོད་ཉིད་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ཞིག་
ལ་བཞག་སྟེ། ཡོན་ཏན་མཛེད་ལས། སེམས་ནི་གཡོ་བ་མེད་པའི་ལྷན་གསུམ་ལ། །དེའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ལྷག་
མཐོང་སྟེ། །ཞེས་དང་། སའི་དངོས་གཞི་ལས། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ནི་འདོད་
པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།

སྦྱོར་ལམ་བཞི་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བྱུང་གི་མཁུན་པ་ལ་གསུམ་སྦྱང་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱང་པར་
ཡོད་དེ། རྟོན་ཅེ་རྒྱུད་སྦྱོར་ལཱ་ལྟན་གྱི་གཉིས་སྦྱོར་དགས་པའོག་ཀྱང་གཉིས་སྦྱོར་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་ལྟན་
གྱི་གང་ཟག་གིས་ལྷོད་སྦོབས་ཀྱིས་དེས་རྒྱས་ལ། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་དེས་དེ་ལྟར་དེས་མི་རྒྱས་ཏེ། ཉན་ས་ལས།
གཉིས་སྦྱང་ལཱ་ལྟན་སྦྱང་གི་གཉིས་སྦྱང་ལཱ་ལྟན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

ལྷ་པ་དེདག་གི་རིམ་པ་ནི། ལྷ་པ་མཐའ་མཛོད་ལས། དེདག་གི་རིམ་པ་ཡང་བཞི་ལས། །དྲོད་སྤང་བ་
ཐོབ་པ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཀྱི་སྤང་བ་ཅམ་དུ་མཐོང་བ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྤང་བ་ཅུང་ཟད་
ཐོབ་པ་དེས་དོན་དུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེན་ས་དེ་འདྲར་གྱུར་པ་ཡི། །བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་མཉམ་གཞག་པས། །ཡིད་ཀྱི་བཛོད་པ་མ་གཏོགས་པར། །དོན་ཀུན་རབ་ཏུ་མི་མཐོང་རོ། །ཞེས་
སོ། །ཚུ་མོ་སྤང་བ་མཛོད་པ་ནི། ཚོས་ཀྱི་སྤང་བ་དེ་ཉིད་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་བདག་མེད་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་པས་འཛིག་
རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་སྤང་བ་འབྲིང་དུ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚོས་ཀྱི་སྤང་བ་འཕེལ་བྱའི་ཕྱིར། །བརྟེན་
འགྲུས་བརྟན་པས་ཀུན་ཏུ་བརྟེན། །ཞེས་སོ། །

བཟོད་པ་དེ་ལོན་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི། སེམས་ཅམ་དུ་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་
བྱུང་གི་སྤང་བ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚོས་ཀྱི་སྤང་བ་
འཕེལ་ནས་ནི། །སེམས་ཅམ་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། །དེན་ས་དོན་ཀུན་སྤང་བ་ནི། །སེམས་སུ་རབ་ཏུ་སྤང་བར་
འགྱུར། །དེ་ཚོ་དེ་ཡི་གཞུང་བ་ཡིས། །རྣམ་པར་གཡེང་བ་དེ་སྤོང་འགྱུར། །དེ་ནས་དེ་ལ་འཛིན་པ་ཡི། །རྣམ་པར་
གཡེང་བ་འབའ་ཞིག་བསྟུན། །ཞེས་སོ། །

ཚོས་མཚོག་དེམ་ཐག་པ་ནི། དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་གཡེང་ས་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་
སྤང་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དང་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཚོ་
བར་ཆད་མེད་པ་ཡི། །ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་ལྷུང་དུ་རེག །ཅེས་སོ། །

དེ་ཡང་དྲོད་ཚུ་མོ་གཉེས་ནི་རྒྱུད་དུ་སྟེ། མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བའི་དུས་མ་དེས་པའི་སྤྱོད་ལམ་མོ། །བཟོད་པ་
ནི་འབྲིང་སྟེ་ཚོ་ཕྱི་མ་ལ་སྐྱེ་བར་དེས་པའི་སྤྱོད་ལམ་མོ། །ཚོས་མཚོག་ནི་ཚེན་པོ་སྟེ། ཚོ་དེ་ཉིད་ལ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་
བའི་སྤྱོད་ལམ་མོ། །ཞེས་དང་། སྤྱུ་རིག་ལས་ཀྱང་། ཚོགས་ལམ་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏང་
ལ་ཕབ་ནས་སྒོམ་པས་གཞུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་དང་པོ་ཐོབ་པ་དང་གསལ་སྤང་ལྷག་པར་གྱུར་པ་དྲོད་
དང་ཚུ་མོ། །འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་དང་པོར་སྐྱེས་པ་བཟོད་པ་དང་། ལྷག་པར་གྱུར་པ་ཚོས་མཚོག་
རྣམས་ནང་གསེས་རྒྱུད་དང་འབྲིང་དང་ཚེན་པོ་སྟེ་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་དྲོད་ཚུ་གཉེས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་སྐབས་སུ་གཞུང་རྟོག་ཀུན་བརྟན་མཐོག་གོན་པའི་གཉེན་

པོ་བྱེད་ཀྱིས་པ་དང་། སྤྱོད་ལམ་བཟོད་པའི་ཚོ་གཞུང་རྟོག་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་གྱུར་མཐོག་གོན་བྱེད་ཀྱིས་པ་དང་། རྗེས་
ཐོབ་ཏུ་གཞུང་བའི་ཚོས་རྣམས་སྐྱེ་ལ་ལྷ་བྱུར་རྟོགས་པ་དང་། ཚོས་མཚོག་ཐོབ་པའི་ཚོ་འཛིན་རྟོག་མངོན་གྱུར་
མཐོག་གོན་བྱེད་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འཛིན་པར་སྐྱེ་ལ་ལྷ་བྱུར་རྟོགས་ཀྱིས་པའི་ཕྱིར། རིམ་པ་དེ་ལྷ་པ་ཡང་གཞུང་བ་དང་
འཛིན་པ་གཉེས་ལ་བདེན་ཞེན་མངོན་གྱུར་སྤངས་དཀའ་སྤྱི་འབྱེད་པར་ཡོད་པའི་དབང་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དུག་པ་སྐྱེ་རིག་ལ་དབྱེད་པ་ནི། མཁམ་པ་སྐྱེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྤྱོད་ལམ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྤྱོད་ཚོས་
ཉིད་ལ་རྣམ་མངོན་དང་། ཁ་ཅིག་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ཁ་ཅིག་ཡིད་མངོན་དུ་འདོད་པ་ནི་འགྲེལ་པ་གཞན་དང་
གཞན་དུ་བཀག་གི་ཐོབ་ལ་ལྷ་རོན་ལ་གནས་པས་འདིར་དལ་བ་གསར་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་སོ། །

འོན་ཀྱང་མཐའ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་དུ། སྤྱོད་ལམ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པ་མི་ལྷུང་འགྲེལ་
སྟུང་ན། དེ་ནི་སོ་སྐྱེའི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་ལྷུང་ན་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་ལམ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་འིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་
མཚོན་གྱིས་དམན་པ་ལ་དགག་སྐྱེ་སྤྱོད་ལམ་རྟོག་མེད་ཅེས་གསུངས་པར་སྤང་སྟེ། སེམས་ཉིད་དལ་གསོའི་
འགྲེལ་བར་སྤྱོད་ལམ་སྐབས། རྟོགས་པའི་བྱེད་པར་ནི་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བདག་མེད་
གཉེས་དོན་སྤྱིའི་རྒྱུ་དུ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་རྒྱུ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། མདོ་རྒྱན་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པ་འིན་ཏུ་དག་ཐོབ་
ནས། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་པ་དང་། །ཞེས་ཚོགས་ལམ་ཚེན་པོར་མངོན་ཤེས་སུ་བསྐྱེད་པར་ཀྱང་མི་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཅེས་ཟེན་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །

དེ་ལྷ་པ་མིན་ན། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཞི་བ་འཚོས། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སེམས་ནི་དེ་ལ་
ནོར་བའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་། །མངོན་སུམ་དག་གིས་གྲུབ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྱོད་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་བཅད་ཤེས་ཡིན་
ཏེ། དབྱེ་མའི་གཏན་ཚིགས་ཚེན་པོ་ལྷ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་རྒྱུན་སྒོམ་པར་བྱེད་
པའི་དེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་བའི་བྱེད་སེམས་སྤྱོད་ལམ་པའི་རྒྱུད་

ལ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་མངོན་དང་། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱོས་བྲལ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པོ།

འོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱོར་ལམ་ལ་ཚོས་ཉིད་གསལ་ལ་བར་མི་སྤང་བར་ཐལ། དེ་ཚོས་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲུལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །དོན་གསལ་སྤང་བ་ཅན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་སློོ་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་གི་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་མི་སྤང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྐྱོར་ལམ་ཚོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྤང་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་རྒྱུ་དུ་གསལ་པོར་སྤང་བ་ལ་དགོངས་སོ།།

བདུན་པ་སྐྱོར་ལམ་གྱི་ཁྲུང་ཚོས་བཤད་པ་ལ། འཕགས་པའི་ལུགས་དང་སྐོབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉི་སྤང་ལས། འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཁྲུང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེས། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཁྲུང་པར་རྣམ་པ་བཞིས་འཕགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པའི་ཁྲུང་པར་དང་། རྣམ་པའི་ཁྲུང་པར་དང་། རྒྱུའི་ཁྲུང་པར་དང་། ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཁྲུང་པར་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱོན་གྱི་མཁམ་དབང་པལ་མོ་ཆེས་འཕགས་པས་སྐྱོར་ལམ་ཁྲུང་ཚོས་བཞི་ལས་མི་བཞེད་ཅེས་གསུངས་ཀྱང་ལུང་དེའི་འཕྲོས་དེ་མ་ཐག་པར། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་བཞི་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཡང་དག་པར་ལྷག་པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པར་དཔག་ན་འཕགས་པས་ཀྱང་ཁྲུང་ཚོས་ལྷ་ལྷན་དུ་བཞེད་དམ་སྟེ།

གཉིས་པ་སྐོབ་དཔོན་ནི་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་ལས་ཁྲུང་ཚོས་ལྷའི་སྐོན་ནས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པར་བཞེད་དེ། ཁྲུང་ཚོས་ལྷ་པོ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། བདེན་པའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་པས་དམིགས་པའི་སྐོན་ནས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། དེ་ཡི་ནི། རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག་ཅེས་པས་རྣམ་པའི་སྐོན་ནས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ། །ཞེས་པས་རྒྱའི་སྐོན་ནས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། སེམས་མི་འགོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་སྐོན་ནས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡིས། །ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་བཞི་པོ་སྤང་བྱུང་ལྷན་ཚུལ་གྱི་སྐོན་ནས་ཁྲུང་པར་དུ་འཕགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་རང་གི་སྐྱོར་ལམ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པ་ཅོམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་གྱིས་བདེན་བཞི་སྟེད་གི་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་ཡང་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་རང་གི་སྐྱོར་ལམ་ནི་མི་རྟག་སོགས་སུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཐེག་ཆེན་གྱི་ནི་མངོན་ཞེན་བཀག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་རང་གི་སྐྱོར་ལམ་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་དང་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཚམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཐེག་ཆེན་གྱི་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་རང་གི་སྐྱོར་ལམ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་དང་བྲལ་བས་ཐེག་དམན་དུ་ལྷུང་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཐེག་ཆེན་གྱི་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་དུ་མི་ལྷུང་བར་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོར་ལམ་ནི་སྤང་བྱེད་ཉོན་སྐྱོབ་ཅོམ་མགོ་གཞོན་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་ལམ་ནི་ཤེས་སྤྱོད་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ།

མདོར་བསྟན་སྐབས་སུ་ཡོངས་འཛིན་སྐོན་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རྒྱས་བཤད་སྐབས་སུ་རྟོག་པ་སྐོན་དུ་བཤད་པ་བཞིན།

རྟོག་པ་བཞིའི་མཐའ་དཔྱད་པ།

འདིར་རྟོག་པའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་གཉིས། རྟོག་པ་སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་དང་། བྱེ་བྲག་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ་རྟོག་པའི་འཛིན་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། དབྱུས་མཐའ་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱན་རྟོག་ནི། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལམས་གསུམ་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་པར་འཛིན།

གཉིས་པ་ནི། མཛོད་ལས། རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་ཕྱིར་ཞིབ་གཉིས། །ཞེས་རང་ཡུལ་ལ་ཕྱིར་བའི་རྣམ་
པས་འཇུག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ལ་རྟོག་པར་བཤད་ལ། དེ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་མཚན་ཆད་རྣམ་
ཤེས་རྟུག་པོ་ཐམས་ཅད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲོ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་
སྒྲོ་དོན་འཛིན་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་ཅིག་ལ་རྟོག་པར་བཤད། དེ་ཡིན་ན་ཡིད་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྲབ་པོ།།

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་རྟོག་པ་གསུམ་ལས་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ལ་མཁམ་མཚོགས་སྤྱོད་ནི་རྟོག་པ་དང་
པོ་ཡིན་པར་བཞེད། གོ་རམས་དང་གསེར་ཤང་མཁན་པོས་ནི་སྤྱོད་ནི་འཛིན་གྱི་རྟོག་པར་བཞེད་དོ། །རང་
ལུགས་ཡང་སྤྱོད་ནི་འཛིན་གྱི་ཞེན་རིག་ཅན་ལ་འཛིན་དགོས་པར་སྒྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་སྒྲུབ་ལས། དེ་དག་གིས་
བརྟགས་ནས་མིང་དང་གཞུགས་ལ་མཛོད་པར་ཞེན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ་ཞེས་དང་། སྤྱུ་རྒྱུ་ལང་། དེ་ལྟར་
ཀུན་ཉོན་སྤང་བྱ་འཕམ་དོར་བྱར་ཞེན་པས་དེ་དང་དེར་གཞུང་བའི་གཞུང་རྟོག་དགུ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།།

སྤྱིར་རྟོག་པ་ལ་ཉོན་སྤྱིབ་དང་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ལེ་ཡོད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་སྤྱིར་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་
ཁྲད་ཚོས་སུ་བཞག་པའི་ཆེ་ཤེས་སྤྱིབ་ལོ་ནི་སྤང་ནས་འཛོག་དགོས་ཏེ། ཉོན་སྤྱིབ་ཏུ་ལྷུར་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉོན་
ཐོས་སྤྱིར་ལམ་གྱིས་ཀྱང་མགོ་གཞོན་གྱིས་སྤང་བྱར་བྱེད་ཏུ་ལེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་པ་བཞི་ཀའང་
ཐེག་ཆེན་སྤྱིར་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱར་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དགོངས་ནས། མ་མམ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན་
འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་བཞེས་མཐོང་སྟོན་ལམ་གྱི་སྤྱིབ་པའི་སྤང་བྱ་གཉིས་རྩོགས་པར་བསྟུས་པ་ཡིན་པས་ཞེས་
གསུངས། སྤྱིར་སྤང་བྱ་རྟོག་པ་བཞེ་དང་ཐེག་ཆེན་སྤྱིར་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་ཁྲད་ཚོས་སུ་ལྷུར་པའི་རྟོག་པ་བཞེ་ལ་
ཤན་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་པར་ལ་ལས་གཞུང་འདིར་ནས་བསྟན་པའི་རྟོག་པ་བཞེ་པོ་ཡོད་ཚད་ཤེས་སྤྱིབ་ཏུ་
འདོད་པ་དང་། ལ་ལས་ཐེག་ཆེན་སྤྱིར་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་ཁྲད་ཚོས་སུ་ལྷུར་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཉོན་སྤྱིབ་ཏུ་ལྷུར་པའི་
རྟོག་པ་འང་བཞག་པ་སོགས་ནི་སྤོ་གསུང་རྫོངས་སུ་བཅུག་པའི་ཁྲད་ཚོས་ལས་མ་མཐོང་དོ།།

གཉིས་པ་བྱེད་བྱའི་འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ་ལྷ་ཡོད་དེ། གོ་རིམས། གངས་ཤེས། རོ་བོ།
དགག་སྤྱིབ་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན། གང་བློ་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་རྟོག་པ་བཞེ་པོ་ཤེས་ཤེས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤོང་དག་འསྐའི་སྤོ་ནས་བཞག་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡུལ་གཞུང་བ་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པ་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་དག་འབས། དང་པོར་
གཞུང་རྟོག་དང་། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ཏུ་བཞག དང་པོ་གཞུང་རྟོག་ལ་འང་ནང་གསེས་སྤང་བྱ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་
ལ་རྟོག་པའི་ཀུན་ཉོན་གཞུང་རྟོག་དང་། སྤང་བྱ་རྣམ་བུ་ཕྱོགས་ལ་རྟོག་པའི་གཞུང་རྟོག་གཉིས་ལས་ཀུན་ཉོན་
གཞུང་རྟོག་སྤང་སྤྱོད་པས་དང་པོ་དང་། དེ་ལས་ཅུང་ཟད་སྤང་དག་འབས་རྣམ་བུ་གཞུང་རྟོག་གཉིས་པར་བཞག
གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ་འང་ནང་གསེས་རྩམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྤང་སྤྱོད་པས་དང་པོ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་
སྤང་དག་འབས་མཐའ་མར་བཞག་པོ།།

གཉིས་པ་གངས་ཤེས་ནི། སྤྱིར་ཡུལ་ལ་གཞུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་སྤྱོད་པས་འདིར་རྟོག་
པ་ལ་ཡང་གཞུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་སུ་གངས་ཤེས་པ་དང་། བྱེད་བྱ་ཡུལ་གཞུང་བ་ལ་འད་ཀུན་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ཆོས་དང་། རྣམ་བུ་གི་ཆོས་གཉིས་སུ་གངས་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་གཞུང་རྟོག་ལ་འད་ཀུན་ཉོན་གཞུང་རྟོག་
དང་རྣམ་བུ་གཞུང་རྟོག་གཉིས་སུ་གངས་ཤེས། འཛིན་པ་ལ་འད་གུབ་མཐའི་དབང་གིས་གང་བློ་ཅམ་དང་།
བཏགས་ཡོད་ཅམ་གྱི་གང་བློ་གཉིས་སུ་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་དེ་གཉིས་འཛིན་པའི་འཛིན་རྟོག་ལ་འད་རྩམ་འཛིན་
རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སུ་གངས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དོ།།

གསུམ་པ་དོ་བོ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་པ་ལ་གཞུང་འཛིན་འཛོག་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྤྱི་
མཛོད་དང་། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བདག་དང་བདག་གི་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ཡུལ་རྟུག་གཞུང་བ་དང་། དབང་པོ་རྟུག་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཞུགས་
སོགས་གཞུང་བ་དང་། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདག་ནི་འཛིན་པ་
དང་། བདག་གི་བ་གཞུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་བ་ནི་རྩམ་བཏགས་
ཀྱི་ལོངས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་སྟེ་བཟའ་བྱ་དང་། འཛིན་པ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་སྟེ་བཟའ་བའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།།

དེས་ན་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྷུར་པའི་གཞུང་བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་གཞུང་བར་ཞེན་པའི་
རྟོག་པ་གཞུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན། ཀུན་ཉོན་གཞུང་རྟོག་དང་། རྣམ་བུ་གཞུང་རྟོག་གཉིས་ཡོད་དེ།
རྩ་བར། གཞེ་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡིས། །གཞུང་བར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་དོར་བྱའི་གཟུང་བར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཀུན་ཉོན་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ན། རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དམིགས་ནས་དོར་བྱའི་གཟུང་བར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སོགས་དགུ་ཡོད་དེ། མོངས་དང་ཕུང་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཉེན་པོ་རྣམ་བུ་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་བྱའི་གཟུང་བར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་དེ་རྣམ་བུ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ན། རྣམ་བུ་གི་སྐྱབ་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱབ་བྱའི་གཟུང་བར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སོགས་དགུ་ཡོད་དེ། འགྲེལ་རྒྱུ་དུ། གཉེན་པོའི་རྟོག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པོ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་པ་པོར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་འདྲིའམ་སྟེན་འཛིན་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ན། རྟོག་གཉིས་ཡོད་དེ། རྩ་བར། རྣམ་དང་བཏགས་པའི་རྟོག་ཅན་གྱི། །འཛིན་པ་འདྲ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ལོད་ཀྱི་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་འཛིན་པ་པོར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ལོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ན། རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་པ་དམིགས་ནས་འཛིན་པ་པོར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་སོགས་དགུ་ཡོད་དེ། རང་དབང་བདག་སོགས་པོ་དོར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རང་གི་དམིགས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཛིན་པ་གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅོམ་གྱི་འཛིན་པ་པོར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ན། དགུ་ཡོད་དེ། ཕུང་སོགས་རྟོག་ལས་དེ་བཞེན་མོ། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་རྒྱུ་ལས། སྐྱེས་སུ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟོག་ཅན་ཕུང་པོ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྟོག་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་ཤེས་སྲིབ་དང་ཉོན་སྲིབ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་གཟུང་བ་འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པའི་ཆགས་པ་དང་། འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་ནི་ཉོན་སྲིབ་དང་། གཟུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཅོམ་དུ་རྟོག་པ་དང་། གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་དོན་བྱེད་རྩུས་པའི་རྣམ་པ་ལོད་ཀྱི་

འཛིན་པ་པོར་ཞེན་པ་ནི་ཤེས་སྲིབ་པོ། །བཏགས་པའི་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཤེས་སྲིབ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་སེམས་སོ།།

ལོ་ན་རེ་རྣམས་འཛིན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཉོན་སྲིབ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེན། རྟོགས་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་པ་ལོད་རྟོག་པས་འཛིན་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། གང་ཟག་རང་སྐྱེ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ལོད་སྐྱབ་དང་། གང་ཟག་དོན་བྱེད་རྩུས་པ་ཅོམ་གྱི་རྣམ་པ་ལོད་ཚུལ་ལོ། །འཛིན་ཚུལ་དང་པོ་ཉོན་སྲིབ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱི་མ་ཉོན་སྲིབ་མ་ཡིན་ཏེ། དགུ་བཅོམ་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལཅིག་འཛིན་རྟོག་རྟོག་པ་འཕམ་མར་འདོད་ཀྱང་གཞུང་དང་མཐུན་པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་གཞིར་རྒྱན་སྤངས་ལས། འདི་ལྟར་སྟེ་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལྟུ་བུ་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ལྟ་བུ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟོག་གི་བདག་ཏུ་རྟོག་པ་དང་སོགས་ནས་དོན་བྱེད་པའི་རྟོག་གི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཞེས་དང་། བཏགས་པ་ཅོམ་ལོ་ན་འཁྲུག་སུ་ནི་འཛིན་པའི་ཞེས་མཛོན་པར་ཞེན་ན་ལོག་པར་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་གང་ཟག་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་ཅོམ་ལས་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ལུལ་དུ་བྱེད་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསེར་སྲེང་ལས་ཀྱང་དེས་ན་རྩ་བའི་སྐྱེས་སུ་སེམས་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཞེས་གང་ཟག་ལུལ་དུ་བཤད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དགོངས་པ་གཟུ་བོར་གཞན་པའི་གཏམ་སོ།།

བཞི་པ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་བཤད་པ་ལ། མཁམ་པ་སུ་སྟོན་ནི། འདྲིའམ་སྟེན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དགག་རྟོག་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་དགག་རྟོག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱབ་རྟོག་ཡིན་ན་སྐྱབ་ལས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས།

དེ་ལ་ཀུན་མཁུན་གོ་བོས། འོན་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། འདྲིའམ་སྟེན་རྟོག་པ་གཉིས་འཛིན་སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་མིན་པར་ཐལ། འཛིན་སྤངས་དེ་གཉིས་ཀ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་གཉིས་སྤང་གཉེན་མིན་པར་ཐལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགག་པ་མཛོད། དར་ཤིག་པས། འདྲིའམ་སྟེན་རྟོག་པ་ལ་དགག་རྟོག་སྐྱབ་རྟོག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ལ་འདྲ་ཀུན་མཁུན་གོ་བོས་ལུམ་དོན་ནང་དགག་པ་མཛོད།

རང་ལུགས་ལ་འདྲིའམ་སྟེན་རྟོག་པ་དེ་སྐྱབ་རྟོག་ཏུ་བཞེད་དེ། མ་པམ་ཞལ་སྤངས་ལས། དགག་རྟོག་

སྐྱབ་རྟོག་གཉིས་ལས་སྐྱབ་རྟོག་ཏུ་འདོད་དེ། ཚེས་དང་གང་ཟག་ཡོད་པར་རྟོག་པའི་སློབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་
རྟོག་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་དང་གང་ཟག་མེད་པར་རྟོག་པའི་སློབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷན་སྟེ། དགག་རྟོག་སྐྱབ་རྟོག་གི་
ལྷན་པར་འཛིན་སྐྱབ་སྐྱབ་དགག་པ་དང་སྐྱབ་པའི་རྣམས་པ་ཤར་བ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས།

འོན་ཀྱང་རང་ལུས་དགག་པ་དང་སྐྱབ་པའི་སློབ་པའི་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་དགག་རྟོག་སྐྱབ་རྟོག་ཏུ་
བཞག་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་སྐྱབ་རྟོག་དང་མིན་མེད་ཏུ་འཛིན་པའི་སློབ་པའི་དགག་རྟོག་ཏུ་འདོད་
པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པས་དོན་ལ་མི་འགལ་བར་སེམས་སོ།།

མཁས་དབང་ལ་ཅིག འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་དགག་རྟོག་དང་སྐྱབ་པའམ་མཉམ་གཞག་དོམ་གཅིག
སྐྱབ་རྟོག་དང་སྐྱབ་པའམ་རྩིས་ཐོབ་དོམ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་པའམ་བརྟག་པའམ་འདི་འཇུག་སྟེ། སྐྱབ་པའམ་མཉམ་གཞག་
དང་དེ་དང་དོམ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགག་རྟོག་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡི་འོ་ལེས་རྟོག་པའམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག གང་
ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་བཅས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་མཛོན་གྱུར་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལ་ལྡོག་ཆས་དབྱེ་བས་དེ་གཉིས་དོམ་ཐ་དང་མེད་པས་སྐྱོན་མེད་སྟམ་ན།

སྐྱབ་རྟོག་པ་བཞེད་སྐྱབ་པའམ་པས་སྐྱལ་ཆེན་བྱངས་མེད་རིང་སྐྱོན་གྱུར་ཐལ་བ་དང་། སྐྱབ་གཉེན་
གཉིས་དོམ་ཐ་དང་མེད་པས་སྐྱབ་པའམ་ཡི་ཤེས་ཇི་ལྟར་གོ་དུ་འཕེལ་བ་དེ་སྤྲིད་སྐྱབ་བྱ་དེ་ཡང་གོ་དུ་འཕེལ་བར་
ཐལ་ཏེ། ལྷན་བཞེད་སྐྱབ་གཅིག་པའི་དོམ་གཅིག་པའི་གཅིག་པའམ་བ་དང་གཅིག་སྐྱབ་པའམ་རྣམས་ཀྱི་ཏུ་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར། མ་པམ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། དེས་ན་དེ་ལྟར་བྱའི་རྟོག་པ་རྣམས་ལས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱུང་བའི་དོམ་ལྟན་པའི་
མིན་ཏེ། སྐྱབ་པའམ་གྱི་དོམ་ཚེས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྐྱོན་པའི་སློབ་པའམ་མཉམ་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་གྱི།
འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་གལ་ཡིན། འདིར་བསྟན་གྱི་རྟོག་པ་བཞེད་སྐྱབ་པའམ་གྱིས་སྐྱབ་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
གྱི་དོམ་སྐྱོན་པའམ་ལ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་སྐྱབ་པའམ་དང་དེའི་ལྷན་ཚེས་སྐྱབ་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་དོམ་ཐ་དང་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོ་
སྐྱབ་པའམ་དེ་མཛོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་དེའི་སྐྱབ་བྱུང་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉམས་དམ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། ལྷན་མཐའ་
མཛོད་ལས། རྣམ་རྟོག་ལྟན་པས་རྟོག་པར་འགོ་ན་ཞུ་ཞུར་འགྱུར་ཏེ། ཞུ་ལྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པས་
ཀྱང་སྐྱབ་པའམ་དང་དེའི་སྐྱབ་བྱུང་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དོམ་ཐ་དང་ཡིན་པར་ཤེས་ཅུས་པས་སོ།།

ལྷན་པར་གང་ཟག་གང་གི་རྒྱུད་ལ་ལྟན་བཤད་པའམ། མ་པམ་ཞལ་ལུང་ལས། དེ་ཇི་ལྟར་ལྟན་ཞིང་ཇི་ལྟར་
སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཚེས་སུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་གཟུང་རྟོག་མཛོན་གྱུར་དང་གང་ཟག་རྩིས་སུ་རྟོག་པའི་རྩིས་འཛིན་
མཛོན་གྱུར་གཉིས་སོ་སྐྱེ་ལ་ཡོད་ཅིང་། འཕགས་པའམ་མེད་དེ་བདེན་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའམ་མཛོན་གྱུར་རྣམས་ནི་འཕགས་པའམ་ཡོད་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ལ་
མེད་དེ་བདག་མེད་མཛོན་སུམ་དུ་མཛོན་པའི་ཕྱིར། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་མཛོན་དུ་གྱུར་པའི་རྟོགས་
ཀྱིས་བཏགས་འཛིན་མཛོན་དུ་གྱུར་ཅུས་པའམ་མིན་ནོ།།

རྟོག་པ་བཞེད་ཀྱི་འདི་ས་བོན་སོ་སྐྱེ་ལ་སྐྱེར་ཡོད་ཅིང་། འཕགས་པའམ་རང་སའི་སྐྱབ་བྱུང་སྐྱབ་བཞེད་པ་དང་
ས་འོག་མའི་སྐྱབ་བྱུང་འདི་ས་བོན་ཀྱང་མེད་ཅིང་ས་གོང་མའི་སྐྱབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་ས་བོན་ནི་སྐྱབ་བྱུང་ལྟན་ཞོ་ཞེས་
གསུངས། འདིའི་དོན་ནི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའམ་མཛོན་གྱུར་བསོ་སྐྱེ་ལ་མེད་པ་དང་།
བདག་མེད་མཛོན་སུམ་རྟོགས་པའི་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་ཅུས་པའམ་བཅོམ་པའམ་ཡིན་པའི་རྩིས་འཛིན་རྟོག་པའམ་འཕགས་པའམ་
མེད་པར་དགོངས་པར་སེམས་སོ།།

སོ་སྐྱེ་ལ་སྐྱེར་བཏགས་འཛིན་མཛོན་གྱུར་ཀྱང་ཡོད་པར་དོགས་ཏེ་དབུ་མའི་རིགས་པས་གང་ཟག་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅོམ་དུ་ཕུགས་ཐག་ཚོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ལ་གང་ཟག་བཏགས་པ་ཅོམ་དུ་ཡོད་པའི་རིས་ཤེས་
མཛོན་གྱུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའམ་གང་ཟག་རྩིས་སུ་རྟོག་པའམ་ཡོད་པར་སེམས་ཏེ་མ་དགས་བདུན་གྱི་
བར་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་སྟམ་སོ།། །སེམས་མི་འབོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
ཡོངས་འཛིན་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ལྷན་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པའམ།

སྐབས་འདིར་མཚུངས་ཚེས་རྟོག་པའི་རྩིས་སུ་ཡོངས་འཛིན་འཆད་པའི་རིགས་ཏེ། སྐྱབ་པའམ་ལྷན་
ཚེས་མཛོད་བསྟན་སྐབས་རྟོག་པའི་སྐྱབ་དུ་ཡོངས་འཛིན་འཆད་པས་མཛོད་བསྟན་གྱི་གོ་རིམ་དང་མི་མཉམ་པའི་
ཕྱིར་ཞེན། སྐྱོན་མེད་དེ། མཛོད་བསྟན་གྱི་གོ་རིམ་དང་བསྟན་རྟོག་པའི་སྐྱབ་དུ་ཡོངས་འཛིན་འཆད་དགོས་ཀྱང་།
འདིར་ཡོངས་འཛིན་རྩིས་སུ་བསྟན་པའམ་དགོས་པའམ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའམ་དེ་སྐྱབ་བཤད་པའི་ལྷན་ཚེས་
རྣམས་ཀྱིས་ལྷན་པར་དུ་འཕགས་པའམ་དེ་ཡོངས་འཛིན་ལ་རག་ལས་པའམ་ཤེས་པའི་ཚེ་དུ་སྐབས་འདིར་ཡོངས་འཛིན་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་རིག་ལས། དམིགས་རྣམས་རྒྱ་གསུམ་ལྟན་ཚེས་རྟོག་པས་ལྷན་པར་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱབ་པའམ་

སྐྱེ་བ་ཡོངས་འཛིན་ལ་རག་ལས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

སྐྱེ་བ་མེད་ཆེན་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ཡོན་ཏན་བཅུ་དང་ལྔ་འདོད་པ་ཉེ་བའི་ཕྱིར་དོ། ལྷོ་བ་མེས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་དབང་པོ་དུལ་བ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པས་སེམས་ཞི་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཉེ་བར་ཞི་བ། སློབ་པ་དེ་ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ། གཞན་པར་གྱི་བྱ་བར་བརྟེན་པ། མང་ཐོས་ལུང་གིས་རྒྱལ་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ། ཚེས་སྐྱེ་བ་ལ་མཁམ་པ། བརྟེན་བའི་སྤྱིང་རྒྱུ་དང་ལྔ་པ། འཁོར་གྱི་འོག་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོད་ལ་སྐྱེས་པ་སྟེ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྔ་པའི་ཕྱིར་དོ། མདོ་སྐྱེ་བ་ལས། བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉེ་བ་ཞི་བ། ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བརྟེན་བཅས་ལུང་གིས་རྒྱལ། །དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་སྐྱེ་མཁམ་ལྔ། །བརྟེན་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོད་ལ་སྐྱེས་པ་བསྟེན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

བྱེད་ཀྱི་འདིར་འཕགས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། སེམས་མི་འགོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །ཞེས་པའི་ཚིག་ཀྱི་དང་པོ་དེས་བྱེད་སེམས་སྐྱེར་ལམ་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་མི་འགོད་པ་སྟེ་མི་ཞུམ་ཞིང་མི་སྐྱེ་བ་པའི་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐབས་སྤྱིང་རྒྱུ་གཞན་དོན་རྒྱབ་པོ་ཆེ་ལ་མི་སྐྱེ་བ་པར་འཇུག་པའི་ཐབས་མཁམ་ཏེ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཉེ་བའི་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། ཉི་སྐྱེད་ལས། ཐབས་མཁམ་པའི་དབང་དུ་མཛོད་ནས་སེམས་མི་ཞུམ་པ་ཉིད་དང་མི་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཞེས་གསུངས། དོ་བོ་ཉིད་མེད་སོགས་སྟོན་བྱེད། །ཅེས་པས་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེད་པར་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་སྤོང་ཉིད་བསྟན་པ་དང་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་སྤོང་རྒྱུ་ཤེས་ཐབས་དང་མཁམ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སྐྱེ་འཛིན་པ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་མ་འདྲེས་པའི་ཚོས་ཀྱི་བར་རྣམས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དམིགས་པར་སྟོན་ཅིང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

སློབ་དཔོན་ནི། སེམས་མི་འགོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་དངོས་སྐྱེ་བསྟན་པ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་ཏེ། འགྲོལ་རྒྱུང་ལས། དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་ཡོངས་སྐྱེ་འཛིན་པ་ཡིན་ནི་ཞེས་གསུངས་སོ།

དེས་ན་བྱེད་སེམས་སྐྱེར་ལམ་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཅན་ཚོས་ཅན། ཉང་གི་ཡོངས་འཛིན་

ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལྔ་ཀྱི་གང་བཟག་དེ་སྤྱིད་ཞི་གང་རུང་གི་མཐར་ལྷུང་བ་འབོག་བྱེད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་བདག་རྒྱུན་དུ་རྒྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གང་མས་རག་སྟོན་པའི་གང་བཟག་ཚོས་ཅན། དེའི་ཕྱིའི་ཡོངས་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ཚོས་སྟོན་པའི་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།

མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལྟར་ན། ཡོངས་འཛིན་གྱི་དོ་བོ་སྤྱིད་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་ལྷུང་བར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་བསྟོན་བྱ་བྱིན་གྱི་ཡོངས་འཛིན། འགལ་རྒྱུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བ། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེད་བཀག་སྐྱེ་སྟེ། དང་པོ་ནི། སེམས་མི་འགོད་པ་སོགས་ཚིག་ཀྱི་དང་གཉེས་དང་། གཉེས་པ་ནི། དེ་ལོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བོར་བ། །ཞེས་དང་། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། །ཞེས་པས་བསྟན་པར་བཞེད་དོ།

༥། སྐྱེ་བ་པའི་རྟེན་རིགས།

བཞི་པ་སྐྱེ་བ་པའི་རྟེན་བཤམ་པ། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྐྱེར་ལམ་ཀྱི་རྒྱུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བཤམ་བྱེད་ཀྱི་དེས་འབྱེད་ཆམ་ཐུན་དང་འཆད་འགྲུལ་གྱི་མཐོང་སྟོན་གྱི་ལམ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སེམས་པའི་གང་བཟག་གི་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་ལྷུང་གི་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པར་ཅན་དེས་རིགས་ལ་དམིགས་པའི་རུས་པ་མཐུན་ཏུ་སོང་ནས་རིགས་མི་འབྲུལ་བ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པའི་དེར་བརྟེན་ཆོས་སྐྱེ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་རིགས་བཤམ་པའི་ཕྱིར་དེ། དོན་གསལ་ལས། སྐྱེ་བ་དང་ལྔ་པ་ལ་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་མི་སྐྱེད་བཤམ་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱེད་པས་སྐྱེ་བ་པའི་རྟེན་དུ་རྒྱུར་པ་ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་བཤམ་པའི་རིམ་པ་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་དོན་གྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟོན་དུ་རིགས་འཆད་དགོས་ཏེ། འགྲོལ་ཆེན་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་ཐར་པ་དང་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་པས་དང་པོ་ཁོ་ན་རིགས་སྟོན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནམ། ཅིའི་ཕྱིར་འདིར་བཤམ་ཏེ། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དང་པོ་འབྲས་བུ་བཤམ་པ་རྒྱུ་ཕྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་བཤམ་པའི་བོ་རིམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དེ་ཞེས་གསུངས།

དེམདོས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྤྱད་པར། ཅིཕྱིར་འདི་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་བྱ་ཞེན། །ཆགས་པ་
གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ལ་ཆགས་པ་ཟད་པར་འདོད། །ཅེས་དང། མདོ་བསྟན་སྐྱབ་ཚུལ་ལས། མདོ་རྒྱལ་པར་བྱོད་ནས་
ཡེ་ཤེས་རྩོམ་བ་མི་མང་འབར་འཇུག་པའི་བར་གྱིས་བརྟེན་ཚོས་སྐྱབ་པ་བཅུ་གསུམ་པོའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་
དབྱིངས་བསྟན་ཀྱང། འདིར་བྱོད་ནས་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་བ་མི་མང་འབར་བྱོལ་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་སྐོ་ནས་དངོས་ཞེན་གྱི་ཆགས་པ་རིམ་བཞིན་གཅོད་པར་བྱེད་ཅིང། མཐར་ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་ལ་
ཆགས་པ་སྤང་ནས་ཟད་པར་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་འཕེན་པའང་རྟེན་ཚོས་དབྱིངས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་
རིགས་ལས་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་ཡོན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པ་དང་དེ་ལ་དམིགས་པས་སྐྱིབ་པ་སྤོང་
བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་འོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་རྩ་བར། རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཚོས་རྟུག་
དང། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་གསུངས།

འདིར་རིགས་ལ་བཅུ་གསུམ་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་ལ་
བཅུ་གསུམ་དུ་གྲངས་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་སྐྱབ་པའི་དོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྟོགས་པའི་ཚོས་རྟུག། སྤང་བྱ་
སྤོང་ཚུལ་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཉེན་པོའི་སྐྱབ་པ་གསུམ། དག་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱབ་པ་བཞི་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་རྟུག་གྲུབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་སྤོང་ཉིད་ལ་སྐོས་བྱུང་གི་ཚུང་བ་ཐོན་པའི་
རྟོགས་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་སྤོང་ལས་བཞི་དང་མཐོང་སྐོས་གྱི་ལས་རྟུག་པོ་གང་རུང་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཚོས་རྟུག་དང། །ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྐོབ་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་ཚོ་རང་གི་དོ་སྐྱེལ་གི་སྤང་བྱ་
དངོས་སུ་སྤོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་འདི་ཉིད་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཆན་ས་གཉེན་པོའི་སྐྱབ་པ་དང། སྤང་བྱ་
དངོས་སུ་སྤོང་བའམ་འགོག་པའི་ཆན་ས་སྤོང་བའི་སྐྱབ་པ་དང། སྤང་བྱ་ལས་གོ་ལ་བའི་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་སྟེ་དེ་
དག་ཡོད་ས་སུ་གཏུགས་པའི་སྐྱབ་པ་གསུམ་དུ་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤོང་བ་དང། །དེ་དག་ཡོད་ས་
སུ་གཏུགས་པ་དང། །ཞེས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་སྤོང་
ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་སྟེ། རྣམ་མཁུན་རྟེན་ཅིག་དང་པོ་དེ་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་ཡིན་ཀྱང་
སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་ཟེན་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་བཞིན་དུ་སྐོབ་ལམ་གྱི་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་ཡིན་ཀྱང་སྐོབ་ལམ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། རྣམ་མཁུན་རྟེན་
ཅིག་དང་པོ་དེ་སྐོབ་ལམ་གྱི་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྐོབ་ལམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐོབ་ལམ་གྱི་རྣམ་
གོ་ལ་ལམ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

འདིར་སྤོང་གཉེན་གྱི་སྐྱབ་པས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། བྱེ་སྐྱའི་ལུགས་ལ་གཉེན་པོ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་སུ་དེའི་དོ་སྐྱེལ་གྱི་སྤང་བྱ་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
དེ་འགག་པ་དང་དུས་མཉམ་དོ་སྐྱེལ་གྱི་སྤང་བྱ་དེ་ཡང་འགག་པས་ན་གཉེན་པོ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་
སྤང་བྱ་སྤོང་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། མི་སྐོབ་སེམས་ནི་སྐྱེ་འགྱུར་བའི། །སྐྱིབ་པ་ལས་ནི་རྣམ་གོ་ལ་
འགྱུར། །འགག་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །དེ་ཡི་སྐྱིབ་པ་རབ་དུ་སྤོང། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་སྐྱའི་
ལུགས་ལ་འཆིང་བ་ཀུན་ལྡན་གྱི་འཕགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡང་གནད་འདི་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ལོ།

མདོ་སྤེལ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང།
དེའི་དོ་སྐྱེལ་གྱི་སྤང་བྱ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་ཞིང། གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེས་པ་
དང་དེའི་སྤང་བྱ་འགག་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྐོ་ནས་སྤོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་སྤང་ལས། དེའི་འོག་དུ་དེ་དག་སྐྱེས་པའི་
སྤོབས་ཀྱིས་རྒྱུ་པོ་རྒྱུང་བ་དང་སྤོང་འཕར་བཅད་པ་དང་འདྲ་བར་དུས་མཉམ་དུ་གཉེན་པོ་མཐའ་དག་སྐྱེ་བ་དང་མི་
མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འགགས་པ་དག་གིས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་བཞི་གྲུབ་སྟེ། ས་བརྒྱད་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཤེས་རབ་སྤྱིང་བཅུར་བཅས་པའི་སྐྱབ་པ། ས་དགུ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐོབ་མ་ཉན་རང་དང་
ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྐྱབ་པ། ས་བཅུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་གོ་རིམས་སུ་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ།
ས་བཅུ་ཉི་ལྔ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་བ་མི་མང་འབར་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཤེས་རབ་སྤྱིང་བཅུར་བཅས་པ་དང། །སྐོབ་མ་ཐུན་མོང་མིན་ཉིད་དང། །གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམ་དང། །ཡེ་ཤེས་
རྩོམ་བ་མི་མང་འབར། །འཇུག་པའི། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་འཇུག་པར། ས་བརྒྱད་པ་ལ་དྲི་མ་དེ་དག་རྩ་བཅས་ཉེ་བར་ཞི་གྱུར་ཅིང། །ཞེས་དང། འཕོར་བ་
འགགས་ཀྱང་དབང་རྣམས་བཅུ་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིང་དེ་དག་གིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉོན་སྐྱིབ་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་སྤོབས་ཀྱིས་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་བས་བཅུ་བའི་

དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་སྣོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་དབང་བཅུ་མཛོན་དུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར། རྒྱུ་སྣང་ལས། དེའི་
འོག་ཏུ་སྣོན་གྱི་སྣོན་ལམ་དང་སྣོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁུ་འཇུག་གིས་འཁོར་བ་དང་བྱུང་ནས་ལས་
འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་དག་གི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཕྱོམ་ལས། ཇི་
སྲིད་ས་བརྒྱད་མ་ཐོབ་བར། །དེ་སྲིད་ཐེག་པ་དམན་པས་འཇིགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ས་བརྒྱད་པར་ཤེས་རབ་སྣོན་བརྒྱུད་བཅས་པའི་སྐབས་ཐོབ་པའི་སྣོན་ལམ་གྱིས་ས་དགུ་པར་སྣོན་པ་
ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྐབས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་རྒྱུ་ལ། སྣོན་མ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱུས་དང་ཐུན་མོང་མིན་
པའི་ཡེ་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་ཅིག་བཞེས་དགུ་པ་ཉིད་དང་ཞེས་གསུངས། ས་བརྒྱུ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ནས་གཞན་དོན་
གོ་རིམས་སུ་བྱེད་པའི་སྐབས་ཐོབ་སྟེ་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སངས་རྒྱུས་དང་ཕྱོགས་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་
ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་འདི་ནི། །རྗེས་ཐོབ་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་དང་། །སེམས་ཅན་ཡང་དག་
སྣོན་ལ་བལ། །འཇིག་རྟེན་ནི་མཉམ་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

རྒྱུ་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་རྩོལ་བ་མི་མངའ་བ་
དེ་རྣམས་མཁུ་འཇུག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་འབྱུང་བའི་རྟེན་ནམ་དངོས་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྒྱུ་
སྣང་ལས། དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མཚན་མ་མེད་ཅིང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
འབྱུང་བའི་རྟེན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སྐབས་མཐའ་མ་དེ་དང་རྣམ་ཅིག་མའི་སྣོན་པ་དོན་གཅིག་གོ། །

གཞན་གྱི་དོན་ལ་གོ་རིམ་བཞིན་འཇུག་པའི་སྐབས་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར། རྒྱུ་སྣང་དུ། དེའི་
འོག་ཏུ་བསམ་པ་ཇི་སྲིད་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷེ་མ་ཐོར་དགོངས་པའི་སྣོན་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ལམ་ལ་འགོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེ་རྟོགས་པ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་དགོས་པས་དེ་འཆད་པ་ལ། མདོ་ཉིང་འཛིན་རྒྱུ་པོ་
ལས། རྣོང་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བསྟན་པ་ལྟར། །ངེས་དོན་མདོ་སྐྱོད་དག་གི་བྱེ་བྲག་ཤེས། །གང་ལས་
སེམས་ཅན་གང་ཟག་སྐྱེས་བྱུ་བསྟན། །ཚོས་དེ་ཐམས་ཅད་དྲང་བའི་དོན་དུ་ཤེས། །ཞེས་དང་། འཕགས་པ་སྣོ་
གོས་མི་ཟད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། དེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྐྱོད་ནི་གང་། དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྐྱོད་ནི་གང་ཞེ་ན།
མདོ་སྐྱོད་གང་དག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱུ་ལོ། །མདོ་སྐྱོད་གང་དག་འབྲས་

བྱུ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱུ་ལོ། །མདོ་སྐྱོད་གང་དག་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་
སོགས་ནས་བདག་པོ་མེད་པ་ལ་བདག་པོ་བཅས་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱུ་ལོ། །མདོ་སྐྱོད་གང་
དག་རྣོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་སོགས་ནས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྣོན་པར་དུ་མེད་པར་བསྟན་པ་དེ་དག་
ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱུ་སྟེ། འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྐྱོད་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྐྱོད་ལ་མི་རྟོན་པ་ཞེས་
བྱུ་ལོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའ་སེམས་ཉིད་ལ་གསོལས། མདོར་ན་གཤེགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་
དེ་སྣོན་པའི་མདོ་སྐྱོད་རྣམས་ལ་ངེས་པའི་དོན་དང་དེའི་མདོ་སྐྱོད་ཞེས་བྱུ་ལོ། །གཤེགས་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་ཐབས་
མང་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་སྣོ་འདྲན་པའི་ཚོས་མ་དག་ལ་འབྲུལ་པ་དང་དེའི་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྣོན་པ་ཐམས་ཅད་
དྲང་བའི་དོན་དང་དྲང་དོན་གྱི་ཚོས་ཞེས་བྱུ་ལོ་ཞེས་གསུངས། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྐྱོད་ལ་ཡང་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་དུ་ལས་སྐྱོང་
རུང་བའི་མདོ་དང་མི་རུང་བའི་མདོ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཐོས་ལ་ཡང་དག་པར་སྣོན་པའི་མདོ་སྐྱོད་
བྱུ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ་འདྲ་དགོངས་གཞི་ལ་ལྷེས་ནས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང་། དགོས་པ་ལ་ལྷེས་ནས་ལྷེས་
དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་
གཞན་དང་། །གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ། །དགོངས་པ་རྣམས་པ་བཞེར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལས་དང་
པོ། མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་ནི། བདག་ཅག་གི་སྣོན་པས་དེའི་ཚོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གཞིགས་སུ་
གྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྣོན་པ་དང་སངས་རྒྱུས་རྣམས་གཞིགས་གཉིས་རྒྱ་ཚོགས་གཉིས་རྗེས་པར་
མཉམ། འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཞེས་པར་མཉམ། བྱེད་ལས་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་པར་མཉམ་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ།
མཛོད་ལས། སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཚོགས་དང་ནི། །ཚོས་སྐྱེ་འགོ་བའི་དོན་སྣོད་པས། །མཉམ་པ་ཉིད་དེ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེགས་དང་རྒྱ་ཚོ་དང་རྒྱ་ཚོ་སོགས་ཀྱང་མཉམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱ་ཚོ་དང་།
དེགས་དང་རྒྱ་ཚོ་ཚོད་ཀྱིས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

དགོས་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཤུགས་ལ་སྐྱེ་བཞེས་པས་དམན་པོ་སྣོན་པ་དུ་བསྟན་པའི་གཉེན་

པོ་དེ། གཉེས་པ་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། ས་དང་མ་ནི་གསལ་དབྱེད། །རྒྱལ་པོ་གཙོ་བོ་སྤྱོད་གཉེས་
དང་། །ཡུལ་འཁོར་འཁོར་དང་བཅས་བཅོམ་ན། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་ཉུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ཚུལ་ནི། ས་མ་གཉེས་ནི་རྟོག་འབྲེལ་བཅུ་གཉེས་ཀྱི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་དང་
སྲིད་པ། རྒྱལ་པོ་ནི་དེ་ལྟར་ཚོད་ཉུང་བའི་རྣམ་ཤེས། གཙོ་བོ་སྤྱོད་གཉེས་ནི། ལྟ་བུ་མཚོག་འཛིན་དང་ཚུལ་
ཞེས་པ་བརྟེན་མཚོག་འཛིན། ཡུལ་འཁོར་ནི་རྟོག་འབྲེལ་གྱི་ནང་ཚོད་མིག་སོགས་སྤྱི་མཚེད་དུ་གྲུབ་འཁོར་བཅས་
ནི་འཁོར་བས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱི་ལྷོ་མཚེད་དུ་གྲུབ་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཉེན་པོས་བཅོམ་པའི་མི་དེས་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་ཅེས་
པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་སྲིད་པ་སྤྲང་བྱེད། །སྤྱོད་པའི་རྣམ་ཤེས་མཚོག་འཛིན་གཉེས། །སྤྱི་མཚེད་སྤྱོད་
ཡུལ་བཅས་བཅོམ་དང་། །མི་དེ་དག་པ་ཉིད་ཉུང་། །ཞེས་པ་ལ་དགོངས་སོ།

དགོས་པ་ནི། ཚོས་རྟོགས་པར་སྤྱོད་པས་དམན་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་པའི་གཉེན་པོར་མོ། །གསུམ་པ་དུས་
གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི། དུས་གཞན་མ་འོངས་པར་སྤྱོད་པའི་དགོངས་ནས་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྤྱོད་པའི་སྤོམ་ལམ་འབྲེལ་
ན་དེས་ཐག་ཏུ་དེར་སྤྱོད་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ལོ། །དགོས་པ་ནི་ལེ་ལོ་ལི་གཉེན་པོར་མོ། །བཞི་པ་གང་ཟག་གི་
བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ནི། ལ་ཅིག་སྤྱོད་པ་ཅམ་གྱིས་ཚོག་པར་འཛིན་པའི་གང་ཟག་གི་དོར་སྤོམ་པ་ལ་སྤྱོད་
ནས་ཚུལ་ཞེས་པ་ལ་བསྤོམ་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

གཉེས་པ་ལྷེ་མ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་ལའང་བཞི་ཡོད་དེ། རྒྱན་ལས། གཞུག་པ་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་
དང་། །མཚན་ཉིད་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་དང་། །གཉེན་པོ་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་དང་། །བསྐྱེད་པ་ལྷེ་མ་པོར་
དགོངས་པ་སྟེ། །ཉན་ཐོས་དང་ནི་དོན་ཉིད། །དེ་བཞིན་ཉེས་པ་འདུལ་བ་དང་། །བརྗོད་པ་ཟབ་པ་ཉིད་ལ་ནི། །ལྷེ་མ་
པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞི། །ཞེས་སོ།

དང་པོ་གཞུག་པ་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་ཅིག་སྤོམ་པས་སྤྱོད་པས་ཐོབ་ཐེག་
ཚོད་དུ་མི་འཕྲུག་པ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་གཞུགས་སོགས་ཡོད་དེ་ཞེས་སྤོམ་པས་ཉན་པ་པོས་དོན་ལ་གྲུབ་པར་གོ་
ནས་འཕྲུག་ལ། །འཚད་པ་པོས་སྤྱོད་ཚོད་ལ་མི་ལམ་ལྟར་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་བཞིན་ཞོ།

གཉེས་པ་མཚན་ཉིད་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་ནི། སེམས་ཅོམ་པས་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་མེད་པ། གཞན་དབང་བདག་ལས་སྤོམ་པའི་དོན་མེད་པ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་གཞན་པའི་

བདག་གི་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཚོས་ཉིད་དོན་ཉིད་མེད་པར་སྤོམ་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ལ་འདོད་ཅིང་། དགུ་མ་
པས་ནི་མདོན་པའི་མདོ་རྣམས་ལས་རང་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ལ་འདོད།

གསུམ་པ་གཉེན་པོ་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་ལ་འང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ཚོས་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། །ལེ་ལོ་ལྷན་ཅེག་འཛིན་དང་། །ད་རྒྱལ་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང་། །འགྲོད་དང་མ་དེས་ལྷོག་
པ་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་སྟེ། །དེ་ལོ་གཉེན་པོར་ཐེག་མཚོག་གསུངས། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ། ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་གཉེན་པོར་
གྲངས་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་བཀུར་བྱས་ན་གཞོད་ཐེག་ཚོད་ཀྱི་ཚོས་འཐོབ་པར་འགྲུའམ་ཞེས་སྤོམ་པའི་
མདོ་ལྟ་བུ། ལེ་ལོ་ལི་གཉེན་པོར་ནི་དུས་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ལྟ་བུ། ལྷན་ཅེག་འཛིན་གྱི་
གཉེན་པོར་ནི་གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ལོ།

ད་རྒྱལ་ལྷག་སྤྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་མདོ་ལྟ་བུ། །འདོད་
ཆགས་ལྷག་སྤྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ལོ། །འགྲོད་པས་ཞུས་པའི་
གཉེན་པོར་ནི་མ་སྤོམ་དགའི་འགྲོད་པ་བསམ་པའི་མདོ་ལྟ་བུ། རིགས་མ་དེས་པ་ལྷོག་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོར་
གསུངས་པ་ནི་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྤོམ་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་ལོ།

བཞི་པ་བསྐྱེད་པ་ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པ་ནི་དེས་སུ་བརྟེན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་བསྐྱེད་ནས་འཚད་
དགོས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷིང་པོ་མེད་ལ་སྤྱི་ལོ་ལྷེ་མ་པོར་ཤེས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལོགས་པར་གནས། །ཉོན་མོངས་པས་
ནི་རབ་ཉོན་མོངས། །བྱང་ཚུབ་དམ་པ་འཐོབ་པར་འགྲུའ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་ལྷན་བསྐྱེད་ཞེན། ལྷིང་པོ་ནི་
རྣམ་གཡེངས་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པ་ནི་ལྷག་པ་ཏིང་པོ་འཛིན་གྱི་བསྐྱེད་པའོ། །གཙོ་བོ་དེ་དྲག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་
ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ནི་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པ་ལྷག་པ་ལས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་དང་། །ཉོན་མོངས་པ་
དཀའ་སྤྱད་ནི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

དེས་ན་བསྐྱེད་པ་གསུམ་ལ་གནས་ན་བྱང་ཚུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྲུའམ་ཞེས་བསྐྱེད་པའོ། །དགོངས་
ལྷེ་མ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཉེས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སོ་ཞེས་པའི་མདོ་
དེ་དགོངས་གཞི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང་། དགོས་པ་སངས་རྒྱས་ལ་བརྟེན་

པའི་གཉེན་པོར་ལྟོས་ནས་ལྷེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་བཞི་ཀ་ཡང་གཉེན་པོ་ལྷེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ནོ།། །འདི་གཉིས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ཀྱང་། དགོངས་གཞི་ལ་ལྟོས་ནས་གསུངས་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ལོ་མཚན་
ཉིད། དགོངས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གསུངས་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ལྷེམ་དགོངས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།

འཚམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་དགོངས་པ་ཅན་དང་། དགོངས་
པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ལྷེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ཟེར། འོན་ཀྱང་དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་སྟོན་ན་དགོངས་པ་གཙོ་
བོར་མི་སྟོན་པས་བྱུང་བའི་མེད་ཀྱང་། དང་པོ་ལྟར་ན་དགོངས་ལྷེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་
པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རུས་ཏེ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་བཞི་གཉེན་པོ་ལྷེམ་དགོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལྟར་ན་གཙོ་བོར་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོངས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །རང་ལུགས་དགོངས་ལྷེམ་དགོངས་འགལ་བ་
མེད་ཚུལ་ཡང་། སེམས་ཉིད་ལ་གསོའི་རང་འགྲུལ་ལས། དེ་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པར་ཤེས་ཏེ། དེ་འང་འགལ་
ཞིག་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་ཆ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་ནི་ཕ་རོལ་གཞུང་བའམ་གཞུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་ཀྱང་དགོངས་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ཉིད་གཞན་གྱིས་དྲིས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོད་དོན་མཐའ་དག་མཚུགས་པས་དུང་དགོངས་གཞི་ལུས་པའི་ཕྱིར་
དགོངས་པ་ཞེས་སོ།།

གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར་བྱུང་བའི་བརྟེན་ནས་ཁོའི་སྐྱབ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པ་ནི་ལྷེམ་
དགོངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷ་བ་པོས་ཀྱང་སྐྱས་པ་པོལ་པོས་ཀྱང་དེ་གོ་ནས་ཞུགས་པས་ད་གཞོད་དོན་གཞན་ཚོགས་
པར་གོ་བའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་རྒྱ་དུ་འང་མ་གྱུར་ཅོམ་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་འོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

རིགས་ཀྱི་རྩོད་སྟོང་ལ། དོན་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྩོད་ལན་དང་། གཞུང་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྩོད་ལན་
གཉིས་ལས། དེ་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་ནི་ལུས་རྣམ་གཞན་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །ཞེས་སེམས་
ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སུ་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་དོ། །སུས་རྩོད་ན་རང་བཞིན་གནས་
རིགས་འདུས་བྱས་སུ་འདོད་པའི་སེམས་ཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྩོད་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་
རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་དུ་ཐལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཚོས་དབྱིངས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར།

འདོད་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ་ཞེས་རྩོད་པ་སྟེ། དེ་

ཡང་ཉི་སྐྱང་ལས། གལ་ཏེ་ཚོས་དབྱིངས་རིགས་ཉིད་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་
སྐྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འོ་ཞེན་ཞེས་དང་། འགྲུལ་རྒྱུ་ཡང་། འོན་ཀྱང་དེའི་ཚོད་དོན་སྐྱིར་གནས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འཁོར་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ལྷོ་དམན་པའི་རོང་དོགས་པ་བསུས་ནས་ཞེས་
གསུངས། ལན་ནི། སེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་གསུམ་གྱི་རིགས་ཅན་
ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅོམ་ལ་དམིགས་པའི་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པའི་སྐོ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་རང་
རྒྱལ་དང་བྱང་སེམས་ལ་ཡང་འགྲུལ་།

དེ་ཡང་ཉི་སྐྱང་ལས། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་
རིགས་ཡིན་པར་བརྟེན་དེས་ན་འདིར་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་ཅི་སྟེ་ཚོལ་བར་བྱེད་ཅེས་དང་། དོན་གསལ་དུ་འང་ཇི་ལྟར་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་གསལ་པའི་རིམ་གྱིས་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་ཚོས་རྟོགས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུའི་པོ་བོར་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་སྐོ་ནས་རིགས་ཉིད་དུ་ཐ་སྐྱད་འདོགས་སོ་ཞེས་
གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་འང་རྩོད་དང་ལན་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་ནི། རྩ་བར། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་
ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཉི་སྐྱང་ལས། དེ་ལྟར་འང་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་པའི་
ཕྱིར་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་སོ། །འདི་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སོ།།

འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སོ་ཞེས་རིགས་ནི་ཐ་དད་དུ་རུང་མ་ཡིན། ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་དཔལ།
གལ་ཏེ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་
སྟོད་དང་སྟོད་མིན་པར་གདགས་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། ལན་ནི་རྩ་བར། བརྟེན་པའི་ཚོས་ཀྱི་
བྱེད་བྱེད་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེད་པ་ཡོངས་སུ་བརྟེན། །ཅེས་དང་། འགྲུལ་རྒྱུ་ཡང་དཔེར་ན་འཇམ་པ་གཅིག་ལས་
མཛོན་པར་གྲུབ་ཅིང་མེ་ལྷེ་གཅིག་གིས་སོ་བའང་བའི་རྟེན་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པ་སྐྱེད་ཅི་དང་ལོ་འམ་ལ་
སོགས་པས་སྟོད་ཉིད་ཐ་དད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བརྟེན་པའི་ཚོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསུས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཐ་
དད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རྟེན་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས། དཔེ་དོན་སྐྱུར་ཚུལ་ནི། འཇམ་པ་གཅིག་ལས་གྲུབ་ཅིང་

མི་ལྟེ་གཅིག་གིས་སོ་བཤང་བའི་བུམ་པ་གསུམ་ལྟ་བུ་དབྱིབས་འདྲ་བའམ་བུམ་པ་དང་ལྟོ་བཟེད་ལྟ་བུ་དབྱིབས་
མི་འདྲ་འདྲ་ལུང་སྟེ། ནང་ན་བཅུད་མ་ལྷུགས་པའི་ཚོ་སྣང་ཚི་དང་ཞོ་འི་སྣང་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། བཅུད་
ལྷུགས་པའི་ཚོ་དེ་དང་དེའི་སྣང་གི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་བཞིན། མེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་དེར་བརྟེན་
པའི་སྣང་བ་བཅུགས་ཀྱིས་རིགས་ལ་བཅུགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་འཕམ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་གྱིས་
དམིགས་པའི་སློ་ནས་ཉན་རང་བྱུང་སེམས་ཀྱི་རིགས་སུ་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།།

གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

སྐབས་འདིར་རིགས་བཤད་པ་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་བཞི་ལས། དང་པོ་བྱེ་སྣའི་ལུགས་ལ་རིགས་ཀྱི་རོ་
བོ། དབྱེ་བ། སྣ་བཤད། བྱེད་ལས། བྱངས་དེས། རྟེན་གྱི་སློ་ནས་རིགས་དེས་མ་དེས་ཀྱི་ཐ་སྣང་བཅས་དུག་དང་
པོ་རིགས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི་སེམས་བྱུང་མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་འདོད་པ་རྒྱུ་ཞིང་ཚོགས་ཤེས་པ་འཕམ་སྤོང་བ་དང་སློ་མ་
པ་ལ་དགའ་བའི་དད་པ་ལ་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི།
དེ་ཡང་ཚོས་གོས་དང་གནས་མལ་དང་བསོད་སྟོམས་དན་པོ་ཅམ་གྱིས་ཚོགས་ཤེས་པ་ལ་འཕགས་པའི་རིགས་
ཞེས་པ་གསུམ་དང་། སྤོང་བ་དང་སློ་མ་པ་ལ་མཛོད་པར་དགའ་བ་འཕགས་པའི་རིགས་ཞེས་པ་གཅིག་སྟེ་བཞི་
ཡོད་ལ། རིགས་བཞི་པ་དེ་མ་ཆགས་པའི་རང་བཞིན་རིམ་ལྗོངས་ཡིན་ཞེན། མཚམས་མཛོད་ཆེ་བ་ལས། བཞི་པ་འདྲ་
འདོད་པ་དང་སྤྲིད་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤོང་བ་ནི་འགོག་པ་དང་སློ་མ་པ་ནི་ལམ་
ཡིན་ལ་དེ་དག་ལ་དགའ་བ་ནི་མ་ཆགས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་ཞེན་འདོད་གཤམས་
འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ནའོ་ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། མཚམས་མཛོད་ལས། འོན་འཕགས་པའི་རིགས་བཞིས་ཅི་ཞེག་བརྟན་ཞེན། དང་པོ་
གསུམ་གྱིས་ནི་ཐར་པ་སྣུམ་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་ཏུ་སྣོད་པའི་ཚུལ་བརྟན་ལ། ཐམས་ཅི་བྱེད་པའི་ལས་བརྟན་ཏེ་ཞེས་
དང་། ལྷ་བར་ཡང་། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་དག་ལས། །གསུམ་ནི་ཚོགས་ཤེས་བདག་ཉིད་དོ། །གསུམ་
གྱིས་ཚུལ་བརྟན་ཐམས་ལས། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལྟ་པ་ནི། འོན་འཕགས་པའི་རིགས་དེ་ལ་བཞིར་བྱངས་དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེན། སྤྱིར་སྤྲེད་པ་
ལ་ལོངས་སྤོད་ལ་སྤེད་པ་དང་ལུས་ལ་སྤེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཞི་བའི་ཕྱིར་རིགས་དང་པོ་གསུམ་དང་། དྲིམ་
ཞི་བའི་ཕྱིར་དུ་བཞི་པ་འཛོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་རིགས་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཚོས་གོས་སོགས་ལ་བདག་གིར་
འཛོན་པའི་དུས་སུ་དེ་ལྟར་ཞི་བ་དང་། དྲིམས་ནི་ཚོས་གོས་སོགས་ལ་བདག་གིར་འཛོན་པ་དང་ལུང་པོ་ལ་
བདག་ཏུ་འཛོན་པ་གཉིས་ཀ་གཏན་དུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། སྤེད་པ་སྐྱེ་བའི་གཉེན་པོ་འི་
ཕྱིར། །བདག་གིར་བདག་འཛོན་དེས་འདོད་པ། །དེ་ཡི་དུས་དང་གཏན་ཞིའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

དུག་པ་ནི་འདི་པའི་ལུགས་ལ་རྟེན་གང་ཟེག་གི་སློ་ནས་དབྱེ་བ་རིགས་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས།
མེད་པ་ནི་འདོད་རྒྱུ་ཚོགས་ཤེས་དང་མ་ལྟར་པའི་གང་ཟེག་ལྟ་བུ་ལོ། །རིགས་ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཡོད་པ་གསུམ། དེ་ལྟར་ལའང་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་རིགས་དེས་པ་དང་མ་དེས་པ་
གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་རིགས་ཀྱི་སྤོང་བ་གྱིས་རིགས་དེས་པ་ནི་མེད་ལ། རྟོགས་པའི་དབང་གིས་རིགས་དེས་པ་དེས་
ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དེ་སྤོང་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་མི་འགྱུར་ཡང་རང་རྒྱལ་དུ་འགྱུར་
བ་ཡོད་ཚོས་མཚོགས་ལྡུང་བ་མེད་དེ། དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་ན་སྤོང་པའི་རང་རྒྱལ་
ཀྱི་སྤོང་ལམ་བཟོད་པ་དང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ནི་ཚོགས་ལམ་མ་ཐོབ་བར་དུ་
རྒྱུན་དབང་གིས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་བསྐྱུར་དུ་ཅུང་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་གཞན་དུ་བསྐྱུར་མི་ཅུང་བཞི་རྟོགས་པའི་སྤོང་བས་
གྱིས་ཡིན་གྱི་རིགས་ཀྱི་སྤོང་བ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་མཛོད་ལས། གཉིས་སྤོང་རིགས་ལས་ལྷོག་ནས་
ནི། །སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གཞན་གསུམ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།།

གཉིས་པ་མཛོད་སྤེལ་པས་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟེག་མེད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཅུང་གི་
རུས་པ་ལ་རིགས་སུ་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྤྲེལ་གྱིས། མཛོད་སྤེལ་དག་གི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་
ཀྱི་ས་བོན་རུས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོའི་སྤྱོ་བོ་དང་སྤོང་བ་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཚོས་ཅན་གྱི་
ས་བོན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

འོན་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དང་བྱུང་བར་ཅི་ཡོད་ཅེན། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དེ་ནི་རྒྱུན་དབང་གིས་
གསར་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐོག་མེད་པ་ནས་ཡོད་པར་འདོད་ལ། འདི་ནི་སོ་སོའི་སྤྱོ་བོ་རིགས་སྐབས་ན་

ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་བཞག་པ་དང་། སློབ་པ་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཐོང་
ཚོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ཉམས་པའི་སྐབས་སུ་འདེད་པའི་ས་བོན་ཡོད་པ་དེ་རིགས་སུ་འདོད་པས་ཁྱེད་
པར་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་རིགས་དེས་མ་དེས་སོགས་ཀྱང་པལ་ཆེར་བྱེད་དེ་འདུལ་སྐྱེས་ལྷན་གྱིས་ཚོད་ལྷན་
མ་མཐོང་བས་རིམ་བཞག་གོ།

གསུམ་པ་སེམས་ཅོམ་པས་ནི། ཚོས་མཛོད་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
རིགས་དེ་ནི་ཐོག་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེ་མཚེད་དུ་གྱི་བྱུང་པར་གང་ཡིན་པ་
སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཀུན་གཤིས་ལས་ལེན་པའི་སེམས་ཅོམ་པས་ནི་ཀུན་གཤིས་སྤོང་ན་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་པའི་
ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་ཐོས་པའི་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་གསོས་མ་བཟབ་པའི་ཚོ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དེ་ཐོས་པའི་རྒྱུ་
ལྷན་གསོས་མ་བཟབ་སྐྱེ་བྱུང་པར་ལྷན་གྱིས་ཀྱུ་ལྷན་གྱི་རིགས་སུ་འདོད་དོ།

ཀུན་གཤིས་མི་ལེན་པའི་སེམས་ཅོམ་པས་ཀྱང་ནང་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་སྤོང་གི་ཟག་མེད་ས་བོན་དེ་
ཉིད་ཐོས་པའི་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་གསོས་མ་བཟབ་པས་རང་བཞིན་དང་རྒྱས་ཀྱུ་ལྷན་གྱི་རིགས་གཉིས་སུ་འདོད་དེ།
བྱང་སེམས་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་དེ་ནི་མདོར་བསྐྱེད་ན་རྣམས་པ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་
གནས་པ་དང་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པའོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པའི་རིགས་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་དུ་གྱི་བྱུང་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཀྱི་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་ཐོག་མེད་
པའི་དུས་ཅན་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་ནི་སྐྱོད་དག་བའི་རྩ་བ་
གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་དེ་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་སྤོང་ན་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱུ་དང་
འཕྲད་ན་རང་འབྲས་བུ་བྱུང་བ་སྐྱེད་དུ་གྱི་ལྷན་པུ་དེ་སེམས་ཅོམ་ལུགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེན་
རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་ཀྱུ་ལྷན་གྱི་རིགས་གཉིས། རང་འབྲས་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པའི་ཐོས་པའི་རྒྱུ་ལྷན་གྱིས་
གསོས་མ་བཟབ་པའི་རིགས་དེ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་འབྲས་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པའི་ཐོས་པའི་
རྒྱུ་ལྷན་གསོས་མ་བཟབ་པའི་རིགས་དེ་རྒྱས་ཀྱུ་ལྷན་གྱི་མཚན་ཉིད། སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་དེ་ཐོས་
སོགས་ཀྱིས་གསོས་མ་བཟབ་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལོན་ཡིན་ལ། ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་ནི་རང་

འབྲས་ཚོགས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཛོན་དུ་གྱུར་པས་རྒྱས་ཀྱུ་ལྷན་གྱི་རིགས་དང་། རང་འབྲས་སྐྱེར་ལམ་སྐྱེད་པའི་
རྒྱུ་ལྷན་གསོས་མ་བཟབ་པ་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་གཞི་མཐུན་དུ་འདོད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པར་
སེམས་ཏེ། ཉན་སེམས། ས་བོན་དེས་འབྲས་བུ་མ་བསྐྱེད་ཅིང་འབྲས་བུ་མ་གྲུབ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱུང་།

གང་གི་ཚོ་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་དེའི་ཚོ་ནི་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱེད་ནས་དེའི་ཕྱིར་རིགས་དེ་རགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་སྟོན་པར་འགྲུལ་འོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏོ། །རང་བཞིན་
གནས་རིགས་དང་རྒྱས་ཀྱུ་ལྷན་གྱི་རིགས་འགལ་བ་ལོན་རུ་འདོད་ན་འདི་པའི་ལུགས་ལ་ལམ་ལྷགས་རྒྱུད་ལ་རང་
བཞིན་གནས་རིགས་མེད་པའམ་ཡང་ན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་རྣམས་ཐུང་དང་པུ་མ་ཡོད་པར་བས་ལེན་དགོས་
པར་སྐྱེད་བས་དབྱུད་པར་བྱུང་།

རིགས་དེ་ལ་ཡང་དེས་པ་དང་མ་དེས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཐོག་མེད་ནས་བྱང་ཚུབ་གསུམ་པོ་སོ་
སོའི་རྒྱུར་དེས་པའི་དབང་གིས་རྒྱུན་གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན་རིམ་བུ་ལས་འགའ་ཞིག་
ནས་གསེར་འབའ་ཞིག་དང་། དངུལ་འབའ་ཞིག་དང་། ཟངས་འབའ་ཞིག་འབྱུང་བ་ལྟར་ལོ། །གཉིས་པ་རིགས་
མ་དེས་པ་ནི་རྒྱུན་དབང་གིས་ཐོག་མེད་པ་གསུམ་གང་རུང་དུ་བསྐྱེད་ཅུས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རིམ་བུ་ལས་འགའ་ཞིག་ནས་
ལ་ལ་ཟངས་ལ་ལ་དངུལ་ལ་ལ་གསེར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །རིགས་ཆད་པ་ནི་སྐྱིབ་པ་ཤེས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་ཟག་མེད་
ཀྱི་ས་བོན་དེ་དང་མི་ལྷན་པའོ།

འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་རིགས་ལྷན་བཞེད་དེ། ཡིད་བཞིན་མཛོད་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་
ལ་རིགས་ལྷན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རིགས། མ་དེས་
པའི་རིགས། རིགས་ཆད་པའི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས། འདིར་མཐར་ཐུག་ཐོག་པ་གསུམ་དུ་བཞེད་པའི་
གནད་ཀྱིས་རིགས་དེས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་མི་འདོད་ཅིང་། རིགས་
མ་དེས་པ་ནི་ལམ་དུ་མ་ལྷགས་བར་དུ་རིགས་ཅོམ་འདོད་ཀྱང་ཐོག་གསུམ་གང་གི་རིགས་སུ་འདེད་མ་གྲུབ་ཅིང་
ཐོག་གསུམ་གང་གི་ལམ་དུ་ལྷགས་པ་དེ་ནས་དེ་དང་དེའི་རིགས་སུ་འདོད་པས། སེམས་ཅན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ།

སེམས་ཅོམ་མན་ཆད་ཀྱིས་རིགས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱེད་པར་བཞེད། འོན་ཀྱང་ཀུན་བཏུས་ལས།

ཅིའི་ཕྱིར་ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ཞེན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འོ་
ཞེས་ཚེས་དབྱིངས་ལ་རིགས་སུ་གསུངས་ཀྱང་དེ་ལ་དམིགས་པས་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་པ་ཅམ་ལ་རིགས་སུ་འཛོལ་
པར་འགྲེལ་ན་རུང་བར་སེམས་སོ། །རིགས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱེ་མཚེད་དུག་གི་ལྷན་པར།
ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན། སྐྱིབ་པ་སྤོང་རུང་། ཐོས་པའི་བག་ཆགས་བཅས་སོ། །

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་གཞི་ལས་མི་ལེན་པའི་སེམས་ཅོམ་པས་སྐྱེ་མཚེད་དུག་གི་ནང་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་
མཚེད་དང་། ཀུན་གཞི་ལས་ལེན་པའི་སེམས་ཅོམ་པས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ལས་ཀུན་
གཞིའི་སྟེང་གི་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་དེ་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་སྐྱེ་མཚེད་དུག་གི་ལྷན་པར་ཞེས་བཤད་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ས་རྣམས་སྤྲོ་ཚོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ། །བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་དགོ་བའད་དེ། སྤྱིང་པོ་དེ་ལ་
ཀུན་གཞིའི་སྐྱེས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་གསུངས་པར་མཛད། །ཅེས་པའི་དགོངས་པར་བསམ་པའོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་དང་འཕྲད་ན་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། གསུང་རབ་ཐོས་པའི་རྒྱན་
གྱིས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་མདོ་སྤྲོ་རྒྱན་ལས། །ཡོད་དང་མཚོག་དང་མཚོན་ཉིད་
དང་། །རྟགས་དང་རིགས་རབ་དབྱེ་བ་དང་། །ཉེས་དམིགས་དང་ནི་ཕན་ཡོན་དང་། །དཔེ་རྣམ་གཉིས་ཏེ་རྣམ་པ་
བཞི། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐད་དང་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྐྱབ་
བྱེད། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ལས་ཐེག་ཚེན་གྱི་རིགས་མཚོག་ཏུ་སྐྱབ་པ། རིགས་ཀྱི་དོ་བོ། ཐེག་ཚེན་གྱི་རིགས་
སད་པའི་རྟགས། རིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ། རིགས་སད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཉེས་དམིགས། ཐེག་ཚེན་གྱི་རིགས་
སད་པའི་ཕན་ཡོན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ། རྒྱལ་གྲུང་གྱི་རིགས་མཚོན་པར་བྱེད་
པའི་དཔེ་དང་བཅས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་རེ་རེ་བཞིན་ལྷན་ཚེས་བཞི་ལྟར་འཆད་པ་ནི་ཐེག་ཚེན་སྤྱིའི་རིགས་
བཤད་ཚུལ་ཡིད་འཕྲོག་པའི་གནས་ཏེ་ཤེས་པར་འདོད་ན་མི་མཚེས་རྗེའི་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་པར་གཞིགས་པར་
འཚུལ་ལོ། །

བཞི་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་རིགས་ཀྱི་དོ་བོ། དབྱེ་བ། སྐྱབ་པ། རྟེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་བཞི་
ལས། དང་པོ་ནི། སྤོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཞེས་བྱ་

བ་འདི་ནི་ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་ལྟར་ལེན་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ། དེ་ལ་
གནས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་དངས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་དཔྱུང་འབྱུང་བའི་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་དང་། རྒྱུད་སྐྱེ་ལས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གཤང་
ཡིན་པ། །དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། གྲུབ་མཐའ་
མཛོད་ལས། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་རྗེ་མ་དང་
བཅས་པའི་དུས་ན་རིགས་སམ་ལམས་སམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། རྗེ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཚོ་
བྱང་རྒྱུ་བམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རྗེ་མ་དང་བཅས་པའི་
སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་སྤྱིར་རིགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་སངས་རྒྱལ་གྱི་
རིགས་ཅན་ཡིན་པས་བྱུབ་སྟེ། མདོ་ལས། བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོས་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་ལྷབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་འོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་རྟེན་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་ས་དབྱེ་བ། རྟེན་ཚོས་སྐྱབ་པའི་སྐྱོན་ས་དབྱེ་བ། གནས་
སྐབས་ཀྱི་སྐྱོན་ས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱལ་གྲུང་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་དེ། མདོ་
སྤྲོ་རྒྱན་ལས། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱལ་པ་དག །དེ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དང་། །ཡོད་མེད་ཉིད་དང་། །ཞེས་
གསུངས། །གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས། དེང་སང་ནི་གཞི་ལ་རིགས་དེ་གཉིས་མ་བརྟེན་བར་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་།
ལམ་ནི་རྒྱལ་གྲུང་དུ་འཛོག་པ་ནི་དབྱིངས་མ་གོ་བའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་སྤྲང་སྟེ། གཞི་ལ་སྤྲང་སྤྲང་སྤྲང་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་
དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་དཔག་ས་ན་རྒྱལ་གྲུང་གྱི་རིགས་ལ་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱལ་གྲུང་རིགས་གཉིས་སུ་ལས་སྤང་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་མཛོད་དུ་གྱུར་པས་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་། གཞི་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་གྲུང་གྱི་རིགས་མཛོད་དུ་གྱུར་པས་ཡེ་ཤེས་
ཚོས་སྐྱབ་གྲུང་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ན་དེས་དོན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱབ་ལུས་མ་བྱས་སུ་
གསུངས་པའདེ་ཤིན་ཏུ་དད་པའི་གནས་སོ། །

དེས་ན་རྗེ་མ་བཅས་སེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་གང་ཞིག་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེར་གནས་འགྱུར་རུང་གི་ཆ་ནས་
བཞག་པ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་དེ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་པོ་ཚེའི་མཛོད་ལས། དབྱིངས་སྤོང་པ་ནི་

ཚོས་སྐྱོད་པོ་ཉིད་སྐྱུ་ལི་བྱ་ལྟུ་འི་རྟེན་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས།

རིགས་གང་ཞིག་གཙོ་བོ་ཡི་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ་ར་གནས་འགྲུར་རུང་གི་ཚན་ས་བཞག་པ་རྒྱས་གྲུར་རིགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་གྲུར་གྱི་རིགས་གཉིས། དང་
པོ་འོ་འོ་ཞེ་། ཐེག་ཚེན་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་དྲི་བཅས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གསལ་ཆ
ནས་ཡི་ཤེས་ཚོས་སྐྱུ་འམ་གཞུགས་སྐྱུ་འི་རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་ཚན་ས་བཞག་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡི་ཤེས་སྣང་བ་རང་
འོད་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ་ནི་བརྟེན་པ་གཞུགས་སྐྱུ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་ལྟུ་ར་གནས་པ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པའི་འོ་འོ་ཞེ། ཐེག་ཚེན་ལམ་མ་ཞུགས་རྒྱུ་དྲི་བཅས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱི་གསལ་ཆ
གང་ཞིག་གཞུགས་སྐྱུ་འི་རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་ཚན་ས་བཞག་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རེ་ལ་ལམ་ལ་སློབ་དུས་ལྟར་
བཤད་ན། དབྱིངས་ཀྱི་རིགས་དེ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་སྣང་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པས་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ཟེར་ཏེ་རྟེན་དུ་
གནས་ལ། དེའི་སྣང་དུ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་བཅུ་རྒྱན་མཐའི་བར་གྱི་དག་ཚུ་བསོད་ནམས་
དང་ཡི་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྒྲུངས་པས་རྒྱས་གྲུར་གྱི་རིགས་ཞེས་བྱ་
སྟེ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྣང་དུ་ཐེག་ཚེན་སྟོབ་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་དག་ཚུ་
བརྟེན་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་གྲུར་དེ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་གྲུར་རིགས་སུ་གནས་གྲུར་པ་ཡིན་
པས་དོན་དུ་ཐེག་ཚེན་ལམ་གྱིས་སྐྱོབ་པ་བསྐྱུས་པའི་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྣང་པའི་རང་བཞིན་
གསལ་ཆ་ལ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་གྲུར་རིགས་སུ་བཞག་པར་སེམས་སོ།། །ཡུང་དེས་ལམ་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་རིགས་ཀྱི་ས་མཚན་ས་ཀྱང་རྟོགས་རྟུས་སོ།། །འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་རྒྱུད་སྐྱུ་འི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།
རྒྱས་གྲུར་དེ་ཡང་དོན་གི་དབང་དུ་སྣང་མེད་གསུང་དུ་ནི་མིན་ཏེ་ལམས་ཀྱི་སྣང་གི་དྲི་མ་རུང་བཤད་བསྐྱབས་པས་
ལམས་ཀྱི་བྱེད་པ་གསོ་རྟུས་པའི་ལས་ཤིག་མཛོན་སུམ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ན་རིགས་ཡིན་ན
འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། སྤྱིར་སེམས་ཅན་ཡིན་ན་ཐེག་ཚེན་གྱི་རིགས་དེ་གཉིས་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པས་
ཁྱབ་ཀྱང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རིགས་གཉིས་ནི་ཐེག་ཚེན་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལོན་ལ་ཡོད། དེ་ཡང་དྲི་མ་
དང་བྲལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱུ་གསུམ་སྣང་གཞིར་གྲུར་པའི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་སྣང་པའི་ཆ་དང་གསལ་ཆ་ལ་
རང་བཞིན་གནས་པ་དང་གཞིའི་རྒྱས་གྲུར་རིགས་སུ་འཛོག་པ་དང་། དེའི་སྣང་གི་དྲི་མ་བསྐྱུས་པའི་ཆ་ནས་

ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱས་གྲུར་རིགས་སུ་བཞག་པ་ནི་གནད་དམ་པ་སྟེ། དེས་པའི་དོན་དུ་སྐྱུ་གསུམ་པོ་
རིགས་ཀྱི་དྲི་མ་བྲལ་ཅོམ་གྱིས་མཛོན་དུ་གྲུར་པ་ཡིན་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་རིགས་ལྟ་བུ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་བཞག་ནས་དེ
ལས་སྐྱེས་པའི་སྐྱུ་གསུམ་པོ་དཔེ་མི་འདོད་པ་ནི་སྣ་འགྲུར་རིག་འཛོན་བརྒྱད་པ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་
པར་ཤེས་པའི་གུས་སྟོབ་ལིག་རིས་སུ་ཐལ་ལོ།།

སྤྱིར་རྣམ་མཁུན་མི་རྟག་པ་ནི་རྣམ་མཛོད་གི་སྣང་བ་དང་བསྐྱེད་ཏེ་བཞག་པ་མ་གཏོགས་དེ་འདྲ་དངོས་
གནས་ཤིག་ཡོད་པར་འདོད་ན་དགོངས་པོ་བའམ་སྤྱིར་རྒྱུ་ལའི་གནས་ཡིན་པར་སྣང་མཐུན་སེམས་འོ་འོ་ལས་ཤེས་
དགོས་སོ།། ཐེག་ཚེན་གྱི་རིགས་སུ་དཔེ་རིགས་ནི། རྒྱན་ལས། སྐྱུར་བའི་སྟོན་དུ་སྤྱིར་རྒྱུ་དང་། རོ་ལམ་པ་དང་ནི་
བཟོད་པ་དང་། །དག་ལ་ཡང་དག་སྐྱེད་པ་ནི། །རིགས་ཀྱི་རྟེན་སུ་དེས་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ།།

གཉིས་པ་ནི་འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་སེམས་ཀྱི་ཚོས་དབྱིངས་འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་
རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་རིགས་ཡིན་ན་ལམ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་གྲུར་གྱི་རིགས་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། རང་བཞིན་གནས་
རིགས་དང་རྒྱས་གྲུར་རིགས་གང་རུང་ཡིན་ན་འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་རིགས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།
ཐེག་ཚེན་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་རྟེན་དུ་གྲུར་པའི་རིགས་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་རྟེན་དུ་མ་གྲུར་པའི་ཕྱིར། བོད་དུ་གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ཀྱི་ཡུང་དངས་མ་
ཐག་པ་ལྟར་ལམ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་ལྟར་ན་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སམ་རྟེན་
བྱས་ནས་དེའི་སྣང་གི་སྐབ་པ་བཅུ་གསུམ་པོས་དྲི་མ་བསྐྱུས་པའི་ཆ་དེ་ལ་རྒྱས་གྲུར་གྱི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་
བྱལོ། །དེས་ན་བརྟེན་པ་སྐབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལྟོག་ཆ་ནས་འདིར་བསྟན་སྐབ་པའི་རྟེན་རིགས་དེ་ཡང་བཅུ་
གསུམ་དུ་གྲུར་ཏོ། །སྤྱིར་གཞི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་རྒྱས་གྲུར་རིགས་གཉིས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་ཡོད།
ལམ་གྱི་རྟེན་དུ་གྲུར་པ་དེ་གཉིས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཡོད། འདིར་བསྟན་རིགས་ཀྱི་ས་མཚན་ས་སྐྱུར་
ལམ་དོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་རོ། །སྐབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དབྱེད་པོ་དུ་སོང་།

གསུམ་པ་ནི། གནས་སྐབས་ལ་སྟོབ་ནས་རིགས་དེས་པ་དང་མ་དེས་པ་གཉིས། དེས་པ་ལའང་

གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གསུམ་དུ་བཞག་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ལ་ལྟོས་ན་ཉན་རང་གི་རིགས་
སུ་ངེས་པ་མེད་དེ། དེ་དང་དེའི་རིགས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དབང་གིས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་བསྐྱར་མི་རུང་དགོས་པ་
གང་ཞིག་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཡང་མཐར་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་འཚོ་རྒྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་རིགས་ཡིན་ན་མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སུ་ངེས་
པས་ཁྱབ་པོ།

ཐེག་ཆེན་ལ་འང་གནས་སྐབས་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་རྒྱུད་སྒྲུབ་མཚམས་ལ་དག་པ་དག་དག་པ་
དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གོ་མི་བཞིན། །སེམས་ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདད་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་
བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཐོང་སྤང་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་དང་། །སློམ་སྤང་མ་དག་
ལ་མཐོང་སྤང་དག་པའི་གནས་སྐབས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདད་དང་། །སློམ་སྤང་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཚོ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་གསུངས་སོ། །

སངས་རྒྱལ་གྱི་སངས་རྒྱལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཚོ་རིགས་ཞེས་མི་བརྗོད་དེ། ལྷན་མཐའ་
མཛོད་ལས། །དེ་མ་དང་བཅས་པའི་དུས་ན་རིགས་སམ་ཁམས་སམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་དཔོན་ཞེས་བྱ་ལ།
དེ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཚོ་བྱང་ཆུབ་བམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་བཞིན་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

གསུམ་པ་སྐབས་ལ་ཡོན་ཏན་ལོ། །སློམ་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་ལས་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་བྱང་བས་རིགས་ཞེས་བྱ་ལོ།

བཞི་པ་རྟེན་དུ་འགྲུང་ཚུལ་ནི་ལམ་དག་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱང་ཁམས་སྐྱེ་མཆོད་རྣམས་ལས་
དང་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན། །དེ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་རྟོག་ལ་བརྟེན། །དེ་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་
ལྟར་ཐེག་ཆེན་སྐབས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདད་ལ་བརྟེན། །དེ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆོད་ལ་བརྟེན། །སྐྱེ་མཆོད་གཞན་ལྡེ་ཡིད་
ཀྱི་སྐྱེ་མཆོད་ལ་བརྟེན། །དེ་སེམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་པས་དེ་ཉིད་རིགས་སུ་འཛོགས་སྟེ། །རྒྱུད་སྒྲུབ་མཚམས་ །དེ་བཞིན་
ཕྱང་པོ་ཁམས་དབང་རྣམས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དག་ལ་གནས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཚུལ་བཞིན་མིན། །
ཡིད་ལ་བྱེད་ལ་རྟེན་ཏུ་གནས། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ནི། །སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་རབ་གནས། །ཞེས་དང་།
ཅུ་བར། །འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

དམིགས་པའི་སློམ་རིགས་སུ་འགྲུང་ཚུལ་ནི་ལོངས་སྤོངས་སུ་འགྲུང་ཚུལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ། །རིགས་འདི་ཉིད་བྱམས་མཐོན་གྱིས་རྒྱུད་སྒྲུབ་མཚམས་རྣམས་སངས་རྒྱལ་ལོངས་སྤོངས་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་
མེད་ཕྱིར་དང་། །རིགས་ཡོད་ཕྱིར་ན་ལུས་ཅན་ཀུན། །རྟེན་ཏུ་སངས་རྒྱལ་སྤྱི་དཔོན་ཅན། །ཞེས་རིགས་པ་རྣམས་
གསུམ་དང་། །རོ་རྒྱུ་འབྲས་ལས་ལྟན་འཇུག་པ་དང་། །གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན། །རྟེན་ཏུ་
མི་འགྲུང་ཡོན་ཏན་ཉེར་མེད་ནི། །དོན་དམ་དབྱིངས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་རྣམས་གཞག་རྣམས་
བཅུ་ཉི་ལྔ་ལྟར་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བར་བསྟན།

སངས་རྒྱལ་པ་དང་ན་སྤང་ཕྱི་སྤང་མ་ལ། །སྐྱེ་ལ་སྤྱི་དཔོན་གཙང་ནང་གསལ། །སལ་གཏོར་དང་
ལྷན་ཐོགས་འབྲས་རྒྱུད་དང་། །གོས་རྩལ་ནང་ན་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་དང་ནི། །བྱུང་མེད་རྣམས་ལོ་རྟོག་མི་བདག་
དང་། །སལ་ལ་རིན་ཆེན་གཟུགས་ཡོད་ཇི་ལྟར་བར། །སྐྱོ་བུར་ཉོན་མོངས་དེ་མས་བསྐྱབས་པ་ཡི། །སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་ཁམས་འདི་གནས། །ཞེས་དཔེ་རྣམས་དགུ་ཉི་ལྔ་ལྟར་དེ་མས་སྐྱོ་བུར་བར་བསྟན། །མདོར་ན་རྒྱུད་
སྒྲུབ་མཚམས་རིགས་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྤྱི་དཔོན་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་ལ་གསུམ་དང་། །རྣམས་གཞག་རྣམས་ལ་བཅུ་དང་།
དཔེ་དོན་རྣམས་ལ་དགུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ། །ཀུན་མཁུན་ཚོས་རྗེས་སྐབས་མཛོད་དུ། །རིགས་ཀྱི་རང་
བཞིན། །ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ། །རབ་ཏུ་བྱེད། །རིགས་སྟོན་པའི་འཐད་པ་བཅས་སུ་བཅད་རྣམས་ལ་བཞིན་རིགས་
གསལ་བར་བསྟན་པས་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་ལ་གཟེགས་པར་འཚུལ་ལོ།

༥། སྐབས་པའི་དམིགས་པ།

ལྷ་པ་ཐེག་ཆེན་སྐབས་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་སྐབས་པའི་རྟེན་གྱི་རྗེས་སུ་སྐབས་པའི་
དམིགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས། ཐེག་ཆེན་སྐབས་པའི་རིགས་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐེག་
དམན་གྱི་སྐབས་པའི་དམིགས་པ་ལས་རྒྱུ་ཆེ་བ་དམིགས་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱོ་འདོགས་གཙང་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། །རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆགས་མེད་ལྷུང་ལ་རེག། །དེས་ན་འདི་
ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདད་ཐོབ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

མདོ་བསྟན་སྲུང་རྒྱུ་ལུ་ལས། ལྷ་པ་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ནི། སྤྱིར་སྤང་དོར་བཏང་སྟོམས་སྤྱབ་པའི་
ཚོས་ཀྱལ་ལ་དམིགས་དགོས་ལ། ལྷ་པ་རྒྱུ་ཚེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ལ་དམིགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་མདོ་
རྒྱུ་པར་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཅིག་གསུངས་པ་འདྲ་འདྲིར་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུ་ཆགས་མེད་སོགས་རྐང་པ་
གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་གི་མཐའ་མ་ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་
རྒྱུ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པར་བསྟན་ཞིང་། དེ་སྐབས་ལ་སྤང་དོར་དུ་བྱུང་བ་དག་གི་ལུང་
མ་བསྟན་དང་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སོགས་བྱེད་བྱ་བྱས་ནས། ཐུན་མིན་ཐུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་
གྱིན་དམ་དམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནས་དེ་སྐབས་པའི་རྒྱུ་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས། མདོ་འདྲིར་
དམིགས་པ་བཅུ་གཅིག་པ་ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པ་དངོས་སྤྱི་བསྟན་པས་གཞན་རྣམས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་
ཤེས་དགོས་སོ།།

དེའི་དོན་མདོར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་རྒྱུ་བ། དམིགས་པ་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། ཞེས་
གསུངས། དེ་ཡང་དགོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན། ཞེས་པས་བྱང་ཟད་ཕྱི་སྟེ་བསྟན། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་
དང་། ཞེས་པས་རྒྱུ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་ལྟངས་ལས། སྐབས་པའི་དམིགས་པ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས།
དམིགས་པ་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེན། དེ་ཡང་དགོ་ལ་
སོགས་པ་ཡིན། ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོམས་པ་ནི་མི་དགོ་ལ་དང་ལུང་དུ་མ་
བསྟན་པ་དག་བསྟུ་བའོ། ཅི་དེ་དག་ཁོ་ཅོན་ལུ་ཟད་དམ་ཞེན། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ།།

དམིགས་པའི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདྲིར་དམིགས་པའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། དང་པོ། ཐེག་ཚེན་སྐབས་པས་སྟོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་
གཞི་ཐེག་ཚེན་སྐབས་པའི་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད། དེའི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་དེས་རྟོགས་པས་མ་ལྷབ་སྟེ། མོ་སྟེ་
རྒྱུ་ལྱི་སྟེ་རྒྱུ་ལྱི་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཀྱང་དེས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེད་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དགོ་སོགས་གསུམ་དང་། བྱེད་བྱ་བུ་

བཤད་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་སོགས་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ལ་དང་པོ་གསུམ་
ནི། ལྷ་པར། དེ་ཡང་དགོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན། ཞེས་སོ།།

ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞེས། རང་འབྲས་རྣམ་སྟོན་ཡིད་དུ་འོང་བ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་
དགོ་བ་དང་། དེ་གང་ཞེས་པར་འབྲས་རྣམ་སྟོན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ་མི་དགོ་བ་
དང་། དགོ་མི་དགོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།

དེ་ལ་སྐྱེས་བཞེད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེད། མཛོད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་པའི་རེ་ལེ་འདྲ་བའི་རེ་
ཡོད་དེ། དགོ་བ་ལ། ཐར་པ་བྱ་བའི་ལས་འདས་པ་དོན་དམ་པའི་དགོ་བ། དགོ་བའི་རྒྱ་བ་གསུམ་དང་། རོ་ཚོ་ཤེས་
པ། ཞེས་ཡོད་པ་ལྟ་ནི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགོ་བ། དེ་དག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་མཚུངས་
ལྡན་གྱི་དགོ་བ། དེ་དག་གིས་ཀྱང་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་རྣམས་ནི་ཀྱང་སྟོང་གི་དགོ་བའོ།།

མི་དགོ་བ་ལ་འདྲ། འཁོར་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་མི་དགོ་བ། མི་དགོ་བའི་རྒྱ་བ་གསུམ། རོ་ཚོ་མེད་པ།
ཞེས་མེད་པ་ལྟ་ནི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མི་དགོ་བ། གཞན་གཉིས་འགྲོ། ལུང་མ་བསྟན་ལ་འདྲ། རམ་མ་ལའ་དང་བརྟགས་
མིན་འགོག་པ་གཉིས་ནི་དོན་དམ་པའི་ལུང་མ་བསྟན། འཛིག་ལྟ་དང་མཐའ་ལྟ་གཉིས་ནི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་མ་
བསྟན། གཞན་གཉིས་རིགས་འགྲོ། དེ་དག་སྐྱེས་བཞེད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེད་ཞེས་བཞེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
དེ་དག་ལ་དངོས་བཏགས་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་དོན་དམ་པའི་དགོ་བ་དེ་དགོ་བ་ཡིན་མིན་ལ་
ཚོད་གཞི་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དམ་པའི་མི་དགོ་བ་དེ་མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐམས། ཕྱི་སྟོང་གྱི་འཛིག་རྟེན་
དང་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་དམ་པའི་མི་དགོ་བ་ཡིན་ཀྱང་མི་དགོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམས་གོང་
མ་གཉིས་ན་ས་དེར་བསྐྱེས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་མི་དགོ་བ་ཡོད་ཀྱང་ས་དེས་བསྐྱེས་ཀྱི་མི་དགོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ལ་ཅིག་ དགོ་མི་དགོ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ། ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞེས་པར་འབྲས་རྣམ་སྟོན་བཤད་པ་
འབྱིན་བྱེད་དང་སྐྱུག་བསྐྱུག་འབྱིན་བྱེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་ཁོང་ཁྲོས་འཛོམས་པར་དེས་
པའི་དགོ་བ་ཚོས་ཅན། རང་གི་རྣམ་སྟོན་གྱི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པར་ཐམས། དགོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན་དེ་མིན་པར་ཐམས། ཁོང་ཁྲོས་འཛོམས་དེས་ཀྱི་དགོ་བས་འབྲས་བུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་ལྱི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་བཤགས་པས་དག་པར་དེས་པའི་མི་དགོ་བ་ཚོས་ཅན། ལུང་ཕྱི་མ་དེར་ཐམས། མི་དགོ་བ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཚོས་ཅན། དགོ་བམ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེར་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཡང་ཁ་ཅིག་སྐྱེས་བུ་དམ་པས་སྐྱེད་བར་བྱ་བ་དགོ་བ་དང་། དེས་དོར་བ་བྱ་བ་མི་དགོ་བ་བཟུང་ན།
སངས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཚོས་ཅན། དགོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེད་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མཐར་ཐུག་གི་འཕྲོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམས་གོང་མའི་ཉོན་
མོངས་པ་ཚོས་ཅན། མི་དགོ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོར་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྐྱེད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལ་ཅིག་སྐྱེས་བུ་དམ་པས་བསྐྱེད་པར་འོས་པ་དགོ་བ་དང་དེས་སྐྱེད་པར་འོས་པ་མི་དགོ་
བ་ཞེས། མོས་པ་སྐྱོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཚོས་ཅན། དགོ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་
བུ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལ་བསྐྱོད་བཀྱར་བསྐྱེད་པ་གསུམ་མཛད་པའི་ཕྱིར། བས་པ་ཕོག་པའི་གང་
ཟག་ཚོས་ཅན། མི་དགོ་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱལ་འཕགས་པས་དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་དུ་མའི་
སྐོན་སྐྱོད་པའི་ཕྱིར་འོ།

གཉིས་པ་བརྒྱད་ནི་རྩ་བར། འཛིག་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་དང་། གང་དག་འཛིག་རྟེན་འདས་འདོད་
དང་། ཟུག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཚོས་དང་། གང་དག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། སྐོབ་མ་ཐུན་མོང་ཚོས་རྣམས་
དང་། གང་དག་ཐུབ་པའི་ཐུན་མོང་མིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིམ་པ་བཞིན། ལས་ཉོན་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་
རིགས་སུ་གནས་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཉེར་ལེན་གྱི་སྤྱད་པུ་ལྟ་བུ་འོ།

ཐོག་མེད་ནས་འཁོར་བར་མ་འདྲེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཚོས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་
མཚན་ཉིད། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལྟ་བུ་འོ། ཟུག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཀྱི་དོན་ལ། མཛོད་ལྟར་ན་དམིགས་
པ་དང་མཚན་སྟེན་གང་རུང་གི་སྐོན་སྐྱོད་ཟག་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱས་སུ་རུང་བ་དེ་ཟུག་བཅས་དང་། དེའི་སྐོན་སྐྱོད་
ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ་ཟུག་པ་མེད་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་
རྣམས། ཟུག་བཅས་གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལས། ཟུག་རྣམས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྲུལ། ཞེས་གསུངས།

ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན་ཟུག་པའི་སྐོན་སྐྱོད་གང་རུང་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོན་སྐྱོད་ཟུག་པ་རྒྱས་རུང་དེ་ཟུག་བཅས་
དང་། དེའི་སྐོན་སྐྱོད་ཟུག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ་ཟུག་པ་མེད་དུ་འདོད། ཟུག་པའི་སྐོན་སྐྱོད་ནི་མ་ལས་འཕྲུག་ལས། ཡང་

ཟུག་པའི་སྐོན་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱིར། ༡ ། ཅུ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་ནི་ཟུག་པའི་དོན་ལོ། ༢ ། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཟུག་པ་དང་འབྲེལ་བ། ༣ ། དེའི་བདག་རྒྱུན་མིག་ལ་སོགས་ཟུག་པ་དེ་དང་མཚན་སྟེན་
ལྡན་གྱི་རྟེན། ༤ ། ལམས་གསུམ་གྱི་དགོ་བ་ཟུག་བཅས་རྣམས་ཟུག་པས་བཅེངས་པ། ༥ ། ཟུག་པ་དང་རྗེས་
སྤྱོད་ལ་བ་དེའི་གནས་ངན་ལེན། ༦ ། ཟུག་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ཟུག་པའི་གཉེན་པོ་མིན་པར་ཟུག་པ་དང་
འཕྲོད་པ་འཕམ། ཡང་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཟུག་པའི་དམིགས་པ་སྟེ་དེ་
སྤྱོད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ནི་ཟུག་བཅས་སོ་ཞེས་གསུངས། སྐོམ་ལམ་ཟུག་བཅས་ཟུག་པའི་ཕྱིར་ཟུག་པའི་སྐྱབས་
མཉམ་གཞག་སྐྱེད་བཅས་ལ་ཟུག་བཅས་དང་སྐྱེད་མེད་ལ་ཟུག་པའི་སྐྱབས་

འདིར་ནི་རྒྱན་སྐྱེད་ལས། དེ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་པོ་
ལྟ་བུ་སོགས་པ་ནི་ཟུག་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ། བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ལ་
སོགས་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམས་ནི་ཟུག་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་
གཉེན་པོ་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤྱད་པོར་གྱུར་པ་ཟུག་བཅས་ཀྱི་དོན་དང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་བའི་གཉེན་པོར་
གྱུར་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཟུག་པའི་ཕྱིར་པོ་ཡིན་པས་གཞུང་སོ་སོའི་སྐྱབས་དོན་
ཕྱེ་བ་གལ་ཆེ་འོ།

རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྒྱ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཚོས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། འཕགས་པ་མཐུན་དག་གི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་རུང་གི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་སྐོབ་མ་ཐུན་མོང་
བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཛོད་ལས་སྤྱོད་ལྟ་བུ། སངས་རྒྱལ་ལོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྟོབས་བཏུ་དང་མ་འདྲེས་པ་བཅོམ་བྱེད་ལྟ་བུ་འོ།

བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་དམིགས་པ་བཏུ་གཅིག་ལ་དམིགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་བྱང་སེམས་
ཀྱིས་བདག་གི་སྐྱེད་བྱ་དང་དོར་བྱ་དང་བཏང་སྟོམས་སུ་གཞག་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་སྟེ་ལས་པའི་སྐོན་སྐྱོད་ལས་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་དམིགས་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་སེམས། དེ་ཡང་དང་པོ་དང་ཕྱིས་སྐྱེད་བྱ་གང་ཡིན་སྟེ་ལས་པའི་སྐོན་སྐྱོད་པ་
དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་སེམས། དེ་ནས་དང་པོ་ཟུག་བཅས་ཡིན་པས་སྐྱེད་བྱ་མེ་ཞེས་པ་དང་ཕྱི་
མ་ཟུག་པའི་ཡིན་པས་གཏན་གྱི་སྐྱེད་བྱའི་ཞེས་ཟུག་བཅས་ཟུག་པའི་ཕྱིར་པོ་སེམས། དེ་ནས་ཟུག་པའི་དེའི་དམིགས་

པ་གང་ཡིན་སྐྱེས་པ་སེམས་འདུས་བྱས་ཀྱིན་ཉོན་དང་འདུས་མ་བྱས་དོན་དམ་ལ་སེམས། དེ་ནས་འདུས་བྱས་ལ་
དམིགས་པ་པའི་འདུས་བྱ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་བཞག་ནས་འདུས་མ་བྱས་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱོར་པའི་འདུས་བྱ་
ལྷན་མོང་དང་ལྷན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་སེམས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

༦། སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ།

དུག་པ་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་ལ། སྐྱབ་པའི་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་
འཆད་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་
བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ཡང་མདོའི་བསྟན་ཚུལ་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱད་པར། ཅི་ཕྱིར་འདི་ནི་སེམས་དཔལ་འཆེལ་བྱ་ལེ་
ན། །སོགས་ནས། དེ་ཕྱིར་སེམས་དཔལ་འཆེན་པོ་ཞེས་ནི་རབ་བརྗེད་དོ། །ཞེས་པས་བསྟན། དེ་ཡང་མདོའི་བསྟན་སྐྱབ་
ཚུལ་ལས། དུག་པ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སྟེ་འཕྲོག་བྱ་གང་གི་ཕྱིར་ཡིན་པ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འཇམ་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། སྤངས་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཅི་ཕྱིར་
འདི་ནི་སེམས་དཔལ་འཆེ་སོགས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཚད་མེད་པའི་སྡེ་
དང་རིས་ཆེན་པོའི་མཚོག་ཏུ་ལྷུང་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། ལྷ་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་
པ་ཆེན་པོ་དང་། དེས་སྤང་བའི་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལྷགས་ལ་བསྟན་པའི་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ལ།
རྩ་བར། སེམས་ཅན་ཀྱང་མཚོག་ཉིད་སེམས་དང་། །སྤངས་དང་རྟོགས་དང་གསུམ་པོ་ལ། །ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་
རང་བྱུང་གི་ །ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་སེམས་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པར་འཇུག་པའི་
འདུས་བྱ་མཐར་ཐུག་དེ། འདིར་བསྟན་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་གསུམ་ཡོད་དེ།
སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་ལྷ་བྱ་སེམས་ཆེན་པོ་དང་།
དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་འགོག་བཤེན་ནས་པོ་ལོ་ཉིད་སྐྱབ་སྤངས་པ་ཆེན་པོ། ཇི་ལྷ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་ཆོས་མ་ལུས་པར་མངོན་

སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེ་བྱ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོའོ།

སྐྱིར་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་དེ་གསུམ་གྱིས་མ་ཁུབ་སྟེ། གཞན་དོན་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆེད་དུ་
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིར་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་དེ་གསུམ་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
གཞན་དོན་སོགས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དེ་གསུམ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར། ས་མཚོམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
འོན་ལའོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཆེན་པོ་དེ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཁོར་སྐྱར་གཡུལ་དུ་
འཇུག་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་པར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་འཇམ་དེ་ལས་རྒྱལ་བ་དང་། འཕྲོག་བྱ་མ་
ལུས་པ་ཐོབ་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་མཚོག་ཉིད་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྤང་ལས། དེས་ན་དེ་ལྟར་
སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པའི་བྱང་པར་ཅན་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོའི་མཚོག་ཏུ་
བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བྱང་
པར་ཅན་དེ་ཉིད་སྐྱབ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དམིགས་པ་
དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གཉིས་ལ་བྱང་པར་ཅི་ཡོད་ཅེས་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེ་མཐའ་ལྟོད་སྐྱབ་པ་དང་
འབེན་ལ་ཕོག་པ་འདྲ་བར་དེའི་ཆོ་ཉེ་བར་གནས་པ་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་ཐུག་རིང་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་
ནི་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། དཔེར་ན་མཐའ་ལྟོད་ལ་སྐྱབ་པ་བཞིན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་དམིགས་པར་ལྷུང་པའི་ཆོས་
བཅུ་གཅིག་ལ་ད་ལྟར་དམིགས་པ་ནི་སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིས་མཐའ་འབེན་ལ་ཕོག་པ་ལྷ་བྱ་ནི་མ་
འོངས་པ་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་ནི་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏོ།

སྐྱབ་པ་སྐྱིར་བཤད་པ།

སྐྱབ་པ་བཤད་པ་ལ། སྐྱབ་པ་ཡི་ནི་རྟོན་གྱུར་པ། །ཞེས་གསུངས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་དེ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཡིན་ཞེས།
སྐྱབ་པ་སྐྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱེད་བྱ་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱིར་
སྐྱབ་པ་དང་། བྱེད་བྱ་གི་སྐྱབ་པ་ཞེས་པ་འཇམ། མཁུན་པ་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། སྐྱིར་བཞི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱབ་
པ་འཇམ། ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། མདོར་རྟོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཞེས་པ་སྤྲད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐོ་ནས་གསུངས་ཏེ།

འགྲོལ་པར་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྤྱིར་དགའ་བའི་ཚོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་སྟེ་ཞེས་གསུངས།

དེད་གཤི་དོན་བསྟུན། མཁུན་གསུམ་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱབ་པ་ཚོས་ཅན། རྟོན་ལ་སྤྱིའི་སྐྱབ་པ་དང་མཁུན་པ་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟོན་སྤྱིར་དཀར་པོའི་ཚོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་དུ་གྲུང་པའི་བྱ་བ་ཚམ་ཡིན་པའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རྫོགས་སྤྱིར་བའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱབ་པ་ཚོས་ཅན། རྟོན་ལ་བྱ་བ་གི་སྐྱབ་པ་དང་། སྤྱིར་བཞི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཛོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་པར་ཕྱིན་ཏུ་གཤི་ལྷོག་པ་སུ་ལེན་རྒྱུ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་མཛོན་ཞེན་བཀག་པས་འཛིན་པ་མེད་པའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཉེ་སྤང་ལས། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་ནི་སྤྱིར་དཀར་པོའི་ཚོས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱ་བ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཛོན་པར་རྫོགས་པ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་བཞི་ལ་ནི་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་སོ་སོ་ལ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་པོ་དག་གིས་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། འཛིན་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་མཁུན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པའི་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་པ་དེ་མཁུན་པ་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་པའི་དོལ་དང་། བར་ཕྱིན་ཏུ་གཤི་ལྷོག་པ་སུ་ལེན་པའི་སྐྱབ་པ་དེ་སྤྱིར་བྱ་བ་གི་སྐྱབ་པའི་དོལ་ཡིན་ནོ། །མཁུན་གསུམ་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྤྱིའི་སྐྱབ་པ་དང་། སྤྱིར་བཞིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་གི་སྐྱབ་པ་ལ་བསྟན་རྒྱུ་གིས་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་མ་གཏོགས་རང་གི་དོལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཉེ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཁུན་གསུམ་གྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་པ་ཚོགས་ལམ་ལམ་པའི་གནས་སྐབས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ལྷོག་པ་ནས་སམ་གྱི་སྐྱབ་པ་གཏོགས་པའི་སྐྱབ་པ་གཞན་གསུམ་པར་ཕྱིན་ཏུ་གཤི་ལྷོག་པ་སུ་ལེན་པའི་ལྷོག་པ་ནས་མ་བསྟན་པར་མཁུན་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚན་པ་བསྟན་ལ། སྤྱིར་བཞིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་མཛུན་ཏུ་གཤི་ལྷོག་པ་ནས་སམ་ཐོས་བསམ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་

པའི་ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡན་ཆད་དུ་ཉམས་སུ་གྲུང་བར་བྱ་བའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ཡང་སྐབས་བཞི་པར། སྤྱིར་དང་རྒྱུ་ལ་ཁྲིམས་སོགས་སྤྱོད་པས། །ཞེས་དང་། །ལྷ་པར། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་ནི། །ཞེས་དང་། སྤྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །ཞེས་དང་། བདུན་པར། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

སྐབས་བརྒྱད་པར་སྐྱབ་པ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། འགྲོལ་ཆེན་ལས། ཚོས་སྐྱམ་ཚོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་ནི་མ་ཡིན་ཉེ། འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱ་བ་ཉིད་ཡོད་པ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས། འོན་རྣམ་མཁུན་སྐབས་ནས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་མི་བསྟན་པར་ཐམས་ལེན་མི་མཚུངས་ཉེ། རྣམ་པ་མཁུན་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མཚོན་པའི་སྐོན་པ་བསྟན་པ་དང་། ཚོས་སྐྱེ་འཕྲོད་བྱ་བའི་འབྲས་བུའི་སྐོན་པ་བསྟན་པས་སོ། །

སྤྱིར་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁུན་བརྟོན་འབྲས་བུ་ཉིད་ལ་བདུན་ཅུར། ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་བྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ་ཁྱད་པར་བཞི་ལྷན་སྐྱབ་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། ཁྱད་པར་བཞི་ནི། སྐྱབ་པའི་རྟེན། སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ། སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། སྐྱབ་པ་རང་གི་དོལ་དང་བཞི་འོ་ཞེས་གསུངས། སྐྱབ་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་གོ་སྐྱབ་སོགས་བཞི་ཡོད། སྐྱབ་པ་བཞེར་བྱངས་དང་གོ་རིམས་དེས་རྒྱུ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱབ་པ་དང་པོ་གསུམ་དང་། འཕྲོད་བྱ་ཐོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱབ་པ་ཕྱི་མ་སྟེ་བཞེར་པའི་ཕྱིར། འདྲིའི་སྤང་བྱ་ནི་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ལ་དཔེར་ན་དཔེ་འབོ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པའི་ཆོ་དང་པོར་སྤང་བའི་གོ་བོ་བཞི་སོ། །དེ་རྗེས་གཡུལ་པོར་ཞུགས། དེ་ནས་གོགས་དཔུང་ཚོགས་དང་བཅས་པས་གཡུལ་སྤྱད་དེ། མཐར་པ་རོལ་ལས་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པ་བཞིན་དུ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་ཐོག་མར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་ཕྱིགས་པའི་བསམ་པ་པར་ཕྱིན་ཏུ་གཤི་གོ་བོ་བཞི་སོ་སོ་སྐྱབ། སྤྱིར་བས་ཉམས་ལེན་ལ་རྒྱུ་བཞེན་ཞུགས་པ་ནི་འཇུག་སྐྱབ། གཉེན་པོ་ཚོགས་གཉིས་བསམ་གསུམ་ཉེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཡུལ་སྤྱད་པ་ནི་ཚོགས་སྐྱབ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་རྒྱལ་ཉེ་རྣམ་མཁུན་དུ་དེས་པར་འབྱུང་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་དེས་འབྱུང་གི་སྐྱབ་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་གྲངས་དང་གོ་རིམས་དེས་པ་ཡིན་ཉེ། ཉེ་སྤང་ལས། གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་གྱི་རྒྱུ་འདི་ནི་རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཉེ། གོ་བོ་གོས་པ་ནི་འཇུག་གོ་ཞུགས་པ་ནི་དཔུང་གི་ཚོགས་སོ། །དཔུང་ཚོགས་གསོག་པ་ནི་མ་

རྒྱལ་པ་ལས་རྒྱལ་བ་ཐོབ་པས་དེས་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

སྐྱབ་པ་བཞིའི་ས་མཚོམས་ནི། འགྲེལ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལྟར་ཇི་ལྟར་བཞེན་དུ་སྐྱབ་པ་དང་མཐོང་བ་དང་སྐོམ་པ་དང་འབྱུང་བར་གྱི་ལམ་གྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་མཚོན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པ་དང་ཚོགས་དང་དེས་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་སོགས་གསུངས་པ་ལ། འབྱུང་པོས། གོ་རེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་གོ་ཆ་སྐྱབ་པ་ལས་འཇུག་པ་མཐོང་ལམ་སོགས་སྐྱབ་ཐེན་ལྟར་བཞེད། རྒྱལ་ཚོབ་རྗེ་སོགས་ནི་གཞུང་འདི་སྐྱབ་པ་བཞིའི་ས་མཚོམས་བསྟན་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི་སྐྱབ་པ་ཞེས་པ་སྐྱབ་པ་ལས་ཁོ་ན་ལ་མི་འདོད་པར་མཐོང་ལམ་ལ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་པ་ཚོགས་ལམ་དང་། དེས་སུ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་པ་ལམ་དང་། མཛོན་སུམ་སྐྱབ་པ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ། མཐོང་ལམ་ལ་སོགས་པ་རིམ་བཞེན་གོ་སྐྱབ་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་དང་། འཇུག་སྐྱབ་པོ་དོན་སྐྱབ་མཐའི་བར་དང་། ཚོགས་སྐྱབ་པ་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་སྐྱབ་པ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་ནས་དང་། མཐོང་བ་དང་ཞེས་པས་ས་དང་པོའི་ཚོགས་སྐྱབ་པ་དང་མཐོང་སྐྱབ་པ་ཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐྱབ་པ་མཐོང་ལམ་དང་། སྐོམ་པ་དང་ཞེས་པས་ས་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་སྐྱབ་པ་དང་སྐོམ་སྐྱབ་པ་ཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐྱབ་པ་ཉིས་སྐོམ་ལམ་ན་ཡོད་པར་བསྟན། འབྱུང་བ་གྱི་ལམ་གྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པས་དེས་པར་འབྱུང་སྐྱབ་པ་སྐོམ་ལམ་ས་བཅུ་པའི་འབྱུང་བ་གྱི་ལམ་ན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ལས་ཤེས་སྟམ་ན། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གོ་ཆ་དང་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་དག་ནི་གོ་རེས་བཞེན་དུ་བརྒྱུད་པ་དང་། དེས་སུ་སྐྱབ་པའི་རང་བཞེན་ཚོགས་དང་མོས་པས་སྐྱོད་པའི་སས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པོ། །ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི་བརྟེན་པ་ནས་བརྟེན་པ་ཉེན་པའི་འབྱུང་ས་ཀྱི་བར་མཛོན་སུམ་དུ་སྐྱབ་པའི་རང་བཞེན་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པོ། །ས་དང་པོ་རབ་དུ་དག་པའི་རང་བཞེན་དུ་སྐྱབ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ། ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞེན་སྐོམ་པའི་ལམ་གྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞེད། གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐྱབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྐྱོད་ལུ་པ་ཅན་ཡིན་པོ། །དེས་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་ནི་སྐོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མཁུན་ཆེན་བརྟེན་འགྲུས་ཀྱི་དོན་བདུན་བཅུ་ལས་བཤད་པའི་སྐྱབ་པ་བཞིའི་ས་མཚོམས་དང་ཡང་མཐུན་པོ།།

༡། གོ་སྐྱབ།

གཉིས་པ་སྐྱབ་པ་བྱེ་བཀའ་དུ་བཤད་པ་ལ། རྣམ་མཁུན་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བདུན་པ་གོ་སྐྱབ་པ་བཤད་པ་ནི། ལུས་རྣམ་གཞག་དུ། གོ་ཆ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། །ཞེས་གསུངས་ན་གོ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཡིན་སྟམ་ན། དེ་ཡང་མཛོན་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྐྱབ་པར། གཏོང་བ་ཆེད་སློ་ཆེད་དང་མཐུ་ཆེད་དང་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན། དེ་ཡང་མཛོན་བསྟན་སྐྱབ་ཚུལ་ལས། བདུན་པ་བསམ་པ་གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ལ་རྒྱས་པར་ཕར་ཕྱིན་པེ་ཡང་དུག་ལྟར་དུ་སྐྱབ་པའི་གོ་ཆའི་སྐོམ་སྐྱོགས་ཕྱོགས་དུས་ཀྱི་ཆས་དཔག་པར་དག་འབའི་གོ་ཆར་གྱུར་པ་ཡིན་པས་སོ་དུག་གི་ཚུལ་དུ་བཤད། འདྲིར་གཏོང་བ་སྐྱིན་པ། སློ་ཚུལ་ཁྲིམས། མཐུས་པར་ཕྱིན་གཞན་བཞེ་བསྐྱུས་ཏེ་པེ་ཡང་དུག་ལྟར་དུ་སྐྱབ་པའི་གོ་ཆའི་སྐོམ་སྐྱིན་པ་སྤོ་མོ་གཅིག་བྱིན་ཀྱང་། རང་དོན་དམན་ལམ་ཡིད་བྱེད་དང་མཚོན་མར་འཛིན་པ་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་ཞེད། བན་ཡོན་གྱི་འབྱུང་བར་ཕྱོགས་དུས་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་བཤད་པར་དག་འབའི་རང་ཚུལ་དུ་གྱུར་པས་ན་ཆེ་བའི་སྐྱེ་ཡིས་འབྱུང་བར་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་སུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཅུ་བར། དེ་དག་སོ་སོར་སྐྱིན་པ་སོགས། རྣམ་པ་དུག་དུ་བསྐྱུས་པ་ཡིས། །གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་དེ། །དུག་ཚན་དུག་གིས་ཇི་བཞེན་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གོ་སྐྱབ་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་ནི། དོན་བདུན་ཅུར། འབྱུང་ཚོས་བཞེན་ལྟར་གྱི་སྐྱབ་པ་གང་ཞེས། བར་ཕྱིན་པེ་ཡེ་ན་དུ་དུག་དུག་ཚང་བར་བསྐྱུས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་གོ་སྐྱབ་ཀྱི་མཚོན་ཉིད། དབྱེ་ན་སོ་དུག་ས་མཚོམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་དོ། །ཞེས་གསུངས། གོ་སྐྱབ་པ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་སོ་དུག་དུ་གྱུར་ཀྱང་བསྐྱུ་ན་དུག་དུ་འབྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཉི་སྐྱིན་པ་ནས་ཤེས་པར་གྱི་གོ་སྐྱབ་པར་དུག་ཡིན་ལ། བསྐྱུ་བྱ་ནི་སྐྱིན་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚོས་ཀྱི་སྐྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྐྱིན་པའི་སྐྱིན་པ། དེའི་ཚོ་ཉམ་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྐྱོང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚོ་འཁོར་གྱི་ལོག་སྐྱབ་པ་བཟོད་པ་ནི་བཟོད་པ། དེ་ལ་སྐྱོ་བའི་ཆའི་བརྟེན་འགྲུས། དེ་ལ་སེམས་ཅུ་གཅིག་པའི་ཆའི་སྐྱིན་པའི་བསམ་གཏམ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚོ་འཁོར་གསུམ་ལ་མི་དོགས་ནི་སྐྱིན་པའི་ཤེས་པ་བཟོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱུ་ན། ཚོས་ཀྱི་སྐྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྐྱིན་པས་དང་། དེ་དུས་ཀྱི་སྐྱོང་སེམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་དང་། འཁོར་གྱི་ལོག་སྐྱབ་པ་བཟོད་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་བཟོད་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེས་ན་སྤྱིན་པ་དང་སྤྱིན་པའི་གོ་སྐབས་ལ་ཕུ་བཞིར་གྱུར་ཏེ། ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིན་པ་
ཡིན་ཀྱང་སྤྱིན་པའི་གོ་སྐབས་ལ་ཡིན་པའི་ལྷ། སྤྱིན་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པ་བརྟེན་
འགྲུས་སོགས་སྤྱིན་པའི་གོ་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ལྷ། སྤྱིན་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་
ཀྱི་སྤྱིན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ལྷ། སྤྱིན་པ་གཏོང་མཁམ་གང་ཟག་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མིན་པའི་ལྷའོ། །ཡང་སྟེ་
མ་ཁུའི་གཉིས་པའི་གོ་སྐབས་དུག་གི་སྤྱིན་པ་ཡིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་གོ་སྐབས་དུག་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱང་
འཐད་པར་མི་སེམས་ཏེ། སྤྱིན་པའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྤོང་སེམས་དེ་སྤྱིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

པར་ཕྱིན་དུག་གི་རྣམ་གཞག

འདིར་པར་ཕྱིན་དུག་གི་རྣམ་གཞག་ལ། མདོ་སྟོན་རྒྱན་ལས། གངས་དང་མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་གོ་འཛིན་དང་། །དེས་པའི་
ཚོག་དང་ཡོན་ཏན་བསྐྱོམ་བྱ་དང་། །དེ་དག་རབ་དབྱེ་བསྒྲུ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །ཡོན་ཏན་པན་ཚུན་རྣམ་པེས་
ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་ཚན་རྣམ་པ་བཅུ་ལས། དང་པོ་གངས་དང་མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་གོ་འཛིན་ལས།

དང་པོ་མཛེན་མཐོང་དང་སེམས་ལེགས་སྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པར་ཕྱིན་དེ་ཡི་དུག་ཏུ་དེས་ཏེ། དང་པོ་
བཞེས་མཛེན་མཐོང་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེས་ལེགས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། །ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། །འཁོར་བརྟེན་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཛེན་མཐོང་དང་། །རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་དབང་ཉིད་མི་
འགོ་དང་། །བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་དོན་གཉིས་སྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དུག་ཏུ་དེས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱི་གཞན་དོན་
དང་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱིས་རང་དོན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སེམས་ཅན་དོན་ལ་རབ་བརྟེན་པ། །གཏོང་དང་མི་
གཞན་བཟོད་པས་བྱེད། །གནས་དང་གོམ་བ་གཞིར་བཅས་པས། །རང་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤོད། །ཅེས་
གསུངས་པས་སོ། །

གསུམ་པ་རང་གཞན་གྱི་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་དེར་གྲངས་དེས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
མི་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་འཚོ་དང་། །རྣམ་འཚོ་བཟོད་དང་བྱ་བས་མི་སྤོད། །ཞེས་སོ། །

བཞེས་པ་ཐོག་ཚེན་མཐོང་དག་བསྐྱབ་པའི་སྤོང་ནས་དུག་ཏུ་དེས་ཏེ། སྤྱིན་པས་ལོངས་སྤོང་ལ་མཛེན་
པར་མི་དགའ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་ལ་རབ་དུ་གས། བཟོད་བརྟེན་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་དོན་ལ་མི་སྤོ།
བསམ་གཏམ་གྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་། །ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་མར་མི་འཛོལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
ལོངས་སྤོང་མཛེན་པར་མི་དགའ་དང་། །རབ་གསུམ་གཉིས་ལ་མི་སྤོད། །རྣམ་འབྱོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ཐོག་
ཚེན་མཐོང་དག་འདིར་བཟོད་དོ། །ཞེས་སོ། །

ལྷ་པ་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དུག་ཏུ་དེས་ཏེ། སྤྱིན་པ་ནི་མ་ཚགས་པའི་
ལམ། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་དེ་ཐོབ་པའི་རྣམ་གཞུང་གི་སྤོང་སྤོང་པའི་ལམ། བཟོད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ལ་མི་གཞན་པའི་
ལམ། བརྟེན་འགྲུས་ནི་དགོངས་ལེགས་པའི་ལམ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་སྤྱིན་པ་རྣམ་པར་སྤོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་
ལས། དུལ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཚགས་ལམ། །དེ་ཐོབ་རྣམ་གཞུང་སྤོང་པའི་གཞན། །སེམས་ཅན་མི་གཏོང་འཕེལ་
བ་དང་། །སྤྱིན་པ་རྣམ་པར་སྤོང་བ་གཞན། །ཞེས་སོ། །

དུག་པ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་དེར་དེས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ།
ལྷ་པ་ནི་དེ་ཐོབ་པའི་སྤོང་གི་བསྐྱབ་པ། དུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། བརྟེན་འགྲུས་ནི་དེ་གསུམ་གར་གཏོགས་ཏེ།
བརྟེན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་ལེགས་མཐོང་དག་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱབ་
གསུམ་དབང་དུ་མཛེན་ནས་ནི། །རྒྱལ་བས་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་དུག །ཡང་དག་བཤད་དེ་དང་པོ་གསུམ། །ཐམ་
གཉིས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །གཅིག་ནི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་པར་ཕྱིན་དུག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། རྒྱད་ཚོས་བཞེས་ལྟེན་གྱི་གཏོང་སེམས་སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་བཞེན་རིགས་བསྐྱེ་སྟེ། སྤོང་བའི་སེམས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས། །ལོངས་ལེགས་པའི་སེམས་བྱུང་བཟོད་
པ། དགོངས་ལེགས་ལ་སྤོང་བའི་སེམས་བྱུང་བརྟེན་འགྲུས། དགོངས་ལེགས་པ་ལ་སྤོང་བའི་གསུམ་པའི་
སེམས་བྱུང་བསམ་གཏམ། ཚོས་རབ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཤེས་རབ་པར་ཕྱིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །འབྲང་
ཚོས་བཞེན་ནི། པར་ཕྱིན་དུག་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ། གོམ་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་
ལྷན་པ། བྱེད་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་རྟོགས་པ། འབྲས་བུ་ཐོག་པ་གསུམ་གང་དུང་གི་བྱུང་ཚུལ་ལ་འགོད་
པའི་འབྲང་པར་བཞེད་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས། སྤྱིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ།

ཤེས་ལྡན། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་རྒྱུགས་བྱེད། །སེམས་ཅན་རྣམ་སྐྱེན་བྱེད་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་སོ།།
 གསུམ་པ་གོ་ཤིང་ཞི་སྲུ་སྲུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་ཤིང་དང་། སྲུ་སྲུ་མ་དམན་
 ཅིང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མཚོག་ཏུ་གནས་པས་མཚོག་དམན་གྱི་གོ་ཤིང་དང་། སྲུ་སྲུ་མ་སྐྱབ་སྐྱབ་པས་རགས་པ་དང་ཕྱི་
 མ་ཕྱི་མ་སྐྱབ་དཀར་བས་སྲ་བའི་གོ་ཤིང་སྟེ། རྒྱན་ལས། སྲུ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །དམན་དང་མཚོག་ཏུ་གནས་
 ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་སྲ་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་ཤིང་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།
 བཞི་བ་སོ་སོ་འི་དེས་ཚོག་ནི། །འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མའི་མདོ་སྟེ། རྒྱན་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེན་པ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི། །དུ་ནི་འོ་སྐྱེ་ལས་སྐྱེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དུ་དབྱེད་པ་དང་ན་འདོར་བའི་དོན་གྱིས་སོ། །དབྱེད་པ་འདོར་
 བར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །འོངས་སྟོང་སྐྱེན་པས་ལེན་པ་པོ་ཚོ་འདིའི་དབྱེད་པ་འདོར་བ་དང་། གཏོང་བ་པོ་
 ཚོ་རབས་གཞན་དུ་ཅིས་ཀྱང་མི་པོངས་པའི་འོངས་སྟོང་ཐོབ་པས་དབྱེད་པ་འདོར་བའི་ཕྱིར་ཟོ། །དེ་བཞིན་དུ་
 ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐྱད་དོད་ཤི་ལ་ཞེས་པའི་ཤི་བསེལ་བ་དང་། །ལ་ཐོབ་པའམ་ལེན་པའི་དོན་ཡིན་པས། བསེལ་བ་
 ཐོབ་ཅེས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ན་ཚོ་འདིར་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱལ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་སོགས་
 ཉེས་པ་སྐྱོ་ཚོགས་ཀྱི་གདུང་བ་མེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་དན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་ཞིང་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་དང་། མཐར་ཐུང་འདས་
 ཀྱི་བདེ་བའི་བསེལ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཟོ། །བཟོད་པ་ལ་ཀློང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀློང་ནི་ཟད་པ་དང་ཉི་ཤུང་པ་ལ་འཇུག་པས།
 རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁོ་བ་ཟད་པར་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ཞེས་བཏགས་པའོ་ཞེས་དང་། བརྟེན་འགྲུལ་ནི་བློ་ཞེས་པ་ལྟེ་
 མཚོག་གམ་དམ་པའི་དོན་དང་། རྒྱ་ནི་སྐྱོར་བ་སྟེ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་བ་དམ་པ་ལ་སྐྱོར་ཞེས་ཀྱང་
 བྱའོ། །བསམ་གཏན་ནི་རྒྱ་ན་ཞེས་པས་ཡ་བཏགས་ར་དང་མཚུངས་པར་རྒྱ་རན་ཞེས་པ་འཇིན་པའི་དོན་ཉེ་ཅི་ཞིག་
 །འཇིན་ན་ཡིད་དམིགས་པ་ལ་ནང་དུ་འཇིན་ཅིང་ཕྱིར་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་བསམ་གཏན་ནོ། །ཤེས་རབ་ནི་རྣམ་ཞེས་
 པའི་སྐྱེ་ལ་སྲ་ནི་ཉེར་བསྐྱར་གྱི་སྐྱེ་སྟེ་བའི་ཤི་དོན་ལ་འཇུག་ཅིང་པར་མཇུག་ཞེས་པ་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་
 ཐོག་པ་ཡིག་ཏུ་བསྐྱེས་པའི་དབྱེད་ཏུ་བྱས་ན། སྲ་ནི་དོན་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཤིས་པའི་ཕྱིར་བཤད་
 ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།
 སྲ་པ་ཡོན་ཏན་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ལ་དུག་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཤིགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམ་པ། ཕྱིན་དུག་ལ་
 སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་དངོས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམ་པ། བན་ཡོན་ཤེས་ནས་སྐྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམ་པ།

དོམས་མི་ཤེས་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བསམ་པ་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོད་པ་བསམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམ་པ། །འཁོར་
 གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱིས་ཟེན་ནས་སྐྱོད་པ་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམ་པ། རྒྱ་གསུམ་དང་
 སྐྱོན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་དབང་འབྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
 རྒྱན་ལས། ཐམས་ཅད་བསྐྱོམ་པ་དངོས་པོ་དང་། །དེ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། །བསམ་པ་དག་ནི་ཐབས་དག་
 དང་། །དབང་འབྱོར་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་བཟོད། །ཅེས་སོ།།
 དུག་པ་རབ་དབྱེ་ནི། སྐྱིན་པ་ལ། ཟད་ཟེང་ལོར་དང་། མི་འཇིགས་སྐྱབས་དང་། དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱིན་
 པ་གསུམ། དང་པོ་ལ་རྒྱ་ལོར་ཅོམ་སྐྱིན་པ་གཏོང་བ་དང་། ལུ་དང་རྒྱུང་མ་གཏོང་བ་གཏོང་བ་ཆེན་པོ། །འཕོ་དང་
 ཡན་ལག་གཏོང་བ་ཤིན་ཏུ་གཏོང་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད། ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། ཉེས་སྐྱོད་སྐྱོམ་པ། དགོ་བཅོས་སུ།
 སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ། བཟོད་པ་ལ། གཞོད་བྱེད་པ་ཇི་མི་སྐྱེས་པ། སྐྱབ་བསྐྱེད་པ་དང་ལེན།
 ཚོས་ལ་དེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་དང་གསུམ། བརྟེན་འགྲུལ་ལ་བསམ་པ་པོ་ཆའི། སྐྱོར་བ་ལག་ལེན་གྱི།
 ཚོག་པར་མི་འཇིན་པའི་བརྟེན་འགྲུལ་གསུམ། བསམ་གཏན་ལ་བྱིས་པ་ཉེར་སྐྱོད། དོན་རབ་འབྱེད་པ། བདེ་
 ག་ཤེགས་དཀྱེས་པའི་བསམ་པ་གཏན་གསུམ། ཤེས་རབ་ལ། ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་པའི་ཤེས་རབ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རྒྱན་ལས། ཚོས་དང་ཟད་ཟེང་མི་འཇིགས་གཏོང་། །སྐྱིན་པ་དེ་འདྲར་ཡོངས་ཤེས་ནས། ཞེས་
 སོགས་ནས། ཤེས་རབ་དེ་ལྟར་ཡོངས་ཤེས་ནས། །མཁམས་པས་ཡང་དག་སྐྱབ་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་བར་
 གསུངས་པས་སོ།།
 བདུན་པ་བསྐྱབ་ནི། ཤར་ཕྱིན་དང་པོ་གཉིས་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་དགེ་བ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་མཉམ་
 པར་བཞག་པའི་དགེ་བ་དང་། བར་པ་གཉིས་དེ་གཉིས་ཀའི་ཆར་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་སྟེ་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་པ་
 ཡིན་ཏེ། རྒྱན་ལས། དཀར་པོའི་ཚོས་ཀྱུན་རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། །མཉམ་པར་བཞག་དང་གཉིས་ཀར་ཤེས་
 པར་བྱ། །པ་འོས་ཕྱིན་པ་གཉིས་དང་ནི། །གཉིས་དང་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱེས། །ཞེས་སོ།།
 བརྒྱད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྟོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི། ཤར་ཕྱིན་དུག་པོ་རེ་བཞིན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
 ཆགས་པ་བདུན་དང་བུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྐྱིན་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། །འོངས་སྐྱོད་ལ་མ་ཆགས་པ། ཕྱི་
 བཤོལ་ལ་མི་ཆགས་པ། དེ་ཅོམ་གྱིས་ཚོག་འཇིན་གྱི་ཆགས་པ་མེད་པ། །ལན་ལ་རེ་བ་ལ་ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་

ཡིན་པ། རྣམ་སྤྲིན་ལ་མ་ཆགས་པ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་ཆགས་པ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་
དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྲིན་པ་ནི། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་
མེད། །ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཉེ། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཅེས་པ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཤེས་རབ་ནི། །མ་ཆགས་མི་ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཆགས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཉེ། །མ་ཆགས་མི་
ཆགས་ཆགས་པ་མེད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

དགུ་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ལྷན་པར་ནི། སམ་ཕྱིན་དུག་པོ་རེ་རེ་བཞིན་ཡོན་ཏན་གྱི་ལྷན་པར་བཞི་བཞི་དང་ལྷན་
པ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་ཆེ་བ་དང་ཟང་ཟེང་མེད། དོན་ཆེ་བ་དང་མི་ཟང་ཟེང་མེད། །སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
གྱི། །ཡོན་ཏན་བཞི་ཤིང་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། དེས་པོ་ལྷ་ཆེ་བ། །ཀུན་སྐོང་ཟང་ཟེང་མེད་པ།
འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པས་དོན་ཆེ་བ། དུས་ཟང་མི་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་དག་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

བཅུ་པ་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་དེས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དེས་པ་ནི། སམ་ཕྱིན་
རེ་རེས་ཀྱང་དུག་དུག་བསྐྱེད་པའོ།

རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དེས་པ་ནི། རེ་རེ་ལ་ཡང་དུག་དུག་ཏུ་བྱེ་བའོ། །ཚོས་ཉིད་གྱིས་རྣམ་པར་དེས་པ་ནི།
བཅོད་བྱ་ཕྱིན་དུག་གིས་ཅོད་བྱེད་དེ་སྟོན་པའི་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཅོད་བྱེད་དེ་དག་གིས་ཀྱང་
བཅོད་བྱ་སམ་ཕྱིན་དུག་བསྐྱེད་པའོ།

རྒྱ་མཚན་གྱི་རྣམ་པར་དེས་པ་ནི། སམ་ཕྱིན་རེ་རེ་ལ་ཡང་གཞན་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་གྱུར་པ་
ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་པའི་བར་དབྱེ་ཕྱིར། །ཚོས་ཉིད་ཕྱིར་དང་རྒྱ་མཚན་ཕྱིར། །པ་རོ་ལ་ཕྱིན་དུག་
རྣམ་ཀུན་ཏུ། །རྣམ་པར་དེས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སམ་ཕྱིན་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། རེ་བ་མེད་པའི་སྤྲིན་པ་
དང་། །ཡང་སྤྲིད་མི་འདོད་ཚུལ་གྱི་ིམས་དང་། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། །ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བཙུན་
འགྲུས་དང་། །དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་གསུགས་མེད་མིན། །ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ལྷན་པ་ནི། །པ་རོ་ལ་ཕྱིན་དུག་
པོ་ལ། །བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་སྟོན། །ཞེས་པ་ལྟར་ལན་ལ་མི་རེ་བའི་སྤྲིན་པ། ཡང་སྤྲིད་ལ་འདུན་པ་མེད་
པའི་ཚུལ་གྱི་མེས། ཐམས་ཅད་ལ་ཞེ་མི་འགྲུས་པའི་བཟོད་པ། ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བའི་བཙུན་འགྲུས། བསམ་

གསུགས་བཞེ་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན། །འཁོར་གསུམ་ལ་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྐྱབ་
དགོས་པ་ཡིན་ལོ།

ཕར་ཕྱིན་ལ་སྐྱོད་པས་གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ཡང་། རིན་ཆེན་སྲེང་བ་ལས།
སྤྲིན་པས་འོངས་སྐྱོད་ཐོབ་ཀྱིས་བདེ། །བཟོད་པས་མདངས་ལྷན་བཙུན་པས་བཅེད། །བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་སྟོང་
ཡིས་གོལ། །སྤྲིང་བཅེ་བས་ནི་དོན་ཀུན་འགྲུབ། །བདུན་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པ། །ཅིག་ཅར་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་
ཡིས། །ཡེ་ཤེས་བསམ་མི་བྱུང་བའི་ཡུལ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ།

༤། འཇུག་སྐྱབ་པ།

གཉིས་པ་འཇུག་སྐྱབ་པ་མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱབ་པར། དཔེར་ན་རྒྱ་མ་མཁུན་གྱིས་བཞི་མདོར་
སྐྱུལ་བྱས་ཏེ་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ཡང་མདོར་བསྟན་སྐྱབ་ཚུལ་ལས། བརྟན་པ་འཇུག་
སྐྱབ་པའི་གོ་ཆ་དེ་ལྟར་དུ་དང་ལྷན་པའི་སྐོན་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུས་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཀུན་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན་ཞིང་། མདོ་རྒྱས་པར་དགུ་གསུངས་ཀྱང་། །འདིར་དཔེར་ན་རྒྱ་མ་མཁུན་གྱིས་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉིས་
ཀྱིས་བསྟན་ཉེ། དང་པོ་གོ་ཆ་དང་སྐྱབ་པའི་དཔེ་བླན་མོང་བར་ཡང་འགྲུབ་ལ། །སྐྱུ་མའི་དཔེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་མ་
གྲུབ་པར་ཤེས་པའི་སྐོན་པས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་མི་ལྟོག་པར་ཞུགས་ནས་ཚོགས་སྤྲིན་སྐྱབ་པ་
པ་མཐར་ཕྱིན་པར་སྐྱབ་པའོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་བཀའ་ལ་བལ། ལྷ་བར། བསམ་གཏན་གསུགས་
མེད་སྤྲིན་སོགས་དང་། །སོགས་ནས་འཛོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། །འོན་འཇུག་
པའི་སྐྱབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། །འཛོག་པ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ན་འདིའི་འཇུག་པ་དང་འཛོག་པའི་
ལྷན་པར་གང་ཞེ་ན། །ཉི་སྐྱེད་ལས་ནི་དེ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་ཚོས་དུ་གསུངས་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་དོན་གཅིག་
པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་ནི་འཛོག་པ་ཡིན་ལ། །འཛོག་པ་འདུང་འཇུག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་གསུངས། །རྒྱན་སྐྱབ་པས་ནི་
འཇུག་པ་ནི་ཐོབ་པ་དང་། །འཛོག་པ་ནི་ཕྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་ལྷན་པར་དུ་འགོ་བལ་བཞེད་དོ།

འཇུག་སྐྱབ་ཀྱི་རོ་ལོ་ཡོད་དེ། ལྷན་ཚོས་བཞི་ལྷན་གྱི་སྐྱབ་པ་གང་ཞེ་ག་སྐོན་བྱུང་གཅོ་བོར་གྱུར་པའི་

སློན་མ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་འཇུག་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེན་འཇུག་ལུལ་ལམ་
བརྒྱུད་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་པའའ་དགུ་ཡོད། དང་པོ་བརྒྱུད་ནི།
དམིགས་པ་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་རྟེན་བསམ་གཟུགས་ལ་འཇུག་པ། གཞན་དོན་རྟོགས་པ་ཐོབ་བྱེད་
སྤྱོད་སོགས་པར་ཕྱིན་ཏུ་གཏུག་པ། རང་དོན་སྤངས་པ་ཐོབ་བྱེད་མཐོང་སློབ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པ།
གཞན་དོན་སྐབས་ཐབས་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་ལ་འཇུག་པ། གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པའི་འཆིང་བ་མངོན་
ཞེན་ཡིན་པས་དེ་དག་བྱེད་མཉམ་གཞན་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག་པ། ཇེས་ཐོབ་ཏུ་འཁོར་
གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྐྱུ་མ་འི་སྐྱེས་བུ་བཞིན་ཏུ་འཇུག་པ། དགོ་ཅུ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གང་གི་དོན་དུ་བསྐྱུར་བ་ཆེན་
པོ་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་འཇུག་པ། ཚོགས་སྐྱུར་དུ་རྒྱུགས་པ་མཐུན་འབྲེལ་པར་མངོན་ཤེས་ཏུ་གཏུག་པ་འཇུག་པ་སྟེ་ལམ་
གྱི་འཇུག་སྐབས་བརྒྱུད་དང་། འབྲས་བུ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁུན་པའི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་ནས་འཇུག་པའི་སྐབས་
པ་སྟེ་དགུ་པོ།

བསམ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་པ།

འདིར་དཀར་པོའི་གནད་བྱེད་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་བསམ་གཟུགས་བཤད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཚད་མེད་བཞི་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱུ་འཇུག་པ་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེས་པ་འཇུག་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ།
གང་ལ་སྐྱེ་བའི་རྟེན། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། འཐོབ་བྱེད་སྐྱེས་པ་འཇུག་གི་ངོ་བོ། ཐོབ་པའི་རྟེན་གས་སོ། །

དང་པོ་རྒྱུ་འཇུག་པ་འཇུག་སྐབས་མེད་གསལ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ནི། རན་སོང་གསུམ་དང་སྐྱེ་མི་སྟན་པའི་
རྟེན་ལ་བསམ་གཟུགས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རིམ་བཞིན་རྣམ་སྤྲིན་དང་ལས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་ཤེས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་རྟེན་ལ་ཡང་མི་སྐྱེ་སྟེ་འདུ་ཤེས་གསལ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །སྤྱི་ཚེ་རྟེན་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །
དེ་ལས་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་མོང་ས་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་རྣམས་མ་གཏོགས་པའི་འགྲོ་བ་གཞན་རྣམས་ནི་
རྟེན་དུ་བྱུང་སྟེ། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཟུགས་དང་པོ་ནས་སྤྱི་ཚེ་བར་གྱི་སྐྱེས་པ་འཇུག་བརྒྱུ་ཀྱི་སྐབས་ནས་
བཟུང་སྟེ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་རྟེན་ལ་སྤྱི་ཚེ་སྐྱེས་པ་འཇུག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །ས་མོང་མ་མོང་མའི་སྐྱེས་པ་འཇུག་

རྣམས་འོག་ས་འོག་ས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་དཔོན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེར་མ་ཟད་རང་སའི་རྟེན་ལ་རང་སའི་རྒྱུ་འི་
སྐྱེས་པ་འཇུག་ཉེར་བསྐྱོགས་ཀྱིས་གསལ་དུ་བསྐྱུབ་པ་མེད་ཀྱང་ཉམས་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་རྟེན་
ལ་བསམ་གཟུགས་དང་པོའི་དངོས་གཞི་རྒྱུ་འབྱེད་ཆེན་པོ་གསུམ་སྐྱོམ་པའི་གང་ཟག་དེ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་ནས་
ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་། དེའི་རྟེན་ལ་སྐྱུར་ཡང་ཆེ་འབྱེད་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

དེ་དག་ནི་དག་པ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་འོག་སའི་ཟག་མེད་མོང་མའི་རྟེན་
ལ་ཡང་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །མཛོད་ལས། སྤྱི་ཚེ་འཕགས་པས་ཅི་ཡང་མེད། །མངོན་སུམ་བྱས་ནས་
ཟག་པ་ཟད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེ་ནི་མཛོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་ལྟར་ན་མོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་
སའི་སྐྱེས་པ་འཇུག་དག་པ་བ་ཡང་སྐྱོམ་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་བཞི་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་སྐྱོམ་པམ་
པས་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སྐྱེས་པ་འཇུག་སྐྱོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །རྩ་བར། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས། །མཉམ་གཞན་མིན་པའི་མཚན་པ་བཟུང་སྟེ། ཐོད་རྒྱལ་དུ་ནི་སྐྱེས་པ་འཇུག་པ། །གཅིག་དང་གཉིས་
གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །དྲུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱུད་བཞུགས་པས། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ཐོབ་བྱེད་ལ། རྒྱུ་དང་། ལས་དང་། ཚོས་ཉིད་དང་། ཐོས་པ་དང་། མན་དག་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་
བ་དང་ལྷ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་སྐྱེས་པ་འཇུག་མོམས་པ་ཉམས་ནས་འདོད་འཕམས་སུ་སྐྱེས་པས་ཚོ་འདི་ཉིད་ལ་
ཉེར་བསྐྱོགས་བསྐྱོམ་པ་ལ་བཞུགས་མི་དཔོན་པར་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚུང་བཟུང་ཅོམ་གྱིས་གསོལ་བཏབ་ནས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལམས་མོང་མར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉེ་བར་གནས་པ་དེ་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་གསོལ་
བཏབ་ནས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱོད་འཇུག་ལས། སེམས་གསལ་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་གང་། །ཚངས་ལ་སོགས་པ་
ཡིན་པ་ལྟར། ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་ལམས་མོང་མར་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་གསོལ་བཏབ་སྟེ་
སྐྱེས་པ་འཇུག་སྐྱེས་པའི་སྐྱོབས་ཀྱིས་མོང་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་བྱམས་པ་སེམས་མོན་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལམས་མོང་
མར་སྐྱེ་བ་ལ་མོང་མའི་སྐྱེས་པ་འཇུག་སྐྱེས་ཤིང་མ་ཉམས་པ་དཔོན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི་བསྐྱེལ་བ་འཛིག་པའི་ཚོ་ལྷ་བུ་སྟེ། བསམ་གཟུགས་དང་པོ་མན་ཆད་མེས་འཛིག་ལ་ཉེ་བའི་
ཚོ། རན་སོང་གི་སེམས་ཅན་ལས་མ་ཟད་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་གཞན་གྱི་དབྱེད་བར་སྐྱེ་ཞིང་། ལས་ཟད་པ་

རྣམས་མིར་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྣོན་ལས་འཇུག་སྐྱེས་ཏེ་བསམ་གཏན་དང་
པོར་སྐྱེས། དེའི་རྟེན་ལ་འདུག་ཉེས་པའི་སྣོན་ལས་འཇུག་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མཁན་ཆད་ཚུལ་
འཇིག་ལ་ཉེ་བའི་ཚོ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྟེན་ལ་འདུག་སྐྱེས་པའི་སྣོན་ལས་འཇུག་སྐྱེས་ཏེ་བསམ་གཏན་
གསུམ་པར་སྐྱེས། གསུམ་པ་མཁན་ཆད་རྒྱུད་གི་འཇིག་ལ་ཉེ་བའི་ཚོ་དེའི་རྟེན་ལ་འདུག་པའི་སྣོན་ལས་འཇུག་ཚོས་
ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་ཏེ་བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རྟེན་ལ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྣོན་ལས་འཇུག་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྣོད་
འཇིག་པའི་དབང་གི་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་མེ་ཆུ་རྒྱུད་གསུམ་གྱིས་
འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། སྐྱེ་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཚོ་འདིར་ཉེར་བསྟོན་གས་བསྟོན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་
ཡིན་ཏེ། མཛེད་ལས། ལམས་གཉིས་དག་ཏུ་གཟུགས་མེད་པ། རྒྱུ་དང་ལས་ཀྱི་རྟོ་བས་ཀྱིས་སྐྱེ། གཟུགས་ཀྱི་
ལམས་སུ་བསམ་གཏན་རྣམས། །དེ་དག་དང་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

བཞི་པ་ནི། རང་གིས་སྣོན་ལས་འཇུག་སྣོན་པའི་གསུང་རབ་མང་དུ་བློས་ཏེ་སྣོན་ལས་འཇུག་སྣོན་པའི་
ཐབས་ཤེས་ནས་བསྟོན་པས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་དབང་རྣམ་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ལུགས་སོ།།

ལྷ་པ་ནི། སྣོན་དཔོན་གཞན་གྱི་མནང་གཤམ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་སྟེ། དབང་རྒྱལ་དང་པོའི་རྗེས་འབྲང་གི་
ལུགས་ཡིན་ལ་དེ་རྒྱུས་པར་བཤད་པ་ལ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལས།

དང་པོ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་བཤད་པ་ལ་ཉེར་བསྟོན་གས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ལ་ཉེར་མོངས་རྣམས་སྣོད་གི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཐོབ་
པ་སྣོན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ལྷ་གས་མཐོང་དོན་གཅིག་
དེ་ཐོབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བཟོབ་པ་སྣོན་དུ་འགྲོ་དགོས། དེ་
དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཞི་གནས་དོན་གཅིག་གོ།

འོན་པས་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཞི་གནས་སྐྱབ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས།
འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱུང་མཐའ་ནས་གསུངས་ཚུལ་དང་། ཀུན་བཏུས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱུན་ནས་གསུང་ཚུལ་ལོ།།

དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལྷ་སྣོད་བའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་བརྟེན་པའི་སྣོན་ལས་ཞི་གནས་སྐྱབ་པར་

བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དབྱུང་མཐའ་ལས། ཉེས་པ་ལྷ་སྣོད་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད། །བརྟེན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་
བའོ། །ཞེས་སོ།།

ཉེས་པ་ལྷ་ནི། མཁས་འཇུག་ལས། ལེ་ལོ་དང་ཉིང་ལོ་འཛིན་སྐྱབ་པའི་གདམས་དག་བརྒྱུད་པ་གཉིས་
ཀྱིས་ཉིང་ལོ་འཛིན་གྱི་སྐྱེར་བ་ལ་སྐྱིབ། བར་དུ་བྱིང་བ་དང་ཕྱིར་འཕྲོ་བས་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཉིང་ལོ་འཛིན་གྱི་དངོས་
གཞི་ལ་སྐྱིབ། བྱིང་རྒྱུད་འབྱུང་ན་དེའི་གཉེན་པོར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། གཉེན་པོས་ཞིན་ཡང་ཉེ་ཅང་འདུ་བྱེད་པ་
གཉིས་ཀྱིས་ཉིང་ལོ་འཛིན་ལྷུང་པར་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱིབ་ཅེས་དང་། དབྱུང་མཐའ་ལས། ལེ་ལོ་དང་ནི་
གདམས་དག་རྣམས། །བརྒྱུད་དང་བྱིང་དང་རྒྱུད་པ་དང་། །འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྷ་ར་
འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཉེས་པ་ལྷ་སྣོད་བའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་དང་པོ་ལེ་ལོ་སྣོད་བའི་
འདུ་བྱེད་བཞི་དང་། ཉེས་པ་ཕྱི་མ་བཞི་སྣོད་བའི་འདུ་བྱེད་བཞི་སྟེ་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉིང་ལོ་
འཛིན་སྣོན་པ་ལ་མི་སྣོན་བའི་ལེ་ལོ་སྣོད་སྟེ་ཤིན་སྐྱེད་སྟེ་ཐོབ་པ་ལ། ཉིང་ལོ་འཛིན་སྣོན་པའི་བརྟེན་འགྲུས་དགོས།
དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཉིང་ལོ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དགོས། འདུན་པ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཉིང་ལོ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་
ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱུང་མཐའ་ལས། གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་
འབྲས་བུ་ཉིད་ལུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནས་ནི་འདུན་པ་སྟེ་བརྟེན་འགྲུས་ཀྱི་གནས་སོ། །གནས་པ་
ནི་བརྟེན་འགྲུས་སོ། རྒྱུ་ནི་དད་པ་སྟེ་འདུན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། འབྲས་བུ་ནི་ཤིན་སྐྱེད་ཏེ་རྟོག་པའི་འབྲས་
ལུའོ། །སྐྱེ་བའི་འབྲས་ལྟེ་ནི། དད་པ་ལས་འདུན་པ་འདུན་པ་ལས་རྟོག་པ་དེ་ལས་ཤིན་སྐྱེད་སོ།།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་མི་བརྒྱུད་པའི་དུན་པས་གདམས་དག་བརྒྱུད་པ་སྣོད། བྱིང་རྒྱུད་འབྱུང་
མི་འབྱུང་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་བྱིང་རྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཉེན་
པོ་མཛོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་སྣོད། བྱིང་རྒྱུད་དང་བྲལ་བའི་བཏང་སྣོན་ལས་ཀྱིས་ཞི་ཚོ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པ་སྐྱེད་ས་
ནས་རྣམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དམིགས་པ་བརྒྱུད་པར་མ་འགྲུར་དང་། བྱིང་དང་རྒྱུད་པ་
རྟོག་པ་དང་། །དེ་སྣོད་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་། །ཞི་ཚོ་རྣམ་དུ་འཇོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

ཞི་གནས་སྐྱབ་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དབྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ།
ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་གནས་གང་ཞེས། འདི་ལྟ་སྟེ། བར་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་དང་། རྒྱུན་འཇོག་པ་དང་། བསྐྱེད་ཏེ་

འཛོགས་པ་དང་། ཉེ་བར་འཛོགས་པ་དང་། ལུ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་།
ཚུ་གཅིག་ཏུ་འཛོགས་པ་དང་། མཉམ་པར་འཛོགས་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་དང་པོ་ནང་ཉིད་ལུ་འཛོགས་པ་ནི། མ་དག་རྗེ་ཉེ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་སྟུང་ལུ་འཛོགས་པ་ལ་
སེམས་གཏང་དེ་འཛོགས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏང་ནས། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་རྒྱན་ལུ་འཛོགས་པ་ནི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏང་པའི་རྒྱན་དེ་གཡེང་མི་བཅུག་པའི་ཉིང་དེ་
འཛོན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྒྱན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་བསྐྱེད་ཏེ་འཛོགས་པ་ནི། སེམས་གཡེང་བརྟོགས་ནས་སྤར་གྱི་དམིགས་པ་དེ་ལ་སྤར་ཡང་
སེམས་བསྐྱེད་ཏེ་འཛོགས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་གཡེང་ལྷུང་ལུ་རྟོགས་བྱས་ནས། །དེ་ལ་སྤར་ནི་བསྐྱེད་པར་
བྱ། །ཞེས་སོ།།

བཞི་པ་ཉེ་བར་འཛོགས་པ་ནི། སེམས་ནང་ལུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལ་ལས་གོང་འཕེལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། རྒྱུ་ལྡན་གོང་ནས་གོང་ལུ་ཡང་། །སེམས་ནི་ནང་ལུ་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

ལྷུ་པ་ལུ་བར་བྱེད་པ་ནི། དེ་ཚོ་ལེ་ལོ་སོགས་བྱུང་ནས་ཉིང་འཛོན་སྒོམ་པ་ལ་མི་སྡོམ་ཉིང་འཛོན་གྱི་
ཡོན་ཏན་བསམ་པའི་སྒོམ་ནས་དེ་སྒོམ་པ་ལ་སྡོམ་བ་བསྐྱེད་དེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཛོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནས་
ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །ཉིང་དེ་འཛོན་ལ་སེམས་ལུ་ལོ། །ཞེས་སོ།།

རྟུག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། རྟོན་པ་བྱུང་བ་ན་རྣམ་གཡེང་གི་ཉེས་དམིགས་བསམ་པའི་སྒོམ་ནས་ཉིང་དེ་
འཛོན་སྒོམ་པ་ལ་མི་དག་འབ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛོན་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་གཡེང་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། །དེ་ལ་མི་དག་འབ་བྱ། །ཞེས་སོ།།

བདུན་པ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། ཉིང་འཛོན་སྒོམ་པའི་ཚོ་བརྟན་སེམས་རྣུ་གསལ་གཉིད་ཡིད་མི་བདེ་
སོགས་འབྱུང་ན་དེ་མ་ཐག་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཉིང་འཛོན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བརྟན་སེམས་ཡིད་མི་བདེ་ལ་
སོགས། །ལངས་པ་དེ་བཞིན་ཞི་བར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

བརྒྱད་པ་ཚུ་གཅིག་ཏུ་འཛོགས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་གྱི་རྩོམ་བས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་གང་འདོད་ལུ་
འཛོགས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛོན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་སྡོམ་བརྩོན་ཅན་གྱིས་ནི། །སེམས་ལ་མདོན་པར་འདུ་

བྱེད་བཅས། །རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་བ་ཐོབ། །ཅེས་སོ།།

དགུ་པ་མཉམ་པར་འཛོགས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་གྱི་འབད་པ་མེད་པར་སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་གང་
འདོད་ལུ་མཉམ་པར་འཛོགས་པར་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛོན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད། །ཅེས་
སོ།།

སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་པོ་རྟོགས་ལུ་གིས་བསྐྱབ་དགོས་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། དེ་དག་
རྟོགས་ལུ་གིས་སྐྱབ་པ་སྟེ། གང་མས་དག་ཐོབ་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་འཛོགས་པ་འགྲུབ། །བསམ་པས་རྒྱན་འཛོགས་
པ། དུན་པས་བསྐྱེད་འཛོགས་ཉེར་འཛོགས་གཉིས་འགྲུབ་སྟེ་གཡེང་ན་བསྐྱེད་འོད་མེད་པས་མི་གཡེང་བ་འབྱུང་
ངོ། །ཤེས་བཞིན་གྱི་རྟོགས་ཀྱིས་ལུ་བ་དང་ཞི་བ་དང་རྣམ་ཞེ་གསུམ་འགྲུབ་སྟེ། དེས་ཤེས་བཞིན་ལུ་དག་འཛོན་
རྣམ་རྟོག་དང་ཉེ་ཉེན་གྱི་དབང་གིས་འཕྲོ་བ་རིག་ནས་འཕྲོ་མི་སྟོར་བའོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་རྣམ་ཞེ་ཚུ་གཅིག་
གཉིས་འགྲུབ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་དང་ཉེ་ཉེན་བྱུང་བ་ཕྱོ་ཡང་སྤོང་སྟེ་དང་ལུ་མི་ལེན་པར་བྱེད་པས་སོ། །བྱིང་རྟོན་གྱིས་
བར་ཆད་མི་ལུས་པའི་ཉིང་དེ་འཛོན་རྒྱན་ཆགས་སུ་སྐྱེ་བ་སེམས་གནས་མཐའ་མེ་ཞེ་ཡོད་སུ་འདྲིས་པའི་རྟོགས་
ཀྱིས་ཐོབ་པའོ་ཞེས་གསུངས།

དེ་དག་ཀྱང་ཡིད་བྱེད་བཞི་བཞེས་སྐབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
བཞི་བཞེས་སྐབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ཏེ་སེམས་གནས་ཐབས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ན་བསྐྱེད་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་
བྱེད། དེ་ནས་ལྷའི་བར་ལུ་བྱིང་རྟོན་གྱིས་བར་བཅད་ནས་རྒྱན་རིང་པོར་སྤོང་མི་ལུས་པས་ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་
བྱེད། བརྒྱད་པ་ལ་རྩོམ་བམ་བཏང་ན་བྱིང་རྟོན་གྱིས་བར་བཅད་མི་ལུས་པས་རྒྱན་རིང་པོར་སྤོང་བྱེད་པ་ལ་ཆད་པ་
མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། དགུ་པ་འབད་མེད་ལུ་རྒྱན་འཇུག་པས་རྩོམ་བམ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཅེས་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་འདུའི་སེམས་གནས་དགུ་པ་དེ་ལ་འདོད་སེམས་ཚུ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛོན་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་རང་
ལུ་གོམས་པ་ལས་འདུ་བྱེད་གྱི་འབད་རྩོམ་མེད་པར་གང་འདོད་ལུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལ་ཤིན་ལྷོད་སུ་གིས་བདེ་
བཟོབ་པ་ན་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་ཞི་གནས་ཐོབ་པ། བསམ་གཏང་དང་པོའི་ཉེར་བསྐྱེད་པས་ཐོབ་པ། རྒྱུ་
བྱུང་གི་རྒྱུ་ཐོབ་པ། གོང་སའི་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་རྒྱན་ལས། དེ་ནས་དེ་ཡིས་ལུས་དང་སེམས། །ཤིན་

ཏུ་སྐྱེད་སྲིད་པ་ཆེས་ཐོབ་ནས། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་བཅས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་དང་། མཁམ་འཇུག་ལས། དེའི་དང་དུ་
གོམས་པ་ལས་ལུས་སེམས་རང་དབང་དུ་བཀོལ་བྱུང་བའི་དུས་ལ་དང་བཅས་པའི་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ལ། ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་པ་དེ་ཡང་དང་པོར་རྒྱལ་པ་དང་། རིམ་པས་དེའི་ཤུགས་ཟད་ནས་གྲིབ་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་
ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་པ་མི་གཡོ་བ་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ཞི་གནས་ཞེས་བྱའོཞེས་
གསུངས་པས་སོ།།

ལ་ཅིག་ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་གནས་གང་ཞེ་ན་འདྲི་སྟེ། རང་དུ་འཛོལ་བ་དང་། ཞེས་འབྲས་མིང་རྒྱ་
ལ་བཏགས་ནས་གསུངས་པ་ལ་འབྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་པོ་ཞི་གནས་ཡིན་ཟེར་བ་
ནི་མོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། ཞི་གནས་ཡིན་ན་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཉེ། དགོངས་འབྲེལ་ལས། བཅོམ་
ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ་མི་སྲིད་དུ་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ནང་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་ན་ལུས་
ཤིན་ཏུ་སྐྱེད་སྲིད་པ་དང་། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྐྱེད་སྲིད་པ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་བར་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་བགྱི།
བྱམས་པ་ཞི་གནས་ནི་མིན་གྱི་ཞི་གནས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་
པར་བྱའོཞེས་དང་། ལྷག་མཐོང་ཡིན་ན་འདྲི་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ་མི་སྲིད་དུ་ལུས་དང་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྐྱེད་སྲིད་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཇི་ལྟར་ལེགས་པར་
བསམ་པའི་ཚོས་དེ་དག་ལ་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱི་སྟོན་ཡུལ་ལ་གཟུགས་བརྗོད་ནང་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པའི་ཡིད་ལ་
བགྱིད་པ་དེ་ཅི་ཞིག་བགྱི། བྱམས་པ། ལྷག་མཐོང་ནི་མ་ཡིན་ཉེ། ལྷག་མཐོང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མོས་པ་དང་
མཚུངས་པར་ལྷན་པ་ཡིན་པར་བརྟེན་པར་བྱའོཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཉེ།

དེས་ན་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་གང་འདོད་དུ་འཛོལ་ལུས་པའི་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་ལེ་འཛིན་
ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཚོས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་དང་ཚོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་
གཉིས། ཅིའི་ཕྱིར་ཞི་གནས་བྱའོཞེས། སེམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ཞིན་སྐྱེད་སྲིད་དུ་དམིགས་པ་ལ་ཕྱེ་གཅིག་
ཏུ་གནས་པས་སོ།།

ཞི་གནས་ཀྱི་དང་ནས་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་སྲིད་པར་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལྷག་མཐོང་
གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་ཞི་གནས་དང་འདྲ། ཅིའི་ཕྱིར་ལྷག་མཐོང་བྱའོཞེས། ལྷག་པ་སྟེ་བྱང་པར་གྱི་དོན་མཐོང་བས་

སོ། །དཀོན་མཚོ་གསུམ་ལས། ཞི་གནས་ནི་སེམས་ཕྱེ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །ལྷག་མཐོང་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའོཞེས་
གསུངས། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་འདས་ལམ་གང་གིས་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཡང་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་གྱིས་སྤོང་
དགོས་ཏེ། སྟོན་འཇུག་ལས། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྷན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཛོམས་པ་
ཤེས་བྱས་ནས། ཤོག་མར་ཞི་གནས་བཅོམ་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །འཛིག་རྟེན་ཆགས་པ་མེད་ལ་མངོན་དགས་
སྐྱབ། ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་ཉེར་
བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས་སྤོང་དགོས་པ་གང་ཞིག་འདས་ལམ་ལ་ཚོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ།

ལ་ཅིག་ལུས་སེམས་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་གཞི་གནས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་
དང་། ཞི་གནས་དང་ནས་དམིགས་པ་ལ་དབྱེད་སྟོབས་ཀྱིས་དངས་པའི་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་སྲིད་པར་
ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་པར་བྱེད་པ་ལྷག་མཐོང་ནི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། གཟུགས་
མེད་ལམས་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཞི་གནས་ཚོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེ་ལྷན་པར་ཐམ། ཞི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
རིགས་ཏེ། གཟུགས་མེད་དུ་ལུས་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལུས་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འདོད་མི་
གང་ཞིག་དེ་གཟུགས་མེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། སྟོབ་དཔོན་སྟོབ་ལྟར་གྱིས། ལུས་ཀྱི་རིག་བྱའི་བྱང་པར་དགའ་
བས་ཟིན་ན་ལུས་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཡིད་དག་པ་ན་སེམས་ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་པར་འབྱུང་འོཞེས་མདོ་
ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

དེར་མ་ཟད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱང་པར་ཅན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཞི་གནས་ཀྱང་ཞི་
གནས་མ་ཡིན་པར་ཐམ་ཏེ། ཤིན་སྐྱེད་སྲིད་སྐྱེ་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེར་ཚོར་བ་བདེ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། རྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྐྱེད་ལུས་པའི་མཉམ་གཞག་ལེ་ཤེས་ཀྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་
ཚོས་ཅན། རྟོང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཐམ། རྟོང་ལྷག་མཐོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
ལྟོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དབྱེད་བྱ་སོ་སོར་ཡོད་པར་ཐམ། ལྟོད་ཡུལ་དེ་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་པའི་སྟོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ལྟོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཐ་དད་དབྱེ་བྱ་ལེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལྟོད་པར་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་
པར་བྱེད་པའི་སྟོན་མཐུན་ཡིན་པར་ཐམ། ལྟོད་པར་ཡུལ་ལ་སྐྱེད་ཚོས་ཀྱིས་བྱེད་པའི་སྟོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ལྟོད་

མཛོན་སྐྱེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉམས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ནས་མཛོན་སྐྱེལ་རང་ཡུལ་ལ་
འཇུག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ན་ནས་མཛོན་སྐྱེལ་གྱིས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་མི་དཔྱོད་གཟུབ་འོས་སྐོས་གཟུགས་དང་གཟོང་
རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།། གཞན་ཡང་འཛོན་སྐྱེལ་དུ་གྱུར་པའི་ལྷག་མཐོང་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།།

ཡང་ལོན་རེ། ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྲོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་ཐམས། ཀུན་བཏུས་
ལས། ལ་ལ་ནི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་ཞི་གནས་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་ཐོབ་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ། དེའི་དོན་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ལ་བརྟེན་པའི་
བདེན་བཞི་མཛོན་སྐྱེལ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་དང་པོའི་དོན་མཐོན་པའི་འདས་ལམ་གྱི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། སའི་དོན་མཐོན་པའི་ཞི་གནས་ལས། གང་སྐྱབ་བསྐྱེད་ནས་ལམ་གྱི་
བར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་ལ། དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེར་འཇུག་མ་ཐོབ་ཏུ་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་
འབྱེད་པ་ནི་མི་འཐོབ་པོ། །དེ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པའི་སེམས་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
ཐོགས་མེད་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་བ་ཐོཚོམ་གྱི་སྒྲིག་འཇུག་པའི་གནས་མེད་དོ།།

འོན་པས་མ་གཟུགས་ཀྱི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་འཛོན་བྱེད་གང་ཡིན་ཞེན། རང་རང་གི་དོན་གཞིའི་
སྐྱོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཁམས་གོང་མའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགོངས་པའི་
རིག་པ་སྤྱིར་གོང་སའི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རིགས་གནས་ཀྱི་དོན་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉམས་
བསྡོམས་མི་ལྷོགས་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་འོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ནས་སྲིད་ཚུལ་ཉམས་བསྡོམས་བར་བརྒྱུད་ཡོད།
མཛོན་གྱི་ལུགས་ལ་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིན་ན་བཏང་སྐྱོམས་ཡིན་པས་ཁྲུབ་སྟེ། མཛོན་རྩལ་བར། དེ་དག་
ལས་ནི་ཉམས་བསྡོམས་བརྒྱུད། །དག་པ་བདེ་མིན་སྐྱབ་བསྐྱེད་ལམ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་དགའ་བ་སྐྱུད་
པའི་ཡིད་བྱེད་ཚོར་བ་བདེ་བ་མིན་ནམ་སྐྱེལ་ན། དེ་ནི་སྦྱོང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་བཤད་དོ།།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་མ་གཏོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བདུན་པོ་དག་པ་བ་དང་། དང་པོའི་
ཉམས་བསྡོམས་ལ་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
པའི་ཞི་གནས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞི་གནས་དེ་ལ་ཟག་མེད་བརྟེན་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སྦྱོང་བའི་

འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་ལ་ཟག་མེད་
བརྟེན་པ་མེད་དེ། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་རང་གི་བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་སྐྱོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་
བཞི། རང་རང་གི་གཟུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་སྐྱོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དགོངས་བསྐྱེད་པའི་རིག་པ་གཟུགས་མེད་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི། ཉམས་བསྡོམས་གང་ཞིག་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྐྱོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་ཞི་གནས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའམ་དང་པོའི་ཉམས་
བསྡོམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་དང་། དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོར་
གྱུར་པའམ་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཉམས་ལས། དེ་ལ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བཞི། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ཇི་སྲིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་རྩེ་གཅིག་
པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོའོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་ནི། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ཐོབ་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་སེམས་སྦྱོང་བར་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་
བརྩམས་ཤིང་ལེགས་པ་ལ་གོམས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་གང་ཞིག་ཏིང་པོ་འཛོན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཉམས་བསྡོམས་གང་ཞིག་ བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་
ཆེད་དུ་དམིགས་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཞི་རགས་རྣམས་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྦྱོང་གི་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉམས་བསྡོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་བཞེད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་བདུན་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་
ལས། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་གང་ཞེན། མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་
དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་། དགའ་བ་སྐྱུད་པ་དང་། དཔྱོད་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་མཐོང་དང་། སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡིད་བྱེད་བདུན་ལས་ཕྱི་མ་ནི་དངོས་གཞིའི་ལོངས་སུ་གཏོགས་པས་
ཉམས་བསྡོམས་མིན་མོ།།

རབ་དབེན། དགའ་སྐྱོད། སྤྱིར་མཐའ་གསུམ་ལམ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཆེ
འབྲིང་རྒྱུད་ཤུའི་གཉེན་པོ་ཤིང་བཞེན་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞེན་ཞོ། །བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡིད་བྱེད་བདུན་
ཡོད་པ་བཞེན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་སྲིད་ཚེའི་བར་དུ་ཡང་ཡིད་བྱེད་བདུན་བདུན་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་
ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་བར་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞེན་ཞོ་ཞེས་
གསུངས་པ་འདྲིར། འོན་ཀྱང་འབྲུག་པར་ནི། གཞུགས་ཀྱི་རྩོམ་ལ་སྐོམ་ན་བསམ་བྱུང་དང་། གཞུགས་མེད་རྩོམ་ལ་
ཐོས་བསམ་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ཚོས་མངོན་པ་སྤྱིར་སྐྱོད་ཡིན་ཀྱང་། གཞུགས་འམས་དང་གཞུགས་མེད་འམས་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་བསམ་བྱུང་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། རྟགས་ལ་རྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་སྐོམ་པའི་ཕྱིར།
ཡིད་བྱེད་དང་པོ་ཐོས་བསམ་འབྲེས་མའི་སྐོམ་པ་ཞི་འདོད་པའི་རྩོམ་པ་སྐོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ། ཞི་
རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་རྒྱལ་སྐྱེས་མ་ལས། རགས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་དེ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་
མཚེད་ཀྱི་བར་དུ་འོ། །མདོར་བསྟུན་ན་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་གནས་པས་ཤིན་ཏུ་
སྤྱག་བསྟུལ་བར་གནས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་ཚོ་བྱང་བའོ། །དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ་ས་འོག་མ་ནི་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་རིག་པར་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞེན་རིགས་བསྐྱེ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་འཐོབ་བྱའི་ཐོ་བཤད་པ་ལ། རོ་བོ། སའི་སྐོམ་ནས་དབྱེ་བ། དམིགས་པ་དང་ཡན་ལག་གི་
འབྲུག་པར། སྤྱིར་སྐོམ་ལས་འཇུག་ཚམ་གྱི་དབྱེ་བ། བསམ་གཞུགས་ཀྱི་གངས་པེས་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་དང་ཡན་ལག་གང་རུང་སྐོམ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་ཐོང་སས་
བསྐྱེས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་དེ་ཐོང་སའི་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།
རིགས་གནས་སྐོམ་པ་ནི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྐོམ་ལས་འཇུག་བསྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་འོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་དང་གཞུགས་མེད་དངོས་གཞི་གཉིས་ཡོད།

དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གང་ཞིག་ཡན་ལག་གི་སྐོམ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་བསམ་
གཏན་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་
མཚན་ཉིད། དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གང་ཞིག་ དམིགས་པའི་སྐོམ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་
གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་གཞུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་

འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་ལ་བཞི་ལས། ཡན་ལག་གི་སྐོམ་ནས་རང་གི་འོག་
ས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་འདི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ། བསམ་གཏན་དང་པོ་འདི་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
ཚམ་པོ་བ་དང་། འབྲུག་པར་ཅན་གཉིས།

བསམ་གཏན་དང་པོ་འདི་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གང་ཞིག་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་
གཉིས་ཀ་ལྡན་པས་འབྲུག་པར་དུ་བྱེད་པ་དང་པོ་འདི་མཚན་ཉིད། དེའི་བྱུང་དང་པོ་གང་ཞིག་རང་གི་ཡན་ལག་རྟོག་པ་
མེད་ལ་དཔྱད་པ་དང་བཅས་པས་འབྲུག་པར་དུ་བྱས་པ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་དང་པོ་དངོས་གཞི་
ཚམ་འབྲུག་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ཡན་ཆད་ལ་ཚམ་འབྲུག་མེད་པ་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་རང་གི་ཡན་
ལག་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་དཔྱད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་མ་ཞུས་པ་ཡོད་ལ།
གཉིས་པ་ཡན་ཆད་རང་གི་ཡན་ལག་ནང་པན་ཚུན་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་དཀའ་སྤྱེའི་འབྲུག་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་འོ།
གཉིས་པ་ཡན་ཆད་མཚན་ཉིད་རིགས་བསྐྱེའོ། །

བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གང་ཞིག་རང་འབྲས་སྤྱག་བསྟུལ་བའི་རྒྱུའི་རིགས་
སུ་གནས་པ་བསམ་གཏན་དངོས་གཞིའི་རྒྱུའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་
ཟག་བཅས་དོན་གཅིག། དབྱེ་ན་བསམ་གཏན་བཞེའོ། །

དམིགས་པའི་སྐོམ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་གཞུགས་མེད་དངོས་གཞི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞེ། དམིགས་
པའི་སྐོམ་ནས་བསམ་གཏན་བཞེ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སས་བསྐྱེས་ཀྱི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་དགོངས་པའི་རིག་པ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།
དེས་གཞན་ལ་རིགས་བསྐྱེའོ། །

གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གང་ཞིག་རང་འབྲས་སྤྱག་བསྟུལ་བའི་རྒྱུའི་
རིགས་སུ་གནས་པ་གཞུགས་མེད་དངོས་གཞིའི་རྒྱུའི་སྐོམ་ལས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་གཞུགས་མེད་དངོས་
གཞི་ཟག་བཅས་དོན་གཅིག་པོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞེའོ། །

གསུམ་པ་ནི། བསམ་གསུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་དང་དམིགས་པ་འོས་
ནས་ཞེས་བཞུགས་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་ལེན་སྟེ་ན། དང་པོ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་
གསུམ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ། ཡན་ལག་ཏུ་འགྲུང་ཚུལ། ཡན་ལག་སོ་སོའི་དོན་པོ། །དང་པོ་ནི་ཀུན་བཏུས་ལས།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྟེ། ཡན་ལག་ལྟེ་ནི། རྟོག་པ་དང་། དེ་དཔེ་དང་། དག་འབ་དང་། བདེ་བ་
དང་། སེམས་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། ཡན་ལག་བཞི་ནི། རང་བཟུང་དུ་བ་དང་།
དག་འབ་དང་། བདེ་བ་དང་། སེམས་ཚུལ་གཅིག་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་ཡན་ལག་ལྟེ། ཡན་ལག་ལྟེ་ནི། རྟོག་
པ་དང་། སེམས་བཞིན་དང་། བཏང་སྟོམས་དང་། བདེ་བ་དང་། སེམས་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །བཞི་པའི་ཡན་ལག་
བཞི་སྟེ། ཡན་ལག་བཞི་ནི། བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། བདེ་བ་ཡང་མ་
ཡིན། ལྷག་བསུལ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་དང་། སེམས་ཚུལ་གཅིག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་གཉིས། གཉིས་པའི་རང་བཟུང་དུ་བ། གསུམ་པའི་རྟོག་པ་ཞེས་
བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ། བཞི་པའི་རྟོག་པ་ཡོངས་དག་དང་། བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དག་བརྒྱུད་པོ་རྣམས་ནི།
རང་རང་གི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་
དངོས་གཉེན་བྱེད་པ་གང་ཞེས། དངོས་གཉེན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཐབས་ལྟར་བཞིན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

དང་པོའི་ཡན་ལག་དབུས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དག་འབ་དེ། གཉིས་པའི་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱེས་པའི་
དག་འབ་དེ། གསུམ་པའི་དག་འབ་བས་དབུས་པའི་བདེ་བ། བཞི་པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་གི་
ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་།
རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལྷན་སེམས་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །བཞི་པའི་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཡན་
ལག་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཡན་ལག་གི་ཡན་ལག་གཉིས་ཀ་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ནི་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་
དང་པོ་ལ་ཞེས་པའི་རྣམ་པར་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་ལོ། །དཔྱད་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་ཉེན་མོངས་པ་མང་ཉུང་དང་ཚོར་
ཐུང་སོགས་ཞིབ་མོར་དཔྱད་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྟོག་པ་གང་ཞེས། སེམས་པ་འཕམ་ཤེས་རབ་

ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ། དེའི་སེམས་ཚིང་བའོ། །དཔྱད་པ་གང་ཞེས། སེམས་པ་འཕམ་
ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ། དེའི་སེམས་ཚིང་བའོ། །ཞེས་དང་། མཚོན་ལས། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་
ཚིང་ཞིབ་ཉིད། རྟོག་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །

འོན་ཏེ་གཉིས་ཚིང་ཞིབ་ཀྱི་རྣམ་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གཅིག་གི་འཁོར་ལ་
ཇི་ལྟར་ལྷན་སྟེ་ན། རྟོག་པ་དེས་སྟོམས་འཇུག་ཏུ་ཚང་ཞིབ་པར་ཡང་མི་བྱེད། དཔྱད་པ་དེས་སྟོམས་འཇུག་ཏུ་ཚང་
ཚིང་བར་ཡང་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་མར་གསལ་པ་ཆུ་གང་མོར་བཅུག་སྟེ་ཉིམ་རྟོག་པའི་ཚོ་རྒྱུས་ཏུ་ཚང་བར་མི་
བྱེད། ཉིམ་ཏུ་ཚང་གང་བར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ལོ། །

བྱེས་སེམས་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དག་འབ་ནི་ཡིད་བདེ་དང་བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤངས་
ཀྱི་བདེ་བ་ལ་འདོད་དེ། མཚོན་ལས། ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་བདེ་བ་ཡིན། ཞེས་དང་། ལུང་རྣམ་གཉིས་ཕྱིར་དག་འབ་
ཡིད་བདེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་དགོ་སེམས་བཅུག་ཅིག་གི་ནང་ཚོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་
ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་བཞག་མི་རུང་སྟེ། ལུས་ཚོར་ནི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་བཞག་ལ། སེམས་ཚོར་ནི་
དག་འབ་བར་བཞག་ཟེན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

མདོ་སྐྱེས་ལུས་ཚོར་ལ་འདོད། སེམས་ཚོར་ལས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་
ཚོར་བ་སེམས་པར་སྤོང་བ་དེ་དག་འབ་དེ་གཉིས་ཀར་བཞག་སྟེ། རྒྱས་སེམས་མ་ལས། དེས་འཇུག་ཤེས་འཁོར་
བཅས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཆེན་པོ་དག་ལ་དང་། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཆ་
ནས་བདེ་བར་བཤད་དོ། །

རྟོག་པའི་ཚོར་ལ་འདོད་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་སྤྱད་པར་བྱེད་
པའོ། །གཉིས་པའི་རབ་དུང་ནི་བྱེས་སེམས་གཏན་དང་པོ་ལས་དེས་པར་བྱུང་བའི་ཡིད་ཚེས་པའི་དད་པ་ཞིག་ལ་
འདོད་དེ། མཚོན་ལས། རབ་དུང་བ་དད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། སེམས་ཚོར་ལས་ནི་རྟོག་པའི་བཏང་སྟོམས་
གསུམ་ལ་འདོད་དེ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས། རང་བཟུང་དུ་བའི་དོན་པོ་ནི་རྟོག་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་
བཏང་སྟོམས་དག་གོ། ཞེས་སོ། །དག་འབ་དེ་དང་རྟོག་པའི་ཚོར་བ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསུམ་ནི་དང་པོ་ལྟར་ལོ། །

གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ནི་དག་འབ་བས་དབུས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཡིན་ལ།

དམ་པ་ནི་དགའ་བ་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དམིགས་རྣམ་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །ཤེས་བཞིན་
ནི་དགའ་བ་བྱུང་མ་བྱུང་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་བྱུང་ན་ལྷུང་དུ་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །བཏང་སྟོམས་
ནི་རྟོག་དཔྱད་དང་དགའ་བའི་འདོད་ཆགས་བྲལ་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་འདུ་བྱེད་བཏང་
སྟོམས་ཏེ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་སྤར་བཞིན་ནོ། །

བཞི་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དམ་པ་ཡོངས་དགའ་ནི་གསུམ་པའི་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །དེར་གྱུར་པའི་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་དགའ་ནི་སེམས་རྒྱུན་
དུ་གནས་པའི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་ཡིན་ནོ། །བཞི་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བཞིན་མི་འཛོག་སྟེ། དེས་ནི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱུང་མ་བྱུང་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་བྱུང་ན་ལྷུང་དུ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བསམ་
གཏན་བཞི་པ་སྟོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱུང་མ་བྱུང་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དམ་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་ཅོམ་ཡིན་པས་དེ་ནི་ཐག་སྲིང་བའི་གཉེན་པོའི་གནས་སྐབས་
སུ་ཡང་དགོས་ཤིང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱུང་མ་བྱུང་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོན་པས་མ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་ལ་དམ་ཤེས་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་དང་པོར་ཡན་
ལག་ཏུ་མི་འཛོག་པ་དང་། གཉིས་པར་རང་མིང་གིས་མ་སྟོས་པ། གསུམ་པར་རང་མིང་གིས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚོན་
གང་ཞེན། དེ་གསུམ་དང་པོར་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་མཛེན་པར་དགྲ་གསུམ་པས་གཉེན་པོར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལས། དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི། དམ་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་། བཏང་སྟོམས་
དག་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་རྣམ་པར་དགྲ་གསུམ་པའི་ཕྱིར་མ་སྟོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོར་དེ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཛོག་ བསམ་གཏན་གཉིས་པར་
དེ་གསུམ་ཡན་ལག་ཏུ་ལྷན་ཡང་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྱིས་ཀྱིས་སྐྱབ་པས་རང་གི་མིང་གིས་མ་
སྟོས་པར་རང་དུ་གི་མིང་གིས་བསྟན། བསམ་གཏན་གསུམ་པར་དེ་གསུམ་སྟོན་དེ་དག་དང་བྲལ་བས་རང་མིང་
གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་དོ་བོ་ཉིད་ལས་ལས་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཡང་སེམས་
དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་དཀྱིས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ན་ཡོངས་སུ་དྲུང་བའི་མིང་གིས་བསྟན་ཏེ།

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ནི་སེམས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བས་རང་གི་མཚོན་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དམ་པ་དང་བཏང་སྟོམས་གཉིས་ལ་ཡོངས་དགའ་གི་
སྐྱས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་བས་སོ། །སྟོན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྟོག་
དཔྱད་གཉིས། དབུགས་འབྱེད་རྩལ་གཉིས། ཟབ་བཅས་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་གཉིས། སྐྱབ་གསལ་དང་
ཡིད་མི་བདེ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། སྟོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། །བཞི་པ་གཡོ་བ་
མེད་པ་ཡིན། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་དབུགས་དག་དང་། །བདེ་བ་ལ་སོགས་བཞི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་ཏིང་
འཛིན་ཡོངས་སུ་མ་རྗེགས་པ་དང་རྗེགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་
ཡོངས་སུ་མ་རྗེགས་པ་དང་རྗེགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་ཡོངས་སུ་དགའ་མ་རྗེགས་པ་
དང་རྗེགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རྟོགས་མ་མ་དུངས་པ་དང་དྲུངས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྱིས་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་བྱེད་པར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱིས་དགའ་མ་དགའ་གི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱབ་པ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེན། སྐྱས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཡོངས་སུ་རྗེགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེན། སྐྱས་
པ། ཕན་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྗེགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་དོ། །བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་བྱེད་པར་ཅི་
ཡོད་ཅེན། སྐྱས་པ་ཡོངས་སུ་དགའ་མ་རྗེགས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་ཚོས་ཅན། རྩོད་ལ་ཡན་ལག་གི་སྟོན་པ་འོགས་ལས་འདས་པ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡོད་དེ། འོག་སའི་ཉོན་མོངས་པོང་སའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་སྤོང་བའི་སྟོན་པ་བཞག་པའི་ཕྱིར་
རོ། །

གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་མེད་བཞི་ལས། དང་པོ་བསམ་

ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་བསམ་གཏན་སྟོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ཚོས་ཅན། བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་
འཇུག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་
དགའ་བའི་དང་། །རབ་དུང་ཤེས་བཞིན་དུ་བཤད་། །བཏང་སྟོམས་དུན་པ་དག་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ལོ།

གཉིས་པ་དག་པ་བ་ལ་དེ་ལོ་ཡོད་དེ། གོང་མའི་སྟོམས་འཇུག་གང་ཞིག་འཛིན་ཏེན་པའི་དགོངས་
གུར་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། འཛིན་ཏེན་པ་ཡི་དགོངས་པ་ནི། །དག་པ་དེ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སའི་སྟོན་ལ་དབྱེ་བ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྤིང་ཕྱིར་བར་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་བརྒྱུད་ཡོད། དོ་ཤི་སྟོ་
ནས་དབྱེ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། གནས་པ་ཆ་མཐུན། རྒྱུད་པ་ཆ་མཐུན། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་
བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དག་པ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་སོགས། །རྣམ་བཞི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རིམ་བཞིན། གོང་མའི་སྟོམས་འཇུག་གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུན་རྒྱུགས་པའི་དེམ་ཐག་ཏུ་
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། དབྱེ་བ་བསམ་གཏན་དང་པོ་
ནས་སྤིང་ཕྱིར་བར་བརྒྱུད་ཡོད། དེ་གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུན་གྱི་མཇུག་ཐོག་ཏུ་རང་སའི་དག་པ་བ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་ཅིང་དེའི་རྒྱུན་རྒྱུགས་པའི་ཚེ་རྗེས་ཐོབ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་པ་དེ་གནས་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དེ་ལོ། །དབྱེ་བ་སྐྱེ་
བཞིན་བརྒྱུད། དེ་གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུན་རྒྱུགས་པའི་དེམ་ཐག་ཏུ་གོང་སའི་དག་པ་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཀྱང་
པར་ཆ་མཐུན་གྱི་དེ་ལོ། །དབྱེ་བ་སྤིང་ཕྱིར་གཏོགས་པའི་བདུན་ཡོད། སྤིང་ཕྱིར་ལ་ཀྱང་པར་ཆ་མཐུན་མེད་དེ། རང་
གི་གོང་སར་གྱུར་པའི་དག་པ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞིག་རང་གི་རྒྱུན་རྒྱུགས་པའི་མཇུག་ཐོག་དེམ་ཐག་ཏུ་
ཟག་མེད་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་གྱི་དེ་ལོ། །དབྱེ་བ་སྐྱེ་བཞིན་ལོ། །མཛོད་ལས། དེ་ནི་གོ་
རིམ་བཞིན། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་དང་རང་ས་དང་། གོང་དང་ཟག་མེད་རྗེས་མཐུན་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །

གསུམ་པ་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། གོང་མའི་སྟོམས་འཇུག་གང་ཞིག་འཛིན་ཏེན་
ལས་འདས་པའི་དགོངས་གུར་པ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཟག་མེད་འཛིན་ཏེན་འདས་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ལོ། །དབྱེ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་ཟག་མེད་དང་། གཞུགས་མེད་ཀྱི་ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད། བསམ་
གཏན་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གང་ཞིག་འཛིན་ཏེན་ལས་འདས་པའི་དགོངས་གུར་པ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད།

དབྱེ་བ་བསམ་གཏན་བཞི་ཡོད། གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གང་ཞིག་འཛིན་ཏེན་ལས་འདས་
པའི་དགོངས་གུར་པ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སྤིང་ཕྱིར་གཏོགས་པའི་གཞུགས་མེད་གསུམ་ལ་ཡོད།
སྤིང་ཕྱིར་སེམས་ཞི་རྒྱུ་བ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཟག་མེད་རྟོན་དུ་མི་རུང་བར་མཛོད་ལས་གསུངས་སོ། །

ལྷ་པ་གངས་ཤེས་ལ་འད། བསམ་གཞུགས་གཉིས་ལ་བཞི་བཞིར་གངས་ཤེས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཚོར་
བ་ལས་ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསམ་གཏན་ལ་བཞིར་བཞག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ལས་ཤེས་པར་
འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞུགས་མེད་བཞིར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྐྱབས་སྟེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིད་མི་བདེ་བ་ལས་ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་དང་པོ་དང་།
ཚོར་བ་སྐྱབས་སུ་ལ་གྱི་དབང་པོ་ལས་ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་གཉིས་པ། ཚོར་བ་ཡིད་བདེའི་དབང་པོ་ལས་
ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་གསུམ་པ། ཚོར་བ་བདེ་དབང་ལས་ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་
པར་བཞག་པ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱེ་བར་བཤད་ཅེས་རྗེའི་བསམ་གཞུགས་ཟིན་བྲིས་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །

ཟག་བཅས་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ལས་ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆ་ནས་བསམ་གཏན་ལྷ་པར་མི་འཛོག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ནི་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ལ་ལྷ་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་ལས་
ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་འཛིན་ཏེན་པའི་ལམ་མི་སྤིང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། བྲིས་པ་ལག་མཐིལ་འདྲ་བ་
ཡིས། །འདུ་བྱེད་སྐྱབས་སུ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྟོགས། །འཕགས་པ་མིག་དང་འདྲ་བ་ཡིས། །དེ་ཡི་ཡིད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་
འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདུ་ཤེས་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས། ཡུལ་གྱི་
འདུ་ཤེས་ལ་ཡང་ཡུལ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་གཉིས། ཡུལ་ཅན་གྱི་འདུ་
ཤེས་ལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཉེན་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཡོད་ལ།
བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞི་
པོ་རིམ་བཞིན་བཞག་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

བཞི་པ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟོགས་བཤད་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་

ཚོ་ལུས་སའི་འོག་ཏུ་བྱིང་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་རྟགས་འབྱུང་ལ། གཞུགས་མེད་དོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་
པའི་ཚོན་མ་མཁའ་ལ་འཕུར་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་རྟགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ལ་བསམ་གཏམ་
རྣམས་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚོན་ལུས་སའི་འོག་ཏུ་བྱིང་བར་སྤང་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་རྟགས་འབྱུང་རོ། །གཞུགས་
མེད་པ་དག་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚོན་ལུས་རྣམས་མཁའ་ལ་འཕུར་བ་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་རྟགས་འབྱུང་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ལྷ་ལོང་མའི་སྟོམས་འཇུག་སྟོམས་སྟོབས་
ཀྱིས་ཁམས་གོང་མར་ཐོབ་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་སོ། །དབྱེན་བསམ་གཞུགས་གཉིས་ལས། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད་ཡོད་དེ། ལྷ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏམ་སྟོམས་སྟོབས་ཀྱིས་གཞུགས་ཁམས་སུ་ཐོབ་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་
ཚོས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེན་གསུམ་ཡོད་དེ། ལྷ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཞུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་
བས་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏམ་གྱི་དོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ལྟ་བུ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཞུགས་ཁམས་པའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱུ་ལྷ་སྟོམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱིར་པོ་ལྟ་བུ། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་
གཞུགས་ཁམས་ཀྱི་གཞུགས་ལས་ལྟ་བུར་བྱ་བའོ།

ཁཚིག་བདག་འབྲས་བུ་གཞུགས་ཁམས་པའི་གཞུགས་ལས་ལྟ་བུར་བྱ་བའི་སྟོམས་འཇུག་
ཏུ་མི་འདོད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ནི་མཚོན་ལས། བསམ་གཏམ་དག་ནི་རྣམ་གཉིས་བཞི། །དེར་སྐྱེ་བ་དག་རབ་ཏུ་
བཤད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དབང་བཅོན་དུ་བྱས་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་སྟོམས་འཇུག་ཏུ་འདོད་དོ། །གནས་ཀྱི་
སྟོན་པ་དབྱེན་བསམ་གཏམ་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་བསམ་གཏམ་བཞི་པོ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་འི་
སྟོམས་འཇུག་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་རེ་བསྟོམས་པས་འབྲས་བུ་བསམ་གཏམ་རེ་ལ་འདུག་གསུམ་གཅིང་ལྟ་
གཏོགས་པའི་གནས་རིས་གསུམ་གསུམ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། གནས་གཅིང་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་རྒྱུ་
གསུམ་སྟེ་ལ། འབྲིང་རྒྱ་སྟེ་ལ། ཆེད་རྒྱ་སྟེ་ལ། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བཅུ་གཉིས་སྟེ་ལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བཅུ་སྟེ་ལ།
བསྟོམས་པས་གནས་གཅིང་ལྟ་བུ་ལེན་གྲུབ་པ་ལགས་སོ།

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་གཞུགས་མེད་སྟོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ལྷ་གཞུགས་མེད་ཀྱི་
སྟོམས་འཇུག་བསྟོམས་སྟོབས་ཀྱིས་གཞུགས་མེད་ཁམས་སུ་ཐོབ་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་

ལ་དོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེན། ལྷ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཞུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བས་ཐོབ་པའི་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྟོམས་
འཇུག་ལྟ་བུ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་གཞུགས་མེད་ཁམས་པའི་གང་ཟག་རྒྱུ་ལྷ་སྟོམས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར་
པོ་ལྟ་བུར། །དེར་གྱུར་པའི་བདག་པོའི་འབྲས་བུ་ནི་མེད་དེ། གཞུགས་མེད་ཁམས་ན་ཕྱི་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ།

གནས་ཀྱི་སྟོན་པ་དབྱེན་བཞི་ཡོད་དེ། དེར་གོང་འོག་གིས་ཕྱེ་བའི་གཞུགས་མེད་ཀྱི་གནས་མེད་ཀྱང་།
གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་དང་དམའ་བ་སོགས་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཞུགས་མེད་པ་རྣམས་
གནས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མེད་དོ། །དེ་ན་རྒྱུ་དང་འབྲིང་ཆེན་པོར་སྟོམས་པས་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་
དམའ་བ་དང་དམ་པ་དང་བཟང་པོ་མཐོན་པོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བསམ་གཏམ་དང་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་
གསུམ་བསྟོམས་པས་འབྲས་བུ་ཚངས་རིས། མདུན་ན་འདོན། ཚངས་ཆེན་གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་བཞིན། གཞུགས་
མེད་གནས་རིས་བཞི་པོ་ལ་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་གནས་རིས་གཅིག་ལ་
ཡང་ནང་གསེས་རྣམས་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་བསྟོམས་པས། འབྲས་བུ་
རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་བཟང་དམ་འབྲིང་གསུམ་འབྲུབ་པར་བྱེད་ལ། དེས་གཞན་གསུམ་ཡང་བསྐྱེད།
སྟོམས་འཇུག་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོའི་དོན་ནི། ལུས་སྐྱུར་དང་རྒྱུན་སྐྱུར་གང་ཡང་མེད་པར་སྟོམས་པ་རྒྱུ་དུ། གང་རུང་
གཅིག་དང་ལྷན་པར་སྟོམས་པ་འབྲིང་། གཉིས་ཀ་དང་ལྷན་པར་སྟོམས་པ་ནི་ཆེན་པོ་ཡིན་པོ།

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ཚང་མེད་བཞི་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་ཚང་མེད་བཞིའི་རྒྱ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། ས་
མཚན་ལ། རྒྱུ་བར་བྱུང་སེམས་ཀྱི་ཚང་མེད་བཞིའི་རྒྱུ་ཚོས། སྐྱེ་བཤད་བཅས་དུག་གོ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཉིད་
ངལ་གསེའི་རང་འགྲུལ་ལས། ཚང་མེད་པ་འདི་དག་རྒྱུ་བཞིས་སྐྱེ་སྟེ། རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སམ་
ཁམས་ནི་རྒྱུ་ལྷན་པོ། ཚང་མེད་པ་བཞིའི་བཀའ་ལུང་སྟོན་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་བདག་པོའི་རྒྱུ་
ལོ། །རང་རང་གི་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ལོ། ཚང་མེད་པ་བཞི་བསྟོམས་པའི་ཕན་ཡོན་མ་
བསྟོམས་པའི་ཉེས་དམིགས་གོམས་པ་སྐྱེ་མ་ལས་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ནི་ཞེས་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། བདེ་དང་
སྤུག་བསྐྱེལ་དེ་རྒྱུ་ལས། རྒྱུ་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བྱམས་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་བཤེས་གཉེན་རང་བཞིན་ལས། རྒྱུ་
རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྤྱིང་རྒྱུ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་པོ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བྱམས་པ་ཚད་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་བདག་ཀྱིས་བསམ་པ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ཏེ་དམིགས་ཡུལ་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བདེ་བ་དང་
འཕྲད་པར་འདོད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་ལོ། །སྤྱིང་རྗེ་ཚད་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དམིགས་པ་
ཞེས་པ་ཡན་ཚད་བཞི་ཀ་འདྲ་རྣམ་པ་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་
ལོ། །དགའ་བ་ཚད་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པ་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་ལོ། །བཏང་སྦྱོམས་ཚད་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཆགས་སྣང་གི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བར་
འདོད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་ལོ། །དེ་ཡང་ཀུན་བཏུས་ལས། བྱམས་པ་གང་ཞེན་བསམ་གཏན་
ལ་བརྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་སྤང་པར་ཤོག་ཅིག་པའི་བསམ་པའི་གནས་པ་ཡང་དགའ་བར་འབྱོར་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བའི་ཚོས་རྣམས་སོ། །ཞེས་སོགས་ནས་བཏང་སྦྱོམས་བར་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཚད་མེད་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ། ཚོས་ལ་དམིགས་
པ། དམིགས་པ་མེད་པ་སྟེ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་པའི་
བྱམས་པ་སྤྱིང་རྗེ་སོགས་བཞི་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྐད་ཅིག་གིས་གཡོ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་ལ་
དམིགས་པའི་ཚད་མེད་བཞི་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་པའི་ཚད་མེད་བཞི་ལོ། །དེ་
རེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཀྱང་དམིགས་པའི་སྦྱོན་ནས་འབྱེད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྦྱོན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །བཞི་པ་ནི།
སྤྱིང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཚད་མེད་བཞི་ནི་སྤྱི་སྟེགས་བྱེད་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཚོས་ལ་དམིགས་པའི་
བཞི་ནི་ཉོན་རང་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་བཞི་ནི་བྱུང་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་སྤྱི་སྟེགས་ཅན་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལོ། །ཚོས་ལ་
དམིགས་པ་ནི་ཉོན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་དང་ཐུན་མོང་ཡིན་ལོ། །དམིགས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚད་མེད་བཞི་པོ་རེ་རེ་ཡང་ཁྱད་ཚོས་བཞི་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་
སྤོང་བའི་ཁྱད་པར། གཉིན་པོའི་ཁྱད་པར། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་སྐབས་སྟེ། དེ་བཞིས་རིམ་པ་བཞིན་གཞོན་སེམས། རྣམ་འཚོ། མི་དགའ་བ། གཞོན་སེམས་དང་འདོད་
ཆགས་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐབས་སྟེ། བྱམས་སོགས་བཞི་པོ་སྟོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྦྱོན་ནས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་སྟེ། ཚད་མེད་བཞི་པོ་རེ་རེས་
ཀྱང་སེམས་ཅན་དང་ཚོས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་གསུམ་གསུམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྐབས་སྟེ། དེ་བཞིས་
སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རྒྱན་ལས། བརྟན་པའི་ཚད་མེད་པ་མི་མཐུན་སྤྲངས། རྣམ་པར་
མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །དམིགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་འཇུག །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྤྱོན་བྱེད། །ཅེས་སོ། །

དུག་པ་ནི། དེ་བཞི་ལ་ཚད་མེད་པའི་གནས་པ་བཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདི་དག་
བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མེད་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞི་ལ་ཚད་མེད་ཅེས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རིམ་པ་བཞིན་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཚོགས་ཚད་མེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་
དང་། ཚོས་ཚད་མེད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཚད་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་རིམ་བཞིན་
བྱམས་པ་ཚད་མེད་སོགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲམ་གྱི་གཞོན་འཛོམས་ལས། སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་
དམིགས་པ་དང་། ཚོགས་ཚད་མེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་དང་། ཚོས་ཚད་མེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཚད་
མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བསམ་གཟུགས་རྒྱུས་བཞད་པའི་དབུས། ཚད་མེད་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་ལོ། །འབྲམ་འདོད་སྦྱོ་
གསར་བུང་བའི་ཚོགས། །གཞུང་ལུགས་སྦྱོང་ཚལ་འདི་ལ་ལོ། །ཅེས་ཀྱང་བསྟུན་ལོ། །

༤། ཚོགས་སྐབས།

གསུམ་པ་ཚོགས་སྐབས་བཤད་པ་ལ། འོན་འཇུག་སྐབས་རྗེས་སུ་ཚོགས་སྐབས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་
ཞེན། དམ་པའི་ཚོས་མཐའ་དག་ལ་སྦྱོར་བ་བརྟོན་འབྲས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་གྲངས་པའི་འཇུག་སྐབས་ལས་ཚོགས་
གཉིས་རྒྱ་ཚེན་པོ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲམ་མུང་ལས། དེ་ལྟར་འཇུག་པ་བྱས་
པ་ལས་ཚོགས་སྐྱེ་བས་གསུམ་པ་ཚོགས་ཀྱི་སྐབས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི་

སྤྲུང་པར། ཅིཕྱིར་འདིའི་བྱང་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་བྱ་ཞེན། །སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། མདོ་བསྟན་
 སྤྲུང་རྒྱུ་ལས། ཚོགས་ཚད་མེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་སྤྱི་རིགས་ནས་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་སུ་
 འདུལ། རང་གི་དབྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་མདོ་རྒྱུ་ལ་རྣམས་སུ་ཚོགས་སྐབ་བཅུ་བདུན་དུ་བསྟན་པ་འདིར་ནི། ཅི་
 ཕྱིར་འདིའི་བྱང་རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གསུངས་ཏེ། རང་ཟབ་རྒྱུ་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་ལ་གནས་
 རས་གཞན་ལྟ་བུ་ལས་སྐོ་བའི་རྒྱུ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་འདུ་བས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ།
 འདིར་ཡང་ཚོགས་སྐབ་བཅུ་བདུན་དེ་དོན་གྱིས་འཕང་སྟེ། དེ་གང་ཞེས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་ཕར་ཕྱིན་རྒྱུ་ལ་
 ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲེལ་དང་གསུམ་གྱི་སྐོ་ནས་སྐོ་བ་ལ་འཕམ་འཁོན་ནས། བརྟེན་སྦྱོར་
 རྗེ་ཆེན་པོས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་བུ་ལས་སྐོ་བ་དང་། དེ་ཡང་ཐབས་མཁམ་དང་ལྟན་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་
 འགྲུབ་པ། ཐེག་པ་དེའི་རང་བཞིན་ལ་ཟབ་མོ་མཁམ་འདྲ་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་པོ་སྐོ་མ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
 དང་། གཞལ་མེད་ཁང་འདྲ་བ་བསོད་ནམས་དང་གཟུངས་ཀྱི་གཏེར་ཚད་མེད་པ་སྟེ། བསོད་ནམས་ནི་སྤྱིར་དགོ་
 བའི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཀྱང་འདིར་ཟབ་མེད་ཀྱི་དགོ་བ་དང་། དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་དང་། རིན་
 ཆེན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མདོ་ནས་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ཉིང་འཛིན་འདི་
 དག་གི་སྐོ་བས་ལས་བསོད་ནམས་ཚད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐོ་དེ་ལེ་ཀྱང་ཚོགས་མེད་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དགའ་བ་ཟབ་མེད་ལམ་ལྟ་གཏན་དུ་སྐྱེད་པ་ས་བཅུ་བདེ་བ་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་ལས་དེས་པར་
 འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐབ་སྟེ་མཐོང་སྐོ་མ་གྱི་ལམ་ན་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་པོ་ཀུན་
 བརྟགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་སྐོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བརྒྱུད་དུ་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་བསྟན་ཏེ། །མདོ་རྒྱུ་ལ་
 རྣམས་ལས་སའི་ཚོགས་བྱེད་པ་ལྟར་པ་ཡོངས་སྐོང་དང་། གཉེན་པོའི་ཚོགས་བྱེད་པ་ལྟར་པ་ལྟར་པར་མཛོད་
 པ་ནི་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེད་པ་ལྟར་པ་ཅམ་ལས་དོན་གོང་དུ་འདུས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་
 དགོངས་པ་འབྲེལ་རྒྱུ་ནི། ལྷ་བར། བརྟེན་སྦྱོར་སོགས་པ་རྒྱུ། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བཅས་པ་
 དང་། རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་དང་། ཐབས་ལ་མཁམ་པ་གང་ཡིན་དང་། །ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་
 དང་། །ལམ་དང་གཟུངས་དང་ས་བཅུ་དང་། །གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་སྐབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
 བྱ། ཞེས་གསུངས།

ཚོགས་སྐབ་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚན་ས། གོ་རིམ། དེས་ཚོགས། སོ་སོའི་དོན་ལ་དབྱེད་པ།
 རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེད་པ་ལྟར་པོ།

དང་པོ་ནི། སྐོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་མོ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱེས་ཤིང་རང་འབྲས་བུ་ཆེན་འབྱིན་པའི་
 སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཚོགས་སྐབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། །ཁ་ཅིག་རང་འབྲས་བུ་ཆེན་འབྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་
 འབྱོར་དང་། རང་འབྲས་བུ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ཆེན་དང་། མཐའ་ཐུག་གི་བྱང་ཆེན་གང་རུང་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་
 སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། རང་འབྲས་བུ་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེའི་མཚན་
 ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚོགས་ལམ་ཡང་ཚོགས་སྐབ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་
 སྐོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དང་། རང་གི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མཚན་འཛིན་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་
 སྐོ་མ་ལམ་གཉིས་ཚོགས་སྐབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་། གསུམ་པ་ཡང་དེས་ལེགས་སོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། སྤྱིར་ཚོགས་སྐབ་སོགས་བཅུ་བདུན་ཡོད།

གསུམ་པ་ནི། ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ལོ། །སྤྱིར་ཚོགས་ཅོམ་ཞིག་ཚོགས་ལམ་
 རས་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་སྐོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་འབྲིང་མན་ཆད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་རྣམས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་
 བྱུང་པའི་ཚོགས་ཞིག་ལ་འདོད་པས་སྤྱིར་ཚོགས་སྐབ་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་མོ་ནས་དང་། ས་དང་
 གཉེན་པོའི་ཚོགས་གཉིས་མཐོང་སྐོ་ན་ཡོད།

བཞི་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་སྐབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །གསུངས་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་
 ཡིན་སྟམས་ན། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་གིས་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་སྐྱུག་བསྐྱེད་པ་ལྟར་ལྟར་འདོད་ཀྱི་བརྟེན་པ་མདོན་དུ་
 བྱེད། དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་དོན་སྤྱིན་པ་སོགས་རྒྱུ་ལ་རིམ་པར་འཇུག། དེ་ནས་གཞན་དོན་ཕྱི་གཅིག་པའི་ཞི་
 གནས་ལ་ཞུགས་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྐྱེད། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ལེན་སྐྱེ་བས་མི་
 ཚོགས་པས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་རྒྱུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་ལ་སྐོབ། དེ་དག་ལ་བསྐྱབས་པས་རྣམ་མཁུན་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པའི་སྐོ་ནས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁམ་པ་ཐོབ་པོ། །དེ་ལས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐུ་

ཞིང་། ཡེ་ཤེས་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཏིང་ལེ་འཛིན་སྐྱེ། ཏིང་ལེ་འཛིན་ཐོབ་པས་མི་བརྗོད་པའི་གཟུངས་ཐོབ། དེ་ལས་ས་བཅུ་ཐོབ་པས་ས་བཅུ་འི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡང་བསྐྱེད་དོ།

འོན་ཏེ་དག་ཚོགས་སུ་འགྲུང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟེ་མ་ན། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ལྟར་ཚོགས་དང་པོ་བཅོམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོའི་གནས་སྐབས་སུ་ཅིག་ཅེས་དུ་ཚོགས་པས་མཐོང་སྤང་དང་གཡུལ་འགྲོད་པར་བྱེད། སའི་ཚོགས་ལས་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤོང་གིས་ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཐོང་སྤང་གི་གནས་པར་ལེན་སྤོང་བར་བྱེད། ས་ལྟག་མ་དེ་དང་དེའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ས་དེ་དང་དེའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་གནས་པར་ལེན་སྤོང་བར་བྱེད། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ལ་མཐོང་སྤང་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐབས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། སློམ་སྤང་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐབས་སློམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་དེ་དང་དེ་སྤྱོད་འབྲིན་པར་བྱེད་དོ། །སློབ་དཔོན་ལྟར་ན་ཚོགས་དང་པོ་བཅོམ་སྤོང་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཏུ་ཅིག་ཅེས་དུ་ཚོགས་པས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཚོས་ཉིད་མཛོད་སུ་དུ་མཐོང་བའི་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལྷན་པ་ཚོགས་པ་ཡིན་གྱི། སའི་ཚོགས་དང་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སུ་མ་རྣམས་ནི་སློབ་ཀྱི་དྲི་མ་ཕྱོགས་ལ་དང་བུ་བའི་ཚོས་དབྱིངས་མཛོད་སུ་དུ་མཐོང་བའི་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་དང་། མཐོང་མ་ནི་སློབ་ཀྱི་དྲི་མ་མཐོང་དག་དང་བུ་བའི་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལྷན་པ་ཚོགས་པ་འོ། །ཞེས་སྐབས་དོན་ལས་གསུངས་སོ། །

ལྟ་བུ་ནི། མཚན་འགྲེལ་སྤྲུལ་ཀུན་ལས། སྤྲུལ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཡོད་དག་པར་འགྲེལ་བ། ལྟ་བུ་དེ་བོ་རེ་འཛིན་པ་སྟེ། བྱང་ཆེན་ཡང་དག་པར་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་དེ་བོ་ཐེག་ཆེན་མ་ལུས་པ་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་པའི་སློབ་ནས་འཛིན་པས་ཚོགས་ཀྱི་སྐབས་པའི་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

དུག་པ་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ལ་དབྱེད་པ་ལ། སྤྱིང་རྗེ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཚོགས་བཞི་བྱེད་བུ་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚོམས་སོ། །དང་པོ་ཡོད་དེ། ཚོགས་སྐབས་གང་ཞེག་དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཅམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་སྤྱོད་བུ་བྲལ་བར་འདོད་པའི་བཙུག་པའི་སྤྱིང་རྗེ་དེ་ཚོགས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཚོས་ལ་དམིགས་པ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་ཡོད། དེ་དག་དམིགས་པའི་སློབ་ནས་དབྱེ་བ་ཅོམ་ལས་རྣམ་པའི་སློབ་ནས་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་སྤྱོད་བུ་བྲལ་བའི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཅམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་དང་པོ། དམིགས་པ་མི་རྟག་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་གཉིས་པ། དམིགས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ལུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་རྗེ་དེ་གསུམ་པའོ། །

སྤྱིང་སྤྱིང་རྗེ་གསུམ་གྱི་ས་མཚོམས་སུ་རྩེ་ཆད་མེད་བཞི་དང་འདྲ། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱིང་རྗེ་ཆད་མེད་ལ་སུ་བཞི་སྟེ། དང་པོ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ་སྤྱིང་རྗེ་ཆད་མེད་མ་ཡིན་པ་ནི་བསམ་གཏམ་དང་ས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིང་རྗེ་ཆད་མེད་ཡིན་ལ་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མིན་པ་ནི་ཉན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཆད་མེད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་མིན་ནི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞན་པར་ཕྱིན་དུག་དང་ཞི་གནས་ལྟ་བུ་མཐོང་སོགས་རང་འབྲས་བྱང་ཚུབ་འབྲིན་པའི་ལུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྲུར་པའི་སློབ་ནས་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་ཡན་ཆད་ལ་བཞག་པ་ཅོམ་ལས་རྣམ་གཞག་པའམ་ཆེར་འཇུག་སྐབས་དང་འདྲའོ། །

གཉིས་པ་ཚོགས་བཞི་བྱེད་བུ་ཏུ་བཤད་པ་ལས། དང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྐབས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ། ས་མཚོམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྤྱིང་ཉིད་ལ་སློབ་བྱུང་གཅོ་བར་གྲུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞེག་རང་འབྲས་བྱང་ཚུབ་འབྲིན་པའི་ལུས་པ་མཐུ་ཅན་ལྟ་བུ་དང་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དུལ་སྤྱིང་ཉིད་ཉི་ཤུ་འབྲེལ་བ་ནས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱང་ཉི་ཤུའོ། །

ས་མཚོམས་ནི་སྤྱིང་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་པོ་ནས་རྒྱན་མཐོང་བར་པོ། སྤྱིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཅོམ་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྤྱིང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་ལས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཚོགས་ལམ་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་འགྲེལ་སྤྲུལ་ཀུན་ལས། སྤྱིང་ཉིད་ཉི་ཤུ་སྟེ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་མིག་སོགས་ནང་གི་སྤྱི་མཚེད་དུག་སྤྱིང་པ་ཉིད་དང་། གསུགས་སོགས་སྤྱོད་བུ་ཕྱི་ལྟེ་མཚེད་དུག་དང་། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གཞི་རྟེན་སྤྱིང་པ་ཉིད་གསུམ་མོས་སྤྱོད་ཚོགས་ལམ་དང་སྤྱིང་ལམ་དང་པོ་གསུམ། ཞེས་སོགས་ནས་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིང་ཉིད་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའོ། །དེ་ལྟར་ས་མཚོམས་སོ་སོར་མཛད་པ་ཡང་། རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཚོགས་ཅན་དེ་དང་དེ་དག་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ཚུལ་རེ་ཡོད་པ་གཅོ་ཆེབས་ཡིན་གྱི་ངེས་གནས་ནི་མིན་ནོ། །དེ་རྣམས་སློབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་པོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྐབས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་གཞུང་གི་ཚོགས་ལ་སྤྱིར་གཞུང་གི་དོན་ལྟེ་བ། བྱེད་པ། བྱེད་ལས། ས་མཚམས་བཅས་
སོ། །དང་པོ་ནི། གསུང་རབ་གི་ཚོགས་དོན་འཛིན་ཏུ་ས་པའི་ཚན་ས་བཞག་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་
བསྐྱུས་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཞུང་གི་དོན་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་
ལྷན་པར་ཅན་ལ་གཞུང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། དོན་གྱི་
གཞུང་སྟེ། ལྷག་སྟེ། གཞུང་སྟེ། བཟོད་པའི་གཞུང་སྟེ། དང་བཞིའོ། །

དེ་དག་ནི་མཚན་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་གསུང་རབ་གི་ཚོགས་མི་བཟླ་དཔལ་འཛིན་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་
གང་རུང་གི་བསྐྱུས་པ་དང་པོ་དང་། གསུང་རབ་གི་དོན་མི་བཟླ་དཔལ་འཛིན་ཏུ་ས་པའི་དྲན་པའི་གང་རུང་གིས་
བསྐྱུས་པའི་སེམས་བྱུང་གཉིས་པ་དང་། ཡི་གེའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དོན་
དུ་སྐྱབས་དང་སྐྱུར་ནས་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་འབྲུབ་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་ས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་
གིས་བསྐྱུས་པ་གསུམ་པ་དང་། བཞེ་ལ་ལ་བཟོད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེད་པའི་གཞུང་སྟེ། བཟོད་པ་དངོས་ཀྱི་གཞུང་སྟེ།
གཉིས་ལས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡི་གེ་ཨ་ལ་སོགས་པའི་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུགས་དྲུག་དོན་བཟོད་པ་དང་།
དོན་དམ་པར་བཟོད་དུ་མེད་པའི་བཟོད་པ་གཉིས་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་འཛིན་ཏེ་པའི་
སྟོབས་བྱུང་གི་གསལ་སྐྱེད་ཐོབ་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཚོས་ཉིད་སྐྱེ་མེད་མཛོད་སྐྱེ་རྟོགས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་བྱུང་དོ། །

ཡང་གཞུང་སྟེ། དབྱེད་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད་དེ། །དང་པོ་ནི། ཚོ་འདིར་འབད་པ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་སྐྱ་
མར་སྐྱུངས་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱིས་ཐོབ་པའི་གཞུང་སྟེ། གཉིས་པ་ནི། ཚོ་འདིར་ཐོབ་པས་མ་ལ་སྐྱུངས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་རྒྱུ་རྐྱེད་པར་ཏུ་ས་པའི་གཞུང་སྟེ། གསུམ་པ་ནི། བསམ་གཏམ་གྱི་དངོས་
གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་གཞུང་སྟེ། མཛོད་སྐྱེ་རྟོགས་ལས། རྣམ་སྤྲིན་ཐོབ་པ་གོམས་པ་དང་། །ཏིང་ངེ་
འཛིན་གྱི་གཞུང་སྟེ། རྒྱུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། ཞེས་སོ། །

བསམ་གཏམ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་གཞུང་སྟེ། རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་
སྟེ། དང་པོ་ནི། མོས་སྐྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། གཉིས་པ་ནི། མ་དག་ས་བདུན་སྐབས་ཀྱི་
གཞུང་སྟེ། གསུམ་པ་ནི། དག་སའི་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆེན་པོ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་

གསུམ། རྩོད་ལྷན་མ་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡང་། མ་དག་ས་བ་རྣམས་ཀྱི་ནི། རྒྱུང་རུ་དང་ནི་འབྲིང་པོ་སྟེ། །དག་པའི་
ས་པའི་གཞུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་གཞུང་སྟེ། དབང་གིས་ཞུས་པའི་མཛོད་ལས་གསུངས་པའི་
གཞུང་སྟེ། རྒྱུང་ལོད་དེ། རྒྱུང་ལྷན་རྣམ་པར་དག་པའི་གཞུང་སྟེ། མི་ཟད་ཟ་ཏོག་གི་གཞུང་སྟེ། འབྲིལ་བ་
མཐའ་ཡས་པའི་གཞུང་སྟེ། རྒྱུང་ལོད་ལྷན་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། ཡུ་བཀོད་པའི་གཞུང་སྟེ། ཆགས་མེད་སྟོབས་འཇུག་
གི་གཞུང་སྟེ། མོ་སོ་ཡང་དག་པའི་རྣམ་པར་དེས་པའི་གཞུང་སྟེ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་
གཞུང་སྟེ། བཅས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་མི་ཕམ་ཆོས་ཇི་ཅི་མཁས་འཇུག་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། གཞུང་སྟེ། དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བའི་དམ་ཚོས་མ་ལུས་པར་རང་གིས་
འཛིན་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་རྒྱན་ལས། དེ་ཡང་དག་བརྟེན་ནས་ནི། །རྟེན་ཏུ་དམ་
པའི་ཚོས་དག་ཀྱང་། །རབ་ཏུ་སྟོན་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་པོ། །བཞེ་པ་ནི། གཞུང་གི་
ཚོགས་སྐབས་སྤྱིར་ཚོགས་སྐབས་ཀྱི་ས་མཚམས་དང་འདྲ། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏམ་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་། གཞུང་སྟེ། རྒྱུང་འབྲིང་གཉིས་ཀྱི་མཁས་མ་ཞུགས་ན་ཡང་ཡོད། དེས་ན་སྤྱིར་གཞུང་སྟེ།
ཅོམ་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །

ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་སའི་ཚོགས་སྐབས་ལ། ས་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱེད་པ་བྱུང་སེམས་འཕགས་པའི་
ས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་དེ་བོ། དབྱེད་པ། མོ་སོའི་དོན། རྒྱུང་གི་རིམ་པ། རྒྱུང་བཤད་དང་རྟུག་ལས།

དང་པོ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་རྒྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་མཛོད་རྟོགས་ཐར་ལམ་གྱི་དོ་
བོར་རྒྱུར་པའི་སའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་དོགས་སུ་རྒྱུར་པའི་མཁུན་པ་ཐར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།
ཐར་ལམ་གྱི་དོ་བོར་རྒྱུར་པའི་ས་དང་ཐར་ལམ་གཉིས་དོན་གཅིག། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་དོགས་སུ་རྒྱུར་མི་
འཇུག་གི་དོན་ནི་བོམ་མིན་དེས་འབྲུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་མི་ཟིན་ལ་བྱ་སྟེ། དཔལ་སྐྱུལ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས།
ཐར་པའི་ལམ་ལ་དང་པོར་འཇུག་པའི་སྟོ། །འཁོར་བའི་གནས་ནས་དང་པོར་འབྲོས་པའི་ལམ། །ཉམས་ལེན་ཆོས་

རྣམས་ཀུན་གྱི་དང་པོའི་འགོ། །བཅོས་མིན་དེས་འབྱུང་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བར་ཤོག། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་དང་ཐེག་ཚེན་གྱི་ས་གཉིས། རང་གི་འབྲས་བུ་རྒྱུ་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་
རྟེན་བྱེད་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མཛོན་རྟོགས་ཐེག་དམན་གྱི་སའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་དང་། རིགས་
ཀྱི་ས་སོགས་དམན་པའི་ས་བརྒྱུད་ཡོད། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་དོགས་སུ་རྒྱུར་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མཁུན་པ་
ཐེག་དམན་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལམ་གཉིས་དོན་གཅིག

ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལམ་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གཉིས། རྣམ་
པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་དོགས་སུ་རྒྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཁུན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ལྟ། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཚོས་མཛོན་རྟོགས་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེ་གསུམ།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མཛོན་རྟོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྟོན་ཅེ་ལོ་བཟོད་པ་
ཚོས་མཚོག་སྟེ་བཞེ་ཡོད། ཚོས་མཚོག་མ་གཏོགས་པའི་སྦྱོར་ལམ་གཞན་ལ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད།
ཚོགས་ལམ་དང་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དོ་བོར་རྒྱུར་པའི་སྦྱོར་ལ། མཛོན་སུམ། རྗེས་དཔག་བཅད་ཤེས་ཏེ་གསུམ་ཡོད་དེ།
ཚོགས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོན་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་པོ། རྟོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་མེད་སོགས་རྟོགས་
པའི་མཁུན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ། དེའི་རྒྱུན་སྦྱོར་པའི་སྦྱོར་ལྟ་བུ་གསུམ་པའོ།།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདེན་པ་མཛོན་རྟོགས། ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གང་ཞིག་བདེན་བཞེས་པ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་
པའི་དངོས་གཉེན་དུ་རྒྱུར་པ་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། འདོད་པའི་སྦྱུག་
བསྐལ་མཐོང་སྦྱང་སྦྱོང་བའི་སྦྱུག་བསྐལ་ཚོས་བཟོད་ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་བར་བཟོད་པ་བརྒྱུད་ཡོད།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གང་ཞིག་སོ་སོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྦྱང་བྱ་སྦྱངས་པའི་འགོག་བདེན་
འདྲན་པར་བྱེད་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་པའི་སྦྱུག་བསྐལ་
མཐོང་སྦྱང་སྦྱོང་པའི་སྦྱུག་བསྐལ་ཚོས་ཤེས་ནས་ཁམས་གོང་མའི་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་བར་ཤེས་པ་བདུན་
ཡོད། ལམ་རྗེས་ཤེས་ནི་བྱེ་སྦྱོར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འདོད་པས་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་བཅོལ་སྟེ། མཛོན་ལས། དེ་ལ་
སྐྱད་ཅིག་བཅོལ་ནི། །མ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

དེས་ན་འདི་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་སྦྱང་སྦྱོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་མ་
བྱེད་སྟེ། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་དེ་ལམ་མཐོང་སྦྱང་སྦྱོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ཀྱང་མཐོང་ལམ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཛོན་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་དུ་རྒྱུར་པའི་རྗེས་ཐོབ་
མེད་ལ། ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་དུ་འདོད་པས་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཡོད་
པར་སེམས་སོ།།

གསུམ་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མཛོན་
རྟོགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེར་རྒྱུར་པའི་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་གཉིས།
དང་པོ་ལ་འདབ་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞག་དང་གསུམ་
ཡོད། དེ་ལ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་གང་ཞིག་རང་གི་དོ་སྐྱེ་བའི་སྦྱོར་སྦྱང་
གི་དངོས་གཉེན་དུ་རྒྱུར་པ་ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཁམས་གསུམ་ས་
དགུ་ལེ་ལེ་སྦྱོར་སྦྱང་དགུ་ལེ་ཡོད་པས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དོ་བོར་རྒྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་གཅིག་ཡོད།
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་གང་ཞིག་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་དོ་
སྐྱེ་བའི་སྦྱང་བྱ་ལས་གྲོལ་བའི་ཚན་བཞག་པའོ། །དབྱེ་བ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་སྦྱང་བརྒྱུད་ལས་གྲོལ་
བའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱུད་ལེ། །སྦྱོར་སྦྱང་བྱ་གཅིག་པ་སྤིན་ཅེ་དགུ་པ་སྦྱང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྦྱོར་
ལམ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་མི་སྦྱོར་ལམ་ཡིན་ཞོ།།

གསུམ་པ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་གཞག་ནི་ཚད་མེད་བཞེད་ཐོད་ཀྱི་ལམ་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་འཇུག་སོགས་ཡིན་ཞོ། །གཉིས་པ་རྗེས་ཐོབ་ནི་དེ་དག་ལས་ལྷངས་པའི་ཚེ་དེ་དག་གིས་འདྲན་པའི་ཉན་
ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེས་ཤེས་སུ་རྒྱུར་པའི་མཁུན་པ་དང་མཛོན་ཤེས་སོགས་ལྟ་བུའོ།།

ལྷ་པ་མི་སྦྱོར་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱིན་ལམ་
མོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤིན་ཅེ་དེ་སྦྱོར་སྦྱང་དགུ་པ་སྦྱངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལྟ་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དོ་བོར་རྒྱུར་
པའི་མཉམ་གཞག་དང་། དེས་འདྲན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་མཁུན་པ་དང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཉིང་ལེ་
འཛོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཁུན་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །དེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་རིགས་བསྐྱེད།།

གཉིས་པ་ཐེག་ཚེན་གྱི་ས་ལམ་བཤད་པ། རང་ལྟམ་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཚེན་གྱི་
མའོན་རྟོགས་ཐེག་ཚེན་གྱི་ས་ལམ་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཚེན་སོ་སྐྱེའི་ས་དང་། ཐེག་ཚེན་འཕགས་པའི་ས་
གཉིས། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་འཇུག་རོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཚེན་གྱི་མཁུན་པ་ཐེག་ཚེན་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད།
ཐེག་ཚེན་གྱི་ས་ལམ་གཉིས་དོན་གཅིག་དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཐེག་ཚེན་སོ་སྐྱེའི་ལམ་དང་། ཐེག་ཚེན་འཕགས་པའི་ལམ་
གཉིས། ཐེག་ཚེན་སོ་སྐྱེ་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཐེག་ཚེན་སོ་སྐྱེའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་རྒྱུ་ཚོགས་ལམ་དང་། སྐྱུར་
ལམ་གཉིས།

དང་པོ་ཚོགས་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ལྷག་མཐའ་མཚོན་ལས། སངས་རྒྱལ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དགེ་བ་
ལས་དང་པོ་བས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཐེག་ཚེན་གྱི་རྟོག་སོགས་དེས་འབྲེད་ཆེ་མཐུན་གྱི་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་སྟེ། འགྲེལ་རྒྱུད་ལས། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེས་པའི་སྐྱོ་བ་ཅན་ལ་དེས་པར་འབྲེད་
པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འབྲུང་བས་སོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དབྱེ་
རྒྱུ་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལྷན་འབྲེད། ཚེན་པོ་གསུམ་སོ། །རྒྱུད་དུ་ཉི་མངས་རྒྱལ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་བསྐྱེད་པ་གང་ས་མེད་
གསུམ་གྱི་འགོ་བརྩམས་པ་ལ་ལུགས་པས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ལ་སྐྱོམ་པའི་དུས་སྐྱུར་ལམ་སྐྱེ་བའི་དུས་ལ་
དེས་པའོ་ཞེས་དང་། འབྲིང་ནི་ཡང་དག་སྐྱོད་བ་བཞི་སྐྱོམ་པའི་དུས་སྐྱུར་ལམ་ཚེ་བྱི་མ་ཕན་ཚོད་ཀྱི་སྐྱེ་དུས་དེས་
པའོ། །ཚེན་པོ་ནི་རྩལ་ལྷན་ལྱི་རྒྱུ་ལ་བཞི་སྐྱོམ་པའི་དུས་སྐྱུར་ལམ་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བར་དེས་པའོ་ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་ཐེག་ཚེན་གྱི་ཚོས་མའོན་རྟོགས་ཐེག་ཚེན་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་སྐྱུར་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཐེག་ཚེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྟོགས་པའི་རྗེས་ལ་
བྱུང་ཞིང་ཐེག་ཚེན་གྱི་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་ཐེག་ཚེན་པོའི་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་
གྱུར་པའོ། །དབྱེ་ན། རྟོན་རྟོག་མོ་བཟོད་པ་ཚོས་མཚོག་བཞི་ལོ། །དེ་འདྲི་དྲོད་རྟོག་ཉིས་སུ་དབང་པོ་དང་བཟོད་མཚོག་
གཉིས་སུ་རྟོགས་པ་ལྟ་སྐྱོམ་པ་སྟེ། དབྱུས་མཐའ་ལས། དབང་པོ་རྣམས་དང་རྟོགས་པ་དང་། །དེས་འབྲེད་ཆེ་མཐུན་
གཉིས་གཉིས་སོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས། ཡང་ན་ཐེག་ཚེན་གྱི་དོན་མའོན་རྟོགས་ཐེག་ཚེན་སྐྱུར་ལམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་ཐེག་ཚེན་འཕགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཚེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་

པའོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་མཐོང་སྐྱོམ་མི་སྐྱོབ་ལམ་གསུམ་ཡོད། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལྷག་མཐའ་མཚོན་ལས།
ཐེག་ཚེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་རྟོགས་པའི་རྗེས་ལ་བྱུང་ཞིང་ཐེག་ཚེན་གྱི་དགེ་བས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཐེག་ཚེན་འཕགས་
རྟོག་ལས་འདས་པའི་སྐྱོམ་ལམ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ་ཞེས་དང་། སའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་ས་དང་པོ་བཏུ་དག་འབྲེད་ཞེས་གསུངས།

ཡང་ན། ཐེག་ཚེན་གྱི་བདེན་པ་མའོན་རྟོགས་ཐེག་ཚེན་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
མཉམ་གཞག་དང་། རྗེས་ཐོབ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ།
དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞག་དང་གསུམ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཐེག་ཚེན་མཐོང་
ལམ་གང་ཞིག་རང་གི་དོ་སྐྱེད་ལ་བྱུར་པའི་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་དོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི།
ཐེག་ཚེན་མཐོང་ལམ་གང་ཞིག་རང་འབྲེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྐྱད་ལས་གྲོལ་བའི་ཚན་ས་བཞག་
པའོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། མཐོང་སྐྱད་སྐྱད་ལམ་པའི་རྟོགས་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་བྱུང་བར་དུ་འགྲོ་ཚམ་གྱི་
ཚད་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་དང་པོས་བསྐྱེད་པའི་མཁུན་པའོ། །དབྱེ་ན། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
ཐོབ་པའི་ཚད་དུ་སྐྱོམ་བྲལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཉམ་གཞག་དང་། སེལ་རྣམ་བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྗེ་
འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
ཚན་ས་བཞག་པའི་བྱང་སེམས་ས་དང་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པའོ། །དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་
དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་དང་དེ་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་གཉིས་ཡོད།

ལ་ཅིག་ན་ཟེ། ས་དང་པོའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་མན་ཆད་སྐྱོམ་ལམ་ཡིན་པར་ཐམ། རྒྱན་སྐྱེད་ལས། དེ་
བས་ན་ས་དང་པོའི་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་
ནས་དོ་རྗེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གང་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ཀྱན་ཏུ་འོད་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བའི་བར་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་ཚོས་དབྱིངས་མཚོག་གི་དོན་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་རྟོགས་པ་སྐྱོམ་པའི་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་སོ་བཟེན། འོན་ཏེ་རང་ལ་འད། ཐེག་ཚེན་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཚོས་
ཅན། སྐྱོམ་ལམ་ཡིན་པར་ཐམ། ས་དང་པོའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་དང་པོའི་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དེ་

མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།

རང་ལུགས་ལུང་འདྲིའི་དོན་ནི། ས་དང་པོའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་མཐོང་བྱེད་སྐྱོམ་པ་ལ་སྐྱོམ་ལམ་
ཞེས་པའི་སྐྱེ་བཤད་ཡོད་པ་ཅེས་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ལས། མཐོང་སྐྱོམ་གཉིས་སུ་བྱེད་པའི་སྐྱོམ་ལམ་
ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་མིན་ལོ།

གཉིས་པ་ཐོག་ཆེན་སྐྱོམ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི་སྐབ་མཐའ་མཛོད་ལས། ཐོག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་རྒྱལ་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཞིང་ཐོག་ཆེན་གྱི་དགོངས་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ ཐོག་ཆེན་མི་སྐྱོབ་
པའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤེས་རྒྱུ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཞེས་དང་། ས་གཉིས་པ་ཡར་བཅད་རྒྱུན་མཐའ་
མར་བཅད་ཀྱི་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་མཚན་གཞི་ཞེས་གསུངས། ལ་ཅིག་རང་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་རྒྱུ་ཐོབ་
མེད་ཟེར་བའང་ལུང་དེས་འགོ་བཤད་ཀྱི། སྐྱོམ་ལམ་གྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ས་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་གནང་
བས། ཐོག་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ཞིག་སྐྱོམ་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་
པོའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་ཡིན་དགོས་པ་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་མཚན་གཞི་ལས་
དཔོགས་ཀྱིས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཐོག་ཆེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།

གཉིས་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་དོན་པའི་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལམ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་
བསྐྱེད་ལས་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་ལམ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་
ལ་ཡང་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ་པེ་བྱེད་པས་སྐྱེ་སྐྱོམ་སྐྱེ་སྐྱོར་དགྲ། དེ་ལས་རྒྱུ་དུ་འབྲིང་རྒྱུ་དང་སྐྱེ་བའི་
ལ་རགས་སྐྱེ་གཉིས་སུ་བྱེད་པས་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་བཞིན་སྐྱེ་ས་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་བའི་བར་སྐྱོམ་ལམ་
སྐྱོར་དགྲ་དང་འབྲེལ་པར་བཟུང་ལམ་ལའང་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་སྐྱེ་བའི་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོགས་ས་སྐྱེ་འགོ་སྐྱེ་ལྟར་ཡིན་ལ། སྐྱོམ་སྐྱེ་རྒྱུ་དུ་འབྲིང་རྒྱུ་དུ་འབྲིང་རྒྱུ་ལྟར་
དཔོགས་གཉིན་རྒྱུན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་སྐྱོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཟུང་འབྲེལ་ཞིང་རྒྱུན་མཐའི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་རྣམ་མཁུན་ཡིན་ལོ།

དེ་ལས་དང་པོ་ས་གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་ཐོག་ཆེན་
པོའི་གཉིན་པོའི་ཆོན་ས་བཞག་པའི་བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་རྟོགས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་མཉམ་

གཞག་དང་རྒྱུ་ཐོབ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འད་གསུམ་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ། རྣམ་གྲོལ་ལམ།
དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞག་བཅས་སོ།

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་ཐོག་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་
གཉིན་དུ་གྱུར་པའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འདྲིན་བྱེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་ཐོག་ཆེན་
པོ་ལས་གྲོལ་བའི་རྟོག་གི་ཆོན་ས་བཞག་པའི་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྐྱོམ་སྐྱེ་
བའི་ཐོག་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཞེས་གྱི་ཆེད་དུ་མཉམ་པར་བཞག་
པའི་ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ས་གསུམ་པའི་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་ཐོག་ཆེད་དུ་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་
མཉམ་པར་གཞག་པའི་མཁུན་པ་དང་། སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་བཞག་པའི་
ཡེ་ཤེས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བོ། །གཉིས་པ་ས་གཉིས་པའི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐོག་གི་མཚན་ཉིད་ནི། མཉམ་གཞག་
ལས་ལངས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་ས་བཞག་པའི་བྱང་འཕགས་ས་གཉིས་པ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་
དབྱེ་ན། ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱིས་དངས་པའི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐོག་དང་། ས་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་
པའི་ཆེད་དུ་སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་མཉམ་པར་བཞག་པས་དངས་པའི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐོག་དང་། སྐྱོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་ཐོབ་ཐོག་སོགས་
གྱི་མཉམ་གཞག་གིས་དངས་པའི་རྒྱུ་ཐོབ་ཐོག་ཀྱང་མཐའ་ཡས་སོ། །དེས་ས་གསུམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་རིགས་བསྐྱེ་
བར་བྱའོ།

གསུམ་པ་མི་སྐྱོབ་ལམ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐབ་མཐའ་མཛོད་ལས།
ཐོག་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཞེས་གསུངས། ཡང་ན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་
མཁུན་པའི་མཁུན་པའི་ཐོག་ཆེན་མི་སྐྱོབ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐོག་ཆེན་གྱི་ཆོན་ས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་
ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་དང་བཅས་པ་མཚན་གཞི། ཐོག་ཆེན་མི་སྐྱོབ་པའི་ཐོག་ཆེན་དུ་སྐྱེ་བའི་
ཐོག་ཆེན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་ཐོབ་ཐོག་ཆེན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡིན་འཚོལ་བར་རིགས་སོ།

གསུམ་པ་ས་ལམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལྟར་པོ་ཞེས་པའོ། ཐོག་ཆེན་གཉིས། དང་པོ་ནི། དམན་

པའི་རིགས་ཅན་ཞིག་གིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལས་ཐོས་བསམ་རྣམ་དག་
བྱས་པའི་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་མཐའ་དག་སྟུག་བསྟུག་གི་རང་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལས་ཐར་འདོད་ཤེས་འབྱུང་
གི་བསམ་པ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་བ་དུས་མཉམ་། དེར་དྲན་
པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་སྟེ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་རེ་སྟོན་པའི་སྟོང་པ་ལས་པའི་བཞིན་བྱུང་བས་
ཚོགས་ལམ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱུང་། དེ་ནས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་རྒྱུ་འབྲེལ་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་
ནས་ཐོབ་པ་དང་སྦྱར་ལམ་རྟོག་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་། རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོར་འཕེལ་བས་ཕྱེ་མོའི་ཡེ་
ཤེས་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་བཟོད་པ། དེ་ལ་ཡང་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ་ལས། ཆེན་པོ་དེ་ལས་འཛིན་རྟོག་པའི་སྟོན་
བྱུང་གི་གསལ་སྤང་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་བྱུང་བ་ཚོས་མཚོག་དང་། མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་བཅོ་ལྷ་དང་བཅུ་དྲུག་པ་
ལམ་རྗེས་ཤེས་སྟོན་ལམ་རྣམས་མཉམ་གཞིག་གཉིས་པའི་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་ཅིང་། དེ་ནས་ལམས་
གསུམ་གྱི་ཉན་ཐོང་ས་པ་རིམ་གྱིས་སྦྱང་བའི་སྟོན་ནས་རང་འབྲས་མི་སྟོན་ལམ་ཐོབ་པ་ཡིན་མོ།།

རང་རྒྱལ་ཚོགས་ན་སྦྱང་པ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་ཞིང་། བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ཞི་བསམ་གཏན་བཞི་བའི་སེམས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་མི་སྟོན་ལམ་བར་མཉམ་གཞིག་གཉིས་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་
ལས། སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱུང་བ་ལ། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟོག་གཅིག་ལ་ཀུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཐོག་ཆེན་གྱི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་ནི། ཐོག་ཆེན་ལ་མོས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཐོག་
ཆེན་གྱི་སྟེ་སྟོན་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་སྟུག་བསྟུག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་པ་
ནང་བལྟས་རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོང་ས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་བཅོས་མིན་སྐྱེ་བ་དང་། ཕྱིར་བལྟས་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས་ཆོ་དེ་དག་ལ་སྟིང་རྗེ་དག་པོས་དྲངས་པའི་བྱུང་རྒྱུ་གི་སེམས་བཅོས་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་ཐོག་ཆེན་
ཚོགས་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་། དེ་ཡང་བྱུང་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བརྒྱུད་ལ་
སྐྱེས་ནས་གཟོད་བྱུང་རྒྱུ་གི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་རྒྱལ་གྱིས་དང་པོར་བྱུང་རྒྱུ་གི་སེམས་སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་
སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བརྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་གསུངས། སྐྱིར་ལམ་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད།
དང་པོ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ནི་བྱུང་རྒྱུ་སེམས་དང་། སྟིང་རྗེ་དང་། ལྷག་བསམ་སོགས་རྒྱུ་སྦྱང་རུ་བྱེད་པའི་ཆ་
རྣམས་ཡིན་མོ།།

གཉིས་པ་ནི་བདེན་པ་བཞིའི་གནས་ལུགས་དང་སྟོན་བྱུང་སོགས་རྟོགས་པའི་ཆ་རྣམས་ཡིན་ཏེ།
ཡུལ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཚོགས་ལམ་སྐབས་སྟོན་བྱུང་རྟོགས་པའི་ལྷ་བརྒྱུག་རྒྱུ་འབྲེལ་དུ་
བསྐྱོམས་པས་སྟོང་གསལ་རིམ་གྱིས་ཚོགས་ལམ་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཐོབ། དེ་ནས་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཞི་ལྷག་རྒྱུ་འབྲེལ་ཐོབ་པའི་ཆེ་སྦྱར་ལམ་རྟོག་ཐོབ་པའི་ཆོད་དུ་བཞག དེ་ལ་གསལ་སྤང་གི་རིམ་པ་
རགས་རིམ་ཐོབ་པ་ལས་ཕྱེ་མོ་བཟོད་པ་ཆོས་མཚོག་ཐོབ། དེ་ནས་སྟོན་བྱུང་མཐོང་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་ཐོག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ཡིན། དེ་ནི་ཐོག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་ཉན་བཅུ་
ལས་ལྷ་བ་མཚོག་འཛིན་གཉིས་དང་ལོག་ལྷ་ཐོ་ཚོམ་བཞི་ཕྱེ་བ་ནས་དང་། ཕྱི་ཉན་གཞན་དུག་དང་གཟུང་འཛིན་
གྱི་རྟོག་པ་ཀུན་བརྟགས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རོ་སྐལ་དུ་གྱུར་པའི་མཐོང་སྤང་རྣམས་སྦྱང་བྱེད་གྱི་
དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་ས་དང་པོའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དོན་གཅིག དེའི་སྐབས་སྟོན་བྱུང་ལ་མཉམ་
པར་འཛོག་བཞིན་པའི་རང་ནས་མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་འཕོག་བདེན་ཐོབ་པའི་མཁུན་པ་ལ་ཐོག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཟེར་ལོ། །དེ་ལས་ལྷང་ཆོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་མཉམ་གཞིག་གིས་དྲངས་པའི་སྟོན་བྱུང་རྟོགས་པའི་
མཁུན་པ་དང་བྱུང་རྒྱུ་གི་སེམས་སོགས་མཐོང་སྤང་གྱུར་པ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་ཐོབ་བམ་ས་དང་པོའི་རྗེས་ཐོབ་
ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ནས་སྟོན་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྦྱང་བའི་ཆེད་དུ་སྟོན་བྱུང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་བར་ཆད་མེད་
ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞིག་ཡིན། དེའི་དང་སྟོན་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་
གཉེན་དུ་མ་གྱུར་འིང་ས་དང་པོ་དང་། དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་དང་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པ་ཐོག་ཆེན་སྟོན་ལམ་
ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་ཡིན། དེ་ལ་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཟེར།

མཉམ་གཞིག་དེའི་དང་དུ་སྟོན་སྤང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སྤངས་པའི་འཕོག་བདེན་ཐོབ་པའི་མཁུན་པ་ལ་
ས་གཉིས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཟེར། དེ་ལས་ལྷང་ཆོ་སྦྱང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་དང་བྱུང་རྒྱུ་གི་སེམས་
སོགས་ལ་ས་གཉིས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཟེར། དེ་ནས་ས་གསུམ་པའི་སྤང་བྱུང་སྟོན་སྤང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་སྦྱང་བའི་ཆེད་དུ་
སྦྱང་ཉིད་ལ་ཕྱེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་མཁུན་པ་ལ་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞིག་ཡིན། དེ་ཉིད་ས་གསུམ་པའི་སྤང་བྱུང་སྦྱང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རོ་
འོར་མ་གྱུར་འིང་ས་གཉིས་པ་ཡིན་པ་དེའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་ནས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་མོ། །དེ་ཐོབ་པ་དང་ས་

གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་མོ། །དེ་ལ་ཡང་རྣམ་གྲོལ་ལམ། རྗེས་ཐོབ། བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞག་གསུམ་ཡོད་དོ།

དེ་ལྟར་རིམ་པས་སྒྲོམ་སྤང་ཆེན་པོའི་ཚུང་དུ་འགྲོ་བའི་གཉེན་པོ་ས་བཞི་པ། འབྲིང་གི་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོ་ས་ལྔ་པ། འབྲིང་གི་འབྲིང་ས་དུག་པ། འབྲིང་གི་ཚུང་དུས་བདུན་པ། ཚུང་དུ་འགྲོ་བའི་གཉེན་པོ་ས་བརྒྱད་པ། ཚུང་དུ་འབྲིང་གི་གཉེན་པོ་ས་དགུ་པ། སྒྲོམ་སྤང་ཚུང་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུང་དུ་ལ་ཡང་ཕྱ་རགས་གཉིས་སུ་བྱེད་པས་རགས་པའི་གཉེན་པོ་ས་བཅུ་པའོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ལ་བར་ཚད་མེད་ལམ། རྣམ་གྲོལ་ལམ། རྗེས་ཐོབ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞག་བཅས་ཡོད། ས་བཅུ་འབྲིན་མཐའ་བས་སྒྲོམ་བྲལ་ལ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པས་སྒྲོམ་སྤང་ཚུང་དུ་འགྲོ་བའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་ན་དེ་ཉིད་རྒྱན་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ཡིན་པ། དེས་སྒྲོམ་སྤང་བའི་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་སྤེད་ཐོབ་པ་དང་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ཐོབ་ཆེན་མི་སྒྲོམ་ལམ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་མོ། །དེ་ཡང་ས་ནས་སར་འཕོ་བའི་ཆོ་མཉམ་གཞག་དང་ནས་འཕོ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུར་ལམ་ཚོས་མཚོག་ཆེན་མོ་ནས་མཐོང་ལམ་མམ་ས་དང་པོར་མཉམ་གཞག་ནས་འཕོ་ཞིང་དེ་བཞིན་དུ་ས་དང་པོའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་མཉམ་གཞག་ནས་ས་གཉིས་པར་འཕོ་བ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཚད་མེད་ལམ་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སར་མཉམ་གཞག་དང་ལ་འཕོ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་ན་སྒྲོམ་ལམ་རྗེ་ལྟ་སུ་འི་ཉིང་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ།

ས་རང་རང་གི་དོ་སྐུལ་གྱི་ཉེན་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་ན་ཉེན་ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་སྤྱི་བ་དང་ཉེན་སྤྱི་བ་གང་རུང་གི་དངོས་གཉེན་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་དེ་ཉིད་སྤང་མི་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཉེན་ཡིན་ན་གཉེན་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གཉེན་པོ་ཡིན་ན་དངོས་གཉེན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་ཤེས་དགོས་མོ།

བཞི་པ་ལམ་གྱི་སྐབས་ལ། ཚོགས་ལམ་གྱི་སྐབས་ལྟར་ཡོད་དེ། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཚོགས་དང་པོ་གསོག་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ཚོགས་ལམ་དང་། ཉེན་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐར་པའི་ཆ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་དང་། དད་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་མཁམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་དད་པའི་ས་དང་། གཏོ་བོར་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚོགས་པ་ལྟར་ལ་འབབས་

པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ཚོས་མངོན་རྟོགས་མོ།

སྐྱུར་ལམ་གྱི་སྐབས་ལ། བདེན་བཞི་མངོན་སུམ་མཐོང་བ་ལ་སྐྱུར་བའི་ལམ་ཡིན་པས་སྐྱུར་ལམ་དང་། མཐོང་སྤང་གི་གཏོ་བོ་ཐོ་ཚོས་སྐྱུར་བའི་ཕྱིར་བདེན་པ་དེས་པ་དང་བདེན་པ་བཞི་རྣམ་པ་རེ་རེ་ནས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དེས་པར་འབྱེད་པ་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པ། དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་ཆེན་མེད་གསུལ་ཚོས་ཤེས་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་དོ་བ་ལ་སོགས་པས་དམིགས་རྣམ་མཐུན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སམ་བརྒྱད་ནས་འབྲེན་པའི་སྐོ་ནས་ཆ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དེས་པར་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། དེས་པར་འབྱེད་དེ་མཐོང་ལམ་དང་དེའི་ཡན་ལག་གསུ་ཡིན་པས་དེས་པར་འབྱེད་ཡན་ལག་གསུང་རབ་དོན་གྱི་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་གང་རུང་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་རྒྱུར་བ་ཐོབ་པའི་མོས་སྐྱུང་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་དོན་མངོན་རྟོགས་མོ།

མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་ལ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཐོབ་མཁམ་མཐོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་མཐོང་ལམ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་ཐོབ་མཁམ་རྟོགས་པས་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་མོ།

སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་ལ། བདག་མེད་རྟོགས་ཟིན་རྒྱུན་ལྟར་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སྒྲོམ་ལམ་དང་། བདེན་པ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་མོ།

མི་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྐབས་ལ། རང་ལམ་ནས་དེ་ལས་གོང་དུ་སྒྲོམ་ཏུ་མེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་མི་སྒྲོམ་ལམ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་མཐའ་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཡིན་པས་མཐའ་ཕྱིན་ལམ་མོ།

གཉིས་པ་བྱེད་བཀའ་ཏུ་བྱུང་སེམས་འཕགས་པའི་ས་བཤད་པ་ལ། དོ་བོ། བྲངས་དེས། ས་བཅུར་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན། བྱང་ཚོས་སའི་ཡོན་ཏན་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། སྒྲོམ་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་སྤྱི་དཔེས་ཟིན་པའི་བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག་རང་འབྲས་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འཕྲུག་པ་རང་འབྲལ་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་དཔེས་སོགས་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་མོ།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་ས་ལ་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལ་ཡིན་ཏེ། སའི་ཡོངས་སྤྱོད་མི་
འདྲ་བ་བཅུ་དེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྐྱོད་ལས། མཐོང་བ་དང་སྐྱོན་པའི་ལམ་ལ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཚོས་ཀྱི་དབྱེ་
བས་རབ་ཏུ་དག་འབ་ལ་སོགས་པའི་ས་བཅུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འོ། །ལུང་དེས་ནི་
མཐོང་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་ཇེས་ཐོབ་མེད་པ་དང་མཐོང་ལམ་གྱི་རོལ་རྒྱུར་པའི་ས་དང་པོ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་མེད་པར་
འདོད་པ་ལེགས་པར་ལེགས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི་སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཚོས་དབྱིངས་མཐོང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ན་ས་བཅུར་འབྱེད་མི་ཉུས་ཏེ། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་བར་སྐྱོད་བྱ་ཇེས་མཁུན་རྣམས་ཀྱིས། །བརྗོད་
པར་རྣམ་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱི་ས་ཀུན་ཀྱང། །བརྗོད་མི་ཉུས་ན་མཉམ་པར་གཤམ་
ཉུས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་བཅུ་ཇི་ལྟར་འབྱེད་སྤྲུལ་ན། སྤྱོད་པའི་ས་དག་སྤྱོད་པས་ཀྱིས་ཇེས་ཐོབ་ཏུ་
ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་དང། མཐུ་ལུ་དུ་གྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར་འགྲུབ་པ་ལས།
དེ་ཡང་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་དང། མཐུ་ལུ་དུ་གྱུར་བ་ཐོབ་པ་དང། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པོ་ལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་བཟླ་གས་པ་དང། རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་འཕེལ་བའི་བྱེད་བྱ་གིས་ས་བཅུ་དག་འབ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པར་དབྱེ་བས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུར་བཞག་གི། འདི་ལ་རང་གི་རོལ་འི་བྱུང་པར་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

བཞི་པ་བྱང་ཚོས་སའི་ཡོན་ཏན་ལ་བཅུ་སྟེ། ༡ ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་བྱུང་པར། ༢ བསྐྱབ་གསུམ་
སྤོབ་པའི་བྱུང་པར། ༣ ཟག་མེད་ཕུང་པོ་ལྷ་སྤོབ་པའི་བྱུང་པར། ༤ ཡོན་ཏན་གངས་ཀྱི་བྱུང་པར། ༥ སྤྱི་བ་
འཛིན་པའི་བྱུང་པར། ༦ གཉེན་པོ་རྟོགས་པའི་བྱུང་པར། ༧ སྤྱོད་པའི་བྱུང་པར། ༨ ས་ཐོབ་རྟོགས་
ཀྱི་བྱུང་པར། ༩ ས་ཐོབ་འབྲས་བུའི་བྱུང་པར། ༡༠ ཡོངས་སྤོབ་གི་བྱུང་པར་བཅས་སོ། །

དང་པོ་ནི། ས་དང་པོར་སྤྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་ལྷག་པར་སྤྱོད་པར་ནས་ས་བཅུ་པར་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་
ལ་ལྷག་པར་སྤོབ་པའི་བར་ཏེ། དཔུས་མཐུར། སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཅོམ་འགྲུལ། །བསམ་གཏན་དང་ནི་
ཤེས་རབ་ཐབས། །སྤོན་ལམ་སྤོབས་དང་ཡོ་ཤེས་དང། །འདི་དག་པོ་ལ་ཕྱིན་བཅུ་འོ། །ཞེས་དང། བྱུང་པར་དང་
ནི་བྱུང་མེད་ནི། །ས་བཅུ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་དང་པོར་ཚོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་བསྐྱབ་གསུམ་ལ་སྤོབ་པའི་རྟོན་ཐོབ་པ།
ས་གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་སྤོབ་པ། ས་གསུམ་པར་ཏིང་ལེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པར་སྤོབ་པ། ས་བཞི་པར་
བཅོམ་འགྲུལ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སྤྱོགས་ཀྱི་ཚོས་ལ་མཁུན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་
པར་སྤོབ་པ། ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཞེད་བཞི་ཤེས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་
པར་སྤོབ་པ། ས་དྲུག་པར་འཕོག་པ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་སྤོབ་པ་སྟེ། མདོ་སྤྱི་རྒྱན་ལས། ཚོས་
ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་ནས་འདིར། །ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་སེམས་དང། །ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཇེས་
སྤོབ་པ། །ཅེས་སོ། །

ས་བདུན་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་བསྐྱབ་གསུམ་ལ་སྤོབ་པའི་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ས་
བདུན་པར་མཚན་མེད་རྩོད་པ་བཅས་པའི་ཡོན་ཏན། ས་བརྒྱད་པར་འབད་རྩོད་རྒྱལ་པ་མེད་ཅིང་ཞིང་རྣམ་པར་
དག་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དབུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་ཤིག་བཞི་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་སྤྱིན་པའི་ཡོན་ཏན།
བཅུ་པར་ཏིང་ལེ་འཛིན་དང་གཟུངས་དང་དབང་འབྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱབ་པ་རྣམ་
དག་བསྐྱོམས་པ་ཡིས། །འབྲས་བུ་གཞན་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །མཚན་མེད་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར། །གནས་པ་
འབྲས་བུ་དང་པོ་ཡིན། །དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་མེད་དང། །ཞིང་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་དག །འབྲས་བུ་གཉིས་པར་
འདོད་པ་ཡིན། །སེམས་ཅན་སྤྱིན་པར་འགྲུབ་ཉིད་དང། །ཏིང་ལེ་འཛིན་དང་གཟུངས་རྣམས་ནི། །སྤྱོད་པ་འབྲས་བུ་
དམ་པ་ཡིན། །འབྲས་བུ་རྣམ་པ་འདི་བཞི་ནི། །ས་བཞི་པོ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོར་ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྟོན་ཐོབ་པ། ས་གཉིས་པར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕུང་པོ་སྤོབ་པ།
གསུམ་པར་ཏིང་ལེ་འཛིན་གྱི། བཞི་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་ཤེས་རབ་ཀྱི། བདུན་པ་ཡན་ཆད་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕུང་
པོ་དང། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡོ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕུང་པོ་སྤོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚོས་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་
ནས་འདིར། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནི་ཕུང་པོ་སྤོབ་པ། །དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ཏིང་ལེ་འཛིན་དང། །ཤེས་རབ་ཕུང་པོ་རྣམ་པར་
སྤོབ་པ། །དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་ནི། །སྤྱི་བ་རྣམ་པའི་དང་ཐོགས་པ་ཡི། །སྤྱི་བ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པོ་ལ་
དང། །གྲོལ་བའི་ཡོ་ཤེས་རྣམ་པར་སྤོབ་པ། །ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ས་དང་པོར་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཏིང་ལེ་འཛིན་མི་འདྲ་བ་བརྒྱལ་ལ་སྤོབས་པར་འཇུག་

ཉུམ། སངས་རྒྱལ་བརྒྱུ་ལོལ་མཐོང་། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱུབས་པ་ཤེས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་མི་འདྲ་བ་
 བརྒྱུ་ལོལ་ཉུམ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་བརྒྱུར་འགྲོ། འཛིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱུ་སྐྱེད་བཅུ་བྱེད། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྟོན་
 པར་བྱེད། བསྐྱལ་བ་བརྒྱུར་གནས། བསྐྱལ་བ་བརྒྱུར་དང་བྱི་མའི་མཐའ་ལ་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་གཞིགས་པ་འཇུག་
 ཚོས་ཀྱི་སྟོ་མི་འདྲ་བ་བརྒྱུ་འབྱེད། རང་གི་ལུས་བརྒྱུར་སྐྱེ་ལུས། ལུས་ཤེ་འེའི་འཁོར་དུ་སེམས་ཅན་བརྒྱ་བརྒྱ་
 ཡིས་བསྐོར་བ་སྐྱེད་ཅིག་ལ་སྟོན་ཉུམ་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཚོན་བརྒྱ་སྐྱེད་བཅུ་གཉིས་དང་། ས་གཉིས་པར་སྟེ་ཚོན་
 སྟོང་སྐྱེད་བཅུ་གཉིས། གསུམ་པར་སྟེ་ཚོན་འབྲུམ་བཅུ་གཉིས། བཞི་པར་སྟེ་ཚོན་བྱེ་བསྐྱེད་བཅུ་གཉིས། རྩ་
 པར་སྟེ་ཚོན་བྱེ་བསྐྱེད་བཅུ་གཉིས། ལྷག་པར་སྟེ་ཚོན་བྱེ་བསྐྱེད་བཅུ་གཉིས། བདུན་པར་སྟེ་ཚོན་བྱེ་
 བསྐྱེད་བཅུ་གཉིས། སྐྱེད་བཅུ་གཉིས། བརྒྱུད་པར་སྟོང་གསུམ་འཛིག་རྟེན་ཁམས་འབྲུམ་སྐྱེད་གཅིག་གི་རྩུལ་སྲ་
 རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་སྟེ་ཚོན་བཅུ་གཉིས། དགུ་པར་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་
 འབྲུམ་སྐྱེད་བཅུ་གཉིས་རྩུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པ་སྟེ་ཚོན་བཅུ་གཉིས། ས་བཅུ་པར་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་བརྒྱུད་དུ་
 མེད་པའི་ཡང་བརྒྱུད་དུ་མེད་པའི་རྩུལ་སྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཚོན་བཅུ་གཉིས་ཐོབ་པའི་
 ཚུལ་མདོ་སྟེ་ས་བཅུ་པར་དབྱེ་བ་འཇུག་པ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ལྷ་པ་ལ། དབང་གིས་སྟེ་བ་ལེན་ཚུལ་དང་། རྩམ་སྟོན་གྱིས་སྟེ་བ་ལེན་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
 བྱང་སེམས་མོས་སྟོད་པ་རྩམས་འཁོར་བར་གཙུག་པོ་ལས་དབང་གིས་སྟེ་བ་ལེན་པ་དང་། ས་ཐོབ་པ་རྩམས་རན་
 མོང་གི་གནས་སྐྱོན་ལས་དབང་གིས་སྟེ་བ་ལེན་པ་དང་། མཐོ་ཤིས་ཀྱི་གནས་སྐྱོན་ལས་འཛིན་གྱིས་སྟེ་བ་ལེན་
 པ་དང་། དག་ས་བ་རྩམས་དབང་འབྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟེ་བ་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྟེ་བརྒྱུན་ལས། མཐོ་སྟེ་རྩམས་
 ཀྱི་ལས་དང་ནི། །གཞན་ཡང་སྟོན་ལས་དག་དང་ནི། །ཏིང་ལེ་འཛིན་དང་དབང་འབྱེད་པའི། །དབང་གིས་སྟེ་བར་
 འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ས་བཅུ་རྩམས་སྐྱེ་མེས་བཞེས། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། ལའོར་
 ལོས་རྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་། བརྒྱུན་དང་། འཐབ་བྱལ་དང་། དག་འཇུག་དང་། འཇུག་དག་འདོད་པ། གཞན་
 འཇུག་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དང་། སྟོང་གི་བདག་པོ་ཚངས་པ་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ཚངས་ཚེན་དང་།
 འོག་མིན་གྱི་སྟེ་ལུ་དབང་བྱེད་ཅེན་པོ་རྩམས་སྐྱེ་བ་འཛིན་པར་དབྱེ་བ་ལེན་ཚེན་སྟོང་བ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ།།

ལྷག་པ་ནི། ས་བཅུ་ལེ་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་སྐྱེ་མེས་པའི་ཚོམ་ཉིང་མཐོང་
 ཚུལ་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་། སྟོན་བུར་དྲི་བྲལ་གྱི་ཚོམ་ཉིང་མཐོང་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། ས་བྱི་མ་རྩམས་སྐྱེ་མེས་
 རྩམས་ཀྱི་རོ་སྐལ་གྱི་དྲི་མ་ལས་གྲོལ་བའི་བྲལ་བ་གསལ་ཐོབ་ཤིང་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྩེ་ཐོབ་དུ་དེས་
 ཤེས་འཛིན་ཚུལ་སོགས་ལ་བྱུང་ཡོད་དེ། ས་དང་པོར་ཚོམ་དབྱིངས་དེ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་པར་མེད་པར་ཀུན་
 དུ་འགྲོ་བའི་གནས་སྐྱེ་རྟོགས། ས་གཉིས་པར་མཚོག་གི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱེས་མཐར་
 ཀུན་དུ་འགྲོ་དོན་མཚོག་གི་དོན། །རྒྱ་མཐུན་དོན་གྱི་མཚོག་ཉིད་དང་། །ཡོངས་སྐྱེ་འཛིན་པའི་མེད་དོན་དང་། །རྒྱུད་
 རྩམས་ཐ་དང་མེད་དོན་དང་། །ཉོན་མོངས་རྩམས་དག་མིན་དོན་དང་། །ཐ་དང་མེད་པའི་དོན་ཉིད་དང་། །འབྲི་མེད་
 འཕེལ་བའི་དོན་དང་། །དབང་གི་རྩམ་པ་བཅུ་ཡི་གནས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

བདུན་པ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་རྩམ་གཞག་སྐྱིར་བཤད་པ། སྐྱེད་སྐྱོང་ཚུལ་བྱེད་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཐོང་སྐྱེད་ལོག་ཞུགས་ཀྱི་དོན། སྟོན་སྐྱེད་པའི་སྟོན་པ་དབྱེ་ཚུལ་
 བཤད་པ་ལོ། དང་པོ་ནི། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཚོན་པ་གད་སྐྱེད་ཐོབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རིགས་
 སྐྱེད་གནས་པ་སྐྱིབ་པའི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་དོ་བོ་རི་སྟོན་སྐྱེད་པའི་རིགས་སྐྱེད་པའི་སྟོན་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རིགས་སྐྱེད་
 གནས་པ་ཉོན་སྐྱིབ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་བ་མཐོང་སྐྱེད་ཀྱི་ཚད་སྟོན་སྐྱེད་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད། གཙོ་བོ་ཐམས་ཅད་
 མཚོན་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རིགས་སྐྱེད་པ་ལས་སྐྱིབ་སྟེ། དབྱེ་བ་མཐོང་སྟོན་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་
 ཀའི་ཆ་ཡོད། སྐྱིབ་པའི་རིགས་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སྐྱེད་པའི་སྟེ། དབྱེས་མཐར་། ཉོན་མོངས་པ་ལི་སྐྱིབ་པ་
 དང་། །ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། །དེ་རོ་སྐྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཟད་ནས་ནི་གྲོ་བར་འདོད། །ཅེས་
 སོ། །བཞེད་པའི་སྟོན་སྐྱེད་པའི་རིགས་སྐྱེད་པའི་སྟོན་སྐྱེད་གཉིས། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བྲལ་མཐའ་མཚོང་
 ལས། མཐོང་ལས་གྱིས་གཞོམ་བྱུང་བྱུང་པ་དང་། སྟོན་ལས་གྱིས་གཞོམ་བྱུང་བྱུང་པ་ཞེས་གསུངས། རིགས་
 ཀྱི་སྟོན་སྐྱེད་པའི་སྟོན་སྐྱེད་པའི་སྟོན་སྐྱེད་པའི་སྟོན་སྐྱེད་དང་། ཐོག་སྐྱེད་པའི་སྐྱིབ་པ་སྟེ་ཤེས་སྐྱིབ་དང་།
 དམན་པའི་སྐྱིབ་པ་སྟེ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་སྐྱེད་ལོ།།

གསུམ་པ་ལ། སྐྱིར་མཐོང་སྐྱེད་པའི་སྟོན་སྐྱིབ་དང་ཤེས་སྐྱིབ་གཉིས། ཉོན་སྐྱིབ་ལ་དབྱེ་བ་མཐོང་སྐྱེད་

བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་དང་། ཤེས་སྲིབ་ལ་རྟོག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དཔོན་པ་ལས་ཉོན་སྲིབ་རྣམས་ལོག་ཞུགས་སྒོ་
ནས་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་ན་བདེན་པ་བཞི་ལྟོས་ལུགས་ལ། འཇུག་པོ་གང་
གིས་ལོག་པར་ཞུགས་ན་ཅུ་ཉོན་བཅུ་སྟེ། རྒྱ་སྤང་ལས། འདིར་ཡང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁྲོད་ཁྲོད་དང་། ང་
རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། འཛིན་ཚུགས་སྤྲུལ་བ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་། མཐར་འཛིན་པར་
ལྟ་བ་དང་། ལྟ་བ་མཚོན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྒྱལ་ཞུགས་མཚོན་ཏུ་འཛིན་རྣམས་འདོད་པའི་
ཁམས་ན་བདེན་པ་བཞི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ་བཞི་བཅུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ནི་འདོད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་གཉིས་ལ་ཁོང་ཁོ་མེད་པས་སོ་སྤུག་རེ་ཡོད་པས་ཉོན་སྲིབ་ཏུ་སྤྱར་
པའི་མཐོང་སྤང་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ལོག་པར་ཞུགས་ན། རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དངོས་སུ་ལོག་
པར་ཞུགས་པ་དང་། བརྒྱུད་ནས་སམ་ལོག་པ་ལ་ལོག་ཞུགས་དང་། དབང་གིས་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ལོ། །

དང་པོ་ཡོད་དེ། མཁམ་འཇུག་ལས། དེ་ཡང་འཛིན་མཐར་ལོག་གསུམ་མ་རིག་ཐེ་ཚོམ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་
བསུལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལ་དངོས་སུ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་འབྲས་བུ་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་འདི་
བདག་མེད་ཅིང་རྟོག་ཆད་མེད་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པ་ལ། རྣོངས་ནས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། རྟོག་ཆད་ཏུ་ལྟ་བ་དང་།
རྒྱ་འབྲས་མེད་པར་ལྟ་བ་དང་། བདེན་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། འདོད་ཆགས་དང་རྒྱལ་དང་མཚོན་ཏུ་འཛིན་གཉིས་ཏེ་བཞི་ནི་ལོག་
པ་ལ་ལོག་ཞུགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་དང་ཚོས་ཀྱི་རོ་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་བརྒྱུད་བའོག་པ་དེ་ལ་ཆགས་ཤིང་ང་
རྒྱལ་དུ་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བ་དང་ཐབས་མིན་པ་ལ་ཡང་མཚོན་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཁོང་ཁོ་ནི་དབང་གིས་ལོག་ཞུགས་ཏེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དབང་
གིས་རང་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སློབ་སྟེ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །གཉིས་པ་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྲིབ་ལ་
བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དཔོན་དེ། འདོད་པའི་སས་བསྐྱེད་པའི་མཐོང་སྤང་ཤེས་སྲིབ་ལྟོགས་གཟུང་རྟོག་དགུ། འཇུག་པ་
གཟུང་རྟོག་དགུ། རྣམ་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་སྟེ་སོ་སྤུག་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་ཁམས་གོང་
མ་གཉིས་ལ་ཡང་སོ་སྤུག་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་སྒོམ་སྤང་སའི་སྒོམ་ནས་དབྱེ་བའི་དོན་ལ། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒོམ་སྤང་ལ་མངོན་པ་གོང་མ་ནས་

སའི་སྒོམ་ནས་དབྱེ་བའི་སྒོམ་སྤང་བཤད་པ་དང་། འདི་ནས་བརྟན་པའི་སྒོམ་སྤང་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
འདོད་ཁམས་ན་འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོ་རྒྱལ་མ་རིག་པ་བཞི་དང་འཛིན་མཐར་གཉིས་ཏེ་སྒོམ་སྤང་རྩ་བ་དུག་
དང་། གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁོ་མེད་པས་ལྟ་རེ་སྟེ་བསྒོམས་པས་སྒོམ་སྤང་བཅུ་དུག་གོ། །དེ་ཉིད་ཁམས་དང་སའི་
སྒོམ་ནས་དབྱེ་བཞི་བརྒྱ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། མཁམ་འཇུག་ལས། ཡང་སྒོམ་སྤང་ལ་ཁམས་དང་ས་དང་རྣམ་པའི་
སྒོམ་ནས་རྒྱལ་པར་དབྱེ་བ་འདོད་པར་སྒོམ་སྤང་རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་ནང་གསེས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་སྒོར་
དགུས་བྱེ་བུ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པོ་རེ་ཡང་སྒོར་དགུ་བྱེ་བུ་ནས་དེ་
རྣམས་སུ་ཁོང་ཁོ་མ་གཏོགས་པ་ལྟར་བཅིས་པས་སྤུལ་བརྒྱ་དུག་ཏུ། འདོད་པ་དང་བསྒོམས་པས་ཁམས་
གསུམ་ན་སྒོམ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སྤྱིར་སྒོམ་སྤང་སྒོར་དགུ་ལས་རྒྱུ་དུ་འདི་
འབྲིང་ཡན་ཆད་ཤེས་སྲིབ་ལོན་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེས་དགུ་པའི་སྤང་བུ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ས་དགུ་ནས་ཤེས་སྲིབ་
འབའ་ཞིག་སྤོང་བར་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི་སྒོམ་སྤང་རོ་བོར་གྱུར་པའི་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ། ལྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་
འཛིན་དགུ། བཏགས་འཛིན་དགུ་སྟེ་སོ་སྤུག་པོ་དེ་ཉིད་ཁམས་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དཔོན་
དོ། །ཁམས་ལུགས་ལ་སྐབས་འདིར་བརྟན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཤེས་སྲིབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཀྱང་རང་ལུགས་ཉོན་
ཤེས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་དོགས་པས་དཔུད་པར་འཚེ་ལོ། །

ལྟ་བུ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཚུལ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་དབང་སུ་འདས་པའི་
མཐོང་སྤང་འགག་པ་རྣམས་ནི་བུམ་པ་ཐོབ་སའ་བཅོམ་པ་ལྟར་སྤོང་བམ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་སྤང་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་
དེས་རང་དབང་སུ་སྤྲུལ་པའི་མཐོང་སྤང་མ་འོངས་པ་རྣམས་མཐུན་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤོང་བམ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་སུ་འབྲུད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། དེས་རང་དབང་སུ་མཉམ་པའི་མཐོང་སྤང་དུ་ལྟ་བུ་མཛོ་སྤྲུལ་གཡང་ལ་ལྷུང་བ་
ལྟར་སྤོང་བམ་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་གང་ཞིག་སྤང་བུ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཇི་ལྟར་སྤོང་བ་ཐེག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མཐོང་སྤང་གིས་བོན་འགག་པ་སྤང་མཐོང་མཐོང་མཐོང་
ཚུལ་གྱིས་མཐོང་སྤང་ས་བོན་སྤང་མི་སྤྱི་བའི་ཚོས་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྒོམ་ནས་སྤོང་བ་ཡིན་ལོ། །དེའི་ཕྱི་ལོག་དེས་
ཐག་མཐོང་སྤང་གིས་བགོས་མ་སྤོང་བའི་ལོ་ཤེས་ཕྱི་མ་སྤྱི་བ་དེ་ནི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་ལ་དེ་དང་མཐོང་སྤང་

སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ། ཐེག་ཆེན་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་གི་དོན་སྐྱེལ་གྱི་
སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་འགོག་བདེན་ཐོབ་ཚུལ་མཐའ་དག་དེ་བཞིན་དུ་བཟུང་བར་བྱའོ། ཐེག་
ཆེན་སྒོམ་ལམ་གྱིས་ཀྱང་སྒོམ་སྤང་ཕྱབ་བཅུ་དུག་དང་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དྲུག་དང་དགུ་ཕྱེད་པ་སྤོང་
ཚུལ་སྒོམ་སྤང་ཕྱབ་བཅུ་དུག་གི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དང་སྒོམ་སྤང་རྟོག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དྲུག་གི་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་
གཉིས་མཉམ་དུ་ས་གཉིས་པ་དང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་གཉིས་མཉམ་དུ་ས་གསུམ་པས་སྤོང་བ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་
ཆད་མེད་ལམ་བར་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་ལ་མཁམ་པའི་དབང་པོ་བསོད་ནམས་སོངླེས་ནི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་
ཉོན་སྲིབ་མཐའ་དག་དང་ཤེས་སྲིབ་ཅི་རིགས་པ་སྤངས་ནས་སྒོམ་ལམ་ནས་ཤེས་སྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་བར་
གསུངས། རིའོ་དགོ་ལྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྲུར་པའི་ལུགས་ལ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཉོན་སྲིབ་
འབའ་ཞིག་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཤེས་སྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་བ་དང་། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་ནས་
ས་བཅུ་ཉི་ལྔ་མཐའི་བར་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྲིབ་པ་མཉམ་དུ་སྤོང་བས་མཐའ་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་
སྤངས་པ་དང་སངས་རྒྱལ་པ་དུས་མཉམ་ཚུལ་སོ་སོའི་ལུང་རིགས་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་ཚུལ་རེ་སྤང་ཡང་།

རང་ལུགས་ནི། ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དོན་སྐྱེལ་གྱི་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྲིབ་པ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྤངས་ནས་
ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་དང་ཉོན་སྲིབ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་དུས་མཉམ་དེ་ཕྱིན་ཆད་ཤེས་སྲིབ་འབའ་
ཞིག་སྤོང་བ་དང་། དེ་ཡང་སེམས་ཅམ་དང་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་དང་ས་ལམ་གྱི་འགོས་
འཆད་ཚུལ་ལ་ཁྱེད་པར་མེད་པར་བཞེད་པར་སྤང་སྟེ། ཤེས་འགྲེལ་ཀུ་ཏཱ་ཀཱ་ལས། སྤོང་ཚུལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་དུ་སྲིབ་པ་གཉིས་པོ་ཀྱན་བརྟུན་གྱི་ཆ་སྤོང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་མཉམ་པར་སྤངས་
ནས་ས་བརྒྱད་པར་རང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་བ་ལོག་པའི་སྤོང་བ་ཀྱིས་དགས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་ཀྱང་དེ་ཕན་ཆད་
ཤེས་སྲིབ་འབའ་ཞིག་སྤོང་རོ།།

ས་བཅུ་པའི་མཐའ་མར་གཉིས་སྤང་འགྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་སྤང་བ་འདྲ་མེད་ཅིང་འཛིན་
གྱིས་བཅོམ་པའི་དེམ་ཐག་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མཛོན་པར་གཤེགས་པ་སངས་རྒྱལ་བཅོམ་ལྟན་
འདས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེས་སྤྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདིར་འཕགས་ལུལ་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

དགོངས་པ་གཅིག་པ་ཡིན་གྱི་བོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་དང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱུ་ལ། ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྒྱུན་ལས་ཀྱང་། ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པས་ནི་མཐོང་ལམ་ནས་བརྟུན་ཏེ་ཉོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་མཉམ་དུ་སྤོང་བར་བྱེད་ལ། ས་བརྒྱད་པའི་
སྐབས་སུ་ལུལ་ཚོས་ཉིད་ལ་འབད་མེད་དུ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་བ་སྤོང་བ་ལ་འདྲ་བར་བྱས་ན་ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་ནས་དེ་ཕན་ཆད་དག་ས་གསུམ་དུ་གཉིས་སྤང་གི་བག་ཆགས་སམ་ཤེས་སྲིབ་འབའ་ཞིག་
སྤོང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་ནས་ཚུལ་འདི་ཐལ་འགྲུར་པ་ལོ་ནིའི་ལུགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྤྲེ་
རྣམས་ནས་འགྲུང་བ་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བོད་སྤྱུལ་བ་རྟུན་པའི་ཉི་
མས་ས་བརྟུན་པར་ཉན་རང་དང་སྤངས་རྟོགས་མཉམ་པར་གསུངས་ཀྱང་ལུང་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ལྟར་ནས་
བརྒྱད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་བ་སྤོང་བ་ལ་ཉོན་སྲིབ་ཟད་པར་སྤོང་བའི་དོས་གཉེན་བྱེད་ནས་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་སྐབས་ཉོན་སྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ཐོབ་པར་མཛོན་པས། ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱིས་སྐབས་ཉན་རང་གི་སྤངས་རྟོགས་རྗེས་པར་འབས་སྤངས་ན་བདེ་བར་སེམས་སོ།།

བརྒྱད་པ་ནི། ས་བཅུར་གནས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་རྩེ་ལམ་གྱི་རྟུགས་མི་འདྲ་བ་བཅུར་འགྲུང་
བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དགུ་པ་ཡོངས་སྤོང་གི་ཁྱད་པར་ལ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་
དང་རིགས་གཅིག་ཏུ་གྲུར་པའི་སའི་སྤོང་གི་གནས་རན་ལེན་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྗེས་པར་
བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སའི་ཡོངས་སྤོང་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དབྱེ་ནས་དགུའི་ཡོངས་སྤོང་དགུའོ། །གསུམ་པ་
སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ལ། ས་དང་པོའི་གནས་རན་ལེན་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྗེས་པར་བྱེད་པའི་ས་
དང་པོའི་ཡེ་ཤེས་ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤོང་གི་མཚན་ཉིད། དེས་ས་གཉིས་པ་སོགས་རིགས་བསྐྱེདོ། །དབྱེ་ནས་
དང་པོར་ཡོངས་སྤོང་བཅུ། གཉིས་པ་ལ་བརྒྱད། གསུམ་པ་ལ་ལྔ། བཞི་པ་ལ་བཅུ། ལྔ་པ་ལ་བཅུ། རྟུག་པ་ལ་
བཅུ་གཉིས། བདུན་པ་ལ་ཉི་ལུ། བརྒྱད་པ་ལ་བརྒྱད། དགུ་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཏེ། མདོར་ན་ཡོངས་སྤོང་གོ་
ལྟའོ། །ས་བཅུ་པ་ལ་ཡོངས་སྤོང་ལོགས་སུ་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤོང་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་སྤོ་
ནས་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པར་ཡོངས་སྤོང་མེད་པ་མིན་ཏེ་ས་བཅུ་པའི་སྤོང་ཡོངས་སུ་སྤོང་
བར་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་རྗེས་པར་བྱེད་པའི་མཁུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་རྩ་བར། ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་

རྣམ་བཤམ་ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་འཕྲོ་འགྲུང་ཏེ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། །ས་གང་དང་གང་གི་ཡོད་ས་སྤྱོད་དེས་རང་ས་
ཐོབ་པ་དེ་ཡོད་ས་སུ་རྒྱུ་གསུམ་པར་ཐོབ་བྱེད་དང་ས་གོང་མ་གསུམ་དུ་ཐོབ་བྱེད་དུ་གོ་དགོས་ཏེ། །མདོ་ལས་ཀྱང། །བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དང་འཕེམས་དང་འཕྲུལ་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པས་ཡོད་ས་སུ་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་བཅུ་འདི་ལྟ་སྟེ། །ཞེས་
ས་དང་པོ་འཕྲུལ་ས་སྤྱོད་དེས་དང་པོ་འཕྲུལ་སེམས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་སོ།།

ས་བཅུ་པ་འབྲས་བུའི་ཚུལ་དུ་འཆད་པའི་སྐབས། །ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ས་དགུ་ནི་དམན་པའི་ས་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་བཤམ་སེམས་ཀྱི་ས་དགུ་མན་ཆད་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པས་དགུ་པོ།
དམན་པའི་ས་བརྒྱུད་ལས། །དང་པོ་རིགས་ཀྱི་ས་ནི་སྤྱོད་ལམ་ལ་འདོད་དེ། །སྤྱོད་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་རང་གི་
བྱང་རྒྱལ་ལས་ཐོབ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྲུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་བརྒྱུད་པའི་ས་ནི། །ཐོབ་དམན་གྱི་མཐོང་
ལམ་སྟེ། །དེ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ་དེ་དགུ་བཅོམ་འབྲས་གནས་ནས་མར་བགྲངས་པའི་འཕགས་པ་བརྒྱུད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ས་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བའི་རྣམས་པ་སྟེ། །བཞེན་བཞེན་བཞེན་
གནས་ལུགས་མཐོང་དག་མཐོང་མ་ཐོབ་པའི་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྒྱུ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །བཞེན་བསྐྱེད་པའི་ས་
ནི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བའི་རྣམས་པ་སྟེ། །འདོད་ཉོན་སྐྱོད་དུག་པ་ལས་བྲལ་ཅོམ་གྱིས་བཞག་པའི་
མཐོན་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ལྷ་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཅོམ་པོ་བའི་
རྣམས་པ་སྟེ། །འདོད་ཉོན་མཐོང་དག་ལས་བྲལ་ཅོམ་གྱིས་བཞག་པའི་མཁའ་རྒྱུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དུག་པ་བྲས་པ་
རྣམས་པའི་ས་ནི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྣམས་པ་སྟེ། །བྲས་པ་མཐོང་ཕྱིན་པའི་མཐོན་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ནི། །རྒྱུན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་ཕྱིར་མི་འོང་གསུམ་གྱི་འབྲས་གནས་ཁྱེད་པར་བའི་མཐོན་
རྣམས་སྟེ། །གཞན་རྣམས་ལ་མིང་གི་ཐ་སྙད་རེ་ཡོད་པ་ལྟར། །འདི་གསུམ་ལ་མིང་གི་ཁྱེད་པར་གཞན་མེད་པས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་འི་
རྒྱ་བོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་བཞག་པའི་ཕྱིར། །དཔོན་པོ་ཡོད་དེ་ཐོབ་པ་གསུམ་གྱི་མཐོན་རྣམས་དེས་བཅུ་པར་
ཡར་ལྡན་ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འོ། །བརྒྱུད་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ས་ནི། །རང་རྒྱལ་བསེ་བུ་དང་ཚོགས་ན་
སྤྱོད་པ་གཉིས་ཀྱི་མཐོན་རྣམས་སོ།།

བཅུ་པ་དེས་ཚོགས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ། །སྤྱི་འཕེམ་ཚོགས་དང། །བྱེད་པ་སོ་སོའི་དེས་ཚོགས་གཉིས། །དང་པོ་ནི།

སྤྱི་མི་ཞེས་པའི་ས་འི་སྐད་དོད་འབྲུང་པོ་སྟེ་སྤྱི་འགྲོ་ཐོབ་པ་ཅད་འོག་ཏུ་མི་འཛིག་པའི་རྟོན་དང། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚེ་
བཅུད་སོགས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ས་ཞེས་པ་ལྟར། །ཐོབ་ཆེན་གྱི་ས་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དན་
འགྲོ་རིག་ནས་སུ་ལྷུང་བའི་འཛིག་པ་མི་འབྲུང་བར་བྱེད་པ་དང། །རང་གི་འབྲས་བུར་གྲུང་པའི་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བར་
བྱེད་པའི་རྟོན་དུ་གྲུང་པའི་ཕྱིར་ས་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། །མདོ་སྟེ་རྒྱུན་ལས། །འབྲུང་པོ་དཔག་མེད་འཛིག་མེད་
ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ། །ཆེས་ཆེར་གོང་དུ་འགྲོ་བྱེད་ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ལ། །ས་དང་པོ་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །དེར་རྒྱུགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལ་ཉེ་བ་དང།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་མཐོང་བ་ལ་དགའ་བ་ཁྱེད་པར་ཅན་སྐྱབ་པར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར། །མདོ་སྟེ་རྒྱུན་ལས། །བྱང་
རྒྱལ་ལ་ནི་ཉེ་བ་དང། །སེམས་ཅན་དོན་སྐྱབ་པ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྲུང་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་
བཟོད་དོ། །ཞེས་དང། །རིན་ཆེན་ཐོང་བར། །དེ་དག་དང་པོར་རབ་དགའ་བ། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་དགའ་བྱེད་
ཕྱིར། །ཀྱུང་ཏུ་སྤྱོད་པ་གསུམ་སྤངས་ཕྱིར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སྐྱེས་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

ས་གཉིས་པ་ལ་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །འཆལ་ཚུལ་དང་ཐོབ་དམན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྩོལ་བའི་དྲི་མ་
དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། །སྤྱི་ལས། །འཆལ་ཚུལ་རྩོལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར། །དྲི་མ་མེད་པའི་ས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་དང།
ཕྱི་མ་ལས། །གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་ཅེས་བྱ། །ལུས་དང་དག་དང་སེམས་ཀྱི་ལས། །བཅུ་ཆར་དྲི་མ་མེད་པའི་
ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །དེར་ལུས་སྲོག་ལ་མི་བལྟ་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལུང་གི་ཚོས་
འཚོ་བ་དང། །གཞན་ལ་ཡང་ལུང་གི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཆེན་པོ་བྱིན་པ་འཇམ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། །སྤྱི་མར། །ཚོས་ཀྱི་སྤྱང་
བ་ཆེན་པོ་ནི། །བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་བྱེད་པའོ། །ཞེས་དང། །ཕྱི་མར། །ས་གསུམ་པ་མི་འོད་བྱེད་པ། །ཡེ་ཤེས་ཞི་བའི་
འོད་འབྱུང་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

ས་བཞི་པ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །དེར་བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཚོས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱི་བ་
གཉིས་སྟེག་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་འོད་འཕྲོ་བའི་ཕྱིར། །སྤྱི་མར། །འདི་ལྟར་བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་
ཚོས། །རབ་ཏུ་སྟེག་བྱེད་འོད་ལྟ་བུ། །དེ་དང་ལྡན་ཕྱིར་ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྟེག་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། །ཞེས་དང།
ཕྱི་མར། །བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུང་བའི། །ཞེས་སོ།།

ས་ལྷ་པ་ལ་སྤྱད་དགའ་བ་ཞེས་བཤེས་པ། དེར་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཚོལ་ལོར་གྱི་ལོག་སྤྱོད་
བཤེད་དགའ་བ་ལམ་སྤྱད་དགའ་བ་དེ་ཉིད་སྤྱད་ཅུས་པ་དང་། བདུན་རྣམས་ཀྱིས་ཚུར་པམ་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤྲུམ་སེམས་ཅན་རྣམ་པོ་འདས་སྤྲིན་བྱེད་ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། །སྤོ་ལྷན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱད་
དགའ་བ། །དེ་ཕྱིར་སྤྱད་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ཞེས་དང་། ཕྱི་མར། ལྷ་པ་ལ་ལྷ་ལྷ་སྤྱད་དགའ་བ་དུ། །ཀྱུན་གྱིས་ལྷ་
ལྷ་སྤྱད་དགའ་བྱིས། །ཞེས་སོ།།

ས་སྤྱག་པ་ལ་མཛོན་དུ་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་ཤེར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལོར་བ་ལས་སྤྱད་
འདས་ལ་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་ལ་ལོར་བ་ལོར་ཕྱིན་བརྟེན་ནས། །ལོར་བ་དང་ལྷི་ལྷ་ལྷ་
འདས། །གཉིས་འདིར་མཛོན་དུ་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། །མཛོན་དུ་སྤྱད་པའི་སེམས་བཤེས་པ། །ཅེས་དང་། ཕྱི་མར། ལྷག་པ་
མཛོན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཚོས་ལ་མཛོན་ཕྱོགས་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་མཚན་བཅས་རྩལ་བཅས་ཀྱི་ལམ་མཐར་ཐུག་པ་དང་།
བཤོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱུད་པ་དང་དེས་སྤྱུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་གྱི་ལམ་དང་འབྲེལ་
བའི་ཕྱིར། །རིང་དུ་སོང་བའི་སེམས་འདོད་དོ། །ཞེས་དང་། ཕྱི་མར། བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ་སྟེ། །གངས་ལྷོ་རིང་དུ་
སོང་ལྷན་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

ས་བརྒྱུད་པ་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་མཚན་བཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་མཚན་མེད་རྩལ་བཅས་ཀྱི་
འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བའི་ཕྱིར། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་གྱིས་མི་གཡོ་བའི་ཕྱིར། །མི་གཡོ་བ་ཞེས་དེས་
པར་བཤེད། །ཅེས་དང་། ཕྱི་མར། དེ་ལྟོ་བརྒྱུད་པ་གཞོན་ལུ་ལེས། །མི་གཡོ་བ་སྟེ་མི་རྟོག་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

ས་དགུ་པར་ལེགས་པའི་སྤོ་སྤོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་སོ་སོ་ཡང་དགའ་བའི་སྤོ་སྤོ་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་སོ་སོ་ཡང་དགའ་བའི་སྤོ་སྤོ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་སྤོ་སྤོ་ལོན། །ཞེས་དང་། ཕྱི་མར། གང་ཕྱིར་
སོ་སོ་ཡང་དགའ་བའི་གཞོན་ལུ་ལེས། །ཐོབ་པའི་འདི་ལྟོ་སྤོ་སྤོ་བཟང་། །ཞེས་སོ།།

ས་བཅུ་པ་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེར་གཟུངས་དང་ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་སྤྲིན་གྱིས་བྱུང་
སེམས་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ལྷབ་ཅིང་། དེ་ལས་ཚོས་ཚར་འབེབས་ཤིང་གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལོ་ཐོག་སྤྲིན་པར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་སྤྲིན་བཞེད་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཚོས། །ལྷབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཚོས་ཀྱི་སྤྲིན། །ཞེས་དང་། ཕྱི་

མར། བཅུ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཡིན་ཏེ། དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཚར་འབེབས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་མོ།།

གསལ་བར་བྱས་སོ་འཛིན་མའི་ཚུལ། །རྟོག་དབང་པོའི་འཛུམ་སྤྱད་གིས།
སྤོ་གསལ་སྤོ་ལོ་འཛུགས་ཀྱང་། །ས་ལམ་རྣམ་གཞག་སྤོ་ལོས་སོ། །ཞེས་ཀྱང་ཐལ་ལོ།།

བཞི་པ་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྤྱབ་ནི། མཐོང་དང་སྤོ་ལོ་ལམ་དགའ་ལ། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་
རྟོག་རྣམས། །ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཅེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། མཐོང་སྤྱད་པོ་
པོར་གྱུར་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་སྤྱད་པའི་ལྷོག་ཆུས་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞི་
དང་། །སྤོ་ལོ་སྤྱད་གཟུང་འཛིན་རྟོག་པ་བཞི་སྤྱད་པའི་ལྷོག་ཆུས་གཉེན་པོ་སྤོ་ལོ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཞི་སྟེ།
གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྤྱབ་བརྒྱུད་ལོད་དོ།།

༡༠། དེས་འབྲུང་སྤྱབ་པ།

བཞི་པ་དེས་འབྲུང་སྤྱབ་པ་ལ། མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྤྱད་པ་ལས། གང་ཞིག་བཞོན་ནས་ཕྱོགས་
སྤྱུ་འགྲོ་བ་དམིགས་སུ་མེད། །སོགས་ཚོགས་བཅད་བདུན་གྱིས་བསྟན། དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚུལ་ནི།
རྩ་བར། ཆེད་དུ་བྱུང་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། །སོགས་ཀྱིས་བསྟན།

དེ་བཤད་པ་ལ། གང་དུ་དེས་པར་འབྲུང་ས་ལོ་ན་རྒྱུར་པའི་དེས་འབྲུང་བདུན་དང་། དེས་པར་འབྲུང་ས་
དང་འབྲུང་བྱེད་གཉིས་ཀར་གྱུར་པའི་སྤྱབ་པ་སྟེ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རྩ་བར། ཆེད་དུ་བྱུང་དང་ཞེས་པས་སྤྱིར་གང་དུ་དེས་པར་འབྲུང་ས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱུང་
བ་གསུམ་གྱི་དེས་འབྲུང་དང་། བྱེད་གསུམ་ཚེད་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེས་འབྲུང་གསུམ་ནི། མཉམ་ཉིད་
དང་། །སེམས་ཅན་དོན་དང་འབད་མེད་དང་། །ཞེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཚེད་པོ་
མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དེས་འབྲུང་། ཕྱོགས་དུས་ཀྱུན་ཏུ་སྤྱིང་རྗེ་ཚེད་པོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་དེས་འབྲུང་། གང་ལ།

བྱའི་ལམ་ལ་ལྷོ་ལམ་ལ་འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་དེས་འབྱུང་དོ། །སྤངས་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ནི།
མཐའ་ལས་འདས་པར་དེས་འབྱུང་དང་། །ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་དེས་འབྱུང་དང་། །ཞེས་འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་
མཛོན་དུ་གྱུར་པས་མཐའ་ལས་འདས་པའི་དེས་འབྱུང་། །སྤྱི་བ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པ་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་
དེས་འབྱུང་དོ། །རྟོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་ནི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་དང་། །ཞེས་ཤེས་བྱའི་
རྣམ་པ་ཀུན་མཁུན་པའི་དེས་འབྱུང་སྟེ་དེས་པར་འབྱུང་ས་བདུན་མོ། །

གཉིས་པ་ནི། །ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དེས་འབྱུང་དང་། །ཞེས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནི་ལམ་གྱི་
ཡུལ་ཅན་གྱི་དེས་འབྱུང་སྟེ་འབྱུང་ས་དང་དེས་པར་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་མོ། །དེས་ན་དེས་པར་
འབྱུང་སར་དངོས་སུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད། །དབྱེན་བརྒྱུད། །དེ་ཡང་ལམ་
གྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་དེས་པར་འབྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་རྒྱན་མཐའི་སྟེ་ལོག་པ་དང་། །མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་ལ་དེས་པར་
འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་བདུན་རྒྱུན་མཐའ་ལོག་སྟེ། །ས་མཚམས་རྒྱན་མཐར་སྐྱོར་བའི་ས་བཅུ་པའི་བྱུད་པར་གྱི་ལམ་
ནས་རྩོམ་ཉིད་བར་ཡོད། །ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་སྟོབ་ལམ་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེས་པར་འབྱུང་ས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་
རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྟེ། །དེ་ལས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟོབ་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། །མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་དེས་པར་འབྱུང་ས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལོན་སྟེ། །དེ་ལས་ལོངས་མི་སྟོབ་ལམ་གཞན་
མེད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རྒྱན་མཐར་སྐྱོར་བའི་ས་བཅུ་པའི་བྱུད་པར་གྱི་ལམ་ཚོས་ཅན། །དེས་འབྱུང་གི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ།
ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དེས་པར་འབྱུང་ས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དངོས་སུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཚོས་ཅན། །ཁྱོད་དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། །མཐར་ཐུག་མི་སྟོབ་
ལམ་གྱི་དེས་པར་འབྱུང་ས་བདུན་པོར་དངོས་སུ་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མཁས་པ་པལ་ཆེ་བས་དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པའི་མཐའི་ས་མཚམས་ས་བརྒྱུད་པ་ནས་འཛོག་པ་ལྟར་ན་
དེས་པར་འབྱུང་ས་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྱེད་པའི་དག་སའི་སྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་པས་དོན་ལ་མི་འགལ་བར་སེམས་
སོ། །ཤེར་བྱིན་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྤངས་གསར་པ་ལས་སྐབས་དང་པོའོ། ། །

སྐབས་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་བཤད་པ་ལ། འབྲེལ་བཀོད་པས་མཚམས་སྦྲར་བ་དང། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་པར་སྐབས་དང་པོར་བསྟན་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་མི་ཉུང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འབྲེལ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འོ།

གཉིས་པ་ནི། མ་པམ་ཞལ་ལུང་ལས། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ། ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟོན་གྱི་ཡན་ལག་དང། བརྟན་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་གཉིས་ལས།

༡༽ ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟོན་གྱི་ཡན་ལག

དང་པོ་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྟོན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་དེ་ལོ་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དང་པོ་འོ་ལོ་བོ་རྟོན་པ་ལམ་ཤེས་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་ཆ་རྒྱུ་ལྷན་པར་ཅན་ཉེ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འགལ་རྒྱུ་སྤོང་བའི་ཡན་ལག་དང། མཐུན་རྒྱུ་སྦྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གྱེད་པ་རྗེས་སུ་ལམ་ཤེས་ལྷན་པར་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །འོད་ཀྱིས་མོག་མོག་པོར་མཚན་དང། །ཞེས་མདོའི་དངོས་བསྟན་ལ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ལྷགས་པའི་འོད་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་རྒྱུ་སྤོང་རུང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ཀྱིས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་སྐྱེས་ཀྱི་འོད་

མོག་མོག་པོར་བྱས་པའི་སྐོར་སྐྱེས་པ་ལམ་ཤེས་རྒྱུར་པ་འཛོམས་པར་མཚན་པ་སྟེ། དེས་མཚོན་པའི་སྐབས་དོན་ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་རྟོན་ལ་སྤངས་པའི་ཁྱད་པར་ཉོན་མོངས་མངོན་རྒྱུར་པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་དེ་དགོས་པར་བསྟན། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོངས་གཅོད་ལ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་ལ་གནས་པ་ཉོན་མོངས་མངོན་རྒྱུར་པ་སྤངས་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་དུ་རུང་བ་དང། རྣམ་གཅོད་ལ་འཛིན་རྟོན་པའི་ཆགས་བྲལ་རྣམས་སྲིད་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་མངོན་རྒྱུར་པ་མ་སྤངས་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་མིན་པར་བསྟན།

གཉིས་པ་མཐུན་རྒྱུན་ལ། རྒྱུ་ལྷི་ལྷུང་པར་སེམས་བསྐྱེད་པ། རྒྱུ་ལྷི་ལྷུང་པར་རིགས་སུ་དཔ། གོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལུལ་ངེས་པ་དང། ཞེས་རྒྱུ་ལྷི་ལྷུང་པར་རྗེས་སུ་བྱུང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པས་ལུལ་ངེས་དགོས་པར་བསྟན། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོངས་གཅོད་ལ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལྷན་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་དུ་རུང་བ་དང། རྣམ་གཅོད་ལ་ཆགས་བྲལ་དབྱེ་བའི་པ་རྣམས་སེམས་བསྐྱེད་མི་ལྷན་པས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་མིན་པར་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ལྷལ་པ་དང། ཞེས་རྒྱུ་ལྷི་ལྷུང་པར་རིགས་སུ་དཔ་ལྷལ་པ་ངེས་དགོས་པར་བསྟན། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོངས་གཅོད་ལ་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་པ་རིགས་སུ་དཔ་སྦྱོང་བས་ལྷལ་པ་དང། ལྷལ་པ་ལམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ལྷལ་པ་དང། ལྷལ་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་མིན་པར་བསྟན། རྣམ་གཅོད་ལ་གནས་སྐབས་རིགས་མ་སུ་དཔའི་གང་ཟག་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོན་མིན་པར་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་དང་ནི། ཞེས་གོ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྲིང་རྗེའི་རང་བཞིན་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་བའི་ཐབས་དང་ལྷན་དགོས་པར་བསྟན། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡོངས་གཅོད་ལ་བརྟན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ལམ་ཤེས་དེ་ཡང་གོ་གསུམ་སྤྲིང་རྗེའི་རང་བཞིན་ཐབས་དང་རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་བར་བསྟན། རྣམ་གཅོད་ལ་ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་ནི་ཤེས་རབ་ཉི་ཚོ་བ་ཅོམ་ལས་སྤྲིང་རྗེའི་ཐབས་དང་བྲལ་བར་བསྟན།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཡི་ལས། ཞེས་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་དེ་ཡིས་གཞན་དོན་སྦྱུང་བའི་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྷན་པར་བསྟན། དེས་ཡོངས་གཅོད་ལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་གི་བྱེད་པ་ཡང་དག་མཐར་ཤེས་ཀྱི་ལྷན་དུ་སེམས་མིན་དུ་མི་བྱེད་པར་འབྲས་བུ་མི་གནས་པའི་ལྷན་པར་བསྟན། གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པ་སེམས་ཅན་འཁོར་དུ་མ་བསྐྱུས་པ་བསྐྱུས་པ་དང། བསྐྱུས་པ་སྤོང་བ་དང། སྤོང་བ་གོ་གསུམ་གཞན་དོན་སྦྱུང་བར་བསྟན། རྣམ་གཅོད་ལ་

ཉན་རང་རྣམས་མཐར་འབྲས་སྐྱབ་པའི་བྱེད་པ་དམན་པས་ཞི་མཐར་ལྗང་བ་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་དོན་གྱི་བྱེད་པ་དམན་པས་རང་དོན་ཚམས་སྐྱབ་པར་བསྟན་ཏོ།།

དེས་ན་སྐབས་འདིའི་རང་བཞིན་ཉོན་མོངས་མི་སྲོང་བའི་དོན་ཉོན་སྐྱབ་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་པ་ནི། དམན་ལམ་སྲོན་མོང་གི་བྱེད་པ་ལམ་ལུགས་ལ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་དང་། བྱེད་པར་དགས་གསུམ་ཏུ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་གནས་ཤིང་། ཤེས་སྐྱབ་ལ་འདོད་པ་ཡང་གཉེན་པོའི་ཚོགས་སྐྱབ་དང་། ཚེ་སྲོང་ཆེད་ཏུ་མི་སྲོན་པར་ལས་ལེན་པ་སོགས་ཀྱི་ལུགས་སུ་སྤང་ཞིང་། བག་ལ་ཉལ་ཞིག་ལ་འདོད་པ་ཡང་སྲུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། གཞན་དག་ཉོན་སྐྱབ་སྲུང་བའི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པར་འཆད་པ་ཡང་སྲུ་མའི་སྒྲིབ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། བྱེད་པར་རང་དོན་ཏུ་སྲུང་བའི་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པ་སོགས་ལ་འཆད་པ་ཡང་། འོན་ཀྱང་སྲུང་བའི་གཉིས་ཀ་ཆེད་ཏུ་མི་སྲོང་བ་དང་། གཉེན་པོའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཆེད་ཏུ་མི་སྲོན་པར་ལས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་སྒྲིབ་མཐའ་ཡས་སོ།།

དེས་ན་སྒྲོ་བོས་རྒྱ་མཚོས་ལུས་པའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོ་བོས་རྒྱ་མཚོ་མཚོམས་སྲོང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་གོ་ལ་བ་ཡང་སྲིད་པར་སྐྱབ་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པོ་སྤྱིང་ཐབས་ལ་མཁུངས་པ་དང་སོགས་ཀྱིས་སྤྱིང་ཇེ་རིང་བཞིན་བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་འཇུག་པའི་དགོས་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་པ་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་པར་བསྟན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དགོ་བའི་རྩ་བ་ལགས་ན། རྒྱ་ཅིའི་སྲུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཞེས་བཤེས་ཀྱི་དྲི་བ་དང་དྲི་ལན་གྱི་ཚུལ་ཏུ་ལམས་གསུམ་ཏུ་སྲོང་བའི་བྱེད་པ་མཚོངས་པའི་སྒྲོ་བོས་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་པར་བསྟན། ཇི་སྲིད་ལམས་གསུམ་པོ་ཀུན་ཏུ་སྲོང་བས་ཡིན་གྱི་སེམས་ཉེབར་ཉོན་མོངས་པ་ནི་མ་ཡིན་མོའོ་ཞེས་ཉོན་མོངས་པ་མིན་པར་བསྟན། སྒྲོ་བོས་རྒྱ་མཚོ་མཚོམས་སྲོང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་གོ་ལ་བ་ཡང་སྲིད་པར་སྐྱབ་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པོ་སྤྱིང་ཐབས་ལ་མཁུངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཀྱང་མི་གཞན་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གོ་ལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ལ་ཚོས་ཀྱང་སྒྲོན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་སྤྱིང་ཇེ་རིང་བའི་ལོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་ཚོས་མཚུངས་པས་དེར་

བཏགས་པ་ཉིད་དེ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་སྲིད་པོ་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པར་བྱེད་པར་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པར་སྲོང་བའལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཤེས་ཉོན་མོངས་མ་སྲུངས་པས་སྲིད་པར་དབང་མེད་ཏུ་མཚོམས་སྲོང་བལ། བྱང་སེམས་འཕགས་པས་ཤེས་ཉོན་མོངས་མ་སྲུངས་ཀྱང་དེའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བར། ཐབས་སྤྱིང་ཇེ་རིང་བས་ཀྱིས་སྲིད་པར་རང་དབང་ཏུ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཁུངས་དང་། བྱི་བྱ་གཉན་རང་རྣམས་གཞན་དོན་ཏུ་སྲིད་པར་འཇུག་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་བོས་སྲོང་བས་ཐབས་ལ་མི་མཁུངས་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར་བསམ་བཞིན་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་ཐབས་ལ་མཁུངས་པ་དང་། བྱང་པར་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྲུངས་པས་ཤེས་ཉོན་མོངས་མཐའ་ལྗང་བའལ་བྱང་སེམས་དགས་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཟད་པར་སྲུངས་ཀྱང་ཞི་མཐར་མི་གནས་པར་སྤྱིང་ཇེ་རིང་བའི་གསལ་བཞིན་སྲིད་པར་འཇུག་པའི་ཐབས་ལ་མཁུངས་པའི་ཆེབ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའོ།།

དེ་ལ་ཉན་རང་རྣམས་ནི་ཤེས་ཐབས་ལ་མི་མཁུངས་པས་སྤྱིང་ཇེ་དང་བལ་ཏེ་སྲིད་པར་འཇུག་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་བོས་སྲོང་བས་ཞི་མཐར་ལྗང་བལ། མཁུངས་ཤིག་ཆེན་གྱི་རིགས་སུ་སྤྱིང་བས་ཀྱིས་སྤྱིང་ཇེའི་ཐབས་མཚོན་ཏུ་ལྟར་མ་ཐག་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཏུ་ལུགས་ཤིང་གཞན་དོན་ཏུ་བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་འཇུག་པ་སོགས་ཇི་སྐད་ལའདྲའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཆེབ་རྟོགས་པར་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཟབ་མོ་རྣམས་ནི་མཚན་སེམས་དཔའི་སྲོད་ལུལ་ལས་ཇི་བཞིན་མཁུངས་དཀའ་བར་སྤང་ཤེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །གཉིས་པ་བརྟེན་པ་ལམ་ཤེས་ལ་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལའང་གསུམ་ལས།

2། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

དང་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ་དངོས་དང་། དེའི་རྒྱ་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་གཉིས། དང་པོ་ལའང་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། གང་ཞིག་གཟུགས་ལ་མི་གནས་ཚོར་ལ་མི་གནས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་སྲོང་བལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྲུང་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྲུང་ཚུལ་ལས། གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིན་ལ་རྣམ་པ་མི་དམིགས་པའི་སྒྲོ་བོས་འཇུག་ལ། དེ

ཡང་དོན་སོགས་སྐྱོར་ལམ་བཞིའི་རྣམ་པ་ནས་བསྟན་པར་མཛད་པས། མདོར་ན་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་དམིགས་མེད་སྤོངས་པ་དང་བྱལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་ལུགས་བསྟན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དེའང་རིགས་ཅན་གཞན་རྗེས་སུ་འཛོལ་པའི་ཆེད་དང་། བྱང་སེམས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་མཐོང་གིས་བསྟན་ནས་འདུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོའོའེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་ལ། ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་མི་དམིགས་པར་མཚུན་པའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྩེ་བར་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ི་དག་གི། །རྣམ་པ། །ཞེས་ཤེས་བྱ་འཕགས་པའི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མམ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་དམིགས་སྐྱོན་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་སྐྱོར་བའི་དུས་སུ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་དང་། མཚུགས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོས་གསུམ་ལྟ་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལས། ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང་། དེ་མི་དམིགས་པར་ཤེས་པའི་མངོན་རྟོགས་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྟན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཆད་པར་མི་བྱའོའེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

འདིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཚུན་པའོ།།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་བྱང་སེམས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་ཡོད། །འོན་ཀྱང་སྐབས་གཉིས་པ་ནས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ལམ་ཤེས་ནི་རྒྱུའི་ཆོན་ས་བཤད་པས་བྱང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་སུ་ཤེས་དགོས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དོ། །གཉིས་པ་དེའི་རྒྱུ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །གསུགས་པ་སོགས་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཚོས་ཅན་གསུགས་སོགས་དང་དེའི་ཚོས་ཉིད་བྱེད་མེད་དུ་རྟོགས་

པ་དོད། དེ་དག་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པ་ཅུ་ལོ། དེ་དག་རྟོགས་པ་རྟོགས་མི་གནས་པར་རྟོགས་པ་བཟོད་པ། དེ་དག་མི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མི་གནས་པར་རྟོགས་པ་ཚོས་མཚོགས་ལོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཚུན་གྱིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པར་མཚུན་ནས་གནས་ཚུལ་ལ་ཅི་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅི་ཕྱིར་ཞེན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །མཚུན་ནས་ཚོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

༣། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ། དངོས་དང་དེའི་རྒྱུ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས། དེ་ཉིད་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི་སྤྱད་པར། ཇི་ལྟར་འདྲེན་པ་འདུས་མ་བྱས་ལམས་མི་གནས་ཤིང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་རང་གི་རྟོག་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་རྟོགས་ཚུལ་དང་དེའི་འཐད་པ་བཅས་བསྟན། ཚོས་འཆད་པ་དང་ཉན་དང་བཤད་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་དེའི་ལམ་གྱི་ལྷན་པར་དང་རྟོན་གང་ཟག་བསྟན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་མཁའ་རིག་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱོར་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྐྱེད་ནས་ལུགས་ལ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་བསྟན་པར་གསུངས།

དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་འད་རྟོན་རང་རྒྱལ་གསུམ་ལ་ལྷན་པར་ལྷེ་ཡོད་དེ། གྲུབ་མཐའ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ལས། གཉིས་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་གསུམ་སྟེ། བསེ་རུ་ལྟ་བུ། ཚོགས་ན་སྤྱོད་པ་ཆེ་བ། ཚོགས་ན་སྤྱོད་པ་ཆུང་བའོ།།

དང་པོ་ལ་ལྟ་ལས། རིགས་ཀྱི་ལྷན་པར་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ལ་གསུམ་དུ་བྱེད་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱལ་དང་སྐྱོ་གསེབ་ཆེ་བ། གཞན་དོན་གྱི་སྤྱི་དུང་ཆུང་བ་བསེ་རུ་ལྟར་གཅིག་གྲུབ་གནས་པ་ལ་དག་པའོ།།

ཚོགས་གསོག་པའི་ལྷན་པར་ནི། ཚོགས་ལམ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚོགས་བསྐྱེད་ཆེན་བརྒྱ་གསོག་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། བསེ་རུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱ། །ཞེས་སོ། །དེའང་ཚོགས་བསམ་གསལ་པའི་རྟོག་དེ་ཉིད་ལ་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པའི་སྐྱེལ་བ་མེད་པར་ཤེས་ནས། སྤོན་ལམ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་འཇིག་རྟེན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་

ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་མཁམ་པར་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱལ་མི་བཞུགས་ཤིང་ཉན་ཐོས་ཀྱང་མེད་པའི་ཞིང་
ཁམས་སུ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག སྐྱེས་པའི་རྟེན་དེའི་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་རང་བྱུང་དུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་གྱུར་ཅིག གཤུལ་
བྱ་ལ་ལུས་ཀྱི་བདེ་སྐྱོད་ལྟོག་ཅིང་སྐྱེའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་གསུམ་འདེབས་སོ།།

ལམ་འགྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ནི། ཕྱ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྗེ་གསལ་སངས་རྒྱལ་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉན་
ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། རྟོན་པ་མེད་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར།
སྐྱེ་བ་དེའི་འོག་ཏུ་སངས་རྒྱལ་དང་ཉན་ཐོས་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐྱེས་ནས། དུར་མེད་དུ་སོང་བ་ལས་ལུས་པ་
མཐོང་མ་ཐག་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་བྱུང་སྟེ། སོགས་ནས་དེའང་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ལམ་ལྷ་མདོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་
སེམས་དཔའ་དང་མཐུན་ཏེ། མཛོད་ལས། རྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱུང་ཚུབ་པ། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་
ཀུན། ཁྱེས་སོ།།

གནས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། སྐྱ་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་བསེ་རུ་ལྟར་གཅིག་ལྟར་བཞུགས་
ལ། ཐུགས་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་། ཚེས་སུམ་ཅུ་ཕྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་
སྒོ་གསུམ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་གནས་པའོ། ཞེས་དང་།

ཚེས་སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་འདོད་ཁམས་པ་ཡིན་པས་ཁམས་ཀྱི་ཟས་ལ་
བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཤོང་ཁྱེད་དུ་བསོད་སྟོམས་ལ་གཤེགས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་བདེ་སྐྱོད་ལ་བརྟེན་ཏེ། རྟེན་ལྟེང་
གཤུལ་བྱ་དགོ་བ་བཅུ་དང་། བརྟེན་པ་བཞི་དང་། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དོན་དུ་གཉེན་པ་ལ་བདེ་གཅིག་བསྟན་
པས་སོ་སོར་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་
ལ། རི་ལྷ་རི་ལྷར་ཉན་འདོད་པ། རྟེན་པའི་དོན་དེ་དང་ནི། སྐྱེ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་། ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ཚོགས་ན་སྟོན་པ་ཆེ་བ་ལ་འདུལ་ལས། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དབང་པོ་འབྲིང་རྒྱལ་དང་
སྐྱོད་ཤས་ཆེ་བ་སྤྱིར་རྗེ་ཆུང་ཞིང་མང་པོའི་ཚོགས་ལ་དགའ་བའོ། རྟེན་པའི་བརྒྱ་ཚུལ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་
བཤད་དོ། ཚོགས་གསོག་པའི་ཁྱད་པར་ནི་བཟོད་པ་འབྲིང་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཚོགས་མི་ཚོ་བརྒྱ་ཚུལ་
གསོག་པའོ། རྟེན་པའི་ལམ་འདེབས་པ་སྣང་དང་འདྲའོ། ལམ་གྲུབ་ཚུལ་ཡང་སྣང་བཞིན་ཏེ།།

གནས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་གཉིས་ལས། སྐྱ་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རང་སངས་རྒྱལ་མང་པོ་དང་ལྷན་

ཅིག་ནི་ཅོ་ལྷ་རྒྱལ་ལྷིང་སྟེ་གནས་སོ། ཐུགས་གནས་ཚུལ་སྣང་དང་གཅིག་གོ། ཚོས་སྟོན་པའང་དེ་བཞིན་གོ།
གསུམ་པ་ཚོགས་ན་སྟོན་པ་ཆུང་བ་ལ་འདུལ་ལས། རིགས་ནི་དབང་པོ་ལྷུ་པོར་རྒྱལ་དང་སྐྱོད་ཤས་
ཆེ་ཞིང་སྤྱིར་རྗེ་ཆུང་བའོ། ཚོགས་གསོག་པའི་ཁྱད་པར་ནི་མཐོང་ལམ་སྐྱེད་ཅིག་བཅོ་ལྷ་མན་ཆད་ཀྱིས་བསྐྱེད་
པའི་ཚོགས་མི་ཚོ་བཅུ་གསུམ་དུ་གསོག་པའོ། ཐུགས་མ་ནི་ཚོགས་སྟོན་ཆེ་བ་དང་འདྲའོ། རྟེན་པའང་པོ་རྗེ་ལྷུ་
དུ་བཞག་པ་ནི། སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་ལམ་ལྷ་དང་བཞི་དང་གསུམ་མཛོད་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་ལ། དེའང་
སྣང་གྱི་ཚོགས་གསོག་པའི་ལྷན་རིང་བ་དང་བར་མ་དང་བྱུང་བ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་
གོ།

དེ་ཡང་དང་པོ་ཉིད་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གསུམ་རང་སྣང་གསུངས་ཏེ།
སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་མན་ཆད་དུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཚོགས་བསགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཆོ་འདིར་སྟོར་
ལམ་རྟོད་ཅོམ་ཡང་མ་ཐོབ་པའི་རིགས་ཅན་ཞིག་དང་། ཡང་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་མན་ཆད་དུ་བསྐྱེད་པ་
བརྒྱ་ཚོགས་བསགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཆོ་འདིར་སྟོར་ལམ་རྟོད་མན་ཆད་ཐོབ་པའི་རིགས་ཅན་ཞིག་དང་།
ཡང་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་མན་ཆད་དུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཚོགས་བསགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཆོ་འདིར་
དགོ་སྟོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དང་པོ་གཉིས་གང་ཅུང་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་རིགས་ཅན་ཞིག་སྟེ། དེ་གསུམ་ཀུན་ཀྱང་
རང་རང་གི་ལམ་ཐོང་མ་ནས་མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་བར་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་པར་བྱ་བའི་
དཔོན་པོ་དུག་ལ་མཁམ་པར་བྱེད་ཅིང་། འཆི་ཁར་སྟོན་ལམ་གསུམ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་པའི་ཀུན་དང་པོ་
ནས་རང་རྒྱལ་རིགས་ཅན་ཞིག་གིས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་གཤམ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཚོགས་
བསགས་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

ཀུན་བཏུས་ལས་ནི། གསུམ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱལ་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཆོ་འདིར་དབྱ་
བཅོམ་འབྲས་གནས་མ་ཐོབ་པར་ཕྱི་མར་རང་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་དང་བཞི་གསུངས། མཛོད་ལས།
བསེ་རུ་ལྷ་སུའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་དང་། ཚོགས་ན་སྟོན་པའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་གསུངས་པ་
ལས་དང་པོ་ནི་རང་སྣང་གསུངས་པའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་དང་པོ་དང་ཚེས་མཚུངས། གཉིས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལམ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས། རང་སངས་རྒྱལ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཚོགས་ཤིང་

སྒྲིབ་པ་དང་། བསེལ་བ་སྤྲོད་པ་། འདི་ལ་ཚོགས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་སྒྲིབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་རང་
རྒྱུ་ལ་བརྒྱུ་མཉམ་སེལ་གསུངས། དེ་ཡང་བྱ་སྤྲོད་ཉན་ཐོས་སྒྲིབ་པ་ལམ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་རང་སངས་
རྒྱུ་དང་ཐོག་ཆེན་དུ་རིགས་ལྡོག་པ་མེད་ཀྱང་མདོ་སྤྲོད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་ཀྱང་
རང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་གིས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་
བསྐྱེད་པ་ལ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འདིར་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེད་གཞི་ཚོགས་ཤིང་སྒྲིབ་པ་ཡིན་ལ་
ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཕྱིར་མི་འོང་དང་དག་བཅོམ་པ་འི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་རང་རྒྱུ་དུ་
འཇུག་པ་མེད་ཀྱང་ཐོག་ཆེན་དུ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་བྱེད་པོས་སོ།།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། དང་པོ་རང་རྒྱུ་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་
ཚུལ་ནི། རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏོ། འདིས་ན་རང་རྒྱུ་ལ་
དག་བཅོམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་བྱུང་པར་འཕགས་ཏེ། སྤྱིད་པ་
མཐའ་མའི་ཚོ་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པར་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་རང་གིས་བྱུང་ཚུལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཆོས་བསྟན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། ཞེས་སོགས་ཤོ་
ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན། རང་རྒྱུ་དག་བཅོམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ལས་ཆོས་བསྟན་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བྱུང་པར་
འཕགས་ཏེ། སྤྱི་མེད་ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་ནི། གཞུང་དོན་རྟོགས་སྤངས་ཕྱིར་དང་། འཛིན་པ་མི་སྤོང་ཕྱིར་
དང་ནི། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་ནི་ཕྱི་དོན་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་ཤིང་། རང་འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཐོག་པ་འབྲིང་གི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་ལ། དེ་
བྱུང་སེམས་ཀྱིས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ན། དམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཕྱིས་ཟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་མཁྱེན་
པ་ནི་རང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ནོ། འདིས་ན་ཤེས་བྱ་རང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ཐབས་ཤེས་
བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་པའི་ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་རང་རྒྱུ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་ཉིད། བྱུང་སེམས་འཕགས་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་རོ། གཉིས་པ་དེའི་རྒྱ་དེས་འབྲེད་ཆམ་ཐུན་ནི། བཏགས་པའི་ཚོས་

ཉིད་མི་འགལ་བར། ཞེས་སོགས་ཚིག་ཀྱང་བདུན་གྱིས་བསྟན་ཏེ། གཞུགས་སོགས་ཆོས་ཅན་བཏགས་ཅོམ་
གྱི་ཁྱད་པར་རྟོགས་པ་དོད། དེའི་ཚོས་ཉིད་འཕེལ་འབྱིབ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཅེ་མོ། དེ་གཉིས་བྱེད་མེད་གང་དུ་
ཡང་མི་འཛིན་པར་རྟོགས་པ་བཟོད་པ། དེད་གཞི་སྒྲིབ་པའི་མཚན་མ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཚོས་མཚོག་གོ།

༥། བྱུང་སེམས་སེམས་དང་འཕྲེལ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས།

གསུམ་པ་བྱུང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྤྱད་པར། གཞུགས་
ནི་ཤེས་རབ་མ་ཡིན་གཞུགས་ལ་ཤེས་རབ་མེད། ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་སྤྲོད་བཤད་རྟོགས་པའི་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་བའི་སྤྲོད་བསྟན་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་
སྤྲོད་བསྟན་པ་ཆོས་ཤེས་དང་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ལུགས་ལ་བསྟན། དམིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ནི་མ་
མཐའ་མེད། ཅེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འབྲུང་བཤད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལས། གཞུང་
འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་རབ་པ་མཐའ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟན་པས།
དེའི་བྱུང་ལས་གཞུགས་སོགས་དེས་པར་འཛིན་པ་སྤང་དོར་དང་བྱམས་སོགས་བསྟོན་པ་འབྲེད་སེམས་རྣམས་
འབྲུང་བར་གསུངས། འདུ་ཤེས་ཚུ་རོལ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་འགོག་བཤད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
བཞི་ལས་འགོག་པ་ཡང་དག་པར་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན། དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ། གཉིན་པོ་རྣམས་བྱུང་
ཀྱན་དེར་འདུ་བ་འཚོ་བ་ཞི་བ་ཐོབ་པ་ལུགས་ལས་སོ། གཞུང་ཉེ་སྟོན་པས་ཀྱང་ནི། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་
གིས་ལམ་བཤད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལས་དོན་དམ་པར་བྱུང་འདས་ཐོབ་པ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ནི་ལམ་བཤད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་མཐོང་བའི་བཟོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན། དེའི་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་
སྤྱད་སྒྲིབ་སྤྲོད་པ། ལམ་ལ་དེར་ཞེན་འགོག་པ། སྤྱིན་སོགས་རྟོགས་བྱུང་དུ་བསྐྱོད་བསྟན། མདོར་ན་དེར་མཐོང་
ལམ་མན་ཡོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་ཤེས་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ། བཤད་དང་
བཤད་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་མདོར་བསྟན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་
དང་། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལྡེ་ཡིས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ།།

མཐོང་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་མཐོང་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ལུས་རྟེན། སེམས་རྟེན། བརྟེན་པ་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་ལམ། དང་པོ་ནི། མཛེད་པའི་ལུགས་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་ལུས་རྟེན་ལ་འདོད་ལམས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང། འདིར་འགྲོ་བ་ལྷ་གཉིས་རྟེན་ལ་སྐྱེ་བ་དུང་སྐྱེ་བ་དུང་པའི་སྐྱེ་ལམ་གྱི་རྟེན་བཞེས་པོ།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་ས་རྒྱལ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ཅིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཁྱད་པར་བསམ་གཏན་བཞེས་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་མཐའ་འདི་ཆེ་ལས། རྟེན་ནི་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་རྟེན་འགྲོ་བ་ལྷ་གང་རུང་སྐྱེ། རྡོ་སྐོས་རབ་གནས་ཀྱིས་ལུས་པའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་དང་གཟུགས་ན་སྦྱོང་པའི་ལྷ་འདྲི་ལྷ་རྣམས་ལས་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་ལྷ་གང་ལྷ་གང་ལྷ་གང་གི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་འོ་མ་དང་ལྷ་མ་རྣམས་པར་དག་པོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་ལམ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པོ་ཞེས་པ་ནི་ས་བསྐྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །བསམ་པའི་རྟེན་ནི་བསམ་གཏན་བཞེས་པའི་ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེད། དེད་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་པ་མདོན་རྟོགས་སྤྱིར་མཐོང་ལམ་གྱི་དོ་བོ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་དམག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་གཉིས། ཐེག་དམན་གྱི་བདེན་པ་མདོན་རྟོགས་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མདོན་རྟོགས་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་པོ།

གསུམ་པ་ལ། མཛེད་དང་། གུན་བཏུས། དབྱེད་པའི་ལུགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྐྱོད་ཅིག་བཅོ་ལྷ་ནི། ལམ་མཐོང་མཐོང་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ། ཞེས་པ་ལྷར། དང་པོ་འདོད་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་མཐོང་སྐྱོད་སྐྱོད་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་བཟོད་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཤེས་གཉིས། ལམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་སྐྱོད་སྐྱོད་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་བཟོད་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞེ། དེ་བཞེས་ཏུ་གུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་བཞེ། འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་བཞེ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞེ་ལས་མཐའ་མ་བཅུ་དུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཤི་སྐྱོར་ལམ་རྟེན་འདོད་དོ།

གཉིས་པ་ནི། ལམས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བའི་བར་

ཆད་མེད་ལམ་ནི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་བཟོད་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལམས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་སྐྱོད་སྐྱོད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཤེས། དེའི་འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ལས་གསུམ་པའི་ཆོས་ཤེས་པའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཆུ་རྒྱུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་བཟོད། དེའི་འོག་ཏུ་རྗེས་བཟོད་ཤིང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཤེས་སོ། །དེ་བཞེས་ཏུ་བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ལ་སྐྱེད་བས་སྐྱེད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་ལམ་རྗེས་ལམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད། དེ་ཡང་ཆོས་བཟོད་བཞེས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། ཆོས་ཤེས་བཞེས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ། རྗེས་བཟོད་བཞེས་པའི་རྗེས་ཤིང་བྱེད་པའི་ལམ་ལམ་མཐོང་ལམ་སྐྱེད་ཅིག་བཅུ་དུག་ཏུ་འདོད་དོ། །

གསུམ་པ་དབྱེད་པའི་ལུགས་ལ་བཞེ་སྟེ། འཕགས་མཚོ་གཟུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བའི་ལུགས་ལམ་ལ། མགོན་པོ་བླ་མ་པས་གུན་མཁྱེན་དེ་མེད་འོད་ཟེར་གྱིས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགལ་མེད་དུ་སྐྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེགས་པ་དབྱེད་པ་ལས། ཆོས་ཤེས་པ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི། །འདི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཡོད་ན། །ཤིན་ཏུ་སྐྱོད་པའི་དོན་རྣམས་ལ། །གང་གིས་སྐྱེ་བར་རྣམ་བཏགས་པ། །རྣམ་པར་མི་མ་ལས་པ་ཡིས་ནི། །ཀྱེད་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྣམས་ལ། །ཞེས་ཆོས་ཤེས་པའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས། ཆོས་ཤེས་པ་ཡང་ཆོས་བཟོད་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཡིན་པར། ཡུལ་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་སུ་འཛོགས་སྟེ། དེའི་འགྲུལ་པར་སྐྱབས། དེ་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱོ་ནི་ལྷ་ལས་འདས་པ་ལ་བྱེད། །དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྱེད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་བསྟན། རྟེན་ཅིང་འབྱེད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་བསྟན། རྟེན་ཅིང་འབྱེད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་ལས་ཅན་ཆོས་ཤེས་བསྟན། བདེན་པ་གསུམ་པོ་རྟེན་ཅིང་འབྱེད་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་ལས་ཅན་ཆོས་ཤེས་པ་ཡང་དེའི་དོན་ཉིད་ཡིན་པར་མཐོང་བས་མདོན་པར་རྟོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་ཕྱིའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་ཏེ།

གཉིས་པ་ནི། སྐབས་དང་པོར་མཐོང་སྐྱོད་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྐྱེ་བཞེས་པ། སྐབས་གཉིས་པའི་དེར་ལན་ཡོན་གྱི་སྐོ་ནས་བཟོད་ཤེས་སྐྱེད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་དང་། སྐབས་གསུམ་པར་སྐོ་ནས་པོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྐོ་ནས་བཟོད་ཤེས་སྐྱེད་ཅིག་མ་བཅུ་དུག སྐབས་བཞེས་པ་ཕྱིར་མི་

ལྷོག་པའི་རྩོགས་ཀྱི་སྐོན་པ་བཟོད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དུ་གདང་ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པའི་ཁྱད་མཚན་གྱི་སྐོན་པ་བཟོད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དུ་ག སྐབས་ལྷ་པའི་ལུས་རྣམས་གཞག་ཏུ་
མཐོང་སྐྱད་རྩོག་པ་བཞི་འཕེན་པོར་མཐོང་ལམ་ལྟེ་སྐྱོར་བཞི། དེ་ཉིད་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དུ་བཟོད་པས་
བསྐྱུས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་སྐོན་པ་ཉེ་མཐོང་ལམ་ལན་བཅུ་བསྟན་ཏོ།།

གསུམ་པ་ནི། ལྷ་མཐུན་མཐུན་པོ་ཆེ་ལས། དང་པོ་གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར་ནི། ཚེས་བཟོད་བཞི་ནི་མཐོང་
སྐྱད་གི་ས་བོན་རྩེ་བ་ནས་སྐྱོད་བའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་མོ། །ཚེས་ཤེས་བཞི་ནི་རྩོག་གཉེན་པོ་རྣམས་གོ་
གྱི་ལམ་མོ། །རྗེས་བཟོད་བཞི་དང་རྗེས་ཤེས་བཞི་ནི་ཐག་བསྐྱེད་གི་གཉེན་པོ་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ། །དེ་འདྲ་སྐྱུ་
བསྐྱུས་ལ་ཚོས་ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ་བཞི་འཛོམས་ཤེས་པ་བཞི་སྐོན་པ་གཅིག་གི་དོ་བོ་བདེན་
བཞི་འཛོམས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞི་རབ་བཞག་པ་བཞི་དུ། དེ་དག་གི་རྗེས་བཟོད་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པ་འདམ་ཐུན་མོ་
ཞེས་གསུངས། དེས་དོན་ཤིང་རྩོག་མོ་ལས་ཀྱང་། དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དང་པོ་བདེན་པ་བཞི་རྩེ་བའི་ཚོས་
བཟོད་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཚོས་ཤེས་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྗེས་བཟོད་བཞི་དུས་
གཅིག་ལ་སྐྱེ། དེའི་འོག་ཏུ་རྗེས་ཤེས་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྐྱེ། བས་བྱ་རྗེས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་བཞི་ལ་དོ་བོ་རིགས་
བཞི་རྩོག་པ་བཅུ་དུ་གྱུ་བ་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་རྩོགས་ཤིང་བཟོད་ཤེས་བཞི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེ་འདྲ་མཐོང་སྐྱད་རྣམས་ཚོས་བཟོད་ཀྱིས་སྐྱད་ཅིག་ལ་སྐྱོད་ལ་མཐོང་ལམ་ཆབ་ཞི་རིམ་པས་སྐྱེ་བ་ཡིན་མོ་
ཞེས་གསལ་པོར་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། འོན་ལྷན་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ཤེས་པའི་འོག་ཏུ་བྱེ་བྲག་དབྱེར་མེད་པ་དང་། ལྷ་གསལ་གྱིས་
མཐོང་བས་མཐོན་པར་རྩོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཀུན་མཁུན་ཚོས་རྗེས་མཐོང་ལམ་སྐྱད་
ཅིག་མ་བཞི་རྩོག་པ་བཅུ་དུ་གྱུ་གསུངས་པ་མི་འགལ་ལམ་སྣམ་ན། སྐྱོབ་དཔོན་སྐྱེ་བའི་དང་ལྷ་གསལ་གཉིས་
ཀྱི་དགོངས་པ་ནི། དཔེར་ན་མཚན་དང་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་མིན་པར་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་སྐྱེ་མས་མ་
རྩོགས་པའི་ལུལ་ཞིག་ཕྱི་མས་རྩོགས་པའི་ལུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེར་མེད་པ་དང་། བདེན་བཞི་འཕེན་ལུགས་
ཅིག་ཆར་དུ་རྩོགས་པས་ཚོས་དབྱིངས་རྩོགས་ཚུལ་ལ་མཐོན་པར་རྩོགས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། ལུང་གི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་མ་ལེན་པར་ཚོས་དབྱིངས་རྩོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ལོ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་

ལས་མེད་པར་འདོད་ན། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དུས་མཉམ་པར་ཐུབ་བ། འགོག་
བདེན་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་བདེན་ཐོབ་པ་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་ཐུབ་བ། ཚེས་དབྱིངས་ལ་དུས་ལུན་རིང་མཉམ་
པར་བཞག་ཀྱང་སྐྱོན་ལས་འབོགས་འདོན་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མཐུན་ལམ་པས། དེས་ན་མཐོང་ལམ་
མཉམ་གཞག་ལོ་ཤེས་ཀྱི་ལུལ་ལ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་དང་བྱེ་བྲག་བཟུང་བཞི་གྱི་སྐྱེ་རིམ་ཅོམ་མ་
དམིགས་ཀྱང་ལུལ་དེ་ལྟ་སྐྱེ་རིང་ལ་སྐྱོན་རིང་དུ་བཞག་པའི་རྩོགས་ཀྱིས་ལུལ་ཅན་ལོ་ཤེས་སྐྱེ་མ་ལས་
འབོགས་འདོན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ལྷ་མ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་ཕྱི་མ་རྣམས་གོ་ལམ་སོགས་སུ་འཐད་པར་འབྱུང་
བས་ཀུན་མཁུན་ཚོས་རྗེས་བདེན་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་རྩོགས་ཤིང་བཟོད་ཤེས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་།
ཤེད་ཕྱིན་ཤིང་རྩོག་པ་འབྱེད་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕན་ཚུན་བུ་རམ་དང་སྐྱོད་ཕྱིར་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་
བ་ཡིན་ཏོ།།

༥༡ ཐེག་ཆེན་སྐོན་པ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ།

གཉིས་པ་སྐོན་པ་ལམ་བཤད་པ་ལ། སྐོན་པ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ་དང་། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྐོན་པ་ལམ་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྐྱེད་པར། གང་ཚོང་ནི་པོ་ལ་ཕྱིན་པ་མཚོག་འདི་
དང་། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྐྱེད་ཚུལ་ལས། དམི་ལྷ་པ་སྐོན་པ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་
ལ་སྐྱེད་སྐོན་པ་ལམ་བྱེད་པ་ཚང་མེད་ཀྱང་ལུམ་གཞན་ལས་དུག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་སྐབས་འདིར།
སྐྱེད་བྱེད་བྱེད་ཐོབ་པ་དང་། གཞོད་པས་མི་བཟྱིབ་གཉིས་བསྟན་ཏེ་གཞན་བཞི་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་ནི་
གང་ཚོང་ནི་ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་པོ་ལ་ཕྱིན་པ་གང་ལ་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་ལ་རེས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་གསུངས།

དེའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་ནི། རྩེ་བར། ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན། དེས་ན་རང་རྩེ་ཐེག་ཆེན་སྐོན་པ་ལམ་སྐོན་པ་སྐོན་པའི་ཐོབ་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཕན་ཡོན་ཐེག་ཆེན་སྐོན་
པ་ལམ་གྱི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེད་ལྟར་སྐྱེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐོན་པ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་
བཞི། མཐུན་ཐུག་གི་བྱེད་པ་གཅིག་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཐུན་

རྒྱུ་སྐྱབ་པའི་བྱེད་པ་ལ་ནང་གི་རྒྱ་སེམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བ་དང། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་རྒྱུ་དགོ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ཀྱང་ལ་འདུད་པ་གཉིས་ཏེ། ཀྱམ་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །འདུད་དང་། །ཞེས་སོ། །འགའ་ལྟར་
སྤོང་བའི་བྱེད་པ་ལ། །ནང་དུ་རྒྱ་རྒྱལ་སོགས་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་བ་དང། །འབྲས་བུ་སྐྱབ་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞོན་
པས་མི་བརྗེ་བ་གཉིས་ཏེ། །"ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་དང། །གཞོན་པས་བརྗེ་བ་མེད་ཉིད་དང། །ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་ནི། །མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བྱེད་པ་བརྗེ་བ་དང། །གསུམ་པ་ནི་སྤོང་ལམ་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
བཞུགས་པའི་གནས་ཅམ་ཡང་མཚོན་པའི་གནས་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་སྟེ། །བྱེད་པ་དང་ནི་རྟེན་མཚོན་ཉིད། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་སྤོང་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་རྣམས་པ་སྐྱབ་པོ། །ས་མཚོམས་ནི་ས་གཉིས་པ་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་
བར་དོ།

༦། མོས་པ་སྤོང་ལམ།

དང་པོ་དགོ་རྩལ་སྤོང་ལམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མོས་པ་སྤོང་ལམ་ལ། །མདོ་ཡིས་བརྟན་རྒྱུ་ལ་ནི། །སྤང་
པར། །ལ་ལས་བདེ་གཤེགས་ཡོངས་སུ་བྱུང་ན་འདས་པ་ཡི། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ཤོ་ཀ་གསུམ་གྱིས་རང་དོན་མོས་
པ་སྤོང་ལམ་དང། །རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་པ་ལོ་ལྟེན་འདྲིམ་འདྲིམ་སོགས་ཤོ་ཤོ་ཀ་བཞེས་གཉིས་དོན་མོས་པ་སྤོང་
ལམ་དང། །རྒྱལ་བས་བརྒྱ་བྱིན་བྱི་བ་ཞེས་སོགས་ནས་རོ་གཅིག་འགྱུར་ཞེས་པའི་བར་ཤོ་ཤོ་ཀ་དུག་གིས་གཞན་
དོན་མོས་པ་སྤོང་ལམ་བསྐྱེད་ཏེ། །དེའི་དགོངས་པ་ནི་རྩལ་བར། །མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །སོགས་ཀྱིས་བཀྲལ།

སྤོང་ལམ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། །སྤོང་ལམ་གྱི་ལུས་རྟེན། །སེམས་རྟེན། །རང་བཞིན། །དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། །ཉན་ཐོས་
གྱི་སྤོང་ལམ་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་འདྲོད་པའི་རྟེན་ཅན་དང། །ཐོབ་ཐེན་གནས་པའི་རྟེན་ནི་གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་
རྟེན་ལ་འདེད། །རང་རྒྱལ་ནི་འདྲོད་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་ངེས་སོ། །ཐོག་ཚེན་སྤོང་ལམ་གྱི་རྟེན་འདྲོད་གཟུགས་གང་

རུང་དུ་ངེས་ཏེ། །སྤང་པར། །བྱེད་པ་ཡོན་ཏན་པ་རོ་ལྟེན་ཉེས་པ་འགྱུར་འོད་ཞེས། །གཟུགས་མེད་ལས་སུ་སྐྱེ་
བ་དོན་དུ་གཉེན་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། །ཉན་ཐོས་ལྟར་ན་ཟག་མེད་ས་དགུ་དང་ཐོག་
ཚེན་ལྟར་ན་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། །རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་སྤྱིར་སྤོང་ལམ་གྱི་མཚོན་ཉིད།
བཞི་བ་དབྱེན། །ཉན་ཐོས་ཀྱི། །རང་རྒྱལ་གྱི། །བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་གསུམ་པོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་དང་
པོའི་འཛོག་བྱེད། །རང་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་གཉིས་པའི་འཛོག་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚོན་ཉིད། །དབྱེ་
བ། །སོ་སོའི་རང་བཞིན། །གངས་ངེས་དང་བཞི།

དང་པོ་ནི། །ཐོག་ཚེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། །རོ་ལོ་སྤོང་ལམ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་
མེད་གཉིས། །གཉིས་སྤང་དང་བཅས་པའི་ཐོག་ཚེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་ཐོག་ཚེན་ཟག་བཅས་སྤོང་ལམ་གྱི་
མཚོན་ཉིད། །དེ་ལ་རོ་ལོ་སྤོང་ལམ་དབྱེན། །སྤོང་ལམ་འདྲེས་འཛོན་གྱི་རོ་ལོ་སྤྱུར་པ་དང་རྟོག་མེད་གྱི་རོ་ལོ་སྤྱུར་པ་
གཉིས་ཡོད། །བྱེད་ལས་ཀྱི་སྤོང་ལམ་དབྱེན། །མོས་པ་སྤོང་ལམ། །བསྐྱེད་ལམ་སྤོང་ལམ། །ཡི་རང་སྤོང་ལམ་གསུམ་
པོ། །ཚོས་དབྱིངས་ལ་གཉིས་སྤང་ལམ་པའི་ཐོག་ཚེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་ཐོག་ཚེན་ཟག་མེད་སྤོང་ལམ་གྱི་
མཚོན་ཉིད། །དབྱེན། །སྤྱབ་པ་སྤོང་ལམ་དང། །རྣམ་དག་སྤོང་ལམ་གཉིས་སོ། །འདིར་སྤོང་ལམ་མཉམ་གཞག་
བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས་ཟག་མེད་སྤོང་ལམ་དང། །དེ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལ་ཟག་
བཅས་སྤོང་ལམ་དུ་གསུངས་པར་སྤང་བས་ཐོག་ཚེན་སྤོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་དང་ཐོག་ཚེན་ཟག་བཅས་སྤོང་ལམ་
གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཆད་ན་གོ་བདེ་བར་སེམས་སོ། །

བྱེད་པ་མོས་པ་སྤོང་ལམ་ལ། །རོ་ལོ། །དབྱེད་པ་གཉིས། །དང་པོ་ནི། །ལུས་དོན་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་
འགྱུར་གནས་སུ་མོས་ཤིང་ཡིད་ཚེས་པའི་ཐོག་ཚེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་དེའོས་པ་སྤོང་ལམ་གྱི་མཚོན་ཉིད།
གཉིས་པ་དབྱེན་གསུམ་སྟེ། །རྩལ་བར། །མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །རང་གཞན་དོན་དང་གཞན་དོན་དང། །རྣམ་
གསུམ་ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས། །ལུས་ཤེས་ཕྱིན་རང་དོན་ཚོས་སྤྱིའི་འགྱུར་གནས་སུ་ཡིད་ཚེས་པའི་སྤོང་ལམ་
བཞེས་པའི་ཐོག་ཚེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་རང་དོན་མོས་པ་སྤོང་ལམ་གྱི་རོ་ལོ། །དབྱེན་དགུ། །དེ་བཞིན་དུ་
གཉིས་དོན་མི་གནས་བྱུང་འདས་དང། །གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱིའི་འགྱུར་གནས་སོགས་མཚོན་ཉིད་རིགས་
བསྐྱེས་ཤིང་དབྱེད་པ་འདྲ་དགུ་སྟེ། །དེ་ཡང་ནི། །རྒྱུང་དང་འབྲིང་དང་ཚེན་པོ་སྟེ། །སོ་སོར་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་

འདོད། །རྒྱུ་དུ་འཛུལ་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །དེ་ཡང་རྣམས་གསུམ་དེ་ལྟར་ན། །རྣམས་ཉི་ཤུ་བརྒྱུ་འདོད། །ཅིས་
པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་བསམ་པ་སེམས་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པ་ཁྱད་མེད་ཀྱང། །སྤྱིར་བསམ་རང་དོན་གཏོ་བོར་སྐྱབ་པ་
དང། །གཉིས་ཀའི་དོན་གཏོ་བོར་སྐྱབ་པ་དང། །གཞན་དོན་གཏོ་བོར་སྐྱབ་པ་འདི་དབང་ལས་མོས་པ་སྐྱོམ་ལམ་
གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ས་མཚམས་ནི། མ་པམ་ཞལ་ལྷུང་ལས། དེས་ན་མོས་བསྐྱོམ་ཡི་རང་གསུམ་གྱིས་
མཚམས་ལ་སྤྱིར་མོས་བསྐྱོམ་ཡི་རང་ཚམ་ཚོགས་ལམ་ནས་ཡོད་ཀྱང། །སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ནི་དེ་གསུམ་རེ་
རེ་ལ་ཡང་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་སོགས་སྐྱོར་དགའི་རིམ་པས་རྒྱུང་དུ་འཛུལ་སོགས་པ་འདི་རྒྱུང་ལྟེང་གི་སྤོངས་ཆེན་པོ་འདི་
ཆེན་པོས་བརྒྱུ་པའི་རྒྱུ་ཐོབ་བར་དུ་རིམ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་མདོད་དང་ཅུ་བའི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། །གཞུང་འགྲུལ་
རྣམས་སུ་འཆད་ཚུལ་སྐྱོ་ཚོགས་སུ་སྤྱང་དེ་ཞེས་གསུངས། །གཞུང་གཞན་དུ་རང་དོན་མོས་པ་ས་བརྒྱུན་པ། །གཉིས་
དོན་མོས་པ་ས་བརྒྱུད་པ་དང་དགུའ། །གཞན་དོན་མོས་པ་ས་བརྒྱུད་པ་སྐྱབ་ཏེ། །རྟོགས་རིམ་བཞིན་ཉོན་ཡིད་མ་
སྤངས་པས་ད་རྒྱལ་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཉོན་ཡིད་སྤངས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
དེར་གཞན་དོན་བྱེད་ཚུལ་སངས་རྒྱས་དང་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་ཀྱང། །རང་ལུགས་ནི་དེ་དང་དེར་གཏོ་
ཆེ་བ་ཚམས་ལས་སྤྱིར་རོ། །

༡། མོས་པའི་པན་ཡོན།

མོས་པའི་པན་ཡོན་ལ་མདོད་ཡིས་བསྐྱབ་ཚུལ་ནི། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གལ་ཏེ་རབ་ཏུ་སོགས་ཤོ་
ལོ་ཀ་གཉིས་གྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་གི་ཁྱད་པར་དང། །ལ་ལས་གཞུང་འཛུལ་གི་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་
གཉིས་གྱིས་སྤྱིར་བསྐྱབ་པ་དང། །ལྷ་གུ་མེད་པར་སོགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཚོས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་འཐད་པ་དཔེ་དང་བཅས་པའི་སྐྱོན་སྐྱོམ་བསྐྱབ་པ་བརྒྱུད་པར་བསྐྱབ་ཏེ། །དེའི་དགོངས་པ་ཅུ་བའ། །ཤེས་
རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། །མོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི། །དགུ་ཚོན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱོད་པ་དང། །བཀྲུ་
བ་དང་ནི་བསྐྱབ་པ་པར་འདོད། །ཅིས་བསྐྱོད་ཡུལ་མོས་པ་སྐྱོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་ལ།
བསྐྱོད་པ་པོ་ཕྱོགས་བརྒྱའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས། །ཚུལ་རང་དོན་མོས་པ་དགའི་སྐབས་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་པའི་

བསྐྱོད་པ་རྣམས་པ་དགུ་དང། །གཉིས་དོན་མོས་པའི་སྐབས་ཚུལ་བཞིན་བཀྲུ་བ་རྣམས་པ་དགུ་དང། །གཞན་དོན་
མོས་པའི་སྐབས་རྒྱུ་བསྐྱབ་པ་དགུ་མཚན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་ཐོབ་བྱེད་གྱི་མོས་པ་སྐྱོམ་ལམ་
བསྐྱོམས་སྐྱོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་མོས་པ་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན་གྱི་མཚན་ཉིད། །དབྱེ་བ་བསྐྱོད་པ་ཀྱང་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཉེར་བརྒྱན། །ས་མཚམས་ས་གཉིས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་བར་རོ། །

༢། བསྐྱོམ་ལམ་ལམ།

དགོ་ཅུ་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱོམ་ལམ་མདོད་ཡིས་བསྐྱབ་ཚུལ་ནི། །འཇིག་རྟེན་འདི་ན་སྤང་
བྱེད་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱོམ་ལམ་དང། །ཡི་རང་སྐྱོམ་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམས་གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་
ཏེ། །འཇམ་མགོན་ལྟུང་ལས། །བརྒྱུད་པ་རྒྱུ་ཡི་རང་མདོ་རྒྱས་པར་བསྐྱོམ་ལམ་སྐྱོན་དང་རྒྱུ་ཡི་རང་རྒྱུ་
གསུངས། །འདིར་ཕྱོགས་བསྐྱོམས་ཏེ་གསུངས་པ། །ཞེས་དང། །དེ་ལ་ཐབས་ཡི་རང་དང་ཤེས་རབ་མི་དམིགས་པ་
ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་སྐྱོམ་དགོ་བའི་ཅུ་བ་ལ་ཡི་རང་བར་བྱ་བ་འདྲ་བའི་དམིགས་རྣམས་དང་མཉམ་ཏུ་བསྐྱབ་
ཏེ། །ཞེས་དང། །དགུ་བ་བསྐྱོམ་ལམ་རྒྱས་པར་རྣམས་བྱང་སེམས་བརྒྱུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། །བསྐྱོམ་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་
དག་པ་དོན་དམ་གྱི་རོས་ནས་དང། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྐྱོམ་བྱས་པར་རྒྱས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུ་ཤེས་པ། །ཕྱོགས་རྣམ་
མཁུན་ཡིད་བྱེད་གྱིས་ཟེན་པའི་པར་ཕྱིན་སོགས་དང་ལྟར་པ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་གྱིས་འཁོར་གསུམ་གྱི་མཚན་མར་
མི་དམིགས་པ། །དེའི་ཡོན་ཏན་སངས་རྒྱས་གྱིས་རྒྱུ་ཡི་རང་གཞན་བའི་བསྐྱོམ་ལམ་ལ། །འབྲས་བུ་ལམས་གསུམ་
ལ་མི་གཏོགས་པ། །དབྱེ་བ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་སྤྱི་བརྒྱུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ཀུན། །དོན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་
གཞན་གྱི་དགོ་ཅུ་ཀུན་ལ་དམིགས་ནས་བྱང་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུར་བསྐྱོམ་དང། །དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
བསྐྱོམ་ལམ་འདུས་སོ། །

མདོད་འདིར་ནི། །འདས་དུས་སྐྱོན་གྱི་སོགས་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཏོན་བར་དུ་གསུངས་པས། །ཞེས་
གསུངས། །དེ་ཡང་འདས་དུས་སོགས་ནས་ཟེལ་པ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སངས་རྒྱས་གྱི་ཚོགས་རྒྱུ་
ཤེས་པ་དང། །བསྐྱབ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སོགས་ཀྱང་པ་གཉིས་གྱིས་ཐབས་བཅས་འཁོར་གསུམ་དུ་

གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡོངས་བསྡུ་གཤམ་ཏེ་སོགས་ནས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་གྱིས་འཁོར་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་
དང་། གཤམ་ཏེ་འདི་ལྟར་ནས་རྒྱལ་བས་གསུང་བར་གྱིས་མཚན་མེད་ཀྱི་བསྡུ་བ། དེ་ལྟར་འདི་ལྟར་ནས་རྒྱལ་བས་
གསུངས་པ་སྤྱོད་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སངས་རྒྱལ་གྱིས་རྗེས་སུ་གཞན་པའི་བསྡུ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཡོངས་བསྡུ་
སོགས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀྱིས་གོང་གི་འོངས་སུ་དེ་རྣམས་ཡར་ལྷན་དུ་འདུས་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་བཤམ། ལྷ་བར། ཡོངས་སུ་བསྡུ་བ་བྱུང་པར་ཅན། །དེ་ཡི་བྱེད་པ་མཚོག་ཡིན་ཞོ། །ཞེས་སོགས་མདོར་
བསྟན་རྒྱས་བཤད་གྱིས་བཀའ་བར་མཛད་དོ། །

བསྡུ་བའི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེད་པ། བསྡུ་བའི་རྣམ་གཞག་གསུམ། དང་པོ་ནི། དགོ་ཚུལ་གསུམ་པའི་
བྱང་རྒྱལ་དུ་སྐྱེར་བར་བྱེད་པའི་ཐོག་ཚེན་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས། གཉིས་པ་ནི། ལྷ་བས་འདིར་སྟོན་གྱི་
བསྡུ་བ་ལ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། ༡ བསྡུ་བུ་ལ་མི་དམིགས་པའི། ༢ སྡུ་བྱེད་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མའོག་པའི། ༣ གང་
ཟག་ལ་བདེན་འཛིན་གྱིས་དབེན་དེ། ༤ ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི། ༥ དགོ་ཚུལ་གསུམ་བྱེད་དུ་བསྡུ་
བའི་ཐབས་བཅས་ཀྱི། ༦ འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི། ༧ སངས་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་བསྡུ་བ་
བཞིན་གཞན་པའི། ༨ འམས་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་མི་བསྡུ་བས་འམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པ་མེད་པ། ༩ རྫོང་
གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་བསམ་བཞུགས་ཀྱི་དགོ་བཤམ་ལ་བཀོད་པ་ལས་ཆེས་འཕེལ་བའི་བསོད་ནམས་འབྱུང་བ་
བསྡུ་བ་རྒྱུ་དུ། ༡༠ དེ་དག་དགའ་བཅོས་པར་བཀོད་པ་ལས་ལྷག་པའི་བསོད་ནམས་འབྱིང་པོ། ༡༡ དེ་དག་སྤྱོད་
མེད་ཞུགས་པ་ལ་གསུམ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་འཕྲུལ་གྱི་
བཅུ་གཅིག་གོ། །དེ་དག་རིམ་བཞིན་དུ། དེ་ནི་དམིགས་མེད་རྣམས་པ་ཅན། །སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ལ།
གང་བསྡུ་བའི་དགོ་ཚུ། གང་དུ་བསྡུ་བའི་ཡུལ། རི་ལྟར་བསྡུ་བའི་རྒྱུལ། དེ་ལྟར་བསྡུ་བའི་དགོས་པ། བསྡུ་བ་
སྐྱབ་པའི་དཔང་པོ། བསྡུ་བའི་དོན་དང་རྒྱལ་ དང་པོ་ནི། དུས་གསུམ་དུ་བསམ་གསུམ་པའི་དགོ་ཚུ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེ་
དག་ཚོགས་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྡུ་བའི་རྒྱལ་ལས། སེམས་ཅན་ལོ་ནའི་དོན་གྱི་
ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་བྱང་རྒྱལ་རྒྱུ་བསྡུ་བའོ། །ཞེས་བྱང་རྒྱལ་དུ་བསྡུ་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་

དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྟོན་པ་སོ། །བཞི་པ་ནི། སྤོ་གོས་རྒྱ་མཚོས་ལུས་པའི་མདོན་ལས། རི་ལྟར་རྒྱ་
ཐོགས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་ལྷན། །རྒྱ་མཚོ་མ་སྐྱེས་པར་དུ་དེ་མི་འཛད། །དེ་བཞིན་བྱང་རྒྱལ་ཡོངས་བསྡུ་བའི་དགོ་བ་
ཡང། །བྱང་རྒྱལ་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་ཟད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགོ་ཚུ་མི་ཟད་པའི་སྤྲད་དུའོ། །ལྷ་པ་ནི། སྟོན་
ལམ་དང་བདེན་ཚིག་ལ་མངའ་དབང་བརྟེན་པའི་ལྷ་དང་དྲང་སྲོང་རྒྱལ་བ་སྤྱུས་དང་བཅས་པ་ལ་བསྡུ་བ་འགྲུབ་
པའི་ཆེད་དུ་མཚོན་པར་གསོལ་བའོ། །ལྷག་པ་ནི། དགོ་ཚུ་འབྲས་སུ་བྱུང་པར་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་
མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པའོ། །

༩། ཡི་རང་སྟོན་ལམ།

དགོ་ཚུ་མི་ཉམས་པར་གོང་དུ་སྤྲེལ་བ་ཡི་རང་སྟོན་ལམ་ལ། མཚོན་སྐྱེད་ནི་བསྡུ་བ་སྟོན་ལམ་
རྗེས་ལ་ཡི་རང་སྟོན་ལམ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མོས་པས་བསམ་གསུམ་པའི་དགོ་ཚུ་གསུམ་བྱེད་དུ་བསྡུ་བ་དེ་
ཡི་རང་གི་དགའ་བས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་གྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་ཏེ། འགྲེལ་རྒྱུ་དུ་དེ་ལྟར་
ལེགས་པར་བསྡུ་བའི་དཔོན་པོ་མདོན་པར་སྤེལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གསུམ་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དེ་ལྟར་
པ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

དེ་ཉིད་མདོན་ལམ་བསྟན་ཚུལ་ནི། འཛིག་རྟོག་ལྟར་བྱེད་སོགས་གོང་དུ་བསྡུ་བའི་མདོན་དང་མཉམ་
དུ་གྲུབ། དེའི་དགོངས་པ། ལྷ་བར། ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །དགོ་བའི་ཚུ་ཡི་རང་བ། །རྗེས་སུ་
ཡི་རང་ཡིད་བྱེད་པ། །སྟོན་པ་ཡིན་པར་འདིར་བཛོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཐབས་སྤུང་ཆ་ཡུལ་རང་གཞན་གྱི་
དགོ་ཚུ་ལ་ཤེས་རབ་མི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ཡི་རང་བར་བྱེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྟོན་ལམ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་པའི་
དོན་ཞོ། །དེས་ན་རང་གཞན་གྱི་དགོ་ཚུ་ལ་དགའ་བ་ཡང་དགའ་བར་སྟོན་པའི་ཐོག་ཚེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་རྟོགས་
ཐོག་ཚེན་ཡི་རང་སྟོན་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེད་པ་བཅུ་ཉེ་རྗེས་ཐོབ་བཅུའོ། །སྤྱིར་ཐོག་ཚེན་སྟོན་ལམ་རྗེས་
ཐོབ་ལ་དབྱེད་པ་ཚད་མེད་ཀྱང་འདིར་མོས་པས་བསྡུ་བའི་རང་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་ནས་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་
པམ་ཞེས་ལྷན་ལས། དེ་ལ་སྤྱིར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་གྱུར་པའི་

ཉམས་ལེན་གྱི་བྱེད་བྱུང་ཚད་མེད་པ་ཡོད་ཀྱང། ལྷག་པོར་འདིར་མོས་བསྐྱོལ་པ་དང་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། འགྲེལ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་འབྲུང་བྱུངས་དག་ནས་
གསེར་གྱི་གར་བུ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་དག་ཐོག་མར་མོས་པས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང། བསྐྱོར་བས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པར་
བྱེད་པ་དང། ཡི་རང་གིས་རྣམ་པར་སྤེལ་བར་བྱེད་པས། དེ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་
དག་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ།

༡༠༧ ལྷག་པོ་སྐྱོལ་ལམ།

གཉེས་པ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཟག་མེད་སྐྱོལ་ལམ་ལ། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་སྐྱབ་པ་སྐྱོལ་ལམ་དང། རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་སྐྱོལ་ལམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ལྷིར་
བཤད་པ་དང། བྱེད་བྱུག་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ།

དེ་ལ་དང་པོ། ལྷག་པོར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཟག་མེད་སྐྱོལ་ལམ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚན་ས་
གསུམ། དང་པོ་ནི། སྐྱོལ་བྲལ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་གང་ཞིག་རང་གི་དོ་སྐྱེལ་གྱི་སྤྲང་བྱ་སྤྲོད་པའི་
གཉེན་པོ་དང་རྟེན་གྱི་གཉེན་པོ་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། གཉེས་པ། དེ་ལ་དབྱེན་
སྐྱབ་པ་སྐྱོལ་ལམ་དང། རྣམ་དག་སྐྱོལ་ལམ་གཉེས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག་བར་ཆད་མེད་
ལམ་གྱི་དོ་སྐྱེར་གྱུར་པ་སྐྱབ་པ་སྐྱོལ་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དོ་སྐྱེལ་སྐྱོན་ས་དབྱེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཟུ། ལྷོག་
པས་དབྱེན་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་གང་ཞིག་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་དོ་སྐྱེར་གྱུར་པ་རྣམ་དག་སྐྱོལ་
ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དགའོ། །རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི་མི་
སྐྱོབ་ལམ་ཡིན་ལོ།

གསུམ་པ་ནི། ལྷག་པོ་སྐྱོལ་ལམ་ས་གཉེས་པ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར། རྣམ་དག་སྐྱོལ་ལམ་ནི་ས་བཟུ་
པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་བར་པོ། དེ་ལ་མཐས་པའི་བཞེད་རྒྱུ་གསེར་སྤེད་སོགས་ལྟར་ན་སྐྱབ་པ་སྐྱོལ་ལམ་

དང་རྣམ་དག་སྐྱོལ་ལམ་གཉེས་པ་རབ་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉེས་པ་ཀའི་ཆ་རེ་ཡོད་པར་འདོད་
ཀྱང། འདིར་མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལྟར་བཞག་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྐྱབ་པ་སྐྱོལ་
ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་སྐྱོལ་ལམ་བཤད་པ་གཉེས་པ། ཞེས་དང། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབ་པ་སྐྱོལ་
ལམ་གྱི་ས་མཚན་ས་ནི། ས་གཉེས་པ་ནས་ས་བཟུ་པའི་བར་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་སུ་རིམ་བཞིན་ཡོད་
པའོ། ཞེས་པའི་དགོངས་དོན་ལོ།

དེས་ན་ཐེག་ཆེན་ཟག་མེད་སྐྱོལ་ལམ་ཡིན་ན་སྐྱབ་པ་འདིར་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱོལ་ལམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།
སྐྱབ་པ་འདིར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གང་རུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ བར་ཆད་མེད་
ལམ་རེ་ལེ་ཡང་དེའི་སྐྱེར་བའི་དོ་སྐྱེར་གྱུར་པའི་སྐྱོལ་བྲལ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ།

གཉེས་པ་བྱེད་བྱུག་སོ་སོའི་དོན་ལ། ལྷག་པོ་སྐྱོལ་ལམ་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ལྷིར་
པར། །དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཐོག་ཐོག་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞིས་བསྐྱེད་ཏེ། མངོ་
བསྐྱེད་རྒྱུ་ཚུལ་ལས། མངོ་འདིར་མཚོག་ཉིད་ནི། དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉེས་ཀྱིས་
བསྐྱེད། དེའི་ལྷག་པོ་གྱིས་དོན་ཚན་པོ་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པ་འང་འཕང་དོ། །ཀྱུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་ནི།
གང་ཚོ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་དང་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉེས་ཀྱིས་སྐྱབ་པ་དང་དགག་པའི་སྐྱོན་ས་བསྐྱེད་
པ་དེའི་ལྷག་པོ་གྱིས། དོ་སྐྱེལ་བྲལ་རྟོགས་པའི་སྐྱོད་ཚེས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་གཏོད་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་པར་ཤེས་ལུས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།

དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ལྷ་བར། དེ་ཡི་དོ་སྐྱེད་མཚོག་ཉིད། ཀྱུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་
བྱེད། །ཚོས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི། གཏོད་པར་བྱེད་པ་དོན་ཚན་ཉིད། །ཅེས་དོ་སྐྱེད་ལྷན་པར་སྐྱོལ་བྲལ་
མངོན་སུམ་རྟོགས་པ། ཚོས་ཀྱི་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ། རྣམ་པའི་ཁྱད་
པར་དམིགས་པའི་མཚོན་མ་ཉེ་བར་ཞིབས་སྐྱོལ་པའི་ཚོས་ཀྱུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ། དམིགས་པའི་ཁྱད་
པར་སྐྱེན་སོགས་ལམ་གྱི་ཚོས་རྣམས་གོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་ཟེན་པའི་དམིགས་སུ་མེད་པར་གཏོད་པར་
བྱེད་པ། དོན་གྱི་བྱེད་པར་བྲུན་མེད་པའི་རྗེས་བྱེད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ལྷན་ཚོས་ཀྱི་ལྷོག་པའི་སྐྱོན་ས་དབྱེན་
རྣམ་པ་ལྟའོ།

༡༧ རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ།

གཉིས་པ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ། མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ། རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་རང་གི་དོ་བོ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་འགང་ཞིག་སྔོན་ཚད་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་ཕྱབ་པ། སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་སྐྱེན་སོགས་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། འདི་ལ་མོས་པའི་རྒྱུ་དག་ཡིན། ཞེས་ཕྱི་ཉི་ལྟོན་དགོངས་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། རང་གི་ཉི་ལྟོན་པར་ཕྱིན་ཏེ་དང་ཞི་གནས་སོགས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ནི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བསྟན་པ་ཏེ། །

མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྔོན་སྐྱེད་ཚེ་ན་སངས་རྒྱས་ཐུག་འཕྲིད་ཀྱི་བཀའ་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་། རོལ་གསུམ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་ཕྱབ་པ། ཚེས་ཀྱིས་ཤོངས་པའི་རྒྱུ་དག་ནི། རོལ་གསུམ་ནས། སྤྲིག་པའི་གོ་གསུམ་པོས་ཡོངས་ཟེན་པའོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་བཤེས་པ་ཟབ་མོའི་ཚེས་ལ་མི་མོས་པ། བར་དུ་ལམ་རྣམ་པར་དག་པའི་མི་མཐུན་སྐྱོགས་ཕུང་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ། མཐའ་མར་ལམ་མཐུན་ཕྱིན་པའི་འགལ་རྒྱུན་སྤྲིག་པའི་གོ་གསུམ་པོས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བ་ནི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལོ།

རྒྱུ་འདི་གཉིས་པོ་དེ་སྐྱེལ་གྱིས་སྐྱབ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུར་བ་དང་། མི་མཚའོས་རྗེས་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུར་སྐྱར་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་པའི་གནད་གཅིག་སྟེ། མ་མཚའོས་ལུང་ལས། སྐྱབ་པ་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འཆད་འགྲུར་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་རྒྱུར་ཡང་གྲུབ་སྟེ། དངོས་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་འབྲས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་རྒྱུར་གྲུབ་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དངོས་ཤུགས་ཀྱིས་བཤད་པ་དག་དགོངས་པ་གནད་གཅིག་ཏུ་བབ་པར་སེམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

གསུམ་པ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་དོ་བོ་སྤྱིར་དོས་བརྒྱུང་བ་དང་འཕྲོས་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་སྤྱད་པར། གཞུགས་ཀྱི་དག་པ་འབྲས་བུ་དག་པ་རིག་པར་བྱ། ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དགོངས་པ་ཕྱབ་པ། འབྲས་བུ་དག་པ་གཞུགས་ལ་སོགས། །དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གིས་ཕྱིར། །དེ་གཉིས་

ཐ་དད་མ་ཡིན་ཞིང་། གཞུང་དུ་མེད་པས་དག་པར་བརྗོད། འཕམ་བརྗོད་དེ། དེའི་དོན་ནི། འཕགས་བཞིའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་ན་དེའི་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ཀྱང་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པ་ཡིན་ཏེ། འཇམ་མགོན་སྐྱེ་བས། ཡུལ་ཅན་དག་པ་དེ་ནི་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ་ཐ་དད་ཏུ་མེད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་སྒོམ་ལ་བདེན་ཞེན་དང་གཉིས་སྐྱེད་གི་མཚན་ཞེན་སྐྱིབ་པ་དག་ཚུལ་ལས་ཐོག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་འཛོལ་ལ། ཡུལ་ཅན་དེ་ལྟར་དག་པའི་ཚེ་མིག་སྒྲོན་དག་པའི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་རིམ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཡུལ་ཀྱང་དག་པར་སྐྱེད་ལ། དག་པ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་པ་མིན་ཏེ། སྒོ་དག་པ་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། ཡུལ་དག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་དེ་ལྟར་གནས་པ་ཡིན་གྱི་སྒོས་དག་པར་བཅོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ན། དོན་དུ་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཡོ་ནས་རྣམ་དག་ཚེན་པོ་སྐྱབ་བུལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་གནས་སུ་ཟེན་ཀྱང་། དུང་དཀར་པོ་ཡིན་ཀྱང་མིག་སེར་ཅན་ལ་སེར་པོར་སྐྱེད་བུལ་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་སྒོ་བསྐྱེད་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དམིགས་པ་ཉིད་ཡང་དག་པའི་ལམ་གྱིས་སྐྱེད་པ་ནས་རིམ་བཞིན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དག་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་དེས་དོན་གྱི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱས་རང་སྐྱེད་ལ་ཚེས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་རྒྱལ་པར་གསུངས་པ་ཡང་གནད་འདི་ལ་བྱུག་པར་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་རྣམ་དག་གི་དབྱེ་བ་ནི། འོ་ན་འཕགས་པ་བཞིའི་རྣམ་དག་གི་འབྲུག་པར་གང་གིས་འཛོག་ཅེན། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། ཉམས་ཕྱིར་སྒོམ་མ་བསེ་རུ་དང་། ཀྱུ་པ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། ཞེས་ཆགས་སོགས་ཉོན་སྐྱིབ་དང་། དེ་དང་ཤེས་སྐྱིབ་ཀྱི་སྐྱོགས་གཅིག་གཞུང་རྟོག་དང་། ཐོག་གསུམ་ལམ་གྱི་སྐྱབ་པ་དང་། སྐྱིབ་པ་ལ་ལུས་པ་དག་པའི་ཕྱིར་རིམ་བཞིན་ཉན་ཐོས། རང་རྒྱུལ། བྱང་སེམས། སངས་རྒྱས་བཞིའི་རྣམ་དག་ཏུ་འཛོག་གོ།

འོ་ན་འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཉན་རང་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་དག་ཅི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེན། དེ་ནི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྐྱེད་པ་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་སྟེ། རྣམ་དག་དང་པོས་ནི་ཉོན་སྐྱིབ་ཅོམ་དང་། གཉིས་པས་དེའི་སྟེང་གཞུང་རྟོག་ཅོམ་ལས་མི་སྒྲོང་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་དག་ནི་རང་རྒྱུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་གི་དོ་སྐྱེལ་དུ་བྱུར་པའི་ཉོན་སྐྱིབ་

དང་གཟུང་ཉོག་འཛིན་ཉོག་གསུམ་ཀའི་ཆ་རྒྱུ་དང་ལོ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་དང་། སྤྱི་བ་པ་མཐའ་དགམ་
སྤངས་པས་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་ལས་དམན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱུང་པར་བྱེ་སྟེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

འོན་འདིར། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་བྱང་སེམས་གྱི་རྣམ་དག་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་
གྱི་ལམ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་བ་པ་སྤངས་པའི་སློ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མོད་དུ་ཉོན་ཐོས་རང་རྒྱལ་
བྱང་སེམས་གསུམ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ་དུ་བྱེ་ནས་བསྟན་ཀྱང་། འདིར་བྱང་སེམས་སྤྲོད་མིན་གྱི་
སྤང་བྱ་ལོན་ལས་མི་སྤོང་བ་ཡིན་ནམ་སྤྲོད་པའི་དོགས་པ་སེམས་པའི་ཆེད་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཉོག་པ་རིགས་ཚང་
བས་ལམ་གསུམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏེ། །འོན་རྣམ་དག་སློམ་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། ཙ
བར། ས་དགུ་ལ་ཉི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཆེན་པོ་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཡི། །གཉེན་པོ་རྒྱུད་ཅུ་ལྷན་ལ། །སོགས་པའི་ལམ་
ནི་དག་པ་ཡིན། །ཞེས་སྤང་བྱ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ཅུ་ལྷན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་
བར་དགུ་ཡོད་པར་བསྟན་ཏེ།།

ལོན་པེ། སྤང་བྱ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དེ་གཉེན་པོ་རྒྱུད་ཅུ་ལྷན་ལྷན་སྤངས་པའི་རིམ་པ་དེ་མི་འཐད་
དོ། །ཞེས་པ་ལ། དེ་ལ་ལྷན་ཀ་སྤངས་པ་ཡིས། །ལམ་ནི་འཇམ་དང་གཞལ་བྱ་དག །མཉམ་པ་ཉིད་གྱིས་ཁམས་
གསུམ་གྱི། །གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། འདིར་རྩོད་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་མང་
ཡང་། མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལས། །ལན་ནི་གོས་གྱི་དྲི་མ་འཁྱུད་པའི་དཔེའི་རིམ་པས་སྤང་གཉེན་གྱི་རྣམ་པ་ཤ་
རགས་འགལ་བར་རྩོད་པ་སོགས་གྱི་ལྷན་ཀ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བ་ཡིས། །སློམ་པའི་ལམ་ནི་འཇམ་བྱེད་ཤེས་པ་དང་།
གཞལ་བྱ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་མེད་མཉམ་པ་ཆེན་པོར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེས་ཉིད་གྱིས།
སྤང་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་དག་སློམ་ལམ་གྱི་རབ་དབྱེ་
རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ལ་ཉོན་རང་གི་རྣམ་དག་ནི་ཉི་ཆོ་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་
དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། །སྤོང་དཔོན་གྱིས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བཤད་པ་གཙོ་
ཆེར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པར་དངོས་ཤུགས་ནོར་བའི་བཤད་སྒྲུབ་བྱེད་པ་དག་གིས་དངོས་དོན་རྣམ་དག་
སློམ་ལམ་བོར་བར་སྤང་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །ཤེར་བྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་
སྣང་གསར་བ་ལས་སྐབས་གཉིས་པ་འོ། །།

སྐབས་གསུམ་པ།

གསུམ་པ་གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་མཛོད་རྟོགས་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། འབྲེལ་བཤོད་པས་མཚོན་སྲུང་བ་དང་། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྐབས་སྲུང་སྟེ་གསུམ་པ་ལས།

དང་པོ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་འོག་ཏུ་གཞི་ཤེས་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྗེས་ཐོབ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་སྐབས་དང་པོར་བསྟན་པའི་རྣམ་མཁུན་སྐབས་པར་བྱེད་པ་ལ། རྣམ་མཁུན་སྐབས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་མི་མཁས་པའི་སྒོ་ནས་ཉེ་འདྲི་བྱེད་པར་སོགས་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་སྐབས་གསུམ་པར་གཞི་ཤེས་བསྟན་པ་འདུག། ཡང་ན་སྐབས་གཉིས་པ་ནས་བསྟན་པའི་ལམ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བལ་བྱུང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་རང་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བསྟོན་ཏུ་འགྲོ་དགོས།

དེ་ལ་དེའི་རྒྱ་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དེའི་རྒྱུར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་དང་བློ་མཛོད་དུ་ལྷུང་བའི་བདེན་བཞིའི་རྟག་བུ་དུག་སོགས་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྟོང་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་དོན་བདུན་ཅི་ཉིང་ལྟ་སྟངས་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་རྒྱུ་ལམ་ཤེས་དང་པོ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྒྱ་རྣམ་མཁུན་པར་ཤེས་པ་དང་། ཐོག་དམན་གྱི་ལམ་རྣམས་དེའི་གོ་ལ་ས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། འདྲི་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུ་གཞི་ཤེས་སོ་སོར་བྱེད་པ་བཤད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་གསུངས། མདོར་ན་འབྲེལ་རྒྱུད་ལས། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པའི་མཚོན་སྲུང་གི་དགོངས་པ་གང་དང་ཉེ་བུར་གསུང་བར་བྱོལ།

འདྲི་བསྟན་བྱའི་གཅོད་པར་ལྷུང་བའི་གཞི་ཤེས་གང་ཡིན་ཞེན། མདོ་བསྟན་སྲུང་རྒྱུ་ལས། དེ་ཡང་གཞི་ཞེས་པ་སྟོང་འདོགས་གཅོད་པའི་གཞིར་ལྷུང་བ་ལྷུང་ལས་སྟེ་མཚོན་ཀྱི་ཚོས་ཀུན་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་

གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཅོམ་དུ་ཤེས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་པའི་རྟོགས་པའོ། །བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོན་བྱལ་དུ་ཤེས་པ་ནི་ཐོག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའོ། །དེ་ལས་ཐོག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དམན་པའི་རྟོགས་པ་ལུགས་ལ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པ་སྤྱིར་བཏང་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འདྲི་བསྟན་བྱའི་གཅོད་པར་ལྷུང་བའི་གཞི་ཤེས་ནི་ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་དོས་གསུང་བར་བྱ་དགོས་པར་སེམས་སོ།།

འདྲི་བཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཚོས་དགུས་གཞི་ཤེས་གཏན་ལ་འབེབས་རྒྱུ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་དགུ་ནི་ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས། སྤྱིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བའི་གཞི་ཤེས། ཐབས་ཀྱིས་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དུག་ནི་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུ་གི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚོས་སུ་སྤྱིར་བསྟན་ནས། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་པ། དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དེ་འཛིན་སྟངས། འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་དང་གསུམ་གྱིས་ལམ་དངོས་བཤད་པས་དེ་ལྟར་དགུས་གཞི་ཤེས་གཏན་ལ་འབེབས་སོ་ཞེས་གསུངས།

ཀུན་མཁུན་གོ་བོས་ནི་སྐབས་དོན་ལས་ཉེ་འདྲི་བྱེད་པར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར་ཐོག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ་སོ་སོར་སྟོན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ་དེ་ནི་ཞེས་པའི་ཚིག་གོད་འོག་གཉིས་པོ་དེས་གཞི་གཅིག་ཉིད་ལ་མཚོན་མར་དམིགས་ན་འབྲས་བུ་སྐབས་པར་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པས་འབྲས་བུ་ལ་འདྲི་བ་དང་། མཚོན་མར་མ་དམིགས་ན་འབྲས་བུ་སྐབས་པར་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འབྲས་བུ་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་གཞི་སོ་སོ་བ་ཡིན་ན། དེ་ནི་མཚོན་མར་དམིགས་སྟོན་ནས། ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། ཅིག་ཤོས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། ཞེས་འབྲུང་རིགས་ཀྱི་དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས་ཞེས་འབྲུང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ནི་མཚོན་མར་དམིགས་སྟོན་ནས། ཞེས་པའི་དེ་སྟོང་དེ་ཐོག་དམན་གཞི་ཤེས་ལ་མི་འཐུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་གསལ་ལས། ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རིང་བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་འབྲུང་ཞེན། དེ་ནི་མཚོན་མར་དམིགས་སྟོན་ནས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ།།

དེས་ན་ཉེ་འདྲི་བྱེད་པར་ཐོག་ཆེན་དང་ཐོག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་ལ་སྟོན་པ་ནི་སྟོན་དཔོན་གྱི་

དགོངས་པ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པས་འཐད་མི་འཐད་བདག་ཅག་གིས་མ་འཚལ་དྲོ། །གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་
དགུ་ལས།

༡༧ །ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པ་དང་། ༡༧ །སྲིད་རྗེས་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས།

དང་པོ་སྲིད་ཞིང་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་པ། སྲིད་ཞིང་མི་གནས་པའི་གཞི་
ཤེས་གཉིས་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྲིད་པར། དཔའ་བོ་གར་སྲོད་ཤེས་རབ་པ་ལོ་ལྟོན་པ་ཡིས། །སོགས་
ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྲུང་ཚུལ་ལས་དེལ་དང་པོར་སྲིད་ཞིང་མི་གནས་པའི་གཞི་
ཤེས་ནི། དཔའ་བོ་གར་སྲོད་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། །ལམས་གསུམ་ཡང་དག་འདས་ལ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
སྲིད་པར་མི་གནས་པ་དང་། དེ་མན་གྱིས་སྲིད་རྗེས་ཞི་བར་མི་གནས་པར་བསྟན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་
དགོངས་པ་ཅུ་བར། ཚུ་རོལ་པ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །དུས་རྒྱུས་མཉམ་པ་ཉིད་
ཤེས་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད། །ཅེས་པས་བཀའ།

དེལ་ཚུ་རོལ་པ་རོལ་གྱི་མཐའ་ནི་སྲིད་ཞིང་མཐའ་སྟེ། །འདིར་ཀུན་རྗེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་ཞིང་
མཐའ་དང་། དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་ཞིང་མཐའ། བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་ཞིང་མཐའ་
གསུམ་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་པའི་མཐའ་ནི་ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་འཁོར་བ་སྟེ། དོན་
གསལ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཚུ་རོལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་དང་། ཞེས་དང་། གོ་རེམ་བཞེན་དུ་རྟག་པ་དང་། ཞེས་
པས་བསྟན། དེའི་ཞི་བའི་མཐའ་ནི་ཐོག་དམན་གྱི་བྱང་འདས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྲིད་རྗེས་རོལ་གྱི་མཐའ་བྱང་ན་
ལས་འདས་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཆད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཞེས་པས་བསྟན།

གཉིས་པ་ནི། བརྟག་པ་མཐའ་བསྐྱེད་སྒྲོ་ནས་འཁོར་བ་བདེན་སྲུབ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་
མཐའ་དང་། བྱང་འདས་བདེན་སྲུབ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཞི་མཐའ་འཛོག་ །འཁོར་བ་དོར་བྱེད་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་བདེན་འཛོན་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་མཐའ་གནས་པ་དང་། བྱང་འདས་ལ་སྐྱབས་བཅེན་
པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛོན་དོན་དམ་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཞི་མཐའ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་བྱང་སེམས་དབང་
དུ་བྱས་པའི་སྲིད་མཐའ་ནི་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱེད་ཞེན་པ་དང་། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་ཆད་ཅོམ་གྱི་

བྱང་འདས་སྐྱབས་བྱེད་པ་བྱང་སེམས་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཞི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཤེས་རབ་དང་བྱེད་
བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང་བྱུང་ན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་
པ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་སོ་སྐྱེ་ལམ་མ་ཞུགས་དང་། དམན་ལམ་སྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་སྐྱེར་བ་དང་།
ཉན་རང་སྲོབ་པ་རྣམས་ཀུན་རྗེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་མཐའ་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་དབང་གིས་འཁོར་
བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀུན་རྗེས་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཞི་མཐའ་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ།
འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཆད་ཅོམ་གྱི་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་རང་སྲོབ་པ་སྲོབ་མཐའ་དག་བྱང་
སེམས་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་ཞིང་མཐའ་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དོར་བྱེད་སྲིད་པར་
སྐྱེ་བ་ཆད་ཅོམ་གྱི་བྱང་འདས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབས་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རིགས་
ངེས་ལམ་ཞུགས་རྣམས་ནི་དོན་དམ་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྱང་སེམས་ལམ་ལ་ལྟོས་པའི་མཐའ་
ཉིས་ཀར་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞུང་སྐྱེར་ནི། ཐོག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཚོས་ཅན། སྲིད་མཐའ་མི་གནས་ཏེ། ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་
ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཞི་མཐའ་མི་གནས་ཏེ། ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་
གྱིས་ཟེན་པའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། དཔའ་བོ་གར་སྲོད་མི་གནས་ཏེ།
ཚོས་ཀུན་མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཤེས་ཕྱིན་ཡིན་ཏེ། སྲོལ་བུ་ལ་མདོན་
སུམ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཞུང་འདིའི་ཐོག་ཆེན་ཐུན་མིན་གྱི་གཞི་ཤེས་དངོས་སུ་བསྟན་
ནས་ཐོག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་བྱུང་པའི་གཞི་ཤེས་ལུགས་ལ་འཕངས་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། མ་ཕམ་ཞལ་
ལུང་ལས། ཚུལ་དེས་གཞི་ཤེས་ཡིན་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་མཁུན་པ་ལོ་ན་ཡིན་པར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་
གཞག་ཀྱང་བསལ་བར་བྱས་སོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

འཁོར་འདས་བར་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་ཤེས་
པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཐོག་ཆེན་འཕགས་རྒྱུད་
ཀྱི་མཁུན་པ་སྲིད་རྗེས་ཞི་བ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་ཀའི་ས་མཚམས་ཐོག་ཆེན་

མཐོང་ལམ་ནས་ཡོད། ལྷན་པས་འདིར་ཉན་རང་གི་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་ཉོག་མ་ཉོག་གི་སྐོར་ནི་ཡིད་བཞིན་
མཛོད་དང་ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ། བརྒྱལ་ལམ་རྒྱལ་གསུམ་སོང་ན་གསལ་ལ་ཆེབས་དེར་གཟིགས་པར་འཚལ་ལོ།

༣༽ འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས།

གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་གསུམ་པ་འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། ཉེ་རིང་དང་
སྤང་གཉེན་གྱི་གཞི་ཤེས་རྣམས་སྤྱད་པར་བསྟན་ཚུལ་ནི། འགྲོ་བ་འདི་དག་མིང་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་
གིས་བསྟན་ཏེ། །དེའི་དགོངས་འགྲུབ་ནི་ཅུ་བར། དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒྲོན་སུ། །ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་
བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད། ས་མཚན་སུ། མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་
གསུམ། དང་པོ་ནི། འབྲས་ཡུམ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པའི་ཐོག་དམན་འཕགས་པའི་མཚུན་པའོ།

གཉིས་པ་ནི། ཐོག་དམན་མཐོང་ལམ་ནས་མི་སྒྲོབ་ལམ་བར་ཡོད། གསུམ་པ་མཚན་འཛིན་གྱིས་
བཅིངས་པའི་དོན་ནི་མཉམ་གཞི་ལ་མཚན་མེད་མཉོག་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་
མི་རྣམས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཚན་འཛིན་འབྱུང་སྲིད་པ་ཅམ་ལ་བྱེད་པ་ནི་མིན་ཏེ། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འང་མཚན་འཛིན་འབྱུང་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་མཉམ་གཞི་ལ་མཚན་འཛིན་དང་
འཛིན་སྤངས་མི་འགལ་བར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མཚན་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་མི་རྣམས་ཤིང་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཚེ་ཡང་དེ་སྐོར་མི་རྣམས་པས་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའོ།

དེས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཚེས་ཅན། འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། མཚན་འཛིན་གྱིས་
བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

༤༽ འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས།

གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཞི་པ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད། ས་མཚན་སུ། གཞུང་གི་
བསྟན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ཐབས་ཤེས་ལྷན་པར་ཅན་གྱི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཚུན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐོག་ཚེན་
མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་བར་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་

ཉིད་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས། ཐོག་ཚེན་མཐོང་ལམ་ཚེས་ཅན། ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ལྷན་པར་
ཅན་གྱི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཚུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༥༽ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས།

གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་ལྔ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད། ས་མཚན་སུ། གཞུང་གིས་
བསྟན་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱུར་
པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཚུན་པའོ། །དེ་དང་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དོན་གཅིག་གཉིས་པ་ནི། ཐོག་དམན་འཕགས་པ་
མཐུན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་མཚན་འཛིན་ནི་
ཐོག་ཚེན་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ལ། དེ་དང་བཅས་ཤིང་དེ་སྐོར་མི་རྣམས་པའི་གཞི་ཤེས་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། དེ་སྐོར་རྣམས་པའི་གཞི་ཤེས་ལ་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་། གསུམ་པས་གསུམ་
ཕུང་པོ་སྟེང་ཉིད་དང་། །ཞེས་པས་གཞི་འཚོས་ཉིད་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་མཚན་འཛིན་བསྟན། དུས་གསུམ་
གཏོགས་པའི་ཚེས་རྣམས་དང་། །ཞེས་པས་གཞི་འཚོས་ཅན་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་མཚན་འཛིན་བསྟན།
སྐྱིན་སོགས་བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། །སྐྱོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །ཞེས་པས་ལམ་ལ་མཚན་མར་
འཛིན་པ་བསྟན། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྟེ། །ཞེས་པས་འབྲས་བུ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་བྱང་སེམས་
ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེ་དང་བཅས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བསྟན་པ་ཤེས་པར་
བྱའོ།

༦༽ གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས།

གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་དུག་པ་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་ལ། མཚན་ཉིད། ས་མཚན་སུ། གཞུང་གིས་
བསྟན་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་སྐྱུར་པའི་ཐོག་ཚེན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
མཚུན་པའོ། །དེ་དང་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་དོན་གཅིག་གཉིས་པ་ནི། ཐོག་ཚེན་འཕགས་པ་མཐུན་པའི་རྒྱུད་ལ་

ཡོད། གསུམ་པ་ནི། རྒྱུན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །སོགས་ཀྱིས་ལམ་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་
མཚན་འཛིན་གཉེན་པོ་དང་། ཚེས་ཀྱི་ལམ་གྱི་ངར་བཞིན་ནི། །སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་གཉེན་
པོ་བསྟན། གཞི་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི། །གོང་དུ་རྒྱུ་ལོ་ལ་པོ་ལ་མཚན་པ་མིན། །ཞེས་གཉེན་པོའི་
གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཏེ། །མདོར་ན་མདོད་བསྟན་སྒྲུབ་ཚུལ་ལས། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་
གཞི་ཤེས་འབྲས་བུ་གཉིས་པའི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པ་ལྟར། རྒྱུན་ལ་སྐྱབས་ལེན་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱུ་ལོ་ལ་པོ་ལ་
སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་གཉེན་པོའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ལྷགས་ལ་ཉན་རང་གི་
གཞི་ཤེས་བསྟན་པ་དང་། དེ་ནས་མཚན་མར་དམིགས་སྒྲོན་སོགས་ཀྱིས་ཉེ་འདུག་གཉེན་སྒྲོན་ནས་ཐོབ་
ཚེན་ཐོབ་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ཤེས་ན་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་གོ་བ་ལ་ཕན་
རྒྱུས་ཆེ་བར་སེམས་སོ།།

༡༽ གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ།

གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བདུན་པ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤེས་པ་ལ། ཐོག་མར་མཚན་མས་སྦྱར་
ནི། དོན་གསལ་ལས། དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས། དེ་དག་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པའི་སྦྱོར་བ་
གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས། དེ་ཉིད་མདོད་བསྟན་གྱིས་བསྟན་ཚུལ་མདོར་བསྟན། དེ་རྒྱུས་པར་བཤེས་པའོ།།

དང་པོ་ནི། མདོད་བསྟན་སྦྱར་ཚུལ་ལས། འདིར་ནི། སྦྱོད་པ་ཡོངས་དག་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་
གིས་བསྟན་པ། དེར་ཡང་དོན་གྱིས་གཞན་ཀྱི་འདུ་སྟེ་མི་སྦྱོད་ན་ཞེས་པས་གཞན་གསལ་སོགས་ལ་མི་སྦྱོད་པའི་སྦྱོར་
བ་དང་། དེ་ལྟར་སྦྱོད་པ་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སྦྱོར་ཞིང་། །ཞེས་ཡུལ་གང་དུ་འདེམ་མི་དམིགས་པས་
གཞན་གསལ་རྟུག་མི་རྟུག་རྗོད་པས་ཚིགས་ཆགས་མེད་པའི་སྦྱོད་པའི་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་ཞིང་།
ཆགས་པས་རྣམ་གཤིས་བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྦྱོད། །ཅེས་པས་མི་འགྲུ་བྱེད་པོ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་ཅི་
བཞིན་ཐོབ་པ་གཞན་ལ་རྟུག་མི་ལས་པ་བྱ་དགའ་བ་དང་ལྡན་པའི་བདེ་གཤེགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་སྦྱོད་ཅེས་
སོ། །དཔེ་བཅུན་ནི་འདིར་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དཔྱད་པ་ལ་སྦྱོར་བ། གཞན་གསལ་སོགས་དེའི་རྟུག་
སོགས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྲལ།

གཉིས་པ་རྒྱུས་པར་བཤེས་པ་ལ། སྦྱོར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བཤེས་པ། །འབྲས་བུ་
དངོས་བསྟན་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྒྱུས་པར་བཤེས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞི་བཞེན་པའི་གནས་
ལུགས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་འབྱོར། དབྱེ་བ། དངོས་བསྟན་ཐོབ་ཚེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ལྷགས་
བསྟན་ཐོབ་དམན་གྱི་དེ་གཉིས་སོ།།

གཉིས་པ་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། ས་མཚན་མས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཞི་
ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པར་ཐོབ་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་གསུམ་སྦྱོར་བའི་སེམས་དཔེ་རྣམ་འབྱོར།
གཉིས་པ་ལ། མཉམ་གཞན་གྱི་དབྱེ་བ་དུ་བྱུངས་པའི་སྦྱོར་བ་དགུ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་བྱུངས་པའི་སྦྱོར་བ་གཅིག་སྟེ་
བཅུ་པོ།

དང་པོ་དགུ་གྲུབ་སྟེ། ཚེས་ཅན་སྤང་བ་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་བཞི། ཚེས་ཉིད་སྦྱོར་བ་ལ་ཞེན་
སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ལུལ་ཚེས་ཅན་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་
སྦྱོར་བ་གསུམ་དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་གཅིག་རྣམས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་ཚེས་ཅན་སྤང་བའི་ངོ་བོ་གཞན་གསལ་སོགས་པར་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་
སྦྱོར་བ། དེའི་འབྲས་བུ་ཀྱི་ཚེས་མི་རྟུག་སོགས་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ། གཞན་གསལ་དེ་དག་ལམ་གྱི་
ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་རྗོད་པས་མཚན་གསལ་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་བཤེས་
སོགས་དེའི་རྟུག་སོགས་དང་། །དེ་མཚན་གསལ་དང་རབ་རྗོད་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་
པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་བཤེས་དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །སྦྱོད་པ་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། །ཞེས་
གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་ཚེས་ཉིད་སྦྱོར་བ་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ལྔ་ཡོད་དེ། ལུལ་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་
སྦྱོར་བ་གཉིས། ལུལ་ཅན་ལ་ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་རྣམས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གཉིས་གྲུབ་སྟེ། གཞི་ཚེས་ཉིད་སྦྱོར་བའི་ངོ་བོ་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འགྲུ་བ་ལ་
ཞེན་སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ། དེའི་འབྲས་བུ་རྒྱ་དང་ཤེན་གྱིས་མ་བྱས་པས་བྱེད་པའི་སོགས་མེད་པར་ཞེན་སྦྱོད་

བཀག་པའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་འགྲུང་བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་དང་། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། དུམ་ཅན་བྱ་དཀའ་བ་གསུམ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པ་གཅིག་དང་། དེའི་
བྱེད་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་བཅས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་
མཚུགས་ཀྱི་དེ་ལོ་ཆེད་དུ་བྱ་བས་བྱ་དཀའ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལོ་སྐྱོར་བས་བྱ་དཀའ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་དོ་
བོ་ལས་སུ་བྱ་དཀའ་བ་སྟེ། དུམ་ཅན་དེ་གསུམ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱ་དཀའ་རྣམ་
གསུམ་སྐྱོར་བ་དང་། །ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས། རྣམ་མཚུགས་ཆེད་དུ་བྱ་དཀའ་སྟེ། རོན་དམ་པར་ཐོབ་ཏུ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ལམ་ཤེས་སྐྱོར་བས་བྱ་དཀའ་སྟེ། རོན་དམ་པར་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། གཞི་ཤེས་ལས་སུ་བྱ་དཀའ་སྟེ།
རོན་དམ་པར་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་བྱ་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་ལས།
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་ཆ་འཚུལ་བ་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བར་སྐྱེད་ལ་འདེགས་པ་ལགས་སོ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གཞི་ལམ་རྣམས་དེ་དག་ཤེས་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱ་དང་ཐོབ་བྱ་ཡིན་ཡང་དེར་ཞེན་ནམ་
རུང་བས་བྱ་དཀའ་བ་ལོ། །དེ་ལྟར་མི་འགྲུང་བ་དང་། བྱེད་པོ་མེད་པ་དང་། བྱ་དཀའ་བ་སྟེ་གསུམ་ནི་དེ་ལོ་ལོ་ཆེན་ནས་
བསྟན་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་བྱེད་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པ་གཉིས་ནི། དུམ་ཅན་མཚུགས་གསུམ་གྱིས་
སྐལ་བ་ཇི་ལྟར་བཞེད་དུ་རང་སྲས་འཕགས་བཞེད་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པ་དང་། འབྲས་
བུ་དེ་ཡང་མཚུགས་གསུམ་ཉིད་ལས་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་མིན་པ་ལ་ཞེན་སྦྱོར་བཀག་པའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐལ་བ་ཇི་བཞེད་འབྲས་ཐོབ་དང་། །འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །གཞན་ལ་རག་ལས་མིན་གང་
དང་། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐྱོར་བ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་སྐབས་འཁོར་འདས་ལམ་
གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་ཡང་སྐྱེད་པ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྐྱེ་མའི་དཔེ་བདུན་གྱི་སྐོ་ནས་
ཤེས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོར་བ་སྐོ་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེད་བ་རྣམས་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོ།།

སྐྱེད་པ་རྒྱན་སྐྱེད་ལྟར་ན་སྐྱོར་བ་བཅུ་ལྔ་སྟེ། ཚོས་ཅན་ལ་ཞེན་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་དེ་སྐྱེད་བར་

གདམས་པ་བཞི། ཚོས་ཉིད་ཤེར་བྱིན་ལས་བརྒྱུ་ལས་ཏེ་སྐྱོད་པ་ལྟ། སྐྱེད་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་
དཔེ་བདུན་གྱིས་བསྟན་པ་གཅིག་ཏེ། སྐྱོར་བ་བཅུར་གསུངས། འདིར་བྱེད་སེམས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ལྷགས་ལ་འཕངས་ཏེ། རོན་གསལ་ལས། བྱེད་ཚུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་དེ་དང་དེ་ལ་
སྐྱོར་བ་རྣམས་པ་བཅུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྐོ་ནས་བསྟན་པས་ལྷགས་ཀྱིས་ན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་རྗེས་
བཤད་པ་ལས་བསྟོགས་སྟེ་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ས་མཚོམས་ནི། ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ལོ། །དེ་མཇུགས་དང་རབ་ཇུགས་
དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་མཁའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་གཞག་གཞན་དང་གཞན་དུ་འཆད་ཀྱང་འདིར་འཇམ་
དབྱངས་སྐྱེ་མའི་མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས། དེ་ཡང་རྗེས་མཇུགས་ཞི་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་
གཞུགས་ཏེ་གཉིས་སུ་སྐྱེད་པའི་གཞུགས་ལ་གཞུགས་སུ་ཞེན་པའི་སྐོ་ནས་གཞུགས་ལ་ཅི་ཅིམ་དམིགས་
ཀྱང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མི་སྐྱེད་དེ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་བཞིན་ནོ། །ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ཏེ་རང་བཞིན་མེད་པས་བྱེད་པར་
དུ་བྱས་པའི་གཞུགས་ལ་དམིགས་ན་སྐྱེ་མ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་སྐྱེད་དེ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
རྗེས་ཐོབ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱན་སྐྱེད་ལས་ཀྱང་གཞུགས་དེ་ཡང་རྣམས་པ་གསུམ་
སྟེ། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་གཞུགས་ནི་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་
བརྟགས་པའི་གཞུགས་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལྟར་སྐྱེད་
བའོ། །ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གཞུགས་ནི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་དུ་ན་གཞུགས་ཉིད་སྐྱོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཟོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །མཚན་ཉིད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་གོང་དུ་གདམས་རག་སྐབས་སུ་མདོར་བསྐྱེད་བསྟན་པ་ལྟར་ལོ། །

༤། སྐྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད།

གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱད་པ་སྐྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ། འདིར་སྐྱོར་བའི་འོག་ཏུ་
མཉམ་ཉིད་བཤད་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་རྒྱུ་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐོ་ནས་སྐྱོར་བ་སྐོ་ནས་དགོས་པས། སྐྱོར་བའི་
འོག་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད། ཅེས་གསུངས། དེ་ཉིད་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས། མཉམ་ཉིད་

བདེན་པ་མངོན་ཏེ་གསུངས། །དེ་ཡང་འགྲེལ་རྒྱུ་ལས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལས་བསྐྱོད་པ་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པ་འདི་རྣམས་པ་དག་ཏུ་བསྐྱོད་པ་པར་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་
དགོངས་པ་འོ།།

གསུམ་པ་ལ། དང་པོ་སྤྲུག་བདེན་ཏེ་གསུངས་པ་འདི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ནི། གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་
མིན། །མཐའ་ལས་འདས་དང་རྣམ་དག་དང་། །མ་སྐྱེས་མི་འགག་ལ་སོགས་དང་། །ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་
གཟུགས་སོགས་རྟག་མི་རྟག་བྲལ་བའི་གཉིས་མིན་གྱི་རྣམ་པ། སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་མིན་པ་ལས་བྲལ་
བའི་མཐའ་ལས་འདས་པ་འདི་རྣམས་པ། རྟོང་མི་རྟོང་དང་བྲལ་བའི་རྣམས་པར་དག་པ་འདི་རྣམས་པ། བདག་བདག་མེད་
དང་བྲལ་བའི་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་རྣམས་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་འོ།།

གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། མཁའ་འདྲ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །ཡོངས་སུ་འཛོལ་
ལས་གོ་ལ་བ་དང་། །དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་མེད་དང་། །ཞེས་ཀྱང་དང་རྒྱ་མིན་ལས་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་འདྲ་བའི་
རྣམ་པ། ཀུན་འབྱུང་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆགས་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་པ། རབ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་
དང་བྲལ་བའི་ཡོངས་སུ་འཛོལ་པ་ལས་གོ་ལ་བའི་རྣམ་པ། རྟེན་དང་རྟེན་མིན་ལས་བྲལ་བའི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་
དུ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་འོ།།

གསུམ་པ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། གང་ཕྱིར་འདི་དོན་བརྗོད་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་
པ་དང་། །དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། །ཞེས་འགོག་དང་འགོག་མིན་
བྲལ་བའི་དོན་བརྗོད་པས་སྦྱིན་དུ་མེད་པའི་རྣམ་པ། །ཞི་དང་ཞི་མིན་བྲལ་བའི་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་
པ། གྲུ་ལོ་དང་གྲུ་ལོ་མིན་པ་ལས་བྲལ་བའི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་རྣམ་པ། དེས་འབྱུང་དང་དེས་འབྱུང་མིན་
པ་ལས་བྲལ་བའི་ནད་མི་འབྱུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་འོ།།

བཞི་པ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། དན་སོང་ཆད་དང་འབྲས་བུ་ནི། །མངོན་དུ་བྱ་ལ་མི་རྟོག་
ཉིད། །མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། །དངོས་དང་མིང་དང་གཉིས་པོ་ལ། །ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། །ཞེས་
ལམ་དང་ལམ་མིན་བྲལ་བའི་དན་སོང་ཆད་པའི་རྣམ་པ། རིགས་དང་རིགས་མིན་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་
བྱ་བར་མི་རྟོག་པའི་རྣམ་པ། སྐབས་དང་སྐབས་མིན་བྲལ་བས་མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ། དེས་

འབྱིན་དང་དེས་འབྱིན་མིན་པ་ལས་བྲལ་བའི་དེའི་མིང་དོན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་
བཞི་འོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེད་པ་ནི། ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ལ། །ཞེས་ཐེག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཐམས་
ཅད་འདུས་པ་སྐྱོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ལ་
བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཕྱོག་པའི་སྐྱོ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལྷགས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཤེས་དགོས་ཏེ། བོད་དུ་
དོན་གསལ་གྱི་ལུང་དྲངས་པ་བཞིན་འོ།།

བཞི་པ་ནི། འོ་ན་རེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱོ་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་
བཞིན། འདིར་ཡང་བསྟན་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། ལམ་ཤེས་སྐབས་མཐོང་ལམ་རྗེས་སུ་སྐྱོ་མ་
ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི། ལམ་ཤེས་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ནི་ཤེས་བྱེད་བྱེད་སེམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་
མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་དེའི་རྟོགས་རིགས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱོ་མ་དགོས་པས་ཐེག་ཆེན་སྐྱོ་མ་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ།
འདིར་བསྟན་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པའི་བདེན་བཞི་མི་རྟག་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་
རྟོགས་རིགས་ཀྱི་ཆུན་པོ་བསྟན་པ་ཡིན་པས། དེ་ནི་བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔས་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ཅོམ་ལས་
བསྐྱོ་མ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་རྒྱུ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། མངོན་དུ་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་སྐྱོ་མ་པའི་ལམ་ནི་མ་བསྟན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ།།

འོན་ཀྱང་བདེན་བཞི་མི་རྟག་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་མི་རྟོགས།
རྟོགས་ན་སྐྱོ་མ་བྲལ་ལ་གཉིས་སྤང་ལུབ་པའི་སྐྱོ་མ་ཡིན་པར་ཐམ་བ་དང་། མ་རྟོགས་ན་འདིར་ཐེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་མི་རྟོག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཕྱོག་ཆུན་པོ་དོན་མེད་དང་། འཕགས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟོག་པ་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕམ་རྟོགས་ཟེན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐམ་བ་སོགས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་རྒྱུ་ཤེས་དགོས་སོ།།

ལུ་པ་མཁུག་གསུམ་གྱི་མཚུགས་སུ་ལ། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ། སྦྱིར་མཚུགས་སུ་བྱེད་པོས་ལ། བྱེ་
བྲག་གོ་རིམ་ལྡོག་ནས་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་
གསུམ་པོ། །འདི་ནི་གཞན་སྐབས་གསུམ་པོ་དག །རྗེས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ནི་
དོན་བསྐྱེད་འདི་ལ་སྐྱོ་མ་ནས་བཤད་མ་ཐག་པའི་གཞི་ཤེས་འདི་དང་། གཞི་ཤེས་ལ་སྐྱོ་མ་ནས་ཡང་བཤད་མ་ཐག་

པའི་ལམ་ཤེས་འདི་དང་། ལམ་ཤེས་ལ་སྟོན་ནས་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་རྣམ་མཁུན་འདི་ལོ། །ཞེས་འགྲེལ་
དགོས་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྲུང་རྒྱུ་ལམ་ལས། མདོ་རྒྱལ་པ་རྣམས་སུ་མཁུན་གསུམ་བསྟན་ཟེན་པའི་སྐབས་འདིར་
གནས་སྐབས་རྩོགས་པའམ་མཚུགས་སུ་དུག་གི་མདོ། རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་ཚོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
འདས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འདི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཚུགས་སུ་དུག་པའི་ཚིག་དང་། ཡང་རབ་
འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་ཁམས་གསུམ་ལས་འདེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་འདི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་
དང་། ཡང་རབ་འབྱོར་ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་རྣམས་ནས་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་རྣམས་སྟེང་བར་
བྱེད་པ་མ་ཡིན་འདོར་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་མཁུན་གྱི་མཚུགས་སུ་དེ་སྐབས་གསུམ་
རྩོགས་པར་སྟོན་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་། མདོ་བསྟན་པ་འདིར་དེ་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་སོ། །འོན་ཀྱང་དོན་གསལ་དུ་
རྣམ་མཁུན་ནས་མཚུགས་སུ་དུག་མཛད་པ་དང་འགལ་འདྲུང་མི་སེམས་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱིར་གཞུང་གིས་བསྟན་པའི་མཁུན་
གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་དང་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་དགོངས་ནས་མཛད་པར་སྐྱེད་པོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་མཁུན་གསུམ་ལ་མཚུགས་སུ་དུག་མཛད་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁུན་པ་གསུམ་པོ་
འདི་ཚམ་གྱིས་ཀྱང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་ལུས་སོ་
ཞེས་ཤེས་པ་དང་། མདོ་རྩོགས་གཞན་དག་ཀྱང་མཁུན་གསུམ་དུ་བསྐྱབ་པར་དོན་གྱིས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྲས་བུ་ལ་སྤོབ་སྤོབ་བའི་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་རྣམ་
མཁུན་ནས་རིམ་པས་བསྟན། འདིར་མཚུགས་སུ་དུག་སྐབས་ཐོག་མར་གཞི་ཤེས་ནས་བསྐྱབ་པའི་རྣམས་རྩོགས་སྤྱིར་བ་
དང་མཚོན་སྤོབ་བའི་ཆེད་དུ་སྟེ། རྣམས་རྩོགས་སྤོབ་བའི་སྐབས་ཐོག་མར་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་དང་།
འདིར་ཐོག་མར་གཞི་ཤེས་ནས་མཚུགས་སུ་དུག་མཛད་པ་གཉིས་མཉམ་དུ་གོ་རིམ་འགྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་ཐམ་
ཞལ་ལུང་ལས། དེ་ཡང་རྣམས་རྩོགས་སྤོབ་བ་དང་མཚོན་སྤོབ་ཏེ་མཁུན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་
སྐབས་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བསྟན་པར་མཛད་པའི་ཞེས་གསུངས། ཤེད་ཕྱིན་མདོ་རྩོགས་རྒྱུ་གྱི་
སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྐྱེད་གསལ་པ་ལས་སྐབས་གསུམ་པའོ། ། །

སྐབས་བཞི་པ།

གཉིས་པ་ཉམས་ལེན་སྐྱོར་བ་བཞི་ལས། དང་པོ་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བ་འཆད་པ་ལ། མ་འཁྲུག་གསུམ་འོག་ཏུ་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བ་དངོས་འཆད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། མ་འཁྲུག་གསུམ་འོག་ཏུ་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་འཁྲུག་གསུམ་སྐབས་རྣམ་པ་སོ་སོར་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བར་གཞི་བདེན་བཞིའི་རྟེན་ཏུ་མ་འཁྲུག་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དོན་གསུམ་ལས། ཐམས་ཅད་མ་འཁྲུག་ཉིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྐོན་པ་ཐམས་ཅད་མ་འཁྲུག་ཉིད་གསུམ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པས། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྗེ་གསུམ་པར་རྟོགས་པ། ཞེས་དང་། དཔལ་སྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་རྟོགས་པར་དབང་དུ་བྱ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྐར་མ་འཁྲུག་གསུམ་གྱིས་མཚོན་ནས་ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱས་ཤིང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཐམས་ཅད་སྐྱོན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྤྲོ་མོ་ཙམ་ལ་ཡང་དབང་ཐོབ་པ་ནི་མེད་དེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་ཚེན་པོ་ཞིག་གི་ལོངས་སྐྱོད་ཐམས་ཅད་བྱམ་ལོལ་དབུལ་པོ་དེས་ཤེས་ཤིང་བརྗེ་བྱངས་བྱེད་ཀྱང་དབང་དུ་ལོངས་སྐྱོད་ཚོག་པ་ནི་ཁབ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་བཞིན་ལོ།

དེས་ན་དང་པོ་མི་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཐར་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་བར་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་རྒྱལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྟོགས་པ་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ་རྟོགས་པ་རང་དབང་དུ་བྱ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སོགས་ནས་དེ་ཡང་དབེར་ན་བྱིས་པ་ལ་ཡི་གེ་སྐོབ་པའི་ཚོ་དང་པོར་ཀའ་ཞེས་ཡི་གེའི་ཕྱི་མོ་དང་འབྲུ་དེད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡི་གེ་རེ་རེ་རྣམ་སྐོབ་པ་ལྟ་བུ་ནི་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་ནས་སྐར་ཤེས་པའི་ཡིག་

འབྲུ་དེད་གམང་པོ་བྱུང་དུ་སྐྱེལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱོར་གྲོག་སྐོབ་ཅིང་དེ་ཡང་གོམས་པས་བྱང་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ནི་རིམ་གྱིས་པའི་སྐོམ་ཡིན་ལོ། །རྩོམ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ནི་སྐྱོར་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པོ་འདི་གོམས་པ་རབ་ཏུ་བྱུར་པའི་ལམ་གྱི་ཚད་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སྐོམ་ཚུལ་ལོགས་སུ་མེད་དེ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། ས་མཚམས། བསྐྱེད་སྐྱོམ་གྱི་དོན། མཚོན་བྱེད་གྱི་ཚོས་བཅུ་གཅིག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མ་འཁྲུག་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྐྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་པོ། །དབྱེད་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ།

གཉིས་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་པོ། །
གསུམ་པ་ནི། མ་འཁྲུག་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཡོད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མ་འཁྲུག་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་རེ་རེ་བཞིན་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྐོམ་པ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་དེད་གམང་ཐར་སྐོམ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་སྐོམ་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་པོ་དེད་གམང་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཚོས་རྣམས་གནད་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་པས། དེད་གམང་ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དེད་དེའི་པོ་རྒྱ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་ཤིང་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ། མཉམ་གཞག་ཏུ་མི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ནི། རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བས་བསྐོམ་བྱའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ། རྣམ་པ་སྐོམ་བྱེད་གྱི་སྐྱོར་བཉི་ཤུ། སྐོམ་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི། སྐོམ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་རྒྱུན་བཟུང་ལས་ཞེ་རྟུག་སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་གོ་གཅིག་རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྐྱོར་བའི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་ཏེ་ཚོགས་ལས། བསམ་སྐྱོར་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སེམས་འབྱེད་ཆམ་ཐུན་ཏེ་སྐྱོར་ལས། སྐྱོར་བསྐོམ་པ་པོའི་རྟོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐོབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་ཚོགས། སྐྱོར་བ་བྱུང་པར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཚོས་སྐུའི་རྒྱ་སྤོང་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བ། གཞུགས་སྐུའི་རྒྱ་ཞིང་དག་སྐྱོར། སྤོང་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཐམས་མཁའ་ལས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ལས།

༡། སྦྱར་བའི་རྣམ་པ།

དང་པོ་སྦྱར་བའི་རྣམ་པ་འཆད་པ་ལ། མདོ་རྒྱལ་པ་རྣམས་སུ་རྣམ་པ་རྒྱལ་པར་གསུངས་ཀྱང་མདོ་
 སྦྱར་བར་སྦྱར་བའི་མདོ་འོག་གསལ་བསྟན་ཅུ་ལས་རྣམ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་མེད་དེ། མདོ་བསྟན་སྦྱར་
 ཚུལ་ལས། མདོ་བསྟན་པ་འདྲིའི་རྣམ་པ་ལོགས་སུ་མ་བསྟན་ཏེ། སྦྱར་བ་ཉིད་བསྟན་པས་དེས་དམིགས་བྱུང་
 དོན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་སུ། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་
 རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཀའ་ཏེ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། ཤེད་ཕྱིན་འདྲིའི་མ་མཚེས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
 པའོ། ཞེས་དང་། རབ་འབྱོར་རྣམ་མཁའ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ཞེས་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྦྱེ་མེད་ཀྱི་ཆ་དངོས་སུ་
 བསྟན་ནས་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་ཤུགས་ལ་བསྟན། འདྲིའི་བསྟན་བཅོས་སུ། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་
 རྣམས། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། ཀྱུན་མཁུན་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་ཕྱིར། །དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་
 འདོད། །ཅེས་སོགས་མདོར་བསྟན་རྒྱལ་བ་ཤེད་ཀྱི་སློབ་མེ་མེ་མེ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སམ་ཤེས་
 རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དོན་རྣམ་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། བོད་སྐད་ཤེད་ཕྱིན་ཟེན་བྱིས་ལས། མདོའི་དངོས་བསྟན་
 སུལ་ཆེར་དོན་རྣམ་པ་དངོས་བསྟན་དང་། ཤེས་རྣམ་སྤྲེལ་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་ཅིང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དངོས་
 བསྟན། གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། ཞེས་དང་། ཀྱུན་མཁུན་གསུམ་དུ་བྱེ་བས་ན་ཤེས་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་
 པ་དང་དོན་རྣམ་པ་ཤུགས་བསྟན་ཅུ་ལོ་ཞེས་གསུངས།

འོན་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་ཟེན་པས་སྤྲེལ་ཡང་འདྲིའི་བསྟན་པ་ལ་
 རྣམ་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེན། རྒྱུན་མེད་དེ། བསྟན་ཚུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
 བསྟན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བསྟན་པ་གང་ཞེས། འདྲིའི་
 བསྟན་པས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མེ་མེ་ཕྱོགས་དང་བྲལ་བའམ་རང་གི་རོལ་ཞི་བའི་
 ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པ་གང་ཞེས། འདྲིའི་ཤེས་རྣམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 རྒྱལ་སྤངས་ལས། ཡང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་དང་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པའི་བྱུང་
 པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན།

ལ་ཅིག་ན་རེ། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རྣམ་པ་ལྷུང་བ་ཤད་པས་རྣམ་པ་ཡུལ་སོ་སོར་དེས་པ་
 ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་ནི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཞོ་ཞེས་འདོད་
 དོ། ཞེས་དང་། ལ་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོར་
 རྣམ་པར་བཞག་པས་རབ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་རྣམ་པ་
 ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་འཆད་དེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་དགོས་པ་མི་འདྲ་སྟེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་མཁུན་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་
 ཆེད་དུ་བསྟན། འདྲིའི་སྦྱར་བས་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གཞན་དག་ནི་ཐམས་
 ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྫོགས་
 པ་ནི་སྦྱར་བ་པོ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་ཟེར་འོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

རྣམ་པའི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདྲིའི་རྣམ་པའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེད་པ། སྦྱིར་
 རྣམ་པ་ཡིན་ན་བསྟོན་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་མི་བྱུང། བྱེ་བྲག་བསྟོན་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་ན་བྱུང་སེམས་ཀྱི་བསྟོན་བྱའི་
 རྣམ་པ་ཡིན་པས་བྱུང་མི་བྱུང། བྱུང་པར་དོན་རྣམ་པ་དང་ཤེས་རྣམ་གང་སྟོན། དེ་གཉིས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་
 ལས་རིལ་བསྟན། རིལ་སྟོན་ཚུལ་དང་རྒྱལ་ལས།

དང་པོ་ནི། ཤེས་པའི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་སྦྱིར་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཤེས་
 བྱ་དོན་གཅིག་དབྱེད་དོན་རྣམ་པ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྣམ་པ་དོན་རྣམ་གྱི་མཚན་
 ཉིད། ཡུལ་ཅན་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཤེས་རྣམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཤེས་རྣམ་དང་དོན་རྣམ་གཉིས་ལ་སྤྲེལ་
 གསུམ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱིར་བས་བསྟོན་བྱུང་བའི་འདྲིའི་བསྟན་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་དོན་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
 པ་གཉིས། རྣམ་རྫོགས་སྦྱིར་བས་བསྟོན་བྱུང་བའི་ཡུལ་གྱི་ཆ་འདྲིའི་བསྟན་དོན་རྣམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་
 དོན་རྣམ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ། རྣམ་རྫོགས་སྦྱིར་བའི་འཛིན་སྤངས་མཁུན་པའི་ཆ་འདྲིའི་བསྟན་ཤེས་རྣམ་གྱི་
 མཚན་ཉིད། དབྱེན་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་མམ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེད་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ།

གཉེས་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་པ་ཡིན་ན་བསྐྱོམ་བྱ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་རྒྱལ་པོ་འདི་དམིགས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། བསྐྱོམ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་
ཏེ། རྒྱལ་གཅན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་བསྐྱོམ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་མེད་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཞེས། དེ་དང་མི་དགོས་ཆོས་ཅན། རྒྱང་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྐོར་དེ་ཉམས་སྲུབ་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་པ་ཡིན་ན་བསྐྱོམ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་རྒྱང་བྱའི་རྣམ་པ་དང་དོར་བྱའི་
རྣམ་པ་གཉེས་ཡོད་པས་དང་པོ་དེ་བསྐྱོམ་བྱ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱི་མ་དེ་བསྐྱོམ་བྱ་མིན་པས་སོ། །དེ་ཡང་མི་པམ་ཆོས་ཇི་ལྟར་
གསུང་སྟོན་ལས། གཞི་སྲུབ་ན་རྣམ་ཇོགས་སྦྱོར་བའི་བསྐྱོམ་བྱ་ཡིན་མིན་དཔྱད་ན། ཡིན་པས་མ་ཁྲལ། སངས་
རྒྱལ་མི་བདེན་སྟེང་པའི་ལོག་ལྟ་ལྟ་སྟེ། ཞེས་དང། ལོག་ལྟ་སྟོང་པར་སྐྱོམ་བྱ་ཡིན་པས་སྐྱོམ་བྱ་ཡིན་ཟེར་ན་མིན་
ཏེ། སྟོང་པར་སྐྱོམ་བྱ་ཡིན་གྱི། ལོག་ལྟ་སྐྱོམ་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། སྤྱིར་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་པས་
ཁྲལ་སྟེ། མདོ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང། རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་
ལམ་གང་ཡིན་པ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས། རང་ཉིད་གཅིག་སྟེང་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་སྟོན་དང། གཞུགས་མི་
རྟལ་པའི་སྟོང་པའོ་སྟེང་པའི་མཚན་མ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བྱར་ཐལ། ཐེག་
དམན་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། མདོ་སྟུང་པར། གཤམ་ཏེ་དག་བཅོམ་རང་རྒྱལ་བྱང་
རྒྱལ་རེག་འདོད་ན། རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆམ་ཞིང་མི་མཁས་དེ་བཞིན་སྦྱོད་པ་ཉམས་སྲུབ། ཞེས་དང། སྤུང་འདོད་སྟོང་ཞེས་
རྟོག་ན་འདྲ་བུ་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལོ། །མཚན་མ་ལ་སྦྱོང་སྦྱོང་མེད་གནས་ལ་དད་མ་ཡིན། ཞེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་
བསྐྱེད་བྱ་དང་འགལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ཀུན་མཁུན་རེམ་དཔལས། དོན་རྣམ་བསྐྱོམ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་སྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་ནི་
བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ལྟལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དོན་རྣམ་ལྟལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དོན་
རྣམ་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་མིན་པར་ཐལ། དེའི་ཐ་སྟོང་མདོ་བསྟན་གང་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས།
དེ་ལ་བདག་མེད་གཉེས་དང་སྤུང་པོ་མི་རྟལ་པ་མ་བསྐྱོམས་པའི་སྟོན་དང། དོན་རྣམ་གྱི་ཐ་སྟོང་ཀྱང་མདོ་ལས་
རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་གང་དག་དང། ཉམས་གང་དག་དང། མཚན་མ་གང་དག་དང་ཞེས་པའི་རྣམ་པའི་སྐྱེས་ཆོས་

ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང། རྒྱུད་རྒྱུ། གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དམན་པ་དང། །སོགས་དོན་རྣམ་གྱི་ཐ་སྟོང་གྱི་
ཆེར་བསྟན་ཏེ། །

འབྲེལ་མཚན་གྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ལ་དོན་ཤེས་གཉེས་ལས། དོན་རྣམ་བསྐྱོམ་བྱའི་གཅོད་
བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱོམས་པས་ཤེས་རྣམ་བསྐྱོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དོན་རྣམ་ཡོད་ན་ཤེས་རྣམ་ཡོད་པས་ཁྲལ་
པའི་ཕྱིར། ཤེས་རྣམ་བསྐྱོམ་བྱའི་གཅོད་བོ་མིན་ཏེ། དེ་བསྐྱོམས་པས་དོན་རྣམ་བསྐྱོམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཡོད་ན་ཅིག་ཤེས་དེ་ཡོད་པས་མ་ཁྲལ་པའི་ཕྱིར། མ་སྲུབ་ན། རྒྱ་གཉེས་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱ་བ་གཉེས་སྤང་གི་
དབང་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྲལ་པ་ལས་ཞེས་གསུངས།

ཡང་བོད་ཁ་ཅིག་ཤེས་རྣམ་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་མིན་ཏེ། དེ་སྟོབ་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱོམ་བྱེད་གྱི་སྟོན་དང།
མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྐྱོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསུངས། དང་པོ་ལ་ཡུལ་ཅན་མ་ཁྲལ་པ་
གསུམ་བསྐྱོམ་བྱའི་གཅོད་བོ་མིན་པར་ཐལ་བ་དང། མི་སྟུག་པའི་རྒྱུ་རེ་འཛིན་སྐྱོམ་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་རྣམ་
བསྐྱོམ་བྱའི་གཅོད་བོ་མིན་པ་དང་དོན་རྣམ་བསྐྱོམ་བྱའི་གཅོད་བོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །

གཉེས་པ་ལ། བྱང་སེམས་ཚོགས་སྦྱོར་བས་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མི་བསྐྱོམ་པར་ཐལ། དེ་ཤེས་
རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ལ་དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉེས་ཀྱི་ཡོད་དེ།
ཡུལ་མི་རྟལ་པ་དང་བདག་མེད་བསྐྱོམས་པས་དེ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ཡང་སྐྱོམ་པ་དང། སྟོན་དེ་སྐྱོམ་པས་དེའི་ཡུལ་དུ་
མི་རྟལ་པ་དང་བདག་མེད་པ་གཉེས་བསྐྱོམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ་རྣམ་པ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་དུ་མ་ཡོད་
ཀྱང། རང་ལུགས་མདོ་བསྟན་གཉེས་ཀས་བསྟན་ཚུལ་གོང་དུ་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །

དུག་པ་ནི་བདུད་རྩི་ཉིང་ཁུ་ལས། དོ་བོ་རི་ལྟ་བུ། ཇེས་སུ་མཐུན་པ། མཚན་ཉིད་རྟེན་སུ་སྦྱོད་པ། སྟོན་
ལམ་གྱི་རྣམ་པས་སྐྱོམ་པ་དང་བཞེད་ལས། དང་པོ་ནི་བསྐྱོམ་བྱའི་ཆོས་དེ་སྐྱོམ་བྱེད་གྱི་སྟོན་པོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྐྱོམ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཚོགས་ལམ་དུ་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྐྱོམ་པ་ལྟ་བུ། གཉེས་པ་ནི་བསྐྱོམ་བྱ་དང་རྟེན་སུ་མཐུན་པའི་
དམིགས་རྣམ་སྐྱོམ་པ་སྟེ། ཚོགས་ལམ་དུ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི།
འཕྲོག་བྱའི་ཆོས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྟེན་སུ་སྦྱོད་པ་སྟེ། ཚོགས་ལམ་དུ་འཕགས་ལམ་གྱི་རང་སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི་འབྲས་བུ་བྱེད་པར་ཅན་འཕྲོ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ།
ཚོགས་ལས་དུ་རྣམས་མ་ཕྱེན་སྐོམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས། དཔལ་སྐུལ་སྐོམ་པ་ལས་ཀྱང་། འདིའི་སྐབས་སུ་
སྐོམ་པ་དང་མི་འཛིགས་པ་ལ་སོགས་པས་དཔལ་སྐུལ་ལོ་ནི་མ་ཕྱེན་པའི་རྣམས་པ་འགའ་ཞིག་ནི་དེ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་
བསྐོམ་དུ་མེད་ཀྱང་། མ་འོངས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་འདུན་པ་དང་སྐོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྐོམ་པ་ཡི་ིན་ལ།
ས་ཐོབ་ནས་ནི་དེ་དག་དངོས་མེད་ཀྱང་རིགས་འདྲ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ་ཞེས་གསུངས།

གཉེས་པ་བྱེད་བཀའ་ལྟར་བཤད་པ་ལ། འོན་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་བསྟན་པའི་
དགོས་པ་གང་ཞེན། སྐོ་འདོགས་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་འདིར་ཤེས་རྣམས་བརྒྱ་དང་
དོན་གསུམ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་སྒྲུང་ལས། བྱེད་བཀའ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གང་གི་གཉེན་པོའི་
མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
དང་། འགྲོལ་རྒྱུད་དུ་འདྲ། རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དེ་བོ་
ཉིད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་བཀའ་རྣམས་རྣམས་ཉིད་དུ་རྣམས་པར་བཞག་པ་ནི་
མཚན་ཉིད་དེ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གང་རུང་ཤར་བའི་སྐོ་ནས་སྐོམ་པར་བྱེད་
པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར་དེ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་བརྒྱ་དོན་
གསུམ། ས་མཚན་པས་ཐེག་ཚེན་ཚོགས་ལས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་ལོ།

འདིར་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡུལ་གྱི་ཆུ་ཡིན་ལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམས་ནི་དེ་ལ་
སྐོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལ་སུ་བཞིར་བཅུ་རིགས་པས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བར་མི་བྱེད། །དེས་ན།
གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེད་བཀའ་རྣམས། །རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྤང་པོ་མི་རྟག་སྐུ་བསྐྱེད་པ་
སོགས་སུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤེས་རྣམས་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་
རྟོགས་པའི་སྐོ་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་འཛིན་སོགས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་མཁུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

འདིར་བསྟན་རྣམ་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཀུན་མཁུལ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་
དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གསུམ་ལས།

དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ཉེར་བདུན་ཡོད་དེ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་བཅུ་གཉིས་དང་། ལམ་

བདེན་པ་བཙོ་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། །མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པའི་
བར། །བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་བཞི་དང་། །ལམ་ལ་དེ་ནི་བཙོ་ལྟར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཡང་བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྐུ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི།
རྟག་མི་རྟག་གི་སྐོས་པ་མེད་པ། སྐུ་བསྐྱེད་པ་མི་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐོས་པ་མི་སྐྱེ་བ། སྤོང་མི་སྤོང་གིས་དབེན་པ། བདག་
བདག་མེད་ཀྱི་སྐོས་པས་མི་བཞི་བ་མཁུལ་པའི་རྣམ་པ་དང་བཞི་འོ།

ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་ནི། རྒྱ་རྒྱ་མིན་གྱི་སྐོས་པའི་གནས་མེད་པ། ཀུན་འབྱུང་འབྱུང་མིན་གྱི་སྐོས་པའི་
ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། རབ་སྐྱེ་དང་རབ་སྐྱེ་མིན་པའི་སྐོས་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པ། རྒྱུན་རྒྱུན་མིན་གྱི་སྐོས་པའི་མིང་མེད་པ་
མཁུལ་པའི་རྣམ་པ་དང་བཞི་འོ།

འགོག་བདེན་གྱི་བཞི་ནི། འགོག་འགོག་མིན་གྱི་སྐོས་པའི་མེད་འགོ་བམེད་པ། ཞི་ཞི་མིན་གྱི་སྐོས་པས་
མི་འཕྲོག་པ། གུ་མོ་མི་མོས་གྱི་སྐོས་པ་མེད་པས་མི་ཟད་པ། དེས་པར་འབྱུང་འབྱུང་མིན་གྱི་སྐོས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་
པར་མཁུལ་པའི་རྣམ་པ་དང་བཞི་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ།

ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཙོ་ལྟ་ཡོད་དེ། ཉོན་སྐྱིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་
རྟོགས་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་བཞི། གཞུང་བཙོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་
རྟོགས་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཟག་བཅས་ཀྱི་དེ་བོར་གྱུར་པའི་ལམ་ལྟ། གཞུང་བཙོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་
གཉེན་པོ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་ཟག་མེད་དུ་གྲགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་བཞི་སྐུ་བསྐྱེད། ལམ་ལམ་མིན་གྱི་སྐོས་པ་མེད་པས་བྱེད་པོ་མེད་པ། རིགས་རིགས་མིན་གྱི་
སྐོས་པ་མེད་པས་ཤེས་པ་པོ་མེད་པ། སྐུ་བསྐྱེད་མིན་གྱི་སྐོས་པ་མེད་པས་འཕོ་བ་མེད་པ། དེས་འབྱེན་དང་དེས་
འབྱེན་མིན་པའི་སྐོས་པ་མེད་པས་འདུལ་བ་པོ་མེད་པའི་མཁུལ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བར་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བོ་མེད་པ་མི་ལམ་ལྟ་བུ། མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བརྟན་ལྟ་བུ། མ་འགག་པ་མིག་གཡོར་
ལྟ་བུ། གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་སྐྱིག་རྒྱ་ལྟ་བུ། རང་བཞིན་གྱིས་ལྷན་ལས་འདས་པ་སྐྱུ་ལྟ་བུ་སུ་མཚན་ཉིད་མཁུལ་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མཐའ་མ་དུག་སྐུ་བསྐྱེད། ཀུན་ཉོན་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་ཀུན་རྟོག་མེད་པ། རྣམ་བུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་

རྣམ་གྲུང་མེད་པ། བག་ཆགས་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་བཤོམ་པ་མེད་པ། སྤྱོད་མཚན་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྤྱོད་པ་མེད་
པ། རང་གི་མངོན་རྟོགས་སུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྤྱོད་པ་མེད་པ། ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་མི་
གཡོ་བ་མ་ཆེན་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བསྟན་གྱི་ལམ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལ་ཟག་མེད་ཅེས་བྲ་སྟེ། མཉམ་གཞག་གིས་བསྐྱེད་པའི་
འཕགས་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་པ་ལྷ་ལ་ཟག་བཅས་ཞེས་བྲ་སྟེ། རྗེས་ཐོབ་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ཉོན་ལྷོ་བསྐྱེད་སྤྱོད་བས་དང་པོ་བཞི་ཉོན་ལྷོ་བའི་གཉེན་པོར་དང་། ཞེས་སྤྱི་བསྐྱེད་དཀའ་བས་ཕྱི་མ་
གཉིས་ཀའང་ཞེས་སྤྱི་བའི་གཉེན་པོར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་རྒྱུ་དུ། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བའི་གཉེན་པོ་ཉོན་
དུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གཅིག་དང་། ཐམས་ཅད་ཞེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱེད་པས་
དེའི་ཕྱིར་དེད་ག་གི་ཞེས་བྲའི་སྤྱི་བའི་གཉེན་པོ་ཉོན་ལྷོ་བའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་
གཉིས་ཡིན་པས་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

འདིར་བསྟན་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྐབས་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་དོན་
གཅིག་སྟེ། བོད་སྐུལ་ཟེན་གྱིས་ལས། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་ནི། སྐབས་གསུམ་
པར་བསྟན་པའི་སྤྱོད་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་གཞི་ཞེས་ཡིན་ལ། འདིའི་མེད་པའི་རྣམ་པ་སོ་གསུམ་རིམ་
པར་རྟག་པ་མེད་པ་མི་རྟག་པའི་རྣམ་པ་འང་མེད་པ། མེད་པའི་རྣམ་པ་སོ་གསུམ་རིམ་བཞིན་དངོས་བསྟན་བྱང་
སེམས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་གཞི་ཞེས་སྤྱོད་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་དེའི་དོར་འཕགས་
གསུམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཏེ། རྟག་པའི་སྤྱོད་འདོགས་དང་བྲལ་བའི་མི་རྟག་པའི་ལྷོ་གཤམ་
སོ་གསུམ་ཉན་རང་གི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷོ་གཤམ་དང་། མི་རྟག་པ་སོ་གསུམ་ཚོས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་
འདོགས་དང་བྲལ་བའི་ལྷོ་གཤམ་ཐེག་ཚེད་གྱི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སུ་འདོད་དོ། །དེས་
ན་ལམ་བདེན་གྱི་སྐྱེ་བའི་རྣམ་པ་སོ་གསུམ་ལྟ་དང་། ཀུན་ཉོན་མེད་པའི་རྣམ་པ་སོ་གསུམ་བྲལ་ཀྱང་རང་རྒྱལ་གྱི་
རྟོགས་རིགས་རྗེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་སྐྱེ་བའི་ལྷོ་གཤམ་གྱི་རྟོགས་པ་
དང་གཟུང་བ་སྤྱོད་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་
ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་དང་འཕགས་བསྟན་ཉན་ཐོས་གྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་ཡོད་པ་ཞེས་པར་བྲའོ།།

དེས་ན་གཞི་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འཕྱོར་དེའི་རྒྱུ་གྱི་གཞི་ཞེས་གྱི་
རྣམ་པ་ལ་སྤྱོད་འདོགས་པའི་གཉེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ།།

གཉིས་པ་ལམ་ཞེས་གྱི་རྣམ་པ་སོ་དུག་ནི། རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྐབས་བསྐྱེད་པ་དང་། །འཕོག་པ་ལ་ནི་གོ་
རིམ་བཞིན། །དེད་ག་བརྒྱུད་དང་བདུན་དང་ནི། །ལྷ་དང་བཅུ་དྲུག་ཅེས་བསྐྱེད་པ་སོ། །ཞེས་གསུངས། འདིར་རྒྱ་
འབྲས་དོན་གྱི་གོ་རིམ་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་སོ་དུག་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
སྤྱང་གཉེན་གྱིས་བསྟན་པ་བརྒྱུད། རྒྱ་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་སྤོན་སྐྱེས་བསྟན་པ་བདུན།
འབྲས་བུ་སྐབས་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་རང་སྤྱིའི་སྤོན་སྐྱེས་བསྟན་པ་ལྟ། འཕོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་དོ་བོའི་སྤོན་སྐྱེས་བསྟན་པ་
བཅུ་དྲུག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་སྐབས་སྟེ། རྒྱའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་རྒྱ་འདོད་འདུན་སྤོང་བའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། དོ་བོ་
འདོད་ཆགས་སྤོང་བའི་སྤྱིད་པར་མི་གནས་པ། འབྲས་བུ་ཡང་སྤྱིད་པ་དགའ་བ་སྤོང་བའི་ཞི་བའི་རྣམ་པ་གསུམ།
ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་འདོད་ཆགས་སྤོང་བའི་མ་ཆགས་པ། ཞེས་སྤོང་བའི་མི་སྤང་བ། གཉི་ལྷུག་
སྤོང་བའི་གཉི་ལྷུག་མེད་པ་གསུམ། རབ་སྐྱེའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་རྒྱ་ཀུན་རྟོག་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་
མེད་པ་གཅིག རྟོག་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་ཞེན་སྤོང་བའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་མ་ཆེན་པའི་
རྣམ་པ་གཅིག་སྟེ་རྒྱུད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དོན་གསལ་ལས། དེ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་
གསུམ་དང་གསུམ་དང་གཅིག་དང་གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་ན་རྒྱའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་སྐབས་སྟེ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཚད་མེད་པའི་རྣམ་པ། ཇི་ལྟར་ན་མཐའ་གཉིས་དང་
མ་འབྲེལ་བའི་རྣམ་པ་གཉིས། རིགས་པའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཐ་མི་དད་པའི་རྣམ་པ། ཇི་ལྟར་ན་མཚོག་ཏུ་འཛིན་
པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་གཉིས། སྐབས་པའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རྣམ་པ། ཇི་ལྟར་ན་སྤོས་གཞལ་དུ་
མེད་པའི་རྣམ་པ་གཉིས། དེས་འབྱེད་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཆགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བདུན་ཡིན་
ནོ་ཞེས་གསུངས། ཕྱི་མ་འདི་ལ་འཐད་པ་མ་བཤོད་པ་ནི་རྟོག་འབྱུང་གི་ཆེ་བ་ལྱད་པར་ཅན་ལ་དགོངས་པར་མངོན་
དོ།།

གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མི་རྟག་སྟུག་བསྐྱེད་པ་བདག་མེད་བཞི་དང་། དེ་བཞི་ལ་ལྷན་མོད་དུ་སྒྲིམ་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ནང་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་སྤྲོད་པ་ཉིད་མཁུལ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། ཞི་བའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྤྲོད་པ་ཉིད་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། ཚེན་པོ་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། རོན་དམ་པ་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། འདུལ་བྱས་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། འདུལ་མ་བྱས་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐམས་མེད་པ་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྤྲོད་པ་ཉིད་དེ་བརྒྱན་དང་། གྱུ་ཚོམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་སྤྲོད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཅིག་དང་། དེས་འབྲུང་གི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པའི་དོ་བོ་ཉིད་སྤྲོད་པ་ཉིད་དང་བཞི་སྟེ། ལྷ་མ་གསུམ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དེས་པར་འབྲུང་བ་དང་། ཕྱི་མ་གཅིག་དོ་བོ་གང་དུ་དེས་པར་འབྲུང་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

དེ་དག་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནས་དེ་ལ་སྐྱོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པ་ནི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྐྱོ་མ་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྱོར་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་སྐྱོ་འདོགས་པའི་གཉེན་པོའི་ཤེས་རྣམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།

གསུམ་པ་རྣམས་མཁུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྒྱད་དང་བརྒྱུད་པའི་སྐྱོ་བ་ཉན་ཐོས་དང་ལྷན་མོད་དུ་གྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་རྟེན་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་བཞི། སངས་རྒྱལ་ལོན་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟན་པ་ཉེར་བཞག་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་འཇིགས་དུ། སྤྲུལ་ཅུབ་དུ་དང་སྤྲུལ་ཅུབ་ཞེ། སྤྲུལ་ཅུ་ཅད་དག་ཏུ་བཞེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བརྟན་ཡུལ་གྱི་ཚར་གྱུར་པའི་རྣམས་མཁུལ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་བརྒྱུད་ཅུད་ཡིན་ན་སངས་རྒྱལ་ལོ་ནི་ཚོས་ཡིན་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན་གཞི་ཤེས་དང་རྟེན་མཐུན་སོ་བདུན། ལམ་ཤེས་དང་རྟེན་མཐུན་སོ་བཞི་པོ་རྣམས་སྐྱོ་བ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་མོད་གི་ཚོས་སུ་ཇི་ལྟར་བཞག་ཅེན། དེ་ནི་རང་གི་སྤྲོ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམས་མཁུལ་ལ་ལྷན་མོད་བ་དང་།

རང་གི་སྤྲོ་ཚན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྷན་མོད་མིན་པ་ཞེས་འཛོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྣམས་མཁུལ་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཚོས་སོ་བདུན་དེ་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་ཀྱང་། སྤྱིར་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཚོས་སོ་བདུན་མཚན་ཉིད་པ་འཕགས་པ་འོག་མའི་ཡོད་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚོས་མ་འདྲེས་པ་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་འཕགས་པ་འོག་མའི་རྒྱུད་ལ་མེད་དེ། དེ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་རྣམས་མཁུལ་ལོན་ལོན་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

དེ་ལས་སྐྱོ་བ་མ་ཉན་ཐོས་ལ་ཡོད་པ་དང་རྟེན་སུ་ལྷན་པའི་རྣམས་མཁུལ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་བདུན་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་དང་བྱེད་ཀྱི་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལམ་གང་ནས་ཡོད། ས་གང་དུ་གཏོགས། རྣམ་སུ་བསྐྱེད་པ། སྐྱེ་བཤད་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་མཚོད་ལྟར་ན། སྤྲོ་ཚན་དང་པོ་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཚོགས་ལམ་ནས་དང་། དེ་ནས་ཡང་དག་སྤོང་བ་སོགས་སྤྲོ་ཚན་བཞི་པོ་དེས་བཞིན་སྤྱིར་ལམ་དུ་དོར་སོགས་བཞི་ནས་དང་། འཕགས་པ་མཚོར་ལམ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཡན་ལག་སྐྱོམ་ལམ་ནས་འཛོགས་སྟེ། མཚོད་ལས། སྤྲོ་ཚན་བདུན་ནི་པོ་དེས་བཞིན། ལམ་ནི་དང་པོ་བཤད་དང་། དེས་འབྲེད་ཆམ་ལྷན་རྣམས་དང་ནི། སྐྱོམ་དང་མཚོར་ལ་རབ་ཏུ་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྐྱོམ་ལམ་དུ་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྐྱོམ་ལམ་དེ་མཚོར་ལམ་ལས་བྱང་ཚུབ་ལ་ཉེ་བའི་ཕྱིར་བཟེར་ལོ།།

ཐེག་ཚེན་སྤྱི་ལོ་ལྟོས་ལྟར་ན་སྤྲོ་ཚན་དང་པོ་གསུམ་པེམ་བཞིན་ཚོགས་ལམ་ཚུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དང་། རྟོད་ཅེ་གཉིས་སུ་དབང་ལྔ། བཟོད་མཚོག་གཉིས་སུ་སྤྲོ་བས་ལྔ། བྱང་ཚུབ་ཡན་ལག་མཚོར་ལམ་དང་། འཕགས་པ་མཚོམ་ལམ་ནས་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ལ་སེམས་བརྒྱུད་པ་དང་པོ་ན་བྲན་པ་ཉེབར་བཞག་པ་སྐྱོམ་ལ། གཉིས་པ་ན་ཡང་དག་པར་སྤོང་བའོ། །གསུམ་པ་ན་རྩ་འཕྲུལ་ཀའ་པའོ། ཞེས་དང་། དབུས་མཐམ། དབང་པོ་རྣམས་དང་སྤྲོ་བས་རྣམས་ལ། དེས་འབྲེད་ཆམ་ལྷན་གཉིས་གཉིས་སོ། ཞེས་དང་། མཛོད་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་ཏུ་མཚོར་བའི་ལམ་དེ་དང་། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནི་ཐོབ་པར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོར་བྱང་ཕྱོགས་ཚོས་སོ་བདུན་ཐམས་ཅད་དང་། ཉེར་བསྐྱོགས་མི་

ལྷོགས་མེད་ན་དག་འབ་མ་གཏོགས་སོ་རྒྱལ་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་སོ་
རྒྱལ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ན་དག་འབ་དང་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་པ་སོ་ལྷ། གཞུགས་མེད་དང་པོ་
གསུམ་ན་ཡང་དག་པའི་དག་ལས་མཐའ་དག་འབ་རྟོག་པ་མ་གཏོགས་པ་སོ་གསུམ་དང་། འདོད་ཁམས་དང་
སྲིད་ཅེ་ན་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་དང་འཕགས་ལམ་བརྒྱུད་མ་གཏོགས་ཉེར་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་ཐམས་ཅད། །མི་ལྷོགས་མེད་ན་དག་འབ་གཏོགས། །གཉིས་པ་ན་ནི་རྟོག་མ་
གཏོགས། །གཉིས་ན་དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་འདུ། །བསམ་གཏན་བར་ན་འདུ་གཞུགས་མེད་པ། །གསུམ་ན་འདུ་
དེ་དང་ཆུ་ཡན་ལག་བྱང་ཆུབ་དང་ནི་ལམ་ཡན་ལག་མ་གཏོགས་འདོད་ཁམས་སྲིད་ཅེ་ན། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ལྷ་རྩལ་འདོད་ཁམས་དང་སྲིད་ཅེ་ན་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཡོད་པར་འདོད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་
ལས། གང་ཡང་འདོད་པའི་ཁམས་དང་སྲིད་ཅེ་ན་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་ཡན་ལག་སྤངས་ཞེས་བཞུ་བ་ནི་ཐབས་ལ་མི་
མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་ནི། བྱང་ཕྱོགས་ཆོས་སོ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་སུ་བསྟུན་བཅུར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་
ལས། མིང་གི་སློན་མུ་རྩལ་བཅུ། །དད་དང་བརྩོན་འགྲུས་རྩལ་དང་། །ཤེས་རབ་ཉིང་འཛིན་བཏང་སློམས་
དག་ལ། །རྟོག་དང་ཆུ་ཡན་མིམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས། །དུན་པ་ཉེར་གཞག་ཤེས་རབ་སྟེ། །བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་
འཛོག་ཅེས་བྱ། །རྩལ་ལྷ་ཀར་པ་ཉིང་འཛིན་ཏེ། །གཙོ་བོས་སློམས་པ་དེ་དག་ནི། །སློབ་བྱུང་ཡོན་ཏན་ཀུན་ཀྱང་
ཡིན། །ཞེས་སོ།།

བཞི་པ་ནི། ཆོས་སོ་བདུན་པོ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་ཞེས་བཛོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ནི་ཟད་མི་སྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་དེ་
ལྷར་བཛོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །མཛོད་ལས། ཟད་དང་མི་སྟེ་ཤེས་པ་ནི། །བྱང་ཆུབ་དེ་དང་མཐུན་ཉིད་ཕྱིར། །སུམ་ཅུ་ཙམ་
བདུན་དེའི་ཕྱོགས་མཐུན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། དངོས་པོ་ལ་རྟོག་པའི་ལམ་དང་། རྩོམ་བཤམ་བྱུང་བའི་ལམ།
ཉིང་འཛིན་སྤྱོད་བའི་ལམ། མཛོན་པར་རྟོགས་པར་སྤྱོད་བའི་ལམ། མཛོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ།
མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ། རྣམ་དག་ཤེས་པར་བྱིན་པའི་ལམ་སྟེ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་ལས།

དང་པོ་རྩལ་ཉེར་གཞག་བཤད་པ་ལ། དམིགས་པ། རོ་བོ། གོ་གས། སློམ་ཚུལ། བསློམ་པའི་
འབྲས་བུ། སྤྱོད་བཤད་བཅས་རྒྱལ་ལས། དང་པོ་ནི། ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོས་བཞིའོ།།

ལུས་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དབང་རྟོན་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་སྤྱོད་སོགས་ལྟ་བུ་ཕྱི་ལུས། མིག་སོགས་
དབང་པོ་ལྟ་བུ་བྱུ་བྱེད་གི་ལུས། དབང་རྟོན་དུ་བྱུར་པའི་ལུས་ལྟ་བུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ལུས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཚོར་བ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། བདེ་སྤྱག་བཏང་སློམས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ནི་རྣམ་ཤེས་
ཚོགས་བརྒྱུད་དང་། ཚོས་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཚོར་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་དང་། ལྷན་མིན་
འདུ་བྱེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དེ་ལ་དམིགས་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བྱིས་པ་རྣམས་ལུས་ལ་བདག་གི་གནས་
དང་། ཚོར་བ་ལ་བདག་གི་འོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་དང་། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཚོས་ལ་བདག་གི་
བྱང་ཚོས་སུ་ཞེན་པའི་མཛོན་ཞེན་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ལ་ཡང་བདག་གི་
གནས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། བདག་གི་འོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་དང་། བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། བདག་ཀུན་ནས་ཉེན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་བོ་ནི། དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོས་བཞིའམ་དེ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་
རང་དང་སྤྱི་འཛུགས་ཉིད་གཉིས་གཉིས་སུ་བཏགས་པའི་སློན་སློམ་པར་བྱེད་པའི་རྩལ་ཤེས་གང་རུང་དུ་བྱུར་པའི་
མཁུན་པ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རོ་བོ་གང་ཞེན་ཤེས་བཞིན་དང་རྩལ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལ་ཅིག་
དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོས་བཞིའམ་དམིགས་ནས་ཞེས་དང་། རྩལ་ཤེས་གང་རུང་དུ་བྱུར་པ་ཞེས་བཞག་
པ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། རྩལ་ཉེར་གཞག་བཞི་པོ་གང་རུང་བསློམ་ན་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
དགོས་པར་ཐམ་བ་དང་། གཉིས་པ་ལ། རྩལ་ཉེར་གཞག་སློམ་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པར་
ཐམ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
གོ་གས་གང་ཞེན། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ།།

བཞི་པ་སྒོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་དང། སྤྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ལུས་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་གཅོད་བཤེས་པ་དང་གི་མཚན་ཉིད་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒོམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། ལུས་ཚོར་སེམས་དང་ཚོས་རྣམས་ལ། མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་བརྟན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མིན་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྒོམ་ཚུལ་ནི། མདོ་སྤྱི་རྒྱན་ལས། སྒོ་ལྷན་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་པ། སྒོམ་པ་རྣམས་པ་བཅུ་བཞི་ཡིས། མཚོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ། ཤེད་ལས་གཞན་ལས་ཀྱི་ལྷན་པར་འཕགས། ཞེས་ཐུན་མིན་སྒོམ་ཚུལ་བཅུ་བཞི་ཡོད་ཀྱང་འདིར་བསྟན་པ་དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོས་བཞི་ལ་དམིགས་ནས། དེ་ཐམས་ཅད་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྒོམ་བྱས་ནས་མཁའ་ལྷ་སུ་དང། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྐྱེ་མའི་དཔེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྒོམ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྷ་པ་འབྲས་སུ་ཡོད་དེ། མཁའ་འཕེལ་ལས། སྒོམ་པའི་འབྲས་སུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤངས་ནས་བདེན་དོན་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམས་པས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལུས་གནས་དན་ལེན་སྤྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་ལྡན། ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བསྒོམས་པས་ཚོར་བ་དེ་སྤྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་ལུས་པ་བར་མི་འབྲས་བུ་འདོད་པའི་སྤོང་པའི་རྒྱ་ཡིན་པར་མཐོང་བས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་འདོད་ཀྱི་སྤོང་སྤྱི་བསྐྱེད། སེམས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གིས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཞི་སེམས་སྐྱེད་ཅིག་གིས་སྤྱི་འགག་བྱེད་པར་མཐོང་ནས་བདག་ཆད་ཀྱི་དོན་པའི་འཛིན་པ་མེད་པས་འཕྲོག་པ་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱབ། ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་དང། རྣམ་བུ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་ལ་མ་རྗེད་པས་བརྒྱུད་དོན་དུ་རྟོགས་ནས་ལམ་སྒོམ་པ་ལ་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔུས་མཐོང་ལས། གནས་རྣམས་ལེན་ཕྱིར་སྤོང་རྒྱུ་འཕྱིར། ཤེད་ཡི་ཕྱིར་དང་མ་རྗེད་པས་ཕྱིར། ཤེད་པ་བཞི་ལ་འཕེལ་བྱ་བས། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་པ་སྒོམ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དུག་པ་སྐྱེ་བཤད་ནི། ཀུན་བདུས་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དང་པོར་དམིགས་པའི་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་བྱེད་

དེའི་རྗེས་སུ་དྲན་པས་ཉེར་བར་བཞག་པ་ལོ་ན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། ཤེས་ན་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ཚོས་ཅན། དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་བཞི་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྤྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་བརྟན་པ་སྒོམ་པའི་དྲན་ལས་གང་རུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་མཁའ་རྒྱུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ཡང་དག་སྤོང་བའ་ལ་སྤྱི་བསྐྱེད་ལས། དང་པོར་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་དེ་མི་དགོངས་པ་སྤོང་བ། མ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ། མ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་བསྤྱི་བསྐྱེད་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་པོ་ཡོད་དེ། དགོངས་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ལ་སྤོང་བའི་བརྟན་ལས་སྤྱི་བསྐྱེད་པའི་མཁའ་རྒྱུན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བདུས་ལས། དོན་ཉིད་གང་ཞེན་བརྟན་ལས་སོ། ཞེས་དང། མཛོད་ལས། བརྟན་ལས་ཡང་དག་འཛོག་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བློ་གསལ་ཡོད་དེ། ཀུན་བདུས་ལས། བློ་གསལ་གང་ཞེན། དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དགོངས་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལ་འདུན་པ་སྤོང། འབད། བརྟན་ལས་ཚོས། སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན། སེམས་རབ་ཏུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཏེ། མདོ་ལས། མི་དགོངས་སྤོང་བ་དང། མ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ། དགོངས་པ་སྤོང་བ། མ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་བསྤྱི་བསྐྱེད་པ་འདུན་པ་བསྤོང། འབད། བརྟན་ལས་ཚོས། སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན། རབ་ཏུ་འཛོག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་སྒོམ་པའི་འབྲས་སུ་ཡོད་དེ། མཁའ་འཕེལ་ལས། འབྲས་སུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ཞིང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དུག་པ་སྐྱེ་བཤད་ཡོད་དེ། སྤྱིར་དགོངས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱེད་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་གི་སྤོང་ནས་ཡང་དག་སྤོང་བཞེས་མིང་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཤེས་ན་ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི་ཚོས་ཅན། ཚུལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ལས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་ལྷ་ལྷུ་ལྱི་རྒྱུ་དང་བཤད་པ་ལ་འད་སྤྱི་བསྐྱེད་ལས། དང་པོར་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། ཉིང་པོ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱི་བསྐྱེད་ལས་སྤོང་བའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁའ་འཕེལ་ལས། འདི་དག་གི་དམིགས་པ་ནི་ཉིང་པོ་འཛིན་བསྐྱབ་པའི་བྱ་བའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་པོ་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལྷའི་གཉེན་པོར་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་གནས་ལས་རུང་གི་ཉིང་པོ་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མཁའ་རྒྱུན་པ་སྤོང། ཀུན་བདུས་ལས། དོན་ཉིད་གང་ཞེན། ཉིང་པོ་འཛིན་ཏེ། ཞེས་དང། མཛོད་ལས་ཀྱང། ལྷ

འཕྲུལ་ཀར་པ་ཏིང་འཛིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲོགས་ཡོད་དེ། ཏིང་འཛིན་དེ་དང་མཚུངས་
ལྷན་དུ་སྐྱུར་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ནམས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། འདུན་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་དང་སེམས་པ་དང་
དཔྱད་པ་དང་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དོའོ་ཏིང་འཛིན་ཡིན་ཀྱང་གྲོགས་ཀྱི་སློ་ནས་ཕྱེན་གཙོ་བོ་གྲོགས་འདུན་པའམ་གུས་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ་པའི་ཏིང་འཛིན་འདུན་པའི་རྩ་འཕྲུལ་གྱི་ཀར་པའི་དོའོ་དང་། གཙོ་བོ་གྲོགས་རྒྱན་སྦྱོར་གྱི་བཙོན་འགྲུས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་འཛིན་དེ་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་རྩ་འཕྲུལ་གྱི་ཀར་པའི་དོའོ་དང་། གཙོ་བོ་སློན་ཏིང་འཛིན་
སློམ་པའི་སྐྱེས་སྦྱབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་འཛིན་དེ་སེམས་པའི་རྩ་འཕྲུལ་གྱི་ཀར་པའི་དོའོ་། གཙོ་བོ་
སྤར་གཞན་གྱིས་ཏིང་འཛིན་སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་གདམས་རག་བསྟན་པ་བཞིན་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཏིང་འཛིན་དེ་དཔྱད་པའི་རྩ་འཕྲུལ་གྱི་ཀར་པའི་དོའོ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། འདུན་པའི་ཏིང་
འཛིན་གང་ཞེན། གང་གསུམ་པར་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཕྱེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་
ཏིང་འཛིན་གང་ཞེན། གང་རྒྱུན་དུ་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཕྱེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །སེམས་པའི་
ཏིང་འཛིན་གང་ཞེན། གང་སྦྱོན་ཏིང་འཛིན་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཕྱེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་
པའོ། །དཔྱད་པའི་ཏིང་འཛིན་གང་ཞེན། གང་གཞན་གྱིས་བསྟན་ནས་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སེམས་ཕྱེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། །ཞེས་དང་། མཁས་འཇུག་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་
སློམ་ཚུལ་ཉེས་པ་ལྟ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་བསྟེན་ནས་ཏིང་འཛིན་སྐྱབ་ཚུལ་བསམ་གཟུགས་
སྐབས་བཤད་པ་བཞིན་ལོ། །ལྷ་པ་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། མཁས་འཇུག་ལས། འབྲས་བུ་ནི་ཏིང་འཛིན་གྱི་མཐུས་
མངོན་དུ་བར་འདོད་པའི་ཚོས་ཀྱི་དོན་རྣམས་འབྱོར་བར་འགྱུར་འོ་ཞེས་གསུངས། ལྷག་པ་སྐྱབ་པའོ་ཡོད་དེ། ལྷ་
འཕྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་རབ་འབྲས་ལ་བསྐྱོད་ཀྱིས་པས་ཀར་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་
ན་རྩ་འཕྲུལ་གྱི་ཀར་པ་བཞི་ཚོས་ཅན། ཏིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པ་ལྡེའི་གཉེན་པོར་སྦོང་
བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱུད་བསྟེན་པ་ལས་ཐོབ་པའི་སེམས་ལས་རུང་གི་ཏིང་འཛིན་དུ་སྐྱུར་པའི་མཚུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ལོ། །

སྤྲེ་ཚོན་བཞི་པ་དབང་པོ་ལྷ་བཤད་པ་ལ་འདྲ་སྤྱད་དུ་གསུངས། དང་པོ་དམིགས་པ་ལ་ཐེག་པ་ཐུན་

མོང་ལྟར་ན་དབང་པོ་ལྷ་འདེད་མིགས་པ་བདེན་བཞི་ཡིན་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། དེ་དག་གི་དམིགས་པ་ནི་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་འོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐེག་ཚེན་ཐུན་མིན་ལྟར་ན་སྤོང་བྱེད་ཚུབ་དེ་དད་པའི་
དབང་པོ་འདེད་མིགས་པ། རྒྱལ་སྐུས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་རྣམས་ཚེན་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ་འདེད་མིགས་པ། ཐེག་ཚེན་གྱི་
ཚོས་མང་དུ་ཐོས་པ་དེ་དཔྱད་པའི་དབང་པོ་འདེད་མིགས་པ། ཐེག་པ་ཚེན་པོ་འོ་ཞེས་གསུངས་ཏིང་འཛིན་གྱི་དབང་པོ་འདེད་
མིགས་པ། ཐེག་ཚེན་གྱི་ལྷག་མཐོང་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་འདེད་མིགས་པ་སྟེ། མཛོད་རྒྱན་ལས། བྱང་ཚུབ་སྦྱོང་
དང་ཐོས་མཚོག་དང་། ཞེ་གནས་ལྷག་མཐོང་དད་སོགས་ཀྱི། བཞི་ཡིན་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོ། །བཞི་པ་
པ་དེ་བོ་ཡོད་དེ། རྣམ་བུང་བྱེད་པར་ཅན་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དད་སོགས་ལྷ་པོ་གང་རུང་གི་དོའོ་བོར་སྐྱུར་པའི་ལམ་
ལྷགས་ཀྱི་མཚུན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲོགས་ནི་སྤར་བཞིན་ལོ། །

བཞི་པ་སློམ་ཚུལ་ལ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་སློམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལྷ་པ་མཐུན་མཛོད་ལས། ཇི་ལྟར་སློམ་
པའི་ཚུལ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ནས་བདེན་པ་བཞི་འོ་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའམ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་པ་གཉེས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་ལ་དད་པས་ཡིད་ཚེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སློམ། བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྦྱོབ། དམ་
པས་རྟོགས་པ་མ་བཟེད་པ། ཏིང་འཛིན་གྱིས་ཕྱེ་གཅིག་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་རབ་བཞིན་ཤེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སློམ་
མོ་ཞེས་གསུངས། ཐེག་ཚེན་ཐུན་མིན་ལྟར་རང་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སྦོ་གཏད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སློམ་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ལོ། །ལྷ་པ་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། མཁས་འཇུག་ལས། འབྲས་བུ་བདེན་པ་རྣམས་ལྷ་པ་དུ་རྟོགས་པའི་དོ་བ་
སོགས་སྐྱབ་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་པ་སྐྱབ་པའོ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བདག་པོར་
སྐྱུར་པས་ན་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་ཚོས་ཅན། མཛོད་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་
ལམ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བུང་བྱེད་པར་ཅན་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དད་སོགས་ལྷ་པོ་གང་རུང་གི་དོའོ་བོར་སྐྱུར་པའི་ལམ་
ལྷགས་ཀྱི་མཚུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྤྲེ་ཚོན་ལྷ་པ་སྦྱོབས་ལྷ་ནི་རྣམ་གཞག་པལ་ཆེར་དབང་པོ་དང་འདྲ། བྱེད་པར་ནི་དོན་ཕྱིར་སྐྱབས་མ་
དད་པ་སོགས་ཀྱིས་བཟི་བར་རུས་པའི་ཚོད་དབང་པོ་དང་། བཟོད་མཚོག་གི་སྐྱབས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཟི་མི་
རུས་པས་སྦྱོབས་ཞེས་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ལས། དབང་པོ་ལྷ་དང་སྦྱོབས་ལྷ་ལ་བྱེད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེན།
མ་དད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ་གཉེས་དང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་

ནི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་འདྲེས་པར་གཉེན་པོ་འབའ་ཞེས་འབྲུང་བ་ནི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །
ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བརྗེས་མི་རྣམས་པའི་དད་སོགས་ལྷ་པོ་གང་རུང་གི་དོ་བོར་
གྱུར་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁུན་པ་སྟོབས་ཀྱི་དོ་བོ་དང་། སྐྱབ་ཤད་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམ་རྒྱུང་བར་བྱེད་པས་
སྟོབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོ་རྒྱན་ལས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམ་རྒྱུང་བས་ཀྱང་། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སྟོབས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་
གསུངས། སྟོབས་ལྷ་ཚེས་ཅན། མདོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་
ཀྱིས་བརྗེས་མི་རྣམས་པའི་དད་སོགས་ལྷ་པོ་གང་རུང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་མཁུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚོན་དུག་པ་ལའང་སྤར་ལྟར་དུག་ལས། དང་པོ་དམིགས་པ་ཡོད་དེ། ཀྱན་བདུས་ལས། བྱང་རྒྱལ་
ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག་གི་ཡང་དག་ཉིད་རིམ་བཞོན་
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པ་དོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་དྲན་པ་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་བཅོན་འགྲུས་ཤིན་སྲུང་ཉིང་ལེ་འཛིན་བྱང་སྟོབས་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གོགས་ནི་སྤར་བཞིན་ཏོ། །ཡན་ལག་བདུན་དེ་ཡང་ལྷ་པོ་འདུ་སྟེ།

མཁམ་འཇུག་ལས། འདི་བདུན་ལས་དྲན་པ་ནི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ། སྤར་ཡང་ཡང་གོ་མས་པའི་
དྲན་པ་དེ་ལས་བདེན་དོན་མདོན་སུམ་མཐོང་བ་སྐྱེ་ཞིང་དེས་སྤར་མ་ཤེས་ཤིང་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པས་
འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཚོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ། བདེན་དོན་མཐོང་བའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་དོ་བོ་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པ་སྐྱང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཅོད་པའོ། །བཅོན་འགྲུས་
ནི་དེས་པར་འབྲུང་བའི་ཡན་ལག་སྟེ། རང་གིས་རྟོགས་བྱའི་མདོན་པར་ཤེས་པ་ལ་དེས་པར་འབྲུང་བའམ་སྤྱོད་བར་
བྱེད་པ་རྟེན་མཚོག་རིན་པོ་ཆེ་ལྟར་གང་འདོད་དུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའོ། །

དག་འབའ་ནི་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་སྟེ། བདེན་དོན་མཐོང་བའི་ཚོས་ཀྱི་སྤར་བའམ་ལའི་དག་འབའ་
ལུས་སེམས་རྒྱས་པར་བྱལ་བ་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཀྱིས་བྱལ་བ་བཞིན་ཏོ། །ཤིན་སྲུངས་སོགས་གསུམ་ནི་ཉོན་
མོངས་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཤིན་སྲུངས་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་གནས་ཡིན་ཏེ། ལུས་སེམས་
ཤིན་ཏུ་སྲུངས་པའི་བདེ་བས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ།
དཔེར་ན་བཅོན་མོ་རིན་པོ་ཆེས་རེག་པའི་བདེ་བ་སྟེར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཉིང་ལེ་འཛིན་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་གཞི་ཡིན་

ལག་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་མི་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་སེམས་ཅུ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བསམ་པའི་དོན་ཀྱན་
འབྱོར་པ་འབྲུང་བས་བྱིམ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ནོར་མི་འདོད་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། །

བྱང་སྟོབས་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་དོ་བོ་སྟེ་རྟོགས་སྤར་སོགས་དང་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ལས་
དུས་རིམ་ལྟར་འདོད་པར་འཕགས་པའི་གནས་པ་ལ་གནས་པར་བྱེད་པས་སྟོན་པོ་རིན་པོ་ཆེས་དཔུང་གི་ཚོགས་འགྲོ་
བ་དང་གནས་པ་དང་ལྷོག་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །དེ་ལྟར་འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་ལྟ་བུའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔེ་ལ་
ནི། རྒྱལ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་བདུན་ལྟ་བུའི་བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་འབྱོར་པ་མངའ་བ་ཡིན་ཏོ། །ཞེས་དང་།
དབུས་མཐམ། རང་བཞིན་ཡན་ལག་གནས་ཡན་ལག །གསུམ་པ་དེས་འབྲུང་ཡན་ལག་སྟེ། །བཞི་པ་ཕན་ཡོན་
ཡན་ལག་ཡིན། །རྣམ་གསུམ་ཉོན་མོངས་མེད་ཡན་ལག །ཅེས་དང་། མདོ་རྒྱན་ལས། ཡོན་ཏན་དེ་ལྟར་སེམས་
དཔེ་ལ་ནི། །འཁོར་ལོས་སྐྱུར་བ་འདྲ་བར་འཛོག། །རྟེན་ཏུ་རིན་ཅེན་བདུན་ལྟ་བུ་སྟེ། །བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་རྣམས་
ཀྱིས་བསྐྱོར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏོ། །

བཞི་པ་སྟོབས་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཁམ་འཇུག་ལས། བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་བདུན་པོ་དེ་སྟོབས་པ་ནི། རེ་
ཡང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་དབེན། ཀྱན་འབྲུང་མཚགས་བུལ། འགོག་པ་ལ་གནས་པ། སྤོང་ལམ་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་
བ་སྟོབས་པ་ཞེས་དོན་དུ་བདེན་བཞིན་ཚོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པའི་སྟོན་པ་ལོང་ཞས་ལོང་དུ་སྟོབས་པར་བྱེད་
པའི་ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པོ་འབྲས་བུ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས་འབྲས་བུ་མཐོང་སྤར་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཞེས་གསུངས། དུག་པ་
སྐྱབ་ཤད་ཡོད་དེ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་ཅེས་
བྱའོ། །དེས་ན་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་ཚོས་ཅན། བདེན་པ་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ཀྱི་
དོན་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་པ་མདོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚོན་བདུན་པ་ལ་ཡང་སྤར་ལྟར་དུག་ལས། དང་པོ་དམིགས་པ་ནི་སྤར་བཞིན་ཏོ། །གཉེས་པ་དོ་བོ་
ཡོད་དེ། རང་འབྲས་འཕགས་ལམ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁུན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕགས་ལམ་
གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། དབུས་མཐམ། ཡོངས་སུ་གཅོད་དང་གོ་བྱེད་དང་། །རྣམ་གསུམ་གཞན་ཡིད་
ཚེས་པར་བྱེད། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་རྟེན། །ལམ་གྱི་ཡན་ལག་དེ་བརྒྱད་དོ། །བལྟ་དང་རྒྱལ་ལྷིས་ཡོ་

བྱད་སྤྱད་སྤ། །གཞན་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་འདོད། །ཉོན་མོངས་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་དབང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་
གཉེན་པོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་མ་ལས་འཇུག་ལས། ལྟ་བུ་ནི་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཡན་
ལག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་བཞེན་དུ་རྟོག་པ་ནི་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། རང་གིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་
ལྟར་གཞན་ལ་རྟོག་པའི་དག་ཀུན་ནས་སྤོང་བའི་རྟོག་པ་དེས་གོ་བར་བྱེད་པའོ། །དག་དང་ལས་མཐའ་འཚོ་བ་
གསུམ་ནི་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། དག་རྣམ་དག་གིས་གཞན་ལ་ཚོས་བརྟན་པ་ལས་
འཕགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལས་མཐའ་ནི་སྲོག་གཅོད་སོགས་མི་དགོ་བ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཐོབ་པས་ལས་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལོག་འཚོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་འཚོ་བ་ཡང་དག་པ་
དེས་འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའོ། །ལྷག་མ་གསུམ་ནི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། ཚུལ་
བཞི་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་པའི་ཡན་ལག་དེ་བཞི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། ཉིང་ལོ་འཛིན་ནི་
དབང་སོགས་ཡོན་ཏན་ལྷན་ལྷན་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་བ་སྤྱོད་པའི་ཡན་ལག་གོ་ཞེས་གསུངས།
དེ་ཡང་ལྟ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཤེས་རབ་དང་། དག་ལས་མཐའ་འཚོ་བ་གསུམ་པོ་ནི་དེ་དག་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་
མ་ཁྲེན་པ་ཡིན། གཞན་གོ་སྟེ། །གསུམ་པ་གོགས་ནི་གོང་བཞེན་ལོ། །བཞི་པ་སྤོང་ཚུལ་བྱང་ཚུབ་ཡན་ལག་
སྐབས་བཞེན་ལོ། །ལྟ་ལ་འབྲས་བུ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། འབྲས་བུ་ནི་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་གོང་
བཞེན་ལོ་ཞེས་གསུངས། ལྟ་བུ་སྤྱི་བ་ལྟ་བུ་ཡོད་དེ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་འཕགས་ལམ་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པས་ན་
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ཅེས་བྱའོ། །དེས་ན་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་ཚོས་ཅན། རྣམ་དག་དེས་འབྲིན་གྱི་ལམ་
ཡིན་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སྤོང་ཚུལ་གྱི་བྱང་པར་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།
དམིགས་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་ཚུལ། ཐོབ་པའི་བྱང་པར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་དམན་པ་
དག་གིས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སོགས་སྤོང་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་གཅོད་པར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་སོགས་ལ་
དམིགས་པ་གང་ཞེག་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ལུས་སོགས་ལ་དམིགས་པས་ལྷན་པར་བྱེད་པར་འཕགས་

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་དམན་པས་མི་རྟག་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྤོང་བ་བདག་མེད་པ་ཅོམ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
གང་ཞེག་བྱང་སེམས་ཀྱིས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྐྱེ་མ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་སྤོང་
འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་རང་གིས་ལུས་སོགས་
དམན་པར་བལྟ་ཞིང་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་བའི་གོ་འཕང་ཅོམ་ཡིན་པ་གང་ཞེག་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་སོགས་དང་
འབྲལ་མི་འབྲལ་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་མིན་པས་སྤོང་ཞིང་མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ལྷན་པར་བྱེད་
འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ལས་འཇུག་ལས། དེ་ལྟར་བྱང་པར་གསུམ་གྱི་སྤོང་པར་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྤོང་པ་
བྱང་པར་འཕགས་པས་ལམ་གོང་མ་གོང་མ་དག་ལ་དེའི་ཚུལ་གྱིས་འཕགས་པར་དོན་གྱིས་ཤེས་ཏེ། ལམ་
མཛོན་པར་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་བྱང་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་སྤོང་པ་བརྟན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་མཁུན་གྱི་ི་རྣམ་པ་སོ་བཞེན་བཟད་པ་ལ། གཉེན་
པོའི་ལམ་གསུམ། ལྟ་བུ་པའི་ལམ་གསུམ། མཐོང་ཚོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་ལྟ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་དགུ་སྤོང་བའི་ལམ་བཞི། སངས་རྒྱལ་གྱི་ལམ་བཅུ་དང་དུག་ལས།

དང་པོ་ལ་ངོ་བོ། གཞུང་ནས་བརྟན་ཚུལ། ཐོས་བསམ་སྤོང་པ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར། གཉེན་པོའི་ལམ་དུ་
འགྱུར་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་མཁུན་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤོང་པ་ཉིད་དང་། མཚོན་མ་མེད་དང་། སྤོང་པ་མེད་པའི་ཉིང་ལོ་འཛིན་
དང་གསུམ།

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཚོས་སྤོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁུན་
པའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། འགོག་ལམ་གྱི་བྱང་ཚོས་རྣམ་པ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་སྤོང་པའི་ཐར་པའི་ཕན་
ཡོན་མཐོང་ནས་ཐར་པ་ལ་དང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མཁུན་པའོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལྟ་བུ་ཀུན་གྱི་བྱང་
ཚོས་རྣམ་པ་དུག་རྟོགས་པའི་སྤོང་པའི་ལོ་ལོ་བའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་ནས་འཁོར་བ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་
པར་བྱེད་པའི་མཁུན་པ་སྟེ། དོན་གསལ་ལས། གོ་ཤིས་བཞེན་དུ་སྤོང་བ་དང་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་
རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤོང་དང་པོ་ལོ། །འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཉིས་པའོ། །མི་རྟག་པ་

དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་དང་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་དོན་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གཞུང་གཞན་ནས་བསྟན་ཚུལ་ལ། མཛོད་ལྟར་ན་མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་འཛིན་ནི་
འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ནི་སྤྱུག་བདེན་གྱི་རྟོང་བདག་མེད་
གཉིས་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། རྟོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ནི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་དང་ཀུན་འབྱུང་རྣམ་པ་
བཞི་སྤྱུག་བདེན་གྱི་མི་རྟག་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མཚན་མེད་ཞི་བའི་
རྣམ་པ་དང་། རྟོང་ཉིད་བདག་མེད་རྟོང་ཉིད་དུ། །འབྲུག་པའི་སྟོན་པ་མེད་པ་ནི། །དེ་ལས་གཞན་བདེན་རྣམ་པ་
དང་། །ཞེས་གསུངས།

ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན། རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ནི། སྤྱུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་རྟོང་བདག་མེད་གཉིས་
དང་། རྟོན་མེད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ནི་སྤྱུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་མི་རྟག་སྤྱུག་བསྐྱེད་གཉིས་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་
བཞི་སྟེ་རྟུག་དང་། མཚན་མེད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ནི་འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་པ་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་རྟུག་གི་ནང་ནས་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་ཞེན་གཉིས་སོ། །སྟོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་
དུ་ཞེན་རྟུག་གོ། །མཚན་མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེན་བརྒྱུད་དེ་ཞེས་གསུངས། །འགྲོལ་རྒྱུ་འདི་གཉིས་མཐུན་ནོ། །

མདོ་རྒྱན་ལྟར་ན། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་བསྐྱེད་པ་
གཉིས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་སྟོན་མེད་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་རྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་རྣམ་པར་
ཐར་པའི་སྟོན་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་མཚན་མེད་
པའི་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉིང་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ། ཚོས་ཀྱི་སྟོན་ནི་རྣམ་པ་
བཞི། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བཤད། །ཅེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི་བསྐྱེད་པ་ལས། གང་དུ་རྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྟོན་པ་མེད་པ་དང་། མཚན་མེད་པ་བྱེད་བྱས་
མེད་པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྟོན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་
བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་ཉིང་འཛིན་གྱི་སྤྱུ་ལོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་བསྟོན་པ་ལས་བྱུང་བ་འཛིག་རྟོན་པ་
དང་འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་སྤྱེད་གསུངས་
པ་དེ་ནི་དེ་དག་འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཞེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་གྱིས་ནི་དོན་བདག་ཏུ་ལྟ་བུའི་གཉེན་པོ་
བྱེད། ཉིང་འཛིན་གཉིས་པས་ནི་དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད། གསུམ་པས་ནི་འབྲས་བུ་ལམས་
གསུམ་པ་འཐོབ་བྱུང་སྟོན་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རྣམ་པར་སྟོན་གསུམ་གྱི་ཉིང་འཛིན་ཚོས་ཅན། འདིར་
བསྟན་གཉེན་པོའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལྟ་ལེ་རྒྱ་འབྲས་པོ་བོ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་སྤྱུག་བསྐྱེད་པའི་ལམ་དང་། གསུམ་པ་མཐོང་ཚོས་བདེར་གནས་ཀྱི་ལམ་གཉིས་བཤད་པ་ལ།
དང་པོ་ལ་གཞུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་གསུམ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་ལྟ་སྟེ་བརྒྱུད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གཞུགས་ཅན་གཞུགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར། གཞུགས་མེད་གཞུགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་
པར། གོགས་སེམས་སྤྱུག་པའི་རྣམ་པར་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཡོད་དེ། གཞུགས་མེད་རྣམ་པར་བཞི་དང་
འགོག་པའི་རྣམ་པར་གཅིག་སྟེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར།

རྣམ་པར་བརྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

དེས་ན་འདིར་རྣམ་པར་བརྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རྟོན། དོན། གངས་ངེས། སྟོན་ཚུལ། དགོས་པ། སྤྱོད་པའདྲ་
དང་རྟུག་ལས།

དང་པོ་ལ་ལུས་རྟོན་དང་སེམས་རྟོན་གཉིས། དང་པོ་ནི་མཛོད་ལས། གཞུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ལམས་
གསུམ་གྱི། རྟོན་ཅན་ལྷག་མི་ལས་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞི་ལམས་
གསུམ་ཀའི་རྟོན་ལ་སྟེ་བ་དང་། ལྷག་མ་གཞུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་གསུམ་པོ་མི་ལོན་པའི་རྟོན་ལ་སྟེ་བར་གསུངས་
པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འདོད་གཞུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་རྟོན་ལ་འད་
གཞུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་གསུམ་དང་འགོག་པའི་རྣམ་པར་སྟེ་བ་ཡོད་དོ། །

གཉིས་པ་སེམས་རྟོན་ནི། རྣམ་པར་དང་པོ་གསུམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་དོན་གཞི་ལ་
བརྟན་པས་བྱེད། དེ་ཡང་མཛོད་ལྟར་ན་རྣམ་པར་དང་པོ་འདོད་པའི་ལ་དོག་གི་གཉེན་པོར་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དོན་གཞི་ལ་བརྟན། གཉིས་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ལ་དོག་གི་གཉེན་པོར་གཉིས་པའི་དོན་གཞི་དང་སྤྱུག་

པའི་རྣམ་ཐར་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་པར་ཐར་བརྒྱད་དང་པོ་
གཉིས། །མི་སྤྱུག་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། །གསུམ་པ་མཐའ་ན་དེ་མ་ཆགས། །ཞེས་གསུངས། །ཀུན་
བདུས་ལྟར་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གསུམ་ཀའང་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས་ཡོན་
ཏན་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་འཇམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་རུང་སྟེ། རབ་གྱི་
མཐར་ཕྱིན་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་པར་བསྐྱབ་བཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུགས་མེད་
རྣམ་ཐར་བཞི་ནི་རང་རང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དང། འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་སྤྱི་ཚེ་སེམས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་མངོན་པ་སྤྱི་ཚེས་སྐད་དོ། །

གཉིས་པ་དེ་པོ་ལ་གསུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་དང། གསུགས་མེད་རྣམ་ཐར་གྱི་དེ་པོ་གཉིས། དང་པོ་
ཡོད་དེ། བདག་སྐྱེ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དོན་དུ་སྤྱུལ་སྤྱུར་སྤྱོད་ཚོགས་སྤྱུལ་རྣམས་
པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྤྱིར་སྤྱུལ་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་གསུགས་ཅན་གསུགས་
ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར། གསུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གསུགས་ལ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར། སྤྱག་པའི་རྣམ་ཐར་དང་གསུམ་
ལས།

དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱུལ་པ་སྤྲོན་པའི་ཡུལ་གྱི་དོར་སྤྱུལ་
པ་པོ་སྤྲུང་ཞིང་སྤྱུལ་པ་སྤྲོད་ཚོགས་སྤྱུལ་རྣམས་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
པའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱུལ་པ་སྤྲོན་པའི་ཡུལ་གྱི་དོར་
སྤྱུལ་པ་པོ་མི་སྤྲུང་བར་སྤྱུལ་པ་སྤྲོད་ཚོགས་སྤྱུལ་རྣམས་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
པའོ། །གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱུལ་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་པ་
རོ་གཅིག་དུ་སྤྱུལ་རྣམས་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའོ། །

གཉིས་པ་གསུགས་མེད་གྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཅིས་བཞིན་རང་རང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་དགོས་
གང་ཞིག་རང་རང་གི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་བ་པ་ལས་གོ་བ་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པའོ། །འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་
གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། འགོག་པའི་སྤྱོམས་འཇུག་གང་ཞིག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉམས་པ་ལས་གོ་བ་བའི་རྣམ་པར་
ཐར་པའོ། །འདྲིན་ས་བཤད་པའི་རྣམ་ཐར་དང་འཆད་འགྲུར་གྱི་སྤྱོམས་འཇུག་གི་ཁྱད་པར་ནི་སྤྱོམས་འཇུག་གཞིར་

བཞག་པ་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཉམས་པ་མི་སྤྱིད་པ་ནི་རྣམ་ཐར་དང། དེ་ལས་ཕྱོག་པ་ནི་སྤྱོམས་འཇུག་
གོ། །དེས་ན་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་རྣམ་ཐར་དང་སྤྱོམས་འཇུག་སྤྱོམས་པ་ཡོད་པ། ཉན་ཐོས་པས་རྣམ་ཐར་
དང་སྤྱོམས་འཇུག་སྤྱོམས་མ་ཁན་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་ཡན་ཆད་གྱི་འཕགས་པ་ཡིན་པས་བྱུག། གཉིས་ཀའི་ལྷགས་ལ་
འགོག་པ་ལ་སྤྱོམས་པར་ཞུགས་མ་ཁན་ཡིན་ན་འཕགས་པ་ཡིན་པས་བྱུག་གོ། །རྣམ་ཐར་འདྲི་ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་
ལ་མེད་པར་སེམས་སོ། །

གསུམ་པ་གྲངས་དེས་ལ། གསུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་གསུགས་ཅན་མིན་པའི་རྣམ་ཐར་ལྟ་སྟེ།
བརྒྱད་དུ་གྲངས་དེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་དེས་ཏེ། གསུགས་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་སྤྱུལ་མི་
རྣམས་པའི་གཉེན་པོར་གསུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་སྤྱུལ་པ་སྤྲོན་པའི་ཡུལ་དུ་སྤྲུང་བའི་སྤྱོད་
ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གསུགས་བཟང་དན་ཆེ་རྒྱུ་སོགས་སུ་སྤྱུལ་མི་རྣམས་པའི་གཉེན་པོར་གསུགས་ཅན་གསུགས་ལ་
བལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར་དང། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་སྤྱུལ་པ་སྤྲོན་པའི་ཡུལ་དུ་མི་སྤྲུང་བའི་སྤྱོད་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་
གསུགས་བཟང་དན་སོགས་སུ་སྤྱུལ་མི་རྣམས་པའི་གཉེན་པོར་གསུགས་མེད་གསུགས་ལ་བལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོམས་
དགོས་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་དག་གཉེད་དུ་སྤྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོམས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ།
རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་སྤྱོམས་པའི་ཚོ་གསུགས་སྤྱུག་པ་སྤྱུལ་པ་ལ་དགའ་བ་དང། མི་སྤྱུག་པ་སྤྱུལ་པ་ལ་མི་
དགའ་བ་འབྱུང་བའི་གཉེན་པོར་གསུགས་སྤྲུང་ཐམས་ཅད་སྤྱུག་པར་རོ་གཅིག་དུ་སྤྱུལ་རྣམས་པའི་གོགས་སེལ་
སྤྱུག་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོམས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུགས་ཅན་མིན་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་ལྟར་དེས་ཏེ། རང་སའི་སྤྱོམས་
འཇུག་གི་སྤྱི་བ་པ་ལས་གོ་བ་བའི་མཐོང་ཚོས་བཤེར་གནས་ཀྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུགས་མེད་
གྱི་རྣམ་ཐར་བཞི་སྤྱོམས་དགོས་པ་གང་ཞིག རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཚོར་འདྲུ་རགས་པ་ཞི་བའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་
བདེ་བར་གནས་པའི་ཆེད་དུ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོམས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་སྤྱོམས་ཚུལ་ལ། རྣམ་ཐར་དང་པོའི་སྐབས་སུ་སྤྱོམས་པ་པོ་རང་ཉིད་གསུགས་སུ་འདྲུ་ཤེས་པའི་སྤྱོད་
ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གསུགས་གཅིག་ལ་ཡང་ཆེ་རྒྱུ་བཟང་དན་མཛེས་མི་མཛེས་སྤྲོད་ཚོགས་པར་བལྟས་ཏེ་སྤྱོམས།
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་གསུགས་མེད་གྱི་སེམས་ཐོབ་ན་དང་པོར་གསུགས་མེད་གྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོམས་པ་
པོ་རང་ཉིད་ལ་གསུགས་ཀྱི་འདྲུ་ཤེས་བཞིག་ལ་ཡིན་ཏེ། གསུགས་མེད་གྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་གསུགས་ཀྱི་འདྲུ་

ཤེས་བཤེགས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་གཅིག་ལ་
ཡང་སྐྱོ་ཚོགས་སུ་བལྟས་ནས་སྒོམ། གཞུགས་མེད་པའི་སེམས་མ་ཐོབ་ན་དང་པོར་སྒོམ་པ་པོ་རང་ལ་གཞུགས་
མེད་པའི་འདྲ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་ནས་དེའི་རྗེས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་གཅིག་
ལ་འད་སྐྱེ་བཞག་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་
བརྟེན་ནས་ཉེས་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་འདྲ་ཤེས་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། ཉེས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྱི་གཞི་
སྤྱི་གཞི་མཚན་རྟོགས་མེད་དུ་འཛིན་པ། དེ་གཉེས་པམ་ཚུན་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐད་དད་དུ་འཛིན་པ། མི་སྤྱི་གཞི་སྤྱི་གཞི་ལ་
མི་དགའ་བའི་ཉེས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་འདྲ་ཤེས་གསུམ་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་སྐྱོར་བའི་དུས་སུ་འདྲ་ཤེས་
གཉེས་ཏེ་མཚན་རྟོགས་པའི་འདྲ་ཤེས་ནི་དཔེར་ན་དད་ལ་བུམ་ལྟ་བུ་དེ་གསེར་བུམ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་སྤྱི་གཞི་པའི་འདྲ་
ཤེས་སྒོམ་པས་ཉེས་པ་དང་པོ་བསྐྱོག་པམ་ཚུན་འབྲེལ་བའི་འདྲ་ཤེས་ནི་དཔེར་ན་དད་ལ་བུམ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་
ལ་འད་གསེར་བུམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མི་སྤྱི་གཞི་པ་དང་། རྗེས་སུ་ལྟོས་ཏེ་སྤྱི་གཞི་པ་གཉེས་ཀྱིས་སྤྱི་གཞི་པ་བར་
བསྒོམ་པས་ཉེས་པ་གཉེས་པ་བསྐྱོག་པམ་ཚུན་གྱིས་གཞིའི་དུས་སུ་གཞུགས་སྐྱོར་ཐམས་ཅད་པོ་གཅིག་པར་འདྲ་ཤེས་
པར་བྱས་པས་ཉེས་པ་གསུམ་པར་སྐྱོག་པར་བྱེད་དོ།

མདོར་ན་སྤྱི་གཞི་སྤྱི་གཞི་སྐྱོབ་བཏགས་ནས་བཞག་པ་ཚམ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ལོ། །གཞུགས་ཅན་མིན་
པའི་རྣམ་ཐར་སྒོམ་ཚུལ་ནི་དེ་བོ་གོ་དུ་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་སྤོལ།

ལྟ་པ་དཔོན་པ་ནི་རང་རང་གི་སྐྱིབ་པ་ལས་གོལ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ།

དུག་པ་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སྒོམ་པས་འཇུག་གི་སྐྱིབ་པ་འགའ་
ཞིག་ལས་ཐར་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་
བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཞུགས་མེད་བཞི་དང་འགོག་སྒོམ་པས་ཉེས་པས་འཇུག་དགུ་ཡོད་དོ།

འགོག་སྒོམ་པས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་སྒོམ་པས་འཇུག་དགུ་བཤད་པ་ལ། བྱེས་དང་། སེམས་ཚམ་པ་དང་། དགུ་
མ་པའི་ལུགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པ་གཉེས།

དང་པོ་ནི་མཛོད་ལས། འགོག་པ་ཞེས་པ་འད་དེ་བཞིན་ཉིད། །འདིར་གནས་དོན་དུ་སྤྱི་ཆེར་

སྐྱེས། །དགོ་བའོ་གཉེས་སུ་ཕྱོད་འགྱུར་དང་། །མ་དེས་འཕགས་པའི་སྐྱོར་བས་ཐོབ། །ཐུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་
ཐོབ་བྱ། །དང་པོར་མ་ཡིན་སྐད་ཅིག་མ། །སྤུལ་བུ་མེས་ཐོབ་ཕྱིར་རོ། །གཉེས་ཀྱི་འདོད་དང་གཞུགས་རྟེན་
ཅན། །འགོག་པ་དང་པོར་མི་འཛིན་དུ། །ཞེས་གསུངས། གཉེས་པ་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན་དེ། དགག་བྱ་གང་འགོག་
པ། ཡིད་བྱེད་གང་གིས་འཇུག་པ། ས་གང་གིས་བསྐྱས་པ། དོ་གང་ཡིན་དཔུང་པ། ཕྱོད་འགྱུར་གང་ཡིན་དཔུང་
པ། སྐྱེ་འཕགས་གང་གིས་འཇུག་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པ། །ཁམས་གང་དུ་སྒོམ་པས་པར་འཇུག་པའོ།

དང་པོ་ནི། འགོག་པ་ཞེས་པ་འད་དེ་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་པ་སྟེ། འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་སྒོམ་པས་འཇུག་
གི་སྐབས་སུ་སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་དགག་བྱར་བསྐྱར་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་སེམས་སེམས་བྱུང་
ཐམས་ཅད་འགོག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།

གཉེས་པ་ནི། འདི་གནས་དོན་དུ། །ཞེས་པ་སྟེ། ལྟོས་པའི་འདྲ་ཤེས་མེད་པའི་སྒོམ་པས་འཇུག་ནི་དེས་པར་
འགྱུར་བའི་འདྲ་ཤེས་སྐྱོན་དུ་བཏང་བས་འཇུག་པ། འདི་ནི་ཚོར་འདྲ་ཞི་བར་གནས་པའི་འདྲ་ཤེས་སྐྱོན་དུ་བཏང་
བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་འཇུག་པའོ།

གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ཆེར་སྟེ། །ཞེས་པ་སྟེ། ལྟོས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ལ།
འདི་ནི་སྤྱི་ཆེད་ཅེད་སས་བསྐྱས་པའོ།

བཞི་པ་ནི། དགོ་བའོ། །ཞེས་སྒོམ་པས་འཇུག་གཉེས་ཀྱི་འགོ་དགོ་བའི་ཡིན་ཏེ། །ཀུན་སྐོང་གི་དགོ་བའོ་
ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

ལྟ་པ་ནི། གཉེས་སུ་ཕྱོད་འགྱུར་དང་། །མ་དེས། །ཞེས་པ་སྟེ། ལྟོས་པའི་སྐྱེས་ནས་ཕྱོད་འགྱུར་ལོན་ཡིན་
ལ། འགོག་སྒོམ་པས་ལ་སྐྱེས་ནས་ཕྱོད་འགྱུར། །ལན་གངས་གཞན་ལ་ཕྱོད་འགྱུར། ཕྱོད་བར་མ་དེས་པ་གསུམ་

ཡོད། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འགོག་པ་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འགའ་ཞིག་སྲིད་ཅེར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འགའ་ཞིག་དེ་ལས་ཉམས་ནས་གཟུགས་སུ་སྐྱེ། དེ་ནས་ཤི
འཕོས་ཏེ་འགོག་པའི་སྐྱོབ་ས་ཀྱིས་སྲིད་ཅེར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་ཚོས་ཞི
བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྐྱོམས་དང་། གཉིས་ཀའི་ཆལ་ས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དབང་བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་སྐྱོམས་དེ
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།

རྒྱལ་པ་ནི། འཕགས་པའི། ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་འཕགས་པ་ལོ་ནས་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པ་ལས་སོ་སྐྱེ
འཇུག་མི་རུས་ཏེ། བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་པས་འཛིགས་ནས་ཞུགས་མི་རུས་པའི་ཕྱིར།

འོན་འདྲུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱོམས་འཇུག་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། འདྲུ་ཤེས་མེད
པའི་སྐྱོམས་འཇུག་གི་སྐྱོར་བའི་ཚོ་བདག་གི་རྟེན་ལུས་ལ་དམིགས་ཤིང་། འགོག་སྐྱོམས་ཀྱི་སྐྱོར་བའི་ཚོ་སྲིད་
ཕྱི་ལོ་ཤེས་པ་བརྟེན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་རུབ་པས་སོ།

བདུན་པ་ནི། །སྐྱོར་བས་འཐོབ། ཅེས་པ་སྟེ། སྐྱིར་བཏང་འགོག་སྐྱོམས་དེ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྐྱོར་བས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དམིགས་བསལ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་འགོག་སྐྱོམས་དེ་སྐྱོར་བུང་མ་ཡིན་ཏེ། ཟད་མི་སྐྱེ
བའི་ལོ་ཤེས་བརྟེན་པའི་ཞར་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུབ་པའི་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱིས་ཐོབ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།

བརྒྱད་པ་ནི། གཉིས་ཀའི་འདོད་དང་གཟུགས་རྟེན་ཅན། །འགོག་པ་དང་པོར་མི་འོང་དུ། །ཞེས་པ་སྟེ།
སྐྱོམས་འཇུག་གཉིས་ཀའི་འདོད་དང་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་གྱི་གཟུགས་མེད་རྟེན་ཅན་ནི་མ་ཡིན་ཞིང་།
ལྷན་པར་དུ་འགོག་སྐྱོམས་ནི་དང་པོར་མི་འོང་དུ་བསྐྱེད་ནས་ཕྱིས་ཉམས་པས་གཟུགས་ལམས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ཡོད་ལ། འདྲུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱོམས་འཇུག་ནི་དང་པོ་ནས་གཟུགས་ལམས་སུ་བསྐྱེད་པའང་ཡོད་པར་འདོད་
དོ། །སྐྱོམས་འཇུག་གཉིས་ཀའི་འཇུག་པ་གཉིས་ལས་བྱེ་སྐྱེས་ཇུས་ཡོད་དང་། མདོ་སྐྱེ་པས་བཏགས་ཡོད་དུ
འདོད། ཟག་ཟག་མེད་ལས་ཟག་བཅས་སུ་འདོད་དོ། །དེས་ན་བྱེ་སྐྱེ་ལུགས་ཀྱི་འགོག་སྐྱོམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།
དགག་གཞི་ལུས་ཀྱི་སྐྱོར་དུ་དགག་བྱ་རྣམས་ཤེས་ཚོགས་རྒྱལ་བ་གཞི་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱོམས་འཇུག་གང་
ཞིག་སྲིད་ཕྱི་ལོ་སུ་བསྐྱེད་པའོ། །དེས་རྟེན་གྱི་སྐོན་ས་དབྱེ་ན། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དང་། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན
གྱི་གཉིས། གང་ཟག་གི་སྐོན་ས་དབྱེ་ན། སྐོན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དང་། མི་སྐོན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལ་

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་འདོད་དོ། །འོན་བྱེ་སྐྱེ་ལུགས་ལ་ཚོགས་རྒྱལ་གཞི་བཞག་གཞི་བཞག་གཞི་
འདོད་པས་ཕྱིས་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་ལས་སྐྱེ་སྐྱེ་ན། བྱེ་སྐྱེ་ལ་ཅིག་གིས་སྐྱོམས་འཇུག་ལ་འཇུག་ལ་མའི
སེམས་འདས་པ་རྣམས་ལྷན་ཡིན་པས་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད། །ལ་ཅིག་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་སྐྱེ་བར་
འདོད་དོ།

གཉིས་པ་སེམས་ཅོམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་། བཤད་བྱའི་ལུང་དགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི་མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་ངེས་པ་ལས། འགོག་པའི་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པ་
གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྲིད་པའི་རྩོམ་ལས་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི
བར་གཞན་པའི་འདྲུ་ཤེས་སྐྱོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྟན་པ་མ་
ཡིན་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ལ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་
གདགས་སོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྐྱེ་འཕགས་གང་གིས་འཇུག་པ། ལུས་རྟེན་གང་གིས་འཇུག་པ། ས་
གང་ལ་བརྟེན་པ། ཡིད་བྱེད་གང་གིས་འཇུག་པ། དགག་བྱ་གང་འགོག་པ། དོ་བོའི་བྱེད་པར་ལ་དབྱེད་པ། དུས་ཇི
སྲིད་དུ་སྐྱོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ་བདུན་ལས། དང་པོ་ནི། ལུ་ཡིས་སྐྱོམས་པར་འཇུག་ན་འཕགས་པ་ལོ་ནས་འཇུག་
དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཐེག་དམན་དབང་དུ་བྱས་ན་སྲིད་ཕྱི་ལོ་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འཕགས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
སྐྱོམས་པར་འཇུག། ཐེག་ཚེན་ལྟར་ན་འགོག་སྐྱོམས་ཐོབ་པའི་ཐེག་དམན་འཕགས་པའི་རྟེན་པས་སྐྱོན་དུ་སོང་
བའི་ཚོགས་ལམ་དང་། དམན་ལམ་སྐྱོན་དུ་མ་སོང་བའི་ས་དང་པོ་ནས་སྐྱོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཅི་ཡང་མེད་པའི
སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞི་གནས་ལྷན་པར་ཅན་སྲིད་ཕྱི་ལོ་སུ་ཐོབ་པའི་
ཤེས་རབ་ཐོབ་དགོས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལུས་རྟེན་གང་གིས་འཇུག་ན། འདོད་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ལོ་ནར་ངེས་པ་ནི་མཚོན་ལུགས་
དང་འདྲའོ།

གསུམ་པ་ས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ཐོག་མར་འཇུག་པའི་ཚེ་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀས་སྲིད་ཕྱི་ཕྱི་
སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་འདུ་རགས་པ་རྒྱན་གཏོད་སྟེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སྤ་
བ་སྤ་བའི་མཇུག་ཐོགས་སུ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། ཕྱིས་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་བསམ་གཞུགས་
གཞན་གྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཡང་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་རྩམ་པ་དང་པོ་ལ་རྣམ་པར་དཔེ་
པ་ཡིན་གྱི་ཕྱིས་དགའ་མགུར་དབང་ཐོབ་པས་ནི་རྣམ་པར་བརྟེན་ཏེ་ཡང་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཐོག་མར་འཇུག་པའི་ཚེ་སྲིད་ཕྱི་ཕྱི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ཟེར་བའང་འགོག་སྟོམས་ཀྱི་སེམས་རྟེན་
སྲིད་ཕྱི་ཕྱི་སེམས་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་རྟེན་ནི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་འཕོར་དུ་མཚུངས་ལྡན་དུས་
མཉམ་འབྲུང་བའང་དེ་དེའི་དོན་བརྒྱུད་པ་ལ་འདོད་དགོས་པ་གང་ཞིག། སྲིད་ཕྱི་སེམས་མ་འགག་པར་
འགོག་སྟོམས་མི་སྟེ། འགོག་སྟོམས་སྟེས་པའི་ཚེ་སྲིད་ཕྱི་སེམས་འགག་ཟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྲིད་
ཕྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་འཕོར་བཅས་དགག་བྱའི་གཏོ་བོར་བྱས་ནས་དེ་འགོག་པའི་ཚེ་འགོག་སྟོམས་སུ་
འཇུག་པར་བཞག་གོ།

བཞི་པ་ཡིད་བྱེད་གང་གིས་འཇུག་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་ཏིང་ལེ་འཛིན་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དང་།
ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་རྣམས་ཚོར་འདུ་རགས་པས་ཡིད་སྦྱོར་བས་དེ་ཞི་ནས་ཡིད་བདེ་བ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་དུ་
སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྲོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཞེས་
གསུངས།

ལྷ་པ་དགག་གཞི་ཀུན་གཞི་ལྷ་པ་ཤེས་སྟེ་དུ་དགག་བྱའི་གཏོ་བོར་བྱས་པ་འཕོར་དང་བཅས་པ་བཀག་
པ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་བརྟེན་པ་དེ་དག་
ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་ཞེས་གསུངས། ཁ་ཅིག་འདྲི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཟེན་བཅས་འགོག་གི་ཟེན་མེད་
མི་འགོག་པར་འདོད་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་མ་ཟེད་པའི་གཏམ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སུམ་ཅུ་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ། ཐོག་
བསྐྱེད་དང་འགལ་བ། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུང་དང་འགལ་བ་གསུམ་ལས།

དང་པོ་འགོག་སྟོམས་སྐབས་ཡིད་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སུམ་ཅུ་པ་ལས། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ཤེས་འབྲུང་བ་ནི། རྟོག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་གཉིས་དང་། སེམས་མེད་

གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། ཞེས་ཡིད་ཤེས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ལྷ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བར་
འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་ནི་ལོ་ན་ལེ། དེ་ནི་ཟག་བཅས་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། ཟག་མེད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དོན་རྒྱུར་
པའི་ཡིད་ཤེས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཐོག་བསྐྱེད་ལས། དེ་ལ་རྣམ་པ་ལྷ་སྐྱེད་པ་ལྷ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་དོན་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དཔྱོད་པ་
དང་བཅས་པའི་ས་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཡོངས་སུ་
སྐྱེད་པ་དང་། གཞུགས་ཀྱི་དོན་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལོ་ན་འདོན་ལ་ཡོངས་སུ་བཀྲལ་བར་འཛིན་པ་
ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡི་ཤེས་ནི་རྣམ་པ་འདི་ལྷ་ཡོངས་སུ་སྐྱེད་པར་འགོག་པ་
བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།

གསུམ་པ་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་
བརྟེན་པ་ཁ་ཅིག་འགོག་ཅེས་ཚོགས་བདུན་དགག་བྱའི་གསུངས་པ་འང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། དེས་ན་རང་གི་
འདོད་པ་ནི་འགོག་སྟོམས་སྐབས་དགག་གཞི་ཀུན་གཞི་ཚམ་ལས་ཚོགས་བདུན་ཀྱི་མེད་པས་བྱུང་བོ། འོ་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོག་སྟོམས་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་དགག་གཞི་མེད་ཅིང་དགག་བྱའི་གསུངས་ལྷག་ཀ་
བཀག་ན་སངས་རྒྱས་ལ་རྣམ་མཁུན་མེད་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་དང་། མེད་ན་སངས་རྒྱས་ལ་སྟོམས་འཇུག་དགུ་
མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་འགོག་སྟོམས་མེད་པས་སྟོན་དང་པོ་ལས་གོ་ལ། གཞན་དོར་
འགོག་སྟོམས་ལ་འཇུག་པར་སྐྱེད་པ་ཚམ་སྟེ། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་བྱུང་དང་མེད་སྟེད་སྐྱེད་བར་སྐྱེད་པ་ལྷ་
བྱའོ། ཡིད་ན་སངས་རྒྱས་ལ་འགོག་སྟོམས་ཡོད་ཟེར་བ་ནི་དབང་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་དུ་ཡོད་པས་སྟོན་གཉིས་པ་ལས་
གོ་ལ་ལོ། མཛོད་ན་ལུང་ལས་སངས་རྒྱས་ལ་འགོག་སྟོམས་ལ་བཞག་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དཔུ་
མ་པའི་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་སེམས་ཚམ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་དོར་སྐྱེད་ཚམ་མམ་དབང་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་དུ་
ཡོད་པ་ལ་འགྲེལ་ཤེས་དགོས་སོ།

ཀུན་བཏུས་སོགས་ལས་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལྟར། འདྲི་དགག་གཞི་
ཀུན་གཞི་དང་དགག་བྱའི་ཉོན་ཡིད་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཀུན་གཞི་འདྲི་བཞིན་བཤད་པ་དང་། དེ་སྐབས་

བྱེད་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་བྱེད་པར་བཞི་ལྟ་ཏེ། དམིགས་པའི་བྱེད་པར་ནང་གི་བག་ཆགས་དང་ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་
འཇིག་རྟེན་ལ་དམིགས་པ། རྣམ་པའི་བྱེད་པར་སྡོ་སེར་སོགས་རིས་སྤུ་མ་ཆད་ཅིང་དེས་པ་འདྲེན་མི་རྣམས་པ། རོ་
བོའི་བྱེད་པར་མ་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན། གོ་གསལ་གྱི་བྱེད་པར་ཀུན་འགོ་ལྷ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་དང་
མི་འགོ་གསལ་པ་སྟེ། སྤུལ་བྱུང་པ། དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། །རྣམ་པར་རིག་དང་མི་རིག་པ། །རྟུག་ཏུ་རིག་
དང་ཡིད་བྱེད་དང་། །རིག་དང་འདྲུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྟན། །དེ་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། །དེ་ནི་ལ་སྐྱིབ་ལུང་མ་
བསྟན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཉིད་ལྟོག་པའི་དུས་ནི་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཆར་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་ནི་ཐེག་དམན་
དག་བཅོམ་ཐོབ་ཚོད་དང་ཐེག་ཚེས་བརྒྱུད་པར་ལྟོག་ལ། རིགས་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ནི་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པའི་བར་མི་
ལྟོག་གོ། །མིང་གི་རྣམ་གཤངས་ལ་ཀུན་གཞི་ཉེ་རྣམ་ཤེས། རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས། སྲིད་པའི་རྒྱུ་རྣམ་ཤེས། རྣམ་པར་
སྐྱིན་པའི་རྣམ་ཤེས། ས་བོན་ཐམས་ཅད་པའི་རྣམ་ཤེས་སོགས་མང་ངོ། །

གཉིས་པ་སྐབ་བྱེད་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱན་སྤྲུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ཇི་ལྟར་སྐྱབ་
བ་སྐར་ཚོགས་དང་། །ལྷན་ཅིག་མཁའ་ལ་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང། །རྣམ་ཤེས་བདུན་
དང་ལྷན་ཅིག་གནས། །ཞེས་སོགས་མདོ་ལུང་མང་ངོ། །

གཉིས་པ་རིགས་པ་ནི། ཐེག་བསྐྱེས་ལས། ལེན་པ་པོ་དང་གསལ་བ་དང་། །སེམས་མེད་སྟོམས་པར་
འཇུག་པ་དང་། །ས་བོན་ལས་དང་ལུས་ཚོར་དང་། །དེ་བཞིན་འཆི་འཕོ་མི་རུང་འགྲུ། །ཞེས་རིགས་པ་བརྒྱུད་
ལས། དང་པོ་ལེན་པ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། ཀུན་གཞི་མེད་ན་སོ་སྟེ། རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ་ཏེ། ཉིང་
མཚམས་སྡོར་སེམས་ཀྱི་རྒྱན་ཡིན་ན་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་དགོས་པ་གང་ཞིག་འཇུག་སེམས་རྣམས་དབང་ཡུལ་
ཐུང་པ་ལས་སྐོ་བྱུང་དུ་སྐབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། དང་པོ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་གཅིག་སུ་དང་པོ་ནས་ཡོད་མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་གསུམ་པ་ནི། ལོ་ན་རེ།
ཀུན་གཞི་ཡོད་ན་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་པ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མར་འགྱུར་བས་ཀུན་
གཞི་མེད་དེ་ཞེ་ན། གསལ་བ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་དང་། དེ་དྲན་
པའི་ཡིད་ཤེས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྐོ་རྗེས་དུ་མ་མི་སྐྱེ་བར་
འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྐྱེ་གསལ་བར་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་དང་། དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དྲན་པ་གཉིས་གསལ་

མི་གསལ་གྱི་བྱེད་པར་མེད་པར་འགྱུར་པོ། །རིགས་པ་བཞི་པ་ནི། སེམས་མེད་སྟོམས་པར་འཇུག་མི་
རུང་། །ཞེས་པ་སྟེ། འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་བཞིན་པའི་གང་ཟག་དེ་སེམས་ཅན་མིན་པར་ཐལ། །འཇུག་
ཤེས་མེད་པ་གང་ཞིག་ཀུན་གཞི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། །ལྷ་པ་ནི། ས་བོན་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་
དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགོ་སེམས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཀུན་གཞི་མེད་པ་གང་ཞིག་མི་དགོ་བའི་སེམས་ཀྱི་
དགོ་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྟུག་པ་ནི། ལས་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་མིག་གིས་
གཟུགས་འཛིན་པ་དང་རྣ་བས་སྐྱེ་ཉན་པ་ལྟེ་རོ་མེད་པའི་ལས་སུ་སྤང་བའི་རྣམ་རིག་གསུམ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་
མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། ལུས་ཚོར་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། ཡིད་མཉམ་པར་གཞག་
པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ལུས་ཤེས་ཀྱི་ཚོར་བ་སྐྱེ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱུད་པ་ནི། དེ་
བཞིན་འཆི་འཕོ་མི་རུང་ཞེས་པ་སྟེ། འཆི་འཕོ་བའི་ཚོ་འཇུག་ཤེས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེས་ནས་འཆི་འཕོར་མི་རུང་བར་
ཐལ། ཉེན་ཀུན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་པོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། དེ་སྐབ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དམིགས་
པའི་བྱེད་པར་ཀུན་གཞི་ཉེ་རྣམ་སྐྱིན་གྱི་ཆལ་དམིགས་པ། རྣམ་པའི་བྱེད་པར་དང་དང་ཡི་ལོ་སྐྱེ་པའི་རྣམ་
སེམས། རོ་བོའི་བྱེད་པར་སྐྱིབ་ལུང་མ་བསྟན་པ། གོ་གསལ་གྱི་བྱེད་པར་ཀུན་འགོ་ལྷ་དང་། འདོད་ཆགས་མ་
རིག་རྒྱལ་བདག་ལྟ་བཞི་དང་རྟུག་ཏུ་འགོགས་པའོ། །དེ་ཡང་སྤུལ་བྱུང་ལས། དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་
བྱ། །རྣམ་ཤེས་རང་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །སྐྱིབ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟུག་ཏུ་
འགོགས། །ཞེས་སོ། །ལྟོག་པའི་དུས་ནི་འགོག་སྟོམས་དང་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དུས་སུ་འགོ་འགའ་
ལྟོག་པའི་དུས་དང་། ཉན་རང་དག་བཅོམ་དང་བྱུང་སེམས་ས་བརྒྱུད་པ་ནས་གཤམ་དུ་ལྟོག་པའི་དུས་ཏེ། སྤུལ་བྱུ་
པར། རིག་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་བཅོམ་མེད། །འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་ལ་མེད། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་
ལམ་ནའང་མེད། །ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་སྐབ་བྱེད་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལང་ག་ཤེགས་ལས། སེམས་ནི་ཀུན་
གཞི་རྣམ་ཤེས་ཏེ། །རང་འཛིན་པ་ནི་ཡིད་ཉིད་པོ། །ཞེས་དང་། བོད་དུ་ཚོགས་བརྒྱུད་བསྟན་པ་སོགས་ལུང་མང་
ངོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་བསྐྱེས་སུ། མ་འདྲེས་པ་ཡི་མ་རིག་མེད། །ལྷ་པོ་རྣམས་དང་འདྲ་བ་
དང་། སྦྲོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་ངེས་ཚིག་མི་རུང་འགྱུར། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྐྱེ་བའི་
རྒྱན། །རར་འཛིན་མེད་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར། །ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་མེད་ན། །སྤེ་སྦྱོང་གསུམ་པོ་འགལ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་རིགས་པ་རྒྱུག་ལས། དང་པོ་ནི། མ་འདྲེས་པ་ཡི་མ་རིག་མེད། །ཅེས་པ་སྟེ། མ་འདྲེས་པའི་མ་
རིག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཉོན་ཡིད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། །ལྷ་པོ་རྣམས་དང་འདྲ་བ་དང་། །ཞེས་པ་སྟེ། སྒོ་
ལྷ་པོ་རྣམས་ཤེས་དང་འདྲ་བར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་འང་བདག་རྟོག་ཡིད་དབང་ཡོད་པས་དེ་ཡོད་ན་ཉོན་ཡིད་ཀྱང་
ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྦྲོམས་པར་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་དང་། །ཞེས་པ་སྟེ། འཕྲོག་སྦྲོམས་སྐབས་
ཉོན་ཡིད་འགོག་པ་དང་འདུ་ཤེས་མེད་སྦྲོམས་སྐབས་ཉོན་ཡིད་མི་འགོག་པའི་བྱེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉོན་
ཡིད་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞེ་པ། དེ་ཡི་ངེས་ཚིག་མི་རུང་འགྱུར། །ཞེས་པ་སྟེ། ཉོན་ཡིད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་ལ་རར་སེམས་
པ་ཞེས་བཤད་པ་མི་རིགས་པ་ཐལ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ལྷ་པོ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སོགས་ཚིག་རྒྱུ་གཉིས་
གྱིས་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་གནས་སུ་སྐྱེ་བའི་གང་བཟུག་གི་རྒྱུ་དཔེ་སྐྱེས་ནས་མ་ཤེ་བར་རར་འཛིན་མེད་པར་ཐལ།
འཇུག་ཤེས་མེད་པ་གང་ཞེས་ཉོན་ཡིད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུག་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད་མེད་ན་སོགས་རྒྱུ་དང་
གཉིས་གྱིས་ཏེ། སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་དག་ལ་ལ་གནས་པའི་ཚོ་དེའི་རྒྱུ་ལ་རར་འཛིན་མེད་པར་ཐལ། ཉོན་ཡིད་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་འོ། །

རྒྱུག་པ་འཕྲོག་སྦྲོམས་ཀྱི་དེ་བོ་ནི། དགའ་གཤེན་གྱི་སྤྱོད་དུ་དགའ་བྱས་སྦྲོམས་པར་འཇུག་པའི་འོ་
རྒྱུག་ལ་ཡོད་པའི་ཚོགས་བདུན་གྱི་ལོངས་སུ་གཏོགས་པ་འཁོར་བཅས་བཀའ་པའི་གྲུག་གཞི་འགན་སྐབས་ལ་
བཏགས་པའི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དོ། །འདྲིན་སྦྲོམས་པར་འཇུག་པའི་འོ་རྒྱུག་ལ་ཡོད་པའི་ཚོགས་བདུན་གྱི་ལོངས་
སུ་གཏོགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྒོ་བ་དཔོན་སྐྱོ་བཏར་གྱིས་ཁམས་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞེན་འཇུག་ཤེས་རྒྱུག་
དང་བཞེད་དང་། གཅིག་འཕྲོག་པར་གསུངས་པ་བསྐྱེ་བའི་ཚེད་དུ་འོ། །རྩམ་ཡོད་བཏགས་ཡོད་གཉིས་ལས་
བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེ་བ་ལས། འཕྲོག་པའི་སྦྲོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་
རྩམ་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་སོ། །ཟབ་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ལས་ཟག་མེད་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེ་བ་ལས། འཕྲོག་པའི་
སྦྲོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཟག་པ་མེད་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །དགོ་མི་དགོ་ལས་དགོ་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དོ་བོ་ཉིད་ལས་ནི་དགོ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་གང་བཟུག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེན་ཉན་ཐོས་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་དང་
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུ་གྱི་འོ། །རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེན་འདོད་གཟུགས་གྱི་རྟེན་ཅན་གཉིས་སོ། །འཇུག་
སེམས་གྱིས་དབྱེན་ཁམས་གསུམ་པ་དགའི་སེམས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་འཕྲོག་སྦྲོམས་དགའའོ། །

བདུན་པ་དུས་ཇི་སྲིད་དུ་སྦྲོམས་པར་འཇུག་ན། ཉན་རང་རྣམས་ནི་སྒོ་སེམས་འཕེན་པ་ཇི་སྲིད་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་
དུ་སྦྲོམས་པར་འཇུག་ལ། བྱང་སེམས་རྣམས་ནི་ཞལ་བདུན་ལས་ལྷག་པ་མི་འཇུག་སྟེ། མདོ་སྤྲེ་ཉི་མའི་སྦྱིང་པོ་
ལས། ཉི་མ་གཅིག་ནས་བདུན་གྱི་བར་སྦྲོམས་པར་འཇུག་གོ། །དུས་རིང་མོ་ཞེས་ཀྱང་ཞུགས་ན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའི་སྦྱོང་པ་དམན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སྦྱིང་རྗེ་པད་དཀར་དང་། སའི་སྦྱིང་པོའི་མདོ་ལས་
བསྐལ་པའི་བར་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ནི་བྱང་སེམས་ལ་དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཉུས་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །

གསུམ་པ་དབྱེ་བ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ལུང་ལས་བཤད་རྒྱུ་ལ་དང་། དེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེད་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྦྲོམས་པར་འཇུག་གི་སྐབས་མིང་ཅོང་རེ་བསྟན་ན།
སའི་སྦྱིང་པོའི་འཁོར་ལོ་བཅུ་དཔའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་འཕྲོག་པའི་རྒྱང་རེ་འཛིན་ལ་སྦྲོམས་
པར་འཇུག་གོ། །རྒྱང་རེ་འཛིན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་བ་གསུམ་དང་འདུ་ཤེས་གསུམ་ཡོངས་སུ་གཅོད་དེ་མདོར་བར་
འདུ་བྱེད་པ་དང་། གལ་ཏེ་མི་སེམས་ཀྱི་དཔྱོད་པ་མེད་པར་ཚོར་བ་དང་སེམས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ཀུན་གཅོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་སྤྲེ་ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱི་རྒྱུ་བའི་སྐྱེས་དག་བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའ་ལས་རྒྱུག་པ་ཡན་ཆད་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་འཕྲོག་པ་ལ་སྦྲོམས་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས།
རིང་དུ་སོང་བ་འདྲིན་ནི་སྐྱེད་ཅིག་དང་། །སྐྱེད་ཅིག་ལ་ནི་འཕྲོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་
འཕྲོག་པ་ལ་སྦྲོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྦྲོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
འཕྲོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འདྲིན་སྦྲོམས་པ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་ཤེད་མདོ་དང་མདོར་རྒྱན་གྱིས་བསྟན་པའི་འཕྲོག་སྦྲོམས་ནི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ཏེ། དགའ་བྱེད་
ཚོར་འདུ་ཅོམ་འཕྲོག་པའི་འཕྲོག་སྦྲོམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་མདོ་དང་འཇུག་པ་ནས་བསྐྱེན་པའི་འཕྲོག་
སྦྲོམས་ནི་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མིན་གྱི་ཡིན་ཏེ། དགའ་བྱེད་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྦྲོམས་པ་འཕྲོག་པ་དང་ས་རྒྱུག་པ་མན་ཆད་དུ་
འཕྲོག་སྦྲོམས་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སའི་སྦྱིང་པོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་འཕྲོག་སྦྲོམས་ལ་

ལྷན་མོང་དང་ལྷན་མིན་གཉིས་ཀའི་ཆོས་དེ། དགག་བྱ་ཚོར་འདུ་དང་། མཚན་མའི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ཀའའོག་པར་བསྟན་པའི་ཆོས་དཔལ་སོ། །རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལ་དབྱུང་པའི་ལུགས་ཀྱི་འཕོག་པ་ལ་དགག་གཞི་ཀྱན་གཞིའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཚོགས་བདུན་བཀག་པའི་འཕོག་པ་སེམས་ཅོམ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དང་། དགག་བྱ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཚོར་འདུ་ཅོམ་བཀག་པའི་འཕོག་སྒྲིམས་འཕགས་པ་མཐའ་དག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་དང་། དགག་བྱ་སྒྲིམ་པའི་མཚན་མའམཐའ་དག་འཕོག་པའི་འཕོག་སྒྲིམས་ས་ཤུག་པ་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ཐེག་ཆེན་ལྷན་མིན་གྱི་འཕོག་སྒྲིམས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། སེམས་ཅོམ་མན་ཆད་ལ་རང་རང་གི་གྲུབ་མཐས་འདོད་པའི་འཕོག་སྒྲིམས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རེ་བྱེད་ན་གོ་བདེ་བར་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་ལྷན་མོང་དང་ལྷན་མིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རྟེན་པོས་བརྒྱུད་བཤུགས་ཀྱི་དགག་གཞི། དགག་བྱ། འཕོག་བྱེད། ངོ་བོ་ལ་དབྱུང་པ་དང་ལྷ་ལས། དང་པོ་ནི། སྲུང་རྩོམ་པའི་ཚོ་འདོད་གསུགས་ཀྱི་རྟེན་དེས་པ་སེམས་ཅོམ་མན་ཆད་དང་འདྲ་ཡང་ཁྱད་པར་བྱིས་གསུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡང་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། འདི་པའི་ལུགས་ལ་དེར་མཛོད་དུ་བྱེད་པའི་དཔོན་ལུས་གཉིས་ཀའི་ཆོང་བའི་བྱིར་ཏེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་འཕོག་དཔོན་པས་དཔོན་པ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཚོ་བློ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མཛོད་གྱུར་ཡོད་པས་ལུས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱིར་ལོ།

གཉིས་པ་ལ། ལ་ཅིག་དགག་གཞི་ལུས་དང་། ཀྱན་གཞི་དང་། སེམས་རྒྱན་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེམ་པར་ལྟར་གསུགས་མེད་དུ་ལུས་མེད་པའི་བྱིར་དང་། སངས་རྒྱལ་ལ་ཀྱན་གཞི་མེད་པའི་བྱིར་དང་། སེམས་རྒྱན་དེ་འཕོག་བྱེད་ཡིན་གྱི་དགག་གཞི་མིན་པའི་བྱིར་ལོ། །དེས་ན་དབྱུང་པའི་ལུགས་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དགག་གཞིར་འཐད་དེ། དབྱུང་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་ནི། དབང་ཤེས་དགག་དཔོན་ཏེ། དེམ་བཀག་ན་བདག་མེད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་མི་ལུས་པའི་བྱིར། ཡིད་ཤེས་ཟུག་བཅས་རྣམས་ཀྱང་དགག་དཔོན་ཏེ། ཐེག་དམན་སྒྲོབ་པ་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོར་འདུ་དགག་དཔོན། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚོར་འདུ་ཡང་འཕོག་དཔོན་པའི་བྱིར། ཟུག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་ཤེས་ནི་མི་འཕོག་སྟེ། འདིར་འཕོག་སྒྲིམས་ཉིད་ཟུག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་འཕོག་བྱེད་ནི་བདག་མེད་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ལུགས་འདི་ལ་ཟུག་མེད་ཀྱི་སེམས་བརྟེན་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཡིན་པ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཤེས་དཔོན་སོ། །

ལྷ་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལ་དབྱུང་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཟུག་བཅས་ཚོར་འདུ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བཀག་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་སྒྲིམས་འཕྲུག་ལོ།

ལ་ཅིག་དགག་གཞི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཅི་རིགས་བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་རྩེ་གཅིག་པ་དང་། དགག་བྱར་ཚོར་འདུ་ཅི་རིགས་བཀག་པའི་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཀྱང་། དང་པོར་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་མ་ངེས། གཉིས་པར་དབྱུང་པའི་ལུགས་ཀྱི་འདིར་བསྟན་འཕོག་སྒྲིམས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་མིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། གང་ཟུག་གི་སྒྲོན་ལ་ཉན་ཐོས་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་རང་རྒྱལ་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་ཐེག་ཆེན་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དུག་གོ། རྟེན་གྱི་སྒྲོན་ལ་ལམས་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཅན་གསུམ། འཕྲུག་སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་ལ་ལམས་གསུམ་ས་དགའི་འཕྲུག་སེམས་ཀྱིས་དགའོ།

གསུམ་པ་ནི་རྩེས་བཏགས་གཉིས་ལས་བཏགས་ཡོད་དེ། དབྱུང་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྩེས་སུམ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་བྱིར། ཟུག་བཅས་ཟུག་མེད་གཉིས་ལས་ཟུག་མེད་དེ། བདག་མེད་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡི་ིན་པའི་བྱིར། སེམས་བཅས་སེམས་མེད་གཉིས་ལས་སེམས་ཡོད་དེ། འཕོག་སྒྲིམས་དེ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བྱིར་ལོ།

གཉིས་པ་ལྷན་མིན་ལའང་། རྟེན་གྱི་གང་ཟུག་འཕྲུག་པའི་ས་མཚན་ས། དགག་བྱ། འཕོག་བྱེད། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལོན་སྟེ། དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ས་ཤུག་པ་ནས་སྟེ། འཕྲུག་པ་ལས། ཤེས་རབ་གནས་པས་འཕོག་པ་འཕོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་སྐབས་ས་ཤུག་པའི་སྒྲིན་དུ་འཕོག་པ་མ་ཐོབ་པ་འཕྲུག་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་དགག་བྱ་ནི། སའི་སྒྲིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་འདུ་ཤེས་གསུམ་གསུངས་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ནི་སྒྲིར་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་འཕོག་སྒྲིམས་ཀྱི་དགག་བྱ་དང་། དམན་པའི་

ཡིད་བྱེད་གྱི་འདུ་ཤེས་ནི་ལྷན་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕོག་སྟོང་མཁའ་ཀྱི་དགག་བྱ་དང། ཡང་སྐོས་མཚན་འཛིན་གྱི་སྐོས་པ་འདི་འདུ་ཤེས་ནི་དེའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་འཕོག་བྱེད་ནི། མཚན་འཛིན་ནམ་མཛོན་ཞེན་གྱི་སྐོས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཤེས་རབ་མང་པོར་ཕྱིན་ནོ།། །དེ་ནི་ཐོག་མར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏུན་ལ་ཕབ། བར་དུ་སྐོས་པས་ཉམས་སུ་རྩེད་བས་ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་ལས་ལྷད་ཆོས་ལྡེ་ཡིས་ལྷད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་དེ་བོར་འགྱུར། མཐར་སྐོས་བུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐོར་ནས་ས་དུག་པར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་འཕོག་སྟོང་མཁའ་ཐོབ་པས་ཡུལ་སྐོས་པ་མཐའ་དག་བཀག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སམ་འཕོག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་པ་ནི། ཤེད་ཕྱིན་ལྷག་པའི་སྐོབ་ས་གྱིས་མཚན་འཛིན་གྱི་སྐོས་པ་མཐའ་དག་བཀག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།།

མཛོད་ན་དགག་གཞི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མིན་གྱི་སྐྱེད་བྱ་མཚན་འཛིན་ནམ་མཛོན་ཞེན་བཀག་པའི་རྣམ་པ་ལྷན་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྐོས་བུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ།། །མཚན་འཛིན་བཀག་པའི་རྣམ་པ་ལྷན་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ས་དུག་པ་ནས་ཐོབ། ས་བདུན་པའི་སྐབས་འཕོག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འབད་རྩེད་མེད་པར་སྐོས་པ་པར་འཇུག་ལུས། ས་བརྒྱད་པར་རྩོམ་མེད་དུ་སྐོས་པ་པར་འཇུག་ལུས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སར་ཇི་ལྷ་བ་མཁའ་ལྷན་པའི་རྣམ་པ་ལྷན་པར་ལྷག་པའི་ཐེག་ཆེན་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཕོག་སྟོང་མཁའ་ནི་ས་དུག་པ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་པ་སྐྱོང་བའི་ལམ་འཆད་པ་ནི། དོན་གསལ་ལ་ལས། སྐྱོང་བའི་ལམ་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བདེན་པ་བཞིས་བསྐྱེད་པ་ཉེན་མོངས་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་འོ་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རང་གི་དོ་སྐུལ་གྱི་སྐྱབ་པའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་མཉམ་གཞན་ལེ་ཤེས་སྐྱོང་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ཡུལ་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཕྱོག་ཆུན་སྐྱོང་བའི་ལམ་ལ་བཞིར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་སྐྱུག་བསྐལ་ཆོས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཡང་སྐྱོང་བའི་ལམ་བཞི་ཆོང་བཞིན་ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བར་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ལ་ཡང་ཡུལ་བདེན་བཞིའི་ཕྱོག་ཆུན་སྐྱོང་

ལམ་བཞིར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གོང་དུ་གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྐྱབ་སྐབས་སུ་ནི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཅིག་ལ་ཡང་སྐྱོང་བྱ་རྟོག་པ་བཞིའི་ཕྱོག་ཆུན་སྐྱོང་བཞིར་བྱེད་པས་གཉེན་པོའི་ཆོགས་སྐྱབ་བཞི་དང་འདྲིས་སྐྱོང་ལམ་བཞི་དོན་འདྲ་ཡང་བཞིར་བྱེད་སྐབས་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཤེས་དཔོན་སོ།།

དུག་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ནི། དོན་གསལ་ལ་ལས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ལ་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་ལོ་དུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་སྟེ་ཞེས་སོ།། །སྐོས་བུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མཁའ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་པར་ཕྱིན་བཅུ་འོ།། །ས་མཚན་མས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་པོ།།

གསུམ་པ་སངས་རྒྱས་ལོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་མཁའ་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དགུ་བཤད་པ་ལ་སྡེ་ཆོན་བདུན་ཡོད་དེ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྡེ་ཆོན་དང་པོ་བཞི། ཡོན་ཏན་གྱི་རང་བཞིན་དང་རྟེན་དང་ཆེད་དུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྡེ་ཆོན་ཕྱི་མ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཡུལ་ལ་ཆགས་ཐོགས་སྐྱངས་པའི་མཁའ་པའི་ཆུན་པའི་ཆུན་སྐོབ་ས་ཀྱི་སྡེ་ཆོན་དང། རང་གཞན་གཤམ་ལྷོ་དོན་དམ་བཅས་པ་ལ་བག་ཚིབ་མེད་པའི་ཆུན་པའི་འཇིགས་པ་བཞིའི་སྡེ་ཆོན་དང། གཞན་ལ་དམ་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆུན་པའི་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་སྡེ་ཆོན་དང། རྒྱ་གསུང་ཐུགས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཕགས་པའི་གསུང་རྣམས་དང་མ་འདྲིས་པའི་ཆུན་པའི་འདྲེས་པའི་སྡེ་ཆོན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གསུམ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་རྫོགས་སྟེན་སྐྱེད་སྐྱོང་ནས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་འཕོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རང་ལམ་མི་ལྷང་བའི་དོ་བོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཆུན་པའི་བཞིན་ཉིད་མཁའ་པའི་རྣམ་པ་དང། ཡོན་ཏན་དེ་དག་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་རང་བྱུང་གི་རྣམ་མཁའ་ཀྱི་རྣམ་པ་དང། སྐོབ་ལམ་གྱི་སྐྱབ་པ་མཐའ་དག་ཆེད་དུ་བྱ་རྣམ་མཁའ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་བསྐོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཆོན་དང་པོ་སྟོབས་ལ་བཅུར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཤམ་བྱ་ཡུལ་མཁའ་པའི་ཆུན་སྐོབ་ས་ལྷ། འདུལ་བྱེད་ལམ་སྟོན་ཚུལ་མཁའ་པའི་ཆུན་སྐོབ་ས་བཞི། འཕོག་བྱ་འབྲས་བུ་མཁའ་པའི་ཆུན་སྐོབ་ས་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལྷ་སྐབ་སྟེ། གཏུལ་བྱའི་དོན་མཛད་པ་ལ་གཏུལ་བྱའི་མོས་པ་མ་ཆེན་དགོས་པས་དེའི་ཆོན་ས་
མོས་པ་སྣ་ཚོགས་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས། གཏུལ་བྱའི་རིགས་དང་ལམས་ཀྱི་བྱུང་པར་སོགས་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ལམས་དུ་མ་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས། གཏུལ་བྱའི་དབང་པོའི་བྱུང་པར་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་དབང་པོ་
མཚོག་དང་མཚོག་མ་ཡིན་པ་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས། གཏུལ་བྱ་དེའི་སྟོན་གྱི་གནས་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་སྟོན་གནས་
རྗེས་སུ་དྲན་པ་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས། དེའི་ཕྱི་མའི་གནས་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་འཆི་འཕོ་དང་སྐྱེ་བ་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྐབ་སྟེ། འདུལ་བྱེད་མངོན་མཐོང་ལེགས་སུ་བགོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་དོམ་མ་ཆེན་
པའི་ཆོན་ས་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བ་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས། ལམ་གྱི་དོམ་གང་དང་གང་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་དེ་ལས་
འབྲས་བུ་དེ་དང་དེ་འབྲུང་རིགས་དང་མི་རིགས་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་གནས་དང་གནས་མིན་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས།
ལས་འབྲས་བུ་མོ་ནས་མངོན་སུ་དུ་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས། ལམ་གྱི་བྱུང་པར་
ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཕྲ་བ་ནས་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱུང་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་སྐབ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་སྐྱིབ་པ་ཟད་པའི་འབྲས་བུ་འགོག་བདེན་མ་ཆེན་པའི་ཆོན་ས་
ཟག་ཟད་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་སྟོབས་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། རང་གི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཅི་བར་མི་རུས་པར་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དོ་རྗེ་དང་ཚོས་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་དེ་ལྟར་
གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས། སྟོབས་ནི་མ་རིག་སྐྱིབ་ལ་དོ་རྗེ་བཞིན། ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དོ་རྗེས་ལྷ་
མ་ཡིན་གྱི་གོ་ཆ་འབྲུགས་པ་དང་། ཕྱིག་པ་འཛིག་པ་དང་། རི་མ་ལྟ་བུའི་ཤིང་གི་ནགས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་
དུ། འདིས་གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དང་། སྟོམས་འཇུག་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་གསུམ་འབྲུགས་པ་
དང་འཛིག་པ་དང་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྟོབས་སོགས་རྣམས་ལས་སྟོབས་དུག་
དང་། བགས་དང་གཅིག་གིས་རིམ་པ་བཞིན། ཤེས་བྱ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། བག་ཆགས་བཅས་པ་
ཀྱན་བསལ་ནས། ཤོ་ཆ་ཕྱིག་པ་ཤིང་བཞིན་དུ། འབྲུགས་དང་བཞིག་དང་བཅས་ཕྱིར་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སྟོབས་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། མཁས་འཇུག་ལས། ཡང་གནས་གནས་མིན་མ་ཆེན་པའི་

སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་ཤེས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་དང་རྣམ་འགྲོལ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ལ་རྗེས་ཤིངས་ཐབས་
ལ་བསྐྱེད་པའི་བདུད་བཅོམ་པར་བྱེད་ཅིང་། ལས་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐབས་ལ་བསྐྱེད་པའི་བདུད་འཛོམས་ཏེ་
འགྲོ་བ་རྣམས་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་སྐྱེ་གཞི་བཞུགས་པར་ལས་དབང་ཕྱག་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་བྱེད་མི་རུས་པར་ཤེས་
པར་བྱེད་དོ། །ཀྱན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱུང་གི་བསམ་གཏུན་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟག་བཅས་ལ་དག་པར་ལྷ་ཞིང་
བསྐྱེད་པའི་བདུད་འཛོམས་ཏེ་བསམ་གཏུན་གསལ་ཐོབ་པ་ཅོམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བར་ཤེས་པར་བྱེད་དོ། །

ལྷག་མ་བདུན་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་དེས་པར་འབྲུང་བ་ལ་བསྐྱེད་པའི་བདུད་འཛོམས་ཏེ། ལམས་
མ་ཆེན་པས་རིགས། མོས་པས་དད་པ། དབང་པོས་ཤེས་པར་བྱེད་པར་རྣམས་ལས་སྟོན་གྱི་བྱུང་པར་མ་ཆེན་
ནས་སྟོན་གནས་འཆི་འཕོ་མ་ཆེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་རྟེན་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་བའི་ལམ་མ་ཆེན་པས་
ལམ་གྱི་དོམ་དང་། ཟག་ཟད་མ་ཆེན་པས་དེས་པར་འབྲུང་བའི་འབྲས་བུ་མ་ཆེན་ནས་གཏུལ་བྱ་ལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་
ཕྱིར་ལོཞེས་དང་། རྒྱན་ལས། ཐབས་དང་སྐྱབས་དང་དག་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་དེས་པར་འབྲུང་བ་ལ། སེམས་
ཅན་རྣམས་ལ་རབ་བསྐྱེད་པའི། བདུད་འཛོམས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

སྟེ་ཚན་གཉིས་པ་མི་འཛིགས་པ་བཞེ་ཡོད་དེ། རང་དོན་དུ་རྟོགས་པ་དང་སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་
དམ་བཅས་པའི་མི་འཛིགས་པ་གཉིས་དང་། གཞན་དོན་དུ་དེས་པར་འབྲུང་བའི་ལམ་དང་ལམ་གྱི་བར་ཆད་སྟོན་
པ་ལ་དམ་བཅས་པའི་མི་འཛིགས་པ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་རྒྱན་ལས། རང་གཞན་དོན་དུ་ཡི་
ཤེས་དང་། སྤངས་དང་དེས་པར་འབྲུང་བའི་མཛད་པར། སྟོན་མཛད་སུ་སྟེགས་གཞན་དག་གིས། མི་བཅི་ཁྱོད་
ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་ལ་མི་འཛིགས་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་ནང་དུ་
རྒྱ་བ་ལ་བག་ཚབ་མེད་པ་དང་ཚོས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས། མི་འཛིགས་ཉིད་ནི་འཁོར་དུ་སེམས་
བཞིན། ཞེས་དང་། མཁས་འཇུག་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ལྷ་འཇུག་བདུད་དང་ཚངས་པ་དང་བསམ་
བེ་སོགས་འཛིག་རྟེན་ཆེ་བ་སུས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོཞེས་ཚོས་དང་མཐུན་པའི་རྟོག་པ་མེད་པས་འཁོར་གྱི་
ནང་ན་སེམས་བཞིན་དུ་འཛིགས་པ་དང་བག་ཚབ་མེད་པར་སེམས་ཅན་དེ་ལྟར་སྐྱོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

སྡེ་ཚོན་གསུམ་པ་གདུལ་བྱ་ལ་ཚོས་སྟོན་པའི་ཚན་སེ་སོ་ཡང་དག་ཤིག་པ་བཞིར་བཞག་པ་ཡོད་དེ།
བཤད་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚོས་སེ་སོ་ཡང་དག་པ་ཤིག་པ་དང་། དོན་སེ་སོ་ཡང་དག་པ་ཤིག་པ་
གཉིས། འཆད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མེས་པའི་ཚོགས་སེ་སོ་ཡང་དག་པ་ཤིག་པ་དང་། སྐྱོབས་པ་སེ་སོ་ཡང་
དག་པ་ཤིག་པ་རྣམས་སྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་རྒྱན་ལས། རྟོན་དང་བརྟོན་པ་བཤད་བྱ་དང་། །གསུང་དང་མཁུན་པ་
འཆད་བྱེད་ལ། །སློབ་མོས་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བའི། །ལེགས་འདོམས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚུལ་ལོ། །ཞེས་སོ།།

སྡེ་ཚོན་བཞི་པ་འཕགས་པ་འོག་མ་རྣམས་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅོམ་རྒྱུ་ཡོད་དེ། སྐྱོད་པའི་
བསྐྱེད་པ་རྟུག་རྟོགས་པས་བསྐྱེད་པ་རྟུག་ སྟོན་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་གསུམ། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་གསུམ།
རྣམས་སྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྐུ་འབྲུལ་པ། གསུང་ཅུ་ཅི། ཐུགས་རྟུན་པ་ཉམས་པ། མཉམ་པར་མ་
བཞག་པའི་ཐུགས། འདུ་ཤེས་སྣ་ཚོགས། མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ་རྣམས་སྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདུན་པ། བརྟོན་འགྲུས། རྟུན་པ། ཉིང་ལོ་འཛིན། ཤེས་རབ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་
རྣམས་སྲུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྟོན་ལས་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སྲུ་འཇུག་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འདས་མ་འོངས་དཔྲ་བའི་དུས་གསུམ་ལ་
མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སྡེ་ཚོན་ཕྱི་མ་གསུམ་མི། མཁས་འཇུག་ལས། སྡེ་ཚོན་ཉེར་གཅིག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལོ་ནའི་མཁུན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ་ཅིག་ཆར་མཛོན་
སྲུམ་དུ་མཁུན་པ་དང་། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་གཉིས་སྲུ་མེད་ཅིང་། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་
པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །རྣམ་པ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་སྐོར་ནི། བུཊ་རི་ཀར། དེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཉེར་བདུན་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཞི་ཤེས་ནི། ཉོན་མོངས་རྣམས་དུག་མདའ་ལྟར་སྐྱོད་བས་ཟག་པ་
མེད་པ་ཡིན་ཏེ་མཉམ་གཞག་ཀྱང་བསྐྱོར་བྱའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་གཞི་ཤེས་ནི་
ཟག་བཅས་ཡིན་ཏེ་གཞན་དོན་དུ་རྗེས་ཐོབ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཟག་བཅས་
སྲུ་འདོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དུག་ནི་ཉོན་མོངས་རྣམས་མི་གཅོད་པའི་

ལུད་བྱུངས་ཤིང་གི་ཞིང་དང་། འབྲས་ཞིང་དང་། ཉིལ་ཞིང་ལ་ཕན་པ་ལྟར། རྗེས་པའི་བྱང་ཚུབ་ལ་ཕན་པས་ཤིན་
ཏུ་མི་སྐྱོད་བར་གསུངས་པས་ཟག་བཅས་དང་། རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་གཉིས་བག་ཆགས་
དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་ཟག་མེད་ལོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་སྐྱོར་བ་སྐྱོར་པ་པོའི་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གཞུང་གིས་
བསྟན་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཡུམ་ལ་ཐོས་བསམ་སྐྱོར་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པའི་སེམས་
དཔའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡུམ་ཉན་པ་དང་། ཚིག་སྐོལ་ལེན་པ་དང་། དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང་། སྐྱོར་པས་
ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དང་བཞི་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱས། །དེ་
ལ་དག་བའི་ཕྱབ་བསྐྱུན། ཞེས་པས་སྐྱོར་བ་སྐྱོར་པའི་གང་ཟག་སྐྱོར་བསྟན། དག་བའི་བཤེས་ཀྱི་མཐོན་བཅས་
པ། །འདི་ཉན་པ་ཡི་སྐྱོད་ཡིན་ཏོ། །ཞེས་པས་བྱེད་ཀྱང་ཡུམ་ཉན་པའི་སྐྱོད་དང་། སངས་རྒྱས་བརྟེན་དང་ཀུན་འདྲི་
དང་། །སྐྱིན་དང་ཚུལ་ཁིམས་སོགས་སྐྱོད་པས། །ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པས། །སྐྱོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་
བཞེད་དོ། །ཞེས་པས་རིམ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་བརྟེན་དང་ཞེས་པས་ཡུམ་གྱི་ཚིག་སྐོལ་ལེན་པའི་སྐྱོད་དང་།
ཀུན་འདྲི་ཞེས་པས་དོན་འཛིན་པའི་སྐྱོད་དང་། སྐྱིན་སོགས་སྐྱོད་པས་སྐྱོར་པའི་སྐྱོད་དུ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་བྱང་
སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཚོས་ཅན། རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བ་སྐྱོར་པའི་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཚེན་གྱི་དག་བའི་
བཤེས་གཉེན་གྱི་མཐོན་དང་བཅས་ཤིང་སྐྱོན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྷག་པར་བྱ་བ་བྱས་ཤིང་ཕར་ཕྱིན་དུག་ལ་
སྐྱོད་པ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་སེམས་དཔའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །

2། སྐྱོར་བའི་དོ་བོ།

གསུམ་པ་སྐྱོར་བའི་དོ་བོ་བཤད་པ་ལ། མདོའི་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐྱུད་པར། རྒྱལ་བ་ལ་ནི་ལྷ་རྒྱལ་
བརྒྱུན་གྱིས་ཞུས་པ། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཤེས་རབ་སྐྱོད་པ་རི་ལྟར་བརྟོན། །ཡུང་པོ་ལམས་ལ་རྩལ་ཅོམ་
བརྟོན་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། །ཡུང་པོར་མི་བརྟོན་དེ་ནི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་བརྟོན། །ཞེས་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་པས་
ཡུལ་ལ་ཞེན་སྐྱོད་བཀག་པའི་མི་གནས་པའི་སྐྱོར་བ་དང་། རྟོག་པ་བཞི་པས་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་སྐྱོད་བཀག་པའི་མི་

སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་བ་བསྟན་པའི་དོན་གྱིས་བྱ་དཀའ་རྣམས་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་བ་འདེགས་པ་དང་
སྐྱོམ་འདྲེན་ཐོས་ནས། །ཞེས་པ་ནས། བྱ་དོན་འདས་ལ་མི་རེག་དེན་ཤེས་རབ་གནས། །ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་
སུ་བཅད་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་ས་མཚོམས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་སྐྱོར་བ་བཅོ་ལྔ་པོ་བསྟན་ཚུལ་སྟུང་པ་རྒྱན་སྐྱོར་ལས་རྟོགས་
པར་བྱའོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ་རྩ་བར། གཞུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་
གསུངས།

སྐྱོར་བའི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚོམས། སྐྱོམ་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི།
རྣམ་པ་སྐྱོམ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མེས་པ་དཔའི་རྣམ་པ་འགྲོ་རོ།

གཉིས་པ་ལ་སྐྱོར་བ་ཉི་ཤེས། ཤེས་རབ་ཟབ་པའི་དོ་བོ་མཉམ་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱོར་བ་གཉིས། ཐབས་རྒྱ་
ཆེ་བའི་རྣམ་པ་མ་ཁྲེན་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་བ་གསུམ། གནས་སྐབས་ས་མཚོམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐྱོར་བ་བཅོ་
ལྔ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་གཞུགས་སོགས་གཞི་ལམ་འབྲས་སུ་འོད་སྣང་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོ་མཐའ་གང་ལ་ཡང་
མི་གནས་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་མི་གནས་པའི་སྐྱོར་བ་དང་། ཡུལ་ཅན་མ་ཁྲེན་པ་གསུམ་གྱི་དོ་བོ་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་པ་
སྐྱོམ་པ་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མི་སྐྱོར་བའི་ཕྱིར་མི་སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གཞུགས་ལ་སོགས་
ལ་མི་གནས་ཕྱིར། །དེ་ལ་སྐྱོར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་མི་གནས་མི་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་གྱི་སྐྱོམ་པ་ནི་གཞིའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བཞི་ཤེས་ཟབ་པའི་སྐྱོར་བ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་མི་གནས་མི་
སྐྱོར་བར་སྐྱོམ་པ་ནི་ལམ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་བ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་གཏིང་དཔག་
དཀའ་བའི་སྐྱོར་བ། རྣམ་མ་ཁྲེན་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་མི་གནས་མི་སྐྱོར་བར་སྐྱོམ་པ་ནི་འབྲས་སུ་དེ་དག་གི་
རང་བཞིན་ཚད་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མ་ཁྲེན་ཚད་མེད་པའི་སྐྱོར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ཡི་དེ

བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། །དེ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་ཚད་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེ་སའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟ། མ་དག་ས་བདུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས།
དག་སའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བདུན། སྐྱོར་བ་རྣམས་གྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐྱོར་བ་གཅིག་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ལྟ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱོར་བ་སྐྱོམ་པས་ཚོགས་ལམ་དུ་ཚོགས་ཆེན་པོས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་རྟོགས་
པ་མངོན་དུ་འགྲུར་བས་ཚོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་སྐྱོར་བ། སྐྱོར་ལམ་རྟོག་གྱི་སྐབས་རྣམ་རྟོགས་སྐྱོར་བ་
སྐྱོམ་པས་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པར་འགྲུར་བས་རྟོག་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སྐྱོར་བ། ཅུ་མོའི་སྐབས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་
འགྲུར་བས་ཅུ་མོའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་སྐྱོར་བ། ཉན་རང་གི་ས་ལས་དེས་པར་འབྲུང་བས་བཟོད་པ་དེས་པར་འབྲུང་
བའི་སྐྱོར་བ། ཚོས་མཚོག་གི་དམ་ཐག་དུ་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བས་བར་ཆད་མེད་པའི་སྐྱོར་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
ཚོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །ལུང་བསྟན་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཉིད་དང་། །དེས་འབྲུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་
དང་། །ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་ལམ་པས་ཤེར་ཕྱིན་སྐྱོམ་པ་བྱུང་ཚུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྐྱོར་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་
ནས་བདུན་པའི་བར་བྱུང་ཚུབ་ཐོབ་པར་ལྷུང་བའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བྱུང་ཚུབ་ཉེ་དང་ལྷུང་བ་
དང་། །ཞེས་སོ།

གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་བརྒྱུད་པར་ཐབས་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་གཞན་དོན་དུ་ཚོས་འཁོར་སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་
བ། ཤེས་རབ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོས་སྤྱིར་ཚོས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་འགྲིབ་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་
མེད་པར་མཐོང་བའི་སྐྱོར་བ། བྱེད་གཞུག་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ལ་སྤང་བྱ་དང་དོར་བྱ་མེད་པར་མཐོང་བས་ཚོས་
དང་ཚོས་མིན་དུ་མི་མཐོང་བའི་སྐྱོར་བ། བྱུང་པར་གཞུགས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་གཞན་དུ་མེད་པ་ཅོམ་
དུ་འདེམས་པ་མེད་པས་བསམ་མི་བྱུང་པ་མི་མཐོང་བའི་སྐྱོར་བ། དེ་དག་གི་བྱུང་ཚོས་མཚན་མ་དང་དོ་བོར་མི་
རྟོག་པས་དོར་མི་རྟོག་པའི་སྐྱོར་བ་སྟེ་ལྟ་དང་། ས་དགུ་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་པ་རིག་པ་བཞི་ལ་དབང་སྐྱོར་བས་
གདུལ་བྱ་དང་འཚོམས་པར་ཚོས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་ཉམ་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་སུ་བཞེད་པའི་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་སུ་

དང་། ལྷ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་པ་རྒྱལ་ལ་གཞན་འཁོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་
པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་དང་། ས་བཅུ་པར་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དགའ་པོ་འདི་ལས་ལྷག་པར་མེད་པས་རྣམ་པར་དགའ་པའི་སྦྱོར་
བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དོན་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་ཕྱིར། །ཚོས་དང་ཚོས་མིན་སོགས་མི་
མཐོང་། །གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་ལྷབ་མི་མཐོང་། །གཟུགས་སོགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། །དེ་ཡི་དོ་བོར་
རྣམ་མི་རྟོག། །འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་བྱེད་དང་། །དེ་ནི་དགའ་པ། །ཞེས་སོ།།

བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ལོ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་སུ་བརྩོན་པ་མི་འདོད་བར་
ཐུན་ནམ་མཚམས་སུ་བཅད་དེ་མཉམ་རྗེས་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ལ་དུ་སྦྱོར་པའི་མཚམས་དང་བཅས་པའི་སྦྱོར་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚམས་དང་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི་ཚོགས་ལམ་ནས་རྒྱན་མཐའི་བར་ལོ།

བཞི་པ་སྦྱོར་རྒྱུ་ཡོད་དེ། དཔལ་སྤུལ་སྦྱོར་རིམ་ལས། དེའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་འདི་གཉིས་སྦྱོར་པའི་རྒྱུ་
མཚན་པའི་སྦྱོར་ཚམས་ལག་ལེན་ལ་བཏབ་ནས་བཤད་ན། དང་པོ་རྣམ་རྗེས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་སྦྱིར་མཉམ་པ་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྦྱོར་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་
ཀྱི་རྣམ་པ་དང་པོ་མི་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་སྦྱོར་རྒྱུ་ལ་མཚན་ན། དུམ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཐམས་
ཅད་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱན་གྱི་སྤོང་བ་སྦྱོར་འགག་གི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ནི་དོན་རྣམ་ཡིན་ལ། དོན་མི་རྟོག་པའི་
རྒྱུ་དེ་ཉིད་ལུང་རིགས་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱོར་སྦྱོར་འདོགས་གཅོད་པའི་རྒྱུ་གིས་སྦྱོར་པ་ནི་ཤེས་རྣམ་
ཡིན་ཏེ་ཉན་ཐོས་རང་ལམ་ལ་འདི་ཚོས་གྱིས་ཚོགས་སོ།།

ཐེག་ཚེན་དུ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་དགོས་པས་དེ་ཚོས་གྱིས་མི་ཚོགས་སྟེ།
དེའི་དོན་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀའང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོར་བས་བསྦྱོར་དགོས་ལ། སྦྱོར་བ་ཉི་ཤུར་བཤད་ཀྱང་
དེ་ལས་གསུམ་ནི་མཉམ་པ་གསུམ་པོའི་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་དབྱེ་བ་ཚོས་དང་བཅོམ་ཞེས་མཚམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིན་
པས་བསྦྱོར་བྱ་དངོས་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་དང་མི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ལོ་ནའོ།།

དེ་ལ་མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཡུལ་ལ་ཞེན་སྦྱོད་འགོག་པའི་སྦྱོར་ཡིན་ལ། འདི་འོ་མི་རྟོག་པའི་
རྣམ་པ་ཉིད་ཡུལ་ཡིན་པས། མི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་དུ་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ཐ་སྦྱོད་ཀྱི་རྟོགས་རྒྱུ་ཚོས་ཡིན་གྱི་དོན་

དམ་པར་ན་མི་རྟོག་པ་ཚམས་དུ་འདུག་པར་བྱེད་པར་མེད་པར་ཤེས་ནས་སྦྱོར་བ་དང་བཅས་པས་མི་གནས་པ་ནི་
མི་གནས་པའི་སྦྱོར་བ། དེ་ལྟར་མི་རྟོག་པ་སྦྱོར་ཉིད་དུ་ཤེས་ནས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་འདུང་མ་གྲུབ་
པའི་སྦྱོར་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གང་གིས་གང་ལ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་མ་དམིགས་པས་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་
བའང་ཐ་སྦྱོད་དུ་སྦྱོར་བཏགས་ཚམས་མ་གཏོགས་དོན་ལ་བསྦྱོར་པར་བྱ་བ་དུམ་ཚམས་ཡང་མེད་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་
དང་ཡུལ་ཅན་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་མི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་འོ། །འདི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་
སྦྱོད་བཀག་པའི་སྦྱོར་ཡིན་འོ། །སྦྱོར་བ་འདི་གཉིས་ལ་གཞན་དུ་གནས་པ་དང་རྣམ་པ་འབྱོར་འགོག་པ་ཞེས་ཀྱང་
བཤད་དེ་རྣམ་པ་འབྱོར་དང་སྦྱོར་བ་ནི་དོན་གཅིག་གོ།

ཡང་ཚོས་སྐད་གཞན་དང་སྐད་ན་བསྦྱོར་བྱ་སྦྱོར་བྱེད་མེད་པ་ཞེས་པའང་འདི་གཉིས་ལོ་ན་ཡིན་ཏེ། མི་
གནས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་བསྦྱོར་བྱེད་པའི་དོན་དང་། མི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བྱེད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། །ཡང་གང་
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡུལ་དོན་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་འདི་ལོ་ན་ཡིན་ཏེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་ལ་འདུག་པའི་ཞེན་
གྱིས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའོ། །ཡང་ན་ཡུལ་གང་དུ་འདུག་པས་སྦྱོར་བའི་ཡང་མི་འཛིན་པ་ནི་མི་གནས་པའི་དོན་
དང་། ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་ཡིན་པ་ནི་མི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བའི་དོན་ཏེ། མི་
བསྦྱོར་པའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཅིང་། མདོ་སྦྱོར་རྒྱན་ལས། བསྦྱོར་པར་རྣམ་པར་མི་ལྟ་
བའི། །བསྦྱོར་པ་དམ་པར་འདོད་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལྟར་ལོ།།

དེས་ན་ཡུལ་ཤེར་བྱིན་གྱི་དོན་བསྦྱོར་པར་བྱ་བའི་དངོས་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་འདི་ལོ་ན་ཡིན་པས་དོན་
གནད་འདི་ཉིད་ལ་སྦྱིང་ཐག་པ་ནས་སྦྱོར་འདོགས་ཚོད་པར་བྱ་དགོས་ཀྱི་གཞུང་གི་ཚོགས་ཚོགས་ལུང་བ་ཚོས་ལ་
བརྟེན་ནས་གནད་འདི་དག་ཞུང་ཚོས་དུ་བྱེད་ཅིང་དོན་མེད་པའི་བཤད་ཡམས་མང་པོ་ལ་ལ་བཤད་བཤད་པོ་བྱེད་པ་ནི་
ཟབ་མོ་དོན་གྱི་ཚོས་སྐལ་ཆད་པ་ཡིན་འོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་འོ།།

༣། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན།

གསུམ་པ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་པ་འདི་ཡོན་ཏན་ལ། མདོས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་པ་རྒྱན་སྦྱར་ལས། སྦྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་ནི་རྒྱལ་པར་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བཞིར་གསུངས་ཀྱང་འདྲིར། གང་ཞིག་འདྲིར་སྦྱོད་སངས་རྒྱས་ཚེས་རྣམས་མི་རྟོག་སྟེ། །སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་ཡོན་ཏན་བསྟན་ཏེ། གང་ལ་འད་མི་རྟོག་པ་སྦྱོར་བའི་དོམ་ཡིན་ལ། མི་རྟོག་པ་དེའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་སོགས་འགལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དགོངས་པ། དུམ་འཛིན་པ། དགོ་ཚུ་བྱུང་མིན་སྦྱོད་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་འཕེལ་བ་དང་། གཞན་ལ་ཚེས་རྟོན་པ་སོགས་རང་གཞན་གྱི་དོན་ལྷན་གྱིས་འབྲུབ་པར་འབྱུང་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །དེའི་དགོངས་པ་རྩ་བར། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་པ་སོགས་པ། །ཡོན་ཏན་རྣམས་པ་བཅུ་བཞིའོ། །ཞེས་པས་བཀའ་ལ། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་རྗེ་གསུམ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཚེས། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྣམས་པ་བཅུ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐོག་ཚེན་ཚོགས་ལམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དོ། །

༤། སྦྱོར་བའི་སྦྱོན།

བཞི་པ་སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་ལ། མདོ་ནི་སྤྱད་པར། སྦྱོར་བའི་རྒྱ་བ་སངས་རྒྱས་ལ་ནི་རབ་འབྱོར་ལུས། །སོགས་ནས། དེ་ལ་བར་ཆད་བྱེད་བདུད་ནི་སྦྱོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བདུད་ལས་དངོས་དང་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པ་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། རྩ་བར། སྦྱོན་ནི་བཅུ་ཚན་བཞིར་བཅས་པ། །དུག་ཏུ་དེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྦྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྦྱོར་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་བདུད་ལས་སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན་འགལ་རྒྱུ་དང་ལ་གཞན་པ་ཉི་ཤུ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པ་ཉེར་གསུམ། གཞན་ལ་བརྟེན་པ་

གསུམ་སྟེ་ཞེ་དུག་གོ། །གསུམ་པ་ནི་ལམ་མ་ལུགས་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དོ། །འོན་ཐོག་ཚེན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐུར་ཕྱིན་མི་ལུས་པར་ཐལ། དེ་ལ་བར་ཆད་མང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ་དཔེར་ན་རིན་པོ་ཆེ་དག་མང་བ་དང་བུ་མང་པོ་འུ་མ་ན་བར་གྱུར་ཀྱང་མི་རྣམས་ཀྱིས་མེལ་ཚོ་དང་བུ་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་གྲོར་བཙོན་པ་ལྟར་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་པའི་གང་ཟག་ལ་འད་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱད་པ་དང་བསྐྱུབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་པ་ལས། ཕྱོགས་བཅུ་ཉེ་སངས་རྒྱས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་འཛིན་ལ་སྦྱོར། །མ་ཞིག་ན་བར་གྱུར་ལ་བུ་ནི་མང་ཡོད་པ། །དེ་ཀྱང་ཡིད་མི་བདེ་ཞིང་དེ་ལ་རིམ་གྲོ་བྱེད། །དེ་བཞིན་ཕྱོགས་བཅུ་ཉེ་འཛིན་རྟོག་ཞེས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་། །ཡུམ་གྱུར་ཤེས་རབ་དམ་པ་འདི་ལ་དགོངས་པ་མཛད། །ཅེས་བདུད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པའི་རྒྱར་གསུངས་སོ། །

༥། སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད།

ལྷ་པ་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། སྦྱོར་བའི་སྦྱོན་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྦྱོར་བ་རང་གི་དོམ་ཡིན་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་སྤྱད་པ་ལས། གང་དག་འདས་དང་ཕྱོགས་བཅུ་ཉེ་འཛིན་རྟོག་མཐོན་གང་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཚེས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདྲི་ཐམས་ཅད་བྱེད་བྱུག་མེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། རྩ་བར། གང་གིས་མཚོན་དེ་མཚན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་ཚོགས་བཅད་བཅུ་དག་གསུངས།

སྐབས་འདྲིར་མཁལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཚན་མཚོན་དོམ་ཐ་དད་དུ་བཞག་ནས་མཚོན་ཚུལ་ལ་རྒྱས་འབྲས་བུ་མཚོན་པ་དང་། འབྲས་བུས་རྒྱ་མཚོན་པ་དང་། བྱ་རོག་གིས་ཁང་བཟང་མཚོན་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཞག་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཏང་སྟོམས་སུ་བཞག་ནས། རང་ལུགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྦྱར་བསྟན་པ་དང་། འཕྲོས་དོན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐབས་འདྲིར་སྦྱོར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཅན་བཞི་ཡོད་པ་ལས་མཁལ་གསུམ་རང་རང་གི་དོམ་ཉིད་མཚན་མཚན་གཞིར་བཞག་ནས་ཤེས་མཚན་གསུམ་པོས་རང་རང་གི་དོམ་ཉིད་མཚན་ནམ་སྦྱོར་བ་དེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་མཚོན་པར་བྱེད། བྱེད་མཚན་གྱིས་དོམ་ཉིད་མཚན་གྱི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་མཚོན་པར་བྱེད། ལྷད་

མཚན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱོར་བ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཅོམ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་
པས་གཞི་ཤེས་རང་ལྟོག་ནས་ཁྱད་མཚན་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས། ཤེས་པར་བྱ་བ་
མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱེར་ཤེས་མཚན་སོགས་བཞི་དང་། ཤེས་མཚན་ལ་འད་གཞི་ཤེས་ལས་ཤེས་རྣམས་མཚན་གྱི་ཤེས་
མཚན་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་ནི་རྒྱས་པར་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། གཞི་ཤེས་
ཀྱིས་ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བར་ཤེས་པ་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་མཚན་པ་གསུམ་པོས་ཀྱང་
རང་ཡུལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་མཉམས་པར་ཤེས་པ་ལ་འདྲ་ཞིང་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། གཞི་ཤེས་ནི་གཞི་སྤང་
ལམས་སྐྱེ་མཚན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ལམ་དང་། རྣམ་མཚན་གྱིས་ཤེས་བྱའི་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་གཞིགས་པའི་ཕྱོག་ཆུན་ས་བསྟན་པས། གཞི་ཤེས་ལས་སེམས་ཆགས་བཅས་སོགས་
གཞིའི་ཚོས་དང་། ལམ་ཤེས་ལས་རྣམ་ཐར་སྐྱོ་གསུམ་སོགས་ལམ་གྱི་ཚོས་དང་། རྣམ་མཚན་ལས་མཚན་པ་
དེའི་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་ཡུལ་གནས་དང་གྲས་པར་བྱ་བ་སོགས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱོབ་པའི་མཚན་ཚུལ་སྟོན་ཅིང་།
ཡུལ་དེ་དང་དེ་རྣམས་ཤེས་པའི་སྐྱོ་ནས་གཞི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པར་མཚོན་ཏེ། སྐྱོན་པོ་ཤེས་པ་ལ་སྐྱེ་འཛིན་ཤེས་
པ་ཞེས་ཡུལ་སྐྱོན་པོས་མཚོན་ནས་ཡུལ་ཅན་སྟོན་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་མཚན་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཡུལ་ཅན་དེ་བྱེད་ལས་དེས་མཚོན་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་
གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས་ཀ་བ་ཉིད་དུ་མཚོན་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱད་མཚན་ཀྱང་རྟོག་པ་ལས་འོག་པས་མི་
རྟོག་པར་མཚོན་པ་ལྟར། ལམ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཚོས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། རོ་བོ་ཉིད་
མཚན་ནི་གཞན་སྐྱེ་མ་གསུམ་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མཚོན་བྱའང་ཡིན་ལ། རང་གི་དོན་ལྟོག་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་
ཀྱང་ཡིན་ཏེ་ལྟོ་སྐྱེར་བ་ལས་བུམ་པར་མཚོན་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་ཚོས་གང་ཞིག་ཐ་སྐྱོད་ཤེས་བཞིན་གྱི་ཡུལ་དུ་བུམ་པ་སོགས་སུ་བཞག་པའི་མཚོན་བྱ་དེ་
འཛོག་བྱེད་དོན་གྱི་ལྟོག་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། འཛོག་བྱེད་དེ་ནི་དབྱིབས་དང་ལོ་དོག་
རེག་བྱ་སོགས་རོ་བོ་འཇམ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནམ་གཉེད་ལས་ལྟ་བུ་ཅི་རིགས་པ་ལས་དེར་བཞག་པ་འཇམ་བཅུགས་པ་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་བཞིའི་སྐྱོ་ནས་མཚོན་བྱ་མཚན་གསུམ་ཤེས་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བའི་རོ་བོ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྐྱས་བཞིན་རིགས་
ཀྱིས་དབྱེ་ན། ཤེས་མཚན། ཁྱད་མཚན། བྱེད་མཚན། རོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཞི་ལོ། སྐྱེར་མཚན་ཚུལ་ནི། མཚན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བའི་འཛོན་
རྟོགས་མཚན་གཞི། ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བའི་ཐ་སྐྱོད་མཚན་བྱ། ཐམས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་ཁྱད་བྱེད་གསུམ་
དང་ལྟན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྱོར་མཚན་ཉིད་དོ།།

བྱེད་བྱ་ཏུ་མཚན་པ་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་བ་དང་པོ་ཤེས་མཚན་གྱིས་མཚོན་ཚུལ་ནི། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་
བཟུང་ནས། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ཉེར་བདུན་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་རྟོགས་དང་
མཚན་མ་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་གཞི་ཤེས་སྐྱོར་བའི་རོ་བོ་ཉིད་མཚན་བཞི་པོ་མཚན་གཞི། སེམས་དཔའི་གཞི་
ཤེས་ཀྱི་སྐྱོར་བར་མཚོན། གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བར་ཤེས་པ་སོགས་ཡུལ་བཅུ་
དྲུག་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྱོར་ཡིན་པས་སོ།།

དེ་ཡང་རྩ་བར། ཉོན་མོངས་རྟོགས་དང་མཚན་མ་དང་། སོགས་ཀྱིས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་མཚན་
བཞི་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་སོགས་ཀྱིས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་བསྟན་ཏེ། རྒྱུ་དང་ལམ་
དང་སྐྱུག་བསྐུལ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་སོ་དྲུག་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་གཞན་དོན་བྱ་དཀའ་བ་
སོགས་སྐྱབ་པའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ལམ་ཤེས་སྐྱོར་བའི་རོ་བོ་ཉིད་མཚན་ལྔ་པོ་མཚན་གཞི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱོར་
བར་མཚོན། རྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྱོར་
ཡིན་པས་སོ།།

དེ་ཡང་རྩ་བར། དཀའ་དང་རེས་པ་དང་སོགས་ཀྱིས་མཚན་གཞི་དང་། རྟོང་ཉིད་མཚན་མ་མེད་བཅས་
དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་བསྟན་ཏེ། །འབྲས་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་ནས་བསྟན་
པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་ཀུན་ལ་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་མཚན་གྱི་སྐྱོར་བའི་རོ་
བོ་ཉིད་མཚན་བདུན་མཚན་གཞི། རྣམ་མཚན་གྱི་སྐྱོར་བར་མཚོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཚོང་ཚོས་
ལ་བཤེར་གནས་སོགས་ཡུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྱོར་ཡིན་པས་སོ།།

དེ་ཡང་རྩ་བར། དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་གང་ཡིན་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཚན་གཞི་དང་། དེ་ནི་ཉིད་

གྲིས་ཚོས་བརྟེན་ནས། །སོགས་གྲིས་མཚན་ཉིད་བསྟན་ཏོ།།

གཉིས་པ་ཁྱད་མཚན་གྲིས་མཚན་རྒྱུ་ནི། ལམ་ཤེས་གྱི་སྐྱོར་བའི་དོན་ཉིད་མཚན་ལྟ་དང་། རྣམ་མཁེན་གྱི་སྐྱོར་བའི་དོན་ཉིད་མཚན་བདུན་མཚན་གཤི། ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་སྐྱོར་བར་མཚན། རྟུག་བདེན་གྱི་ཚོས་ཉིད་བསམ་མཁེན་གྲིས་མི་ཁྱབ་པ་སོགས་ལུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ཡང་བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྲིས། །ཞེས་སོགས་དང་། བསམ་མི་ཁྱབ་དང་མི་མཉམ་དང་། །ཞེས་སོགས་གྲིས་ཁྱད་མཚན་བསྟན་ཏོ།།

གསུམ་པ་ཁྱད་མཚན་གྲིས་མཚན་རྒྱུ་ནི། རྣམ་རྟོགས་སྐྱོར་བའི་དོན་ཉིད་མཚན་བཅུ་དྲུག་མཚན་གཤི། བཞེད་དོན་རྒྱབ་པའི་ཁྱད་པར་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྐྱོར་བར་མཚན། སན་བདེ་རྒྱབ་སོགས་གྱི་ཁྱད་པ་བཅུ་གཅིག་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ནི། སན་དང་བདེ་དང་རྒྱབ་པ་དང་། །སོགས་གྲིས་བསྟན་ཏོ། །ཁྱད་པ་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གང་གི་ཡིན་ཞེ་ན། ལེ་བརྒྱུད་མ་དང་བརྒྱུད་སྟོང་པར་དང་པོ་གཉིས་བྱང་སེམས་ཁྱི་ཁྱད་པ་དང་། ཕྱི་མ་དགུ་སངས་རྒྱས་ཁྱི་ཁྱད་པར་བཤད། འབྲུམ་དང་ཉི་མེ་ལེ་མང་ལས་དང་པོ་ལྟ་བུ་བྱང་སེམས་དང་ཕྱི་མ་རྟུག་སངས་རྒྱས་ལ་སྦྱུལ། ལྷི་བརྒྱུད་སྟོང་པར་དང་པོ་རྟུག་སངས་རྒྱས་དང་ཕྱི་མ་ལྟ་བུ་བྱང་སེམས་ལ་བཤད། ཤེས་རབ་ལྷི་བར་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་ལ་བཤད་དོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ནི་སྐྱོར་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གཉིས་ཀལ་ཡོད་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ནི་བྱང་སེམས་ལོ་ན་ལ་སྦྱར་དགོས་སོ། །

བཞི་པ་དོན་ཉིད་མཚན་ནི་མཚན་གཤི་ཡིན་པས་མཚན་རྒྱུ་ལོགས་སུ་མེད་དོ། །མདོར་ན་མཁེན་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་བའི་དོན་ཉིད་མཚན་དེ་རྣམ་རྟོགས་སྐྱོར་བའི་མཚན་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་དེ་ལ་ཤེས་ཁྱད་ཁྱད་གསུམ་གྲིས་རྣམ་རྟོགས་སྐྱོར་བའི་དོན་ཉིད་མཚན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལས། གཞི་ཤེས་གྱི་དོན་ཚོས་བཞི་ལྡན་མཚན་གཤི། གཞི་ཤེས་ཟབ་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་པར་མཚན། གཞི་ཤེས་གྲིས་བསྟན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་ཁྱད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་སོགས་མཁེན་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་མཚན་གསུམ་དང་། དེ་ལས་དབྱེ་བས། གཞི་ཤེས་སྐྱོར་བའི་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཚོས་བཞི་ལྡན་ཚོས་ཅན། གཞི་ཤེས་ཟབ་པའི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་ཁྱད་ཁྱད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྐྱོར་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་དང་

རྣམ་མཁེན་གྱི་སྐྱོར་བར་ཁྱད་མཚན་བཤད་ནས་གཞི་ཤེས་ལ་ཁྱད་མཚན་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞི་ཤེས་རང་ལྟོགས་ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱོར་བ་ལས་ཁྱད་པར་མ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་གྱི་སྐྱོར་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་དོན་རྒྱུར་པའི་གཞི་ཤེས་གྱི་སྐྱོར་བ་ལ་ནི་ཁྱད་མཚན་ལྡན་དགོས་ཏེ། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་མི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ལྱིས་རྟོགས་པའི་མཁེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཐེག་ཆེན་མཚན་ལམ་ལ་ཁྱད་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་སྐྱོར་སྦྱོར་གཉིས་ལ་ཁྱད་མཚན་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་མཚན་ལམ་ལ་ཁྱད་མཚན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ལྷགས་གྲིས་དེའི་རྒྱུ་སྐྱོར་ལམ་དང་འབྲས་བུ་སྦྱོར་ལམ་ལའང་ཁྱད་མཚན་ཡོད་པར་རྟོགས་ལུས་པའི་ཕྱིར་དོ། །

གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་བཤད་པ་ནི། གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། སྤྱི་དོན་བདུན་ཅུ་ཉིད་ལྟ་ལས། དང་པོ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བུ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཁྱད་ཚོས་དང་བཞི།

དང་པོ་ནི། བདག་ལྟས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་གང་ཞིག་རང་འབྲས་སུ་རྒྱུར་པའི་དྲི་བ་ལ་ལན་བརྟུན་སྦྱེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། དེ་ཡང་ལུང་མ་བསྟན་དང་ལྟ་བུའི་གཞི་མཐུན་པ་ཅོམ་གྲིས་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡང་དེའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དང་མི་དགོས་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྤོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་བཞི། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་བཞི། ལྷང་འདས་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་བཞི། ལུས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་གཉིས་ཏེ་བཅུ་བཞི། དང་པོ་བཞི་ནི། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རྟག་པར་ལྟ་བུ། མི་རྟག་པར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀར་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀར་ཡིན་པར་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བཞི་ནི། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བུ། མི་ལྡན་པར། གཉིས་ཀར་ལྟ་བུ། གཉིས་མིན་དུ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་བཞི་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་ཕན་ཆད་འབྱུང་བ། མི་འབྱུང་བ། གཉིས་ཀར། གཉིས་མིན་དུ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་གཉིས་ནི། ལུས་སྲོག་གཅིག་ཏུ་དང་། ཐར་དུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །

གསུམ་པ་ལ། དང་པོ་ནི། བདག་ནི་གང་ཟག་འཛིག་རྟེན་ནི་གང་གས་གཞི་ལུང་པོ་ལྟ་ཡིན་ཞིང་། ཚོ་སྦྲ་མའི་བདག་སྤང་འདིར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་མ་ཡིན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚོ་འདིའི་

བདག་ཕྱུང་རང་བཞིན་སྲ་ནས་ཡོད་ཅིང་། གནས་སྐབས་གསར་བྱུང་དུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། བདག་ཕྱུང་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་དང་པོ་ནི། ཚོ་འདྲིའི་སྤང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མའི་སྤང་པོ་མི་འབྱུང་བར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོ་འདྲིའི་བདག་ཕྱུང་ཕྱི་མའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕྱི་མའི་བདག་ཕྱུང་རང་བཞིན་རྟག་ཅིང་། གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། ཕྱི་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདག་ཕྱུང་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་ཚན་གསུམ་པའི་དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་བའི་འོག་ཏུ་མི་གསལ་བའི་རྒྱུ་གྱིས་གནས་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་བའི་འོག་ཏུ་རིགས་འདྲ་རྒྱུ་ཆད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་བའི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་རྟག་ཅིང་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་བའི་འོག་ཏུ་བདག་འབྱུང་མི་འབྱུང་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །ལུས་སྲོག་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བུ་ནི། བདག་གཟུགས་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །ལུས་སྲོག་ཐ་དང་དུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བུ་ནི། བདག་ལུས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པར་འཛིན་པའི་ལྟ་བུའོ། །

བཞི་པ་ལ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག། གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན། ཡུལ་ལ་དགག་སྐབ་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ། ལུང་མ་བསྟན་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན། བཅུ་བཞིར་འདུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། བདག་དང་འཛིག་རྟེན་རྟག་པར་ལྟ་བ། འཛིག་རྟེན་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པར་ལྟ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པན་ཆད་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་གསུམ་གྲངས་ཅན་པ་ལ་གཙོ་བོ་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲངས་ཅན་པས་དེ་སྐྱེ་བ་སྲ་མའི་བདག་འདྲིན་ཡོད་པ་དང་། འདྲིའི་བདག་ཕྱི་མ་ན་ཡོད་པར་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མི་རྟག་པ། མཐའ་དང་ལྡན་པ། མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་གསུམ་རྒྱུང་འཕེན་པ་ལ་གཙོ་བོ་བའི་ལྟ་བ་སྟེ། དེས་སྲ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འདྲི། འདྲི་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བར་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཡིན་གསུམ་ནི་གཅེར་བུ་ལ་གཙོ་བོ་བའི་ལྟ་བ་སྟེ། དེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་མིན་

གསུམ། གནས་མ་བྱུའི་སྡེ་པ་ལ་གཙོ་བོ་སྟེ། དེས་བཟོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལུས་སྲོག་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི། བྱི་བྲག་པའི་ལྟ་བ་སྟེ། སྲོག་ནི་བདག་ཏུ་འདོད་ཅིང་དེ་གཟུགས་ཅན་དུ་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལུས་སྲོག་ཐ་དང་དུ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ནི། གྲངས་ཅན་པའི་ལྟ་བ་སྟེ། དེས་བདག་ཤེས་པར་ལས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གྲངས་ཅན་པའི་ལྟ་བ་ལ་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྲ་མའི་བདག་ཕྱུང་འདྲིའི་གཡོ། འདྲིའི་བདག་ཕྱུང་ཕྱི་མར་འཕོ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུང་འཕེན་པའི་ལྟ་བ་ལ་འདུ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདེ་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་ཚོ་འདྲི་ལ་འདུ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཅེར་བུ་བའི་ལྟ་བ་ལ་བཀའ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་རྟག་པ་དང་། གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ་སོགས་བཀའ་པ་ལྟ་བུར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གནས་མ་བྱུའི་སྡེ་པའི་ལྟ་བ་ལ་བཅུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བདག་ཕྱུང་གཅིག་དང་ཐ་དང་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཡོ་བ་དང་བཀའ་པའི་ལྟ་བ་ཡུལ་ལ་སྐབས་པའི་རྒྱ་མཚན་པས་འཇུག་སྟེ། ཡུལ་ལ་སྐྱོ་འདོགས་པའི་རྟག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུ་བ་དང་བཅུ་མ་པའི་ལྟ་བ་གཉིས་ཡུལ་ལ་དགག་པའི་རྒྱ་མཚན་པས་འཇུག་སྟེ། ཡུལ་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པའི་ཆད་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། འདྲིར་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྟ་བ་འདྲི་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་དྲི་བ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལན་ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་ལུང་དུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འདྲི་དག་ཀྱང་གཞི་བདག་ལས་བཅུ་མས་པའི་དྲི་བ་ཡིན་ཅིང་། བདག་བཀག་ཀྱང་གཏུལ་བྱ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

ལྟ་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་བ་རྒྱ་བཅུ་ལྟ་གཉིས་བཅུ་བཞི་པོ་འདྲིར་འདུ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དྲི་བར་བྱ་བའི་ཚོས་ལ་བདག་གི་དེ་བོ་དང་ཁྱད་ཚོས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་དོགས་པ་གཙོ་བོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལུས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་གཉིས། གཉིས་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྟོན་མཐའ་ལ་དོགས་པ་གཙོ་བོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བཞི། དེའི་ཕྱི་མཐའ་ལ་དོགས་པ་གཙོ་བོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བཞི། རྣམ་བུ་གི་ཚོས་ཀྱི་ཕྱི་མཐའ་ལ་དོགས་པ་གཙོ་བོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཁྱུང་འདས་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བ་བཞི་གསུམ་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་དོགས་པ་གཙོ་བོ་བའི་འདྲི་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྟོགས་སྐབས་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བུ་གི་སྟོན་

མཐའ་ལ་དོགས་གཅོད་མི་འདྲི་བའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱི་མཐའ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པས་
དེ་རྟོགས་ལུས་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དག་དོན་ནི། གཡོ་བ་དང་འདྲུ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྲུང་ལམ་ཚོས་ཅན། གཞི་ཤེས་སྦྲུང་བའི་ཤེས་མཚན་ཡིན་ཏེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་
པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ནི་རང་
སྐྱུ་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་དང་ཕྱང་ལོ་ལ་གཟུང་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། སྦྲུང་གང་ཟག་དང་ཕྱང་ལོ་མི་རྟོག་པར་ལྟ་བུ་བའི་
ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱུག་ཕྱུག་ཅུ་ལྟེ་གཉིས་མ་ཁྱེད་པར་འདོད་ན་ཡིད་
བཞིན་མཛོད་དུ་གཟེགས་པར་འཚལ་ལོ།།

༦། ཐར་པ་ཆ་མཐུན།

རྒྱལ་པ་ཐེག་ཆེན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་རྒྱུ་ཡོད་དེ། མདོ་བསྟན་སྦྲུང་
རྒྱུ་ལས། མདོ་འདིར་ནི་བདེ་གཤེགས་བྱང་རྒྱུ་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གསུམ་གྱིས་ཏེ། བྱ་ལ་གཤོག་པ་རྒྱུ་དུ་མ་
ལྡན་ན་འཕུར་བར་བརྟམས་ཀྱང་ཉམ་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ་གཤོག་པ་རྒྱུ་དུ་ལྡན་ན་གང་འདོད་དུ་འཕུར་ལུས་པ་
བཞིན། ཐར་པ་སངས་རྒྱུས་ལ་དམིགས་པའི་དད་སོགས་བཞི་དང་ཤེས་རབ་པར་ཕྱིན་རྒྱུ་དུ་ལྡན་ན་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པ། ཐར་པ་ཤེས་དང་བཤམ་ན་མི་ཐོབ་པར་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་དད་སོགས་ལྟ་བུ་ལོ་འདི
ཅི་ཅམ་རྣེ་བ་བཞིན་སློ་མེད་བྱང་རྒྱུ་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་སྦྲུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ཕུ་བར། མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། ཞེས་སོགས་གྱིས་
བཀའ་ལ། མཚན་ཉིད་གྱི་འོག་ཏུ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། འགྲེལ་རྒྱུ་ལས། ཐར་པའི་ཆ་དང་
མཐུན་པའི་དགོངས་པ་རྒྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ལོ་ན་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྲུང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བས་ཐར་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་རྟེན། རོ་བོ། དབྱེ་བ། གཞུང་གིས་བསྟན་རྒྱུ་ལ་
དང་བཞི། དང་པོ་ལའང་ལུས་རྟེན་དང་སེམས་རྟེན་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་
དང་འདྲའོ། །གཉིས་པ་ནི་འདོད་སེམས་སྐྱེ་གཅིག་པ་དང་བསམ་གཏམ་སུག་གང་རུང་རོ།།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་མདོན་རྟོགས་སྦྱིར་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་གྱི་རོ་བོ། བྱེ་བཀ་ཏུ་
ཐབས་ཤེས་བྱུང་བར་ཅན་གྱི་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་འདིར་བསྟན་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་དབྱེ་ན།
ཚོགས་ལམ་རྒྱུང་འབྱེད་ཆེ་གསུམ་མམ་དད་སོགས་ལྟའོ། །བཞི་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་སོགས་དམིགས་དད་པ་
དང་། སྦྱིན་སོགས་སྦྱོད་ལུལ་བརྩོན་འགྲུས་དང་། བསམ་པ་སྦྱོན་ཚོགས་དཔེ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏེ་
འཛིན་དང་། ཚོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་ལུ། ཞེས་ཐབས་ཀྱི་བྱུང་བར་རྟེན་
སངས་རྒྱུས་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་དད་པ། སྦྲུང་བ་ཕྱིན་རྒྱལ་ལ་སྦྱོད་པའི་བརྩོན་འགྲུས། རོ་བོ་ཤེས་ཕྱིན་དཔེ་
པའི་བསམ་པ་སྦྱོན་ཚོགས་ཏེ་གསུམ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱུང་བར་ཞེ་གནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཏེ་རོ་འཛིན་
དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་ལྟའོ། །དེ་དག་སྦྱིར་རྣམ་བུ་དུ་གི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་དབང་ལྟ་ཡིན་ཀྱང་བྱང་
ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབང་ལྟ་དང་སྦྱོང་བ་ལྟའི་རོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་ཆེན་ཚོགས་
ལམ་ཐོབ་ན་དད་སོགས་ལྟའི་ལམ་ལས་པས་མ་ཁྱེད་སྦྱོང་གསུམ་ལམ་ལ་གནས་ནས་ལུལ་དད་སོགས་ལྟའི་ཐོབ་
བསམ་བྱེད་བཞིན་པ་འདྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱང་སེམས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཐོག་མར་རྟོགས་བྱུང་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་ནས་ཕྱིས་སྦྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་འཚོལ་བ་བཞིན་ནོ། །འདིར་བསྟན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
དབང་རྣེན་གྱིས་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་རྟོགས་པར་སྐྱེ་བས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ལ། དབང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་རྟོགས་པར་
དཀའ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་རྣེན་པོ་ཡིས། རྟོགས་སྐྱེ་ལུལ་པོས་རྟོགས་དཀའ་བ་བཞིན། འཕྲིས་
གསུངས། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་སྦྲུང་ལམ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་གཉིས་ཀ་
རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ལ་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་གྱིས་ཕྱིར་ལྡོག་མི་ལྡོག་
གཉིས་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།

༧། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན།

བདུན་པ་ཐེག་ཆེན་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་ལ། ཐར་པ་ཆ་མཐུན་འོག་ཏུ་དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་
བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། དོན་གསལ་ལས། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྦྱེས་པའི་སྦྲུང་བཅན་ལ་དེས་པར་འབྱེད་

པའི་ཆད་མཐུན་པ་འབྲུང་བས་ཞེས་སོ། །འདི་ཉིད་མཛད་པའི་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་སྲུང་པར། སངས་རྒྱལ་ཐེག་གེ་འདི་ལ་དེས་པར་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྲུང་ཚུལ་ལས། སེམས་སྟོམས་པ་དང་པ་མའི་འདུ་ཤེས་སོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མ་བཤད་པ་གཞན་དོན་གྱིས་འཕང་ལ། སངས་རྒྱལ་ཐེག་གེ་འདི་ལ་དེས་པར་འབྲུང་འདོད་ཅེས་པས་རང་དགོང་བུ་དང་ལམ་ལ་གནས་ནས་གཞན་འགོད་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །དེའི་དགོངས་པ་རྩ་བར། རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །སོགས་ཀྱིས་བཀྲུལ། དེ་ཡང་སྐབས་དང་པོར་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་མཉམ་གཞག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་དང་། འདིར་རྗེས་ཐོབ་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བཅུ་དགུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་བསྟན་སྲུང་ཚུལ་ལས། སྐབས་འདིར་རྩོད་སོགས་བཞིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ། སྲུང་ནི་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པས་རྩོད་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ལ། འདིར་རྗེས་ཐོབ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྤྱི་ལཱ་ལ་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་དང་།

བསམ་སྦྱོར་བཅུ་དགུ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ཚུལ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གོ་མས་པའི་ལག་རྒྱུ་སྤྱི་ལཱ་ཐོབ་ན་སྤྱི་ལཱ་ལྷན་པར་གཞན་པའི་ལྷན་པར་ཆེར་འཕེལ་བ་ནི་འདི་ལྟར། རྩོད་རྒྱུ་དུ་སྐབས་སུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་སྡང་གིས་རིས་སུ་མ་བཅད་པར་མཉམ་པའི་སེམས་དང་། དལ་ཕན་པ་སྐབས་བྱམས་པའི་སེམས་གཉིས་བྱུང་དོ། །རྩོད་འབྲིང་དུ་མ་འོངས་པའི་ཕན་པ་སྐབས་འདོད་ཕན་པའི་སེམས་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་བཅོམ་པས་གཞན་བདེ་ལ་འོང་འོ་བ་མེད་པའི་སེམས་དང་། གཞན་ལ་ཐོ་མི་བརྩམས་པས་རྣམ་པར་འཛེབ་མེད་པའི་སེམས་གསུམ་འབྲུང་དོ། །རྩོད་ཆེན་པོའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་རང་ལས་རྒྱན་པ་ལ་པ་དང་མའི་སེམས་དང་། མཉམ་པ་ལ་སྐྱུན་སྦྱོར་དང་སྤྱི་ལཱ་འོད་སྣང་ལོ་སེམས་དང་། གཞན་པ་ལ་སྲུང་བུ་སྟོམ་སེམས་དང་། ཕན་འདོགས་པའི་བཤེས་དང་ཡིད་བརྟན་པའི་གྲོགས་ཀྱི་སེམས་དང་། བ་རུས་གཅིག་པའི་གཉེན་དང་མ་ཡི་རུས་གཅིག་པའི་སྐྱེ་གི་གཉེན་ཚོན་གྱི་སེམས་ཏེ་རྩེད་ལྡེ་འབྲུང་དོ། །ཞེས་དང་། རྩ་བར་ཡང་། རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདིར། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྟན་གས། །དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སོགས། །རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུ་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །

ཕྱི་མོའི་ཡང་སྲུང་ལས། ཕྱི་མོ་རྒྱུད་དུ་འདི་དམིགས་པ་ཡུལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ཆེད་དུ་བདག་ཉིད་སྤྲིག་པ་ལས་ལྡོག་ཅིང་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། རྩ་བ་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་། མཐུན་རྩིས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་གི་སྐབས་སུ་རང་སྤྱི་ལཱ་སོགས་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་སོགས་དང་། ཆེན་པོར་རང་སྟོང་རྟོག་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་གནས་ནས་གཞན་འགོད་པ་སོགས་སོ། །ཞེས་དང་། རྩ་བར། བདག་ཉིད་སྤྲིག་པ་ལས་ལྡོག་ཅིང་། །སྤྱི་ལཱ་སོགས་ལ་གནས་པས་གཞན། །དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། །བསྟན་པ་བརྗོད་དང་། མཐུན་པ་ཉིད། །ཕྱིར་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས།

བཟོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། བཟོད་རྒྱུད་རང་བཞེན་བཞི་ཤེས་སྟོང་མཛོད་བྱེད་བསྟོན་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་བསྟན་པ་མཐུན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་པོར་རང་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐབས་ཚུལ་ཤེས་ཀྱང་མཛོད་དུ་མི་བྱེད་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེའི་རིགས་ཅན་དེ་ལ་འགོད་སོགས་དང་། ཆེན་པོར་རང་བྱུང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་དམ་ཚུལ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་སོགས་སོ། །ཞེས་དང་། རྩ་བར། དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། །རང་གཞན་རྟོག་ཅན་བཞེན་ཤེས་པ། །ཞེས་སོ། །

ཚོས་མཚོག་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ལས། ཚོས་མཚོག་རྒྱུད་དུ་རང་སེམས་ཅན་སྤྱི་ལཱ་འདོད་པ་དང་ཞིང་སྦྱོང་བ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་སོགས་དང་། འབྲིང་པོར་རང་བྱུང་སེམས་ཀྱི་མཛོད་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་དེ་ལ་འགོད་སོགས་དང་། ཆེན་པོར་རང་རྣམ་མཁུན་བསྐྱེད་པ་དང་བག་ཆགས་ཀྱི་མཚོམས་སྦྱོར་སྦྱོང་བ་ལ་གནས་ནས་གཞན་ཡང་ཚུལ་དེ་ལ་ལུས་ཀྱིས་འགོད། དག་གིས་བསྟན་པར་བྱེད། ཡིད་ཀྱིས་མཐུན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་དང་སྤྱི་ལཱ་འབྲེད་པར་གོད་དུ་འཕེལ་བ་ལས་དེ་ལྟར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེ་རྒྱུ་དུ་སྦྱང་བ་ནི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་བཞག་པའོ། །ཞེས་དང་། རྩ་བར། ཚོས་མཚོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྤྱི་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་གཙོ་བོ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མཛོད་རྟོགས་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་གྱི་མཚོན་ཉིད་ཡིན་ལོ། །འདིར་འབྲེལ་པར། རྣམ་པ་དང་ལམ་དང་གཞི་ཐམས་ཅད་སོགས་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་མཐོང་སྟོན་གསུམ་སྐབས་དང་པོ་ནས་དུག་པའི་བར་བསྟན་པའི་རྣམས་སྟོང་ནི་རེ་ཞིག་དགོས་པ་རྒྱུད་བས་མ་སྟོམ་སོ། །

༤༽ སྤོབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས།

བརྒྱུད་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་བཤམ་དཔ། རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་རྣོན་པོ་ཡིས། རྟོགས་སྤྲུལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད། འཕེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱིར་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཐོབ་པར་བརྟམ་ན། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྟོགས་དེ་ལམ་གང་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་སྤྲུལ་ན། དེ་ཡང་མ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱད་པར། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཉོན་མོངས་མ་མཚེས་རྟོགས་བརྟམ་གསོལ། མཐུ་ཆེ་བ་དག་ཇི་ལྟར་སྤོབ་པའི་འགྲུར་བ། ཞེས་པ་ནས། བདུན་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མི་འཛོལ། འཕེས་པའི་བར་གྱིས་བརྟམ་ན། དེའི་དཔོན་པོ་ལ་བཀའ་བཏུང་བ། དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ནས་བརྟམ་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཟབ་པ་ཉིད། འཕེས་པའི་བར་གསུངས།

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། སྤྱིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དོན། རྒྱུད་པར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ཐོབ་པའི་རྟོག་པོས་བརྟམ་བ། བརྟམ་པ་རྟོགས་ཀྱི་རང་བཞིན། དེ་གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་བཤམ་དཔ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་གཅིག་ཕུ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་མཛོན་འགྲུར་བ་སྤྱོད་པའི་གོ་སྐབས་བཅོམ་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟམ་པོར་བརྟམ་པའོ། དེ་ལ་ནད་གི་ཡོངས་འཛོན་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཐོབ་པ་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་ནས་ཀྱང་ཡོད། སྤྱིར་བྱང་སེམས་ལམ་ལྷགས་ལ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་མི་ལྡོག་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་ལྟར་སྤོབ་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་དམན་ལས་དུ་ལྷུང་བའོ། འགཉིས་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྤོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། རྟོགས་པའི་སྤོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་རྒྱན་ལས། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དུ་སྟེང་རྒྱུ་དང་། མོས་པ་དང་ནི་བཟོད་པ་དང་། དགོ་ལ་ཡང་དག་སྦྱོད་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་རྟོགས་སུ་དེས་པར་བཤམ། ཞེས་པ་ལྟར་རིགས་སུ་དཔེ་སྤོབས་ཀྱིས་དམན་ལས་དུ་

བགྱིར་མི་ལྟས་པའོ། འགཉིས་པ་ནི་བྱང་སེམས་དབང་རྣོན་ཚོགས་ལམ་ནས་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ལྟར་གྱི་རྟོགས་པ་བརྟམ་པོར་བརྟམ་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་རྣོན་ལ་གཉིས་ཀས་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། གསེར་ལྷ་སུའི་སེམས་བརྟམ་པའི་སེམས་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་པོ།

གཉིས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ཐོབ་པའི་རྟོག་གི་གང་ཟག་ཡོད་དེ། སྤྱད་པ་རྒྱན་སྦྱར་ལས། རྟོགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ནི་སྦྱོར་ལམ་བཞི་དང་མཐོང་ལམ་སྒོམ་ལམ་གང་རུང་ལ་གཞན་པའི་ཞེས་སོ། འདོན་སྤྱིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཚོགས་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་འབྲེད་པར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ཐོབ་པའི་རྟོག་གི་གང་ཟག་སྦྱོར་ལམ་ནས་བཞག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་སྤྱིར་དབང་རྣོན་ཚོགས་ལམ་ནས་ལམ་མ་གོལ་བར་འགྲོ་བ་ཡོད་པས་དེ་དུས་ནས་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡོད་ལ། རྒྱུད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་རྟོག་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ཀྱང་། འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་དེས་རྟུས་པ་ལས་བཞག་སྟེ། རང་དང་གཞན་གྱིས་རྟོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེས་པ་རྟུས་ན་དོན་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འཛོག་བྱེད་པས་དེའི་མིང་མི་ཐོབ་པོ།

དེས་ན་དབང་རྣོན་འདོད་ནས་དང་། འབྲིང་པོ་མཐོང་ལམ། དབང་པོ་ཇི་ལྟར་རྟུལ་ཡང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་རྟོགས་ཐོབ་པའི་སེམས་ལས་ན། རྟོན་ནས་ས་བརྒྱད་པའི་བར་གྱི་རྟོགས་དེ་དག་བཤམ་དོ། ཞེས་དང་། ཤེར་འགོ་ལ་ཚོགས་གསལ་ལས་ཀྱང་། རང་གི་རྒྱུད་དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་པོར་མཛད་པ་ཞིག་ན་ཐར་པའི་ཆད་མཐུན་པའི་དགོ་བའི་རྩ་བ་འདི་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བརྟམ་པོད་ཀྱི། རང་གི་རྟོགས་པ་དང་འཚོམས་པར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འདི་ལ་མེད་པས་ན། དེའི་ཕྱིར་དང་རང་ལ་དཔོན་པོ་དེས་ཀྱང་དེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོགས་བརྟམ་སྟེ། བམེད་པའི་ཕྱིར། ཐར་སྤྲད་གང་གསལ་པའི་གཞིར་མ་གྱུར་པས་ན་འདི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཞེས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། འགོ་ལ་ཚོགས་ལས། ལ་ལ་རིགས་མ་དེས་པ་ཡིན་ཡང་དབང་པོ་རྣོན་བསའི་སེམས་པར་འབྲེད་པའི་ཆད་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་པར་བསམ་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་དེས་པ་ཡིན་ནི་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

གསུམ་པ་བརྟེན་པ་ཉམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། ཉམས་པའི་བརྒྱུད་བ་དང། སྦྱོར་བ་འགོད་པ་གཉིས།
 དང་པོ་ནི། མཁས་དབང་འགའ་ཞིག་གིས་རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་ཉམས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་
 དཔོག་པ་འབྲས་ཉམས་དང། མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་ཉམས་སུ་བཀོད་དེ་རྗེས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་རང་བཞིན་
 དང། དེའི་སྦྱོར་བ་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་པ་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཏེ་གཏན་ཚིགས་གསུམ་བརྒྱུད་དུ་
 བཀོད་པའི་མཐར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་པའི་ཉམས་མཐར་ཐུག་དག་གི་ཉམས་སུ་འཆད་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
 མང་ཡང། འདྲི་འཇམ་དབྱེད་སྒྲིལ་མའི་མདོ་བསྟན་སྦྱར་སྦྱར་སྦྱར་སྦྱར་ལས་རང་བཞིན་དང་འབྲས་ཉམས་གཉིས་ལས་
 མ་གསུངས་པས་འདྲི་ཡང་དེ་ལྟར་འཆད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་ལས་རྣམ་པ་དང་ཉམས་དང་
 མཚན་མ་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས།
 རྣམ་པ་ནི་མའི་ཚབ་དང་དམར་འབར་བ་ལྟ་བུ་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་དེའི་རྒྱུ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཉམས་ཉམས་པར་ཅན་མཐོང་
 བའོ། །ཉམས་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་དུ་བ་ལས་མེར་ཤེས་པ་ལྟར་དེའི་རྒྱུ་ལ་ཡོན་ཏན་ཉམས་ཉམས་པར་ཅན་ཡོད་པའི་འབྲས་བུ་
 བའོ་དེའི་ཚིག་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །མཚན་མ་ནི་རྒྱ་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་སྟེ་མ་འོངས་པ་ན་ཡོན་ཏན་
 ཉམས་ཉམས་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་མཚན་མར་བརྒྱུད་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱུང་ཤིང་དང་མེ་ལྷགས་མེ་རྩིས་སུ་འཕྲི་བུ་བ་རྣམས་
 ཚོགས་པ་ལས་མེ་འབྱུང་དེས་སོ་སྟེ་ལྷན་ལྷན་པ་བཞིན་འོ། །རྒྱ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་སྲིད་པས་ན་རྒྱ་ཚམ་གྱིས་
 འབྲས་བུ་མི་དཔོག་སྟེ་མ་ན་སྦྱིར་བའོ་དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉམས་ཀྱིས་ཟེན་པའི་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་
 ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལྟར་དུ་བྱུང་བ་ནི་རྗེས་སུ་དང་ལྡན་པས་གོགས་གང་གིས་ཀྱང་བཟུང་མི་རྣམས་པས་རང་འབྲས་ཐོབ་པར་
 ལུས་ཏེ་དུང་མང་གི་མགོན་པོ་གང་འདོད་པའི་གནས་སུ་བདེ་བར་ཕྱིན་དེས་པ་དང་འཁོར་སྦྱར་དང་སངས་རྒྱས་
 གཞོན་ལྟེ་གནས་སྐབས་བཞིན་འོ། །ཞེས་དང། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང། གཟུང་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་པའི་རྒྱ་
 ཡིས་འབྲས་སྦྱེ་བར། རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ། །དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོགས་ཕྱིར། །དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་
 བརྗོད། །ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་སྦྱར་བའི་ཕྱིན་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔོག་པས་དེས་པར་བྱའོ་ཞེས་རང་བཞིན་གྱི་ཉམས་
 སུ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ཉམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་ལུས་དག་གི་ཐ་སྐྱོད་ཉམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡོན་ཏན་ཉམས་ཀྱིས་རྒྱ་
 བསམ་སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་སྦྱབ་པ་འབྲས་ཉམས་དང། རྒྱ་བསམ་སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ཉམས་ལས་འབྲས་བུ་

རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉམས་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ལ་གནས་པའི་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗོད་ཚེས་ཅན། བསམ་སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱུ་ལ་
 རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་ཐ་སྐྱོད་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་
 ལ་མི་བཟོད་པའི་མིག་ནས་མཚིམ་འབྱུང་བ་སོགས་ཐབས་བསམ་པའི་ཉམས་དང། གཤུ་བྱ་ལ་རྗེས་ཉིད་
 རིགས་པའི་རྣམ་གཞན་མཐའ་ཡས་པའི་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་བ་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་སྦྱོར་
 ལས། བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དཔེར་ན་གི་བསམ་པ་ཉམས་པར་ཅན་རང་དོན་ཞི་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒོ་མདོན་གྲུ་ལོག་
 པའི་སྦྱོར་རྗེ་དང། སྦྱོར་བ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཉམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཉམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཉམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཉམས་ཀྱི་
 དེས་པར་འབྲུར་འོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ལ་གནས་པའི་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗོད་ཚེས་ཅན། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་
 བར་མ་ཆད་པར་སྒྲུ་མེད་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗོད་ཚེས་ཅན། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་
 སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་དེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་
 བར་འཁོར་ལོ་འའི་རིམ་གསལ་བ་ལས་རྒྱ་ལ་ཤོར་འབྲུར་བར་ལུང་སྦྱོར་བ་ལྟར་རྒྱུ་ལོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཉམས་ཀྱིས་
 འོངས་རྗེས་སུ་བྱུང་བར་གསལ་བ་བཞིན་འོ། །

དེས་ན་བསམ་སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་དང་འགྲེལ་བའི་འབྲས་བུ་ལུས་དག་གི་ཐ་སྐྱོད་ཉམས་ཀྱི་
 ཉམས་ཀྱིས་རྒྱ་བསམ་སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་དཔོག་པ་འབྲས་ཉམས་དང། བསམ་སྦྱོར་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ཉམས་
 ཀྱིས་སྒྲུ་མེད་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་དང་རྗོད་ཚེས་ཅན། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་ཉམས་ཡིན་ལ།
 ལུས་དག་གི་ཐ་སྐྱོད་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་ཉམས་ཀྱིས་
 དཀར་འབྲས་ཉམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྦྱབ་སྟེ། མ་མམ་ཞལ་ལུང་ལས། དེ་ཡང་རྒྱུ་ལ་མེ་ལྟར་ན། རྒྱུ་ལ་
 རོལ་པོ་ཚེས་ཅན། ཚད་མའི་རྒྱུ་ལ་ཡིན་ཏེ། བའོ་དེ་ལྟར་དོན་མ་འོར་བར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་འབྲས་
 ཉམས་ལྟར་འདྲི་ཡང། སེམས་དཔའ་པོ་ལོ་པོ་ཚེས་ཅན། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་
 སོགས་ལ་བདེན་ཞེན་ལྟོག་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱང་འབྲས་ཉམས་གསལ་
 པོར་བཀོད་ན། སེམས་དཔའ་པོ་ལོ་པོ་ཚེས་ཅན། རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་

པར་ཅན་གྱི་ལུས་དག་གི་ཐ་སྲུང་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཚོད་ལ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུའོ། །རྟོགས་དེ་དང་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
མཐོང་བ་ལས་སྤོང་མེད་རྗེས་ཀྱི་འབྲུང་དེས་པར་དཔོག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལག་པར་འཁོར་ལོའི་རིམ་གསལ་ལ་
བར་ཡོད་པ་ལ་མ་འོངས་པར་རྒྱལ་པོར་འབྲུང་དེས་པར་ལྟར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་རྟོགས་དེ་དག་
རང་ལ་ལྷན་པར་མཐོང་བ་ན་བདག་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆད་པར་སྤོང་མེད་རྗེས་ཀྱི་ཐོབ་པར་དེས་སོ་སྤྲོམ་
པའི་སློབ་བྱེད་པར་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བཀའ་བསྟན་ལས་བཤད་པའི་རྟོགས་དེ་དག་དང་ལྷན་པར་མཐོང་བ་
དེ་ལས་པོར་པོར་དེ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་དཔོག་པ་ཅོམ་ལས་རྟོགས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་ལོ། །

བཞི་པ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལ་གཉིས། དང་པོ་སྤྱིར་ལམ་གྱི་རྟོགས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ།
གཞུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྟོག་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། གོས་ལ་སོགས་པ་གཅོད་པ་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
གཞུགས་སོགས་ལ་བར་ན་ཞེན་མཛོད་འབྱུང་བ་ལྟོག་པ་དང་རྒྱབ་སྐྱོད་ལ་གསུམ་ལ་ཐོའོ་མཛོད་འབྱུང་བ་མི་སྤྱི་བ་
སོགས་དྲོད་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་བཅུ་གཅིག་དང་། །ལུས་ལ་སྲིན་བྱ་རྣམས་མི་འབྱུང་། །ཞེས་
པ་ནས། སེམས་ཅན་དོན་དུ་དཔྱད་པའི་འཚོལ་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ལུས་ལ་སྲིན་བྱའི་རིགས་མི་འབྱུང་བ་
སོགས་ཅེ་མོ་ཐོབ་པའི་རྟོགས་རྣམས་དང་། །གཞན་གྱིས་བཀྱི་བར་མི་བཏུབ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བདུད་ཅེས་བྱ་བར་
རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཐེག་ཚེན་ལམ་ལས་གཞན་གྱིས་དྲངས་མི་བཏུབ་པ་དང་། །ལམ་གཞན་
བཅོས་མ་སྟོན་པའི་བདུད་ལ་དེ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་བཟོད་པའི་རྟོགས་གཉིས། སངས་རྒྱལ་དབྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་
སྟེ། །ཞེས་པས་སྤྱོད་པ་འཁོར་གསུམ་དག་པས་ཀྱང་ལྟ་སངས་རྒྱལ་དབྱེས་པའི་སྤྱོད་པ་སྟེ་ཚོས་མཚོག་གི་
རྟོགས་གཅིག་དང་། །དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། །རྟོགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས། །དྲོད་དང་ཅེ་མོ་བཟོད་བཅས་
དང་། །ཚོས་མཚོག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། །རྗེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྟོག་ །ཅེས་སྐབས་བྱེད་རྟོགས་ཀྱི་རབ་
དབྱེ་ཉི་ཤུ་པོས་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་སྤྱིར་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔལ་རྣམས། །བསྐབས་ཚོས་ཀྱི་བྱང་པར་
རྗེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་ཚོགས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། །

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་ལ། མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྤྱད་པར། བསམ་
གཏན་བཞི་ལ་བསམ་གཏན་བསམ་གཏན་དེར་མི་གནས། །ཞེས་པ་ནས། ཚོས་ཕྱིར་སློག་ཀྱང་འདོད་ཞིང་རྣལ་
འབྱོར་རབ་ཏུ་བརྟོན། །མི་ལྟོག་རྟོགས་ནི་འདི་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། །དེའི་

དགོངས་པ་བཀྱལ་བ་ལ། མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་འཁོར་ལྟོག་པའི། །མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་པས་མདོར་བསྟན། །རྒྱས་བཤད་ལ།
གཞུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྟོག་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་བྱང་པ་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
མཉམ་གཞག་ཏུ་སྤྱི་བའི་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་བཞིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་
བཞི་དང་། །ལུས་སེམས་ཡང་བཞི་དང་ནི། །ཞེས་པ་ནས། །འཚོ་བ་རྣམས་པར་དག་ཉིད་དང་། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་
ཀྱན་འབྱུང་བའི་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་རྟོགས་བཞི་དང་། །ཕུང་སོགས་བར་ཆད་བྱེད་
རྣམས་དང་། །ཚོགས་དང་དབང་སོགས་བཅས་པ་ཡི། །གཡུལ་འབྱུང་། །ཅེས་པས་འགོག་བའི་མཐོང་བའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་རྟོགས་བཞི་དང་། །སེར་སྤྲུལ་སོགས་ལ། །ཞེས་པ་ནས། ཚོས་ཀྱི་དོན་དུ་སློབ་
གཏོང་བ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ལམ་བའི་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་རྟོགས་བཞི་བཅས་
མཉམ་གཞག་བཟོད་ཤེས་བཅུ་དྲུག་གིས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་བཅུ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་སོ། །

འོན་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་གི་རྟོགས་པ་དཔོགས་
ཤིང་། མཉམ་གཞག་རྟོགས་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་རྗེས་ཀྱིས་བྱང་པའི་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་དཔོག་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་
དང་། །རྗེས་ཐོབ་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་གྱི་རྟོགས་ཀྱིས་ཐང་ཀར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སྐབས་པ་འབྲས་རྟོགས་ཏེ་གཉིས་
ཀར་རུང་བར་སེམས་སོ། །

དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་ནི། །དེ་འདྲའི་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །སློབ་ལྷན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་ཀྱི། །ཕྱིར་
མི་ལྟོག་པའི་རྟོགས་དག་ཡིན། །ཞེས་སྐབས་བྱེད་རྟོགས་ཀྱི་བྱང་པར་དེའི་འདྲའི་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པོ་ནི། །ཤེས་
འདོད་ཚོས་ཅན་སྤོང་མཐོང་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམས་བསྐབས་བྱེད་ཚོས་ཀྱི་བྱང་པར་ཕྱིར་མི་ལྟོག་
པར་སྐབས་པའི་རྟོགས་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལོ། །

འདིར་འགོག་བའི་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་སྐབས་གཡུལ་འབྱུང་ཅེས་པའི་མདོའི་དོན་བསྟན་དུ། །རྒྱན་
པོའི་གཏམ་དང་། །དམག་གི་གཏམ་དང་། །གཡུལ་འབྱུང་པའི་གཏམ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་སྐབས་དོན་དུ། །རིམ་
བཞིན་སྤང་བར་ཆད་དང་། །གཉེན་པོའི་ཚོགས་དང་། །སྤང་གཉེན་གཡུལ་འབྱུང་པའི་མདོན་ཞེན་གྱི་གཏམ་མི་སྤྲོ་

བའི་མཚོན་དོན་གསུམ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གོང་དང་། གོང་ལྷོ་དང་། གོང་འཕམ་དང་། རྒྱལ་སློན་གཏམ་གྱི་སྦྱོར་
བ་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་པའི་མཚོན་དོན་རིམ་བཞིན། དབང་པོ་དང་། དབང་རྟེན་དང་། དབང་
ཡུལ་དང་། བདག་དང་བདག་གིར་ཞེན་པའི་གཏམ་མི་སྣུ་བའི་དག་གི་འབྲས་ཉུགས་ལྷན་པར་ཅན་དུ་གསུངས།

དབང་པོའི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་དབང་པོའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་བདུན། སྦྱར་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེ་དག་དབང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
མཚན། བྲངས་ངེས། མཐའ་མ་གསུམ་གྱི་ས་མཚན་ས། ལམས་གང་དུ་ཡོད། གོང་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོ་
མཚོན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ཡོད་དེ། གང་ཞེས་གང་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པར་དབང་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི་དབང་པོ་ལ་དབྱེན་ཉེར་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ་བཅུ་བཞི། རྣམ་
བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། མིག་སོགས་དབང་པོ་དུག མོ་མའི་དབང་པོ་
གཉིས། སློག་གི་དབང་པོ། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་གཉིས། སྤྲུལ་བ་སྤྲུལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་གཉིས། བཏང་
སྟོམས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། དང་བཅོམ་དཔེ་ཉེར་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་ལྟ་དང་
མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པ། ཀུན་ཤེས་པ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ། མིག་ནས་སློག་དབང་བར་གྱི་དགུ་པོ་དབང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
དེ། རིམ་བཞིན་དུ། གཞུགས་སྒྲིབ་འཕྲུལ་ལྷོ་ལྷོ་བྱེད་པར་ལུས་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་། མོའི་ངོ་བོ་དང་ལྷན་
པར། མོའི་ངོ་བོ་དང་ལྷན་པར། རིགས་མཐུན་གནས་པར་བྱེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་
ཀྱི་ཚོར་བ་ལྟ་དབང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་
དགོ་བས་བསྐྱེད་པའི་དང་སོགས་ལྟ་ལ་དབང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་བཤང་ལ་དབང་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པ་སོགས་གསུམ་པོ་དབང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རིམ་བཞིན་མཐོང་
སྤང་དང་སྟོམས་སྤངས་སྤང་བ་དང་། རང་རང་གི་དབང་པོ་གོང་མ་ཐོབ་པ་དང་མཐོང་ཚོས་བདེར་གནས་ལ་དབང་བྱེད་
པ་དང་ལྷག་མེད་ལྷན་འདས་ཐོབ་པ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཚོན་ལས། རང་གི་དོན་དང་ཐམས་ཅད་

ལ། །དམིགས་པར་དབང་བྱེད་ཕྱིར་དབང་དུག། མོ་ཉིད་མོ་ཉིད་ལ་དབང་བྱིར། །ལུས་ལས་པོ་དང་མོ་དབང་
དག །རིགས་གནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་། །རྣམ་པར་བྱང་ལ་དབང་བྱེད་ཕྱིར། །སློག་དང་ཚོར་བ་རྣམས་དང་
ནི། །དང་སོགས་དབང་པོ་ལྟར་འདོད་དོ། །ལྟ་དན་འདས་སོགས་གོང་ནས་གོང་། །ཐོབ་པ་ལ་ནི་དབང་བྱེད་
ཕྱིར། །ཀུན་ཤེས་བྱེད་དང་ཀུན་ཤེས་དང་། །དེ་བཞིན་ཀུན་ཤེས་ལྡན་དབང་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

བཞེད་དབང་པོ་ལ་ཉེར་གཉིས་སུ་བྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་
ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བཅུ་བཞི་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྒྱུད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱུབ་སྟེ། འཕོར་
བར་འཇུག་པའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིག་སོགས་དུག། དེར་སྦྱོར་བའི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་པོ་མའི་
དབང་པོ་གཉིས། དེར་གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སློག་དབང་། བདེ་སྤྲུལ་ལ་འོངས་སྦྱོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ་རྣམས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱུབ་སྟེ། རྣམ་བྱང་ལ་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
དང་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། དེར་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ། དེར་
གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། རྣམ་བྱང་ལ་འོངས་སྦྱོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་ཤེས་
ལྡན་པའི་དབང་པོ་རྣམས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མཚོན་ལས། ཡང་ན་འཇུག་པའི་རྟེན་དང་ནི། །སྦྱོང་དགནས་དང་
ཉེར་སྦྱོང་ལས། །བཅུ་བཞི་དེ་བཞིན་ལྟོགས་པ་ལས། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་གཞན་ཡིན་ཞོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ།

ལྟ་པ་དབང་པོ་མཐའ་མ་གསུམ་གྱི་ས་མཚན་ས་ལ། མཚོན་དང་། ཀུན་བཏུས། ཉི་རྣམ་དུ། བསྐྱེད་
ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དང་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་དང་། ཡིད་དང་
ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིད་བདེ་བཏང་སྟོམས་དགུ་པོ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་། སློམ་ལས་གྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པའི་དེ་དགུ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་། མི་སློབ་པའི་ལས་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དེ་དགུ་ལ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་
པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཚོན་ལས། མཐོང་སློམ་མི་སློབ་ལས་ལ་དགུ། །གསུམ་ཡིན་གསུམ་ནི་དེ་མ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚོན་ལུགས་ལ་དབང་པོ་མཐའ་མ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་
མཁའ་པ་དང་ཟག་མེད་ཡིན་པས་ལྟ་བོ།

གཉིས་པ་ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན། དབང་པོ་མཐའ་མ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་

དང་ཟག་མེད་ཡིན་པས་མ་འབྲེལ་སྟེ། དད་སོགས་ལྟ་དང་། ཡིད་དང་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཡིད་བདེ་བ་བྱང་སྟོམས་གསུམ་སྟེ་དགུ་པོར་བཏགས་པའི་དབང་པོ་མཐའ་མ་གསུམ་ལས་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་མ་མཐའི་ས་མཚོམས་སྟོར་ལམ་ནས་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དུས་ལ། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེར་བའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཅོམ་ལྟ་བུར་དབང་བྱེད་པའོ། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱོབ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་གང་དབང་བྱེད་པའོ། ཀུན་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། མི་སྐྱོབ་པའི་ལམ་ལ་གང་དབང་བྱེད་པའོའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ཉི་ལྔ་རྟུང་ན། རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་སྟོན་སོང་གི་ལྷགས་པ་གཉིས་དང་བྱང་སེམས་མོས་སྟོན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དད་སོགས་ལྟ་ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། རྒྱུན་ལྷགས་ཕྱིར་འོང་མི་འོང་དང་། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་ནས་དགུ་པའི་བར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དད་སོགས་ལྟ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ཉན་རང་དབྱེ་བཅོམ་དང་། ས་བཅུ་པའི་བྱང་སེམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོར་འཛོལ་སྟེ། དེའི་དུས་ལ། དེ་ལ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། སྐྱོབ་པའི་གང་ཟག་མངོན་པར་རྟོགས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་དད་པའི་དབང་པོ་སྐྱེད་པ་མེད་ཅིང་འདུལ་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། སྐྱོབ་པའི་གང་ཟག་ཀུན་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་དད་པའི་དབང་པོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། མི་སྐྱོབ་པའི་གང་ཟག་དབྱེ་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དད་པའི་དབང་པོ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

བཞི་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་དམན་དང་། ཐེག་ཆེན་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱེར་ལམ་པ་དང་རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་ཆགས་འབྲལ་སྟོན་སོང་གི་ལྷགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་ལྟ་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ། རྒྱུན་ལྷགས་འབྲས་བུ་ནས་སྐྱོམ་ལམ་རྗེ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དད་སོགས་ལྟ་ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ། མི་སྐྱོབ་པའི་གང་ཟག་གྱུར་པའི་དད་སོགས་ལྟ་ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་

དབང་པོར་འཛོལ་སྟེ། དེའི་དུས་ལ། མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྐྱེས་པ། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ལ་འདུན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐྱེར་བའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་པོ་ལྟའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེའི་དུས་ལ་འདིའི་དོན་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྐྱེས་པ། རྒྱུན་དུ་ལྷགས་པའི་འབྲས་བུ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྗེ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བར་གྱི་དབང་པོ་ལྟའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེའི་དུས་ལ་འདིའི་དོན་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སྐྱེས་པ། མི་སྐྱོབ་པའི་ལམ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐྱེད་པོ་ལྷགས་མེད་པའི་རྒྱ་དམ་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ཀྱི་བར་གྱི་དབང་པོ་ལྟའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེའི་དུས་ལ་འདིའི་དོན་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མོས་སྟོན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དད་སོགས་ལྟ་དབང་པོ་དང་པོ། ས་དང་པོ་ནས་དགུ་པའི་བར་གྱི་གཉིས་པ། ས་བཅུ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་དད་སོགས་ལྟ་གསུམ་པར་འཛོལ་སྟེ། དེའི་དུས་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འརྣམས་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་ཅེ་ན། སྐྱེས་པ། མོས་པ་ལ་སྟོན་པའི་ས་ནི་དང་པོར་རྣམ་པར་བཞག་གོ། དེ་ལས་གཞན་ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་ནི་གཉིས་པའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ནི་དབང་པོ་གསུམ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

དུག་པ་ལམས་གང་དུ་དབང་པོ་དུ་ཡོད་ལ། འདོད་ལམས་ན་དེ་མེད་པའི་དབང་པོ་གཉིས་ཚོར་བསྐྱེད་པའི་ལམ་ལ་ཡིད་མི་བདེ་བ་གཉིས་ཏེ་བཞི་མ་གཏོགས་པའི་བཅོམ་ལྟ། གཞུགས་མེད་དུ་དེ་ལས་གཞུགས་ཅན་དང་བདེ་བ་འདམ་གཏོགས་པ་དད་སོགས་ལྟ་དང་སྟོག་ཡིད་བྱང་སྟོམས་གསུམ་ཏེ་བརྒྱུད་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དེ་མེད་མ་གཏོགས་འདོད་པར་གཏོགས། ཁོ་མོའི་དབང་དང་སྐྱེད་པའི་སྐྱེད་པ་ལ། མ་གཏོགས་གཞུགས་གཏོགས་གཞུགས་ཅན་དང་། བདེ་བ་འདམ་མ་གཏོགས་གཞུགས་མེད་གཏོགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

བདུན་པ་གོང་སོགས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་རྒྱུ་ལ། དབང་པོ་གོང་གི་སྐྱེས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གོང་སྐྱེ་བོའི་རྟོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་རྣམས་པར་ཤེས་པའི་རྟོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབང་རྟོན་གོང་ལྟའི་སྐྱེས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གོང་ལྟར་དེས་གོང་གི་རྟོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། དབང་རྟོན་གྱིས་

ཀྱང་དབང་པོའི་རྟོན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབང་ཡུལ་གྲོང་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གྲོང་ཚེས་དེ་སྐྱེས་ཀྱི་
འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། གཞུགས་སྐྱོན་སོགས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་
སྐྱོན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་ལ་བདག་གི་སྐྱེས་སྐྱོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་བྱུང་ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་
གྱིས་ཕྱིར། སེམས་བྱུང་ལ་གང་ཟག་གི་སྐྱེས་སྐྱོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་ཤེས་པས་དབང་བསྐྱུར་བྱ་
ཡིན་པས་སོ། །གྲོང་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ། བྱིས་གཅིག་པ་སོགས་ལྟ་བུ་གྲོང་དང་། བཟོ་བྱེད་བྱུག་བཅོ་
བརྒྱད་ཡོད་པ་གྲོང་བྱེད་དང་། ཚོང་པ་མང་པོ་འདུ་བའི་གནས་ལྟ་བུ་གྲོང་ཚེས་དང་། རིགས་བཞི་གནས་པའི་ཡུལ་
ལ་ལྗོངས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔལ་དབང་འབྲིང་ཚོས་ཅན།
སྤྲེལ་དེ་རྗེས་བྱུང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགོ་འདུན་ཡིན་ཏེ། འགོག་པ་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་དངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་
ལུས་དག་གི་སྦྱོང་པ་བྱུང་པར་ཅན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གསུམ་པ་སྐྱོན་ལམ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་ལ། མདོ་ནི་སྐྱུང་པ་ལས། གཞུགས་དང་ཚོར་དང་འདུ་
ཤེས་སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་རྣམས། ཞེས་པ་ནས་མཐའ་གཉིས་མི་གནས་རྒྱ་མཚོར་གནས་པ་མེད་པ་
བཞིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐྱོན་ལམ་གྱི་དོ་བོ། དེས་ཚིག་གསུམ་མཚན། བར་དབྱེ་ཚོར་སྦྱོང་དང་བཅས་པ་
བསྟན་ཚུལ་མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་དགོངས་པ་བཀའ་བ་ལ། སྐྱོན་ལམ་གྱི་དོ་
བོ་མདོར་བསྟན། དེའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད། རྟོགས་ཚོས་ཀྱི་དོན་བསྟན་བཤོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན་པའི་ལམ་
ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ཟབ་མོ་སྦྲང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། ཟབ་པ་དེ་ནི་སྐྱོ་འདོགས་དང་། །སྐྱུར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་
ཉིད། འཕྲི་སོ། །དེའི་དོན་ནི། ཐེག་ཚེན་སྐྱོན་ལམ་ཚོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཚོས་དབྱིངས་སྐྱོས་བྲལ་རྣམ་
ཐར་གསུམ་ལྷན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དེ་ཉིད་སྐྱོ་སྐྱུར་དང་བྲལ་བའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་རྗེས་
སྤྱོད་པའི་སྐྱོན་ལམ་ལེ་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་གཏད་ཀྱི་མཚན་མ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཟབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་
འཇུག་ཀྱིས་ཐེག་ཚེན་སྐྱོན་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་སྐྱོན་ལམ་ལས་འབྱུང་པར་འཕགས་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་སྐབས་
དང་པོར་ཐེག་ཚེན་སྐྱོར་ལམ་དེ་ཐེག་དམན་སྐྱོར་ལམ་ལས་འབྱུང་པར་འཕགས་པར་བསྟན། འབྱུང་མཚན་སྐབས་
ཐེག་ཚེན་མཐོང་ལམ་ཐེག་དམན་མཐོང་ལམ་ལས་འབྱུང་པར་འཕགས་པར་བསྟན་པས། འདིར་ཐེག་ཚེན་སྐྱོན་
ལམ་དེ་ཐེག་དམན་སྐྱོན་ལམ་ལས་འབྱུང་པར་འཕགས་པར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྐྱོན་ལམ་གྱི་དོ་བོ་དེས་ཚིག་གིས་དོས་བསྟུང་བ། དེའི་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ། སྐྱོ་སྐྱུར་དང་བྲལ་བའི་ཚོར་སྦྱོང་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་
དང་སྐྱོན་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇུག་དང་དེས་རྟོགས་སྐྱོན་པའི་ལམ། ཞེས་
པའི་དོན་ནི། མདོ་བསྟན་སྐྱུར་ཚུལ་ལས། དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་གི་སྐབས་ནས་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ལ་སྐྱོ་འདོགས་བཅད་
དེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། མཐོང་ལམ་དུ་དེ་ལོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། སྐྱོན་ལམ་རྟོགས་
ཟིན་ཡང་ཡང་ལོ་མས་པས་སྐྱུར་ལས་རྗེས་མེད་ལྟ་བུ་སོང་ནས་ཚེས་དེས་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་ན་འདིའི་
རྟོགས་པ་ལ་ཟབ་པར་བཞག་སྟེ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སོ་ཞེས་གསུངས། འདིར་སེམས་འཇུག་
རྟོགས་གསུམ་སྐྱུར་མཐོང་སྐྱོན་གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་དུ་བཞག་ནས་སྐྱོན་ལམ་མཉམ་གཞག་དེས་རྟོགས་
གྱི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་མཁུན་པ་དེ་སྐབས་འདིར་རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་སྦྱོང་པ་གང་ལ་ལྷན་པའི་
སྐྱོན་ལམ་སྐྱོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་འགོ་ལ་བྱེད་གཞན་དུ་གསུངས་པ་འདུང་འཐད་ལྷན་དུ་སེམས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ནི་
སྐྱུང་བྱ་སྐྱོར་དགུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་སྐྱོན་ལམ་ཡང་དགུར་ཡོད་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་སྟོ་སྟོ་ལོ། །

གསུམ་པ་ཚོར་སྦྱོང་ལ་གྲངས་ལ་ཚོར་སྦྱོང་དང་། བྱེད་ལས་ལ་ཚོར་སྦྱོང་གཉིས། དང་པོ་ལ། དོན་དམ་
པར་ཡོད་པ་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་ཚོར་སྦྱོང་དང་། ཀུན་རྗེས་ཏུ་མེད་པ་སྐྱུར་འདེབས་ཀྱི་ཚོར་སྦྱོང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་འདུ་ཚོར་པའི་བྱུང་པར། རྒྱ་སྐྱོན་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་དགུར་གྲངས་མི་དེས་པར་ཐམ། འབྲས་བུ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་བྱུང་པར་གྲངས་མེད་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་སྐྱུག་བཅས་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱུག་མེད་མི་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། ལན་ནི། གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། །དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་མ་ཡིན། ཞེས་
པ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་བུ་དེན་པར་སྐྱུག་སྐྱོན་ལམ་མེད་པར་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པར་སྐྱེ་མི་རུང་བར་
བཟོད་ཡང་། དམ་པའི་དོན་དུ་རྒྱ་འབྲས་བུ་འབྲས་པས་དབྱེད་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པས་རྒྱ་འབྲས་མ་སྐྱུག་པས་ཚོར་དེ་
ལ་འབྲེགས་ཚོས་མ་སྐྱབ་བོ་ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཀུན་རྗེས་ཏུ་མེད་པ་སྐྱུར་འདེབས་ཀྱི་ཚོར་སྦྱོང་ལ། ཚོར་པའི་བྱུང་པར། འབྲས་བུ་བསོད་
ནམས་གྲངས་མེད་པར་བསྟན་དུ་ཡང་མེད་པར་ཐམ། དེའི་རྒྱུ་ལ་དགུར་གྲངས་དེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ། ལན་ནི།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐུགས་བརྩེ་བའི། །སྐྱེ་མཐུན་དེ་དག་ཐུབ་པ་བཞེད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཤེས་ཀྱང་
པར་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་སྐྱོམ་ལམ་རེ་རེ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གངས་མེད་པ་འབྱུང་བར་ཐུབ་པའི་
དགོངས་པར་བཞེད་ནས་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་རྩོད་པ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་བེད་དོན་ལས་པའི་དོན་ནོ།།

གཉིས་པ་བྱེད་ལས་ལ། དོན་དམ་པར་ཉམས་འཕེལ་མི་རུང་བས་སྐྱོམ་ལམ་གྱིས་སྤངས་ཐོབ་མི་
འཐད་པའི་རྩོད་སྤོང་དང། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདྲ་སྐྱད་ཅིག་མར་དཔུད་ནས་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པར་མི་རུང་བར་རྩོད་སྤོང་
གཉིས།

དང་པོ་ལ་རྩོད་པ་ནི། དངོས་པོ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་
དོན། རྩོད་པ་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཏུ་བཀོད་ན། གང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་བརྗོད་ཏུ་མེད་ན་སྤང་གཉེན་
ཉམས་འཕེལ་མི་རུང་བས་ཀྱང། དཔེར་ན་ནམས་མཁའ་འཕྲུལ་བཞིན། ཐེག་ཆེན་སྐྱོམ་ལམ་འདི་ཡང་དོན་དམ་
པར་བརྗོད་ཏུ་མེད་པའི་ཞེས་རྩོད་དོ། །གཉིས་པ་ལན་ནི། བྱང་རྒྱལ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་
གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་སྐྱབ་རང་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་ནི། མདོ་བསྟན་སྐྱུར་རྒྱུ་ལས་ལ། ཟད་མི་
སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ནི་སྐྱབ་པ་ཟད་ཅིང་སྐྱུར་མི་སྐྱེ་བ་ཅེས་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལས་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་འབྲས་བུ་དེ་
ཐོབ་ནས་འཁོར་བའི་སྐྱབ་བསུ་ལས་གཏན་དུ་ཐར་པའི་སྐོན་སུ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པ་སྐྱོང་ལུས་པ་ཇི་
ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་སྐོན་ལམ་འདི་ཡང་ཉེ་སྤྱང་བྱ་སྤངས་པ་དང། རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་སྐོན་སུ་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་
པར་བྱེད་དེ། བྱང་རྒྱལ་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤོང་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལ། སྐོན་ལམ་དེ་ཡང་སྤོང་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས་ཁོ་རང་གི་མཐར་འབྲས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གི་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་བྱང་རྒྱལ་ལ་དཔེར་བྲས་ནས། སྤྱི་ཡོད་ཟད་པས་སྤོང་ཡང་རུང་། དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྤོང་ཡང་རུང་སྟེ་
སྤོང་པར་དོན་དུ་གཅིག་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤོང་པ་ལ་མི་སྐྱབ་པར་བཟོད་པར་གྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་གཞན་
གཅིག་ཏུ་ཁོ་བོས་མཐོང་དོན་ལས་པའི་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ལ་འདྲ་རྩོད་པ་ནི། སེམས་ནི་སྤྱི་མས་བྱང་རྒྱལ་པར། །རིགས་མིན་ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་
ཡིན། །ཞེས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་མས་ནི་བྱང་རྒྱལ་མི་ཐོབ་ལ། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་སོང་བའི་
ཕྱི་མའི་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེས་ཀྱང་ཐོབ་མི་ལུས་ཏེ། སྤྱི་མ་ཕྱི་མའི་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ལུས་པ་མཚན་ཞིང་ཕྱི་མའི་དུས་ན་

སྤྱི་མ་འགགས་ནས་མེད་པས་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་མི་སྲིད་དོན་ལས་རྩོད་པ་ལ། །ལན་ནི། མར་མེད་པའི་ཡི་རྩལ་གྱིས་
ནི། །ཟབ་མོ་འི་ཚོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྟུན། །ཅེས་མར་མེ་སྐྱད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་ཀྱང་སྐྱད་ཅིག་དུ་མ་རྒྱན་
མཐུན་པས་སྐྱུ་མ་ཟད་ཅིང་སྤོང་བུ་སྲིབ་ལུས་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱང་སྤྱི་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ལུས་པ་འཕེལ་ཏེ་རྟོགས་
བྱེད་པའི་ཉིད་ལ་གསལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱུང་ཞིང་སྤང་བྱ་འགག་པའམ་ཟད་པ་འཐད་པར་
བསྟན་ཏེ།།

གསུམ་པ་རྟགས་ཚོས་གྱི་དོན་བསྟན་པ་ནི། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་
གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྐྱད་ཏུ་སྐྱེ་བར་སྐྱུང་
བ་མི་འགལ་བར་སྐྱེ་བར་སྐྱོ་སྐྱུར་དང་བྲལ་བ་ལ་ཟབ་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་བདུན་ལ་འདྲ་སྐྱུང་བས་ཟབ་མོའི་
དོན་རྟགས་རྣམ་པ་བརྟུན་དོ། །དེ་ཡང་རྟགས་ཚོས་དོན་གསུམ་ཇི་ལྟར་སྟོན་ན། སྐྱོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་
སྟེ། །ཞེས་སོགས་དང། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་བསྟན། ཤེས་འདོད་ཚོས་
ཅན་དང་སྐྱབ་ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། བོད་དུ། སྐོ་ལྡན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟན་པས། །འདིར་ཡང། སྐོ་ལྡན་སྐོམ་པའི་ལམ་གནས་གྱི། །ཕྱིར་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །ཞེས་དོན་
གྱིས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྐོམ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔེ་འཚོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྷོག་
པ་ཡིན་ཏེ། སྐོམ་ལམ་མཉམ་གཞན་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་དངས་པའི་ཟབ་མོའི་དོན་སྐོ་སྐྱུར་དང་བྲལ་བ་འཆད་པ་ལ་
མཁས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་དག་གི་རྟགས་ཀྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུ་འབྲས་རྟགས་སམ་ཡང་ན་སྤྱིར་
བཞིན་འབྲས་རྟགས་སྤོན་དུ་སོང་བའི་སྐོན་སུ་མཐར་རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པར་སྐྱབ་པར་ཡང་རུང་
དོ། །དེ་ཡང་མ་པམ་ཞེས་ལུང་ལས། དེ་ལ་མཉམ་གཞན་གི་རྟགས་ལས་རྗེས་བྱང་འབྱུང་རུང་དཔོག་པའི་རང་
བཞིན་གྱི་རྟགས་སྐྱུར་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། སྐབས་འདིའི་རྟགས་སྐྱུར་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་གཞན་དོར་ཕྱིར་མི་
ལྷོག་པར་སྐྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

༩། སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ།

དགུའམ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྦྱང་པར། དེ་ལྟར་སྦྱོང་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་པ་དཔལ་འདེད་སྦྱོར་བ་དག་ །ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་བསྟན་བཅོས་སྤྱ། ཚེས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། །སྲིད་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ། །ཞེས་པས་བཀའ་ལ། དེ་ཡང་དགས་འོས་སྦྱོར་བ་ །ལྟད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོར་བ་གསུམ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་སྦྱར་ལས། དེ་གི་གཙོ་བོ་དགས་པ་ །པའི་སྦྱོར་བ་ལྟད་པར་ཅན་འབྲས་བུ་སྦྱོར་བ་ཐོབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་འཛིན་སྦྱོར་ཉིད་ལྟ་སོ་སོར་བཞག་པ་གསུམ་ །གྱི་དང་པོ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི། །འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚེས་རྣམས་སྤང་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པ་མི་ལམ་དང་འདྲ་བའི་ །ཕྱིར་ཚེས་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་དུས་རིག་པར་བྱ་བ་སྤང་སྦྱོང་མཉམ་པ་ཉིད་བརྟེན་ལེད་པའི་དབྱིངས་སྤྱུའམ་ །གཅིག་པ་ལས་ཐད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ན། སྲིད་དང་ཞི་བར་སྦྱང་དོར་ཐད་ཉིད་ལྟ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པ་ཞི་ །སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ་ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་ཚེས་སྦྱེད་རྒྱུ་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་ཚིགས་ལྟད་པར་ཅན་ཏེ། མ་པམ་ །ཞལ་ལུང་ལས། དོ་བོ་མི་རྟོག་པར་དབང་འབྱོར་བའི་ཚིགས་ཀྱིས་ཚེས་སྦྱོར་བ་པ་དང་། དེ་ཡང་རྗེས་དུ། ཚེས་ །ཀྱི་སྦྱོར་དེ་མདོར་བསྟན། །རྒྱལ་པོ་ལེ་ཤེས་ཚིགས་ལས་འབྱུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་གཙོ་བོ་འཛིན་པར་གསུམ། དོ་བོ་ །རྣམས་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་འབྲས་བུ་ཚེས་སྦྱོར་མཉམ་པ་ཉིད་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ཐབ་མོ་མི་རྟོག་པའི་ །ཤེས་ཀྱི་ལྟད་པར་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་སྟེ། །འཁོར་འདས་སྤང་དོར་ལ་སོགས་པའི་ཚེས་རྣམས་མེད་སྤང་ །སྦྱོང་པའི་གཟུགས་བརྟན་མི་ལམ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་ཐད་དུ་མི་རྟོག་པར་འཁོར་ །འདས་མཉམ་ཉིད་ལྟ་རྟོགས་པའི་ལེ་ཤེས་ཀྱི་ཚིགས་ལྟད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའོ་ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ལྟ་རྟོགས་པའི་དགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལེ་ཤེས་ཀྱི་ཚིགས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ །ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་ལོ་འཛོམས། །སྦྱོར་བ་གསུམ་གྱི་མ་མཐའི་ས་མཚམས་ས་བརྒྱུད་པ་ནས་ཡོད་དེ། དག་ །སའི་བྱང་སེམས་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་དགོ་འདུན་གྱི་ཐར་རྟེན་གསུངས་ཤིང་སྦྱོར་བ་དེ་གསུམ་མི་སྦྱོར་བའི་དགོ་འདུན་ལོ་ །ནས་སྦྱོར་བ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། །འགྲུའམ་ཚེན་ལས། དེ་བས་ན་མི་སྦྱོར་བའི་དགོ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་གསལ་

བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །འཁོར་བ་དང་ལྷན་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ །རོ། །མདོ་རྒྱས་པ་རྣམས་སྤྱ་གནས་བརྟན་པར་འབྱོར་གྱིས་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ན། །ལཱ་འེད་ལུས་དེས་སྤྱ་དང་། །རབ་འབྱོར་གྱིས་དབྱུ་མ་པའི་ཕྱོགས་བསྐྱེད་ནས་ཚུད་པར་མཛད། དེ་ལྟར་མཛད་པའི་ །དགོས་པ་ཡོད་དེ། །བདེན་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་རྟེན་དུ་འདུར་མི་རུང་བར་འགལ་བར་འཛིན་པའི་མ་འོངས་ །གསུམ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་གཉིས་ལོ་གཉིས་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །མདོ་འོ་དོན་བསྟན་བཅོས་སྤྱུའམ་ །ལས་མེད་ལ་ །སོགས་ཀྱི་ལོ་གཉིས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་ལོ། །ལན་ནི་རྗེས་དཔལ་པར་ཟད། །ཅེས་གསུངས།

འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་དོ་བོ། །འཁོར་འདས་མཉམ་ཉིད་ལྟ་རྟོགས་ལ། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྦྱོང་བ་ །གསུམ། དང་པོ་ཞི། །ལས་ཉོན་དབང་གིས་སྦྱོར་བའི་སྤྱུག་བདེན་གྱི་ཕྱིར་པོ་འཁོར་བའི་དོ་བོ། །དབྱེན་སྦྱོང་བཅུད་ །ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་འཁོར་བ་གཉིས། །ཉོན་སྦྱོར་ཟད་པར་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ལྷན་འདས་ཀྱི་དོ་བོ། །དབྱེན་ །ཐོག་ཚེན་དང་ཐོག་དམན་གྱི་གཉིས་སོ། །

གཉིས་པ་ཞི་འཁོར་འདས་གཉིས་ཚེས་ཅན། །དོན་ལ་བཟང་པོ་གྱི་དབྱེད་པ་མེད་དེ། །རང་གི་དོ་བོས་མ་ །སྤྱུག་པའི་ཚེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དཔེར་ན་མི་ལམ་བཞིན། །སྦྱོང་འཇུག་ལས། །འགྲོ་བ་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། །རྣམ་པར་ །དབྱེད་ལྟ་ཤིང་འདྲ། །ལྷན་འདས་དང་མ་འདས་པའང་། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་ལྟད་པར་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ །རོ། །

གསུམ་པ་ཚུད་པ་སྦྱོང་བ་ལ་གསུམ། །ཉོན་སྤྱང་དང་མི་ལམ་ན་ལས་ལམ་རྗེས་མཉམ་པ་རྗེས་མཉམ་པ་རྗེས་མཉམ་ །པར་ཐལ་བ་སྤང་བ། །ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། །ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ཞི་རྒྱན་སྦྱར་ལས། །གཞན་ཡང་ །ཚེས་རྣམས་མི་ལམ་དང་འདྲ་ན་ཉོན་པར་གྱི་ལས་བསགས་པ་འདྲ་མི་ལམ་གྱི་ལས་ལྟར་ལས་ལམ་མཉམ་པར་ །འགྱུར་ལ། །ཡང་ན་མི་ལམ་དུ་སོག་གཙོད་པ་སོགས་མི་སའ་ན་འདྲ་ཉོན་པར་ལྟར་ལས་ལམ་རྗེས་མཉམ་པར་འགྱུར་ །ཞེན། །དེ་ནི་ཚེས་རང་གི་དོ་བོ་ལ་སྤྱུག་པ་སྤྱུག་གི་བདེན་རྒྱུན་ཡོད་པས་མ་ཡིན་ལ། །རང་གི་རྟོག་པ་མདོན་ཞེན་ཚེ

ཚུད་གི་དབང་ལས་ཏེ། མི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་ནི་སངས་པའི་ཚོ་རྒྱུ་པར་ཤེས་ལུས་པས་དེར་གཏེར་རྟེན་པར་མི་སེལ་བ་ལྟ་
བུ་ལའང་གཏེར་དངོས་སུ་རྟེན་པར་འཛིན་མཁན་སུ་ཡང་མེད་པ་བཞིན་ལོ། །ཤེས་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་ལའང་ཉིན་
སྣང་དང་བྱུང་མེད་པར་མངོན་ཞེན་གྱི་གསོལ་འདེབས་མཁན་ཞིག་བརྒྱུ་ལ་ཡོད་ན་དེས་ལས་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་
རྫོགས་པར་ཡང་ཅིས་མི་འགྲུར་ཏེ་མི་འགྲུར་ན་ཉིན་སྣང་ལའང་མི་འགྲུར་འོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་སངས་དམིགས་ཀྱིས་ཀར་ལས་དང་སེམས་པ་དབེན་པར་མངོན་ལས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་མངོན་ཞེན་གྱི་བྱུང་པར་སྐྱབ་མི་ལུས་སྐྱམ་ན་དེ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཚུལ་དེ་དག་དོན་དམ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་འོ་ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་ཤེས་པའི་བྱས་པར་འབྲོར་ལ་མི་ལམ་དུ་རྣམ་ཐར་གསུམ་བསྐྱོམས་ན་
ཤེར་བྱིན་འཕེལ་ལམ་ཞེས་དེས་པས་ཉིན་པར་བསྐྱོམས་པས་འཕེལ་ན་མཚན་མེ་ཅིས་མི་འཕེལ་ཞེས་གསུངས་
པས་སློ་ཡུལ་ལ་མ་འགྲུབ་པར་ཞུགས་ན་ཉིན་མཚན་གྱི་བྱུང་པར་ཅི་ལ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། །དེ་ལྟ་ན་མི་ལམ་དུ་
སྐྱིན་སོགས་ཚོགས་བསགས་ན་དེས་ཚོགས་རྫོགས་པར་འགྲུར་མ་ཞེས་དེས་པ་ན། རབ་འབྲོར་གྱིས་དོན་གྱི་
ལན་སྲུང་བཏབ་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། དགོས་པའི་དབང་གིས་བྱམས་པ་ལ་ཞལ་འཕང་སྟེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
བྱམས་པ་འདི་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ཡིན་པས་འདི་ལ་དེས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ན་དེ་ལྟར་དེས་པ་དང་
བྱམས་པས་ཅི་བྱམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་ལན་ལྟོན་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་ནས་དོན་ལ་སྲིད་ཞེས་གྲུབ་
པས་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་པར་བསྟན་ལ། དེ་བ་དེའི་ལན་དངོས་སུ་རྫོགས་པར་མ་མཛད་པ་ནི་གཏུལ་བྱའི་རྒྱུད་གྱི་
ལོག་རྟོག་མཐའ་མེད་པ་མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསལ་བར་བསྟན་ཏེ། །དེ་ལ་སྲུང་ལན་བཏབ་པ་དོན་
གྱིས་འདིའི་ལན་དུ་འགྲུར་ཚུལ་ནི་མི་ལམ་དུ་སྐྱིན་པ་བྱིན་པས་ཉིན་པར་གྱི་སྐྱིན་པ་དང་འདྲ་བར་ཚོགས་རྫོགས་
དགོས་ན་མི་ལམ་གྱི་སྐྱིན་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སངས་པའི་དུས་ལྟར་རྗེས་ཀྱི་མངོན་ཞེན་གྱི་ཡུལ་དུ་འང་འགྲུབ་
དགོས་ན་དེ་མི་འགྲུབ་པས་སོ། །

འོན་ཀྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཉིན་སྣང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་ལམ་དང་འདྲ་བར་མངོན་ཞེན་མེད་པར་
རྟོགས་པས་ལས་གང་ཡང་མི་གསོག་གསལ་ཞེན། དེས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་གང་ཡང་མི་གསོག་སྟེ་མངོན་ཞེན་
མེད་པས་ཟག་བཅས་ལ་འདུན་པ་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱང་མི་གསོག་པར་ཐལ་ཞེན།

བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལ་མངོན་ཞེན་མེད་ཀྱང་མངོན་ཞེན་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་པན་གདགས་པ་མེད་
པར་མི་འགྲུར་བས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱེད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་བྱང་སེམས་དེའི་རྫོགས་རྫོགས་པ་མེད་པར་མི་འགྲུར་
ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་བྱམས་པས་དངོས་ལན་རྫོགས་པར་མ་མཛད་པ་ནི་དུལ་ལྟར་བསྟན་པ་འདིའི་དབང་
དུ་བྱས་ན་རབ་འབྲོར་གྱིས་ལན་བསྟན་པ་དེས་ལོག་རྟོག་སེལ་ལུས་ལ། འགྲུར་འགྲུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་
འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལོག་རྟོག་བསལ་བར་བསྟན་ཏེ། །

༡༠། ཞིང་དག་སྦྱོར།

བཅུ་པ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བཤད་པ། འོངས་སྐུ་འི་རྒྱ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བཤད་པ་ལ་མངོན་ལས་བསྟན་ཚུལ་
ཡོད་དེ། སྦྱང་པ་ལས། འཛིག་རྟེན་དགོན་པའི་ལམ་དང་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་
པ་འགྲུལ་བ་ལ། སེམས་ཅན་འཛིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། སྦྱོང་གི་འཛིག་རྟེན་མ་དགལ། །དེ་ལ་དག་པར་སྦྱབ་པ་
ཡི། །སངས་རྒྱས་ཞིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྦྱང་པ་རྒྱན་སྦྱར་ལས། གཉིས་པ་ཞིང་དག་
སྦྱོར་ནི། སྦྱོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་མ་དགལ་དག་པར་སྦྱབ་པའི་སྦྱོན་ལམ་དང་སྦྱོན་ལམ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པའི་
ཚོགས་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ནི་ཞིང་དག་སྦྱོར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོར་རྣམ་
ལ་སྦྱོང་བཅུད་དག་པར་འབྲམས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་མ་དག་པའི་སྦྱོང་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་སྦྱོང་བར་བྱེད་
པའི་དག་སའི་རྣལ་འབྲོར་ཞིང་དག་སྦྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་སྦྱོང་གི་ཞིང་དག་སྦྱོར་དང་། བཅུད་ཀྱི་ཞིང་དག་
སྦྱོར་གཉིས་ཡོད་དོ། །

༡༡། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྦྱོར་བ།

བཅུ་གཅིག་པ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྦྱོར་བཤད་པ། སྐུལ་སྐུའི་རྒྱ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་མཛད་པའི་
བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོ་སྦྱང་པར། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་སྦྱོང་བྱེད་ཅིང་། ཞེས་སོགས་

ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྒྲིབ་བའི་རོལ་དང་། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་མཁས་པ་སོགས་ནས། མི་
འཆད་དེ་ནི་ལུང་མ་བསྟན་པར་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་ཚོགས་བཅད་ཉི་ཤུ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་པོ་
བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ཡུལ་དང་སྒྲིབ་བཅུ་འདི་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ་དངོས་དང་འཕྲོས་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་གཞུང་གིས་
བསྟན་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་རྣམས་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ལ་དུས་དང་དུས་མིན་ཤེས་པའི་སྐོར་ནས་འབད་
མེད་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་སྟོན་ཚོགས་སྐྱབ་པའི་དག་སའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་འབྲོར་རོ། །དེ་ལ་ཡུལ་ཐབས་མཁས་བཅུ་ནི་
སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ་ཉི་མུང་དང་ལེ་བརྒྱད་མར་རྣམ་ཐར་གསུམ་དང་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚོན་བདུན་ཏེ་བཅུར་
གསུངས་སོ། །དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲིབ་
བའོ། །

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་བཅུ་པོ་འདི་བཞིན་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་དབྱེ་བ་དབྱེ་བའི་དང་ས་
གཉིས་ལས་འདས་པའི་སྒྲིབ་བའི། དབྱེ་བ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། །ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་བའི་དོན་
གཉིས་བྱུང་དུ་རྒྱུད་པས་མཐའ་གང་ལ་འད་མི་གནས་པར་གནས་པའི་སྒྲིབ་བའི། མི་གནས། །ཞེས་པས་
སོ། །གསུམ་པ་གཏུག་བྱའི་དོན་དུ་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་ལས་བཏབ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་སྒྲིབ་ལས་ལྷགས་ཀྱིས་འཕངས་
པའི་སྒྲིབ་བའི། ཇི་བཞིན་ལྷགས་དང་ནི། །ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ཡང་དག་མཐའ་ཤེས་ཀྱང་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་ཉན་
རང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྒྲིབ་བའི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་དང་། །ཞེས་སོ། །ལྷ་པ་སྲིད་ཞིར་མཚན་མར་
མི་འཛིན་པའམ་མཚན་པའི་སྒྲིབ་བའི། མཚན་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །ལྷག་པ་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པས་བདག་
དང་ཚོས་སུ་མི་དམིགས་པའི་སྒྲིབ་བའི། མི་དམིགས་དང་། །ཞེས་སོ། །བདུན་པ་སྲིད་ཞིར་མཚན་མར་མི་འཛིན་
པའི་སྒྲིབ་བའི། མཚན་མ། །ཞེས་སོ། །བརྒྱུད་པ་འབྲས་བུའི་ལོ་འདོད་ཟད་པས་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་བའི། སྒྲིབ་
ལས་ཟད་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །དགུ་པ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་དེ་ཡི་རྟོགས་འཆད་པ་ལ་མཁས་པའི་སྒྲིབ་བའི། དེ་ཡི་
རྟོགས་དང་། །ཞེས་སོ། །བཅུ་པ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྐྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་ཀྱུན་ལ་འཇུག་པས་ཚད་མེད་པ་ཤེས་
པའི་སྒྲིབ་བའི། ཚད་མེད་པ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམས་པ་བཅུ། །ཞེས་སོ། །

དེ་ཡང་ཉི་མུང་བར། ཡུལ་དང་ཞེས་པས་སྒྲིབ་བའི་ཡུལ་བསྟན། སྒྲིབ་བཅུ་འདི་ནི་ཞེས་པས་སྒྲིབ་

བའི་རོལ་བསྟན། དབྱེ་བ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། །ཞེས་པ་མན་ཚད་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཐབས་མཁས་བཅུ་
བསྟན་ཞིང་། དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྒྲིབ་བའི་བཞེད། སྒྲིབ་དཔོན་ནི། དབྱེ་བ་རྣམས་ལས་ནི་
འདས་པ་དང་། །ཞེས་པ་ནས་ཚད་མེད་པ་ཞེས་པའི་བར་བཅུ་ནི་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཡུལ་རྣམས་པ་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་
བ་ལ་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་ཀྱི་སྒྲིབ་བའི་བཞེད་དོ། །

བདུད་བཞི་འཐའ་དབྱེད་པ།

གཉིས་པ་འཕྲོས་དོན་ནི། དབྱེ་བ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། བདུད་བཞི་སོ་སོ་འདི་བོ།
གྲངས་རེས། སྐྱབ་པ། བཅོམ་ཚུལ་ས་མཚན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་ནི། བདུད་བཞི་འཐའ་ཚོན་གང་ཞིག་རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་ལས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་དང་མ་རིག་བག་
ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕུང་པོ་གང་རུང་དུ་སྐྱུར་པ་ཕུང་པོ་འདི་བདུད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མ་རིག་བག་
ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཡིད་ལུས་ལྟ་བུ་སྐྱུར་བ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་སྐྱུར་བགས་པ་གཉིས་སོ། །ཁྱི་
མ་དང་སྐྱུག་བསུལ་བའི་དོན་དུ་དོན་གཅིག།

དེ་གང་ཞིག་གཙོ་བོ་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་སྐྱོབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཉོན་མོངས་
པའི་བདུད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་ལྟ་བུ་སྐྱུར་བ་དང་། ཅུ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་ལྟ་བུ་རགས་པ་
གཉིས་སོ། །

དེ་གང་ཞིག་རིགས་མཐུན་སོག་གི་དབང་པོ་དབང་མེད་དུ་འགག་པར་བྱེད་པའི་ཆ་འཇི་བདག་གི་
བདུད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སྐྱབ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཇི་འཕོ་བ་དང་། རགས་པ་ལས་ཉོན་གྱིས་སོག་
དབང་མེད་དུ་འགག་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་གཉིས་སོ། །

དེ་གང་ཞིག་བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདེད་པ་ལ་གཙོ་བོ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་འདི་བདུད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སྐྱབ་བ་རྣམས་གཡེངས་དང་ལའོ་ལྟ་བུ་དང་། རགས་པ་གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་
དགའ་རབ་དབང་བྱུག་ལྟ་བུའོ། །དགའ་རབ་དབང་བྱུག་གིས་བར་དུ་གཅོད་ཚུལ་ནི། འདིས་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་

བལྟས་ཏེ་ཚོས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དུག་ལྷ་འཕེལ་བའི་ཚེད་མདའ་ལྷ་སོ་སོར་འཕེན་པར་བྱེད་པར་བཤད། འདིའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མདའ་ལྷ་བ་དང་། མེ་ཏོག་མདའ་ཅན་དང་། མེ་ཏོག་གཞུ་ཅན་སོགས་བཏགས་སོ།།

བདུད་བཞི་རགས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་ཕུང་པོའི་བདུད་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྟེན་མོངས་པའི་བདུད་ནི་ལམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉེན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། །འཆི་བའི་བདུད་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དང་དེ་དག་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་དེ་དང་དེ་དག་ནས་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ལྷ་འཕེལ་བདུད་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཉེན་མོངས་པ་དང་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་རབ་ཏུ་བརྩོན་པ་དེ་ལ་བར་ཆད་བྱ་བ་དང་རྣམ་པར་གཡེང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདོད་པའི་ལམས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལྷ་འཕེལ་བདུད་ལྷ་ག་ཐོབ་པ་དག་ཉེ་བར་འོང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་ནི་ལྷ་འཕེལ་བདུད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་བདུད་བཞིར་གྲངས་པའི་སྐྱེ་ལོང་དེ། གང་འཆི་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕུང་པོའི་བདུད། གང་གིས་འཆི་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཉེན་མོངས་པའི་བདུད། ལྷ་འཕེལ་རྣམས་འཆི་བའི་དོ་སྲོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆི་བདག་གི་བདུད། དེ་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྷ་འཕེལ་བདུད་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་གང་དུ་འཆི་བ་དང་། གང་གིས་འཆི་བ་དང་། འཆི་བ་དེ་གང་ཡིན་པ་དང་། བར་ཆད་ཀྱི་དོས་པོ་གང་གིས་འཆི་བ་ལས་ཡང་དག་པར་མི་འདའ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདུད་བཞིར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི། འཆི་མེད་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པས་བདུད་ཅེས་བྱའོ།།

བཞི་པ་བདུད་བཞི་བཅོམ་ཚུལ་ལ། བྱེ་སྐྱེའི་ལུགས་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་རྒྱལ་གྱི་བདུད་ལྷ་སྤྱོད་ལ་བྱམས་པའི་མཚོན་གྱིས་ལྷ་འཕེལ་བདུད་བཅོམ། དེའི་ཐོ་རངས་ལ་རྩོམ་ལྷ་འཕེལ་བའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱིས་ཉེན་མོངས་པའི་བདུད་བཅོམ། ཡངས་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་ཚོའི་འདུ་བྱེད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པས་ཏེ་འཆི་བདག་གི་བདུད་བཅོམ། ལྷ་མཚོག་གོང་དུ་ལྷ་ག་མེད་དུ་བྱ་བ་ལས་འདས་ཏེ་ཕུང་པོའི་བདུད་བཅོམ་མོ་ཞེས་མཚོམས་མཛོད་ལས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ། ཐེག་དམན་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་དམན་མཐོང་

ལམ་ཐོབ་ནས་ལྷ་འཕེལ་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། དེར་བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་ཐོབ་ཚེ་ཉེན་མོངས་པའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། ལམས་གསུམ་གྱི་ཉེན་སྐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་པས་འཆི་བདག་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། དེས་སྐྱེ་ཚེ་དོར་ལེན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ག་མེད་ཐོབ་ནས་ཕུང་པོའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། དེར་སྐྱེ་བའི་ཐེག་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་འོ།།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་ནས་ཀྱང་བདུད་བཞི་རགས་པ་བཅོམ་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་རྟོགས་པ་སྤྱོད་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་རིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱེར་ལམ་ནས་ལྷ་འཕེལ་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། མཚོག་གསུམ་ལ་ཤེས་ནས་དང་བ་བརྟན་པོར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ས་དང་པོ་ཐོབ་ནས་འཆི་བདག་དང་ཕུང་པོའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། ལས་ཉེན་གྱི་སྐྱེ་འཆི་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་དོར་ནས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྤང་བ་ལ་མངའ་དབང་བརྒྱུར་བའི་ཕྱིར་ཉེ། འཕགས་པས་འཆི་དང་ན་བ་དང་། །རྒྱ་བའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཅད་ནས་སྤངས། །ལས་དང་ཉེན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེས། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འོ།།

ས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་ཉེན་མོངས་པའི་བདུད་རགས་པ་བཅོམ་སྟེ། དེས་ཉེན་སྐྱིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་ཅན། དག་ལས་འདས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། བདུད་བཞི་རགས་པ་ཟད་པར་བཅོམ་པའི་དག་སའི་མཁའ་ལྷན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུད་བཞི་སྐྱེ་བ་ཉེན་མོངས་པའི་བདུད་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས། ཕུང་པོའི་བདུད་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས། འཆི་བདག་གི་བདུད་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཆི་འཕོ་བ། ལྷ་འཕེལ་བདུད་དེ་གསུམ་ལས་འདའ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆ་སྟེ་འདི་བཞི་བཅོམ་པ་དང་སངས་རྒྱལ་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་ཏེ། འཆི་མེད་ཞི་བའི་གནས་ཐོབ་ལ། །འཆི་བདག་རྒྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བདུད་བཞི་སྐྱེ་བ་ཅེས་པ་ཚོས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འོ། །ཤེད་ཕྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྤང་གསར་པ་ལས་སྐབས་བཞི་པའོ། །།

སྐབས་ལྔ་པ།

ལྔ་པ་ཅེ་མོའི་སྐྱེ་བ་འཆད་པ་ལ། རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་འོག་ཏུ་ཅེ་སྐྱེ་བ་འཆད་པ་འི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ།
བྱང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པས་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་དོན་གསུམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པས་བསྐྱོམ་བྱའི་དོན་ལ་ཞི་
ལྷན་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་སྐྱོམ་བྱུང་གཅོམ་གྱི་འོད་འཛིན་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོ་ཅེ་སྐྱེ་བ་འོག་ཏུ་མཚོན་གྱིས་དེ་
ལྷན་འཆད་པའི་ཕྱིར། དོན་གསུམ་ལ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཛོད་པར་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པར་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པ་ལ་རབ་གྱི་
མཐར་ཕྱིན་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པ་འབྱུང་བས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་འཆད་པ་རྒྱ་འབྲས་གྱི་གོ་མིམས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་
དེ། ཅེ་མོའི་སྐྱེ་བ་ཚོས་ཅན། རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐམ། རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་འབྲས་སུར་
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ཚོགས་ལམ་གྱི་རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱ་
མཚོན་གྱིས་གོ་མིམ་དེ་ལྷན་འཛིན་ཟེར་ན། ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་འཛིན་པའི་གསུམ་པར་ཐམ། སྐྱེ་
ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་
གོམས་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བཞེད་དེ་བཅོམ་ལས་འོགས་སུ་མེད་དེ། དཔལ་སྐྱུལ་སྐྱོམ་
མིམ་ལས། ཅེ་མོ་དང་རྣམ་ཅིག་མ་གཉིས་ནི་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱེ་བ་པའི་འོད་གོམས་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ལམ་གྱི་ཚོད་
འཛིན་ལྷ་སུ་ཡིན་པས་སྐྱོམ་ཚུལ་འོགས་སུ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་གོམས་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་
གནས་སྐབས་བཞེད་ལྷོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ།།

དེས་ན་རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར་བཞེད་ཀྱིས་ཕྱིན་པའི་སྐྱོན་མ་མཚུངས་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་སྐྱོམ་པས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པའི་འོད་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་མཚོན་ཉིད། ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོད་ཀྱི་ཚོས་
བརྒྱུད་ཡོད་དེ། སོ་སྐྱེའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་འཕགས་པའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་གསུམ། བསལ་བྱའོག་སྐྱུལ་བཅས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདིར་སྐྱེ་བ་པའི་གྱི་མ་ལས་པ་རྣམས་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་མཚུངས་ཕྱོགས་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱོགས་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བ་
དེ་ལ་མཛོད་ཀྱི་འཆད་དང་། ས་མོན་དང་། བག་ཉལ་དང་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བ་པའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་
མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་གསུམ་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས་ཀྱང་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱོགས་པས་བསྐྱེད་ཀྱང་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་
མཐོང་གཉིས་དེའི་སྐྱོན་མ་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་བ་པའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱོན་
དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་བསོད་ནམས་མང་པོའི་ཕྱོགས་པས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ལོ།།

དེས་ན་སྐྱེ་བ་པའི་བཞེད་པ་བཞེད་རྣམ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་གནས་སྐབས་བཞེད་དེ་བཅོམ་སྐྱེ་
འཛིན་ཉེན་པའི་སྐྱོམ་བྱུང་གི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོན་སྐྱེ་བ་པའི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོས་ཉིད་མཛོད་སུམ་དུ་མཐོང་
བའི་མཉམ་གཞག་གི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོན་སྐྱེ་བ་པའི་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱོམ་སྐྱེ་བ་པའི་སྐྱེ་བ་པའི་
གཉེན་པོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཤིང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་འོད་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་ཉེན་པའི་ཕན་བདེ་སྐྱེ་བ་པའི་
རང་དབང་ཐོབ་པའི་ཚོན་སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར། མཐར་ཐུག་གི་འཐོབ་བྱ་འབྲས་སུ་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་བ་པའི་
གཞན་གྱིས་བར་དུ་མཚོན་པའི་ཚོན་སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དཔལ་སྐྱུལ་སྐྱོམ་མིམ་གྱི་དགོངས་
པ་བཞེན་ནོ། །ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་ཚོད་ཀྱི་ཚོས་བརྒྱུད་ལས།

༡༩ རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་མཚོན་པ་དོད་ཀྱི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པ།

དང་པོ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་མཚོན་པ་དོད་ཀྱི་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་མཛོད་ལས་བསྐྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སུད་པར། དག་
བཅོམ་ས་དང་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར་དང་། །ལམས་གསུམ་དག་ལ་རྣམ་པའི་ལམ་ལ་འདོད་ཅིང་། །
སངས་རྒྱུས་རྣམ་མཐོང་འགོ་ལ་ཚོས་ཀྱང་སྐྱོན་བྱེད་པ། །ཞེས་སོགས་ནས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཤེས་རབ་པ་
འོལ་བྱིན་པ་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ལ། རྣམ་པའི་ལམ་ལ་འདོད་ཅིང་། །
ཀུན། །རྣམ་པའི་སྐྱེ་བ་པའི་ཕྱིར། །རྣམ་པའི་བཅུ་གཉིས་དག་ཏུ་
བཞེད། །ཅེས་གསུངས། ཁ་ཅིག་དོད་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་མཚོན་ཉིད། རྒྱུ་སྐྱེ་བ་པའི་མཚོན་ཉིད་པའི་བསྐྱེད་སྐྱོམ་
རབ་ཏུ་བྱུར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པའི་འོད་ཅེ་སྐྱེ་བ་པའི་མཐོང་ལ་གསུམ་པའི་སེམས་

དཔའ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་དེ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རྟོགས་ཀྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དེས་འབྲེད་ཆམ་ཐུན་དང་པོ་རྟོག་གི་
ཚེ་སྐྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབང་རྣམས་རྟོག་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་རྟོགས་བཅུ་གཉིས་མ་ཐོབ་ཀྱང་རྟོག་རྟོགས་
ཀྱིས་མཚོན་ནས་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཚོགས། །ཞེས་རྣམ་རྗེ་གསུངས་སྐྱོར་བར་
བྱང་སེམས་དབང་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་བཤད་པ་ལྟར། །འདིར་ཡང་རྟོག་ཚེ་སྐྱོར་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་མཚོན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

རྟོག་གི་ཚེ་སྐྱོར་ཐོབ་པའི་རྟོགས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། མི་ལམ་ན་ཡང་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟར་
རྟོགས་པ། ཉན་རང་གི་ས་དང་ལམས་གསུམ་ལ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དགའ་བ་མི་སྐྱེ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
སོགས་མཐོང་བ། སངས་རྒྱལ་གྱི་རྩ་འཕུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕུལ་བ་སོགས་དམིགས་པ། མི་ལམ་ལྟ་བུ་ཚོས་སྟོན་
པའི་སེམས་སྐྱེ་བ། རང་གི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་ན་དཀ་སོང་སྤོང་བའི་རྗེས་སུ་དྲན་པ། བོད་བྱེད་སོགས་མེས་ཚོགས་
པ་རབ་ཏུ་ཞིབ་པར་བྱེད་པའི་བདེན་ཚིག་གྲུབ་པ། གཞོད་སྐྱེན་སོགས་མི་མ་ཡིན་པའི་གཞོད་པ་ཞིབ་པར་བྱེད་པའི་
བདེན་ཚིག་གྲུབ་པ། རང་གི་མངོན་པར་ཤེས་པས་པ་ལོ་གཞོན་པའི་དགོང་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པ། ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་ཞེན་མེད་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རྒྱལ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་
པའི་རྟོགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །འཕྲིན་གཤེགས་ལམས་པའི་རྟོག་ཚེ་སྐྱོར་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའི་
རྒྱུད་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ན་ཡང་མི་ལམ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྟོགས་མེད་དེ། དེར་གཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་
གསུངས་ཀྱང་རིགས་པ་ཕྱིར་སྟེ།

འོན་ཏེ་དཔའ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམས་ཡིན་ན་ཚེ་སྐྱོར་གྱི་རྟོགས་དང་པོ་མེད་པས་འབྲེད་པར་
ཐལ། བྱམས་ལུས་སོགས་དང་སྐྱིབ་པ་ནི། །རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་དང། །ཞེས་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྐྱིབ་
པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལམས་གོང་མར་ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་རང་དབང་མེད་པར་
སྐྱད་པའི་གཉིད་མེད་ཀྱང་དགོང་བའི་གཉིད་ཡོད་པ་མི་འགལ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་དང་པོར་གཉིད་སྐྱེ་མ་མེད་ཀྱང་
ཕྱི་མ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།།

༢། བསོད་ནམས་རྣམས་འཕེལ་གྱི་ཚེ་སྐྱོར།

གཉིས་པ་བསོད་ནམས་རྣམས་འཕེལ་གྱི་ཚེ་སྐྱོར་ལ། མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐྱད་པར། །འཛོམས་
བུའི་གླིང་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལུས་པ། །སོགས་ནས། །འདི་ནི་བདག་གིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་
སློབ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། །དེ་དཔོན་པོས་པ་འགྲོལ་བ་ལ། །འཛོམས་བུའི་གླིང་གི་སྐྱེ་བོ་སྟེ། །སངས་རྒྱལ་
མཚོན་པའི་དགོང་བ་སོགས། །རྣམ་མཛད་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས། །རྣམས་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། །གཞུང་དོན་ནི། ཚེ་སྐྱོར་བའལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཚོས་ཅན། །བསོད་ནམས་རྣམས་པར་འཕེལ་
བ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་སྟེ། ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་རྣམས་འཕེལ་བརྒྱད། །ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསོད་
ནམས་རྣམས་འཕེལ་བརྒྱད་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དང་པོ་ཕྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམས་འཕེལ་བརྒྱད་
ཡོད་དེ། །རྟོག་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་མཚོན་པ་ལས་ལྷག་པའི། །བྱེད་པར་དུ་ཤེར་ཕྱིན་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི། །ཡུལ་ཤེར་ཕྱིན་ཟབ་མོར་མི་སྐྱེ་བའི་ཚོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི། །འཁོར་གསུམ་དུ་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི། །བྱེད་པར་ཅན་གྱི་དགོང་བའི་ཕྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷ་
རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི། །ནག་ཕྱོགས་ཀྱི་བདུད་རིགས་ཐམས་ཅད་ཟེའི་གྱིས་གཞོན་པའི་རང་བཞིན་
གྱི། །བྱེད་པར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་གྲུས་པས་གནས་པའི་རྣམས་འཕེལ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམས་འཕེལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །ལམ་བསྐྱབ་པ་ཡོད་པས་སུ་
དག་པའི་རྣམས་འཕེལ། །སངས་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཀྱང་པར་ཅན་དུ་དེས་པའི། །འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ལྷག་པའི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བའི། །གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་
ཤེས་སྐྱིབ་མི་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་གྱི། །པར་ཕྱིན་ཀུན་བསྐྱེས་པའི་རྟོགས་པ་ཀྱང་པར་ཅན་གྱི། །ཐེག་གསུམ་གྱི་
རྟོགས་རིགས་ལྷན་སུམ་ཚོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི། །འབྲས་བུ་རྗེས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་རྣམ་
འཕེལ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། །རྣམས་འཕེལ་གྱིས་མཚོན་ནས་བསྟན་པའི་དེས་འབྲེད་ཆམ་ཐུན་གཉིས་པ་ཚེ་སྐྱོར་
ཚེ་སྐྱོར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།

༣༽ བརྟན་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ།

གསུམ་པ་བརྟན་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་ལ། མདོ་ཡིས་བརྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་པར། མི་ལྡོག་བྱུང་ཚུབ་མཚོག་ལ་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་བཟོད་པ་དང་ཚོས་མཚོག་སྟབས་ཅིག་ཏུ་བརྟན། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ཀུན་མཁུན་ཉིད་གསུམ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི། ཡོད་ས་སུ་རྩོགས་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །སེམས་ཅན་དོན་ཡོད་ས་མི་གཏོང་བ། །བརྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་བཟོད། །ཅེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྐྱེ་བ་ལམ་བཟོད་པ་ཚོས་ཅན། བརྟན་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྟན་པོར་ཐོབ་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤྱད་པར་རྒྱུན་སྐྱེ་བ་ལས། བརྟན་པས་མཚོན་པ་བཟོད་པ་ནི། མཁུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྩོགས་པར་བཟོད་ཅིང་ལོད་དུ་རྒྱུད་པ་རང་དོན་རྟོགས་པ་བརྟན་པ་དང་། སེམས་ཅན་མཐའ་དག་གི་དོན་སྐབས་བསམ་སྐྱེ་བྱིས་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་གཞན་དོན་སྤིང་རྗེ་བརྟན་པ་ཡིན་ལ། བརྟན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བཟོད་པ་མཚོན་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བཟོད་ཅིང་བརྟན་པའི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་གྱི་མཚོན་ཉིད་དོ།།

༤༽ སེམས་ཀུན་གནས་ཀྱི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ།

བཞི་པ་སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་ལོད་པ་ལ། མདོ་ནི། བརྟན་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་དང་གཅིག། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སྤྱིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དག་དཔེར་མཛོད་ནས། །བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །ཉིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་གྱི་དེ་བོ་ནི། རང་འབྲས་མཐོང་ལམ་སྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་སྐྱེན་པའི་ཚོས་མཚོག་གི་ཉིང་འཛིན་ནོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། སྤྱིང་བཞི་དང་། །སྟོང་དང་པོ་དང་། །སྟོང་བར་པ་དང་། །སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟོན་ཁམས་ཀྱི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྲངས་ལ་གཞལ་རུང་གི་བྱང་སེམས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། །སྤྱད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། །ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། །སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་བཞིའི་དགོངས་པ་ལ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་ཚོད་བཟུང་དུ་མེད་པས་མཚོན་ནས་སེམས་ཀུན་གནས་ཀྱི་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་སྟུན། དེ་ཡང་ཡུལ་བྱང་སེམས་བཞིའི་དགོངས་པ་

ལ། ཡི་རང་བའི་ཚོས་མཚོག་པས་ཡི་རང་མཛོད་པའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཚོད་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། སྤྱད་པར། མི་ལྡོག་བྱུང་ཚུབ་མཚོག་ལ་རབ་ཏུ་བཞུགས་པ་ཡིས། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་པས་ཡི་རང་བ། །སྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྲངས་ལ་གཞལ་བས་ཚོད་བཟུང་རུང་། །རྗེས་སུ་ཡི་རང་དགོངས་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། །ཞེས་གསུངས། བྱང་སེམས་བཞི་པོ་དེ་ཡང་འཕགས་པས། ས་དང་པོ་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དང་ས་བཅུ་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་དོས་བཟུང་སྟེ། ཉི་སྐྱེད་པས། ཐེག་པ་ལ་གསལ་རུ་ཞུགས་པ་དང་ཞེས་པ་ནས། སྤྱད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་པ་བཞི་པོ་དེ་བསྟན་པས་གང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་ནི། མོས་སྤྱད་པ་དང་། མ་དག་ས་བདུན་པ་དང་། དག་པ་ས་གསུམ་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་བཞི་པ་བཞེད་དོ།།

༥༽ མཐོང་ལམ་ཕྱེ་སྐྱེ་བ།

ལུ་པ་མཐོང་ལམ་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་ལོད་པ་ལ། མཐོང་ལམ་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་སྤྱད་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཕྱེ་སྐྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་མདོ་ཡིས་བརྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་པར། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔེར་གང་ཞེས་སོགས་ནས། ཇི་སྐད་སྐྱེས་བཞིན་བྱེད་དང་བདེ་གཤེགས་བྱིན་རླབས་ཅན། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། འཇུག་པ་དང་ནི་ལྡོག་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མདོར་བསྟན་དང་། རོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ།།

གཞུང་དོན་ནི། མཐོང་སྤྱད་དུ་རྒྱུར་པའི་རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་བ་བཞི་ཡོད་དེ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། ལྡོག་པ་གཟུང་རྟོག། ཇི་སྐད་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམས་ལ་འཇུག་བྱུང་རྟོག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དེ་མཐོང་སྤྱད་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་གྱི་སྐོན་པ་དབྱེ་བ་དགུ་སྟེ། རོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ལམ་ནི་ཡང་དག་འབྲུབ་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་ཐེག་པ་ཐམན་གྱི་ཚོས་ལ་དམིགས་ནས་རྣམས་པ་དོར་བྱུང་རྟོག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དེ་མཐོང་སྤྱད་སྤྱོད་ལྟར་གཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། ཡུལ་གྱི་སྐོན་པ་དབྱེ་བ་དགུ་ཡོད་དེ། སྤྱིང་དང་ཞེ་བར་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། །རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་བདག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་གང་ཟག་རྒྱུ་རྟོག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་
མཐོང་སྤང་རྒྱུ་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དགུ་སྟེ། འཛིན་པ་དང་ནི་འདོད་པ་དང་། །ཡིད་ལ་བྱེད་དང་
ལམས་རྣམས་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པ་རང་ཡུལ་བདག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་རྟོག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་མཐོང་སྤང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་
ཉིད། ཡུལ་གྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན་དགུ་སྟེ། ཆེད་བཞིན་དེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།

གཉིས་པ་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྤྱོད་བཤད་པ་ལ། རྒྱ་རྒྱེན་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། འབྲས་བུ་
སྤངས་ཐོབ་ཀྱི་རབ་དབྱེ། དེ་བོ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་འང་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ནི།
སྤྱད་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་ཡུམ་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ།
བྱང་ཚུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། བྱང་
སེམས་སྤྱོད་ལམ་པས་རྟོགས་པའི་ཚོས་འབྲས་བུ་བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་སྐྱར་བ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དང་། ལུང་
གི་ཚོས་གཞུང་ཤེད་ཕྱིན་གཞན་ལ་འཆད་པའམ་གཏོད་པ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་མཉམ་གཞན་ཏུ་ཚོས་ཉིད་
སྐོར་པ་རྣམས་ཚོས་ཅན། གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྒྱན་སྐྱར་ལས།
མདོད་ན་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གཞན་རྒྱུད་ལ་རྟོགས་པ་དང་ལུང་གི་ཚོས་སྤང་བར་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་གཞན་ཏུ་རང་གི་
ཤེད་ཕྱིན་སྐོར་པ་དང་གསུམ་པོ་དེ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་རེ་རེ་ཡང་བསོད་ནམས་ཆད་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་སྤངས་ཐོབ་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ། མདོད་ཤོད་གི་ དེས་པ་ཐམས་ཅད་མཚུན་ལ་
ཞུགས་རིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ལ། དེ་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི་སོགས་གསུངས། དེ་ལ་
དགུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་དོས་བཟུང་བ་དང་། དངོས་པོར་སྐྱེ་བའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་
མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཚུབ་ཅས་བཟོད་དོ། །ཟད་མེད་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར་དེད་ག། །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་
པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི་སྐོར་བྱེད་ཀྱི་སྐྱིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་དོན་ཉིད་སྐྱེ་དང་གནས་ལུགས་
མི་སྐྱེ་བ་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོ་ཞེས་བཟོད་དེ། སྤང་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱབ་
པའི་ཟད་པ་མེད་ཅིང་། གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡེ་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དགག་པའི་

ཚོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོད་ལས། ཡུམ་ཤེད་ཕྱིན་ཟད་པར་འདོད་པ་ནི་ནམ་མཁའ་འབྲུག་པར་བུ་བར་སེམས་སུ་བྱེད་དེ་
ཞེས་དང་། ཚོས་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་ན་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ལྷ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བྱང་ཚུབ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡོད་དེ། སྐྱིབ་གཉིས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་དང་ལྷན་
པའི་སྐྱབས་གནས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་དོན་གཅིག

གཉིས་པ་དངོས་སྤྱིའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། དངོས་སྤྱོད་པས་རིགས་པས་དགག་པ་དང་། ལས་སྤྱོད་གི་
བསལ་བས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་
ནི། །རྣམ་པར་རྟོག་རིགས་ཅི་ཞེག་ཟད། །སྐྱེད་མེད་རྣམ་པ་ཅི་ཞེག་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། དངོས་
པོར་སྐྱེ་བའི་ལུགས་ལ་གཉེན་པོ་མཐོང་སྐོར་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྐྱིབ་པ་ཟད་པ་དང་། སྐྱེ་མེད་འགོག་བཅེན་
གྱི་རྣམ་པ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མི་འཐད་དེ། འགོག་བཅེན་དང་དེ་མ་བཅེན་པར་སྐྱབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཤེས་
ལས། རང་བཞིན་བཅེན་པར་སྐྱབ་པ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། གཞུང་དོན་ནི། སྤྱད་
པ་རྒྱན་སྐྱར་ལས། དེས་ན་གཞན་དངོས་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་མ་སྐྱར་ཡོད་ཟད་པ་དང་ཕྱིས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ཟད་མི་སྐྱེ་
ཞེས་འདོད་ཀྱང་དེ་མ་སྐྱར་བཅེན་པར་ཡོད་པ་ཞེག་ན་འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་དེས་པས་དེ་དག་གི་
ལུགས་རིགས་པ་དང་འགལ་ལ། གཞན་ཡང་དེ་དག་གི་ཚོས་རྣམས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་ལ་ཡང་སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས་ནི་སྐྱིབ་པ་ཟད་དོ་ཞེས་ཤེས་སྐྱིབ་སྤངས་པར་འདོད་པ་དེ་ལ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལོ་
བོས་མཚར་དུ་བརྩིས་པ་སྟེ་ལས་སྤྱོད་འགལ་དུ་མཐོང་དོ་ཞེས་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་ཏེ་ཞེས་གསུངས།
སྐབས་འདིར་དོན་གསལ་དུ། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་
འབྱོར་གྱིས། གཞུང་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས། འཛིན་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས། སྐོས་བྲལ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས་བཞེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབངས་མཐུད་གི་རིགས་པ། སྐོར་བྱུང་གི་རྣམ་འབྱོར། སྐོར་པའི་
འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི་སྐོར་ནས་གཏན་ལ་འབབས་ཚུལ་དང་། རྣམ་འབྱོར་གྱིས་བཞེད་པའི་རྩེ་རྒྱུ་ལ་དགག་པ་ཞེག་
སོགས་མཁའ་དབང་སོ་སོའི་འདོད་པ་མང་བས་འདིར་མ་སྐོས་སོ།།

གསུམ་པ་དེ་བོ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པར་དངོས་ལ། མཐོང་ལམ་མཉམ་གཞན་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་

རྗེས་ཐོབ་མཚོན་པའི་ཉམས་ལེན་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འདུལ་བའི་ཐབས་ལ་བཞག་བྱེད་པའི་ལུང་དང་། ཐབས་རྒྱ་ཆེ་བར་ཕྱིན་ཀྱང་ལྡན་གྱི་རྣམ་པ། དོ་བོ་ཐབས་ཤེས་རྒྱུ་འབྲེལ་བཟོན་པའི་ལེ་ཤེས་བསྟན་པ་གསུམ།

དང་པོ་ནི། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། བསལ་བཞག་དང་བྲལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་བསྟན་བྱེད་བྱེད་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པས་ཡང་དག་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ན་མཐོང་སྤང་གི་སྐྱབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། །འདིར་ཚིག་ཀྱང་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་གཞི་དབུ་མ་དང་། བར་པས་ལམ་དབུ་མ། མཐའ་མས་འབྲས་བུ་བསྟན་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་བྱེད་པར་སྣང་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དེར་ནི། །དེ་དག་ཡན་ཚུན་བསྟུན་པ་གང་། །ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོན་པ་ཡིས། །བསྟུན་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་སྟུག་བསལ་ཚོས་བཟོན་གྱི་ལེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཆེ་བར་ཕྱིན་ཀྱང་འདུས་པ་འམ་ཚང་བར་བསྟན། །འོན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཟོན་པའི་ལེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་ལ་ཐབས་ཀྱི་ཆེ་བར་ཕྱིན་དུ་གཅི་ལྟར་ཚང་སྟུམ་ན། སྤྱོད་བྲལ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་མཁུན་པ་ཡུལ་ལ་མ་ཆགས་ཤིང་སེར་སྤྱི་གཉེན་པོར་བྱེད་པའི་ཆུན་སྤྱི་པའི་ཕར་ཕྱིན་སོགས་སུ་བཞག་ཚོགས་སྟེ། རྗེ་མི་ལས། སེར་སྤྱི་མེད་པའི་ཕར་ལོ་ལ་ན། །སྤྱིན་པ་བྱུ་བ་ལོགས་ན་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་དང་འབྲེལ་རོ། །སྤྱི་དཔར་རྒྱན་སྦྱར་ལས་ཀྱང་། དེ་ལས་ལྷོག་ཆས་དབྱེ་བ་སོ་དུག་ཚང་བའི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱ་དུ་རྒྱུང་བ་ཡིན་པས་མམ། ཡང་ན་སྤྱིན་སོགས་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཟིགས་པའི་ལེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་སྟོང་མཉམ་པ་ཉིད་བརྗོད་མེད་པའི་དོན་ལ་གཉིས་སྤང་ལྟུང་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས། དེས་ན་གཞིར་སེམས་དང་སྟོང་སེམས་སོགས་ཕར་ཕྱིན་སོ་སོའི་དོ་བོར་འཛོགས་པ་རྗེས་ཐོབ་སྤང་བཅས་ཀྱི་དོ་བོར་རྒྱུར་པའི་ཕྱིན་དུག་དང་སྤྱོད་བྲལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ལེ་ཤེས་སྤང་མེད་ཀྱི་དོ་བོར་རྒྱུར་པའི་ཕྱིན་དུག་གཉིས་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །འདིར་མཐོང་ལམ་རྣམས་ཀྱི་གཅིག་གཅིག་

ཏུ་བསྟན་པ་ནི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནི། དེ་ནས་སོ་སྤྱོད་རྣམ་བསྐྱེད་སའི་ཤིང་དེ་འཛོན་ལ་སྤྱོད་སའི་ཞུགས་པས། །ཞེས་གསུངས། གཞུང་དོན་ནི། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་ལས་གྲོལ་བ་དེ་ནས་ཐོབ་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཚོས་ཅན། །བྱེད་པ་སོ་སྤྱོད་རྣམ་བསྐྱེད་སའི་ཤིང་དེ་འཛོན་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཐོང་སྤང་དོ་བོར་རྒྱུར་པའི་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་འཛོགས་པ་ལས་གྲོལ་བའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་སྤྱོད་རྣམ་བསྐྱེད་སའི་ཤིང་དེ་འཛོན་ལ་སྤྱོད་ལམ་དེ་བོར་རྒྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། མ་པམ་ཞལ་ལུང་ལས། སྤྱིར་སོ་སྤྱོད་རྣམ་བསྐྱེད་སའི་ཤིང་དེ་འཛོན་ནི། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། དེ་ལ་སྤྱིར་ཡང་སྤྱོད་སའི་ལས་འཇུག་པ་བྱེད་པར་གྱི་ལམ་དང་། ལམ་གོང་མའི་སྤྱིར་བར་རྒྱུར་བ་སྤྱིར་བ་སོ་སྤྱོད་རྣམ་བསྐྱེད་སའི་ཤིང་དེ་འཛོན་དང་གསུམ་ཀ་ལ་སྤྱོད་མེད་དུ་འཇུག་པས་ཤན་ཕྱིས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་མཚོན་བྱེད་ནི། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་ལུགས་མཐུན་དང་། །ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས།

མ་ལས་པ་ཁ་ཅིག་མཐོང་ལམ་རྗེས་ཐོབ་མེད་པར་འདོད་པའདུང་འདིས་བསལ་ཏེ། མ་པམ་ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། ཚུལ་འདིས་ཐེག་པ་དམན་པའི་ལུགས་དང་བསུས་པའི་རྣམ་བཤད་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ལ་རྗེས་ཐོབ་མེད་པར་བཞེད་པ་སོགས་ཀྱང་བསལ་བར་བྱས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་གྱི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་དོ་བོས་གཉེན་དུ་རྒྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ལྷོག་པའི་སྤོ་ནས་དབྱེ་ན་གཞུང་འཛོན་གྱི་རྟོག་པ་བཞིན་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་བཞིན་ཏེ།

མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པར་སེམས་ཏེ། ཅུ་བར། རྣམ་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོན་པ་ཡི། །བསྟུན་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། །ཞེས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྤྱོད་རྣམས་གསུངས་ཤིང་། སྤྱི་དཔར་རྒྱན་སྦྱར་ལས་ཀྱང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བྱེད་པའི་སྤྱོད་ཅིག་ལ་གཅིག་པའི་བཟོན་པ་ཡིས་བསྟུན་པ་དེ་ནི་ཅེ་སྟོར་བསྟན་པའི་སྤྱོད་པས་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་བཞེད་དེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་དོ་བོ་ལ་བཟོན་པས་བསྟུན་པ་ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ནི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་སོ་སྤྱོད་རྣམ་བསྐྱེད་སའི་ཐོབ་བོ་སྤྱོད་དུ་དགོངས་པའོ། །དེ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལོན་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྟོར་བསྟན་པ་ནི་

མཐོང་ལམ་གྱི་དོན་དངོས་དེ་ཡིན་ལ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེའི་རྒྱན་ནམ་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པར་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་དོན་ལས་གསུངས་པས་སོ།།

རྟོན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། བྱ་སྐྱེ་བ། མདོ་སྐྱེ་བ། སེམས་ཅོམ་པ། དབྱུང་པ་དང་བཞེ་ལས།
དང་པོ་བྱ་སྐྱེ་འི་ལུགས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། སྐད་ཅིག་མའི། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི། གནས་སྐབས་པའི། རྒྱན་
ཆགས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་དང་བཞེ་ལས།

དང་པོ་ནི། རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བྱ་སྐྱེ་བའི་དུས་རུང་དུ་གཅིག་ལ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་
སྟེ། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་སྤོང་ནས་སྟོན་བཅད་པའི་ཚོ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམས་པ་དེམ་རིག་
པའི་རྟོན་འབྲེལ། སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ནི་འདུ་བྱེད། གཏོ་སེམས་ནི་རྣམ་ཤེས། དེ་དུས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་བཞི་ི་ལམ་ལྟ་
ནི་མིང་གཟུགས། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་དབང་པོ་དུག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ། དེ་ལྟ་བུ་
དང་སྤང་པ་ནི་རིག་པ། དེ་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་ཚོར་བ། དེ་ལ་ཆགས་པ་སྟེད་པ། དེ་དང་མཚུངས་ལྟར་གྱི་ཀྱུན་དཀྱིས་
ལེན་པ། དེ་དུས་ཀྱི་ལུས་རག་གི་བྱ་བ་སྟེད་པ། དེ་རྣམས་སྐྱེས་པས་སྐྱེ་བ། ལས་དེ་ཞིག་ཅིང་འགག་པ་ཀ་
ཤིངོ། །དེ་ལ་སྐྱད་ཅིག་མའི་རྟོན་འབྲེལ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བཅུ་གཉིས་པོ་སྟོན་གཅོད་པ་ལྟ་བུའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོ།།

གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་ནི། བསྟན་བཅོས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ལས། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་གང་ཞེན། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བ་
ཅན་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་ཏེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྟོན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།།

གསུམ་པ་གནས་སྐབས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་ལ། ཚོ་གསུམ་ལ་བཞག་པའི་རྟོན་འབྲེལ། ཐ་སྐད་གཏོ་
བོའི་སྐོན་ས་བཞག་ཚུལ། ཚོ་གསུམ་ལ་བཞག་པའི་དགོས་པ། ཉོན་མོངས་གསུམ་དང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་བསྟ་
ཚུལ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་བསྟ་བུ་ཀྱང་ཡན་ལག་ཚང་ཚུལ། མ་རིག་ཀ་ཤི་གཉིས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་ཀྱང་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་དེས་ཚུལ། འབྱུང་དང་བྱུང་བའི་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་བྱུང་པར་བཤད་པ་དང་བསྟན་པོ།།

དང་པོ་ནི། མ་རིག་པ་ནི་ཚོ་སྤྱི་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །འདུ་བྱེད་ནི་སྤྱི་མའི་ཉོན་མོངས་
པའི་དབང་གིས་ལས་གསོག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །རྣམ་ཤེས་ནི་ཚོ་འདིར་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་
མཚོམས་སྐྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །མིང་གཟུགས་ནི་ཉིང་མཚོམས་སྐྱར་བའི་སྐྱད་ཅིག་
གཉིས་པ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་མ་དོད་པའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །སྐྱེ་མཆེད་དུག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་
དུག་དོད་ནས་ལྟུལ་དབང་ཤེས་གསུམ་མ་འདུས་པའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །རིག་པ་ནི་ལྟུལ་
དབང་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་བདེ་སྐྱབ་གི་འཇུག་པ་མ་ཤེས་པའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །ཚོར་
བ་ནི་དེ་ཤེས་པ་ནས་འཁྲིག་པའི་ལྟུལ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །སྟེད་པ་ནི་
འཁྲིག་པ་སྤྱོད་ཤེས་པ་ནས་འཁྲིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཆགས་པ་མ་སྐྱེས་པའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་
ལྟེ། །ལེན་པ་ནི་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེས་པ་ནས་བཟུང་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་ལས་ཀྱུན་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་གནས་
སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །སྟེད་པ་ནི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་པའི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །སྐྱེ་བ་ནི་ཕྱི་མར་མངལ་དུ་ཉིང་
མཚོམས་སྐྱར་མ་ཐག་པའི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །རྒྱ་ཤི་ནི་སྐྱེ་བའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འཁྲིག་པ་སྤྱོད་མི་རུས་པའི་
ཚོར་བའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །པོ་ཡིན་ཏེ།

མཚོང་ལས། མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྟོན་གནས་སྐབས། །འདུ་བྱེད་དག་ནི་སྟོན་ལས་ཀྱི། །རྣམ་ཤེས་
མཚོམས་སྐྱར་སྤྱི་དུང་པོ་ཡིན། །མིང་དང་གཟུགས་ནི་དེ་ལེན་ཆད། །སྐྱེ་མཆེད་དུག་དོད་ཚུན་ཆད་དོ། །དེ་ནི་གསུམ་
འདུས་ཚུན་ཆད་དོ། །རིག་པ་བདེ་སྐྱབ་ལ་སོགས་ཀྱི། །རྒྱ་ཤེས་རུས་པར་ཚུན་ཆད་དོ། །ཚོར་འཁྲིག་ཚུན་ཆད་སྟེད་
པ་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་འཁྲིག་པ་ཆགས་ཅན་གྱི། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས། །ཐོབ་པར་བྱ་བྱེད་ཡོངས་རྒྱ་
པའི། །དེ་སྟེད་འབྲས་བུ་འབྱུང་འཇུག་པའི། །ལས་བྱེད་དེ་ནི་སྟེད་པ་ཡིན། །ཉིང་མཚོམས་སྐྱར་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཚོར་
བའི་བར་ནི་རྒྱ་ཤི་ཡིན། །འདི་ནི་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་སྤྱི་དུང་པོ་ལྟེ། །ཡིན་ན་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་ཅིའི་
ཕྱིར་བཞག་ཅེན། འདི་ནི་ལས་ཀྱུན་ནས་སྤོང་བའི་གནས་སྐབས་ན་མ་རིག་པ་དང་། ལས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནས་
འདུ་བྱེད་སོགས་གཏོ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱ་པོ་འཁོར་བཅས་འབྱོན་པ་ལ་རྒྱ་པོ་བྱོན་
ཞེས་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏོ་བོའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་བསྐྱབས། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ལས་མ་རིག་འདུ་བྱེད་གཉིས་སྡེ་མའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཚོ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་ཀླུ་ཤི་གཉིས་ཕྱི་མའི་ཚོ་དང་། ལྷག་མ་བརྒྱད་པོ་དེ་དུལ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཚོ་སྟེ་ཚོ་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་ནས་བཞག་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་དང་དུལ་ཕྱི་མའི་བདག་རྩེ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྐྱེ་མ་པའི་རྣམས་པ་བསལ་ནས་སྤང་པོའི་རྒྱུན་ཚམ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཚེ་དུ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་ལས། བདག་མེད་སྤང་པོ་ཚམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང་། སྟོན་དང་ཕྱི་མཐའ་བར་དག་ལ། །རྣམས་པ་རྣམ་པར་བརྗོད་གཉིས་པོ། །ཞེས་སོ།།

བཞི་པ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་ལོད་དེ། མ་རིག་སྲིད་ལེན་གསུམ་ཉོན་མོངས་པའི་ཀྱུན་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདུ་བྱེད་སྲིད་པ་གཉིས་ཉི་ལས་ཀྱི་ཀྱུན་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལྷག་མ་བདུན་ནི་གཞིའི་ཀྱུན་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བ་ལྷ་ནི་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལྷག་མ་བདུན་ནི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉོན་མོངས་གསུམ་མོ་ལས་གཉིས་སོ། །གཞི་བདུན་དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱ་དང་། རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་དེའི་འབྲས་བུ་སྟེ། ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཚར་གཅིག་དང་། སྲིད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་རྒྱ་དང་། སྐྱེ་བ་གཉིས་དེའི་འབྲས་བུ་སྟེ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཚར་གཅིག་སྟེ། གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཚར་གཉིས་པོ་གང་ལུང་གིས་ཚོག་གོ།

ལྷ་པ་ནི། ཚོ་སྡེ་མའི་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ལྷ་མེད་པར་ཐལ། ཚོ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་སྐབས་ཚོ་སྡེ་མར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཚོ་སྡེ་མའི་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུ་སྲིད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་མེད་པར་ཐལ། ཚོ་སྡེ་མའི་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ལ་མ་རིག་འདུ་བྱེད་གཉིས་ལས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ལྷ་ཡོད་པ་ལྟར་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་ལ། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སྲིད་ལེན་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར། སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས་དུལ་ཕྱི་མའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་བར་མའི་རྩེ་སུ་དབུགས་པ་ལས་རྟོགས་དགོས་ཏེ།

གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་འབྲས་མའོར་བསྐྱུ་བ། །བར་མའི་རྩེ་སུ་དབུགས་པ་ལས། །ཞེས་སོ།།

དེས་ན་ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་ལ་ལྷ། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པས་ཕྱི་ན་བཅུ་དུག་དང་། དེ་དག་བསྐྱུ་ན་བརྒྱུད་དུ་བསྐྱུ་ཏེ། ཚོ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་བཞིན། ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལྷ་ཡང་དེ་གཉིས་སུ་འདུས། ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱ་ལ་མ་རིག་འདུ་བྱེད་གཉིས་སུ་འདུ་བ་བཞིན་དུ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་རྒྱ་ལ་ཡང་སྲིད་ལེན་གཉིས་སུ་འདུ་བས་ཚོ་སྡེ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་ལ་གཉིས། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགོ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པས་བརྒྱུད་དུ་འདུ་ལོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་རྒྱུ་ལ་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་སྲིད་ལེན་འབྲེལ་ལ་གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བཟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤང་པོ་ལྷའི་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཟོན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །

དུག་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དང་ཀླུ་ཤི་ལ་འབྲས་བུ་མེད་ན་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞིང་། ཡོད་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་མ་རིས་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། ལན་དུ་དེ་ཉིད་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། །བྱ་བ་ཉིད་དོ་དེ་ལས་གཞི། །དེ་ལས་གཞི་དང་ཉོན་མོངས་སྐྱེ། །འདི་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་ལུགས། །ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ནི། འབྲུང་བ་དང་བྱུང་བུར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཁྱུད་པར་གང་ཡོད་སྐྱེ་ན། མདོའི་དགོངས་པ་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་འབྲུང་བ་དང་བྱུང་བུར་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། བསྟན་བཅོས་ལས་ནི། རྒྱུའི་ཡན་ལག་ལྷ་པོ་འབྲུང་བ་དང་། འབྲས་བུའི་ཡན་ལག་བདུན་པོ་བྱུང་བུར་དུ་འཆད་དེ། འདིར་ནི་འབྲུང་བ་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། །བྱུང་བ་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས།

བཞི་པ་རྒྱན་ཆགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་གནས་སྐབས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བར་མ་ཆད་པར་འབྲུང་བ་དེ་ཉིད་དོ། །

གཉིས་པ་མདོ་སྐྱེ་བའི་ལུགས་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱེ་སྐྱེ་བའི་ལུགས་དག་གསུང་དང་། རང་ལུགས་གཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བྱེ་སྐྱེས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤང་པོ་ལྷ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྐུ་བ་སྟེ། མདོ་ལས། མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན་སྟོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་

དང་ཞེས་སེམས་བྱུང་ཚེ་དཔེ་ལ་མ་རིག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མིང་ག་བླགས་ལོན་ བྱུང་པོ་ལྷ་པར་བཤད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་བྱུང་པོ་ལྷ་པར་འདོད་པའི་ ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྤྲེལ་པའི་ལུགས་ལ་མ་རིག་པའི་དོ་བོ་ནི། རིག་པ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་ འགལ་སྐྱར་གྲུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཚེ་དཔེ་ལ་ཞིག་ལ་འདོད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྷ་པ་ནི་མ་རིག་པ་དེ་ དང་མཚུངས་ལྷན་དུ་གྲུར་པས་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་འཁོར་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྗེས་གཉིས་བྱུང་བ་མི་སྲིད་པས་ཤེས་ རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྷ་པ་དེ་མ་རིག་པར་ཁས་མི་སྲུང་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྤྲེལ་པས་ནི་འཛིག་ ཚོགས་ལ་ལྷ་པ་ཉིད་མ་རིག་པར་འདོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག །འཛིག་ཚོགས་ ལྷ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན། །དེ་མ་རིག་དེ་དེ་ལས་ཆགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟོ། །ཡན་ལག་བཞུག་ནི་ཕལ་ ཆེར་གྲུབ་མཐའ་ལོངས་དང་འདྲ་བར་སྤང་རོ།

གསུམ་པ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གང་ལ་གཞག་པའི་གཞི། དེ་ལ་ བཞག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་པའི་ལུགས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་འདུས་ བྱས་ཡིན་པས་བྱབ་པ་དང་། དེ་ཡིན་ན་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་འདོད། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རྟེན་འབྲེལ་ མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཟེར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཡོད་དེ། གཤམ་བ་མེད་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱུང་བ། མི་རྟག་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱུང་བ། ལུས་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱུང་བ་དེ་གསུམ་ཡིན་ པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་ས་སྐྱེས་སོགས་དང་། རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་མ་རིག་པ་སོགས་ ཚོས་ཅན། གཤམ་བ་མེད་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱུང་བ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྟེན་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི་དབང་སྐྱེས་གི་སྤྱི་གཤམ་བ་སྤོན་དུ་བཏང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྷན་ འདས་ཀྱིས་འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྲང་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་གཉིས་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པའི་རྟེན་གྱིས་བྱུང་བ་ཞེས་ པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་བཞུག་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་ན་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་ བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་གཉིས་ཚོས་ཅན། ལུས་པའི་རྟེན་གྱིས་ བྱུང་བ་ཞེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་གང་རུང་ཅམ་མིན་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་ཚོགས་པའི་ལུས་པ་

ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་མདོ་ལས་མ་རིག་པའི་རྟེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་ཞེས་ གསུངས། གཉིས་པ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་རྣམ་བུ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་ དག་དབུ་མ་པའི་སྐྱབས་སུ་འཆད་པས་འབྲས་སོ།

བཞི་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱེད་གཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ ལ། དེ་བོ། དབྱེ་བ། ལྷན་ཚོས། སྐྱབ་ཤད་དང་བཞི། དང་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། ལྷོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་ཡིན་ པའི་ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱབ་སྟེ། རྩ་ཤེས་ལས། གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྲང་མ་ཡིན་པའི། །ཚོས་ འགལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་སྤོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི། །ཚོས་འགལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ལྷོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། ཐ་སྐྱད་རྣམ་ འཛོག་གི་རྟེན་འབྲེལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་ པོ་འི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ལྷན་འབྲུང་བ་དང་། མ་རིག་པ་ལས་འདུ་བྱེད་འབྲུང་བ་ལྷན་བྱེད་ ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། རིང་པོ་ལ་ལྷོས་ནས་བྱུང་དུ་དང་། བྱུང་ལ་ལྷོས་ནས་རིང་པོ་ འཛོག་པ་ལྷན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དང་དང་པོ་དོན་གཅིག་གཉིས་པ་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་དང་པོ་གཉིས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་བའོ། །དེས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་ འབྲེལ་གྱི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱུར་གྲུར་པའི་རྟེན་གསུམ་ལ་ལྷོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གསུམ་ ཡོད་དེ། བོད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་གཤམ་བ་མེད་པའི་རྟེན། མི་རྟག་པའི་རྟེན། ལུས་པའི་རྟེན་དང་གསུམ་ཡིན་པའི་ ཕྱིར། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་དབྱེ་བ་ཡོད་དེ། ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་དང་རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པའི་ ཕྱིར། དང་པོ་འི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གང་ཞིག་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ བུ་སྤྱི་སྤྱོད་ལྷན་སྐྱེ། གཉིས་པའི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། དེ་གང་ཞིག་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རང་བཅུད་ ཀྱི་སེམས་ཅན་ལྷན་སྐྱེ། དེ་ལ་དབྱེ་བ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་རྣམ་བུ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས། རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གང་ཞིག་རང་རྒྱ་ ལས་ཉོན་སྤོངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་པོ་འི་དོ་བོ་དང་། རང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གང་ ཞིག་རང་རྒྱ་ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་པའི་སྤོངས་ལས་འབྲུང་བའི་རྣམ་བུ་དབྱེ་བའི་རྟེན་གཉིས་པའི་དོ་བོར་འཛོག་གོ། །བཞི

པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ལོ་ཡོད་དེ། རྒྱ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་
ན། འདུས་མ་བྱས་གསལ་དང་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་དོ།

གསལ་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཟབ་པའི་བྱེད་ཚུལ་ལྡོག་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཟབ་པ་མི་
ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཟབ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པ་དང་། སྐྱེ་བས་ཟབ་པ་དང་། གནས་པས་ཟབ་པ་དང་།
འབྱུང་བས་ཟབ་པས་ཀྱང་ཟབ་པར་ལྟོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་དག་ཚོས་ཅན། རྒྱུས་
ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པོ་མེད་པ་དང་རྒྱ་དང་བཅས་པའི་དོན་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་
བ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་སྤང་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྐྱེ་བས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་རྣམས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཡང་དེ་དག་གིས་སྐྱོ་སྐྱོ་དུ་བཏང་ནས་མ་བྱས་པའི་
ཕྱིར། གནས་པས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཅིག་མེད་པའི་ཞེས་འཛིན་ཀྱང་གནས་པ་ལྟར་སྤང་བའི་ཕྱིར། འབྱུང་བས་
ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་མི་ཆད་པ་སོགས་བཞིས་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་
པར་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ།

བཞི་པ་སྐྱེ་བཤད་ནི། དེ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱད་དོད་ལ། སྤྱི་ཉེས་ལྷན་ལྷན་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱི་ཉེ་
བརྟེན་པ་དང་། འཕྲད་པ་དང་། ལྟོས་པ་གསལ་ལ་འཇུག་ཅིང་། མཐུན་པ་ལྷན་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པས་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བའོ། དེ་ཡང་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ནི་གཞི་གྲུབ་ཚད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱུང་ཅིང་། སྤང་ནས་
འབྱུང་བ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་གོ་བས། མདོ་ལས། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བའི་གསུངས། དབུ་མ་
པས་སྐྱེ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞི་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་བྱུང་བར་འདོད། མདོ་སེམས་གཉིས་
ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐྱད་དོད་སྐྱེ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྤང་ནས་བྱུང་བ་ལོ་ནར་འདོད་པས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་
འདུས་བྱས་ཀྱིས་བྱུང་བར་འདོད་པའང་གཞན་འདི་ལ་ཐུག་པར་སྤང་དོ།

གཉིས་པ་བྱེད་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལྷན་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ། འདུ་ལོ་ནི། ས་ལུ་
ལྷན་བྱའི་མདོ་ལས། དག་སྟོང་དག་སྐྱས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཚོས་མཐོང་དོ། །སྐྱས་ཚོས་
མཐོང་བ་དེས་སངས་རྒྱས་མཐོང་དོ། ཞེས་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་མ་རིག་

པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་རྒྱུ་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་ནས་རྒྱ་ལོའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱུང་ན་དང་། སྐྱེ་
སྐྱེས་པ་འདོན་པ་དང་། སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འབྲུགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་
ལྟར་ན་སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་གྱི་སྤྱད་པོ་ཆེན་པོ་འབྲེལ་བའི་འབྱུང་བར་འགྱུར་དོ། འདུ་ལ་མ་རིག་པ་འགག་པས་འདུ་
བྱེད་འགག་འདུ་བྱེད་འགག་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགག་སོགས་ནས་རྒྱ་ལོའི་འགག་པས་བྱུང་ན་དང་སྐྱེ་དག་
འདོན་པ་དང་། སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འབྲུགས་པ་རྣམས་འགག་པར་གྱུར་ཏེ། འདུ་རྟེན་
སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པ་གྱི་སྤྱད་པོ་ཆེན་པོ་འབྲེལ་བའི་འགག་པར་འགྱུར་དོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ལ་ཚོགས་པ་སྐྱེས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། འདུ་ལོ་ནི། དག་
སྟོང་དག་ཅེས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་མཐོང་དོ་ཞེས་པའི་བར་སྐྱེར་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་ཕན་ཡོན་བརྟན། འདི་ཡོད་
པས་ཞེས་པ་ནས་འབྲེལ་བའི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་བར་གྱིས་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དངོས་
སྤྱོད་ལྟར། དེ་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནས་འགག་པར་འགྱུར་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྣམ་བཤད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
དངོས་སྤྱོད་ལྟར། འདུ་རྟེན་འཇུག་ལྟོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ་གསུངས་བྱ་རྣམས་འཁོར་བར་
འཇུག་ལྟོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་བྱེད་པ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། གང་གིས་འཁོར་བར་
འཇུག་པ་དང་ལྟོགས་པ་ལྟོང་ས་པ་རྣམས་ལྟོང་ས་པ་དེ་དང་བྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལུགས་སྐྱེ་བྱུང་བ་དང་མི་
འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བཤད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལས་བཅུ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བར་གསུངས་ཞེས་སོ།

གཉིས་པ་ལ་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བཤད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལོ། འདུ་ལོ་ལ། སྐྱེར་མཚན་ཉིད་དང་།
དབྱེ་བའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་ཀུན་གང་རུང་དུ་བྱུང་བའི་འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་
ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

གཉིས་པ་དབྱེ་བའི་དོན་ལ། སོ་སོའི་དོ་བོ། སྐྱེ་མ་ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་ཚུལ། ཡན་ལག་གི་བསྐྱེ་བ། ཡན་
ལག་གི་བྱངས་དེས། སོ་སོའི་བྱེད་ལས། ཚོ་དུ་ལྟོགས། ས་མཚུངས་དབྱེད་པ་དང་བདུན་པོ།

དང་པོ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། རིག་པ་ལོ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱེས་
དང་འགལ་བའི་སེམས་བྱུང་ཚོང་ས་པ་གང་ཞེས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ལས་ཀུན་ནས་

སྐྱོད་བར་རྣམས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ན་སྐྱིབ་པ་གཉིས་ལས་ཉོན་སྐྱིབ་དང་བདག་འཛིན་གཉིས་ལས་གཙོ་
བོར་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་བར་སེམས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་ལ་མི་གསལ་བའི་རྣམས་པས་
འཇུག་པའི་སེམས་བྱུང་དང་། ཁ་ཅིག་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྐྱོང་སྤངས་འགལ་བའི་སེམས་བྱུང་འདྲིའི་བསྟན་པ་
རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར། དང་པོར་ཀུན་གཞིའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་པ་དེར་ཐལ་བ་དང་། གཉིས་པར་རིག་
པ་ཡེ་ཤེས་དང་འཛིན་སྐྱོང་སྤངས་འགལ་བའི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་དེར་ཐལ་བའི་
སྐྱོན་ཡོད་དོ། །རྟོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་རིག་པ་དེ་སོ་སྐྱེ་ལོན་ལ་ཡོད་ཀྱི་འཕགས་པ་ལ་མེད་དེ། འདྲིའི་རྒྱུད་ལ་
འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསལ་དུ་གསོག་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས།
བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །སྲིད་དང་བུལ་ལ་ཡང་སྲིད་མེད། །ཅེས་གསུངས།

དེ་མཐོང་སྐྱོམ་གྱི་སྤངས་བྱ་གང་ཡིན་སྟེ་ན། དོན་གསལ་རྣམས་བཤད་ལས། མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་
བའི་མ་རིག་པ་ལོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་གྲུབ་མཐས་སློམ་བསྐྱར་བའི་གང་
ཟག་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་ཡིན་ན་གྲུབ་མཐས་སློབ་སྦྱོར་བའི་སྤང་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང་། རང་ལུགས་ལ་མཐོང་སྤང་ཡིན་ན་གྲུབ་མཐས་སློབ་སྦྱོར་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་མི་དགོས་
ཤིང་། དོན་གསལ་ལས་མ་རིག་པ་དེ་མཐོང་སྤང་དུ་བཤད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ་དགོས་ན།
ངན་སོང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་ལས་སྐྱེ་མཚེད་ཐམས་ཅད་མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ལས། རང་སོང་
བའི་སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཚེད་ཐམས་ཅད་ནི་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བར་བལྟ་འོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་སྐྱིབ་ཐམས་ཅད་དེའི་སྤང་པོ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་མཐོང་སྤང་སྤང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རང་ལུགས་ནི་འདྲིའི་བསྟན་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་སློམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཡིན་ན་སྐྱོམ་སྤང་ཡིན་པས་མ་
བྱེད་སྟེ། དེ་ལ་མཐོང་སྐྱོམ་གྱི་སྤང་བྱ་གཉིས་ཀའི་ཆོས་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པས་ཡན་
ལག་དུ་སྤངས་པར་བརྟེན་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ། གང་ཡང་རིལ་གྱིས་སྤངས་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། །རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེད་དུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །ཕྱིར་མི་འོང་བས་ཡན་ལག་
དུ་སྤངས་པར་བརྟེན་ཅེ་ན། འདོད་པ་ན་སྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །གཞུགས་དང་གཞུགས་མེད་པ་ན་སྐྱོད་པ་ནི་དེས་པ་

མེད་དོ། །དགྲ་བཅོམ་པས་ཡན་ལག་དུ་སྤངས་པར་བརྟེན་ཅེ་ན། ཁམས་གསུམ་ན་སྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམས་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་ཕྱིར། །སྤངས་ན་སྲིད་པ་གལ་
ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་ལས་འབྲས་ལ་རྣམས་པའི་མ་རིག་པ་
དང་། དེ་ལོན་ཉིད་ལ་རྣམས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ལས། རྣམས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་རྣམས་
པར་སྐྱོན་པ་ལ་རྣམས་པ་དང་། དེ་ལོན་ཉིད་ལ་རྣམས་པའོ། །

འབྲས་བུ་རྣམས་པར་སྐྱོན་པ་ལ་རྣམས་པས་ནི། མི་དགེ་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་དོ། །དེ་ལོན་ཉིད་
ལ་རྣམས་པས་ནི་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བ་རྣམས་འབྱུང་དོ་ཞེས་གསུངས། འདྲིའི་བསྟན་ཐོག་མའི་མ་རིག་
པ་ཡིན་ན་དེ་ལོན་ཉིད་ལ་རྣམས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། བདེན་དོན་མི་ཤེས་ཤིང་
ཁམས་གསུམ་གྱི་རང་སའི་སྤང་པོ་རྣམས་ལ་རྟག་པ་དང་བདེ་བ་དང་བདག་དང་རིལ་པོ་དང་གཅིག་པུ་དང་
སེམས་ཅན་དང་བདག་གིར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དང་མི་མཐུན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
འཛིན་པའི་རྣམས་པ་ཡང་དགའ་པའི་དོན་ལ་སྐྱིབ་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་རྟོག་དེ་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་ཏུ་
འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡོད་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏགས་ལུང་གིས་མི་གཞོད་དེ་འབྲས་བུ་རྣམས་
པར་སྐྱོན་པ་ལ་རྣམས་པས་ནི་མི་དགེ་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྐོང་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར།

འོན་དེ་ལོན་ཉིད་ལ་རྣམས་པའི་མ་རིག་པ་འདྲིའི་བསྟན་ཐོག་མའི་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱི་དེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་
སྐོང་དུ་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་
པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཀྱང་དགེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ཉོན་མོངས་
ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དུ་སྤངས་ཀྱི་ཀུན་སྐོང་དུ་གྱུར་པ་དང་། དེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྐོང་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་རྒྱུའི་ཀུན་སྐོང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་བྱེད་
སྟེ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ལས་དེ་ཀུན་ནས་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་པ་གསུམ། དེ་ཡིན་ན་དགེ་སོགས་གསུམ་ལས་རོ་ལུང་མ་བསྟན། སྤང་བྱ་གཉིས་
ལས་རོ་བོ་སྐྱོམ་སྤང་། སོ་སྐྱེ་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མེད་དོ། །ལོན་པེ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་སྐོར་སྤང་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་རྒྱུ་
ཞུགས་ཀྱིས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་སྟེ། དེས་མ་སྤངས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུ་ལ་མེད་པའི་སྤང་བུ་ལ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དེས་ཀྱུན་ནས་སྤོང་བའི་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང། མི་གཡོ་བའི་ལས་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོའི་དེ་བོ་ནི། རན་འགྲོར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། རན་སོར་གསུམ་དུ་སྐྱེ་
བའི་ལས་གསུམ། གཉིས་པའི་དེ་བོ་ནི། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། མིར་སྐྱེ་
བའི་ལས་དང། འདོད་པའི་ལྷར་སྐྱེ་བའི་ལས་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྤྱིར་བཞིའི་མིར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི།
གཉིས་པ་ལ་འདོད་ལྷ་དུག་ཏུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དུག་ཡོད། གསུམ་པའི་དེ་བོ་ནི། ལམས་གོང་མར་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞུགས་ལམས་དང། གཞུགས་མེད་ལམས་སུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས། དང་པོ་
ལ་འང་སའི་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་ས་བཞེར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞི། གནས་རིས་ཀྱིས་དབྱེ་ན།
གཞུགས་ལམས་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཅུ་བདུན། གཉིས་པ་ལ་གཞུགས་མེད་ཀྱི་གནས་
རིས་བཞེར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞིའོ།

གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
ལས་ཀྱིས་བག་ཆགས་བསྐྱོད་པའི་དབང་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་གཅོད་སེམས་ཀྱི་རིགས་གནས་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། རྣམ་ཤེས་ལ་ཚོགས་དུག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་ཀྱན་གཞི་ས་བོན་གྱི་ཆ་ལ་
ཚོགས་དུག་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལས་གསོག་དུས་ཀྱིས་བོན་བཞག་པའི་
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང། སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྐྱར་མ་ཐག་པའི་འཕངས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་
ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ཐོགས་མེད་ཞབས་ཀྱིས། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་དགོངས་ནས་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་
ལག་གང་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་དང། འདུ་བྱེད་དང། རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་ནི་འཕངས་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་དགོངས་ནས་གཉིས་ལས་བདུན་འབྱུང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་

པ་གཅིག་ཏུ་སྐྱར་ནས་འཇམ་དབྱེད་སྐྱེ་མའི་མཁས་འཇུག་ལས། ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ས་བོན་རྣམ་ཤེས་ལ་
བཞག་པ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང། རྣམ་ཞིག་ཞེན་ཚོགས་ནས་སྲིད་པའི་སྐྱེ་གནས་སུ་མིད་པ་འཕངས་
འབྲས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞིང། དེ་གཉིས་ཀ་དོན་དུ་ཡང་སྲིད་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

བཞི་པ་མིང་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྐྱར་མ་ཐག་པ་ནས་བཟུང་སྐྱེ་མཆེད་དུག་མ་དོད་པོར་གི་སྤང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྐྱར་བ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་མ་དོད་པའི་བར་གྱི་མེར་མེར་པོ་སོགས་མངལ་གྱི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞུགས་སུ་དེ་མིང་གཞུགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང། དེ་དུས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་སོགས་སུ་དཔོ་གཞན་བཞི་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། རྣམ་ཤེས་དེའི་དབང་གིས་
མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྐྱར་བ་ན་རྣམ་ཤེས་དང་ཚོར་འདུ་འདུ་བྱེད་དེ་མིང་བཞི་དང། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་མེར་
མེར་པོ་སོགས་པ་གཞུགས་ཏེ། མིང་གཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དེ་དག་མདུང་བྱིས་ལྟར་ཕན་ཚུན་བརྟན་པའི་རྒྱུ་
གྱིས་སྲིད་པའི་ལུས་ཀྱན་ནས་འཛིན་པ་འབྱུང་དོ་ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། མིང་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ལྷ་པ་དབང་
ཤེས་གསུམ་འདུས་ཏེ་རིག་པ་གཅོད་མི་རུས་པའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལས་མིང་
གཞུགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡོངས་སུ་རྣམས་པ་ནད་གི་མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དུག་འབྱུང་དོ་ཞེས་སོ། །

དུག་པ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། ལྷ་པ་དབང་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ལྷ་པ་ལ་འོངས་
སྤོད་རུས་པ་ནས་ཚོར་བ་བདེ་སྐྱབ་པ་ཤེས་པའི་བར་གྱི་ལྷ་པ་གྱི་འབྲུབ་བར་རྣོབས་ཀྱིས་གཅོད་པའི་སེམས་བྱུང་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་སོགས་དུག་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལས་ལྷ་པ་དབང་ཤེས་
གསུམ་འདུས་ནས་ལྷ་པ་གྱི་འབྲུབ་བ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་སོགས་དུག་འབྱུང་བ་ནི་རིག་
པའི་ཡན་ལག་གོ་ཞེས་སོ། །

བདུན་པ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་བོ་ཡོད་དེ། རིག་པས་ལྷ་པ་ལ་འོངས་སྤྱད་པ་ལས་སིམ་གཏུང་
བར་མ་གསུམ་ཅི་རིགས་པར་རང་རྣོབས་ཀྱིས་རྒྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན་ཚོར་བ་དུག་དེ་ཉིད་

ལས། དེ་གི་ལས་ཚོར་བ་བདེ་སྤྲུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱི་ཆ་ལ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་འབྲུང་བ་ནི་ཚོར་བའི་
ཡན་ལག་གོ་ཞེས་སོ།།

བརྒྱུད་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། ཚོར་བ་སྲོང་བ་ན་དེ་ལ་སྲིད་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། མདོར་ན་ཚོར་བའི་རྒྱ་ལས་ཡུལ་གྱི་རོ་བོ་ལྷོང་བ་དང་དགའ་ཞིང་ཞེན་པ་སྐྱེ་བས་ཡུལ་སྤུང་
པ་ནི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། བདེ་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདོད་སྲིད། མི་འདོད་པ་བྲལ་འདོད་
ཀྱི་འཇིགས་སྲིད། ཡང་སྲིད་དོན་གཉེར་གྱི་སྲིད་སྲིད་ལྟ་བུའོ།།

དགུ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྲིད་ཀྱི་སྲིད་པ་དེ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་འཕེན་བྱེད་ལས་
ཀྱི་བག་ཆགས་གསོས་འདེབས་པ་ལ་རྩལ་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། བཀའ་
ཆགས་ཀྱིས་སྲིད་པ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་ཡུལ་དང་དུ་ལེན་པ་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་ནི་ལེན་པའི་ཡན་ལག་སྟེ་ཞེས་
སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཉེར་ལེན་བཞི་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ལ་དབྱེ་བ་བྲལ་ན། འདོད་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཚོན་འཛིན་དང་། བདག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་བཞེར་ཡང་གསུངས་སོ་ཞེས་སོ། །དེ་
དག་གི་མཚན་གཞི་ནི། །དང་པོ་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་པ། གཉིས་པ་ལྟ་བ་དན་པ་ལ་ཆགས་པའི་
སྲིད་པ། གསུམ་པ་གྱི་རོ་བོ་ལེན་པ་བརྟུལ་ལོག་པ་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་པ། བཞི་པ་བདག་ལ་ཆགས་པའི་སྲིད་
པ་ལྟ་བུའོ།།

བརྟུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྲིད་ལེན་གཉིས་ཀྱི་མཐུས་ཡང་སྲིད་སྐྱེ་བ་འབྲུབ་པའི་
རྩལ་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ལས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྐྱས་བཅོལ་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། སྐྱེ་སྲིད། འཆི་སྲིད།
བར་སྲིད། སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་བཞེ་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མངལ་དུ་ཉིང་མཚོམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་རྣམ་
ཤེས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འཆི་ནད་དྲག་པོ་ཐེབས་ནས་དབྱུགས་ཆད་པའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་ལྟ་བུ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། འཆི་ནས་སྐྱེ་སྲིད་མ་གྲུབ་པའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ།
སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འཆི་སྲིད་མ་ཤར་བར་གྱི་སྤང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བརྟུ་གཉིས་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྲིད་པའི་དབང་གིས་ཉིང་མཚོམས་སྦྱར་མ་ཐག་
པའི་སྤང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེ་གནས་དབང་གིས་བཞེ་ལོ། །དེ་ཡང་མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་

བཞི་ཀའི་ཆོས་དང་། ལྷ་དང་བར་སྲིད་དབྱལ་བ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་གནས་ལ་རྩལ་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱེད། ཡི་དྲུགས་པ་ལ་ཆེར་
རྩལ་སྐྱེས་དང་མངལ་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དེར་ནི་སྐོར་ལས་སྐྱེས་སོགས། །སེམས་ཅན་སྐྱེ་གནས་
བཞི་དག་ཏུ། །མི་དང་དུད་འགྲོ་རྣམས་པ་བཞི། །དབྱལ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྣམས་དང་། །སྲིད་པ་བར་མ་རྩལ་ཏེ་
སྐྱེས། །ཡི་དྲུགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བརྟུ་གཉིས་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་པའི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་རིགས་
མཐུན་སྟོན་དབང་དོར་བའི་བར་གྱི་སྤང་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤང་པོ་ན་རིམ་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཆུ་བྱ་རྒྱ་བ་
དང་། སྤང་པོ་སྤར་བ་ནས་རིགས་པའི་བར་སྐྱད་ཅིག་གིས་འགག་པའི་ཆ་ལ་འཆིབ་ཞེས་འཛོགས། །རྒྱ་གཉིས་
གཉིས་ཏུ་བཞག་པ་མ་རྒྱས་པར་འཆིབ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚོ་གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་
ཚོད་ལྟར་སྐྱེ་དཀར་དང་གཉེར་མ་མང་བ་དང་ལོ་གྲངས་མང་བ་ལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་སྤར་
བར་བསམ་ན་སྐྱེས་ན་མ་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷ་དང་དབྱེ་སྐྱེ་སྤྲུགས་སོགས་ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་སུ་མི་
བགྲང་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་འགའ་ཞིག་དགའ་བཞེན་དུ་འཆིབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ལྷ་དང་དབྱེ་སྐྱེ་སྤྲུགས་སོགས་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འདྲེན་ཀྱང་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གསུལ་བྱ་རྣམས་
འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་བ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་སྤར་ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་འབྱུང་སྟེ། མ་རིག་
པའི་དབང་གིས་ལས་གསོག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་སྤར་མ་སྤར་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བ་ལས་ཡན་ལག་གྱི་
མ་ཕྱི་མ་རྣམས་དབང་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། མ་ཚང་མེད་རྒྱ་དེ་ལ་ནི། །འབྲས་བུ་གང་གིས་
ལྷོག་པར་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གསུམ་པ་བསྐྱུ་བ་ལ། ཡན་ལག་བདུན་དུ་བསྐྱུ་བ། ཡན་ལག་བཞེར་བསྐྱུ་བ། ཉོན་མོངས་གསུམ་དུ་
བསྐྱུ་བ། སྤྲུག་ཀུན་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་བ། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་བ་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། གང་གིས་འཕེན་དང་ཇི་ལྟར་གང་། །དེ་འབྲུབ་བྱེད་དང་དེ་ལ་
ཡང་། །ཉེས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་རྣམས། །ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
མ་རིག་འདུ་བྱེད་གཉིས་ནི་གང་གིས་འཕེན་པའི་ཡན་ལག་ རྣམ་ཤེས་ནི་རྟེན་འབྲེན་པའི་ཡན་ལག་ མིང་

གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་བཞིན་གང་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་སྲིད་ལེན་གཉིས་ནི་གང་གིས་འགྲུབ་པའི་ཡན་ལག་སྲིད་པ་ནི་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པའི་ཡན་ལག་སྐྱེ་བའི་གང་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་རྒྱ་ཤི་ནི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཛོགས་ཡིན་ཏེ།

དེའི་ཉེན་ལས། གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཅིག་གིས་དང་། རྣམ་པ་བཞི་དང་གཉིས་ཀྱིས་དང་། བཞུགས་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་གིས་ནི། འོན་པ་དེ་དག་རབ་ཏུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཡན་ལག་བཞེད་བསྟུ་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་དང་། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བཞེད་བསྟུ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། འཕེན་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེན། མ་རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལོ། །འཕངས་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེན། མིང་དང་གཟུགས་དང་། སྐྱེ་མཚེད་རྒྱལ་དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བའོ། །མཛོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེན། སྲིད་པ་དང་། ལེན་པ་དང་། སྲིད་པའོ། །མཛོན་པར་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེན། སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་ཤི་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉེན་མོངས་གསུམ་དུ་བསྟུ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཁས་འཇུག་སྡོམ་བྱང་ལས། མ་རིག་སྲིད་ལེན་གསུམ་ཉེན་མོངས། །འདུ་བྱེད་སྲིད་པ་གཉིས་ནི་ལས། །ལྷག་མ་བདུན་པོ་སྟུག་བསྟུ་ལོ། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྲིད་པོ་ལས། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉེན་མོངས། །གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་པོ་སྟུག་བསྟུ་ལོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་དེ་དག་སྟུག་ཀུན་གཉིས་སུ་བསྟུ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་རིག་འདུ་བྱེད་སྲིད་ལེན་སྲིད་པ་རྣམས་ཀུན་འབྲུང་བའི་ན་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་སྟུག་བསྟུ་ལོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ལྷ་པ་དེ་དག་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་བསྟུ་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དང་། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སུ་བསྟུ་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གངས་པེས་ཚུལ་ལ། ཀུན་ཉེན་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གངས་པེས་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་ཉེན་གྱིས་འཁོར་བ་སྐྱེ་བ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། འཕངས་པའི་འབྲས་བུ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་དང་བཞེད་བསྟུ་ལེན་པེས་དེས། དང་པོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་རིག་

འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་གསུམ། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིང་གཟུགས་སོགས་བཞི། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྲིད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ། བཞི་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ཤི་བཞག་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་གསུམ་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡོད་དེ། མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསྟུངས་ཏེ་འཁོར་བར་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གསོག་པའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་འཕངས་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིང་གཟུགས་སོགས་བཞིར་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལུས་དང་ལོངས་སྟོང་གཉིས་ལས། ལུས་ཀྱི་དོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིང་གཟུགས་དང་། བྱད་པར་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་མཚེད་རྒྱལ་བཞག་པ་གང་ཞེག་ལོངས་སྟོང་ལ་འད་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྟོང་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རེག་པ་དང་། རྣམ་སྲིན་གྱི་ལོངས་སྟོང་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་འགྲུབ་བྱེད་རྒྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུམ་དུ་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། འགྲུབ་བྱེད་ལས་ཀྱི་དོ་བོ་རུས་པ་མཐུན་ཏུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་སྲིད་ལེན་གཉིས་དང་། ལས་དེ་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་མཐུན་ཏུ་སོང་བའི་ཆ་ནས་ལས་རང་གི་དོ་བོ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་གཉིས་སུ་འཛོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། གྲུབ་འབྲས་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། དེའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱ་ཤི་རྟེན་འབྲེལ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ལོ་ན་རེ། འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་དབང་དུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དེ་ལྟར་གངས་པེས་ཀྱང་། མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱ་ཤི་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་དུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གངས་པེས་མ་དེས་པར་འགྲུར་ཞིང་། མེད་ན་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་དང་། མ་རིག་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང་ཡན་ལག་ཆ་གཅིག་གིས་འབད་མེད་དུ་གོ་ལ་བར་འགྲུར་ལོ་ཞེན། མ་རིག་པ་ལ་རྒྱ་དང་རྒྱ་ཤི་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་ཀྱང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གངས་པེས་མ་དེས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་དག་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆ་གཞན་དང་གཞན་དུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་སྲིད་པོ་ལས། གསུམ་པོ་དག་ལས་གཉིས་འབྲུང་ཞིང་། གཉིས་ལས་བདུན་འབྲུང་བདུན་ལས་ཀྱང་། གསུམ་འབྲུང་སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ། །དེ་གཉིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར། །ཞེས་སོ། །

དེའི་དོན་ནི་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ཤི་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལྷན་པོ་ལ་བཞེད་པར་འཛོན་པའི་བཞེད་འཛོན་རྒྱུན་

མ་ཚད་པ་ཡོད་ལ་དེའི་ཚེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་རགས་པར་གྱུར་པའི་བདེན་འཛིན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་རང་འབྲས་གང་
ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་སྐྱེ་བ་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་སྟེ། རྟོང་ཉིད་
བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་དངོས་པོ་རྣམས། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་གང་། །དེའི་རྟོན་པས་མ་རིག་
གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྱིད་བར། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་
པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་རང་འཛིན་ཡོད། །ཅེས་དང་། རྒྱད་སྟེར། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཚུལ་བཞིན་མིན། །ཡིད་ལ་
བྱེད་ལ་རྟག་ཏུ་གནས། །ཞེས་པའི་ཡིད་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཕུང་པོར་རགས་པ་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཚེས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་རགས་པ་ཡིན་ལ། དེས་རྒྱ་བྱེད་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་རྟོན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་
མ་འི་མ་རིག་པ་དང་ལས་དེ་ལས་འབྲས་བུ་བདུན་དེ་ལས་སྐྱེ་རྒྱ་དང་མ་རིག་པ་གསུམ་བར་མ་འཚད་དུ་འབྱུང་བ་
ཡིན་ཅོ་ཞེས་པའི་དོན་ཅོ།

དེས་ན་འཇམ་མགོན་སྐྱེས་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་ཕུང་པོར་རགས་པ་བདེན་མེད་
རྟོགས་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ལ་ཐུག་པར་སྒྲུབ་ཞེས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་མེད་ཚུལ་ཡང་ཕུང་པོར་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཆོ་དེའི་རྒྱ་
ཅན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་ལེགས་པ་ཡིན་ཅོ།

ལྷ་པ་རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། མ་རིག་པས་ཡུལ་གྱི་གནས་
ལུགས་ལ་སྐྱིབ་པར་བྱེད། འདྲ་བྱེད་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ས་བོན་འདེབས་པར་བྱེད། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་གནས་
སུ་འཁྲིད་པར་བྱེད། མིང་གཟུགས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་འཛིན་པར་བྱེད། སྐྱེ་མཚེད་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་
ལུས་རྫོགས་པར་བྱེད། རིག་པས་ཡུལ་དབང་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྲུར་བ་ཡོད་སུ་གཅོད་པར་
བྱེད། ཚོར་བས་རྣམ་སྲིན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པར་བྱེད། སྲིད་པས་ཡང་སྲིད་དུ་སྤྲར་ཕུང་པོ་སྤྲད་པར་
བྱེད། ལེན་པས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ལས་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད། སྲིད་པས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདུབ་འཇམ་མངོན་པར་འགྲུབ་
པར་བྱེད། སྐྱེ་བ་དང་རྟོག་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་གནས་སུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དུས་མཐའ་ལས།
སྐྱིབ་པའི་ཕྱིར་དང་འདེབས་པའི་ཕྱིར། །འཁྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་ཀྱན་འཛིན་ཕྱིར། །རྫོགས་བྱེད་ཕྱིར་དང་གསུམ་གཅོད་
ཕྱིར། །ཉེ་བར་སྤྱོད་ཕྱིར་སྤྲད་པའི་ཕྱིར། །སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་དང་མངོན་འདྲའི་ཕྱིར། །སྤྲུག་བསྐྱེད་ཕྱིར་ན་འགོ་ཉོན་

མོངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དུག་པ་ཚོ་དུ་ལ་རྫོགས་ཚུལ་ནི། རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལྟར་མཚོ་གཉིས་ལ་རྫོགས་ཏེ། ཚོ་
སྲ་མའི་ཚོ་རྟོན་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས། ཚོ་སྤྲད་ལ་འགྲུབ་བྱེད་སྲིད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་པའི་སྲིད་
པས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འཕངས་འབྲས་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་དང་གྲུབ་འབྲས་སྐྱེ་བ་དང་རྟོག་གཉིས་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །རིང་ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཚོ་སྲ་མ་མིའི་ལུས་རྟོན་ལྟ་བུ་ལ་རན་སོང་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས། དེ་ལ་སྲིད་ལེན་གྱིས་གསོས་མ་བཏབ་པར་ཤིན་ལྟ་བུ་སྤྲུག་སྐྱེས་ནས་སྐྱེ་བ་
དེ་ལ་སྲར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་འགྲུབ་བྱེད་སྲིད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་སྟེ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་རན་འགོར་སྐྱེ་བ་ལྟ་
བུ་ལོ། །དེ་ཡང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པའི་སྐྱེ་བ་གཉིས་བར་
མ་ཚད་དུ་འབྱུང་བར་མ་དེས་ཏེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་ནས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་མ་བསགས་པར་སྐྱེ་བ་དུ་
མའི་བར་དུ་ཚོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤོང་འགྲུར་གྱི་ལས་བཞིན། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་
ལས་བསགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་འབྲས་བུ་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་གཉིས་སྐྱེ་སྲིད་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཚོད་པ་མི་སྲིད་དེ།
འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་གྲུབ་པའི་ལས་མཐུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། སྲིད་པ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། མི་ཤེས་སྲིད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་། །མ་བཟོད་སྲིད་པ་ཉིད་བཤད་པ། །རྒྱུན་འཕེན་པར་
བྱེད་ཕྱིར་དང་། །དེ་མ་ཐག་ཕྱིར་ལས་ཀྱང་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བཞིར་བྱེད་པའི་འཕེན་འགྲུབ་
ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་འགལ་ཏེ། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་དགོས་
པ་གང་ཞིག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དེ་དེའི་རིང་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་སུ་བྱེད་དེ་རིང་བའི་
རྒྱ་བསགས་ཀྱང་ཉེ་བའི་རྒྱ་སྲིད་ལེན་གྱིས་གསོས་མ་བཏབ་ན་འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་ནས་སྲིད་པ་སྤོང་བའི་
ཚོད་དུ་སྤོན་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་གཉིས་སུ་བྱེད་ནས་རྣམ་སྲིན་གྱི་དོ་བོ་དང་དེའི་ཉེས་དམིགས་རྟོགས་པའི་ཚེད་དུ་
གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་འཕངས་འབྲས་དང་འགྲུབ་འབྲས་གཉིས་འགལ་བར་ཐལ།
འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྲུབ་སྟེ། སྐྱེ་མཚེད་དུག་པོ་དེ་འཕངས་འབྲས་དང་འགྲུབ་འབྲས་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕངས་འབྲས་དང་གྲུབ་འབྲས་ཅེ་ཅེ་ནས་འཕེན་འགྲུབ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་

ཡིན་པ་གང་ཞིག འཕངས་འབྲས་དང་གྲུབ་འབྲས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་གཅིག་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མདོར་ན་འཕམ་འབྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་
འཕངས་འབྲུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚོ་གཉིས་དང་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་རྗེས་པ་ལོད་ཅིང་ཚོ་གཅིག་དང་བཞི་ལ་
རྗེས་པ་མི་སྲིད་པའོ་ནོ། །འོ་ན་རེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཚོ་གཉིས་དང་གསུམ་པོ་ནོ་རྗེས་པ་
མི་འབྲད་དེ། འཕམ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་མས་ཚོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
སྐྱོན་མེད་དེ་འཕམ་འབྲུབ་ཀྱི་ལས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱེ་བ་དུ་མས་ཚོད་ཀྱི་དེད་ག་རྟེན་འབྲེལ་གཞན་དང་གཞན་དུ་
གཏོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བདུན་པ་ས་མཚུངས་ལ་དབྱེད་པ་ནི། སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་བསྟུན། རང་ས་
ནས་རང་སར་སྐྱེ་བ། འོག་ས་ནས་ཤོང་སར་སྐྱེ་བ། ཤོང་ས་ནས་འོག་སར་སྐྱེ་བ་གསུམ་དུ་བསྟུས་ཤིང་། རྒྱ་ས་
པར་ཕྱོན་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ནས་ས་དགུར་སྐྱེ་བ་ཀྱི་གཅིག་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ནས་འདོད་པར་
སྐྱེ་བ་དགུ་ཡོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྤྱི་དུ་རྒྱུ་བ་དགུ་འི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་ས་
དགུ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ན་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཚོ་ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་
སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ན་མ་རིག་པ་འདོད་པའི་སར་
གཏོགས་ཤིང་ཡན་ལག་རྣམས་བརྒྱ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སར་མཚུངས་སོ། །དེ་བཞིན་
དུ་ས་དགུ་པོ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་ན་མ་རིག་པ་བསམ་གཏན་དང་པོར་གཏོགས་ཤིང་གཞན་
ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སར་གཏོགས་པ་ནས་ས་དགུ་པོ་ནས་སྤྱི་དུ་རྒྱུ་བ་ན་མ་རིག་པ་ཅི་ཡང་
མེད་ཀྱི་སར་གཏོགས་ཤིང་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤྱི་དུ་རྒྱུ་བའི་སར་མཚུངས་པའི་བར་རིགས་བསྐྱེད།།

མདོར་ན་འདོད་ཁམས་མ་གཏོགས་ས་དགུ་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཤིག་པ་དེ་འོག་ས་དང་གཞན་ཐམས་
ཅད་རང་སར་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་གསལ་ལས། སྐྱེ་བའི་ས་པ་གང་ཡིན་པ་མདོན་པར་འབྲུབ་པར་བྱེད་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ཡང་དེས་པར་དེའི་ས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་
གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་སར་གཏོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ཤི་
བཅས་སྐྱེ་སར་གཏོགས་པ་ལ་དོགས་པ་མེད་ཅིང་། ས་གཞན་གྱི་འཕམ་བྱེད་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་དུ་འཕམ་པ་མི་

སྤྱི་དཔས་འཕམ་བྱེད་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཤེས་གཉིས་དང་། ས་གཞན་གྱི་སྤྱི་དཔས་ཀྱིས་ཀྱང་ས་གཞན་དུ་ཡང་སྤྱི་
འབྲུབ་པ་མི་སྤྱི་དཔས་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཀྱང་སྐྱེ་ས་དེར་གཏོགས་པ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་བབས་པ་
ཡིན་ནོ།།

གོང་སར་སྐྱེ་བའི་ལས་ཀྱི་ནས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་དེ་འོག་སར་གཏོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་འཕམ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་པ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྟོགས་ཐོབ་པ་སྤོང་དུ་འགྲོ་དགོས། ཉེར་བསྟོགས་ཐོབ་པ་ལ་ཀྱང་སྤོང་གི་མ་རིག་པ་སྤོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་གང་
ཞིག་དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྲོ་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གོང་མར་སྐྱེ་
བའི་མ་རིག་པ་འོག་སར་གཏོགས་ཚུལ་བསྐྱེད།།

གོང་མའི་དོན་གཞི་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པར་འོག་མར་འཕམ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་མི་སྤྱི་དེ། འོག་
ས་དམན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ས་དགུར་སྐྱེ་བའི་འཕམ་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསམ་གསལ་པ་ཡོད།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཚད་དུ་རང་སའི་གནས་རིས་རྟེན་ལ་རང་སའི་གནས་རིས་སུ་སྐྱེ་བའི་ལས་གསོག་པ་
མེད་དེ། རང་སའི་རྟེན་ལ་རང་སའི་ཉེར་བསྟོགས་སྐྱོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གཞི་མཚན་གྱི་བྱུང་པ་ཐོབ་
ནས་དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་འཇུག་པ་མི་སྤྱི་དཔའི་ཕྱིར།

བསྟུན་མ་རིག་པ་ལ་སྤྱི་ལེ་སྟེ། དང་པོ་སྐྱེ་སར་གཏོགས་ནས་འཆི་སར་མི་གཏོགས་པའི་མ་རིག་པ་
ནི་ཁམས་ཤོང་མ་བརྒྱད་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་མ་རིག་པ་ལྟ་བུའོ། །འཆི་སར་གཏོགས་ནས་སྐྱེ་སར་མ་
གཏོགས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཅི་ཡང་མེད་ནས་སྤྱི་དུ་རྒྱུ་
བའི་བར་གྱི་བརྒྱུད་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེ་འཆི་གཉིས་ཀའི་སར་གཏོགས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་འདོད་པ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་
བའི་མ་རིག་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེ་འཆི་གཉིས་ཀར་མ་གཏོགས་པ་ནི་འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བའི་
མ་རིག་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་གང་རུང་ཡིན་ན་རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཡོད་པས་མ་
ལྟར་སྟེ། སྤྱི་དུ་རྒྱུ་བའི་སའ་བསྟུས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་ས་པའི་མ་རིག་
པས་ཀྱང་སྤོང་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་མ་རིག་པས་ཀྱང་སྤོང་བྱེད་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་དེ་འདུའི་མ་རིག་པ་ནི་གང་དུ་ལས་གསོག་པའི་རྟེན་དེའི་སར་གཏོགས་ཏེ། ཉོན་ཡིད་ཡིན་ན་ཀྱང་གཞི་ལ་

དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་བྱང་པ་གང་ཞིག་ས་གཞན་གྱི་ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་ཀུན་གཞི་
ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་རྣམས་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱེད་བཀུག་ཉོན་འགག་པའི་རིམ་པས་
རྣམས་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་འཛོམས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ལམ་ལུ་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་འབྲུང་བ་
དང་། སྤྱིར་བཞིའི་བསྐྱོམས་པས་འབྲས་བུ་བྱང་བ་རྣམས་རྣམས་བྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། བན་རྒྱུན་རྒྱུ་བྱེད་འབྲས་
གཉིས་ཀྱི་རྣམས་བྱང་ཚེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་སློབ་པ་ལ་ཡོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགག་པའི་རིམ་པ་ནི། དཔུ་མ་ཚུ་བ་
ལས། མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་ན། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་འབྲུང་མི་འགྱུར། །མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་
ནི། །ཤེས་པས་དེ་ཉིད་བསྐྱོམས་པས་སོ། །ཞེས་མ་རིག་འགག་པས་འདུ་བྱེད་འགག་པ་དང་མ་རིག་འགག་པའི་
རྒྱུ་ཚེས་བཟུང་བ་སྟུན། དེ་དང་དེ་ནི་འགག་གྱུར་པས། །དེ་དང་དེ་ནི་མངོན་མི་འབྲུང། །སྤྱུག་བསམ་ལུང་པོ་འབའ་
ཞིག་ལ། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་དག་འགག། །ཅེས་འདུ་བྱེད་འགག་པས་ཡན་ལག་གི་མ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འགག་
པའི་རྒྱུ་བ་གསུངས་སོ། །

དེ་ཡང་མ་རིག་པ་འགག་པའི་རྒྱུ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོས་
བསམ་གྱིས་དོན་སྤྱི་རྒྱུ་ལ་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཚོ་གསུངས་སྤྱིར་ན་སློམ་པས་མཐོང་ལམ་ན་ལུང་པོ་འཛིན་ཏུ་བདག་མེད་པར་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚོ་མཐོང་སྤང་གི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྤངས་པས་སློམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་
པ་མ་སྤངས་ཀྱང་དེས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སྤོང་བར་མི་བྱེད་དེ། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། སྤར་སོ་སྐྱེ་སྐྱབས་སུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མང་དུ་བསམགས་པས་འགྲུབ་བྱེད་སྲིད་ལེན་གྱིས་གསོས་
བཏབ་པའི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ལེན་པ་ནི་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བཞིན་ནོ། །སློམ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་
མཐོང་སྤང་གི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འབྲུང་བའི་ཡན་ལག་གི་མ་རྣམས་འགག་བྱེད་ཀྱང་སྤར་སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ལ་སློམ་
སྤང་གི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འབྲུང་བའི་ཡན་ལག་གི་མ་རྣམས་ནི་མ་འགག་ལ། སློམ་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མཐའ་
མས་སློམ་སྤང་གི་མ་རིག་པ་བཅོམ་པའི་རྒྱུ་སུ་ནི་སློམ་སྤང་གི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་བྱུང་བའི་ཡན་ལག་གི་མ་
རྣམས་ཀྱང་མི་འབྲུང་བ་ཡིན་ནོ། །བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ནི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ནས་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་

པ་སྤངས། སློམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་ཀྱང་སྤར་སོ་སྐྱེ་སྐབས་སློམ་སྤང་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་
འབྲུང་བའི་ཡན་ལག་གི་མ་རྣམས་ཀྱང་མི་འབྲུང་སྟེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས། །འཕགས་པས་འཆི་དང་ན་བ་དང་། །ཀ་
བའི་སྤྱུག་བསམ་ལུང་སྤངས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་ཐེག་
ཚེན་འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །

ཉན་རང་དག་བཅོམ་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཏུ་གཉིས་
མེད་ཀྱང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་སོགས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བཞིའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ག་
ཆགས་ཀྱི་ས་དང་། དེའི་ཀུན་ནས་སྤོང་བའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ལྟ་བུ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་དང་། ཉན་རང་དག་
བཅོམ་རྣམས་དག་པའི་ཞིང་དང་བྱང་འཕགས་རྣམས་གཞན་དོན་དུ་སྲིད་པར་སྐྱེ་བའི་ན་བར་འདོད་པའི་དག་ཚུ་
དང་མཚུངས་ལྟར་གྱི་སྲིད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་དང་། དེ་ལས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་
བར་གྲུབ་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པའི་ཆ་དང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་
བསྐྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་ག་ཤི་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནས་འགག་ན་ས་བཏུ་རྒྱུན་གྱི་མཐའ་མ་རྩི་ལྟ་བུའི་
ཉིང་ལེ་འཛིན་གྱིས་བཅོམ་སྟེ་རྟག་པ་དམ་པ་ལ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚོས་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་དུས་ན་འགག་པ་ཡིན་ནོ། །

ཞེན་འཛིན་རྟོག་པའི་འཕུལ་འཁོར་ལས།།

སྤང་བའི་ཡན་ལག་བཏུ་གཉིས་པོ།།

ཞེན་མེད་ཤར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་གྱིས།།

གཅོད་པའི་སྐལ་བཟང་འབྲུང་བར་སློན། །ཞེས་ཀྱང་སྐྱས་སོ། །

༦། སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར།

དུག་པ་སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་བཤད་པ་ལ། གཉེན་པོ་སློམ་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར། ཉེན་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན། སྤང་བྱ་སློམ་སྤང་ལྟན་སྟེ་གྱི་ཉོག་པ། དེ་ལྟར་སྤང་ཉོག་པ་ལྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་པར། དག་བཅོམ་རྣམས་ཐར་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཀྱི་མ་གཏོགས་པར། །སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན། དེའི་དགོངས་པ་བཀའ་བའལ། སྤྱོད་པ་སོལ་རྣམས་བསྐྱོད་སུ་དང་། དངོས་གཞི་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་བསྟན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་སློམ་སུ་འཇུག་དགུ། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་སོང་འོང་ནས། །ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །སོགས་ནས་འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །ཞེས་པས་བསྟན། སྐབས་འདིར་གཞུང་ལས་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སློམ་སུ་འཇུག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མཁས་པ་ལམ་ལོ་ཆེས་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སློམ་སུ་འཇུག་འདི་ཉིད་སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་དུ་བཞེད། དེ་ལྟར་སློམ་སྤང་གི་གཉེན་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་ཉོག་སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཐེག་ཆེན་སློམ་ལམ་དོན་གཅིག་གོ།

འོན་ཀྱང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ནི། སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་ཡིན་ན་སློམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་སེམས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་སྤང་བྱ་ཉོག་པ་བཞི་སྟོང་གྱེད་གྱི་གཉེན་པོ་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་སྐབས་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སློམ་སུ་འཇུག་པའི་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། མཐོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་འདྲའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་ལ་སློམ་སུ་འཇུག་གསུང་དུ་ཐོབ་པ་དེ་སློམ་ལམ་ལ་རྩལ་སྤུང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་སློམ་ལམ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པས། བོད་གི་སློམ་ལམ་རྣམས་སུ་ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་བསྟན་ནས། འདིར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཆ་ཐོད་རྒྱལ་གྱིས་མཚན་ནས་སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་ལྷག་མཐོང་གི་ཆ་བསྟན་པར་སེམས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་སེ་སོ་འོ་སྐལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་བྱ་ཉོག་པ་བཞི་སྟོང་བའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་ཉོག་སློམ་ལམ་ཅུ་སྟེར་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེན་ས་དགའའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་བཅུ་པོ། །འདི་ནི་མཁས་པ་གཞན་དང་མི་མཐུན་པའི་རང་གི་ཉོག་པའི་རིམ་ཚོས་ལོ།།

ཐོད་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་དབྱེད་པ།

སྐབས་འདིར་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། གང་གིས་འཇུག་པའི་རྟེན། ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་སྤྱོད་པ། ཚུལ་བཞིན་འཇུག་པའི་དངོས་གཞི། དེ་ལྟར་འཇུག་པའི་དགོས་པ་དང་བཞི། དང་པོ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་སུ་གཉིས་པ་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་སྤྱོད་པ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐོད་རྒྱལ་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ཆེད་མཐར་གནས་སློམ་སུ་འཇུག་མ་སྟེ་ལ་བར་སློམ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སློམ་ལམ་ལོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེན། རིང་སྤྱོད་སོལ་རྣམས་བསྐྱོད་སུ་ཉིང་ལེ་འཛིན་དང་། ཉེ་སྤྱོད་ཉིང་ལེ་འཛིན་གཉིས།

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཐོད་རྒྱལ་གྱི་དངོས་གཞིའི་སློམ་སུ་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་སློམ་སུ་འཇུག་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྟེ་ལ་བར་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་སློམ་སུ་འཇུག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡར་སོང་དགུ་དང་མར་འོང་བརྒྱད་དེ་གཞན་སུ་བཅུ་བུ་ལྟར་མ། རོན་གསལ་ལྟར་ལ། ཡར་སོང་གནས་བརྒྱད་དང་མར་འོང་ཡང་འགོག་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དང་པ་རྣམས་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་འགོག་པའི་བར་དུ་སོང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགོག་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་བར་དུ་འོངས་ཏེ་དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པའི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་པ་སོལ་རྣམས་བསྐྱོད་སུ་ཉིང་ལེ་འཛིན་སྤྱོད་པའི་སློམ་སུ་འཐར་གནས་དགུ་ལ་མ་སྟེ་ལ་བར་ལུགས་མཐུན་དུ་སློམ་སུ་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མདོན་ཉོག་སུ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མཐར་གྱི་གནས་པའི་སློམ་སུ་འཇུག་གི་གནས་དགུ་པོ། །དེ་ཉིད་མ་མཐའ་ཞལ་ལུང་དུ་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་དངོས་གཞི་རྒྱུད་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་དོན་མཚན་བསམ་ཉེ་སྤྱོད་དུ་བཞག་པའི་ལུགས་འཐར་པར་སྤྱོད་པོ།།

གསུམ་པ་དངོས་གཞི་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སེ་མཚན་སུ། དགོས་པ། སྤྱོད་པའི་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཐོད་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ་སློམ་སུ་འཇུག་པའི་སློམ་སུ་འཇུག་གང་ཞིག་སྟེ་ལོ་ཆོས་མི་

འདྲ་བར་སྲེལ་ནས་སློམ་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཡར་སོང་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་འཇུག་དང་། མར་འོང་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་འཇུག་གཉེས། དང་པོ་འོང་བོ་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་དང་སློམ་ས་འཇུག་དགུའོ་གང་རུང་ལ་འགོག་པ་དང་འདོད་སེམས་གང་རུང་སྲེལ་ནས་ལྷགས་མཐུན་དུ་སློམ་ས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། འགོག་སློམ་ས་སྲེལ་བའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་དངོས་གཞིའི་སློམ་ས་འཇུག་དང་། འདོད་སེམས་སྲེལ་བའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་དངོས་གཞིའི་སློམ་ས་འཇུག་གཉེས། བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་པོར་འགོག་པ་སྲེལ་ནས་ལྷགས་མཐུན་དུ་སློམ་ས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་གནས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྲེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་དང་སྲེལ་ཚེས་འགོག་པ་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་འཇུག་ན། ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་བསྐྱེད་དུ་བཏང་ནས། དང་པོར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སློམ་ས་པར་འཇུག། དེ་ནས་འགོག་པ་ལ་སློམ་ས་པར་འཇུག། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཅིག་བརྒྱུད་ནས་བསམ་གཏན་གཉེས་པར་འཇུག། དེ་ལས་འགོག་པར། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉེས་པ་གཉེས་བརྒྱུད་ནས་གསུམ་པར་འཇུག། དེ་བཞིན་བཞི་དང་པུ་སོགས་བརྒྱུད་ནས་འགོག་པ་ལ་སློམ་ས་པར་འཇུག་པ་ནས་མཐར་སྐྱོད་ལ་སློམ་ས་པར་འཇུག། དེ་ནས་འགོག་པ་ལ་སློམ་ས་པར་འཇུག། དེ་ལས་ལངས་ཏེ་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་མངོན་དུ་བྱེད་དོ།

གཉེས་པ་འདོད་སེམས་དང་སྲེལ་བའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་འཇུག་གི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། སློམ་ས་འཇུག་དགུའོ་གང་རུང་ལ་འདོད་སེམས་སྲེལ་ནས་ལྷགས་མཐུན་དུ་སློམ་ས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནས་བཅོམ་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། འདོད་སེམས་ནས་སམ་གཏན་དང་པོར། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གཅིག་བརྒྱུད་ནས་འདོད་སེམས་ནས་བསམ་གཏན་གཉེས་པར། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉེས་པ་གཉེས་བརྒྱུད་ནས་བསམ་གཏན་གསུམ་པར་སློམ་ས་པར་འཇུག་པ་ནས་འགོག་པའི་བར་དུ་འཇུག། དེ་ལས་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མཚན་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །ལ་ཅིག་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་གནས་ལ་བརྩིས་ནས་ཡར་སོང་གནས་ལ་བརྩིས་དུས་དང་བརྩིས་པར་འདོད་ཀྱང་། དེ་སྲེལ་གཞི་སྲེལ་ཚེས་གང་ཡང་མིན་པས་ཡར་སོང་གི་གནས་ལ་འགོག་པ་དང་སྲེལ་བ་བརྩིས་པ་འདོད་སེམས་དང་སྲེལ་བ་

བཅོམ་བརྒྱུད་དེ་སོ་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་བྱང་སེམས་དབང་རྣམས་རྣམས་སེམས་ལྷན་བའི་མཐར་ཐུག་པ་འགོག་པའི་སློམ་ས་འཇུག་ནས་སེམས་རགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་ཅུས་པར་དང་པོ་འགོག་པ་ནས་སྤྱི་ཚེའི་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ལས་མཚན་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་འདོད་སེམས་དང་སྲེལ་བའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་གནས་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚན་ལ་བརྒྱུད་ནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་དབང་རྣམས་རྣམས་ནི་ཡར་སོང་འགོག་པ་ནས་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགོག་པ་ནས་ཐང་ཀར་མཚན་འདོད་སེམས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །དེས་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལས་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་མ་བཤད་པ་དང་། བྱི་བརྒྱུད་རྣམས་ཅུད་རྒྱུད་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་མཁས་དབང་རྣམས་མཁྱིལ་གཅིག་ཏུ་བཞེད་དོ།

གཉེས་པ་མར་འོང་གི་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་འཇུག་གི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་བཞེད་དང་སློམ་ས་འཇུག་དགུའོ་གང་རུང་ལ་འདོད་སེམས་དང་འགོག་པ་གང་རུང་སྲེལ་ནས་ལྷགས་མི་མཐུན་དུ་སློམ་ས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་སེམས་དང་སྲེལ་བ་དང་། འགོག་པ་དང་སྲེལ་བའི་ལྷགས་མི་མཐུན་གྱི་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་འཇུག་གཉེས།

དང་པོ་འོང་བོ་ཡོད་དེ། སློམ་ས་འཇུག་དགུའོ་གང་རུང་ལ་འདོད་སེམས་སྲེལ་ནས་ལྷགས་མི་མཐུན་དུ་སློམ་ས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནས་བཅོམ་བརྒྱུད་ཡོད་དེ་སྲེལ་གཞི་སློམ་ས་འཇུག་དགུའོ་གང་རུང་ལ་འདོད་སེམས་དགུའོ་གང་རུང་ལ་འགོག་པ་དང་སྲེལ་བའི་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་ལས་མཚན་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལས་འགོག་པ་ལ་འཇུག། དེ་ལས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ལས་འགོག་པ་གཅིག་བརྒྱུད་ནས་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་ལ་འཇུག། དེ་ལས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ལས་འགོག་པ་དང་སྤྱི་ཚེའི་ཅུད་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་པར་འཇུག་པ་ནས་གསུམ་དང་བཞི་སོགས་བརྒྱུད་ནས་མཐར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏོ།

གཉེས་པ་འགོག་པ་དང་སྲེལ་བའི་ལྷགས་མི་མཐུན་གྱི་ཐོད་རྒྱུ་གྱི་སློམ་ས་འཇུག་གི་དོ་བོ་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་འགོག་པ་སྲེལ་ནས་ལྷགས་མི་མཐུན་པར་སློམ་ས་པར་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་རྗེས་ལ་

མངོན་རྟོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གནས་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། སྤེལ་གཞི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་དང་སྤེལ་ཚོས་
འགོག་པ་བརྒྱུད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་མཚོན་པའི་མཚོན་གྱི་འདོད་སེམས་ནས་འགོག་པར་འཇུག། དེ་
ལས་སྲིད་ཚེ་ལ་དེ་ལས་འགོག་པར་དེ་ལ་སྲིད་ཚེ་གཅིག་བརྒྱུད་ནས་ཅི་ཡང་མེད་ལ་དེ་ལས་འགོག་པར་དེ་ལས་
སྲིད་ཚེ་དང་ཅི་ཡང་མེད་གཉིས་བརྒྱུད་ནས་མཐའ་མཐའ་ཡས་ལ་འཇུག་པ་ནས་དེ་བཞིན་གསུམ་དང་བཞི་
སོགས་བརྒྱུད་ནས་མཐའ་བསམ་གཏང་དང་པོ་ལས་འགོག་པར་འཇུག་ཅིང། དེ་ལས་མཚོན་པའི་མཚོན་གྱི་འདོད་
སེམས་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

འོན་ཡང་སོང་གནས་ལ་འགོག་པ་ནས་སྲིད་ཚེ་འཁྲུང་ཆུང་ལ་འཇུག་སྟེ་དེ་ལས་མཚོན་པའི་མཚོན་གྱི་
འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང། མར་འོང་སྐབས་འགོག་པ་ནས་སྲིད་ཚེ་འཁྲུང་ཆུང་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་ཐད་
ཀར་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་སྟེ་མ་ན། ཡར་སོང་སྐབས་ཁམས་གོང་མའི་སེམས་
ཞི་བ་དེམ་ཐག་རྒྱུན་བྱེད་ནས་འགོག་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས་སྲིད་ཚེ་འཁྲུང་ཆུང་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་འདོད་སེམས་
མངོན་དུ་བྱེད་མི་ལུས་པ་ཡིན་ལ། མར་འོང་སྐབས་ཞི་འདོད་སེམས་རགས་པ་དེམ་ཐག་རྒྱུན་བྱས་ནས་འགོག་པ་
ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པས་འགོག་པ་ལས་འཁྲུང་ཆུང་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་མཚོན་པའི་མཚོན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་
ལུས་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ས་མཚོན་པའི་ཡོད་དེ། སྤྱིར་ཐོད་རྒྱུ་ལ་སྟོན་པས་པར་འཇུག་པའི་ལུས་པ་མཐོང་ལམ་ནས་
ཐོབ་པས་ས་དང་པོ་ནས་ཡོད། རོན་གསལ་ལ་ལས། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བཟོན་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་
བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྟེན་གྲུབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ན་གོ་སྤྲོ་བས་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སྟོན་པས་ལྷན་གྱི་སྟོན་དུ་
ཡང་ཡོད་པས་མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་དང་སྟོན་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་བར་དུ་དེ་ཉིད་གསུངས་པའི་
གནད་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ།། །ལྷད་པར་སྟོན་པས་ལྷན་གྱི་དེ་བོར་གྱུར་པའི་ཐོད་རྒྱུ་ལ་འབད་རྩེ་དང་བཅས་ཏེ་འཇུག་
པའི་ཆས་བདུན་པ་མཚམས་དང་གང་འདོད་དབང་འབྱོར་བཞི་དག་སར་དང། མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་དེ་བོར་གྱུར་པའི་ཆ་
ནི་སངས་རྒྱལ་ལ་དབང་ལྡན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་དོ།།

བཞི་བ་དགོས་པ་ནི། སྟོན་པས་འཇུག་གི་རིགས་ཐམས་ཅད་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་དང་སྤེལ་མ་སྤེལ་
གྱི་ནད་དུ་འདུ་བས་དེ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་དང་ལྷད་པར་སྟོན་སྤང་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་སྟོན་པས་ཚུ་སྟོར་གྱི་རྟེན་དང་

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་གྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤོང་བ་
ལ་སོགས་པ་རྟེན་གྲུབ་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལུ་བསྐྱབ་བཤད་ནི། ཐོད་རྒྱུ་ཞེས་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མ་འཇུག་པར་འོག་མ་བརྒྱུད་ནས་ཐོང་མཐའ་
ཐོད་ལ་མཚོངས་ནས་འཇུག་པས་ན་ཐོད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡར་སོང་སྐབས་འགོག་པ་ནས་བསམ་གཏང་
འོག་མ་གསུམ་བརྒྱུད་ནས་བཞི་བར་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ།། མར་འོང་ལ་ཐོད་རྒྱུ་ཞེས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་གནས་
བརྒྱུད་ནས་འཇུག་པས་སྤྲོ་བཤད་གྲུབ་སྟེ། གཞུང་ལས། མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཚོན་པ་བརྒྱུད་སྟེ། ཐོད་
རྒྱུ་ལ་ཉི་སྟོན་པས་འཇུག་པས། །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །དུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱུད་བརྒྱུ་
ནས། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགྲོ། །ཞེས་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མཚོན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན། །དེ་ཉིད་ལས། ས་བརྒྱུད་རྣམས་གཉིས་སྤེལ་བ་དང། །གཅིག་བརྒྱུད་སོང་
ཞིང་འོངས་ནས་ནི། །རིས་མི་མཐུན་པ་གསུམ་པར་འགྲོ། །ཐོད་རྒྱུ་ལྱི་ཉི་སྟོན་པས་འཇུག་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་
ལ་སྟོན་པས་པར་འཇུག་པའི་གཞི་ནི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱུད་དེ་ཟག་བཅས་བརྒྱུད་དང་ཟག་མེད་བདུན་
ལ་འོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་ན། སྤྱིར་བ་དང་དོས་གཞི་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་འང་རིང་སྤྱིར་སྐབས་བསམ་གཟུགས་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་གནས་གཉིས་ལ་
ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་མཐར་ཆགས་སུ་སྟོན་པས་པར་འཇུག་པ་དང། །ཉེ་སྤྱིར་སྐབས་ཟག་བཅས་
ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཟུགས་གཉིས་ལ་བསམ་གཏང་དང་པོ་ནས་གསུམ་པ་གསུམ་པ་ནས་ནས་མཐའ་མཐའ་
ཡས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་གནས་པའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་པའི་ལུགས་མཐུན་པའི་
ལུགས་མཐུན་དུ་འཇུག་པ་དང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་བར་བྱས་སོ།།

དོས་གཞི་ལྟར་སྐབས་ཟག་བཅས་བསམ་གཏང་དང་པོ་ནས་ཟག་མེད་བསམ་གཏང་གསུམ་པ་དང།
དེ་ལས་ཟག་བཅས་ནས་མཐའ་མཐའ་ཡས་དང། དེ་ལས་ཟག་མེད་ཅི་ཡང་མེད་པར་རིས་མི་མཐུན་པའི་ལུགས་
འབྱུང་གི་ཐོད་རྒྱུ་དང། ཟག་བཅས་སྲིད་ཚེ་ནས་ཟག་མེད་རྣམས་ཤེས་མཐའ་ཡས་སོགས་ལ་རེ་བརྒྱུ་ནས་
རིས་མི་མཐུན་པའི་ལུགས་ལྟོགས་ལ་སྟོན་པས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།། །འདི་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐོད་རྒྱུ་གཉིས་ལ་
མིང་མཐུན་ཀྱང་དོན་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། །ཉི་སྤྱང་ལས། ཅི་བྱ་འོག་དང་འོ་སྤུག་མཚན་ཉིད་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་

གསུངས་པ་བཞེན་མོ། །དེའི་དོན་མོ། །ཀུ་ཀ་དང་ཀུ་དུ་ཀ་གཉིས་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་སྲི་མ་བྱུང་ག་དང་ཕྱི་མ་འོ་ཐུག་ལ་འཇུག་པ་ལྷན་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུ་གི་ཐོད་རྒྱལ་གཉིས་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་ཞེས་པའི་དོན་མོ།

ཐོད་རྒྱལ་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་གཉེར་ལས།།

འཕེས་པའི་རྣམ་བཤད་བསིལ་ཟེར་འདིས།།

རྫོང་ས་པས་རྩམ་པའི་ཀུ་སྲུང་ཚལ།།

བཞད་དང་མི་བཞད་གཟུ་བོས་གཟིགས། །ཞེས་ཀྱང་ཐལ་ལོ།།

གཉིས་པ་སྲུང་བྱ་སློམ་སྲུང་རྟོག་པ་བཤད་པ་ལ། མདོ་མོ་གོང་དུ་མཐོང་སྲུང་གི་མདོ་ཡིས་བསྟན་ཏེ། སྲུང་པ་རྒྱན་སྲུང་ལས། སྲུང་བྱ་ནི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྲུང་བྱ་དེའི་ལྷན་སྐྱེས་དང་ས་བོན་གྱི་ཆ་བཟང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེ་བའི་ཆོན་ལོགས་སུ་མ་གསུངས་མོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འཆད་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཕ་བར། མདོར་བསྟུན་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སློམ་སྲུང་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་དང་། གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་དགུ་དང་། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་པོ་དང་། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་ཡི། །ཞེས་སོགས་དང་། བདག་ཉིད་ཐེབ་ཞི་ནི་ཀུན་མཁུན་ནི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་དགུ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྱུང་པའི་འཇུག་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་སྒྲུང་བྱར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་དེ་སློམ་སྲུང་འཇུག་པ་བཟུང་རྟོག་གི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྱུང་པའི་ཕྱི་མ་གང་ཟག་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་འོངས་སྦྱོང་པ་པོར་རྗེས་སུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་དེ་སློམ་སྲུང་རྗེས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྱུང་པའི་ཚོས་ལ་དམིགས་ནས་འོངས་སྦྱོང་པ་པོར་བཏགས་པ་ཚམས་དུ་

ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་དེ་སློམ་སྲུང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།

རྟོག་པ་དེ་དག་གི་ཐ་སྲུང་ལ། །འདིར་མཐོང་སྲུང་རྟོག་པའི་སྐབས་སུ་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་སོགས་བཞེད་ཐ་སྲུང་མཛོད་དེ། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱོར་སྐབས། །འཇུག་པ་དང་མི་ལྟོག་པ་དང་། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་རྗེས་དང་བཏགས་ཡོད་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །སློམ་སྲུང་རྟོག་པའི་སྐབས་འདིར་འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྲུང་མཛོད་པར་དེ་དག་ལ་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་ཅན་དང་། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། །སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྲུང་གསུངས་ཏེ། ཕ་བར། སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་དང་། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞེད་དེ། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་དང་། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེ་རྒྱུ་ཡི། །ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །འཕགས་པའི་རྟོག་པ་བཞེད་ཐ་སྲུང་དེ་དང་མཐུན་ལ།

སྦྱོར་དཔོན་གྱིས་ནི། སྦྱོར་འཇུག་གཉིས་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་དང་། །དེའི་ཡུལ་ཅན་དེའི་སྲུང་བྱ་ལ་བཞེད་དེ། །དེ་ཡང་གཟུང་རྟོག་དང་འཛིན་རྟོག་དང་པོ་སྦྱོར་བའི་སྲུང་བྱ་དང་། །གཟུང་རྟོག་གཉིས་པ་དང་འཛིན་རྟོག་གཉིས་པ་འཇུག་པའི་སྲུང་བྱར་གསུངས་ཏེ། །དོན་གསལ་ལས། །འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་སྐབས་སློམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་པོ། །ཞེས་དང་། །ལྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་སྐབས་སློམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་དགུ་པོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་སྲུང་རྟོགས་རྗེས་པའི་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ལ། མདོ་ཡིས་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་དེ། སྲུང་པ་ལས། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཚོག་ཏུ་འགོ་བ་དང་། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་མཚོག་ཏུ་མྱོང་བྱུང་མཚོག་ལེག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚོགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན། །དེའི་དགོངས་པ་བཀའ་བལ་ལ། །ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །སོགས་ཚོགས་བཅད་གཉིས་གསུངས། །དེའི་དོན་ནི་སྲུང་པ་རྒྱན་སྲུང་ལས། །ཡམས་ནད་ནད་ལྟ་བུ་ལྟར་དུ་སྦྱོང་པའི་རྟོག་པ་པོར་བཤད་ལྟ་བུ་རྣམས་སློམ་ལམ་གྱི་ཐེ་བཟང་དུ་སོང་ནས་སྲུང་མི་སྦྱོར་བར་དབུགས་ཕྱིན་པ་ན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགོ་བའི་ཕན་བདེ་སྦྱོབ་པ་དང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐེག་གསུམ་གྱིས་བསྟུན་པའི་ཡོན་ཏན་ལུག་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཚོ་ལ་རྒྱུ་བོ་བཞེད་དུ་འབྲས་བུ་མཚོག་གིས་མཛོས་པའི་བྱང་སེམས་དག་ས་པ་འམ་ས་བཅུ་བ་དེ་ལ་འདུ་བར་བྱེད་ཅེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞེན་མོ།

༡། བར་ཚད་མེད་པའི་ཕྱི་སྐྱེ་རྒྱུ།

བདུན་པ་བར་ཚད་མེད་པའི་ཕྱི་སྐྱེ་རྒྱུ། མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། བསྐྱབ་པ་འདི་ནི་སོགས་ཚིགས་བཅད་བདུན་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དགོངས་པ་བཀའ་ལ་ལ། རོ་བོ་ཞི་ལྷག་གི་ཉིང་ལེ་འཛིན་དུ་བསྟན་པ། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་མཁས་གསུངས། དང་པོ་ལ་འད་རྒྱ་བསོད་ནམས་ཚད་མེད་བར་ཚད་མེད་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། རོ་བོ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། རྟོང་གསུམ་སྐྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་བསྟན། དེའི་དོན་རྟོང་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་མཐར་དག་ཉན་རང་གི་རྟོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ས་དང་བྱང་སེམས་གྱི་ས་ལ་བཀོད་པའི་དགོངས་པ་ལས་ཀྱང་བར་ཚད་མེད་པའི་ཕྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་འདི་ནི་བསོད་ནམས་ཚད་མེད་པ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་ཏེ། 1

གཉིས་པ་ནི། བར་ཚད་མེད་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །ཅེས་རྟོན་ཞིག་ལས་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་དང་བརྟན་པ་རྣམ་པ་ཀུན་རྟོགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བསྟན། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེའི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །ཞེས་པས་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན། བདག་པོ་བློ་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །ཅེས་པས་བདག་པོའི་རྟོན་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན། རྣམ་པ་ཞེ་ཉིད། །ཅེས་པས་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤྱད་པ་རྒྱན་སྤྱར་ལས། དེ་ལ་འདི་ཡི་དམིགས་པ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྐྱོས་པ་ཀུན་གྱི་དངོས་པོར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། བདག་པོའི་རྟོན་ནི་ས་བཅུ་པ་མན་ཚད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་དྲན་པ་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། རྣམ་པ་ནི་སྐྱོས་པ་མཐར་དག་ཞི་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཅོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བར་ཚད་མེད་པའི་ཕྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་གྱི་དོན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དངོས་རྒྱུ་རྒྱུར་པའི་མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱེད་སྐྱོར་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཚད་མེད་པའི་ཕྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་གཉེན་པོའི་ལྷོག་པ་ནས་མ་བསྟན་པར་བསོད་ནམས་མང་པོའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་སློབ་གྱི་ཕྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་གཉེན་པོའི་ལྷོག་པ་ནས་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་སློབ་པར་འབྱུང་བས་དེ་སྤོང་བའི་ཚད་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ས་དགུ་པ་མན་ཚད་ཡོད་ས་སྤོང་གི་སློབ་མཁས་བསྟན་ནས་ས་བཅུ་པ་འབྲས་བུའི་སློབ་མཁས་བསྟན་པ་བཞིན་ཅོ།

༢། བསལ་བྱ་ལོག་སྐྱབ།

བརྒྱད་པ་བསལ་བྱ་ལོག་སྐྱབ་ལ། མདོ་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། མཐུ་ཚེན་ལྷན་པ་བསལ་གཏམ་བཞིས་ཀྱང་གནས་བྱེད་ལ། །ཞེས་པ་ནས། སྤྱིན་མེད་འོད་ལྡན་རྒྱ་དགྲིལ་ཡར་གྱི་རོ་བཞིན་ཅོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་ཏེ། རྒྱན་སྤྱར་ལས། མདོ་འདིར་ནི་སྐྱེ་བ་པར་ཕྱིན་ལྷ་ལ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་བསལ་བ་ལོ་ན་བསྟན་པས། དེས་ཐབས་མཁམས་ལ་ལོག་སྐྱབ་ཀྱང་དངོས་སུ་བསལ་ལ་ལ། གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་གྱིས་སེལ་བས་ན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡི་དགོངས་པ་བཀའ་ལ་ལ། འདི་ལ་ནི། རབ་ཏུ་སྐྱེ་རྣམས་རྒྱུད་མར་ཚོལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

བསལ་བྱ་ལོག་སྐྱབ་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། བདེན་གཉིས་འགའ་འདུར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་དང་དེས་སྐྱོ་བཏགས་ཀྱི་ཆ་གང་རུང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེན་བཅུ་དུག་དེ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་འཐད་དང་། །ཞེས་པས་དམིགས་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། དེ་ཡི་ནི། རོ་བོ་ཉིད་དོས་བཟུང་བ་དང་། །ཞེས་པས་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཞེས་པས་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། །ཞེས་པས་བདེན་གཉིས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། །ཞེས་པས་སྐྱེད་པའི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། །ཞེས་པས་སྐྱེད་པའི་རྟོན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐབས་བཅས། །ཞེས་པས་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཐུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་། །ཞེས་པས་མངོན་རྟོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། །ཞེས་པས་སྤང་བྱ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། །ལམ་བཅས་དང་། །ཞེས་པས་ལམ་གྱི་དོན་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། །ཞེས་པས་སྤང་བཞེད་ཀྱི་རབ་དབྱེལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། །ཞེས་པས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སློབ་པ་ལ། །ཞེས་པས་ལམ་སྐྱོར་ཚུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཅོ།

དེ་དག་བསྐྱེན་དོན་དམ་སློབ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་དང་། ཀུན་རྫོབ་སློབ་ཅན་གྱི་ལྷན་ཀ་གཉིས་སུ་བསྐྱེད། མ་ཐམ་ཞལ་ལུང་ལས། དངོས་པོར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འགའ་བར་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པ་

དོན་དམ་ཉམས་སྤྱོད་ལོང་དེ་ལྷན་ཆོས་མི་འཐད་པར་ཚོད་པ་དོན་དམ་སྤོང་ཅན་དང་། ལྷན་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་
དམ་སྤྱོད་ལྷན་པ་ལྷན་ཆོས་སྤོང་ཅན་ཉམས་པ་ལྷན་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་རྣམས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་དགའ་བའ་ལ་
བརྟེན་པ་ཅན་གྱིས་ལྷན་པ་རྣམས་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་མདོ་ལས་བཞེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ཡང་དངོས་སྤྱོད་
བས་དབྱུ་མ་པ་ལ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཚུ་སྦྱོར་གྱི་དམིགས་རྣམས་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་པར་ཐལ། ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འབྱུང་ལྟ་བུ་ལྷན་ཆོས་སྤོང་ཅན་གྱི་ལྷན་པ་ལོན་ཏེ། དབྱུ་མ་པའི་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་ལས་སྤངས་
ཉམས་སྤོང་ལོང་དམ་དོན་དམ་སྤོང་ལྷན་པའི་ལྷན་པ་ལོན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཚུ་སྦྱོར་གྱི་དམིགས་
རྣམས་ཚོས་ཅན། ཐ་སྤྱད་དུ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། བདེན་པར་མ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཐལ་རག་དོན་དམ་
སྤོང་ཅན་གྱི་ལྷན་པ་ལོན་ཏེ། དབྱུ་མ་པའི་དོན་དམ་གྱི་ལས་སྤངས་ཉམས་སྤོང་ལོང་དམ་སྤོང་ལྷན་ཆོས་སྤོང་ཅན་པར་
བྱེད་པའི་ལྷན་པ་ལོན་ཏེ། ལྷན་ཆོས་དེ་ལྟར་སྤྱད་ཡོན་ཏེ། ལྷན་ཆོས་དང་པོར་འགལ་ཁྲབ་ཀྱི་ལན་དང་།
གཉིས་པར་ཁྲབ་མེད་ཀྱི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར།

བོད་སྤྱོད་ཤེར་བྱིན་ཟེན་བྱིས་ལས་ཀྱང་། དེ་སེལ་བྱེད་བདེན་གཉིས་འགལ་མེད་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་
དོན་དམ་དུ་མེད་པས་དོན་དམ་པར་མེད་གོ་ཚེད་ཀྱང་ལྷན་ཆོས་ཏུ་མི་ཚོད་པར་སྤོང་པ་རྟོག་འབྱུང་དུ་འཆར་བ་དང་།
ལྷན་ཆོས་ཏུ་ཡོད་པ་དེའི་དོར་ཡོད་གོ་ཚེད་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་གོ་མི་ཚོད་པར་སྤྱད་པ་རྟོག་འབྱུང་དུ་འཆར་བ་དོར་
གནས་པའི་གནད་ཀྱིས་ལྷན་པ་སེལ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། །ཤེར་བྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་
གསལ་ལོང་སྒྲུབ་གསར་བ་ལས་སྤྱོད་ལྟ་བུའོ། །།

སྐབས་བྱུག་པ།

དེ་ལྟར་དབང་དུ་བྱ་བའི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་བཤད་ནས་བརྟན་པའི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་ཕྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མཐར་གྱིས་པ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཁའ་ལྷན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པར་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་མཁའ་ལྷན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་མཐར་དག་པོ་རིམ་མཐར་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་དུ་བསྐྱོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། དོན་གསལ་ལ་ལས། ཕྱི་མོའི་མཛོད་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་བ་དང་བསྐྱུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་པོ་རིམ་བཞིན་དུ་བཀྲུགས་ནས་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པས་མཐར་གྱིས་པའི་མཛོད་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཉིད་མདོ་ཡིས་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་དེ། རྒྱན་སྦྲུང་ལས། མཐར་གྱིས་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ནི་སྐབས་འདིར། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་སོགས་ཚོགས་བཅད་བཞེས་བསྟན་ཏེ། མར་ཕྱིན་རྒྱུག་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་འདི་ཙམ་དུ་ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འདུ་བས་ན། ལམ་རྟོན་པ་པོ་སངས་རྒྱས་དང་། ལམ་དངོས་དང་། དེ་ལ་འཇུག་པ་དགེ་འདུན་ཡིན་པ་ཤུགས་ཀྱིས་མཚོན་ལ། རྗེས་བྱུང་གསུམ་དང་དངོས་མེད་པོ་ཉིད་ཀྱང་དེར་འདུ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སྤྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་བྱུང་དང་ཚོས། །དངོས་མེད་པོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ། །མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །ཅེས་གསུངས།

དེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚོན་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཁའ་ལྷན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཐར་ཆགས་སུ་སྐྱོམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་མཁའ་ལྷན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་སྐྱོམ་པས་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྲོར་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐར་གྱིས་པ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཅུ་གསུམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེན་བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། མར་ཕྱིན་རྒྱུག་རྗེས་བྱུང་གསུམ་དངོས་མེད་པོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་གྱིས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཞིག་དོན་དམ་པར་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྤྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱོར་བའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྲོར་སྤྱིན་པའི་མཐར་གྱིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེས་མར་ཕྱིན་གཞན་ལ་རིགས་འགྲེ། དེ་གང་ཞིག་དོན་དམ་པར་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཚོ་ག་རྒྱུ་ལ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱུང་བའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྲོར་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཚོ་ག་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད། དེས་རྗེས་བྱུང་གཞན་ལ་རིགས་འགྲེ། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཞིག་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་འབྲོར་དངོས་མེད་པོ་ཉིད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

འོན་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བའི་སྐྱོམ་བྱ་དེ་རྣམ་རྗེས་སྦྱོར་བའི་སྐྱོམ་བྱར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་དང་གཅིག་མ་ཡིན་ནམ་ཅིའི་ཕྱིར་རྗེས་བྱུང་གསུམ་རྒྱུ་དུ་བསྟན་ཏེ་བཤད་རྗེས་བྱུང་གསུམ་སྐྱོམ་པས་རྣམ་རྗེས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་སྐྱོམ་རྒྱུ་དང་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་སྟུང་ན། དེའི་ལན་ནི། དཔལ་སྐྱུ་སྐྱོམ་རིམ་ལས། དེ་ཡང་གཞུང་ལས་རིམ་གྱིས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་སོགས་བཅུ་གསུམ་པོར་བཤད་པས་མི་རྟག་སོགས་རྣམ་པ་སྐྱོམ་པ་རིམ་གྱིས་པར་ཇི་ལྟར་འགྲུར་སྟུང་ན། བཅུ་གསུམ་པོ་ནི་རིམ་གྱིས་པའི་སྐྱོམ་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི་སྐྱོམ་དངོས་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དཀོན་མཚོ་ག་གསུམ་ནི་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོན་ཡིན་པས་ན་རྟོན་དང་། ལྷ་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་ནི་ལམ་སྐྱོམ་པའི་དཔལ་པོ་དང་། རྣམ་པ་རེ་རེ་བཞིན་ཡང་པོ་ལྷ་ཕྱིན་པ་རྒྱུ་ལྷ་གཙུག་ཚང་ཞིང་རྟོན་ཉིད་ཀྱིས་ཅེས་ཟེན་པའི་རྒྱུ་ལ་དུ་སྐྱོམ་པས་ན་ཕྱི་མ་བདུན་པོ་སྐྱོམ་རྒྱུ་དང་། གཏོང་བ་དང་རྒྱུ་མཐུན་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དེ་གཉིས་ལ་གནས་ན་ཚོར་བས་ཐམས་ཅད་དུ་མཐོ་རིམ་གྱི་ལུས་རྟོན་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལུས་སུ་ཚོགས་པའི་སྐྱོན་ལམ་སྐྱུབ་པའི་མཐུན་ཞེན་ཚང་བར་འགྲུར་བས་ན་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་པོ་མས་པར་བྱེད་པའི་གོ་གསུ་སུ་གྱུར་པའོ། །དེས་ན་བསྐྱོམ་བྱ་དངོས་ནི་མཛོད་རྟོགས་འགྲིང་པོ་འོ་སྐབས་སུ། མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་

དང་། དེར་བ་དེ་ཡི་གོ་མི་དང་། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དོས་བཟུང་གི་དེ་སྐྱོ་ཐམས་ཅད་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་
ལ་སྐྱེད་ན་ཡང་རིམ་གྱིས་པའི་བསྐྱོམ་བྱ་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་པར་འགྲུལ་ལ། ཕྱི་མཁུལ་མིའི་དེ་སྐྱོས་སྐྱ་
མ་སྐྱ་མ་སྐྱོན་པར་བྱས་ན་ཡང་རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བ་རབ་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གོ་མི་མཐར་ཁྲིམ་པར་འཆད་
དགོས་པས། གང་ལྟར་ཡང་རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བྱ་ལས་ལོགས་ན་རིམ་གྱིས་པའི་བསྐྱོམ་བྱ་
མེད་པར་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བའི་བསྐྱོམ་བྱ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་རིམ་གྱིས་པའི་བསྐྱོམ་བྱ་མེད་ན་
འདིར་མཛོད་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་བཞག་སྐྱུ་ན། འདི་གཉིས་ལ་གཅོད་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་
ཡོད་དེ། རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བ་ནི་གཅོད་པའི་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པས་མཚོན་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་སྐྱོས་
བྲལ་དུ་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་ལ། རིམ་གྱིས་པ་ནི་གཅོད་པར་སྤྱིང་ཇེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པ་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཕྱི་སྐྱེད་པ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྣམ་རྗེས་སྐྱོར་བ་ནི་མཉམ་བཞག་དང་། རིམ་གྱིས་
པ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱོམ་པ་གཅོད་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་སྐྱོར་བ་འདི་གཉིས་མཉམ་ཇེས་སུ་གསུངས་པའི་དོན། ད་ལྟ་སེམས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མཉམ་བཞག་དང་། དེ་ལས་ལངས་ནས་སྐྱོད་ལམ་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བཞག་པ་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ས་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མཚོན་མ་
དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས་ལ་མཉམ་པར་འཛིན་པ་ནི་མཉམ་བཞག་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལ་ཕྱི་སྐྱེད་པ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་ད་ལྟ་ལས་དང་པོ་བས་སྐྱོམ་པའི་དུས་སུ་རྣམ་རྗེས་སྐྱོམ་པའི་ཆོ་ཡང་མི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་
སྐྱོང་རྒྱུ་ཞིང་དེ་ཉིད་སྟོང་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྐྱོམ་པ་དང་། རིམ་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་སྟོང་པ་དང་མ་
བྲལ་བའི་དང་ནས་རྣམ་པ་རྣམས་གོ་མི་མ་བཞིན་དུ་གསལ་བཏབ་ནས་བྱུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སྐྱོམ་ཆུལ་རྣམ་
པ་རེ་རེ་ནས་སྐྱོམ་པ་དང་མང་པོ་སྐྱེལ་ཏེ་སྐྱོམ་པའི་བྱུང་པར་དང་། སྟོང་པ་དང་རྣམ་པ་གཅོད་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ཚོམ་
མ་གཏོགས་མཉམ་ཇེས་ཀྱི་བྱུང་པར་མེད་པ་ལྟར་སྐྱེད་ན་འདྲ། འཕགས་པ་ས་ཐོབ་ནས་རྣམ་རྗེས་སྐྱོམ་པ་ན་
རྣམ་པ་རེ་རེ་ནས་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐྱོམ་མ་དགོས་པར། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྐྱེད་
གི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལན་ཚུ་ཆུལ་ཐིམ་པ་ལྟར། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གི་གྲོང་དུ་དག་སྟེ་སྐྱེའི་

སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་མཛོད་དུ་གྱུར་པས་ན་མཉམ་བཞག་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་
རྣམས་ནི་དཔེར་ན་སྟོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས་ཤོར་བཟང་གི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཉིང་
དེ་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་མཐུད་ག་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་སྐྱིན་སོགས་རྒྱལ་སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱོད་པ་རྒྱུ་ལས་ཆེ་རྣམས་
ཀྱང་ཉིང་དེ་འཛིན་ལོ་ནིའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་རིམ་གྱིས་པའི་སྐྱོམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པ་དང་བཅས་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་སྐྱོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཐར་དུ་སྐྱོམ་
པ་མེད་ཀྱང་རྣམ་པ་གཏན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མཐོང་ལམ་ཅེ་མོའི་སྐབས་སུ། སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་
རེར་ནི། །དེ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱེད་པ་གང་། །སྐྱེད་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོད་པ་ཡིས། །བསྐྱེད་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་
ལམ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག་དུག་སུམ་ཅུ་ཅུ་དུག་གི་རང་བཞིན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པར་བཤད་
པ་བཞིན། མཁུལ་བ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཇི་སྟེད་པ་རྣམས་ཀྱང་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་
དུ་སྐྱོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆུལ་དུ་རྗེས་སུ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་རྣམ་ཀུན་མཛོད་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་སྐྱོམ་པ་ཆེན་
པོ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ ཞེས་པའི་མིང་གི་དོན་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

མཐར་ཁྲིམ་པའི་ཉམས་ལེན་ཐོབ་པའི་ཚད་ཀྱང་སྐྱེད་པ་རྒྱན་སྐྱེད་ལས། དེ་ལ་མཁུལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་
པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་གྱིས་དོན་དུ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཡང་དེ་རྣམས་དཀྱུས་
ཐོག་གཅིག་དུ་སྐྱོམ་ལ་ཤར་བ་ཅོམ་ཞིག་གིས་མཐར་ཁྲིམ་པའི་བསྐྱོམ་ཆུལ་སྐྱེད་མེད་མིན་པ་མིན་ཏེ་འོན་ཀྱང་རིང་
བའི་སྐྱོར་བ་ཅོམ་ཡིན་ལ། དེར་མ་ཟད་གཞི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་སྐྱེ་མེད་དུ་སྐྱོམ་པས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཚོས་ཀུན་
བསྐྱེད་ཀྱང་དེ་ཅོམ་ཞིག་གིས་མཐར་ཁྲིམ་པར་མི་འགོ་བ་བཞིན་ནོ། །

འོན་གང་ཞེ་ན། གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ཅན་གྱི་དོར་ཚོས་གཅིག་བསྐྱོམ་ན་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་ལ་འཇུག་
མི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱིན་པ་ལྟ་བུ་རེ་རེས་ཀྱང་པར་ཕྱིན་གཞན་བསྐྱེད་པས་ན། ཐབས་ཤེས་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱེད་པར་ཅན་གང་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་ཀུན་འདུ་ཆུལ་པར་ཕྱིན་ཀུན་སྐྱེད་པ་དང་།
བཤད་མ་ཐག་པ་སྐྱོར་བ་ལ་ལོག་སྐྱེད་བསལ་བའི་སྐབས་བཞིན་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གོ་མི་ལེས་
པ་ཅན་ནས་སོ་སོར་དམིགས་བྱེད་པའི་ཆུལ་གྱིས་ཉམས་ལེན་སྐྱིན་པ་སྐྱེ་གཅིག་ལ་འད་པར་ཕྱིན་ཀུན་ཚང་བའི་

ཚུལ་གྱིས་མངོན་ཞེན་མེད་པར་སྐྱབ་ཅིང་། མཉམ་བཞག་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རོ་གཅིག་པའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་ལ་
གོམས་པའི་མཐུས། ཉམས་ལེན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འང་མ་ཞུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དོན་གསུམ་གྱིས་མཚོན་
པའི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་རིམ་གྱིས་འདྲེན་ཞིང་འཆར་ཐུབ་པའི་གནད་ལྟར་པར་ཅན་ལ་ཚུལ་བ་དང་དེས་པ་ཇི་
བས་ཇི་འཕེལ་དུ་སོང་བ་ནི་མཐར་གྱིས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གསུམ་པ་ནི་མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་གྱིས་པའི་ས་མཚོ་མས་ནི་འཕགས་པས་ཐོས་
བསམ་གྱིས་དངས་པའི་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་སྟེ་ཚོགས་ལམ་ནས་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་སྐྱོམ་
པ་གསལ་སྐྱང་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་སྐྱེར་ལམ་དྲོད་ནས་རྒྱན་མཐའི་སྲ་ལོག་གི་བར་དུ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་
གསུངས། ཤེར་ཕྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྤྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྐྱང་གསར་པ་ལས་སྐབས་བྱུག་པའོ།། །།

སྐབས་བཅུན་པ།

གཉིས་པ་བརྟན་པ་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེད་བ་འཆད་པ་ལ། མཐར་གྱིས་པའི་སྐྱེད་བའི་འོག་དུ་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེད་བ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་ཉེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེལ་ས་པ་ལས་མ་ཉེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་གཅིག་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་མཐའ་དག་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེད་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་འཆད་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཉིད་མཛོན་ཡིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྤྱད་པ་རྒྱན་སྦྱར་ལས། མདོ་འདྲིའི་ཚོས་འདི་ཡོངས་རྒྱུ་ལས་བྱས་ནས་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེ། །ཞེས་པའི་རྐྱེད་པ་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། བོད་དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་རྒྱུ་ལས་གྱི་ཚོས་འདི་ལ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པར་བྱས་ཏེ་བོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྒྱན་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གྱི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་ཡུལ་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་བསྐྱེད་ནས་དེའི་རྣམ་གོ་ལ་ལམ་ལ་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་འོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ། །དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རེས་ཀྱང། །ཞེས་སོགས་གསུངས།

དེས་ན་མ་ཉེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱོན་ལུས་པའི་ལུས་པ་མཐར་ཐུག་ཐོབ་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་སྐྱེད་པའི་སྐྱེད་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ལྟོག་པའི་སྐྱོན་ནས་དབྱེན་བཞི་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡༽ རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་མིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ།

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་གཅིག་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་མཛོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་སྐྱེད་པའི་ལུས་པ་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རེས་ཀྱང། །ཟག་མེད་ཚོས་ཀུན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སུ་དབྱེད་སྤྱོད་པའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཀྱང། །བསྐྱེད་ཐེག་ཚེན་སྐོབ་ལམ་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ཚུལ་རང་ཉིད་ཀྱི་རོ་བོར་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས། དཔེ་ཇི་ལྟར་ན། ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཐོ་བོར་སྤྱོད་ཀྱང། །རྟོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་པ་ན། །ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འགྲུལ་བ་ལྟར། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ཤེས་དེ་བཞིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ལོ། །

༢༽ རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ།

གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་སྤྱོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་གཅིག་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་སྐོབ་ལམ་གྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་མཐའ་དག་མཛོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་སྐྱེད་པའི་ལུས་པ་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཅུ་བར། གང་ཚོ་ཚོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱད་བྱེད་དང་བསྐྱེད་བསྐྱེས་ཚུལ། དཔེ་རྣམས་བོད་བཞིན་རིགས་བསྐྱེ།

༣༽ མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ།

གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། ཚོས་ཅན་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་དེ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་སྐྱེད་པའི་ལུས་པ་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་སྤྱོད་པ་ཡི། །ཚོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲར་གནས་

ནས། ཚེས་ཀྱང་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། རྣམ་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༥། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ།

བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། དུལ་ཡུལ་ཅན་ཐད་དེ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔེ་རྣམས་འགྲོ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མི་ལམ་དང་ཞི་དེ་མཐོང་ཉིད། གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་ལྟར། ཚེས་རྣམས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་རིགས་ཡང་ལྷན་གྱི་ཚུལ་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་མོ། །དེ་དག་གིས་མཚམས་ནི། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལོ་ནར་རོ། །

འོན་ཀྱང་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པ་དང་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མ་དག་ས་བདུན་མན་ཆད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པ་ཞེས་བཤེད་དེ། མཚན་འཛིན་གྱི་འབད་ཚོལ་དང་བཅས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟོགས་རིགས་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །ས་བརྒྱན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་ཞེས་བཤེད་དེ། མཚན་འཛིན་གྱི་འབད་ཚོལ་མེད་པར་འབད་མེད་ལྷན་སྒྲུབ་ཏུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟོགས་རིགས་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཞེས་བྱའོ། །

དེས་ན་དག་ས་ཡན་ཆད་དུ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡོད་ཀྱང་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚེས་མེད་པ་ཡིན་ཉེ། དེ་ཡིན་ན་མཚན་འཛིན་གྱི་འབད་ཚོལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དག་ས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་མཁས་དབང་སྤྱིའི་འགྲོས་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ལ།

མ་མམ་ཞལ་ལུང་གི་ཐུན་མིན་དགོངས་པ་ལྟར་ན། དང་པོ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱ་ནི་གཅོ་བོ་རྗེས་ཐོབ་པར་ཕྱིན་རྒྱལ་གི་ཉམས་ལེན་མཐར་གྱིས་པའི་སྐྱོར་བ་དང་། རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དེ་བོ་ནི། རྒྱ་ཆེ་བའི་རྣམ་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱོར་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ནི་སྤྲོད་འབྲས་གསུགས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལ། དེ་དང་གི་རྒྱུད་ལ་དད་པ་སྤྲོད་པས་དེའི་རྒྱ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཆའ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པ་ཞེས་བཞེད།

གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱོར་བའི་རྒྱ་ནི། དངོས་མེད་དོ་ཉིད་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ་རྟོགས་པ་ཉིད་དང་། སྐྱོར་བ་དང་གི་དོ་བོ་ནི་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། འབྲས་བུ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ལ་བྲལ་འབྲས་ཚོས་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ཡེ་ནས་སྤྲོད་ཟེན་པས་དེའི་རྒྱུའི་ལྷོག་ཆར་ས་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་ཞེས་བཞེད། དེ་ཡང་རྒྱུད་སྒྲུབ། མངལ་སྤྱབས་བྲལ་འབྲུམ་རྟོག་པའི། །ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་སྤྲོད་པར་འདོད། །ཅེས་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས།

གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱ་ནི། དུལ་ཡུལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོར་བ་དང་། མཚན་ཉིད་མེད་པར་བེ་བོ་ནི་མཉམ་ཉིད་མཐའ་བྲལ་དུ་སྐྱོམ་པའི་མངོན་རྟོགས་དང་།

བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱ་ནི། དུལ་ཅན་མི་སྐྱོར་བའི་སྐྱོར་བ་རྗེས་པའི་སྐྱོབས་ལས་དང་། རང་གི་དོ་བོ་ནི། དུལ་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་མངོན་རྟོགས་སུ་བཞེད་དོ། །དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱོར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ལྷོག་པ་ནས་དང་། བྱི་མ་གཉིས་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་ལྷོག་པ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་པ་ལྷོག་པའི་ཆར་ས་གཞུང་གི་དོན་རྒྱབས་ཆེན་པོས་འབྲལ་འདུག་པས་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་གཟིགས་པར་འཚལ་ལོ། །

སྤྱད་པ་རྒྱན་སྐྱར་ལས་ནི། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་མན་ཆད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པ་དང་། རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རང་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པར་སྐྱད་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྱར་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་རྣམས་སུ་བྱུང་བའི་མཐར་གྱིས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་པ་འམ། ཡང་ན་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ས་བོན་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། དམ་སྐད་ཅིག་མ་རང་གི་དོ་བོ་ནི་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དང་། ཚོལ་མེད་དུ་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་སྤྲོད་པའམ་ཡོངས་སུ་རྗེས་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལས་སྐྱེས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞེན་མོ། །

དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་མཐའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཅིག་ལ་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པ་འཛིན་ཀྱི་སྐྱོར་བ་ལས་འབྱུང་བ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བཏགས་ནས་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་མིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་དང་། རང་

གི་དོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བརྗོད་པས་མཐར་གྱིས་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་
མིན་པ་དང་། ཅིག་ཆར་དུ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེ་བ་ལ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པར་བཞེད་པ་འདྲ་བས་
དགོངས་པར་སོན་མི་སོན་སྟོང་ལྟ་རྣམས་ནས་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཤེར་བྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྐྱེ་དོན་རབ་
གསལ་འོད་ཟླ་བ་གསར་བ་ལས་སྐབས་བདུན་པའོ། །།

སྐབས་བརྒྱད་པ།

དཀྱིལ་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཤད་པ་ལ། ལུས་མདོར་བསྟན་ཏུ། སྐད་ཅིག་གཅིག་མདོན་རྫོགས་བྱང་
 ཚུབ། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཤད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ལས་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེར་བའི་ཕྱི་ལོ་གསུམ་དེམ་ཐག་ཏུ་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཤད་
 བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དོན་གསལ་ལས། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་མའི་མདོན་པར་རྫོགས་པ་
 བྱང་ཚུབ་པ་རྣམ་པར་བསྐྱོམས་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ཚོས་སྐྱེར་མདོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་མདོད་ལོས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ་སྐྱེད་པ་རྒྱན་སྐྱེར་ལས། མདོན་སྐབས་འདིར།
 ཡོངས་དག་ཞེད་དང་སོགས་ཀླད་པ་གསུམ་སྟེ། སྐྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དོན་རྣམས་ཀྱི་ཉིད་འཛིན་
 གྱིས་བཅོམ་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲུངས་རྫོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་འབྲས་
 བུའི་མཚན་མི་གནས་པའི་ཕྱང་འདས་སྐྱེ་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་ཚེན་པོ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུབ་པའི་སྐྱེ་བཞི
 སྟོན་ལས་དང་བཅས་པ་ལྟུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

སྐྱེ་བྱུང་གཞག

དེ་ལ་འདིར་སྐྱེར་སྐྱེ་བྱུང་གཞག་གི་བྱེད་པ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་
 ཚུལ་བཞེད་པ། སྐྱེ་བཞི་སོ་སོར་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་འདྲ། འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཤད་པའི་
 ལྟར་ཐོབ། གནས་གང་དུ་ཐོབ། དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཚོས་སྐྱེ་བཤད་པའི་ལྟར་ཉིད། མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་གྱི་དབྱེ་བ་
 དང་བཞིན་ནོ།།

དང་པོ་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེར་བའི་གནས་པའི་བྱང་མེས་སུ་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་མའི་སྐྱེར་བའི་
 རྫོགས་ཀྱིས་གཉིས་སྐྱེ་བའི་བག་ཆགས་སུ་མོ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ན་སྲུངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་
 བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང། རྫོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚེ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་དང། དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱན་མཐའི་བྱང་མེས་སུ་སྐྱེ་བཤད་
 དེ་གནས་འགྲུལ་ནས་མཚན་དཔེས་སྐྱེ་བའི་ལོངས་སྐྱེར་གྱི་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་ལྟར་
 དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་སྐྱབ་པར་བཤད་དུ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་དུང་མའི་རྒྱལ་དེའི་གཞུགས་བརྟན་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་
 བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས། འཇིག་རྟེན་རྒྱལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། རྒྱུད་དང་ནམ་མཁའ་སྐྱབ་
 གཞུགས་བཞིན། །དེ་མཐོང་བའི་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ། འོན་ཏེ་འདྲའི་ཚོས་སྐྱེ་དེ་གནས་གང་དུ་གྲུབ་སྐྱེ་ན། ལམས་གསུམ་ལས་འདས་པའི་
 རང་སྐྱེད་གི་འོག་མིན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་དང་ལོངས་སྐྱེད་མཛོན་པར་སངས་རྒྱས་པའི་མདོ་ལས། རིན་ཆེན་
 ལྷོ་ཚོགས་མཛེས་པ་ཡི། །འོག་མིན་གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བར། །གཙང་མའི་གནས་ཀྱི་སྤྲེད་བཞུགས་ཏེ། །ཡང་
 དག་སངས་རྒྱས་དེར་སངས་རྒྱས། །སྐྱེ་བའི་འོག་འདིར་འཚོང་རྒྱ། །ཞེས་དང། ལང་ག་ཤེགས་ལས། འདོད་
 པའི་ལམས་དང་གཞུགས་མེད་དུ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་འཚོང་མི་རྒྱ། །གཞུགས་ཀྱི་ལམས་ཀྱི་འོག་མིན་
 དུ། །འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྱོད་མཛོན་འཚོང་རྒྱ། །ཞེས་གཞུགས་ཀྱི་ལམས་ཀྱི་འོག་མིན་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་ལུང་
 བོང་མ་བཞིན་གནས་གཙང་སྤྲེད་གི་འོག་མིན་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཡིད་བཞིན་མཛོད་
 ལས། དེ་དག་བཅུ་བདུན་པོ་ཐམས་ཅད་འདས་པའི་ཡང་ལོ་ན་འོག་མིན་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ནི། གནས་རིགས། དེ་
 དག་གོང་ན་སྤིང་པ་ཐམས་ཅད་གནས། །འོག་མིན་རྣམ་མཛེས་ས་བཅུ་ཐོབ་པའི་གནས། །དུངས་ཤིང་གསལ་ལ་
 ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང། གཙང་མ་ལྟུ་ལས་འདས་པ་ན་དབང་ལྷུག་ཆེན་པོའི་གནས་ཡོད་དོ། །ས་
 བཅུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྐྱོམས་པ་རྣམས་དེར་སྐྱེ་བའི་ཡིན་པ་སྟེ། ཉན་རང་འཕགས་པས་གཙང་རིས་ལྟ་
 བསྟོད་པ་ལས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་རྣམས་ལྷུང་པར་འཕགས་པ་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱེའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང། །འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་རྒྱུར་གོ་འཕམ་མཚན་གཞི་བ། ཡོན་
 ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེས། །ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་མཐའ་དག་གི་
 དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱེའོ།།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བཞི་སྒྲོམ་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ལ། སྐྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། སྐྱ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། སྐྱ་བཞི་དབྱེ་བ། སྐྱ་ལྔ་དབྱེ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་སྤོང་བར། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་མཛོད་བསྟུན། རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་འབྲུངས། ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་དེ་མཛོད་བསྟུན། རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་འབྲུངས། ཞེས་རྒྱ་བསོད་ནམས་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱ་ཉེ་འབྲས་བུ་གཞུགས་སྐྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ཀྱི་བྲལ་འབྲས་ཚོས་སྐྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་མཚན་དང་དོན་གཞན་དོན་དོན་སྐྱ་དང་ནི། རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་སྐྱ་ཉེ་དེ། ཞེས་དང་དོན་དོན་དམ་པའི་སྐྱ་དང་གཞན་དོན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྐྱ་གཉིས་སུ་གསུངས།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མཛོད་རྒྱུ་རྒྱལ་ལས། སྐྱ་གསུམ་དག་གིས་སངས་རྒྱལ་གྱི། སྐྱ་བསྟུས་པར་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། སྐྱ་གསུམ་དག་གི་རང་བཞིན་གྱིས། དོན་འདི་རྟོག་དང་བཅས་པར་བསྟན། ཞེས་དང་། རྒྱུད་སྤྱོད་ལས། དེ་དབྱེ་བ་དང་རྒྱ་ཚེད་དང་། བཤག་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི། ཚོས་ཀྱིས་རབ་དབྱེ་བ་བཞེས་ལ། སོགས་པའི་སྐྱ་གསུམ་དག་གིས་འཇུག། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། དོན་གསལ་ལས། དེ་ཡང་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཚོག་གསལ་ལས། སྐྱ་སྐྱ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ལོངས་སྐྱ་ལ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་སེམས་འབའ་ཞིག་ལ་སྤྱོད་བའི་ལོངས་སྐྱ་ཆེན་པོ་དང་། ས་དང་པོ་ནས་སྤྱོད་བའི་ལོངས་སྐྱ་བཏགས་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའོ། ཡང་ན་སྐྱ་ལ་སྐྱ་ལ་རྣམ་སྤྱིན་དང་རྣམ་སྤྱིན་མིན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་སྟེ་ལྟ་དང་། རྟོགས་དཀར་སྐྱ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་ལྟར་བཞེད། སྟོབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པས། དོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་ཚོས་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་སྟེ་གསུམ་དང་གཞུགས་སྐྱ་གཉིས་བཅས་ལྟར་བཞེད། སྟོབ་དཔོན་སྟེ་གཞོན་མཛོད་ཀྱིས་དོ་བོ་ཉིད་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་དང་རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་དང་སྐྱ་ལ་པ་དང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་ལྟར་བཞེད་དོ།།

གཉིས་པ་གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་ཚུལ་བཀོད་པ་ལ། སྐྱ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་དང་། སྐྱ་བཞི་པ་འདོད་པའི་ལུགས། དེ་དག་མཛོད་ཚུལ་འདི་ཚུལ། གནད་དོན་མི་འགལ་བར་སྐྱབ་པ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། བོ་ལ་སྟེ་རྣམ་གཉིས། ལྷུ་ལ། འཕྲོད་ལ། རྒྱ་ལྷོ་རྣམས་ཚོས་སྐྱ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་ལ་

སྐྱ་གསུམ་དང་མཚན་པ་མིན་ལས་དང་བཅས་བཞི་པ་པར་མཚན། དེ་ཡང་འཕགས་པས་སྐྱ་གསུམ་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐུབ་པའི་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གི་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་མཛོད་བསྟན་ནས། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་པ་ནས། རྟོགས་ཀྱི་དང་བཅུད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྒྱལ་པར་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། ཉི་ལྔ་དལས། གང་གི་ཕྱིར་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱའི་དབང་དུ་མཚན་ནས་ཐུབ་པའི་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ནི། ཞེས་དང་། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་དོ་བོ་ཉིད་ཚོས་ཀྱི་སྐྱར་གྱུར་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་དེ་རྣམས་ཀྱང་གང་ཞིག་ཡིན་ཅེ་ན། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་དང་། རྟོགས་ཀྱི་དང་བཅུད་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་མཚུག་ཏུ་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་བཤད་ཟེན་ཏེ། ཞེས་གསུངས། མཚོན་ནི་སྐྱ་ལ་ཕྱུ་ཕྱུ་གཉིས་དང་། སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་སྐྱར་མཛོད་བསྟན་དང་། ཐུག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚོན་དང་རུས་སྐྱལ་ཞབས། སོགས་ནས་སངས་རྒྱལ་དཔེ་བྱང་བཟང་པོར་བཞེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་རྒྱལ་པར་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། ཉི་ལྔ་དལས། དེ་ལོ་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱ་བཅུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་སོགས་ནས་སངས་རྒྱལ་དཔེ་བྱང་བཟང་པོར་བཞེད། ཅེས་པའི་མཚུག་ཏུ་ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་སྐྱ་བཤད་ཟེན་ཏེ། ཞེས་དང་། གང་གིས་སྤྱིད་པ་མི་སྤྱིད་བར། སོགས་ཚོགས་བཅད་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱ་ལ་སྐྱ་ལ་མཛོད་བསྟན་དང་། འགོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། སོགས་ནས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བཤད་ཏུ་བཞེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་སྟོན་སྐྱལ་བཤད་ཏུ་བཞེད་དེ། ཉི་ལྔ་དལས་སྐྱ་ལ་པའི་སྐྱ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་དང་། འགོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། ཞེས་པའི་མཚོན་སྐྱར་དུ་ཡང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱའི་ཕྱིན་ལས་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་འཕགས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་གཞུང་གི་བསྟན་བྱའི་སྐྱ་ལ་གསུམ་དུ་བྱངས་པའི་པར་མཚན་དེ། ཉི་ལྔ་དལས་དེ་ལོ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་བཅུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱ་དང་། སྐྱ་ལ་པའི་སྐྱ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀུན་ཕྱུང་བར། ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་ཞེས་བཅུད་པ་ཡིན། ཞེས་མི་འབྲུང་བར་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཞེས་བཅུད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྲུང་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་བསྟན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཞེས་བཅུད་པ་གོས་པར་བཤེན་མོད། འོན་ཀྱང་སྟེ་བསྐྱར་གྱི་དབང་ལས་རྣམ་ཏུ་ཀུ་ཞེས་པའི་དོ་བོ་ཉིད་

ཀྱི་རྒྱུན་ཏུ་ཕྱིས་ནས་ཚོས་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཡང་འོན་ཏེ། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། སྐྱེ་མ་ཡིན་པར་ཐམས། སྐྱེ་འདྲ་དོད་ལ་ཀྱུ་ཡ་ཞེས་པ་བསགས་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་གང་ཞིག་དེ་བསགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེན། སྐྱོན་མེད་དེ་སྐྱོན་སྐྱོབ་ལམ་དུ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཉི་ལྟ་ལས། དེ་ལ་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་སྐྱོན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་ནས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་པར་འགོ་བཙུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱོབ་དཔོན་དང་། ཚོས་བཤེས། ཤེས་འབྱུང་སློབ་གོས། བུ་རྒྱུ་ཕྱི་རྣམས་ཚོས་སྐྱེ་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་ལ་སྐྱེ་བཞིར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་སྐྱོབ་དཔོན་ནི་སྐྱེ་བཞི་ལས།

དང་པོ་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། ལུག་པའི་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། འོག་པོ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་དང་། གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་ནི་བྱུང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། འོག་པོ་ནས་རྟོག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། དོན་གསལ་ལ་ལས། དེ་ཡང་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ། ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱོབ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གནས་གྱུར་པས་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱར་མཛོད་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

གསུམ་པ་ལོངས་སྐྱེ་ནི། མཚན་ནི་སྐྱེ་བུ་ཕྱོགས་དང་། འོག་པོ་ནས་སངས་རྒྱུས་དཔེ་བྱུང་བཟང་པོར་བཞེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། དོན་གསལ་ལ་ལས། དེ་ལྟར་སྐྱེ་གཉིས་བསྟན་ནས་གསུམ་པ་ལོངས་སྐྱོད་ཕྱོགས་པའི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་འདྲེ་ཉིད་མཚན་དང་དཔེ་བྱུང་བཟང་པོས་འབར་བ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

བཞི་པ་སྐྱེ་སྐྱེ་ནི། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བཤ། ཞེས་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་པའི་སྐྱེ་རྒྱུ་མི་འཆད་པར་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པ་བཞི་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས། །དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདི། འོག་པོ་ནས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བཅུ་དུ་བཞེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་འདྲེ་ལས་བསྟན་པར་བཞེད་དེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཏུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་འདྲེ་བའི་བརྗོད་པའི་ལས་ཉེ་བདག་པོ་ལ་བརྗོད་ནས་གྱུར་བ་

རྣམས་ནི་ཚོས་སྐྱེ་འདྲེ་ཡིན་ཞོ། །ཞེས་གསུངས་པས་དེས་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ལུགས་ལ་སྐྱེ་བཞིར་བྱངས་པེས་ཉེ། དོན་གསལ་ལ་ལས། དེ་ཡང་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་ལ་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་འཕགས་པ་ལ་རྩོད་པའི་ཚུལ། མཁས་པའི་དབང་པོ་གོ་བོས་སྐྱོབ་དཔོན་དགག་ཅིང་འཕགས་པའི་ལུགས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ། རང་ལུགས་དེ་དག་གི་ིས་གནད་དོན་འགལ་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྲུ་དང་། དགག་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། འགྲེལ་པར་གཞན་དག་ནི། ལུག་པའི་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་གང་དག །ཐོབ་འགྲུར་རྣམ་ཀྱུ་རྣམ་དག་ལ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། །ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་རྣམས་འོན་ལས་སྐྱངས་ནས་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དེ་དག་རང་བཞིན་སྐྱེ་བམེད་པའི་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཉེ། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་ལས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་འོ་ཞེས་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཛོད་པར་བྱས་ནས་བསྟན་ཏེ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་ནས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ལེན་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་འཕགས་པས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་འདྲེ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་བུ་དབང་གིས་ཚོས་སྐྱེ་ཞེས་འདོད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་སོགས་དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་འམ་ཚོས་སྐྱེ་བསྟན་པའི་གཞུང་དུ་མཛོད་ནས་དེ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་ཕྱོགས་སྲུར་བྲངས་པའོ།།

གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ནི། འགྲེལ་པར་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་ལྷན་པར་ཅན་སྐྱེ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྐོ་ནས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པས་གྱུར་པ། ཚོས་སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛོད་པ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟབ་པས་སྐྱངས་དགོས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེས་ཞེས་ཟེར་འོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། འོན་ཟག་མེད་སྤེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ལྷན་པར་གསུམ་ལྷན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཡིན་པར་ཐམས། དེ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་གཞུགས་སྐྱེ་གཉིས་གང་ལུང་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་དེ་གསུམ་དུ་བྱངས་པེས་པར་ལྷེད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་ཅན། རྒྱུད་པར་གསུམ་དང་ལྷན་ཏེ། གཞུགས་སྐྱེ་བྱུང་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཚོས་
སྟོན་པའི་ལྷད་པར། ཟག་བཅས་སྤངས་ཏེ་ཟག་མེད་དུ་གནས་ལྷུང་པའི་ལྷད་པར། གཞུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་
པའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་དོ་བོར་ལྷུང་པའི་ལྷད་པར་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་རྗེ་སྟོན་མེད་དེ། ཡེ་
ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་དོ་བོར་ཉིད་སྐྱེ་བྱུང་ཚན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པའི། འགྲེལ་ཚེན་
ལས། རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་ལྷོད་ཀྱི་སྟོང་པར་བཞེད། །ཅེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱབས་སྐྱོན་པ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱབས་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཅེ་ཞེས་
གསུངས།

དེ་དག་གི་མི། དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལོངས་སྤྱོད་ཚེ་གསུང་དང་སྐྱེས་སྐྱེ་གཉིས་
ཀྱང་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་མིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གཞུགས་སྐྱབས་ཀྱིས་ཀྱང་དོ་བོ་
ཉིད་སྐྱེས་ཚོས་ཅན་ཚུལ་དུ་བསྐྱེས་པས་ལོགས་སུ་བསྟན་མི་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ལྷག་འགྲེལ་གསུངས་མཛད།

འོ་ན་རྗེ། སྐྱབས་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷད་པ་ལོགས་སུ་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་ལོགས་སུ་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དགག་པ་མཛད་པ་ལ། རྟོགས་སྐྱེ་ནི། འགྲེལ་ཚེན་ལས། འོ་ན་ཏེ་གསུང་དང་པལ་བཅུད་པའི་
ཕྱིར་དེ་དག་ནི་རྣམ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོང་ཏུ་བསྟན་ཏེ་ཞེས་པས་བསྟན། དེ་དག་གི་མི་རིགས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱབས་སྐྱོན་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་དོན་ལས། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཞུང་འདིའི་དགོངས་པ་དེས་པར་བྱ་བ་ལ་
གཉིས་ཏེ། སྐྱབས་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷད་པའི་ལུགས་བཅུད་ཅིང་དེ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་དབྱེད་པ་བྱ་བ་དང་། སྐྱབས་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷད་པའི་
ལུགས་བཅུད་ཅིང་དེ་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ།

༡༩ དང་པོ་ནི། སྐོབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་པ་འདིའི་དངོས་བསྟན་དང་། གསེར་སྤྲིང་པ། ཚོས་བཤེས།
ཤར་འབྱུང་གྲོ་གོས། བུདྲུ་ལྷན་པས་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་ཚོས་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་ལ་སྐྱབས་སྐྱེས་ཀྱིས་ཤར་འབྱུང་པའི་ཤར་མཛད་པ་ནི་ཞེས་བྱུང་
ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ལུས་རྣམས་གཞག་ཏུ། དོ་བོ་ཉིད་ལོངས་སྤྱོད་གསུང་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྐྱེས་པ་
ནི། ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་མཛད་པར་བཅས་པ་སྟེ། ཞེས་པའི་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་གི་དབྱེད་པའི་ལྷག་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་ཡིན་ཞེད། མཚུགས་ཏུ་

སྐོས་པའི་དགོས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་མཛད་པ་སྐྱེ་བའི་ཚེད་ཡིན་ལ། མཛད་པ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་
ནའི་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ཀུན་རྫོང་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ལོན་ལོངས་སྤྱོད་ཚེ་གསུང་སྐྱེ་བྱུང་བ་བསྐྱེད་དེ། དེ་ཉིད་སྐྱེས་སྐྱེར་
སྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ནས་སྤིན་ལས་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དུ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ལྷད་པར་གསུམ་ལྷན་གྱི་ཡེ་
ཤེས་གདོན་མི་བྱ་བར་ལས་སྤང་དགོས་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེས་པ་བསྐྱེས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱབས་སྐྱེས་གང་
རུང་གིས་མ་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་དོ།

འདི་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་པར་ཕྱིན་ཐེག་པར་འཆད་པའི་ཚོ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་པའི་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་དེ་དབྱེད་པའི་ལྷག་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་ཡིན་གྱི། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱུང་
དེ་རྣམས་བརྒྱད། །ཅེས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་བྱུང་སྐྱེ་བའི་ཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་རྟོགས་པ་གཞན་
བདུན་ལ་ལུས་དང་སྐྱེ་བའི་ཚོག་རེ་ཡོད་པ་ལྟར་འདི་ལ་ཡང་དེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་མཛད་པ་སྤིན་ལས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་དགོས་པས་དེ་ལུས་དང་
སྐྱེ་བའི་ཚོག་གི་མཚུགས་ཏུ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་དོ་སྟེ་མ་ན། འདིའི་དོགས་པ་སེམས་བའི་ཚེད་དུ། རྣམ་ཀུན་མངོན་
རྟོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། །འདི་ནི་ཐབས་མཁས་བཅས་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་གཞུང་གསུངས་པ་དེ་དྲན་པར་གྱིས་ཤིག་

གལ་ཏེ་ལུས་རྣམས་གཞན་ཏུ་ཚོས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེས་པ་དེ་ཚོགས་བཅད་སྐྱེ་བའི་ཚེད་ཡིན་ནོ་སྟེ་
ན། དེ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྐྱེས་པ་ནི། ཞེས་སྐོས་མི་རིགས་པར་སྐྱེས་པ་དང་ཞེས་སྐོས་མི་རིགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཚོགས་བཅད་སྐྱེ་བའི་མི་བདེ་ལྷད་པར་མེད་པ་གང་ཞིག་ནི་ཞེས་པའི་ཚོག་དེས་སྐྱེ་བའི་
གསུམ་པོ་དེ་ཚོས་སྐྱེ་བའི་མཚན་གཞིར་སྟོན་ཅིང་། དང་ཞེས་པས་སོ་སོར་འབྲེད་ཞུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱབས་བྱེད་ལ་ལྷག་
པ་མ་དེས་པ་འཇམ་འགལ་བའི་སྟོན་ལྟ་སྐྱེ་བའི་སྟེ། དང་པོ་ནི་ཚོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་སྐོར་བའི་དེ་རྣམས་མཚུན་
འོ་ན་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་མཚུན་གྱིས་བདག་རྒྱེད་ནས་སྐྱེས་སྐྱེས་ཚོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་བའི་ཕྱིར་
རོ།

གལ་ཏེ་ལྷག་པ་འགལ་ལོ་སྟེ་མ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ལྟར་ན་སྤིན་ལས་ཉེར་བདུན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་
འོ་ནའི་མིན་ཏེ། སྐྱབས་སྐྱེས་ཚར་གྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པར་སོང་བས་ལྷག་པ་འགལ་བར་དོགས་
སོ། །གཞན་ལ་སྟོན་བརྗོད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་སའི་ལྷད་པར་གསུམ་ལྷན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོ་བོ་ཉིད་

སྐྱེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་བསྐྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་བའི་གྲངས་ཤིང་པར་འདོད་ན་ཡང་མཚོན་
དཔེ་སྐྱེ་གང་གིས་བསྐྱེས། རྒྱུད་བྱེད་སྐྱེ་གཉིས་སྤྱོད་གྲངས་ཤིང་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སྤྱོད་པའི་ཡོན་ཏན་
དང་། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་འདྲི་སྟེ། དེའི་ཡོན་ཏན་གང་གསུངས་པ་དེ
ཉིད་ལོངས་སྤྱོད་དང་བཅུག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱར་ཡོད།

༢། དེ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་བརྗོད་ཅིང་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཤིང་པར་འདོད་པའི་བཤད་པར་བྱ་
སྟེ། གོ་ལ་སྟེ་རྣམ་གཉིས། སྐྱོབ་དཔོན་གྱི་འགྲེལ་ཚེན་གྱི་བསྟོན་པའི་སྐབས། ལྷན་ལྷ། འཕྲོ་ལྷ། རྒྱ་ལྷ། རྒྱ་ལྷ།
ཚོས་སྐྱེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་ལ་སྐྱེ་གསུམ་མཚན་པ་སྤྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་བཞེས་པའི་པར་མཚན་དོ།

འདི་ལ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རོ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རོ་
བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་རོ་མདོར་བསྟན་པ་ནི། ལུགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅུད་གཅིག་དང་འོག་གི
ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་སྟེ། ལུགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན། །ཞེས་
འབྲེལ་ལོ། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཡང་རྒྱ་ལྷ་ལྷུ་ལ་ཞེས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་ལས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལྷུ་ལ་མཚན་པར་
བྱས་ནས་རྒྱ་ལྷུ་ལ་ཞེས་ཚོས་སྐྱེ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།

ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་དང་། སྐྱོ་བྱར་བྱི་བྲལ་དང་། རང་བཞིན་རྣམ་
དག་གསུམ་དབྱེད་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཚོས་པ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་གང་དག། ཅེས་སོགས་རྟེན་པར་གསུམ་གྱིས་
བསྟན། ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་དེ་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཚུབ་ཕྱོགས་
མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་དང་། །ཞེས་པའི་བར་དོ། །གང་དག་དང་གི
སྐྱེས་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་སྤྱད་པ་ནི་གཞུང་གི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་བསྐྱེས་དང་ཀྱུང་བུས་སོགས་ལས་སྟེ་
ཚོན་འདི་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་མཁུན་ལས་ལོགས་སུ་དེ་གཉིས་མ་བགྲངས་ཤིང་། འདིར་རྣམ་མཁུན་གྱི་
རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལྷུ་རྣམ་མཁུན་དུ་འཛོགས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་
ཕྱིར་དོ།

འོན་ཏེ་ལྷན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཞེས་སྐྱོས་ན་སྟེ་ཚོན་ཉེར་གཅིག་པོ་མཚོན་གཞིར་
བཟུང་ནས་སྐབས་འདིའི་ཚོས་སྐྱེ་འགྲུལ་ལ། དེ་ལྷན་ན་སྟེ་ཚོན་ཉེར་གཅིག་པོ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲུལ་བས་དེ

སྐྱོད་བའི་ཚེད་དུ་དང་ཞེས་འབྱེད་པའི་སྐྱེ་གསུངས་པ་ནི་འཕགས་པས་དང་ཞེས་པ་འབྱེད་པའི་འཆད་ཀྱི་སྐྱེད་པའི་
མི་འཆད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །མདོར་བསྐྱེད་སྐྱེ་བཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཞི་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་ཞེས་པའི་ཚིག་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དང་ཞེས་པ་ནི་ཞེས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དོ། །ལེགས་པར་དཔྱད་ཅིག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚོས་
རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་སྤོན་ནས་མཐུན་པ་གཉིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་པར་
འཕགས་པར་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ། ཉན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལྟ། །ཞེས་སོགས་དང་། སངས་རྒྱུས་སྤོན་ནས་
མཐུན་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།

བཞི་པ་གནད་དོན་འགལ་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ནི། འཕགས་པའི་གཉིས་སྐྱེ་གསུམ་སྐྱེ་བཞེས་བསྟན་པ་
ཚིག་ཟེན་ལ་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་དོན་ལ་མི་འགལ་ཏེ། གཞུང་གི་དོས་བསྟན་ལ་སྐྱེ་གསུམ་དང་ལུགས་
བསྟན་ལ་སྐྱེ་བཞེས་བསྟན་པ་གཉིས་ཀ་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་པམ་ཞེས་ལུང་ལས། དེ་ལྷན་སྤངས་
རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་རོ་ལ་སྐྱེ་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་བས་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་
དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཆ་ལ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལོ་ཤེས་ལ་ལོ་ཤེས་
ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་ལྷོག་པས་དབྱེ་བར་མཚན་དོ།

འོན་ཀྱང་སྐབས་ཐ་མའི་ཚོས་སྐྱེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཞེས་པ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ཡ་
གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་སྐྱེ་ལ་བཞེད་པའི་དེ་གཞུང་རྩ་བའི་དགོངས་པ་འཕགས་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་དོ། །འོན་ཀྱང་
སྐྱེ་བཞེས་བྱས་ཏེ་དེ་དག་ཚོས་སྐྱེ་མཚོན་བྱེད་དུ་བཞེད་པ་ནི་ལུགས་བསྟན་གྱི་བཤད་པར་སྤང་དེ་ཞེས་གསུངས། རོ་
བོ་ཉིད་སྐྱེ་དེ་ཡང་མེད་དག་གསུངས་ཀྱི་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྐྱེད་པ་རྒྱན་སྐྱེར་ལས། སྤང་ཆ་རྟོགས་པ་ལེ་
ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤོངས་ལ་སོགས་པ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་དང་། སྤྱོད་པ་དབྱེད་ཀྱི་ཆ་ལོ་ནས་འདུ་འབྲལ་
མེད་པ་སྤང་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་སྐྱོ་བྱར་གྱི་དེ་མས་དག་པ་མཚན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཉི་ཚོས་ཉིད་རོ་
ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ལོ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ།

འདི་དབྱེད་སྤྱོད་རྒྱུད་གི་ཆ་ཚམ་མིན་ཏེ། གཞི་དུས་ན་འད་སྤྱོད་རྒྱུད་གི་ཆ་ཚམ་ཚོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་
པ་མིན་ལ། །འབྲས་དུས་ན་འད་དེའི་ཆ་ཚམ་སངས་རྒྱུས་མིན་ཏེ་མེད་པར་དགག་པ་ཚམ་ལ་མཐུན་པ་སོགས་
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཚམ་མེད་པར་སྤོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་པར་གནས་ཤིང་།

ཞེས་དང། དེས་ན་སངས་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མི་མཆོད་པ་མེད་དེ་གཤམ་ཏེ་ཡོད་ན་སངས་རྒྱུ་བཞི་པོ་མེད་པར་འགྲུར་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

༡༧ རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ།

གསུམ་པ་སྐྱེ་བཞི་པོ་སོར་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལ། དང་པོ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
སྐྱེ་བཤེས། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྤངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་ཉེ། རྒྱུད་སྐྱེ་ལས། དེ་ལ་སངས་རྒྱུ་བཞི་པོ་ཞེས་ཀྱི་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མཚན་
ཉིད་ལྟ། མཐོང་ལ་ཡོན་ཏན་ལྟ་དང་ནི། ལྷན་པ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ། ཞེས་སོ།།

མཚན་ཉིད་ལྟ་ཡོད་དེ། རོ་བོ་འདུལ་མ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་དབྱིར་མེད་
པ། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ། སྐྱིབ་པ་གསུམ་ལས་གོལ་བ། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོད་གསལ་པ་
བལྟ་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། འདུལ་མ་བྱས་ཤིང་རྣམ་དབྱེར་མེད། མཐའ་གཉིས་དག་ནི་རྣམ་པར་
སྤངས། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་སྟོན་ལས་འཇུག་གི། སྐྱིབ་གསུམ་ལས་ནི་དེས་གོལ་ཏེ། རྒྱུ་མེད་རྣམ་པར་རྟོག་མེད་
དང། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། ཚོས་དབྱིར་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་ནི། རྟོག་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་གསལ་
བའོ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།

རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོན་ཏན་ལྟ་ཡོད་དེ། རྒྱུ་ཆེ་བ་གཞུང་དུ་མེད་པའི། བྲངས་མང་བས་བྲངས་མེད་
པའི། རྟོག་གའི་མཐོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མིན་པས་བསམ་དུ་མེད་པའི། སངས་རྒྱུ་ལ་འབའ་ཞེག་གི་མཐོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་མི་མཉམ་པའི། སྐྱིབ་གཉིས་བབ་ཆགས་དང་བྲལ་བས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གཞུང་མེད་བྲངས་མེད་བསམ་མེད་པ། མཉམ་མེད་དག་པའི་མཐར་ཐུག་
པའི། ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ཡང་དག་པར། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བུ་ཉེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་དབྱེ་བའི། རྣམ་
མཆོད་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་སྤངས་
པའི་ཆའོག་གི་བཞེད་ལྟ་བུ་གཉིས་སོ། གསུམ་པ་སྐྱེ་བཤེས་ནི། རྒྱུ་ཆེན་གྱིས་མ་བཅོས་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པས་ན་དེ་

སྐྱེ་ཅེས་བྱའོ། ཉི་སྤང་ལས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པར་
ཤེས་པར་བྱ། རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཇིག་རྟེན་ན་གསལ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། བཞི་པ་ནི། ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏོ།།

༢༧ ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ།

གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྐྱེ་བཤེས། གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་དང་བཞི།
དང་པོ་ཡོད་དེ། སྐྱིབ་གཉིས་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
རྒྱུ་མེད་དབྱེ་བ་བྱེད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་ འབྲིང་དུ་དབྱེ་བ་ཡེ་ཤེས་
བཞི། བསྐྱེས་ན་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་མཆོད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སོ། རྟོག་པའི་གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ་སྐབས་རྟོགས་
པར་འགྲུར་པོ།།

གསུམ་པ་ཡེ་ཤེས་བཞི་པ་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྐྱིབ་ལམ་དུ་ཚོས་ཀྱི་
རྣམ་བྲངས་འཛིན་པས་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས། བདག་གཞུང་མཉམ་ཉིད་དུ་བསྐྱོན་པས་པས་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། གཞུང་
བྲངས་སྟོན་པས་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་གོགས་བྱེད་པས་བྱ་བུ་ཡེ་ཤེས་རྣམས་བྱུང་བ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། འཛིན་པའི་ཕྱིར་དང་སེམས་མཉམ་ཕྱིར། ཡང་དག་ཚོས་རབ་སྟོན་ཕྱིར་དང། བྱ་བ་བྱ་བ་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་བཞི་པོ་ཡོད་དག་བྱུང་། ཞེས་སོ། རྟོག་པའི་རང་བཞིན་ལྟ་བུ་ལས་རྒྱུ་ཚོས་ཉིད་པར་
འདོད་མི་རུང་སྟེ། ཐུབ་པའམ་མཛོད་ལས། གཤམ་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་འམས་ལ་ལྷན་གྱུ་འདུལ་མ་བྱས་
སུ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཤེས་པ་དང་འགཤམ་ཏེ། གསུམ་དུ་གནས་འགྲུར་གྱི་འདུ་བྱེད་དཔོན་པའི་ཕྱིར་པོ། འདོད་ན་
མི་རྟོག་པར་འགྲུར་ཏེ་འདུལ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་པོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ།།

གཉིས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་བཞི་ལས། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རོ་བོ་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་པ་སྟེ། རབ་
འཛིན་གྱིས་རིས་སུ་མ་བཅད་པས་རྒྱུ་མ་ཆད་པ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཆོད་པས་ཡུལ། དུས། དམིགས་པ།

རྣམ་པ་མ་ཚད་སྟེ། དེཉིད་ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ང་ཡི་མེད། །ཡོངས་སུ་མ་ཚད་ཉམས་ཏུ་ལྷན། །ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་
མ་རྗོངས་པ། །ཉམས་ཏུ་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་མིན། །ཞེས་སོ། །གྲོགས་ལེ་ཤེས་གཞན་གསུམ་ཡང་ལྷན་ཏེ། དེཉིད་
ལས། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་མི་གཤོ་བ། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་དེ་ལ་བརྟེན། །མཉམ་པ་ཉིད་དང་སོ་སོར་རྟོག་ །བྱ་བ་སྲུབ་
པ་ལོན་པོ། །ཞེས་སོ། །བྱེད་ལས་ནི་མེ་ལོང་བཞིན་དང་ཕྱད་ན་གཞུགས་བརྟན་ཤར་བར་བྱེད་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་ལ་
ལོངས་སྐྱེད་དང་ཡེ་ཤེས་གཞན་གསུམ་འབྲུང་བའི་འཕྲོ་གཞི་བྱེད་པ་སྟེ། དེཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀུན་གྱི་རྒྱ་མཚོན་
ཕྱིར། །ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ཚུན་ལོངས། །ལོངས་སྐྱེད་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཡེ་ཤེས་གཞུགས་བརྟན་
འབྲུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །

མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི། ཚོས་ཀུན་མཉམ་ཉིད་ཕྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་སྟེ། དེཉིད་ལས། མི་གནས་
ཞིབ་ར་བཞུགས་པ་ནི། །མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་བརྟེན། །ཅེས་སོ། །གྲོགས་བྱམས་པ་དང་ཕྱགས་རྗེ་ཚེན་པོ་
དང་ལྷན་པ། བྱེད་ལས་མོས་པ་དང་མཐུན་པར་གཞུགས་སྐྱེས་སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེཉིད་ལས། དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་
བྱམས་པ་དང་། །ཕྱགས་རྗེ་ཚེན་པོ་དག་དང་ལྷན། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་མོས་པ་བཞིན། །སངས་རྒྱས་སྐྱེ་
ངེས་པར་རྟོག། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱེ་འཆར་གཞི་མེ་ལོང་ལྟ་བུས་བྱེད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་ལ་རྟོག་བྱེད་མཉམ་ཉིད་ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པར་གསུངས།

སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཐོགས་པ་མེད་པར་ཚོས་སྟོན་པ་ལ་དབང་འབྱོར་བ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་རྟོག་མི་ཐོགས། །ཞེས་སོ། །གྲོགས་ཏིང་ལེ་འཛིན་དང་
གཞུངས་ལ་སོགས་པ་དཔག་མེད་ལྷན་ཏེ། དེཉིད་ལས། ཏིང་ལེ་འཛིན་དང་གཞུངས་རྣམས་ཀྱི། །གཏིར་དང་འདྲ་
བ་ལོན་ཡིན། །ཅེས་སོ། །བྱེད་ལས་ནི་ལའོར་གྱི་ནད་དུ་སྐྱའི་འབྱོར་པ་སྐྱོ་ཚོགས་བརྟན་ནས་ཚོས་ཆར་འབབས་པ་
སྟེ། དེཉིད་ལས། འའོར་གྱི་དཀྱིལ་འའོར་རྣམས་སུ་ནི། །འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་སྟོན་མཛད་ཅིང་། །ཐོ་ཚོམ་ཐམས་
ཅད་གཅོད་མཛད་པའི། །ཚོས་ཚེན་ཆར་ནི་རབ་ཏུ་འབབས། །ཞེས་སོ། །

བྱ་སྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི། སྐུལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐུལ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྐྱོ་ཚོགས་སྲུབ་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། བྱ་བ་སྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ལམས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྐྱོ་ཚོགས་ཞིང་། །དཔག་མེད་བསམ་ཡས་
སྐུལ་པ་ཡིས། །སེམས་ཅན་དོན་ཀུན་སྲུབ་པའོ། །ཞེས་སོ། །བྱེད་ལས་ནི། གདུལ་བྱའི་དོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུབ་

པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། །སངས་རྒྱས་སྐུལ་པ་དེ་རྟོག་ཏུ། །མཛད་པ་སྲུབ་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། །བྱངས་དང་ཞིང་གི་
རྣམ་ཀུན་ཏུ། །བསམ་མི་བྱུབ་པར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་པས་ན་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལ་སྐྱེ་དང་བྱེ་བྲག་རྣམས་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས། །དང་པོ་ནི། བྱང་རྒྱལ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་
མེད་དང་། །རྣམ་པར་ཐར་དང་མཐར་གྱིས་ནི། །སྟོམས་འཇུག་དགུལ་བདག་ཉིད་དང་། །ཟབ་པར་བརྒྱུ་ཡི་བདག་
ཉིད་དང་། །ཟླུ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཚེད་ནི། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །ཉོན་མོངས་མེད་དང་སྟོན་
མཁུན་དང་། །མངོན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་ །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་ཞི་དང་། །དབང་བཅུ་དང་ནི་རྟོགས་བརྒྱ་
དང་། །མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། །བསྐྱེད་པ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །དྲན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་གསུམ་
དང་། །བསྐྱེད་པ་མི་མངའ་ཉེ་ཚོས་ཉིད་དང་། །བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། །སྐྱེ་ལ་ཕྱགས་རྗེ་ཚེན་པོ་
དང་། །ཐུབ་པ་ལོན་པའི་མ་འདྲེས་ཚོས། །བཅོམ་རྒྱུད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཉིད་
དང་། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྟེན་པ་ཡིན། །ཞེས་ཟག་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཚེན་ཉེར་གཅིག་གི་སྟོན་སྐྱེ་བསྐྱེད་ཏེ། །དེ་ལས་སྐྱེ་
ཚོན་བཞི་པ་ཡན་ཚད་སོང་ནས།

ཟབ་པར་གྱི་སྐྱེ་མཚེད།

སྐབས་འདིར་ཟབ་པར་དང་ཟེལ་གཞོན་བཤད་པ་ནི། སྐྱེ་དོན་བདུད་རྩི་ཉིད་ལས། །དང་པོ་ཟབ་པར་གྱི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལ། །ལུས་རྟེན། །སེམས་རྟེན། །བརྟེན་པ་ཟབ་པར་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་གསུམ། །དང་པོ་ནི། །དང་པོ་བརྒྱུད་སྲུང་
མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། །གཙོ་བོར་ཐོས་བསམ་གྱི་མཐུ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ཐོབ་ཟིན་གནས་པ་གཞུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་ཡང་ཡོད། །ཕྱི་མ་གཉིས་ལམས་གསུམ་གྱི་རྟེན་ལ་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ།
གཞུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ལམས་གསུམ་གྱི། །རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྐྱེ། །ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི་ཀུན་བདུས་ལས། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པར་
བཤད། །མཛོད་ལྟར་ན། །དང་པོ་བརྒྱུད་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི། །ཕྱི་མ་གཉིས་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལ་
བརྟེན་པར་བཤད།

གསུམ་པ་ལ། མཚན་ཉིད། སྐྱ་བཤད། དབྱེ་བ། བྱུང་ཚེས་དང་བཞི། དང་པོ་ནི། བདག་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་གཞུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་རྒྱུན་མི་འཚད་པར་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པས་ན་ཟད་པར་ཞེས་བྱ། །གསུམ་པ་ལ། ཟད་པར་སའི། རྒྱ། ལེ། རྒྱུང། སྐྱོན་པོ། སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ། རྣམ་མཁམ་ལ། ཟད་པར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་བཅུ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བདག་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ས་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། དེས་བར་བདུན་ལ་རིགས་འབྲེ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བདག་ཀྱིས་བསམ་གཏན་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ནམ་མཁམ་ལ་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། བཞི་པ་ལ། བསྐྱུ་བ། སྐྱོང་བའི་ཚུལ། སྐྱོན་པའི་བྱེད་ལས་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། བཅུ་པོ་བསྐྱུ་ན་རེ་ག་བྱའི་སྐྱེ་མཚེད། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ལ་དམིགས་པའི་ཟད་པར་བཞེར་འདུ་སྟེ། དང་པོ་བཞི་རེ་ག་བྱའི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན། བར་པ་བཞི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན། ཐམ་གཉིས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རེ་ག་བྱ་དང་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ལ་ཟད་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་དང་གཞུགས་ཅན་གྱི་ལམས་ཀྱི་ཉུ་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ལོ།

བྱུང་བར་དུ་འབྱུང་བའ་ཟད་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྱུང་བ་མེད་པར་བརྟེན་པ་འབྱུང་འགྲུར་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་ནང་ནས་ནམ་མཁམ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཟད་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་མཁམ་འཛིན་གཞུགས་ཀྱི་ལམས་ལ་དང་། རྣམ་ཤེས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་དང་རྒྱུན་དང་བཅས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལྷ་ལ་ཟད་པར་མི་འཛོག་སྟེ། ཕྱི་ལ་དུ་སྐྱོ་བར་མི་རྣམས་པ་དང་ཚོས་གཞན་འཛིན་ལྷན་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལོ་གཉིས་ལ་དེར་མི་འཛོག་སྟེ། ལམས་

གོང་དུ་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཉེ་འདོད་པའི་སམས་བསྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་དང་སེམས་བྱུང་ལ་དེར་མི་འཛོག་སྟེ། རྒྱུན་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྐྱུང་བ་བྱས་པའི་སྐྱོང་ཚུལ་དང་། དེ་མ་བྱས་པའི་སྐྱོང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱར་གོ་མས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱོང་བས་ཀྱིས་སོ་སོའི་དམིགས་པ་རུང་བར་མཐོང་བ་ལས་དེ་དང་དེའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚན་དུ་བྱུང་བ་སྟེ། དཔེར་ན་འཕགས་པ་ལེགས་འོངས་ཀྱིས་སྐྱོན་ཟད་པར་སྐྱོན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གོ་མས་པར་བྱས་པའི་སྐྱོང་བས་ཀྱིས་ལྷན་པོ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཟད་པར་སྐྱོན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་བཞིན་ལོ།

གཉིས་པ་ལ། དམིགས་པའི་རྟེན་དོས་བརྒྱུད། སེམས་གཏོད་པའི་ཚུལ། མཚན་མའི་བྱུང་བར་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི་ཟད་པར་བཅུའི་དམིགས་པའི་རྟེན་གོ་རིམ་བཞིན། རྒྱ་མཚོའི་སྐྱེད་དུ་བམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱོང་གཙང་མ་དེ་མ་མེད་པ་རྒྱས་བཀའ་བལྟ་བུ་དང་། ཐབ་ལུང་བུ་བཞི་བར་འོག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐྱེད་དུ་མི་འབར་བ་ལྟ་བུ་དང་། རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་རེག་པར་བྱུང་བའི་སྐྱར་ལུང་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ལྟ་བུ་དང་། སྐྱོན་པོ། སེར་པོ། དཀར་པོ། དམར་པོ་རྣམས་རྒྱུ་པོར་བྱས་ཏེ་ཚོན་གཞན་གྱིས་བཅད་པ་དང་། མཐོག་མཐོང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བྱ་ག་ནམ་མཁམ་འཛོངས་གཏོད་པ་དང་། བུམ་ནང་གི་མར་མེའི་འོད་སྲ་ག་ནས་རྩིག་དོས་ལ་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་རྟེན་དེ་དག་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་མ་ཡིངས་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ། འཛིན་པའི་མཚན་མ་དང་། སྐྱུང་བའི་མཚན་མ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། དམིགས་ཀྱི་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱེད་དེ་སྐྱོན་པའི་ཚོ་བར་ཆད་ཀྱི་མཚན་མ་བྱུང་ཚུལ་རིམ་བཞིན། ས་དུམ་བུར་ཆད་དེ་སྐྱོར་མི་རྣམས་པ་དང་། རྒྱུ་བུར་འདྲེས་པའི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་སྐྱེ་ཆད་ཅིང་གཞན་དུ་གཡོ་བ་དང་། རྒྱུང་ལ་འོ་མ་བསྐྱོད་པ་བས་ལ་ལོག་མ་ཐག་པའི་རྒྱུང་ལ་འབྲུལ་བ་དང་། སྐྱོ་སོགས་བཞི་ལ་ཕན་ཚུན་དུམ་བུར་ཆད་དེ་མི་ཉོག་སྐྱོང་བུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྣམ་མཁམ་ལ་རྩིག་པའི་བྱ་ག་ལྟ་བུར་བྱུང་ཏེ་སྐྱེད་ཀྱང་མི་འཕེལ་བ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་ས་ལ་བྱས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་འདྲ་བར་ཐོགས་བཅས་སུ་སྐྱུང་བའོ།

གཉིས་པ་ནི། དམིགས་པ་རྟེན་དེ་དག་ལ་ཡིད་གཏད་དེ་བསྐྱོན་པས་པས་བྱུང་བའི་མཚན་མ་བྱུང་ཚུལ་ནི། དང་པོའི་སྐྱེད་པས་སུ་དམིགས་ཡུལ་ས་དེ་འབྲེལ་ཆགས་སུ་ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་དུ་སྐྱོ་ལྷན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་རྒྱུ་མི་གཡོ་ཞིང་གཞན་ལ་བྱུང་བར་སྐྱོ་ལྷན་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་མེ་ནམ་མཁམ་ལ་གནས་པའི་སྐྱུང་བ་དམར་པོ་རྒྱུ་མ་

པོ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་བྱབ་པར་སྐྱོ་ལུས་པ་དང་། བཞི་པ་ལ་རྣམ་ཐོན་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་འདུག་ཅིང་གཞན་ལ་བྱབ་པར་
སྐྱོ་ལུས་པ་དང་། སྐྱོ་སོགས་བཞི་ལ་དམིགས་རྟེན་ལོ་རྒྱུ་ལྟར་ཡབ་ལྟར་སྐྱེད་པ་དེས་བྱབ་པར་སྐྱོ་ལུས་པ་དང་།
དགུ་པ་ལ་ནམ་མཁའ་འདི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་སྐྱོ་ལུས་པ་དང་། བཅུ་པ་ལ་སྐྱེད་པའི་ཚོགས་རྒྱ་
ཚེན་པོས་གཞུགས་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

གསུམ་པ་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཉིང་ལེ་འཛིན་དེ་དག་གྲུབ་པའི་བྱེད་པ་ལོ་མ་བཞིན། གཞུགས་ཅན་གྱི་དངོས་
པོ་རྣམས་གཅིག་མའའ་པོ་དང་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེད་པར་ལུས་པ་དང་། རྒྱལ་ཡང་བྱིང་བ་མེད་པར་གོས་པ་འདོད་
ལུས་པ་དང་། བདུད་ཀྱི་གཞལ་ཡས་འང་སྲེག་པའི་མེ་སྐྱོར་ལུས་པ་དང་། རྣམ་ལྟར་སྐྱེད་པའི་འགྲོ་བ་དང་། གཞུགས་
སྐྱོན་པོར་སྐྱེད་པའི་ཞིང་ལྷན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་། སེར་པོར་སྐྱེད་པའི་གསེར་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
དམར་པོ་དང་། དཀར་པོར་སྐྱེད་པའི་ཞིང་ལྷན་པའི་ལྟར་སྐྱེད་ལུས་པ་དང་། ཕྱི་གཤམ་སོགས་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་
འགྲོ་བ་དང་། གཞུགས་ལྟར་བ་ཡང་བར་བྱེད་ཅིང་གཉིད་དང་རྣལ་ལྡན་པར་རྒྱུ་ལྟར་འདི་དུ་བྱེད་པའོ། །དག་དོན་ནི།
སངས་རྒྱལ་གྱི་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་བཅུ་ཚོས་ཅན། རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁུན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར།

ཟེལ་གཞན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཟེལ་གྱིས་གཞན་པའི་སྐྱེ་མཚེད་ནི། ཞེས་པའི་སྐྱབས་སུ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ཟེལ་གཞན་གྱི་ཉིང་ལེ་
འཛིན་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དོགས་གཅོད་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བདག་རྒྱུན་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་སྐྱོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱབས་ཀྱིས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པའི་གཞུགས་དེས་ཚོས་གཞན་ཟེལ་གྱིས་གཞན་པར་ལུས་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྟར་དང་བཅས་པ།

གཉིས་པ་ལ། དབྱིབས་དང་། ལ་དོག་ཟེལ་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས། དང་པོ་འཛིན་ཉིད། ཟེལ་
གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་གང་ཞིག་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་གཞུགས་དེས་ཚོས་གཞན་ཟེལ་
གྱིས་གཞན་པར་ལུས་པའི་ཉིང་ལེ་འཛིན་མཚུངས་ལྟར་དང་བཅས་པ། དབྱེན་གཞུགས་ཅན་གྱི་གཞུགས་ཚེན་པོ་
རྣམས་ལ། གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ཚེན་པོ་རྣམས་ལ་གྱིས་གཞན་པའི་སྐྱེ་མཚེད་དང་བཞི། དང་པོ་

གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱིབས་ཟེལ་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་གང་ཞིག་རྣམས་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་གསུལ་བྱ་གཞན་དོར་
སྐྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་སྐྱོན་སེམས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་ཚེན་པོ་དེས། གཞུགས་རྣམས་ལྟར་དེས་
ཚོས་གཞན་སོགས་གོང་དང་འདྲ། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་རྣམས་འབྱོར་པ་རང་ཉིད་གསུལ་བྱ་
གཞན་དོར་མི་སྐྱེད་པའི་སྐྱོན་སེམས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་སོགས། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བཞི་གང་ཞིག་
རྣམས་འབྱོར་པ་རང་ལ་ཀང་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་པའི་སྐྱོན་སེམས་རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ལ་
དོག་གི་གཞུགས་དེས་ཚོས་གཞན་སོགས་འགྲུབ་པའོ། དབྱེན། སྐྱོན་པོ། སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ་ ེ་ཟེལ་
གྱིས་གཞན་པའི་སྐྱེ་མཚེད་དང་བཞིའོ། །མཚན་ཉིད་ལོ་མ་བཞིན། ལ་དོག་ཟེལ་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་གང་ཞིག་རང་
གི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱོན་པོ་སེར་པོ་དམར་པོ་དཀར་པོ་དེས་ཚོས་གཞན་སོགས་འགྲུབ་པའོ། དེ་ཡང་
དབྱིབས་ཟེལ་གཞན་གྱི་སྐྱེ་མཚེད་དང་པོ་གཉིས་གཞུགས་ཅན་གཞུགས་ལ་ལྟར་བའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་། ཕྱི་
མ་གཉིས་གཞུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གཞུགས་ལ་ལྟར་བའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་། ལ་དོག་ཟེལ་གཞན་གྱི་སྐྱེ་
མཚེད་བཞི་ནི་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏོ།

གསུམ་པ་ནི། རྣམ་ཐར་ ཟེལ་གཞན། ཟད་པར་གསུམ་ལ་བྱབ་པར་འཛིན་ཅིན། དང་པོ་འཛིན་སྐབས་སུ་
རང་གི་དམིགས་ཡུལ་དེ་མཛེས་མི་མཛེས་སྐྱོན་གསུམ་ལྟར་བར་བྱེད། གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དེའི་སྐྱེད་དུ་ཚོས་
གཞན་ཟེལ་གྱིས་གཞན་པར་ལུས་པ་ཡིན། གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་རང་གི་དམིགས་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་སྐྱོ་ལུས་པ་ཡིན། དེས་ན་གསུམ་པོ་འདི་སྐྱེ་མཁའ་ལྱིམ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲུལ་
ལས། ཟེལ་གྱི་གཞན་པའི་སྐྱེ་མཚེད་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ལ། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་
མཚེད་རྣམས་ནི་ཟེལ་གྱིས་གཞན་པའི་སྐྱེ་མཚེད་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། བོད་ནས་བོད་དུ་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏོ།

གཉིས་པ་བྱེད་པའུ་བཤད་པ་ལ། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་བྱེད་པར། སྐྱོན་ནས་ཤེས་པའི་བྱེད་པར་གཉིས།
དང་པོ་ནི། ཉོན་མོངས་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལྟ། ཞེས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱལ་སྐྱོན་
ནས་མཁུན་པ་ནི། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཚགས་སྐྱེད་དང་། ཐོགས་པ་མེད་དང་རྟོག་གཞན་དང་། རི་བ་ཀུན་ལ་མ་
འདེབས་པར་བཞེད། ཅས་པོ་བོ་སྐྱོལ་བ་མེད་པ། ཉོན་མོངས་པའི་ཚགས་པ་སྐྱེད་པ། ཤེས་སྐྱིབས་ཀྱི་ཐོགས་པ་

མེད་པ། ཉམ་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ། རི་བ་ཀུན་ལ་ལན་ཅིག་ཅར་དུ་འདེབས་ཏུས་པ་དང་ལྷན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲིན་
ནས་མཚུན་པ་ལས་ཀྱང་པར་འཕགས་སོ།།

གསུམ་པ་དེའི་རྣམ་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་དེ་བོ་རྩེ་མེད་ལྷན་གྱིས་སྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན། རྣམ་པ་རྒྱུ་ཆེ་བ་
ཕྱོགས་མཐར་ཐུབ་པའི་ཡོན་ཏན། དུས་མི་ཟད་པ་རྟག་པ་རྒྱུན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དངོས་དང་།
ཚོད་པ་སྤོང་བ་གཉིས། དང་པོ་རྒྱ་ལོ་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་གྱུར་ནས། གང་དང་གང་ལ་གང་དང་ནི། གང་ཚོ་བྱ་བ་ཕན་
གུར་པ། ཉེ་དང་དེ་ལ་དེར་སྤང་དོ། །ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ཀྱང་། ཞེས་ཤོལ་
ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ལས་པ་རྒྱས་ཀྱང་བ་དེས་པར་
བཟོད། ཅེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉམ་ཏུ་ཞེས་ནི་བཟོད་པ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས།

༣། ཡོངས་སྒྲུ།

གསུམ་པ་ཡོངས་སྒྲུ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་
ཡོད་དེ། དེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་གཞུགས་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་པ་ལྷ་ཡོད་དེ། གནས་དེས་པ་འོག་
མིན། འཁོར་དེས་པ་བྱང་འཕགས་འོག་མིན། ཚོས་དེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོས་འོག་མིན། སྐྱེ་དེས་པ་མཚན་དཔེས་སྤྲུལ་པ།
དུས་དེས་པ་རྟག་པ་རྒྱུན་གྱི་འཁོར་འཁོར་བཞུགས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་ཡོངས་སྒྲུ་དེ་རྒྱུད་སྒྲུ་
ནས་ཀྱང་ཚོས་ལྷ་དང་། མདོ་རྒྱན་ནས་ཀྱང་ཚོས་ལྷ་ཏུ་འདེགས་པས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་སྒྲིན་པ། གསུང་བཟོད་པ། ཐུགས་མཛད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་གསུམ། ཉེ་དག་ལ་
འབད་རྩོམ་གྱིས་མཛོལ་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལྷ་བུ་དུ་མ་སྤྲོད་པས་སུ་སྤང་ཡང་དེ་ལྟར་མ་སྲུབ་
པར་སྟོན་པ་སྟེ་ལྷ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས། བཟོད་སྟོན་མཛད་རྒྱུན་མི་འཆད་དང་། མཛོལ་པར་འདུ་བྱེད་
མེད་པ་དང་། ཉེ་ཡི་དེ་བོ་མིན་སྟོན་པ། ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ཀྱང་ཚོས་ལྷ་ཡོད་དེ། ལམས་ཀུན་ཏུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སོགས་འཁོར་ཡོངས་སུ་བསྤུས་

པའི་བྱང་པར། འི་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་ཞིང་གི་བྱང་པར། དབང་པོའི་ཉོག་ལ་སོགས་པ་མཚན་གྱི་བྱང་པར། ཆེ་
ཚུང་སོགས་སྐྱེའི་བྱང་པར། ཐེག་ཆེན་ཚོས་ལ་རྒྱུགས་པར་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་བྱང་པར། མཛད་པ་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་བྱང་
པར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། མདོ་རྒྱན་ལས། ཡོངས་སྤྱོད་རྒྱུགས་པ་ལམས་ཀུན་ཏུ། འཁོར་འཁོར་སྤྱད་དང་
ཞིང་དང་མཚན། སྐྱེ་དང་ཚོས་རྒྱུགས་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། མཛད་པ་དག་གིས་ཐ་དད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་སྐྱས་བཟོད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ས་བཅུ་པ་བ་འོན་ལ་སྤང་བའི་ཡོངས་སྒྲུ་དང་། ས་བཅུ་ཀ་
ལ་སྤང་བའི་ཡོངས་སྒྲུ་གཉིས།

གསུམ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་མཐའ་དག་ལ་རྒྱགས་པར་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་
སྟེ། ཐེག་ཆེན་ཉེ་བར་ཡོངས་སྤྱོད་ཕྱིར། རྒྱབ་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་རྒྱུགས་སྐྱེར་བཞིན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

བཞི་པ་ལ་ཡོངས་སྐྱེ་དེས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་དེ་བོ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། སྐྱེ་མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཚན་ནི་སྤྲུལ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་། སོགས་ཤོལ་ཀ་གཅིག་གིས་བསྟན། གཉིས་པ་
ལ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གཉིས། དང་པོ་ལ་འདེགས་བྱ་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་དང་དེ་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་
ལས། དང་པོ་ནི། ཐུག་ཞབས་འཁོར་འཁོར་མཚན་དང་རུས་སྤུལ་ཞབས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་དེ་
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ནི། འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གིས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བརྒྱུད་ཅུ་
ནི། རྒྱབ་པའི་སེན་མོ་ཟུང་མ་དོག་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན།

མཚན་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ཡོད་དེ། མཁས་འཇུག་ལས། མཚན་དཔེའི་སྐབས་སུ་ཚིག་འདྲ་བ་
རྣམས་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་བོ་དང་། དཔེ་བྱད་དུ་དེའི་བྱང་པར་ཐ་མོ་རྒྱགས་པའི་ཆུན་པོ་བར་བྱུང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ལོ། འཁོར་བསྐྱར་གྱི་མཚན་དཔེ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་བྱང་པར་ནི་དེ་ཉིད་ལས།
གཙུག་ཏུ་བཟུང་མི་མངོན་པ་སོགས་ཀྱང་པར་འགའ་མ་གཏོགས། མཚན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་ཅི་རིགས་ཆ་འདྲ་
ཅོས་འཁོར་བསྐྱར་སོགས་ལ་ཡོད་མོད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེ་ནི་དག་ཅིང་གསལ་ལ་རྒྱུགས་པས་ཆེས་
བྱང་པར་འཕགས་པ་སྟེ་གཞན་པས་ཆ་ཅོམ་ཡང་འགྲན་དུ་མེད་དོ། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་སྤང་བར་ཡང་། འཁོར་
བསྐྱར་བ་དག་ཐམས་ཅད་ལ། ཉེ་དག་ཡོད་པར་འདོད་མོད་ཀྱི། ཉམ་ཏུ་མཛད་པ་དང་གསལ་བ་ནི། ལས་པ་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཆར་མི་ཡོད། ཅེས་དང་། མཛོད་ལས། རྒྱབ་མཚན་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། གསལ་ལ་རྒྱུགས་

པས་འཕགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཅེས་བྱ་ཞེན། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་
གང་ཟག་དེ་སྐྱེས་བུ་ཚེན་པོར་མཚན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ན་མཚན་དང་། གང་ཟག་དེའི་
ཡོན་ཏན་གཞན་དོར་དཔོག་པར་བྱེད་པས་ན་དཔེ་བྱད་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །མཚན་དཔེའི་སྤྱིའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། མདོ་
ལས། གང་རྒྱུ་སྣ་ཚོགས་ཚེས་ཀྱི་གང་ན་དུ་བཤིང་། །གཞན་ལ་བསྟེ་སྤངས་བྱེད་ལ་སྐྱོར་ལ་མེད། །ཚེས་སྐྱེ་བ་
ལ་འཐབ་མོ་རོར་མི་རྒྱུ་ལ། འདི་དག་མཚན་རྣམས་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱ། །ཞེས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེས་སྐྱེལ་
བ་ལ་སོགས་པ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ནི་མཚན་གྱི་རྒྱ་དང་། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་སོགས་
བརྒྱད་ཅུ་ནི་དཔེ་བྱད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། །

བྱད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་དཔེའི་རྒྱ་ནི་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པ་སྤུམ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞིག་དགོས་
ཏེ། མཁས་འཇུག་ལས། ཡོན་ཏན་ཆེ་བའི་མཚན་དཔེས་ཕྱོགས་ཅོམ་བསྟན་པ་མདོ་ལས་གསུངས་པ། འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་སོ་སྐྱེ་ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་པས་པ་བཅུར་བསྐྱེས་པས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བ་སྤྱིའི་དངོས་པོ་གཅིག་འགྲུབ་པོ། །དེ་འདྲ་བར་བ་སྤྱི་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་བརྒྱ་
འགྲུར་གྱིས་དཔེ་བྱད་གཅིག་འགྲུབ་པོ། །དེའི་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་
བརྒྱར་འགྲུར་བས། མཛོད་སྤྱི་དང་གཙུག་ཏྲར་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་མཚན་སྤུམ་ཅུ་པའི་རེ་རེ་འགྲུབ་
པོ། །མཚན་སྤུམ་ཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་སྤོང་འགྲུར་གྱིས་མཛོད་སྤྱི་འགྲུབ་པོ། །མཛོད་སྤྱི་
འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་འབྲུམ་འགྲུར་གྱིས་གཙུག་ཏྲར་འགྲུབ་པོ། །གཙུག་ཏྲར་འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་
འབྲུམ་ཐུག་བརྒྱས་མཁྱིལ་པ་ཚེས་ཀྱི་དུང་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས། མཚན་དཔེ་དེ་དག་
གཞུགས་ཤེས་གང་ཡིན་སོགས་ལ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །

༤། སྤྱུལ་སྐྱེ།

བཞི་པ་སྤྱུལ་སྐྱེ་ལ་དངོས་དང་མཛོད་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དེ་བོ། དབྱེ་བ། དེས་ཚོགས་གཞུང་
གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་བཞི། དང་པོ་ཡོད་དེ། གཤུལ་བྱ་དག་མ་དག་མཐའ་དག་ལ་སྤྱང་བའི་གཞུགས་སྐྱེ་དེ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མདོ་རྒྱན་ལས། བཟོ་དང་སྐྱེ་དང་བྱུང་ཚུབ་ཆེ། །ལྷ་དན་འདས་པ་
རྟེན་སྟོན་པས། །སངས་རྒྱས་སྤུལ་པའི་སྐྱེ་འདི་ནི། །རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཐབས་ཚེན་ནོ། །ཞེས་དང་། མཁས་
འཇུག་ལས། དེ་ལ་དབྱེ་ན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལྟ་བུ་མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན་པ་
བྱུང་ཚུབ་ཚེན་པོ་འམ་མཚོག་གི་སྤུལ་སྐྱེ། དེ་བུ་བུ་དག་འདུལ་ཕྱིར་དེ་བུ་བུ་འཛིན་པར་སྤུལ་པ་ལྟ་བུ་སོགས་
གཤུལ་བྱའི་དབང་གིས་གང་ཟག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་གཞུགས་སྤུལ་པ་བཟོ་སྤུལ་སྐྱེ་སྤུལ་སེམས་ཀྱི་
དབང་གིས་དཔེར་ན་བཟོ་བྱེད་པའི་གཞུགས་སྤུར་གཤུལ་བྱའི་དོར་དེ་དང་དེར་སྤྱང་བ་ཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
བརྗོད་དོ། །

ལ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་རྟེན་རྣམས་ཀྱང་བཟོ་སྤུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་
སྣ་ཚོགས་སྤུལ་སྐྱེ་བ་གཏོགས་སོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་འདུལ་བའི་དབང་གིས་བརྒྱ་བྱིན་དང་རི་དྲགས་ཅུ་ཅུ་
སོགས་སྐྱེ་གནས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱེ་བར་སྟོན་པ་སྐྱེ་བ་སྤུལ་པའི་སྐྱེ་དང་གསུམ་དུ་བཞེད་ལ། གཞན་ཡང་རིང་
བསྐལ་དང་དཔྱད་དང་ནོར་བུ་དང་ཟས་གོས་ཤིང་རྟ་སོགས་སེམས་ཅན་པན་བཤེལ་སྤྱོད་པའི་གཞུགས་སྣ་ཚོགས་
སུ་སྟོན་པ་ལ་སྣ་ཚོགས་སྤུལ་པའི་སྐྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། སྤུལ་མཐའ་མཛོད་ལས། དེ་འདྲ་ལུགས་
དང་བྱིས་དང་གྲེགས་བམ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འགྲོ་བའི་དཀར་པོ་མཛོད་པར་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་བཟོ་སྤུལ་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཚོགས་ཅིག་ལ་མཁས་འཇུག་དང་གྲུབ་མཛོད་གཉིས་བཟོ་སྤུལ་སྐྱེ་བཞག་ཚུལ་ལ་
འགལ་བ་ལྟར་གནང་ཡང་དོན་ལ་མི་འགལ་ཏེ། འཛིག་བྱེད་ཐད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁས་འཇུག་ལྟར་ན། སྤུལ་
སེམས་དབང་གིས་བཟོ་བའི་གཞུགས་སྤུར་དུ་སྤུལ་པ་ལ་བཟོ་སྤུལ་སྐྱེ་དང་། སྤུལ་མཛོད་ལྟར་ན། བཟོ་མཁན་གྱི་
བཟོས་པ་ལྟར་སྤྱང་བའི་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་སོགས་ལ་བཟོ་སྤུལ་སྐྱེ་བཞག་
པས་སོ། །

སངས་རྒྱས་སྤུལ་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། བྱུང་ཚེས་བཞི་དང་ལྷན་ཏེ། དང་པོར་གཤུལ་བྱ་རྣམས་ལྷང་འདས་ཀྱི་
ལམ་ལ་འགོད་པ། བར་དུ་ཐེག་ཆེན་དུ་སྟོན་པ། མཐའ་བྱང་ཚུབ་ཏུ་ལུང་སྟོན་པ། དེའི་ཆེད་དུ་ཕྱིན་ལས་རྒྱུན་མི་
འཆད་པ་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྤྱོད་མ་ལས། འཛིག་རྟེན་ཞི་བའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་དང་། །རབ་ཏུ་སྟོན་
དང་ལུང་སྟོན་རྒྱུ་འགཞུགས། །གང་ཡིན་དེ་ཡང་འདིར་ནི་རྟེན་གཞན་ཏེ། །རྣམ་མཁའི་ཁམས་སུ་གཞུགས་ཀྱི་

ལམས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ལོངས་སྐྱེའི་བདག་ཀྱི་ལ་བརྟེན་ནས་དག་ལ་དག་གི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་དང་
མཐུན་པའི་གསུགས་སུ་རྣམ་པར་འཇུག་པའི་སྐྱེ་ཡིན་པས་ན་སྐྱེ་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་བར། །འགྲོ་ལ་མན་པ་སྐྱོ་ཚོགས་
དག ། མཉམ་དུ་མཛོད་པའི་སྐྱེ་དེ་ནི། །བྱབ་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་རྒྱུ་མི་འཆད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་མཛོད་པ་ཕྱིན་ལས་ལ། དེ་བོ། དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་འཇུག་ཚུལ། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་
བཞི་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་ཀྱི་རྗེ་གསུམ་པའི་སངས་རྒྱས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱེད་པའི་ཕྱིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་དགོ་ཚུ་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིན་ལས་དང་།
རྣམ་མཁུལ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིན་ལས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱས་པར་དབྱེན་ཕྱིན་ལས་ཉེ་ཕྱུ་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་རྟེན་ལ་འབོད་པ་གཅིག །ལམ་ལ་འབོད་
པ་ཉེར་ལྟ། འབྲས་བུར་འབོད་པ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་རྟེན་མཛོད་མཐོངས་
ལེགས་ལ་འབོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལམ་ལ་འབོད་པ་ཉེར་ལྟ་ཡོད་དེ། ཚོགས་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པ་ལྟ། སྐྱོར་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག། མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག སྐོམ་ལམ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་གསུམ། ས་བརྒྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དགུ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག ས་བརྒྱུ་པར་ས་བརྒྱ
ཐོབ་མ་ཐག་པར་གཅིག སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་གསུམ། སྲིད་པ་ཐམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བརྒྱད་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་ཚོགས་ལམ་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ལམ་གྱི་དབང་གོགས་བསྐྱབ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་
འབོད་པ། ལམ་གྱི་རོ་བོ་བཞེན་བཞེན་རྗེ་གསུམ་པ་ལ་འབོད་པ། བསམ་པའི་ཁྱད་པར་སེམས་བསྐྱེད་དང་ཚོད་མེད་ཀྱི་
དོན་ལ་འབོད་པ། སྐྱོར་བའི་ཁྱད་པར་སྐྱོད་པ་པར་ཕྱིན་དུག་ལ་འབོད་པ། གཞི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་གཉིས་སྐྱབ་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་འབོད་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐྱོར་ལམ་དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་སྐྱབ་སྟེ།
ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱོར་པའི་དོན་སྐོམ་པ་ལ་འབོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཐོང་ལམ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་གཅིག་སྐྱབ་སྟེ། ཚོས་དབྱིངས་ཀྱི་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་རྗེ་གསུམ་པ་འབོད་པ་དེའི་ཕྱིར། བཞི་པ་མ་

དག་ས་བདུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་པ་སྐྱབ་སྟེ། ས་གཉིས་པ་ནས་དུག་པའི་བར་བཟང་ཚོམ་བཟགས་པའི་རོ་བོར་
རྗེ་གསུམ་པ་ལ་འབོད་པ། ས་དུག་པར་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་འབོད་པ།
ས་བདུན་པར་ཐབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལུས་ཅན་རྣམས་སྤྲིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འབོད་པ་རྣམས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ས་བརྒྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྟོབས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པས་སྐྱོམ་ཚེད་ཉན་རང་
གི་སྤངས་རྟོགས་རྗེ་གསུམ་པས་སྐྱེ་མིན་བྱུང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལ་འབོད་པ། སྤང་བྱ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཛོད་ཞེན་
ལྟོག་སྟེ་ཤེས་སྤྲིབ་ལོན་བརྗོད་པ་ལ་འབོད་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དུག་པ་ས་དགུ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གཅིག་ཡོད་དེ། སྟོན་གྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པས་བྱུང་ཚུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་འབོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུན་
པ་ས་བརྒྱུ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་གཅིག་ཡོད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྷག་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྐྱོ་ཚོགས་
རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འབོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ་
ཡོད་དེ། ཚོགས་གཉིས་མཐར་ཐུག་པས་འཚང་རྒྱ་བར་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་དེས་པར་འབོད་པ་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཚད་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་འབོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཚད་མེད་པར་དབང་
འབྱོར་བ་ལ་འབོད་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་སྲིད་པ་ཐམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ལམ་གྱི་
རྒྱུ་བྱུང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྗེ་གསུམ་པ་ལ་འབོད་པ། ལམ་གྱི་བྱེད་པ་རྒྱུད་མི་བཟའི་རང་བཞིན་ལ་
འབོད་པ། གཉེན་པོ་བཞེན་པ་མཐོང་བརྗེ་གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འབོད་པ། སྤང་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤངས་པའི་རང་
བཞིན་ལ་འབོད་པ། ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་མཚན་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འབོད་པ། རྣམ་པར་བྱུང་བའི་
ཚུལ་ལ་འབོད་པ། སྤངས་པ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་བའི་ཚོགས་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འབོད་པ། རྗེ་གསུམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་
ཐོབ་པའི་ཚོགས་མཐར་ཐུག་པ་ལ་འབོད་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་འབོད་ཚུལ་ཡོད་དེ།
ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་སྲིད་ཞིར་མི་གནས་པ་ལ་འབོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་ལམས་ལ་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པ་དང་། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་འབད་མེད་ལྷན་སྐྱབ་ཏུ་
འཇུག་པ་དང་གསུམ་པའི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་རྒྱ་གསུམ་པའི་རྟོག་འཇུག་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཇུག་
སྟེ། སྟོན་སྟོབས་ལམ་དུ་གཞན་དོན་བྱེད་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། རང་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱ་སྟོད་པོ་ཅན་དུ་

མཚུངས་པར་གཟིགས་པ་དང་། གཏུལ་བྱ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་མཛད་པ་མཛོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས།
གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངེས་འབྱུང་དང་། བདག་དང་སེམས་ཅན་མཚུངས་གཟིགས་དང་། མཛད་པ་ཡོངས་སུ་མ་
ཚོགས་ཕྱིར། འཁོར་བ་སྲིད་དུ་མཛད་མི་འཆད། ཅེས་སོ།།

གཉིས་པ་སྐྱེན་གྲུབ་ནི་འབྲུག་ཚེས་ལྗེས་སྐོན་ནས་འཇུག་སྟེ། གཏུལ་བྱའི་ལམས། འདུལ་བའི་ཐབས།
གཏུལ་བའི་བྱ་བ། གཏུལ་བྱའི་ཡུལ། འདུལ་བའི་དུས་རྒྱུས་སུ་གཤེགས་པ་ན་སྐྱེན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྐྱེ་མར། གཏུལ་བྱའི་ལམས་དང་འདུལ་བའི་ཐབས་དང་ནི། གཏུལ་བྱའི་ལམས་ཀྱི་གཏུལ་བྱའི་བྱ་
བ་དང་། རྟེན་ཡུལ་དང་དུས་སུ་གཤེགས་པ་ལ། འབྲུག་བདག་ཏུ་སྐྱེན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག། ཅེས་དང་། དེ
ལྟར་ནས་མ་ལའི་མཐའ་གྲས་ཀྱི། འགྲོ་ལ་ཏུ་སྐྱེན་གྲུབ་པར། ཤོགས་མེད་སྐོན་ལྟར་དེ་ཡིས་ནི། སེམས་ཅན་
དོན་ལ་ཡང་དག་འཇུག། ཅེས་སོ།།

གསུམ་པ་ནི་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་སེམས་ཅན་ལམས་ལ་ཇི་ལྟར་ཕྱིན་ལས་འཇུག་སྟེ། སྐྱེ་སྐྱེད་བ་
བརྒྱ་བྱིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན། གསུང་གཤགས་པ་སྐྱེད་པོ་ཆེ། ཐུགས་མཁྱེན་བཅེས་འབྲུག་པ་སྐྱིན། སྐྱེལ་པ་སྐྱེ་
ཚོགས་སྟོན་པ་ཚངས་པ། ཡེ་ཤེས་སྐོན་ཉིམ། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བོར་བྱ། གསུང་གི་གསང་བ་སྐྱེ་བརྟན། སྐྱེད་
གསང་བ་ནས་མ་ལའ། གཞན་དོན་མཛད་པ་ས་གཞི་དང་དཔེ་དགུས་བརྟན་པ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་བརྒྱན་གྱི་མདོ་དང་
རྒྱུད་སྐྱེ་མ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

བཞི་པ་ཕྱིན་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གཞུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་ལ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་མམས་དབང་རྣམས་ལ་ཅིག་
སྐྱེལ་སྐྱེད་ཕྱིན་ལས་དང་སྐྱེར་ནས་འཆད། ལ་ཅིག་ཚེས་སྐུའི་ཕྱིན་ལས་དང་སྐྱེར་ཏེ་འཆད་པར་མཛད། དེ་དག་དོན་
ལ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་གཞུང་རྩ་བས་དངོས་བསྟན་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་ཚེས་སྐུའི་དང་སྐྱེར་ནས་འཆད་ན་མཐའ་དང་
མཛོན་ཏེ། ལུས་རྣམ་གཞག་སྐབས། ཚེས་སྐུའི་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་འབྲས་བུ་ཚེས་སྐུའི་དང་སྐྱེར་ནས་
དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། ལས་ནི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོད། ཅེས་པས་
ཕྱིན་ལས་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྟན། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། སོགས་ཀྱིས་ཕྱིན་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གྱི་རབ་
དབྱེ་འཆད་དོ། ཤེས་ཕྱིན་མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་སྐྱི་དོན་རབ་གསལ་འོད་སྐྱེད་གསལ་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཚེས་སྐུའི་
སྐབས་སྟེ་བརྒྱད་པའོ།།

སྐབས་བརྒྱད་པོ་དུག་དང་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པ།

དེ་ལྟར་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བར་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པའདུག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི། དེ་ཡང་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་དེའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྟེན་བའི་ལོ་གོ་ཤིང་དང་། རྟེན་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྲིན་ནི། རྟོན་
བསྐྱེད་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དུག། ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། མཁྱེན་གསུམ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་དང་། རྣམ་
ཚོགས་སྦྱོར་བ་མཁྱེན་གསུམ་དེ་སྦྱོར་བ་རྟོགས་པར་སྐོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མཛོན་རྟོགས་དང་། ཅུ་སྦྱོར་ནི་
རྣམ་ཚོགས་དེ་གོམས་པ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་མཛོན་རྟོགས་དང་། མཐའ་གྲིས་པ་ནི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་ཤིང་
ངེས་ཅན་དུ་སྐོན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་མཛོན་རྟོགས་དང་། རྟེན་ཅིག་མ་ནི་རྣམ་པ་སྐོན་པ་མཐའ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་
མཛོན་རྟོགས་དང་། ཚེས་སྐུའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་རྟོགས་པའི་རྣམ་སྲིན་ལྟར་གྱུར་པའི་མཛོན་པར་
རྟོགས་པ་སྟེ་དེ་ནི་བར་བ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཞེད་ནས་དུག་ཏུ་བསྐྱེད་པའོ།།

གཉིས་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པའི། ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། སྦྱོར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་
དང་། ཚེས་སྐུའི་ཕྱིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི། རྟོན་བསྐྱེད་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཡུལ་
གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་མཛོན་རྟོགས་མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི་རྒྱུའི་འབྲུག་པར་གྱི་མཛོན་
རྟོགས། སྦྱོར་བ་བཞི་ནི་མཁྱེན་པ་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནས་སྐོན་པའི་ཡུལ་ཅན་སྦྱོར་བའི་མཛོན་རྟོགས། དེ་ལྟར་
བསྐོན་ལས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་མཐའ་འབྲས་ཚེས་སྐུའི་ཕྱིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཛོན་པར་
རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བཞག་པའོ།། །།

མཚུགས་བྱུང་།

སྲུང་སྲུང་པ། སྲིད་པའི་རིམ་མཁུ་གིས་གདུང་བའི་སྐྱེ་འགྲོ་འོ། །གང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཡུད་ཅུ་མ་གཏང་པའི་མོད། །ཞི་བམིལ་ཕན་བདེ་སྲིད་ལ་མི་དལ་བའི། །རྒྱལ་ཡུམ་འཕགས་བཞེསྐྱེད་མར་བསམ་ཞིང་དང། །རྒྱལ་བའི་ཚོས་ཚུལ་མ་འདྲེས་ཤེར་ཕྱིན་མའོ། །དེས་བརྒྱད་བདུན་ཅུས་བཀྲལ་བའི་མ་ཕམ་ཆབ། །གངས་ལྗོངས་ལ་འབབ་རྣམ་བཞིའི་གྲུབ་མཐའ་དུ། །འདྲེན་པའི་སྐྱེགས་བམ་རྒྱན་གྱིས་འཛིན་མ་ལེངས། །འོན་ཀྱང་སྲུ་འགྲུར་ཀུན་མཚུན་ཡབ་སྲས་དང། །མི་ཕམ་ཚོས་ཇི་ཉེ་དགོངས་དོན་གསྐྱེ་ལྷུང་། །མི་མའོན་དུང་སྲོང་ཚོ་ལྷོ་སྲུང་པར། །མ་བཟོད་གུས་ཉུག་བཙོན་པས་གཞུང་འདིར་འདྲེན། །དུག་གསུམ་རྩལ་གྱི་ཕུང་པོའི་དྲིག་པས་ནི། །གང་ལ་རེག་ཀྱང་རྫོག་མར་བྱས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་ལོ་ལོ་ཉེས་བཤད་གང་བཞིས་པ། །གཟུར་གནས་མ་ལས་དབང་ཚོགས་ལ་སྲིད་ནས་འཆགས། །རབ་དཀར་ལྷག་བསམ་དུང་དང་རྒྱ་བུ་ཡིས། །ལུས་སེམས་དལ་བའི་ལྷུང་ལ་མ་འཛིན་པར། །མི་ཤེས་ཤེས་པར་རྫོམས་པའི་སྲེས་དབང་གིས། །སྤྱི་དོན་འོད་སྲུང་གསར་པའི་ཕུང་པོར་གྲུབ། །དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་རྣམ་དཀར་འོད་སྲུང་གིས། །རྒྱལ་བསྟན་དར་རྒྱས་དེ་འཛིན་ཞབས་པད་བཏན། །མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བའི་གདུང་བཀྲལ་ཞི་ཞུས། །ཕུན་ཚོགས་སྲེ་བཞིའི་འདབ་སྲོང་བཞུད་པར་སྲོམ། །བདག་ཀྱང་འདི་ནས་བྱང་ཚུབ་སྲིད་པོའི་བར། །མཉེས་པ་གསུམ་གྱིས་ཡོངས་འཛིན་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས། །གཙུག་གི་འོར་བུར་ཐོབ་པའི་སྐལ་བཟང་གིས། །མཐར་འབྲས་ཚོས་སྐྱེ་བོ་འཕང་འགྲུབ་གྱུར་ཅིག། །།

ཅེས་པའང་སྲུ་འགྲུར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་པ་སྐྱབས་ཇི་གྲུབ་དབང་ཚོས་ཇི་ཉེ་སྐྱེགས་བམ་སྐྱེད་ལས་འཕྲོས་པའི་སྲུ་འགྲུར་མཐོ་སྐྱོབ་མདོ་སྲུགས་རིག་པའི་འབྲུང་གནས་སྲིད་དུ་ཕྱན་རང་ཉིད་བཟང་བྱ་དགུའི་རིང་ལ་བཀྲིན་ཅན་གྱི་མཁའ་ཚེན་རྒྱ་ཤེས་པ། མཁའ་ཚེན་རྣམ་གྲོལ། མཁའ་ཚེན་ཚོད་བར་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ནས་མདོ་སྲུགས་རིག་གནས་སྲིད་འབྲུང་པར་གཞུང་འདིའི་བཤད་ཁྲིད་ཐོབ་ཚོ། རང་སྲོ་གཞུང་འདིལ་གོ་མས་པ་དང་མ་འོངས་སྲོ་གསར་འགའ་ལ་འདྲེན་པའི་མཐའ་མ་བཀྲལ་ཅུ་ཕན་པའི་ལྷག་བསམ་གྱིས་ཞར་དང་ཞོར་ལ་ཕུང་ཟད་རེག་ལ་ནས་སྐབས་དང་པོ་ཡན་ཆད་གྲུབ་མཚུས། འདོད་ལྷའི་བདག་པོ་སྲིད་ལ་ཞུགས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མའི་རྟེན་ལས་རེ་ཞིག་ཚོས་པ་འདོར་ལ་ཉེ་ཚོ། ལ་བའི་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷག་བསམ་དུང་ལྷུང་དཀར་བའི་སྲོར་དཔོན་བཀྲ་ཤིས་དར་རྒྱས་དང། སྲོར་དཔོན་བཙོན་ལས་སེམས་སེམས་སྲོང་རྣམས་ཕན་པའི་བཅུ་ལྷོག་གི་ཉེས་དམིགས་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྐྱེགས་བཙོན་ཚོ་པོས་བཀྲ་

ཤིས་རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དྲི་བུ་ལྷ་ལེག་གིས་སྲུ་དངས་ཏེ་འཛོག་བརྒྱད་དུ་ལྷན་པའི་ཤིང་འབྲས་དང་ལ་ཟས་སྲུ་ཚོགས་ཀྱི་སྐྱེས་དང་བཅས་རྩོམ་པ་མཐའ་ཕུད་དགོས་པའི་བསྐྱེལ་མ་འཛིན་པའི་ནད་ལ་ཕན་པའི་སྲུན་བཞིན་བསྐྱེལ་བའི་ཉེར་ལེན་ལས། ལྷ་བའི་ཤ་ཞག་འབྲུག་བུ་མཐའ་ལྷུང་སྲུ་བཅད་ཅིང་རྒྱུད་པའི་འཕྲོ་ལོ་ས་གནས་དེས་མེད་དུ་འཆལ་ཡང། ཡལ་ཆེན་གྱི་མི་རྣམས་ལོ་ལྷོ་ལྷོ་བདག་གྲུབ་དབང་སྲུ་མ་འཛོག་དང། མཁའ་ཚེན་རྗེ་རྗེ་འཆང་འཇམ་དབྱངས་རྗེ་རྗེ་ལྷུང་གི་ཕྱིན་རྟེན་བསྐྱེལ་བའི་ཉེར་ལེན་ལྷོ་ལྷོ་རྒྱུད་ལྷོ་ལྷོ་སེམས་པའི་སྐལ་བཟང་ཐོབ་པའི་སྲུང་འབྲུམ་ཚོད་བར་བཙོན་ནམས་སུ་འབོད་པས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་གསེས་མཐོ་ལོ་ལྷོ་ལྷོ་གསུམ་པའི་དུས་ཚོར་ཞུང་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་སྲུ་དྲོའི་ཆར་སྲུ་འགྲུར་མཐོ་སྐྱོབ་ལའདུ་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་དུས་མཐའ་ཅད་དུ་རྒྱལ་བསྟན་དགོ་ལེགས་འོད་སྲོང་འབར་བས་ཞུབ་པའི་རྒྱར་གྱུར་ཅིག། །།སུ་མཚུགས། །དགོའོ། །དགོའོ། །དགོའོ། །།

པར་བྱུང་སྲོན་ཚོགས་

འགྲུར་མེད་དབྱིངས་ཀྱི་དེ་བོ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །འགག་མེད་སྲུང་བའི་རང་བཞིན་མིག་མི་འཇུམ། །ཕྱོགས་མེད་ཐུགས་ཇི་ཉེ་སྐྱེ་འཕྲུལ་རྗེ་རྗེ་འཛིན། །གཅིག་བསྐྱེས་མཚོ་སྐྱེས་སྲུ་ཉུག་ཏུ་བསྐྱེན། །གང་གི་རིང་ལུགས་སྲུ་འགྲུར་དེ་མེད་སྲོལ། །མདོ་སྲུགས་ཚོས་ཚུལ་རྒྱུད་ལུང་མན་དག་བཅུད། །བཤད་ཡམ་རྟོག་གའི་ལྷང་གྱིས་མ་ཉམས་པས། །གྲུབ་བརྒྱུད་འོར་བུའི་ཤེང་བ་སྲིད་ན་མཚར། །དེ་ཚུལ་དེས་པས་མདོ་རྒྱུད་དེ་མེད་སྲོལ། །བརྒྱུད་འཛིན་བཙོན་ནམས་དཔལ་དུ་ལྷན་གནས་སྲུད། །སྐལ་བྱུང་ལེགས་བཤད་རིན་ཚེན་རྣམས་བཤད་གྱི། །སྲུང་བགས་རུ་དཔལ་ལ་རྗེས་ཡི་རང་། །གཞུང་བཟང་སྲུང་བའི་སྲིན་ལས་ཕྱོགས་ཀུན་དུ། །ཞུབ་པའི་གཉེན་དུ་པར་གྱི་འདུ་བྱེད་བསྐྱབས། །དེ་དགོས་རྒྱལ་བསྟན་སྲིད་འབྲུང་ལྷུང་པར་དུ། །སྲུ་འགྲུར་འོད་གསལ་སྲིད་པོའི་རིང་ལུགས་འདི། །སྲིད་མཐར་མི་རུབ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང། །བསྟན་འཛིན་ཞབས་བཏན་འགྲོ་ཀུན་དགོལ་གཞོལ། །རྒྱལ་ཁམས་བདེ་ཞིང་ནད་སྲུག་འབྲུག་བཙོན་ཞི། །མི་མཐུན་རྒྱུད་པའི་མིང་ཡང་མི་གྲགས་ཤོག །དགོལ་ལེགས་ཆར་འབབས་སྲུན་ཚོགས་དཔལ་ཡོན་རྒྱས། །འགྲོ་ཀུན་བདེ་སྲིད་དཔལ་གྱིས་འཚོ་བ་དང། །རྟེན་དཀའི་དཔལ་འབྱོར་སྲིད་པོའི་དོན་ཡོད་པས། །མཐར་ཐུག་གཤོད་མའི་གཞི་ལ་གྲོལ་བར་ཤོག །ཞུང་པར་པ་གཅིག་ཀུན་མཚུན་ཚོས་ཀྱི་རྗེ། །འགྲན་གྱིས་དེ་མེད་རྩ་བའི་སྲུ་མ་ཡི། །ཐུགས་དགོངས་འོད་གསལ་དབྱིངས་སུ་རྗེས་པ་

དང་། །མཚོག་སྤུལ་གོགས་མེད་ལྷུང་དུ་བྱོན་པར་ཤོག། །སྲིད་ཞི་འདོད་དགུའི་དཔལ་གྱིས་མངོན་མཐོ་བས། །
ཚོལ་མེད་ཐེག་པ་འགྲོ་བའི་ལམས་སུ་སྡིག། །ཉལ་ཁྱབ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིན་ལས་གྱིས། །མཁའ་ཁྱབ་འགྲོ་
བའི་རེབ་སྐོང་བར་ཤོག། །བདག་ཅག་འབྲེལ་བས་བསྐྱེད་པ་ལྟོས་བཅས་གྱིས། །སྐྱེ་གསུང་ལྷགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་
ཉམས་ཆགས་དག། །སྲིབ་གཉིས་ལྷན་པ་རྒྱུད་ནས་རབ་ལྷུང་སྟེ། །མཚོག་མཐུན་དངོས་གྲུབ་འབད་མེད་འཐོབ་པར་
ཤོག། །དཔལ་ལྷན་སྐྱོམ་ཁྱེད་སྐྱེ་ཅི་འདྲ་བ། །དེ་འདྲ་ལོན་རབ་དག་སོགས་འགྱུར་བ་དང་། །རྣམ་ཐར་རྒྱལ་བ་ཀུན་
དང་མི་གཉིས་པས། །འགྲོ་ལམས་དོད་སྤྱོད་ཕྱིན་ལས་མཐར་ཕྱིན་ཤོག།

ཅེས་རང་གི་ཚོ་བོ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་སུ་འགྱུར་བསྟན་ལ་སྲི་ཞུར་དམིགས་ཏེ་པར་སྐྱེན་རྣམ་དཀར་མཚོད་སྦྱིན་འདུ་བྱེད་
བཞིན་སྐྱབས་པར་བྱང་སྟོན་ཚིག་དགོས་ངེས་བསྐྱེད་བ་བཞིན་གྲུབ་བསྟན་ཕྱིན་ལས་ཞོར་བུས་ ༢༠༠༡ ལྷོ་རྒྱ་ ༡ ཚེས་ ༡ བཟང་པོ་བཅུ་
འཛོམས་གཟའ་སྐར་དཀར་དགེ་བའི་ཉིན་ཕྱིས་པ་མཚོག་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྤུལ་བཅས་ཀྱི་བྱིན་མཐུས་དེ་དེ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པར་གྱུར་
ཅིག །ལའང་གཏུག་ལྷན་ལྟ་མཁུ། །།